

Godihā Tā Bolofei

The New Testament in Konai

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matyu	4
Mak	42
Luk	66
Jon	106
Dabai	134
Rom	170
1 Korin	188
2 Korin	205
Galesia	217
Efesus	224
Filipai	230
Kolosi	234
1 Tesalonaika	239
2 Tesalonaika	243
1 Timoti	246
2 Timoti	251
Taitus	255
Filemon	258
Hibru	260
Jems	275
1 Pita	280
2 Pita	286
1 Jon	290
2 Jon	295
3 Jon	296
Jut	297
Mogogou Ta Hegi	299

Matyu

Tawale Tā

O Matyu ume Yesuhā dabai degedi o ta. E hū tabe Livai, gamani sibidi sele kefedi o. Di Matyu 9:9-13 kokōu o Matyuhā degei ke husolōu idi.

Matyuhā Juda o sasaj kediāmokōu hehegie nalagai. Kegei kahā degemōu, Godihā habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā kōu nalaga i keme Yesuhā haguei kelegenōu damalēdo tamā degei ke hehegie nalagai. Kegei kahā tā sūdo Matyuhā nalagai kuguo kuodu dalagua kuhe: 1:22-23, 2:4-6, 14-15, 23, 4:13-16, 8:16-17, 12:15-21, 13:34-35, 21:2-5, 16, 26:24, 31, 26:54, 27:6-10.

Yesuhā o sasaj kediāmokōu tā sasado ilo kele hehegie tobōu mōu i ke Matyuhā nalagai. Ta dala kuhe:

Tā hiye 5-7: Bitōu kahā Tā; Yesuhā tā ke bitōu sa kokōu ge hehegie tefelei.

Kuguo Matyu kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1:1-4:16

Yesuhā sa sibige kuokōu migile tofou.

Tā Hiye 4:17-9:34

Yesu e Godihā wolōu daladi kahā tā tobolōu mōu, haba do o sasaj kediā bologuomōu, bolō degele i.

Tā Hiye 9:35-10:42

Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu dabai nēmōu i.

Tā Hiye 11:1-16:20

Yesu ume koyodo?

Tā Hiye 16:21-20:34

Yesuhā e tolo hafēi degeimōu, e dabai degedi o kediāmokōu midihō yōu degedi sagaj kenōu tefele degemabadomōu hehegiei.

Tā Hiye 21-25

Yesuhā sa Jerusalemkōu ile folomōu, o sasaj kediāmokōu egei hehegiei.

Tā Hiye 26-28

Yesu e do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu haguā gehe degei.

Yesuhā sa sibige kuokōu migile tofou

(Tā Hiye 1:1-4:16)

Yesu Kelesuhā e kōu guai o kediā hū

(Luk 3:23-38)

1 Kōume Yesu Kelesuhā e kōu guai o kediā hū olōu fei. Eme Devithā hūti o. E kōu guai odobe Abraham.

² Abrahambe Aisakhā e aye.

Aisakbe Jekophā e aye.

Jekopbe Judabōu e malā olōu fei kediābōu die aye.

³ Judabe Peres dilie Sera dilie aye. Dilie duōu hā hūbe Tamar.

Peresbe Hesronhā e aye.

Hesronbe Ramhā e aye.

⁴ Rambe Aminadaphā e aye.

Aminadapbe Nasonhā e aye.

Nasonbe Salmonhā e aye.

⁵ Salmonbe Boashā e aye. Dihi kahā e duōu hā hūbe Rahap.

Boasbe Obethā e aye. Dihi kahā e duōu hā hūbe Rut. Obetbe Jesihā e aye.

⁶ Jesibe hiye o Devithā e aye.

Devitbe Solomonhā e aye. Dihi kahā e duōu be Uria-hā sasaj Devithā hu ke.

⁷ Solomonbe Rehoboamhā e aye.

Rehoboambe Abiyahā e aye.

Abiyabe Asahā e aye.

⁸ Asabe Jehosafathā e aye.

Jehosafatbe Jehoramhā e aye.

Jehorambe Usiahā e aye.

⁹ Usiabe Jotamhā e aye.

Jotambe Ahashā e aye.

Ahasbe Heseiahā e aye.

¹⁰ Hesekiabe Manasehā e aye.

Manasebe Emonhā e aye.

Emonbe Josaiahā e aye.

¹¹ Josaiabe Jehoiakinbôu e malâ olôu fei kediabôu die aye. O kediâ tofou kelegebe, ho o kediage Israel o kediame asôu sa Babilonkôu wôu ma ile dogogu.

¹² Asôu sa kokôu wôu ma ile dogoguomôu, Jehoiakinbe Sealtielhâ e aye degei. Sealtielbe Serubabelhâ e aye.

¹³ Serubabelbe Abiuthâ e aye. Abiutbe Eliakimhâ e aye.

Eliakimbe Asorhâ e aye.

¹⁴ Asorbe Sadokhâ e aye. Sadokbe Akimhâ e aye.

Akimbe Eliuthâ e aye.

¹⁵ Eliutbe Eleasarhâ e aye. Eleasarbe Matanhâ e aye.

Matanbe Jekophâ e aye.

¹⁶ Jekopbe Josephâ e aye. Josepbe Mariahâ e ma.

Kegemôu, Mariahâ Yesu malâ felei. Yesu eme Kelesuyodele ili ke. †

¹⁷ Kegei kahâ, Abrahamhâ sosôu kôu ge tofogôu haguabe demôu, Devitkôu tofogôu kediâ die kôu guai olôu feibe 14 kege. Haba Devitkôu ge tofogôu môu haguabe demôu, ho o kediâ Israel o sasâi asôu sa Babilonkôu wôu ma ile dogogu kediâne die kôu guai olôu feibe 14 kege. Haba asôu sa kokôu wôu ma ile dogogu kediâ tofogôu haguabe demôu, Kelesukôu ge kene kôu guai olôu feibe 14 kege.

Mariahâ dihi Yesu Kelesu malâ felei

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Dihi Yesu Kelesu malâ felei tãbe kôu gue. E adiôu Mariabe Josepkôu tileyodema makai. Kenôu si dilie dogôu guo deleli mei, kelege Maria eme dihi guokôu degeimôu dugulo i. Duo Bolofeiñhâ nele kahãndu e dihi guokôu degei. ¹⁹ Eme dihi guokôu degeimôu, o e tileyodema makai o Josep, eme doudu o kahã degeimôu, e o sasâi dihile kele e sasâikôu sidifi nele meiyode tawalemôu be, e amafei hiyafogolôu yodenôu fimâi. ²⁰ E kege fimãma, tieimi dugube, Hiye Ohã esol o tahã emokôu tamã degemôu tobôu môu du, Josep, ñame Devithã hutu, ña sasâi Maria hulo guẽ degeda. Duo Bolofeiñhâ nele kahãndu e dihi guokôu degeiyodei. ²¹ E o dihi malâ feleiba, ña e hu tilebe Yesu. †† Yobe, ege o sasâi kediâ midihô kasagã milôu di ke togule muguoba, diã mamolôuyode tobou.

²² Olôu fei keme môu yôuwa tamã degegali mei, Hiye Ohã kôu tobou keme damaledo tamã degeyadomôu kuhe degegali. Yobe, e habage-degele-duguo-tobôu di o kahã mogouya ke kôu gue kôu tobou,

²³ Sasâi gisiai e dihi guokôu degema, o dihi malâ feleiba, o kediã e hu tilebe Emanuelyodele ile. E hu kahã sibigebe kôu gue, Godihã di dogôu guo dalaleyode tobou.

Aisaia 7:14

²⁴ Kegemôu, Josephã tiei kesigiemôu, Godihã esol o kahã tobou sagã, kenôu seselemôu, Maria hu. ²⁵ E sasâi kôu huye, kenôu si dilie dogôu guli mei dalali, o

† Kelesube Godihã di mamôuyadomôu makai o. †† Hu 'Yesu' kahã sibigebe Hiye Ohã o sasâi mamolôu.

dihi malâ felei. Dihi malâ feleimôu, Josephã e hu tibe Yesuyodei.

Sa ta tewe o kediã dihi Yesu dugu haguasie

² Mariahâ dihi Yesu malâ feleibe, sa Betlehem, sa Judia duo koduge malâ felei. Herothã gamani hiye o delei kelege, dihi ke malâ feleimôu, sa ta tewe o kediã sa Jerusalemkôu asô haguluya ke haguasie felegamôu yoduga i, ² dihi ebele malâ felei, Juda o sasâi kediã Hiye O keme kou? Ei e kuidihô asô hagulukôu duguomôu, emokôu diho bagã tobôu lamôu haguasie. ³ Gamani o Herot ene dulo kesigi. † Sa Jerusalem tie o sasâi kediãne dulo kesigile i. ⁴ Kegeomôu, Herothã Israel o kediã mogôu du dalaguadi hiye o kediabôu, †† Mosesã kuolôu yo du o kediabôu olôu fei hagnosisomôu haguasie felegomôu, diãmokôu yodu, Godihã makai o Kelesube e duôu hã kiliya malâ feleiya? ⁵ Sa Betlehem, sa Judia kodugeyode tobolôu i. Yobe, Godihã tobou keme habage-degele-duguo-tobôu di-o kahã kôu gue nalã dala,

⁶ Juda kediã sa duo kodube sa Betlehembu hubôu meiyu, kenôu si hu hiyedo dalale. Yobe, ñi sa kokôu be hiye o ta tamã degeba, mã Israel o sasâi dia dalale.

Maika 5:2

⁷ Kegemôu, Herothã tewe o kediãmokôu amafeido haguasiemabeede tobôu môu, hagua felegomôu, diãmokôu yodu, sawisie kobogedo ñi kuidihô ke dugulo ilou? ⁸ Diã emokôu kege tobolôu imôu, e kôu gue tobou, ñi ya, sa Betlehemkôu fologa, dihi ke defeido kamabeedei. Ñi kolugi dugubabe, amokôu tobôu haguama. Ane ile, yubu sugulo fiyaba, dihi kokôu diho bagã tobôu lamôu. ††

⁹ Kegemôu, tewe o kediã gamani hiyedo o kahã tã dulomôu, kuidihô asô hagulu kôu dugu kahã imôu duguomôu, diã kenôu sesele yai. Yolugi, dihi kahã dala mosô tagetôu hohoguo dalamôu dugulo i. ¹⁰ Diã kuidihô ke duguomôu, hohô hiyedo degele i.

¹¹ Kegemôu, diã mosôdu fologamôu, dihibôu e adiôu Mariabôu de duguomôu, yubu sugulo fiya duwoguali, dihi kokôu diho bagã tobolôu i. Die ye tulamôu, bisai talama, dihi kokôu nele ibe, sele igi golbôu, hã bolodo molabôu, hebe du kolobôu de nele i. ¹² Nele ima tiasigei, tieimi dugulo ibe, Godihã diãmokôu, ñi Herotkôu idamabeede tobôu môu dulomôu, diã a taya ke die sabekôu bohólôu mã yai.

Josepbôu e sasâibôu dilie dihi malâ ile sa Isipkôu fologai

¹³ Tewe o kediã fogôu youmôu, Josephã tieimi dugube, Hiye Ohã esol o tahã tamã dege, emokôu, ña hagua, dihibôu e adiôu bôu de wôu ma, sa Isipkôu kama foyedei. Ña kele dalali, a ñamokôu bohólôu mã haguayede tobôu ba dulo. Herothã dihi kôu kolugi

† Herot e yôunôu Juda o kediã dia dalaleyade tawai. †† Mogôu du daladi o keme ('pris') Godihã mosô kodu dabai degedi. Dabai degeimôu be, Godibe tagetôu dalamôu, ha o sasâi kediã hayedu dalamôu, yôuge mogôu du daladi. †† Herot e dihi Yesu walamôu o ga tobou.

duguoba, wouba tolo ilamou degeliyode tobou mou du. ¹⁴ Kegemou, e huliame haguamou, dihibou e adiou bou de wou ma, sa Isipkou ya fologai. ¹⁵ Fologa dalaguali, Herot tolo imou, dia sa ke kuhe tou fogou fogou yai. Dia ke degeibe, Hiye Ohā habage-degele-duguo-tobou di-o kaha mogouya tobou sagai kegenou damaledo tama degei.

Ma dihi eme sa Isipkou dalamou, a emokou na tou fogou iyede tobou mou, e kuhe haguei.

Hosea 11:1

Gamani o Herotha tobou mou, o kedia sisigo sudo woumou tofigile i

¹⁶ Kegemou, Herot e tewe o kedia emokou ou gaiyode tawalemou gofou hiyedo degei. O ilo kediakou tobou, ni ya, sa Betlehembou, sa kaha figiya kile o sisigo sadebe bolou kege gabali mei ke olou fei wouba tofigiemabeede tobou. Yobe, kuidihog tama degeimou kelegebe e tawai, tewe o kedia emokou kou tobou mou du kaha. ¹⁷ Ke degei keme habage-degele-duguo-tobou di-o Jeremaiaha mogouya tobou ke damaledo tama degei.

¹⁸ Sa Ramakou gosolo uwo hiyedo dulo ili keme sasai Reselha e sisigo dia sihou gosoulu. Hohog degelebe dafai, e sisigo olou fei mei degele i kaha degemou.

Jeremaia 31:15

Joseph e sasibou e dihibou de bohoulou ma hagua felei

¹⁹ Kegemou, Herot tolo imou, Josep e sa Isipkou dalali, tieimi dugube, Hiye Ohā esol o taha tama degemou, ²⁰ emokou kou gue tobou, na hagua, dihibou e duou bou de wou ma, sa Israelkou haguayedei. Dihi walamou fima i o kediame tofigile hobogouyode tobou mou du. ²¹ Joseph e ke tobou mou dulomou hagua, dihibou e adiou bou wou ma iligi, sa Israelkou fologai.

²² Kenou si fologamou dube, o Arkelausbe e aye Herotha timou malamou, sa Judia dia dalayodeimou dulomou, sa kokou ya ke ilebe gue degei. Haba e tieimine emokou tawale ta tobou mou dulomou, dia sa Galilikou fogou yai. ²³ Sa Galilikou fologamou, haba sa hu Nasaretkou ya fologa deleigui. Kegei degemou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou i keme damaledo tama degei.

O sasai kedia eme sa Nasaret tie oyodele ileyode tobolou i.

Fafeleya degedi o Jonha egei tobou

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

3 Kelegebe, fafeleya degedi o Jon e sa Judiakou dalali, sa hebe mei mihinou sa kokou ile folomou, egei hehegiedi. ² E hehegiedibe kou gue tobou di, ni fi bohoulou ma, hebeni Hiye Ohā ni wolou dalalebe hafeido degeliyode tobou di. ³ O keme habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha tobou o ke,

Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Ohā e a milou ma douyusugumabeede haguisa tobou ba dulo ile.

Aisaia 40:3

⁴ Jon e yukuei kadibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kadi. Nale e nadibe kaboubou, kule hueibou denou fei nadi. ⁵ Jon e sa mihinou sa kokou dalamou be, sa Jerusalem o sasibou, sa sa olou fei Judia kile dalagua o sasibou, o sasai to Jordan kokou tie obou olou fei kedia emokou ya fologai. ⁶ E egei tobou mou dulomou, die midihog kasagai milou ga idi ke kusigile tobolou imamou, e o sasai kedia to Jordankou fafeleya degei.

⁷ Kegemou, Jonha dugube, Farisi obou, Sadyusi obou sudo fafeleya tofolou yodema haguasieimou, e di-amokou nime hiye bei sisigo. Godiha gofou degeba, nimokou hebe kasagai ke nele. O koyoha tobou mou, ni fosigelamou degele iya? Nige Godiha gofoube de gabale sagai? ⁸ Ni fi bohoulou babe, midihog ni milolou kaha hehegilebe, nime damaledo fi kou bohoulou idadele kenou hehegiema. ⁹ Abraham eme ei kou guai oyode tobou dama. Yobe, a nimokou tobolou kuhe, Godihanou degeiye, igi koudiane bohoulou ba, Abrahamha sosou sa dege dalaguale. ¹⁰ Heibe hebe yelebou kou dogogu dala. Hebe olou fei kolo bolouga ma idiyo mei keme oe hagima, douloukou hebesaleyode tobou.

¹¹ Ni fi bohoulou mou be, age nime talekou nou fafeleya degedi. Kenou si o ta ma habage haguale kaha e nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hye folodo dala kaha degemou, e hagubabe, age e abogou mosobe ta mala hebele ile sagai mei. Ege nime Duo Bolofeiha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou. ¹² E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke mou haguale. Sepolo tolu ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou mouma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

Jonha Yesu fafeleya degei

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Kegemou, Yesuha sa Galili tou fogou, to Jordankou Jonha dalakou felei. Eme Jonha fafeleya degeyadomou fimai. ¹⁴ Kenou si, Jonha e akogulamou tobou, na a fafeleya degelesi bolou. Kadegeimou na amokou haguaya? ¹⁵ Yesuha tobou, a namokou yodube bolou. Godiha tagali ke da degelebe douyoyode tobou. Kege-mou, Yesuha yodu keme Jonha degei.

¹⁶ Kegemou, Yesu e fafeleya degema, bidiletou foloumou, kelegenou hebeni a sougou mou, Godiha Duo Bolofeiha sio isusu бага fulou migile, emokou biyoumou dugu. ¹⁷ Haba, hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou dulo i, koume ma Dihi. Age eme tagali-do, emokou hohog hiyedo degeli.

Tamaha Yesu tefeledugu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

4 Kegemou, Duo Bolofeiha Yesu hebe mei mihinou sa kokou wolou i, Tamaha Yesu tefeleduguyadomou. ² Sa mihinou kokou deleibe, sawisieibou huli-abou olou fei 40 kege nale nali mei delei kaha, e hegie

degei. ³ Hegie degeimōu, tefeledugudi o kaha emokōu hagua tobou, nāme damalēdo Godihā Dihi debabe, igi kōu dalagua kuokōu tobōu ba bohōlōu ba, ōu si degeiba nāyede tobou. ⁴ Kēnōu si ē sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala, Nalē nādi kahanōu be, o sasāi fī gehe tofousogo tofolōu ke molōu mei. Godihā tā yōu tobōu di olōu fei ke dulo sesele ili kahanōu si o sasāi tofousogo tofolōu ileyodei.

Lo 8:3

⁵ Kege tobōu mōu, Tamahā ē Godihā sa Jerusalemkōu wolōu ile, Hiye Ohā moso tagetōu do wolōu folo tefegiemōu tobou, ⁶ nāme Godihā Dihi debabe, nā mihikōu mōu gule fogu fiyayedei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala,

Nā fogu fiyoubabe, ē tobōu ba, ē esol o kediā nā hebele tōu ba, nē abogōu igiye ta wolo meiyodei.

Buk Song 91:11-12

⁷ Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, haba kōu guene nalāi dala,

Nā nē Hiye O Godihā nelē ke hobōu tefeledugudayedei.

Lo 6:16

⁸ Kegemōu, Tamahā Yesu haba bitou sasado ta kotōu wolōu folomōu, sa sa bolōdo olōu fei, hiye o kediā dia dalagua ke Yesukōu hehegiei. ⁹ Hehegiemamōu kōu gue tobou, nā yubu sugulo fiyaba, amokōu diho baga tobōu babe, age sa sa olōu fei kōume namokōu neleyodei. ¹⁰ Yesuhā sima tobou, Tamā, nā a tōu fogōu fogōu iyedei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala,

Nā nē Hiye O Godikōu nōu yubu sugulo fiya, diho baga tobolōu ba, ē dabainōu degeyedei.

Lo 6:13

¹¹ Kegemōu, Tamahā ē tōu fogōu fogōu imōu, esol o kediā haguasie, Yesu dogōu gulo i.

Yesuhā sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Kegemōu, Yesuhā Jon didio degeiyodei ke dulo-mōu, sa Galilikōu ile felei. ¹³ Kilegenōu be, sa Nasaret tōu fogōu, sa Kaperneamkōu ile delei. Sa Kaperneam keme ohueiyai Galili kokōu delei. Sa keme o hūti Sebulunbōu, Naptalibōu kediā sa. ¹⁴ E kokōu ibe, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kōu nalāi keme damalēdo tamā degeyadomōu kuhe i. Yobe, o kaha kōu gue nalāi dala,

¹⁵ O hūti Sebulunbōu, Naptalibōu kediā sabe, dawalakōu yadi alikōu ge ka ibe demōu, to Jordan dama ilobōu kele fogou. Die sa Galiliyodele idi kokōu be sa ta o sasāi ilo kelene dalagua. ¹⁶ Sa ke tie o sasāi kediame huliakōu deleiguiye, kēnōu si hohō hiyedo kōu dugulo i. Tofigile o kediāmokōu ne hohoguo dalayodei.

Aisaia 9:1-2

Yesu ē Godihā wolōu daladi kaha tā tobolōu mōu, haba do o sasāi kediā bologuomōu, bolō degele i

(Tā Hiye 4:17-9:34)

Yesuhā o dosōu dia kege haguismōu, dia ē sesele yai

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁷ Kelege Yesu ē yomogōu egei tobou. Ni fī bohōu ma, hebeni Hiye Ohā ni wolōu dalalebe hafeido degeliyode tobōu di.

¹⁸ Kegemōu, ohueiyai Galili koya ke sulugi, o eye malā bolou ta dugube, Saimon, Pitayodele idi kēbōu, ē malā Andrubōu de dugu. Diliebe ohueiyai kokōu neke mōu soumōu dugu. Diliebe miye mōudi o. ¹⁹ Yesuhā diliemokōu nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokōu o sasāi mōudi ke hehegielamōu, obe miye mōudi ke sa degeiyode tobou. ²⁰ Dilie ke dulomōu, totonōu neke olōu fei kokōu magama fogōu mōu, ē sesele yai.

²¹ Kegemōu, haba ilemōu dugube, o eye malā bolou ta, Sebedihā dihi Jemsbōu ē malā Jonbōu de dugu. Diliebe dilie ayebōu de mosole tagetōu neke doususulo duwoguamōu, ē dilie haguasai. ²² Dilie dulomōu, kelegenōu dilie aye mosole foudu duwomōu tōu fogōu fogōu, Yesu sesele yai.

Yesuhā egei tobōu mōu siei, haba do one bologuomōu bolō degele i

(Luk 6:17-19)

²³ Kegemōu, Yesu ē sa Galiliya ke die egei mosoya egei hehegiemōu sulugibe, tā uwo bolofei Godihā wolōu daladi kene tobōu mōu siei. Haba dobōu o sasāine olōu fei bologuomōu, bolō degele i. Nele mei degei kediāne olōu fei bolō degele i. ²⁴ E kege degeimōu, tā ke sa Siria kileya olōu fei tefeimōu, sa ke tie o kediā do daga daga o sasāi sudo mōuma haguasiei, do hiyedo kediābōu, duo kasagaiye tolōu i kediābōu, dio koulugi fiyasigedi kediābōu, ibigidiobōu dobogōudiobōu tofigile i kegei ke mōuma haguasie felegoumōu, bologuomōu bolō degele i. ²⁵ E sumōu, o sasāi sudo emokōu haguasie kefegulo i. Sa Galilibōu, sa Dekapolisbōu, sa Jerusalembōu, sa Judiabōu, to Jordan ilobōu tie obōu kediā ē sesele suluguei.

Yesuhā bitou kokōu ge egei tobou

5 Yesuhā o sudo kefegumōu duguomōu, bitou ta kokōu folo duwei. Duwoli dugube, yōu ē dabai degedi o kediā haguasie felegoumōu dugu.

Yesuha o kediāmokōu hohōbōu mabeede tobou

(Luk 6:20-23)

² Kegemōu, Yesuha e dabai degele idi o kediāmokōu hehegie tobou,

³ O Godihā dihīle mabōu sã degei dalaguayode tawali kediā hohōbolōu nōu, hebeni Hiye Ohā diā wolōu dalale kahā degemōu.

⁴ O gosolo dalagua kediā hohōbolōu nōu, Godihā diā dogōu gulo kahā degemōu.

⁵ O diōu die hu hebele fogudiyo mei kediā hohōbolōu nōu, Godihā sa sa olōu fei diāmokōu nele kahā degemōu.

⁶ O Godihā dihīle dōudo o dalagualamōu degele idi kediā hohōbolōu nōu, diāme hegie degeli o ke sã degei, Godihā nalebōu huejibōu de nele kahā degemōu.

⁷ O yogokōu solōu do degele idi kediā hohōbolōu nōu, Godihā diāmokōu solōu do degele kahā degemōu.

⁸ O die duledu sibigi ta dala mei kediā hohōbolōu nōu, diā Godi dugulo kahā degemōu.

⁹ O biya imōu akogudi o kediāme hohōbolōu nōu, Godihā diāme mā dihiyodele kahā degemōu.

¹⁰ Godihā dihīle kele dōudo dalagua o sasāi, o tae makodi kediā hohōbolōu nōu, hebeni Hiye Ohā diā wolōu dalale kahā degemōu.

¹¹ O sasāi diāma, nīme oe susuga tobolōu iliyē, nī hohōbōu ma. Nī a sesele ili kahā, oe nī makolaba, ogōu ga, nīme kasagāiyodeibabe, nī hohōbolōu nōu. ¹² Kege degeibabe, nī hohōnōu degema, nī hebe bolodo kēme hebenitōu kōu dala kahā degemōu. Afudo, nī deleli mei kelegene, oe habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā makolamōu kengenōu degele idi.

Nīme solebōu hohōbōu ke sã degei

(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ Yesuha haba kōu gue tobou, nīme sa sibige kahā sole sã degei. Kenōu si solebe sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sole sebe degele? Sole kegei kēme kasagāi, e degele ta dala mei. Obe boholōu filāmōu, abogōuye tofōu tofōu di.

¹⁴ Nīme sa sibige kahā hohō sã degei. Sa bitōukōu dala kēne ta wōmogōu dala mei. ¹⁵ Haba, obe kamāi dou mihiemōu be, bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tamā kele dogogudi, o mosōdu dalagua kediā kamāi hohō ke duguyadomōu. ¹⁶ Nebe kenōu tefei, nī hohō ke o kediāmokōu hohōguba, diā nī midihō bolofēi ke duguoba, diā nī Aye hebenitōu duwo, e hu hebele fogulo ile.

Godihā Kuolōu kahā tā

¹⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, a hagua, Mosesha kuolōu tā ke a ta gabale sagāi mei. Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā nalagai kēne, a ta gabale sagāi mei. Nī kege fimā idama. A hagua, tā ke akogulo sagāi mei. Age tā ke damaledo tamā degeyadomōu

hagua felei. ¹⁸ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Agudiobōu sa sibigebōu kēme olōu fei mei degele mei debabe, Godihā kuolōu tāne ta mei degele mei. Nalagai olōu fei ke ta mei degele mei debabe, nalagai olōu fei ke damaledo tamā degele. ¹⁹ O koyohā Godihā tā nī dumabeedei ke gobolōu ba, haba omokōu ne kege hehegieibabe, o kēme hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladi sa kokōu be, e hu be hiyeyodele mei. O koyohā Godihā tā ke seseleba, omokōu ne olōu feido hehegie tobōu basi, o kēme hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu be, e hu be hiyeyodele. ²⁰ Yobe, a nīmokōu kōu gue tobolōu, Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediāme Godihāge dōudo oyode tobolōu sagāi mei. Nīne diā degele idi kenōu tefele degeibabe, nīme hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladi sa kokōu be ta yale sagāi mei.

Yesuha hagi dōususudi midihō ke tobou

(Luk 12:57-59)

²¹ Yesuha haba kōu gue tobou, afu nī kōu guai o kediāmokōu o wadamabeede tobōu di kēme nī kōu dulo i. Haba o koyohā o yogo woubabe, eme tā saikōu tafalaleyode tobolōu idi kēne nī dulo i. ²² Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, o koyohā e mogokōu gofōu degeibabe, eme Godihā tā sale. Haba o koyohā e mogo ta susuga tobōu babe, eme kansole o kediāge tā sa ile. O koyohā name totōu degei o kasagāiyode tobōu babe, eme dou sakōu ile.

²³ Kegei kahā, Godikōu bi ta nelababe fimā dugu, mā mogohā amokōu gofōu degei ta daladade tawaibabe, ²⁴ nā Godikōu nelāmōu degei ke tōu fogōu fogōu ile, nāmokōu gofōu degei dala ke dōususumaba, boholōu mā haguaba, ise Godikōu nelāmōu degei ke kuhe ne.

²⁵ O tahā nā tā salaba wolōu ibabe, nā aba you iligi, toto ebōu de hagi ke dōususuyede tobōu. Kege ho fogōu babe, o kahā nā tā sai fidi o kokōu wolōu ile folouba, haba tā sai fidi o kahā name kasamane o kokōu wolōu ile folouba, name didiō degele. ²⁶ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, nā didiō degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagāi mei. Nōu kege dalali, didiō degei ke telemale kahā dowo ke olōu fei sibima mei degeibasi telemā ile.

Yesuha o kediāmokōu sasāi hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobou

²⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, nī kōu guai o kediāge sasāi hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobōu di kēme nī kōu dulo i. ²⁸ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, o koyohā sasāi ta duguoba fiyenōu tagaibabe, eme sasāi hiyou degedi o, yobe e sasāi ke fiye kōu tagai kahā degemōu.

²⁹ Ne diho dele kahā nā wolōu ile midihō kasagāi ta milōu babe, nā ne diho ke tele filā. Name ne tōu bōu de olōu fei dou sakōu hebele fileiye debabe, nā ne tōu hā bi tanōu ta mei degeibasi. ³⁰ Haba ne dobogōu dele kahā nā wolōu ile, midihō kasagāi ta milōu babe, nā ne dobogōu ke diafolōu hebele filā. Name ne tōu bōu

de olôu fei dou sakôu hebele fileiye debabe, na ne tôu ha bi tanôu ta mei degeibasi.

Yesuhâ obe sobôu hulomôu hiyafogôu di kaha ta ke tobou

(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Yesuhâ haba kôu gue tobou, afu tobolôu idibe, O koyohâ e sobôu hiyafogôu lababe, hu kadi kuguonôu nalama, e sobôu kôu neleba kuhe hiyafogôu yede tobôu di.

³² Kênôu si a nimokôu tobolôu kuhe, o koyohâ e sobôu, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogôu babe, e degeiye sobôu keme o ta hiyou degele. Haba o tahâ sobôu, oe kôu hulomôu hiyafogou ke hubabe, eme sasai hiyou degedi o.

Lo 24:1

Yesuhâ tobolôu gi, Godihâ huya ke maka degeba tobôu damabeedei

³³ Yesuhâ haba kôu gue tobou, afu kôu guai o kediamokôu, ni Hiye Ohâ huya ke ta degeleyodema maka dege tobôu babe, ni damaledo degemabeede tobôu di, keme ni kôu dulo idi. Ogôu ga tobôu dama.

³⁴ Kênôu si a nimokôu tobolôu kuhe, ni Hiye Ohâ huya ke hobôu maka dege tobôu dama. Haba hebenihâ huya kene maka dege tobôu dama, hebenibe Godihâ duwodi kaha degemôu. ³⁵ Sa sibige kômahâ huya kene maka dege tobôu dama, sa sibigekôu be Godihâ e abogôu muguo tofogôu duwo kaha degemôu. Sa Jerusalemba Hiye O ni wolôu dala kaha sa. Kegei degemôu, sa sibige kômahâ huya kene maka dege tobôu dama. ³⁶ Nôu ne huya kene maka dege tobôu da. Yobe name nele dala mei. Nôu degeiye, ne widio towe tanôu ta fo degele sagai mei, haba ta dosogo degele sagai mei. ³⁷ Ni ta degelabasi, a damaledo degeleyode tobôu ma. Ni ta degele dafoubabe, a dafayode tobôu ma. Hu taya ke maka dege tobôu di kaha yobe Tamâ enôu.

Hebe kasagai ke hobôu muwôu hitigadama

(Luk 6:29-30)

³⁸ Yesuhâ haba tobou, afu obe kôu gue tobôu di keme ni kôu dulo i,

O tahâ ne diho tele filôubabe, na e dihone tele filayedei. Haba o tahâ ne me sugubabe, na e mene suguyedei.

Kisim Bek 21:24

Kene ni kôu dulo idi. ³⁹ Kênôu si a nimokôu tobolôu kuhe, o tahâ ni kasagai degeibabe, muwôu hitigadama. O tahâ ne hamogou dele kokôu fôubabe, na haba hamogou ilo kene seseguyedei. ⁴⁰ O tahâ na ta sama, ne yukuei molôuyodeibabe, nage haba ne yukuei tabôu de neyedei. ⁴¹ O tahâ namokôu diaselaba, e bisai ye hafeikôu kolôu iyedeibabe, haba nage ahudo kolôu ileba kuhe fogôu. ⁴² O tahâ namokôu bi ta molôuyodema yodubabe, na môu nele fogôu. O tahâ ne bi ta heliofeji môu laba yodubabe, na hobôu nelî mei fogôu ye.

Yesuhâ ho o tagadi midihô ke tobou

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yesuhâ haba kôu gue tobou, ni afu dia na nogo dia tagamabeedema, ho o kediamame dafamabeede tobôu di keme ni kôu dulo i. ⁴⁴ Kênôu si a nimokôu tobolôu kuhe. Ni ho o kediamame tagama. Obe ni makolaba degeibabe, nige diho baga tobôu ba, Godihâ di-amokôu solôu do degele. ⁴⁵ Kege degeibabe, o kediamame dugulobe, nime ni Aye hebenitôu duwo, e sisigoye dalaguaba dugulo ile. E degeiye, e aso kaha folomôu, o kasagabôu bolofebôu olôu fei kediamokôu hohogudi. Haba huêi todine, doudo obôu, doudo mei obôu olôu fei kediamokôu huêi todi. ⁴⁶ Nige o ni tagadi kediamame tagaibabe, ni hebe kagei ke molôu? Gamani sibidi sele ogôu gabôu kefedi o kediamame kegenôu degele idi. ⁴⁷ Ni nogo di-amokôu nôu agali bolofeyode tobôu babe, nime o olôu fei kediamame degedi kegenôu degele idi. Sa ta o kediamame kênôu tefe degele idi. ⁴⁸ Ni Aye Godi hebenitôu duwo keme doudonôu. Njine kênôu tefe degele dalama.

Yesuhâ o sasai dogôu gudi midihô ke tobou

⁶ Yesuhâ haba kôu gue tobou, oe ni boloyode tobôu yadeba, ni o sasai kediamame diho kokôu midihô bolô ke degeibabe, ni tawabôu. Ni kege degeibabe, ni Aye hebenitôu duwo, ege nimokôu be hebe bolô ta nele meido.

² Na bi mei o kediamokôu bi ta nelababe, taenôu tobolôu idi o kediamame degedi sagai kege degeda. O kediamame bi mei o kediamokôu bi nelamôu be, egei mosokôu bôu, ali duo kokôu bôu de kibi haguise idi, o sasaiye haguise, die hu hebele fogumabadomôu. A nimokôu damaledo tobolôu kuhe. Godihage die hu be ta hebele fuguoba, hebe bolodo di-amokôu ta nele meido. ³ Na bi mei o kediamokôu bi ta neibabe, o tahâ hobôu dugudayedei. Ne dobogôu fofôu kahage dobogôu dele kaha degeli keme dugudayedei. ⁴ Kegei kaha, na bi mei o kediamokôu bi ta nelababe, mogogounôu ne. Kegeiba, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha hebe bolodo ke namokôu nele.

Yesuhâ diho baga tobôu di midihô ke hegi

(Luk 11:2-4)

⁵ Yesuhâ haba kôu gue tobou, ni Godikôu diho baga tobôu lababe, taenôu tobolôu idi o kediamame diho baga tobôu di sagai kege tobôu dama. O kediamame egei mosokôu bôu, a figikôu bôu de tafalaguali, Godikôu diho baga tobôu idi, o sasaiye dia dugulo imabado-môu. A nimokôu damaledo tobolôu kuhe. Godihâ die hu haba ta hebele fuguoba, di-amokôu hebe bolodo ta nele meido. ⁶ Na Godikôu diho baga tobôu lababe, ne mosodu folo, a tefemaba, ne Aye obe dugudiyo mei kokôu kuhe diho baga tobôu. Kegeiba, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha namokôu hebe bolodo ke nele.

⁷ Haba ni diho baga tobolou gibe, sa ta o kedia taenou tobolou idi sagai kege tobou dama. Dia sasado dege diho baga tobolou idi kahage, diage wa, die godi kedia die ta ke duluyade tawale idi. ⁸ Dia degele idi kege hobou degedama. Yobe, bi ta ni dala mei ke yodulube, ni Ayeha kou tewe dala kahage degemou.

⁹ Kegei kahage, ni Godikou diho baga tobolou be, kou gue tobou ma,

Ei Aye, name hebenitou duwo, ne hube Godi, ei ne hu bolodo ke hebele fogulamou.

¹⁰ Na hagua, ei wolou dala.

Na nou tagai sagai, hebenitou ge degele idi ke, sa sibige kuokou ge, eine nebe kenou tefe degeleyadomou.

¹¹ Na ifi sawisie kumaha eimokou nale ne.

¹² Ei midihog kasagai o ilo kedia eimokou milou di ke gebe meiyodedi kenou tefe, nage midihog kasagai ei milou ga idi ke gebe meiyode.

¹³ Tefele dugu ta eimokou hagubabe, na akogogue. Na ei dia dala, midihog kasagai kahage ei tou ye deba.

¹⁴ Duma, nige midihog kasagai oe nimokou milou ili ke gebe meiyodeibasi, ni Aye hebenitou duwo, ege midihog kasagai ni milou ga idi kene gebe meiyodele.

¹⁵ Haba oe midihog kasagai nimokou milou ili ke ni gebe meiyode ho fogou babe, ni Aye ege midihog kasagai ni milou ga i kene ta gebe meiyodele mei.

Yesuha nale kuolou madi kahage midihog ke tobou †

¹⁶ Yesuha haba kou gue tobou, ni nale kuolou moybabe, taenou tobolou idi o kedia degedi sagai kenou tefe degele idama. O kedia nale kuolou moymou, di dugudibe, die midihobe nugugu dalamou dugulo idi, dia nale kuolou maji keme di tawamabado-mou. A nimokou damaledo tobolou kuhe. Godiha die hu haba ta hebele foguoba, hebe bolou ke diamokou ta nele meido. ¹⁷ Nage nale kuolou mama dalababe, ne widio towe bologuama, †† ne midihog bigima dalaba, ¹⁸ o sasaiye na hohog degenou dalaba dugumabado-mou. Name nale kuolou maji ke dugu ile sagai mei. Ne Aye, di dugulo idiyo mei kahanou si tawale. Damaledo, ne Aye mogogou dala ke dugudi kahage hebe bolodo ke namokou nele.

Bi bolofej kefedi midihog

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Yesuha haba kou gue tobou, sa sibige kuokou be ni bi bolodo kefedama. Bi keme kasagai degeiba, matayene nale. Hiyou mou di oene haguaba, hiyouye mouma ile. ²⁰ Ni bi bolou bolobe hebenitou nou kefema. Kegeibasi, mataye ta nale mei. Bi ta kasagai degele meido. Hiyou mou di o kediane ta fologa mala ile mei. ²¹ Nane sa bi bolou bolou dala kokou nou dalale sagai degele.

† Yesukou damaleyodele i o sasai kedia Godikou diho baga tobou lamou nale kuolou maji idi. †† Grik taebe widio towe gusege hueiye huyede tobou.

Dihobe tou ha kamai

(Luk 11:34-36)

²² Yesuha haba kou gue tobou, dihobe tou ha kamai. Ne diho bolou dalabasi, ne tou olou feibe hohoyenou dalaba dugulo. ²³ Haba ne diho kasagai degeibabe, ne tou ne olou fei hulia degei dugulo. Hohog ne duledu dala keme hulia degeibabe, hulia keme hiyedo degele.

O tahage hiye o bolouye dabai degele sagai mei

(Luk 16:13)

²⁴ O tahage hiye o bolouye dabaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokou nou hohog degele. Hiye o ta kahage tobolou be dulo milou diye, hiye o ta kahage tobolou be ta dulo milou diyo mei. Nebe, nime Godiha hayedubou, sele hayedubou de dalale sagai mei.

Di hagi duguoba, fi hiyedo madame

(Luk 12:22-31)

²⁵ Yesuha haba kou gue tobou, kegei kahage a nimokou tobolou kuhe, ni sa sibige kuokou tofolou ke fimaba, eibe nale kagei nale, huei kagei nale de fi hiyedo madama. Niou ni tou guebou ne, eibe yukuei kagei mala kale deba fi hiyedo madama. Sa sibige kuokou tofolou be hegie degedi kahage nale nalage idi kenou mei. Haba ni tou ha tagadibe yukuei kadi kenou mei. ²⁶ Ni sio kedia duguma. Dia segei sogoma kefeguomou nalage idiyo mei. Dia nale dogogudi moso meiyede, ni Aye hebenitou duwo kahanou diamokou nale nedi. O nime sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua. ²⁷ O koyo na sa sibige kuokou tofolou kokou fi hiyedo moybabe, na de sasado dege tofolou? Kegele meido.

²⁸ Kadegeimou ni yukuei kadi kokou fi hiyedo ma idiya? Ni hebe sou ke defeido duguma. Hebe sou kahage kage folodiya? Dia dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milou diyo mei. ²⁹ Kenou si a nimokou tobolou kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenou kadiye, kenou si hebe sou yege Solomonhage similou keme gabai. ³⁰ Hebe sou Godiha similou keme ifi kou dalaguaye, idiba o tahage diafigima, doulokou sile. Ni damaleyodeibe kageimou huyadefei dala? Nime hebe sou be gabai dala kahage degemou, Godihage nimokou yukuei nele. ³¹ Kegei degemou, ni fi hiyedo madama. Eibe nalebou hueibou kagei ke nalage ile deba fimadama, yukueine kagei mala kale de fimadama. ³² Sa ta o kedia bi olou fei kegei ke kou molouyodema ka idi. Ni Aye hebenitou duwo kahage tewe, nime bi kegei ke olou fei malaba, bologuaga dalamabadomou. ³³ Nime ni Ayeha dihile kokou dou do o sasai dege dalalababe, na ei wolou dalayede tobou basi, ege bi kegei kene nimokou nele. ³⁴ Kegemou, ni idiba degele ke fi hiyedo madama. Idiba kahage hagi be keme idibaha hagi. Sawisie olou feibe diou die hagi dala kahage degemou, ifibe ni ifi degele kenou fimama.

O tae midihō kasagaj degeli kē fidama

(Luk 6:37-38, 41-42)

7 Yesuhā haba kōu gue tobou, nī o ilo kediā midihō kasagaj degedi kē fidama, Godihā haba kenōu tefele nīmokōu ne kege degeiye deba. ² Nī o tae midihō kasagaj degedi kē fidi, kegenōu Godihā kenōu tefele nīne file. Nī o takōu nēdi keme, Godihāne kenōu tefele nīmokōu nele. ³ Nā ne mogohā dihōkōu kofai huyadefej kē dugulube, haba nōu ne dihōkōu hebe siej hiye kē tilabe ta duguyo mei, kageimōu ne mogohā dihōkōu kofai kē duguo tobōu ya? ⁴ Nā hebe siej hiye ne dihōkōu tila keme nā duguyo mei, kageimōu kofai ne mogohā dihōledu dala kē duguo, a malā filalāmōu yode tobōu ya? ⁵ Nāme tāenōu tobōu di o. Nā hebe siej hiye kē ne dihōledu tila kēbukōu tele filāba, ne diho bolofej degeiba duguba, hobōu kofai nogohā dihōledu dala kē kuhe malā filā.

⁶ Godihā biyodema, haba so kediāmokōu nēdama. Kegeligī, diā bohōlōu mā haguasie, nī wola iye. Haba nī wē bolōdo keme wai kediāmokōu hobōu hebele filādama, diā wē kē abogōuye tofōu ye makeiye.

O tahā bi bolōdo ta mōu lāba diho bagā tobōu babe Godihā bi keme emokōu nele

(Luk 11:9-13)

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī bi ta mōu lāba, Godikōu diho bagā tobōu babe, e nī yodulu keme nīmokōu nele. Nī koubabe, nī dugulo. Nī adikōu kogoubabe, ege nīmokōu a tefegu keme solōu. ⁸ O koyohā Godikōu diho bagā tobōu mōu be, e mōudi. O koyohā koumōu be, e dugudi. O koyohā adikōu kogoumōu be, Godihā emokōu a tefei sōudi.

⁹ O diāma, dihiye e ayekōu ōu si ta neyedema yodubabe, e ayeħage igi de malā nele? Kegele meido.

¹⁰ Haba dihi kahā e ayekōu miye ta neyedema yodubabe, ege bei kasagaj ta de malā nele? Kegene ta degele meido. ¹¹ Aye diāma, nīme midihō kasagajinōu milōu ga idiye, kenōu si nī sisigokōu be nale bolofejinōu nele idi. Kegemōu, nī tewe, nī o tahā nī Aye hebenikōu duwokōu bi bolōdo kē neyedema yodubabe, nī Ayeħage hohō hiyedo dege, o kokōu neledade tawale ile.

¹² Midihō olōu fej o ilo kediā nīmokōu degemabado-mōu tagale ili keme, nīne diāmokōu kenōu tefele degema, Mosesā kuolōu tōbōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā nalāgaibōu kahā sibigebe tanōu kegenōu dala kahā degemōu.

Nj ya, a huyadefej kodunōu fologama

(Luk 13:24)

¹³ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī ileba, a huyadefej kodunōu fologama. A hiyedo keme dou sakōu idi a. A hiye kē seselebe hagibōu mei. O sudo a kē sesele iligi fologoubabe wouba tofigile. ¹⁴ A fologa tofousogo tofousogo tofolōu idi a keme huyadefej. O sudo a kē ka imōu be dugulo idiyo mei.

Ogōu gai egei tobolōu idi one dalagua, nīōu tawaibōu

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, ogōu gai egei tobolōu idi one dalagua, nīōu tawaibōu. Haguasieiba dugulobe, wai sipsip bolōdo bagai kediā haguasieiba duguloye, kenōu si die duledube diame sī so gofōudo kē sā degei. ¹⁶ Midihō diā milolōu idi kē nī duguobabe, diame damaledo egei tobolōu idi odadele? Ha, ogōu gai egei tobolōu idi odadele? Obe goho kolo galamōu be, ayē yoya kē ga idiyo mei. Kiyōu ga idibe, ayē ti yoya kē ga idiyo mei. ¹⁷ Nebe kenōu tefei, hebe bolofejīye kolo molūbe, kolo bolofejinōu mādi. Haba hebe kasagajīye kolo molūbe, kolo kasagajinōu mādi. ¹⁸ Hebe bolofejīye kolo malebe, kolo kasagaj ta male mei. Nebe kenōu tefei, hebe kasagajīye kolo malebe, kolo bolofej ta male mei. ¹⁹ Hebe kolo bolofej mādiyo mei keme diafolōu mōu, doulukōu hebele filādi. ²⁰ Nebe kenōu tefei, nī midihō o kediā milolōu idi kē duguoba, diame damaledo egei tobolōu idi o, haba, diame ogōu gai egei tobolōu idi o, de tawaleba fima.

²¹ O amokōu Hiye O, Hiye O dele idi kediā olōu fejibe hebeni Ohā wolōu daladi sa kokōu fologale mei. O koyohā mā Aye hebenitōu duwo kahā tagai kē seseibasi, o keme hebeni Ohā wolōu daladi sa kokōu folo. ²² Godihā o sasaj tā sale sawisie kelegebe, o sasaj sudo amokōu kōu gue tobolōu ile, Hiye O, Hiye O, ne huya ei habage tamā degele kē tobolōu idi. Haba duo kasagaj igisedibōu, midihō geħe geħe milōu gadibōu de ei ne huya kē degele idiyode tobolōu ile. ²³ Kegeiba, a diāmokōu damaledo kōu gue tobolōu, a nī tewe mei. Nīme mā tā dulo idiyo mei o. Kugule fogōu imabeede tobolōu.

Moso togodi midihō bolou

(Luk 6:47-49)

²⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā mā tā kē dulo seseibabe, o keme moso togodi o sā degei. Yomogoube o kahā sa bolofej kokōu miħi damamōu, mouti gofōudo kenōu fofogei. Moutimamōu, kotōu moso tegei. ²⁵ Huej toma, to hiyedo gihōuma, wi hiyedo haguamōu, moso kē bilalamōu degeiye, kenōu si bileli mei, o kahā moso kē sa bolofej kokōu mouti neledoyenōu tegei kahā degemōu. ²⁶ O koyohā mā tā kē dulo sese ho fogōu babe, eme totōu degei o, e moso tegeibe, sa kasagaj kokōu moso tegei kē sagaj degei. ²⁷ Habage huej toumōu, to hiyedo gihōumōu, wi hiyedo haguamōu, moso kē olōu fej bilama fiyei.

²⁸ Kegemōu, Yesuhā tā kē olōu fej tobōu ma mei degeimōu, o sasaj kefeguo dalagua kediā kesigile i, e tā kege heħegie tobolōu kahā degeiye. ²⁹ E heħegilibē, kuolōu yo du o kediā heħegiedi sagaj kegei mei. E tewebe eħsofej, hiyedo folodo.

Yesuhā dobo doye tou o ta bologuomōu bolō degei

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

8 Kegemōu, Yesuhā bitou kē tōu fogōu mūmōu, o sasaj sudo e sesega muguai. ² Mulō dugube, o ta,

dobo doye tou ke hagumôu dugu. O kaha hagua, yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuôuba bolô degeleyode tobou. ³ Yesuha o kaha ta ke dulomôu, e dobogôu susuguo kugumôu, age name bolô degele ke tagaliyode tobou. Kege tobôu môu, kelegenôu dobo do ke olôu fei mei degeimôu, bolô degei. ⁴ Bolô degeimôu, Yesuha emokôu tobou, a na bologuaji ke omokôu tobôu da. Haba na Godiha mosokôu ile, ne tôu bolô degei ke mogôu du daladi o kokôu hegiba, ege Mosesha tobou kenôu seseleba, Godikôu gali † sile nele. Kegeiba, o sasaji kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuomôu bolô degei
(Luk 7:1-10)

⁵ Kegemôu, Yesuha ile, sa Kaperneamkôu folo dugube, ami o kedia dia daladi o ta hagumôu dugu. O kaha haguamôu, Yesukôu na a dogôu guyedei. ⁶ Hiye O, ma dabai degedi obe ma mosokôu tila, ibigidiobôu dobogôudiobôu olôu fei tofigiemamôu, do hiyedo duguluyode tobou. ⁷ Yesuha tobou, a ile bologuôuba, e bolô degele. ⁸ Ami hiye o kaha sima tobou, Hiye O, ame o bolofei mei kaha, na ma mosokôu folo sagaji mei. Na taenôu tobôu ba, ma dabai degedi o e bolô degele. ⁹ A tobolôu kaha yobe kôu guei, ane hiye o taha hayedu dala. Ma hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takôu na iyedeimôu be, e idi. Haba ami o takôu na haguayedeimôu be, e haguadi. A ma dabai degedi o takôu na dabai degeyedeimôu be, e dabai degedi. ¹⁰ Yesuha o kaha ta ke dulomôu ke-sigiemôu, o sasaji e sesele haguasili kedia mokôu tobou, a nimokôu damaledo tobolôu kuhe. A dugube, Israel o olôu fei kedia me ami o kôumahâ damaleyodei nele do kôu sagaji kôu gueibe ta dala meido.

¹¹ A nimokôu tobolôu kuhe, o sasaji sudo aso hagu-luyabôu, aso muluyabôu de olôu fei haguasie geleguoba, hebeni Hiye Oha wolôu daladi sa kotôu fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, Abrahambôu Aisakbôu Jekopbôu de nale nalâ ile. ¹² Kenôu si Godiha dagado o wolôu dalalamôu makai kedia me †† e hulija sakôu kogolo muguba, gosoloba die me dôu gile ile.

¹³ Kegemôu, Yesuha ami hiye o kokôu tobou, na iyedei. Na damaleyodei sagaji keme tama degeiba dugulo. E kege tobou kelegenôu o kaha dabai degedi o ke bolodo degei.

Yesu e Pitaha sasajha e adiohu ha do bologuomôu bolô degei
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Kegemôu, Yesuha ile, Pitaha mosokôu folomôu dugube, Pitaha e sasajha e adiohu be suguai tilamôu dugu. ¹⁵ Tilamôu, dobogôukôu kugumôu, suguai mei degei. Suguai ke mei degeimôu, hagua, nale milôu ma, Yesukôu nei.

Yesuha do o sasaji sudo bologuomôu bolô degele i
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Sawisiei kaha habi, o kedia duo kasagajiye tolôu i o sasaji sudo mômua, Yesukôu haguasiei. Mômua haguasie felegomôu, e taenôu duo kasagaji igi-seimôu, bolô degele i. Do o sasajine olôu fei bologuomôu, bolô degele i. ¹⁷ E ke degeibe, môu yôuwa degeli mei, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobôu di-o Aisaiaha kôu nalaji keme damaledo tama degeyadomôu, e kuhe degei. Ta keme kôu gue nalaji dala, Enôu degeiye do olôu fei di dugulo idi ke igisema mei degeiyodei.

Aisai 53:4

Yesuha obe e habage sesele kaha midihô ke tobou
(Luk 9:57-60)

¹⁸ Yesuha o sasaji sudo e silema dalamôu duguomôu, e dabai degedi o kedia mokôu di ohueiyai ilobôu ime-beede tobou. ¹⁹ Kegemôu, kuolôu yo du o taha hagua felemôu, Yesukôu kôu gue tobou, Tisa, na sa kiliya ibabe, a seseganôu siale. ²⁰ Yesuha sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timôu dalagua. O Kedia Dihi enôu si tiadi mosobôu mei. ²¹ Haba, e dabai degedi o taha emokôu kôu gue tobou, Hiye O, a tôu fogôu ba ile, ma aye tei widamaba hobôu haguale. ²² Kenôu si Yesuha emokôu tobou, gebe mei, na a sesele hagua. O kôu tofigiei kedia diôu die o diôu widaga ile.

Yesuha tobôu môu, wi hiyedo mei degei
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Kegemôu, Yesuha mosole ta tilamôu kodu foloumôu, e dabai degedi o kedia ne fologai. ²⁴ Dia ohueiyai duoya ke youmôu, wi hiyedo hagulugi, to bobouye mosole tufogulamôu degei. Kenôu si Yesu eme tiei delei. ²⁵ Tilamôu tile haguagiemôu, Hiye O, nage ei dogôu gu. Dibe makoladiyode tobolôu i. ²⁶ Yesuha tobou, ni kageimôu gue degele iya? Ni damaleyodeibe huyadefeyode tobôu ma haguamôu, wibôu to boboubôu ke tae akoguo tobôu môu, olôu fei mei degei. ²⁷ Kegemôu, dia fi hiyedo mamôu, o kôume kagei o? Wibôu to boboubôu kahane e ta dulomôu, mei degeliyode tobolôu i.

Yesuha duo kasagaji, o bolou tolôu i ke igisei
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

²⁸ Yesu mosoleye ohueiyai dama, ilobôu sa Gadarakôu ile felei. Folo dugube, duo kasagajiye tolôu i o bolou ta tei widagai saya ke sulugua dema haguasieimôu dugu. Diliebe gofôu hiyedo degedi. O sasaji a keleya ima haguama dele sagaji mei. ²⁹ Dilie Yesu duguomôu, kôu gue haguisa tobolôu i, Godiha Dihi, na elemokôu kei degelamôu? Na hagua ele makolaba degeda. Godiha ta sale sawisieibe youyode tobolôu i. ³⁰ Sa kelegebe, wai sudo hafei kokôu biye nalâ deleigui. ³¹ Duo kasagaji kedia Yesukôu ta nele do

† Wok Pris 14:4 †† O kedia me Israel o sasaji.

dege, na ei igiselaba degeibabe, eibe wai duledu fologamabeedeyedei.

³² Kegemou, Yesuha ni imabeede tobou mou, duo kasagai kedia o bolou ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologai. Fologoumou, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokou fogu fiyasigeimou, hueiye olou fei togolou hobogou.

³³ Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomou, kama fosige yolugi, sa hiye kokou fologamou, dia dugu olou fei ke susulo i. Duo kasagaiye tolou i o kedilie degele imou dugulo i kene tobolou i. ³⁴ Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomou haguasiligi, Yesu duguomou, emokou ta neledo dege, na ei sa kou tou fogou ba, sa ta fogou iyede tobolou i.

Yesuha o ta ibigidiobou dobogoudiobou tofigiei ke bolougoumou bolou degei
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 Kegemou, Yesu e mosole foudu folomou, ohueiyai ilobou ile, you e sabekou felei.

² Foloumou, o ilo kedia do o ta, e ibigidiobou dobogoudiobou olou fei tofigiei ke botegei tagetou tilamou hebele haguasiei. Yesuha die damaleyodei ke duguomou, do o kokou kou gue tobou, mogo dihi, na gue degeda, age midihou kasagai na milou gadi ke gebe meiyodili.

³ Mosesha kuolou yo du o ilo kedia ta ke dulomou, diounou kou gue tobolou i, o kounmahage Godiha timou ke mou ladi.

⁴ Yesuha o kedia fimai ke tawalemou yodu, ni kadegeimou fimai kasagai kegei ke mala iya? ⁵ Age kage tobolou? A midihou kasagai, do o kaha milou gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogou ga tobou di oyodele ili. Haba, age do o kuokou, na haguama iyedilibe, nige kageimou a ogou ga tobolou yode tawale iya? ⁶ O Kedia Dihi eme sa sibige kuokou be hu hiyedo dala. Ege midihou kasagai obe milou gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yousie kege tobou, o kedia ta e tobolou keme sibigebou dade tawamabadomou. Kegemou, e do o kokou kou gue tobou, na hagua, ne botegei ke malaba, ne mosokou iyedei. ⁷ Kege tobou mou, o keme haguamou, e mosokou fogou i. ⁸ O sasai kedia ke duguomou kesigie gue degemou, Godiha hu hebele fogulo i. Yobe, Godiha omokou hubou nelebou olou fei ke nei kaha.

Yesuha o Matyu haguasai
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Kegemou, Yesuha iligi dugube, gamani sibidi sele kefedimoso kokou o ta, e hu Matyube kokou duwomou duguomou, na haguaba, da imebeede tobou mou, e hagua, Yesu sesele i.

¹⁰ Kegemou, Yesuha ile Matyuh mosokou folomou, nale nale duwomou, ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedimoso, midihou kasagai milou di obou sudo haguasie, Yesubou, e dabai degedi obou de duwoguali nale nale i. ¹¹ Farisi o kedia ke duguomou, e dabai degedi o kediamokou kou gue yodulo i, ni tisabe

kageimou gamani sibidi sele kefele idi obou, midihou kasagai milolou idi obou de duwoli nale nouya?

¹² Yesuha ta ke dulomou, e kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi. ¹³ Ni yaba, Godiha kuguokou kou gue nalai dala kaha sibige ke tawama.

Age ni amokou gali sile nele idibe dafoulu. Ni o sasai kediamokou solou do degele idi kesi age tagali.

Hosea 6:6

Damaledo, a hagueibe, dou do o kediamou haguissalamou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihou kasagai milolou idi kedia haguissalamou kuhe haguei.

Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Kegemou, Jonha dabai degedi o kedia Yesukou ya kou gue yodulo i, eibou, Farisi o kedia dabai degele idi obou, eibe nale kuolou dogogulo iye, kageimou ne dabai degedi o kediam nale kuolou dogogudiyo mei?

¹⁵ Kegemou, Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, nale hiyedo kefeguoba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, die mogoha sihou degele ile sagai mei, eme diabou de dala kaha degemou. Habage, o ilo kedia die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

¹⁶ Kegemou, Yesuha haba tobou, o tae yukuei ebele dou lai ke yukuei afokou kokou dogogou gofou diyo mei. Yobe, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehou dogogou gofou keme huyafei degeiba, yukuei kou keme dolodo dou lale kaha degemou. ¹⁷ Haba obege tigi kolo huei gofou do, ebele milou keme wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei. † Kege degeibabe, tigi kolo huei gofou do kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofou do ke ile hobogou ba, wai meme kolo kene makolo. Tigi kolo huei gogou do ebele keme wai meme kolo ebele kodounou sou gubasi bolofeinou dalale.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba sasai taha e yukueikou kugumou bolou degei
(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Yesuha kege tobolou dalamou, hiye o ta haguamou, emokou yubu sugulo fiya duwoli kou gue tobou, ma sasai dihibe ifi tolo i, kenou si na ile, ne dobogou dogoguba, e hagua gehou degeleyode tobou. ¹⁹ Kege tobou mou, Yesu e haguamou, ebou de i. E dabai degedi o kediane dilie youmou sesele yai.

²⁰ Kelegenou, sasai taha Yesuha tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha fe kokou kugu. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei. ²¹ E fiyeye kou gue tawai, a e yukueinou fei kugubabe, a bolou degeleyode tawai. ²² Kugumou, Yesuha bohoulou mou, sasai ke duguomou, emokou kou gue tobou, mogo dihi, na gue degeda. Na amokou damaleyodei

† Yesu e sa sibige kuokou delei kelegebe, Juda o kedia die huei-nabe di hueina sagai mei. Dia wai meme kolo gofou mamou, hueibe kokou dou ma nale idi.

kahā bolō degei dala kehe. E kege tobōu mōu, kelegenōu sasāi ke bolōdo degei.

²³ Kegemōu, Yesube haba ile, hiye o kahā mosōkōu folomōu dugube, o ilo kediā kibi haguismōu, o sasāi sūdo gosolomōu uwo hiyedo degele imōu du. ²⁴ E di-āmokōu tobou, nī fogōu ima. Sasāi dihi kōume teli mei, ume tiei tilayode tobou. Kenōu si diā emokōu yilo i. ²⁵ E o sasāi kediā tobōu mōu, mihikōu muguomōu, e tei kahā tila mosō kodu folomōu, sasāi dihi tei ke dobogōukōu tōu mōu haguāi. ²⁶ Dihi tei haguāgi kahā tā uwo keme sa kileya ke olōu fei sia tefei.

Yesuhā diho du degei o bolou, haba tā mei o tabōu de bologuomōu bolō degele i

²⁷ Kelege, Yesu e fogōu imōu, diho du degele i o bolou e haba sesele yolugi, emokōu kōu gue haguisa tobolōu i, name Devithā hūti, nā ele solōu do degeyedele i. ²⁸ Iligi, mosōkōu foloumōu, o bolou kediliene ile fologoumōu, e diliemokōu yodu, nelege a nelebe bologuobabe de bolō degeleyodema damaleyodele ili? Kegemōu dilie tobou, Hiye O, elege nā kege degele ke damaleyodeiyode tobolōu i. ²⁹ Kege-mōu, e dilie diho kuguomōu tobou, nele amokōu damaleyodei sagāi kenōu tefele, nele duguloyode tobou. ³⁰ Kege tobōu mōu, dilie diho bolōdo degele i. Yesuhā diliemokōu tā nelēdo dege tobou, nele bolō degei kahā tā keme o takōu hobōu tobōu dama. ³¹ Kenōu si dilie yamōu, Yesuhā degei tā uwo ke sa kileya ke o sasāi kediāmokōu olōu feido tobolōu hobogou.

³² Dilie fogōu youmōu, Yesuhā dugube, o ilo kediā o ta, duo kasagāiye tou ke wolōu hagua felegoumōu dugu. O keme tā mei. ³³ E duo kasagāi ke igile mugu-mōu, fogōu imōu, o ke tā fua tobōu mōu dulo i. O sasāi kediā ke duguomōu kesigie tobolōu i, di ifi kōu dugulu sagāi kōu gueibe, afuge sa Israel kuokōu be, kegei ta dugulo ili mei. ³⁴ Farisi o kediāge Yesube duo kasagāi kediā hiye ohā neleya ke duo kasagāi igisediyode tobolōu i.

Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu dabai nemōu i

(Tā Hiye 9:35–10:42)

Yesuhā o sasāi kediāmokōu solōu do degei

³⁵ Kegemōu, Yesuhā sa kileya ke sieibe die egei mosoya ke egei hehegiemōu sulugi, tā uwo bolofei Godihā wolōu daladi kene tobōu mōu siei. Haba dobōu o sasāine olōu fei bologuomōu, bolō degele i. Nele mei degei kediāne olōu fei bolō degele i. ³⁶ E o sasāi sūdo kele dalagua ke duguomōu, solōu do hiyedo degei. Yobe, diame hagi degemōu, nele mei degele i. Diame wai sipsip, wolōu daladi obōu mei sagāi kegei. ³⁷ Kegeimōu, e yōu e dabai degedi o kedi-

āmokōu tobou, nale segei sūdo hebe haimikōu suwi degeiye, kenōu si segei mōudi obe sūdo mei. ³⁸ Kegei kahā, nige hebe hai obōu kokōu diho bagā tobōu basi, ege e dabai o kediāmokōu tobōu ba diā ya, nale suwi degei ke mōuma hagua kefegulo ile.

Tā-bolofei-malā-suluguadi-o 12 kege kediā hu

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

10 Kegemōu, Yesuhā e dabai degele idi o olōu fei 12 kege kediā haguismōu, diā haguasieimōu, e yōu e huya ke diāmokōu be duo kasagāi igisele nelebōu, do o sasāi bologuale nelebōu de nemōu i.

² Yesuhā e tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā hu olōu feibe kuhe, sasafeibe Saimon, e hu tabe Pitayodele idi. Tabe e malā Andru. Haba tabe Sebedihā dihi Jemsbōu, e malā Jonbōu de. ³ Haba Filipbōu Bartolomyubōu, Tomasbōu, gamani sibidi sele kefedo o Matyubōu, haba Alfiushā dihi Jemsbōu, tabe Tadiusbōu de. ⁴ Haba tabe Saimon, e hu tabe Selot, tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o.

Yesuhā o olōu fei 12 kege kediāmokōu dabai nei

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Yesuhā o olōu fei 12 kege kediā yala degeimōu, tawale tā olōu fei kōu nei, nī sa ta o kediā sayabe hobōu suluguadama. Haba sa Samaria o kediā sa hiye kokōu ne fologadama. ⁶ Nī sa Israel tie o kediāmokōu nōu ima, diame wai sipsip fogou sagāi kenōu tefele dalagua kahā degemōu. ⁷ Nī yababe, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu dalalebe hafeido degeiyode hehegiema. ⁸ Do o sasāine bologuama, o tofigieine haguagima, o dobo doye tolōu ine bologuama, haba o duo kasagāiye tolōu ine duo kasagāi igisemōu suluguama. Nele a nīmokōu solōu do mōu yōuwa nei kahage, nīne o sasāi kediā solōu do degeba bologuamabeede tobou.

⁹ Nī ilababe, sele sadama. ¹⁰ Haba yene kōudama, yukuei tōu mugu bolou kadama, abogōu mosō kadama, bulukaine tōu dama. Yobe, dabai degedi obe e dabai degedi kahā hebe kōu molōu dala kahā degemōu.

¹¹ Nī ya, sa ta folobabe, kolugi dōudo o ta duguoba, o kebōu denōu dalali, sa ke kuhe tōu fogōu ya degama.

¹² Nī e mosōkōu folobabe, agali bolofei yode tobōu ma.

¹³ Mosō ke tie o sasāi kediā nī kege tobōu ba diā hohō degeibabe, diame bologuado dalaguale. O ilo kele hohō dege ho fogōu babe, nīōu nōu bologuado dalaguama. ¹⁴ O tahā nīme e mosōkōu wolōu folo ho fogōu, haba nī tā kene ta du ho fogōu babe, sa ke tōu fogōu fogōu ima. Nī ilababe, abogōukōu duatele dala ke igile filāba kuhe fogōu ima. ¹⁵ A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Godihā tā sale sawisie kelegebe, sa kokōu be hagi dugulo, sa Sodobōu sa Gomorabōu kokōu ge dugu sagāi kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasāi kediā dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

Habage haḡi geḡe geḡe tama degele

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Yesuhā haba kōū gue tobou, duma, a nīmokōū tobōū ba yalebe, nīme wai sipsip sī so timiḡa kile suluguale keḡe sagāi kenōū tefele suluguale. Keḡe kaha degemōū, nīme beiye degedi sagāi kenōū tefele degema, bei ɛme fī gofōūdo † kaha degemōū. Haba sio kuluye degedi sagāi kenōū tefele degema, sio kulu ɛme midihō kasagāi milōū dibe tewe mei kaha degemōū.

¹⁷ O kediāmokōū be nīōū tawaibōū. Diā nī die kansole kediāmokōū wōū ma ile, tā salene dala. Egei mosokōū gene diā nī dofōū ye wala ile. ¹⁸ Nī āmokōū damaleyo-deibabe, oe nīme gamani o kediābōū, hiye o ilo kediābōū die dihiḡe kokōū tefegieba tā sa ile. Tā soubabe, nīge diāmokōū bōū, sa ta tie kediāmokōū be tā uwo bolofej kenōū heheḡe tobōū ma. ¹⁹ O kediā nī tā saikōū tōū ma ibabe, nī kokōū ge tā kagei tobolōū haba kagei tobolōū keme fī hiyedo maḡama. Keleḡe, tā nī tobolōū be, Godihā heheḡile. ²⁰ Keme nīōū nōū tawaga tobolōū ile mei. Nī Ayehā Duo Bolofejihā nī mogouya tobolōū.

²¹ Keḡeba, ɛ eyehā ɛ malā tā sama wouba toloyode tobolōū. Haba aye diāne die sisigō diāmokōū ne nebe kenōū tefele degele ile. Sisigoyene aye adiōū diāmokōū dafaba, wouba tofigiemabeede tobolōū ile.

²² O olōū fej kediāge nīme dafa ile, yobe nī āmokōū damaleyo-dei kaha degemōū. Kenōū si o koyohā neḡe do dege dalababe, uwage sawisie keleḡe Godihāge o keme mamolōū. ²³ Sa ta kokōū ge, o kediā nī makolaba degeibabe, nī haba sa takōū kama fosigema. A nīmokōū damaleḡo tobolōū kuḡe. Nī mā dabai sa Israel kele degemōū suluguale keme olōū feḡdo ta mei degeli mei keḡe, O Kediā Dihi ɛ kuḡe haguale.

²⁴ Yesuhā haba tobou, sokōū lōū dihiyege ɛ tisabe gabama feli mei. Dabai degedi oyene, ɛ hiye o gaba ma feli mei. ²⁵ Sokōū lōū dihiyege ɛ tisanōū tefele dalababe bolō. Dabai degedi oyene ɛ hiye o kenōū tefele dalababe bolō. Oyeye mosō obōū kaha ɛ huḡbe o kasagāi Belsebulyodele †† i sagāi kenōū tefele mosō kile tie o sasāi olōū fej kene die hu kasagāi deḡe, geḡe geḡe tile ile.

Obege Godikōū nōū guḡe degema

(Luk 12:2-7)

²⁶ Yesuhā haba kōū gue tobou, keḡe kaha, nī omokōū guḡe degedama. Bi olōū fej mogogou dala keme habage kōū tamā degele. Tā olōū fej mogogou dala kene habage o kediā kōū duloba tawale ile. ²⁷ Tā a nīmokōū huliāme tobolōū keme, nīge haba agali tobōū ma. Tā a mosḡe nīmokōū amafeinōū tobolōū keme, nīge mosō melega tagetōū tafalaguali hiligedo heheḡe tobōū ma. ²⁸ O tae nī wouba tolo keme hobōū guḡe degedama. Keme tōū nōū makolo. Ta fiḡbōū makolo mei. Nīge Godikōū nōū guḡe degema. ɛ tobōū basi, dou sakōū tōū bōū fiḡbōū de makolo.

† Juda o kediā tobōū dibe beibe fī gofōūdo dalaye, ifi di tobōū dine sio fowḡbe fī gofōūdo dala kuḡe. †† Tamā ɛ huḡe tabe Belsebul.

²⁹ Nī tewe, obege dibie sio bolōū keḡebe, tei sele dio tanōū feḡye mamōūdiye, kenōū si nī Ayehā tagaibe, sio ta mihikōū fiyalebe ɛ hohō mei. ³⁰ Haba tabe, Godihāge nī widio towe tanōū tanōū olōū feḡdo keme kōū husōūmamōū, nī tanōū tanōū defeḡido kōū tewe dala. ³¹ Keḡe kaha, nī hobōū guḡe degedama. Nīme sio sisigefej ke gabama felei dala.

Dige dibe Yesuhā sosōū dalayode tobolōū be, guḡe degedame

(Luk 12:8-9)

³² Yesuhā haba kōū gue tobou, o koyohā o sasāi dihiḡe kokōū aḡe Yesuhā sosōū dalayode tobōū babe, aḡe mā Aye hebenitōū duwo kokōū, o kōūme mā biyode tobolōū. ³³ Kenōū si o koyohā o sasāi dihiḡe aḡe Yesuhā sosōū meiyodeibabe, aḡe mā Aye hebenitōū duwo kokōū, o keme mā bi meiyodele.

O sasāiyege Yesube hiligedo tagamabeedei

(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Yesuhā haba kōū gue tobou, nīge a sa sibige kuokōū hagueibe, biyadi ke akogulamōū hagueiyode tawadama. Kegeli mei, aḡe biyadi ke akogulamōū hagueli mei. Aḡe biyadi aweki malā haguei. ³⁵ A hagueibe,

ho maḡi midihō malā felāmōū haguei. Obe ɛ ayekōū ho male, haba sasāiyene ɛ duōū kōū ho male, haba sasāi obōū yene ɛ maḡā ɛ duōū kōū ho male. ³⁶ Obe ho malebe yōū ɛ sosōū kediāmokōū nōū ho male.

Maika 7:6

³⁷ O ɛ aye adiōū diānōū hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediāme mā mogo mei. Nebe, o ɛ dihinōū hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediāme mā mogo mei. ³⁸ O koyohā ɛ hebe fufuguomāi hebeleba, a seseiyo mei debabe, ɛme mā mogo mei. ³⁹ O koyohā yōū ɛ fimāi kenōū tolōū subabe, ɛ fī keme mei degele. Haba o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, o keme fī tofousogo tofousogo tofolōū ke dugulo.

Kelesuhā sosōū dogōū gudi o keme hebe bolofej ke molōū

(Mak 9:41)

⁴⁰ Yesuhā haba kōū gue tobou, o koyohā nī duguo hohō degeibabe, ɛme āmokōū hohō degeli. O koyohā āmokōū hohō degeibabe, ɛme o āmokōū haguayedeimōū a kuḡe haguei kokōū hohō degeli.

⁴¹ O koyohā habage-degele-duguo-tobōū di-o ta duguoba, nāme habage-degele-duguo-tobōū di-o kaha, a nāmokōū hohō degeliyodebabe, hebe bolofej ɛ molōūbe habage-degele-duguo-tobōū di-o kediā mōūdi sagāi kenōū tefele molōū. O koyohā dōūdo o ta duguoba, nāme dōūdo o kaha, a nāmokōū hohō degeliyodebabe, hebe bolofej ɛ molōūbe dōūdo o kediā mōūdi sagāi kenōū tefele molōū. ⁴² O koyohā sisigō kōū ta duguoba mā dabai degedi odade tawaleba, kulio huḡe ta neḡibabe, a nīmokōū damaleḡo tobolōū kuḡe, o keme ɛ hebe bolofej ke damaleḡo molōū.

Yesu ɛme koyodo?

(Ta Hiye 11:1-16:20)

Fafeleya degedi o Jonh̄a ɛ dabai degedi o kediamokōu tobōu mōu, Yesukōu yai

(Luk 7:18-35)

11 Yesuh̄a ɛ dabai degedi o olōu fēi 12 kege kediamokōu hehegiema mei degemōu, ɛ sa ke tōu fogōu fogōu ilemōu, sa Galili duo kileya egei tobōu mōu siei.

² Kegeimōu, Jon ɛ didiḡ mosōdu duwoli dube, Kelesuh̄a midih̄o gehe gehe milōu goluyodele imōu dulo-mōu, ɛ yōu ɛ dabai o kediā tobōu mōu ya fologaba, ³ Yesukōu, n̄ame de o hagualeyodele idi kah̄a haguei? Haba you haguale dala?

⁴ Kegemōu, Yesuh̄a tobou, n̄i bohōlōu mā yaba, Jonkōu ɛ degeimōu n̄i dugulubōu, n̄i dulubōu kōu tobōu mabeedei. ⁵ N̄i dugulube, ɛ o dih̄o du degei kediane bologuomōu bolō dege masele imōu dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofōu tofōu youmōu, dobo doye tou o kediane bolō degele imōu, kihiyōu tefegai kediane tā dulo imōu, tofigiei kediane haguā gehe degele imōu n̄i dugulo ili. Haba ɛ bi mei o kediamokōu ne tā uwo bolofei kōu tobōu mōu, n̄i dulo ili. ⁶ O koyoh̄a ɛ duguoba damaleyodema, fim̄ai tabōu mei debabe, o keme hohōbōu yedei.

⁷ Jonh̄a dabai degele idi o kediā tā ke duma fogōu youmōu, Yesuh̄a o sas̄ai kediamokōu Jonh̄a kōu degei saḡai kenōu kōu gue tobou, n̄i hebe mei mih̄inōu sa kokōu yaibe kei dugulamōu yalou? N̄i wiye hiye ta tilemōu ima haguama deimōu ke dugu yai? ⁸ Kegeli mei debabe, n̄i o koyo dugu yalou? N̄i o ta yukuei bolō bolō kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei bolofeinōu kaḡi kediane hiye o kediā mosōdu dalagua. ⁹ Haba n̄i koyo dugu yalou? N̄i habage-degele-duguo-tobōu di-o ta dugu yai? Damaledo, ɛ n̄imokōu tobolōu kuhe, o kah̄age habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fēi kediane gabai. ¹⁰ O keme Godih̄a kuguokōu be kōu gue nal̄ai dala, n̄i duma,

A mā tā tobōu di o ta tobōu ba ebukōu ile dalali, ne ɛ milolōu yodei ke.

Malakai 3:1

¹¹ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Fafeleya degedi o Jonh̄age sa sibige o olōu fēi gabaiye, kenōu si hebeni Hiye Oh̄a wolōu daladi sa kokōu be, o h̄u mei o tah̄a Jon gabai dala.

¹² Fafeleya degedi o Jonh̄a delei kelege tofogōu hagueibe, hebeni Hiye Oh̄a o sas̄ai wolōu daladi keme tam̄a degemōu, neledo dege haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuhe. Kenōu si biyadi o kediā tōu lamōu neledo degele ili. ¹³ Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā nal̄aga i kebōu, kuolōu tā Mosesh̄a nal̄ai kebōu de olōu fēi oe hehegie tobōu mōu haguabe demōu, Jon ɛ tam̄a degei. ¹⁴ N̄i ke dulo tagale ili debabe

duma. O Elaija hagualeyodele idi keme Jon. ¹⁵ O koyo n̄a, kihiyōu dalababe, tā kōu defeido du.

¹⁶ Yesuh̄a haba tobou, ɛ midih̄o, ifi kōu bōu ge dalagua o sas̄ai kediā milolōu idi keme, ɛ tā makai kōu gue tobōu lamōu. O kediane sisigo s̄a degei. Yobe, sisigo kediane kefegudi sakōu duwoguali, die mogo diā haguisa idi,

¹⁷ Eige n̄i hobōu gaba diē femabadomōu kibi haguisa iye, kenōu si n̄i hobōu ga diē feilebe tagale ili mei. Eiyōu nōu solōu do degedi diē feile iye, kenōu si n̄ige tagalemōu, solōu do dege gosolo ili mei.

¹⁸ Ifi kōu bōu gebe o sas̄aiyene sisigo kediā degele idi kenōu tefele degele idi. Yobe, Jonh̄a hagua sieibe, ɛme nal̄e hiye ta n̄adiyo mei, tigi kolo huei gofōu degei ta n̄adiyo mei kah̄a, ɛme duo kasaḡaiye touyode tobolōu idi. ¹⁹ O Kediā Dihi ɛ hagua sulube, nalebōu hueibōu n̄adi kah̄a, o sas̄aiye tobolōu idibe, duguma, o kōume nal̄e hiyedo n̄adi. Haba tigi kolo huei gofōu do kene hiyedo n̄adi. ɛ mogo diame ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefedi obōu, o midih̄o kasaḡai milolōu idi obōu de. Kege tobolōu idiye, kenōu si o sas̄ai Godih̄a degedi ke dugulo idi kediane ɛ tewebe damaledo dugulo idi.

O sas̄ai damaleyodele ili meibe solōu do hiyedo

(Luk 10:13-15)

²⁰ Kegemōu, Yesuh̄a damaleyodele iyo mei o sas̄ai ilo kediamokōu gofōu degei. Yobe, die saya ke, ɛ midih̄o gehe gehe kōu milōu goumōu dugulo iye, kenōu si diā ta fi bohōlōu ili mei kah̄a degemōu. ²¹ ɛ kōu gue tobou, sa Korasin o sas̄ai diama, n̄iōu tawaibōu. Sa Bet-saida diama n̄ine n̄iōu tawaibōu. A sa Tairbōu sa Saidonbōu kokōu ile, midih̄o gehe gehe n̄i dihiē kokōu milōu gai saḡai kenōu tefele milōu gai debabe, diā fi bohōu ma, midih̄o kasaḡai degele idi ke solōu do degeliyodema hegibe, yukuei kasaḡai kama, dou kugulokōu duweguei. ²² Kegei kah̄a, ɛ n̄imokōu tobolōu kuhe, Godih̄a tā sale sawisie kelege, hagi n̄imokōu hagua kogulobe, sa Tairbōu sa Saidonbōu kediā dugulo saḡai kegei mei, hagi n̄i dugulobe hiyedo folodo dugulo ile. ²³ Sa Kaperneam o sas̄ai diama, n̄i n̄iōu sie hebele foguoba, hebenikōu de fologale? Kegele mei, n̄ime mulōba, o sas̄ai tofigiedi sa kokōu dalaguale. Yobe, midih̄o gehe gehe, ɛ n̄i dihiē milōu gai keme o tah̄a ile sa Sodomkōu milōu gai debabe, sa keme ta makeli mei, kege dala. ²⁴ A n̄imokōu tobolōu kuhe, Godih̄a tā sale sawisie kelege, hagi n̄imokōu hagua kogulobe, sa Sodom tie o sas̄ai kediā dugulo saḡai kegei mei, hagi n̄i dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

Yesuh̄age n̄i amokōu hagua misihomabeede tobou

(Luk 10:21-22)

²⁵ Kelegebe, Yesuh̄a kōu gue tobou, Aye, n̄ame agudiobōu sa sibigebōu olōu fēi kah̄a Hiye O. A n̄amokōu bolofeyode tobolōu. Yobe, ne nele keme twebōu fim̄ajbōu hiyedo o kediamokōu hehegieli mei, haba o sas̄ai diōusie dihi saḡai dege dalagua kediamokōu nōu

hehegiei kaha degemou. ²⁶ Damaledo, Aye nou tagai sagai kenou tefelege. ²⁷ Yesuha haba tobou, Aye Godihage bi olou feibe ma dobogou tagetou kou dogogu dala. Dihi keme o tae ta tewe mei. Dihi keme Aye Godi younou si tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi youbou, haba o sasai, Dihi kaha e Aye kou hehegielamou degei kedianou si Aye Godibe tewe degele i.

²⁸ Yesuha haba tobou, o koyo na, ne tou misi degeibabe, amokou hagua. Sasai koyo na hagi dugubabe, na amokou hagua misihou. ²⁹ Ni ma ta dulo, ma dabai degelababe, ma hayedu hagua dalama, ame gofou degedi o mei kaha degemou. Ame mayou ma hu hiye degedi o mei. Ni amokou hagua, misiholo duwolonou. ³⁰ Yobe, ni ma hayedu dabai degele dalababe, hagi a nimokou hebemabeedele keme hagi hiyedo mei.

Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 Habage, misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia hegie degeimou, nale fi gama nalamou yai. ² Farisi o kedia ke duguomou, Yesukou kougue tobolou i, na dugu, ne dabai degedi o kedia misiholo duwodi sawisie kaha kuolou ke gobolou iliyode tobolou i. ³ E sima tobou, Devitha degei ta kuguokou nalai dala keme nige husouma tawale ili mei sa degei. † Devitbou e mogo diabou kedia hegie degele i kaha ta ke a nimokou toboulamou. ⁴ Devit e Godihage falai mosokou folomou, ou si Godihage dihile kokou dogogu daladi ke moumamou, dia oloufeji nala i. Ou si keme kuolou, mogoudu dalaguadi o kedianou nala idi. ⁵ Haba tabe, ni Mosesha kuolou ta kuguokou nalai dala keme husouma tawale ili mei sa degei. Ta keme kougue nalai dala, misiholo duwodi sawisie kelegebe, mogoudu dalaguadi o kedia Godihage mosokou die dabai degele idiye, kenousi dia kuolou ta gobolou idiye mei. Nige keme tawale iyo mei sa degei. ⁶ A nimokou tobolou kuhe, o kuokou tafala koume Godihage moso gabama folodo dala. ⁷ Godihage tobou keme kougue nalai,

Ni amokou gali sile nele idibe dafoulu. Age ni o sasai kediamokou soloudo degele idi kenou tagali.

Hosea 6:6

Ni ta kaha sibige ke tawale i debabe, ni o midihog kasagai ta degele ili mei kediamme mou youwa ta sadiyo mei. ⁸ Yobe, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie ke dia daladi kaha degeimou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuha o dobogou kasagai degei ta bologuai
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Kegemou, Yesube toufougou fogou ile, die egei mosokou felei. ¹⁰ Folomou dugube, o ta e dobogou tei keme kokou duwomou dugu. O ilo kedihage Yesu ta saleyodema fima duwoguali, emokou yodu, misiholo du-

wodi sawisie kelegebe, Mosesha kuolou kou majye, haba di o ke bologuuba bolou degeibabe de bolou?

¹¹ Yesuha diamokou tobou, ni wai sipsip ta misiholo duwodi sawisie kelege ulou daikou fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de mala felegale? ¹² O sasai nime sibige hiyedo, wai sipsip gabama felei. Kegei kaha degemou, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, omokou midihog bolofei ke milolou keme bolofei. ¹³ E kege toboumamou, dobogou tei o kokou tobou, ne dobogou doususuguyedeimou, o kaha e dobogou doususugumou bolou degei, e dobogou ilo bolodo kenou tefei. ¹⁴ O ke bolou degeimou, Farisi o kedia moso ke toufougou, mihikou muguamou, Yesube kage wolo domou tugulo tobolou i.

Yesube damaledo Godihage dabai degedi o

¹⁵ Yesuha Farisi o kedia e walamou degele ili ke tawalemou, sa ke toufougou fogou i. O sasai sudo e imou sesega yai. O ilo dobou kediamme e oloufeji bologuoumou bolou degele i. ¹⁶ E diamokou e kege degeliyode toboumou suluguadamabeedei. ¹⁷ E ke mou youwa degeli mei, Hiye Ohage kou tobou keme damaledo tama degeyadomou e kuhe degei. Yobe, Hiye Ohage habage-degele-duguo-tobou-di-o Aisaiahage mogouya ke kougue tobou,

¹⁸ Koume ma dabai degedi o, a maka degei ke. Age eme tagalido, emokou hohog hiyedo degeli. A ma Duo Bolofei tobouba, e touba, sa sa o sasai kediamokou midihog doudo ke hehegie tobolou. ¹⁹ E tae biyale mei, hiligedo tobolou mei. Obe e alikouge touba dulo ile mei. ²⁰ Hiye nele mei dege siladi keme e dolodo silo mei. Kenou tefei, kamai dou hohog hiyefei mei keme e ta somougolou mei. E dabai kegenou degeligi, doudo midihog keme hiyedo degele. ²¹ E hu tageya ke sa sa obiyei kedia damaleyodema e dia dogougulo ke dia dalaguale.

Aisaia 42:1-4

Dia Yesube Belsebulboude †† dabai degediyode tobolou i

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10)

²² Kegemou, Yesuha o ilo kelege o ta, duo kasagaiye tou ke wolou hagua feleimou dugu. O keme dihog du degei, tane mei. O ke wolou hagua felegoumou, e bologuoumou, ta tobou, dihog bolou degei. ²³ O sasai kedia ke dugu kesigiemou, o koume Devitha dihi sa degeiyode tobolou i. ²⁴ Farisi o kedia ta ke dulomou, o koumahage duo kasagai igisedibe, e duo kasagai kedia hiye o Belsebulhage neleyenou igisediyode tobolou i.

²⁵ Kenousi Yesuha die fimai oloufeji tawalemou, diamokou tobou, sa ta obiyei kedia diousie fileba biyoubabe, sa ke obiyei keme makolo. Sa hiye ta kediane diousie fileba biyoubabe, sa ke tie obe bologua ta dalale mei. Haba, o sosou tanouyene diousie fileba biyoubabe, sosou keme ta bologua dalale mei.

²⁶ Kenou tefei, Tamahage Tamage igiseibabe, keme yousie fili, e obiyei kediamme kage bologua dalale. ²⁷ Ni a

† 1 Samuel 21:6

†† Belsebul e hu tabe Tama.

Belsebulhā neleyenōu duo kasagāi igiseliyode tobolōu ili kēme damalē debabe, nī mogo diāme o koyohā neleye duo kasagāi igisele idiya? Nī yaba, diāmokōu ke yodubabe, diāge tā nī tobolōu kēme dōudo meiyode tobolōu ile. ²⁸ Kēnōsi Godihā Duo Bolofei hā neleya ke, ā duo kasagāi igiseibabe, nī kōugue tawama, Godihā wolōu daladi kēme nīmokōu kōu haguei daladade tawama.

²⁹ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o tahā nelēdo o tahā mosokōu foloba, bi hiyou ta molōu sagāi mei. Nelēdo o ke tigama dogoguobasi, bimāi ē mosōdu dalagua ke molōu.

³⁰ Yesuhā haba tobou, o mā mogo mei kēme amokōu ho degedi o. O koyohā ā dogōuguo o sasāi kefeiyo mei, kēme o sasāi atiladi o.

³¹ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, ā nīmokōu tobolōu kuhe. Godihāge obe midihō kasagāi milōugadi kēbōu, tā kasagāi tobōudi kēbōude olōufeī kōu gebe meiyodelenōu. Kēnōsi o tahā ta Duo Bolofei huyafeī degeibabe, Godihāge midihō kēme ta gebe meiyodele mei. ³² O koyohā O Kediā Dihi emokōu tā kasagāi dege tobōubabe, Godihāge gebe meiyodelenōu. Kēnōsi o koyohā Duo Bolofei huyafeī degeibabe, Godihāge midihō kēme ta gebe meiyodele mei. Ifibōu sabitabōu yōu kegenōu dalale.

Hebe kasagāiyege kolo kasagāi mādi

(Luk 6:43-45)

³³ Yesuhā haba kōugue tobou, hebe bolōdo kahā ē kolo malēne bolonōu dugulo. Nebe, hebe kasagāiyene, ē kolobe kasagāinōu dugulo. E kolo kokōuge hebe kasagāibōu bolōbōu ke kuhe duguo tawadi. ³⁴ Nīme hiye bei sā degei. Nī midihō dōudo mei ke milolōu idi kahā, nī tā bolōdo ta tobolōu ile sagāi mei. O ē fimāi duledu kagei kagei ke amāma dalamōube, ē mogouyene tā kēnōu tefele tobōudi. ³⁵ O bolofei duledube fimāi bolofeyenōu daladi. Kegei kahā ege midihō bolofei kēnōu degedi. O dōudo mei, ē duledube fimāi kasagāiyenōu daladi. Kegei kahā ege midihō kasagāinōu degedi.

³⁶ Kēnōsi ā nīmokōu tobolōu kuhe, uwage sawisieī, tā sale kelegebe, tā kasagāi, o sasāiye tobolōu idi kēme Godihā file. ³⁷ Nōu nē tā kahanōube Godihāge nāme dōudo oyodele, haba o kasagāiyodene tobolōu.

O ilo kediāge Yesukōu midihō gehe ta milōuyedele i

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Kegemōu, Moses hā kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu kediā Yesukōu, Tisa, ei tagalibe, nā midihō gehe ta milōuba dugubasi, nāme Godihā tobōumōu haguei dade tawaleyode tobolōu i.

³⁹ Kegemōu, ē diāmokōu tobou, ifi kōubōugebe o sasāi kediā Godi tobekōu muguomōu, midihō dōudo mei kēnōu milolōu dalagua. Diāge midihō gehe hegi-ba dugulamōu yodulo iliye, kēnōsi midihō gehe ta milōuba dugulo ile mei. Midihō gehe, habage-degele-duguo-tobōudi-o Jonahā dugu sagāi kēnōu tefele dugulo ile. ⁴⁰ Yobe, sawisieī kamadia agalibōu huliame-

bōude Jona ē miye hiye kahā guamedu delei. Nebe kēnōu tefei, O Kediā Dihi ene sawisieī kamadia agalibōu huliamebōude mihī daimikōu tilale. ⁴¹ Sawisieī Godihā o sasāi tā sale kelegebe, Ninive † o sasāi kediā tā sale kokōu tafalaguali, diāge ifi kōubōuge dalagua o sasāi ke tā sa ile. Yobe, Ninive o kediāme Jonahā egei tobōumōu dulomōu, fi bohōlōu i kahā degemōu.

Kēnōsi o ta ifi nībōude dala, ēme Jona gabai. ⁴² Haba sawisieī Godihā tā sale kelegebe, sa asō mulu figi ilo ke wolōu daladi sasāi †† ene tā sale kokōu tafalali, ege ifi kōubōuge dalagua o sasāi kediā tā sale. Yobe, ēme sa ahudo, asō mulu kahā figi ilo kokōu daladi sasāiye, hiye o Solomonhā tewe bolofei ke du haguei. Kēnōsi o ta ifi nībōude dala, ēme Solomon gabai.

Duo kasagāi ē haba bohōlōumā haguei

(Luk 11:24-26)

⁴³ Yesuhā haba tobou, duo kasagāi tahā o ta tōufogōu fogōu ilemōu, fafagai sa kokōu misiholo timōu ka sieiye, kēnōsi ē mosō ta duguli mei. ⁴⁴ Kegemōu, ē kōugue tobou, ā bohōlōumā ile, mosō mayōu hiyafogōu haguei kokōu ile foloyode tobou. Bohōlōumā hagua, ē mosokōu folomōu dugube, mosōdube duo ta dalamōu duguli mei. Mosō kēme kofai tigima similou dalamōu dugu. ⁴⁵ Kegeimōu, ē haba ile, duo kasagāi dolo kasagāido olōufeī dioyosi kege wōuma haguamōu, mosō kokōu fologa deleigui. Kegemōu, o kēme yōu yufi kasagāi dege delei ke fogōumōu, ifibe dolo kasagāido degei dala. Nebe, o sasāi ifi kōubōuge dalagua kediā midihō kasagāi milōuga idine kēnōu tefele degele idi.

Koyobe Yesuhā ē adiōubōu ē malā diābōu?

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesube o sasāi kediāmokōu egei tobolōu dalamōu, ē adiōubōu ē malā diābōu kediā ebōu tā kalamōu haguasie, mihīkōu baha tefelegui. ⁴⁷ Tafalaguamōu, o tahā emokōu tobou, nē adiōubōu nē malā diābōu haguasie, nābōude tā kalamōu, mihīkōu tafalaguayode tobou. ⁴⁸ Kēnōsi Yesuhā ē tā sima kōugue tobou, koyobe mā adiōubōu mā malā diābōu? ⁴⁹ E kege tobōumamōu, ē dabai degedi o kediāmokōu dobogōu fogōumōu kōugue tobou, nā dugu, o kōūdiāsi mā adiōubōu, mā malābōube kuhe. ⁵⁰ O sasāi mā Aye hebenitōu duwo kahā tagaliya ke sulugua kediānōsi mā malābōu, mā bobasibōu, mā adiōubōu diāme kehe.

Tā makaibe nalē hou hebe haimikōu hebesei kokōu mā tobou

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 Sawisieī kelegebe, Yesube ē mosō tōufogōumōu, ohueiyai ko kokōu ile duwei. ² Duwomōu, o sasāi sudo haguasie kefegumōu, ē mosole ta tilamōu kokōu folo duwomōu, o sasāi olōufeī tō biyakōu tefelegui. ³ Tafalaguamōu, ē kelege tā makai sudo to-

† Jona 3:5 †† 1 King 10:1-10

bōumōu i. E tabe kōugue tobou, duma. O tahā e hebe haimikōu nalē hou hebeselamōu i. ⁴ Nalē hou hebesibe, ilo kelebe alikōu fiyasigeimōu, sio kedia haguasie, mōuma nalā i. ⁵ Nalē hou ilo kelebe mihi igibōu kokōu fiyasigei. Mihi hiye mei kahā, nalē hou toto kōu fua feleiye, ⁶ kenōusi aso hohogumōu, difi hiyedo degeimōu, nalē hou olōufeji tofigiei, tefebōu mei kahā degemōu. ⁷ Nalē hou ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nalē hou folomōu, aye ti kahane folomōu, nalē hou ke gogu. ⁸ Nalē hou ilo kelebe mihi bolofei kokōu fiyasigei. Nalē hou folomōu, sibige hiyedo mā i. Ilo kelebe 100 kege mā i, ilo kelebe 60 kege mā i, ilo kelebe 30 kege mā iyodei. ⁹ O koyo na, kihiyoyu dalababe, tā kōu defeido du.

Yesuhā tā makai hehegie tobōudi kahā sibige ke tobou
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kedia haguasie, emokōu kōugue yodulo i, na o sasaji kediamokōu kageimōu tā makainōu tobōudiya? ¹¹ E tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaji wolōu daladi kahā sibige keme ni tawamabadomōu yōu nimokōu kōu hegi. Tā kahā sibigebe ni kōu tewe, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kediamokōunōusi tamā dege hehegieiyo mei. ¹² O tahā bi ilo kele dalababe, Godihāge tage dogōuguba, bi sūdo degele. Ta mei degele mei. O tahā ta bi hiyefeji mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godihā molōu. ¹³ A o sasaji kediamokōu tā makai kenōu tobōudi kahā yobe kōugue, diage die dihoje kōu dugulo idiye, kenōusi diā ta tawale idiyo mei. Die kihiyoyu kōu dulo idiye, kenōusi diā tā kahā sibigebe tawale idiyo mei. ¹⁴ Kegemōu, habage-degele-duguo-tobōudi-o Aisaiahā tobou keme damaledo diamokōu tamā degei. E kōugue nalāi, Ni kōu duloye, kenōusi sibige ta tawale ile mei. Ni kōu duguloye, kenōusi sibige ta dugulo ile mei. ¹⁵ O sasaji kōudiā die fiβe hiligido dalagua. Die kihiyoyu dulobe dafa i. Die dihone baḡa i. Kegelig, die dihoje duguo, kihiyoyu duloba, sibige tawaleba, fi boholōu amokōu haguasieiba, a bo-
loguuba, bolō degele iye domōu.

Aisaia 6:9-10

¹⁶ Ninōusi dugulo ili kahā degeimōu, hohō degema. Ni dulo ili kahā degeimōu, hohō degema. ¹⁷ Kegei kahā, a nimokōu damaledo tobolōu kuhē. Afu kōuguai o kedia delei kelegebe, habage-degele-duguo-tobōudi-obōu, doyo obōu sūdo kediage ifi ni dugulo ili kōume, diane dugulo sagaji degele idi. Kenōusi diā ta dugulo ili mei. Ni dulo kōume diane dulo sagaji degele i. Kenōusi diā ta dulo ili mei.

Nalē hou hebesi tā makai kahā sibige
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Kegemōu Yesuhā haba kōugue tobou, ni duma. Tā makai a nimokōu tobou kahā sibigebe kōugue. ¹⁹ O koyohā Godihā o sasaji wolōu dalale kahā tā ke kōu duye, sibige ta tawali mei degeimōube, Tamāha

hagua, tā o kahā duledu segei ke figa mōudi. Keme nalē hou alikōu hebesi ke sa degei. ²⁰ Nalē hou mihi igibōu kokōu hebesi kahā sibigebe kōugue, o Godihā tā dulo, toto tawalemōu hohō degediye, ²¹ kenōusi o keme tefebōu mei kahā, Godihā tabe hiyefeji daladiyo mei. Godihā tā sesele ilamōu degeligi, hagi gehe gehēbōu, haba oe e makolamōu degele imōu duguo-mōube, e damaleyodei keme totonōu tōufogōudi. ²² Nalē hou aye ti yokōu hebesi kahā sibigebe kōugue, o Godihā tā kōu duye, kenōusi e sa sibige kōumahā hagi bōu, sele hiyedo molōu sagaji fimai bōu kahāge Godihā tā ke akogumōu, sibige ta mādiyo mei. ²³ Kenōusi, nalē hou mihi bolofei kokōu hebesi kahā sibigebe kōugue, o Godihā tā dulo tawali keme segei folo sibige hiyedo mādi ke sa degei. Ilo kele 100 kege mādi, ilo kelebe 60 kege mādi, ilo kelebe 30 kege mādi.

Tā makaibe hebe haimikōu diḡ kasagaji felei kokōu mā tobou

²⁴ Kegemōu, Yesuhā o kediamokōu haba tā makai ta kōugue tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaji wolōu daladi keme, o tahā e hebe haimikōu ile, nalē hou bolōdo sogogai sagaji kenōu tefei. ²⁵ Huljame o olōufeji tiasigeimōu, e ho o kahā ile, hebe haimikōu folo, diḡ kasagaji kahā hou ke sogogama fogōu i. ²⁶ Habage, segei hou sogogai ke fologa, sibige moyomōu, diḡ kasagaji kene fologa hiye degei. ²⁷ Hebe hai obōu kahā dabai degedi o kedia ya dugube, diḡ kasagajine fologomōu duguomōu hagua yodulo i, hiye o, na ne hebe haimikōube de nalē hou bolōdo kenōu sogogai? Kagemōu, diḡ kasagaji kebōu fologouya?

²⁸ Kegemōu, hebe hai obōu kahā tobou, kōume ho o tahā segeiyodei. Dabai degedi o kedia kōugue yodulo i, ei yaba, diḡ kasagaji ke de tigisele? ²⁹ Kecedama. Diḡ kasagaji ke tigisiligi, nalē hou bolō kebōude tigima hebesiye. ³⁰ Nalē hou bolōdobōu, diḡ kasagajibōude fologa, suwi degeiba, a hebe hai dabai degele idi o kediamokōu, diḡ kasagaji kebukōu tigima, tigiye tigiḡima, doulukōu hebesamabeedele. Kegemaba, nalē sibige bolōdo ke mōuma hagua, mā mosokōu dogogumabeede tobolōu.

Tā makaibe nalē mastet † ho kokōu mā tobou
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Kegemōu, Yesuhā o kediamokōu haba tā makai ta tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaji wolōu daladi midihō keme nalē mastet ho sagaji kegei, o tahā tōuma ile, e hebe haimikōu sogoma fogōu haguei. ³² Mastet ho keme nalē ilo kedia ho sagaji kegei mei. Huyadefei ke sogodi. Kenōusi mastet hou kahā folomōu hiyedo degedibe, segei ilo kelebe e hiye degedi sagaji kegediyo mei. Eme hebe sa degei, sio kedia haguasie, hebe kahā go kokōu bi togolo idiyode tobou.

† Obe nalē saikōu mastet mugudi sebe sagaji kegei.

Ta makaibe ōu sidi mola † kokōu mā tobou
(Luk 13:20-21)

³³ Kegemōu, Yesuhā o kediāmokōu haba tā makai ta tobou, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladibe, ōu sidi mola sā degei, sasāi tae malā ōu sagāi kebōude tiage-woma fogōumōu dalali, yōunōu fofamōu hiye degedi sagāi kenōu tefei.

Yesuhā egeibe tā makaiyanōu tobōudi
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yesuhā o sasāi kediāmokōu hehegie tobōudibe, e tā makainōu tobōudi. E tā sibigebōude ta tobōuidiyo mei. ³⁵ E kege degeimōu, habage-degele-duguo-tobōudi-o kahā kōu tobou keme damalēdo tamā degei.

A tā makai tā hehegie tobōulamōu.
A bimāi sa sibige kōu milou kelege wōmoguei delei, kōubōugene yōu kegenōu dala ke tobōulamōu.

Buk Song 78:2

Diō kasagāi fologai tā makai kahā sibige

³⁶ Kegemōu, Yesuhā o sasāi kediā tōufogōumōu, mosōdu felei. Foloumōu, e dabai degedi o kediā haguasie felegamōu, nā eimokōu diō kasagāi hebe haimikōu felei tā makai kahā sibige ke tobōuyedele i.

³⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou, o nalē hou bolōdo segei o keme O Kediā Dihī. ³⁸ Hebe hai sa keme sa sibige kōu. Nalē hou bolōdo keme o sasāi olōufeī, hebeni Hiye Ohā wolōu daladi kediā. Diō kasagāi keme midihō kasagāi milōudi o, Tamāhā sisigo. ³⁹ Ho o diō kasagāi hou segei o keme Tamā. Nalē segei suwi degele sawisieī keme uwage sawisieī. Nalē segei ke mōudi o kediāme ēsol o kediā. ⁴⁰ Hebe hai dabai degedi o kediā diō kasagāi tigigima, doulukōu si sagāi, uwage sawisieī kelegene kegenōu degele. ⁴¹ Kelegebe, O Kediā Dihihā e ēsol o kediāmokōu tobōuba haguasieba, Godihā o sasāi wolōu daladi sa kokōu, o sasāi damaleyodele i kediā dalaguaba, midihō kasagāi hehegiedi obōu, tā dulo idiyo mei obōu olōufeī ⁴² dou hiye kokōu hebeseiba, gosoloba die mē dōugile ile. ⁴³ Doulukōu hebeseiba, dōydo o sasāi kediāme die Aye hā sa kokōu dalagualebe, diā asō hohogudi sagāi kenōu tefele hohō dege dalaguale. O koyo nā, kihiyōu dalababe, tā kōu du.

Ta makaibe sele sai bokisi mihikōu mogogou kokōu mā tobou

⁴⁴ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladibe sele sai ke sā degei, o tae hebe hai sa ta kokōu mihī dama mogogōu fogou sagāi kenōu tefei. O tahā duguomōu haba malā, mihī dama mogogōu fogōumōu, e hohō hiyedo degei, e bimāi olōufeīdo makisi degema, sele malāmōu, sele kahā hebe hai sa ke mamōu.

Ta makaibe wē bolofeido kokōu mā tobou

⁴⁵ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, tā makai tabe kōugue, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladibe selebōu o tahā wē bolōdo kadi sagāi kenōu tefei. ⁴⁶ O kahā wē bolōdo ta kolugi duguo fogōumōu, e bimāi olōufeīdo makisi degema, sele malāmōu, sele kahā wē bolōdo ke mamōu.

Ta makaibe nekeye miyē mōudi kokōu mā tobou

⁴⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou, haba tabe kōugue, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladibe neke sā degei, o ilo kediā tālekōu mōusamōu, miyē daga daga sūdo mōudi sagāi kenōu tefei. ⁴⁸ Neke amāmōumōu gisigama ya, tō biyākōu dogogumōu, miyē bolō bolō keme tigi mosō tegeidu kefele i. Miyē kasagāi keme tālekōu hebesele i. ⁴⁹ Nebe, uwage sawisieī kelegebe, ēsol o kediā haguasie, o sasāi olōufeī fileba, dōydo o sasāi kediāme dalaguaba, midihō kasagāi milōudi o sasāi kediāme ⁵⁰ doulukōu hebesouba, gosoloba die mē dōugile ile.

⁵¹ Kegemōu, Yesuhā yodu, nige tā a tobōumōu i keme de tawale i? Ei tawale iyode tobou. ⁵² E diāmokōu tobou, kegei kahā, Moseshā kuolōu yo du o, hebeni Hiye Ohā o sasāi wolōu daladibe kōu tewe, o tae kōu hegi kahā degemōu, o keme mosō hiyedo ta kahā obōu sā degei, e bimāi sūdo dala. E bi sadi mosō koduge bi bolō bolō sūdo mōuma migilibe, bi kōu bolō kebōu, bi gehebōude mōuma migili.

Sa Nasaret o sasāi kediā Yesuhā tā dulo ili mei
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Kegemōu, Yesuhā tā makai olōufeī ke tobōuma fogōumōu, sa ke tōufogōu, ⁵⁴ iligi, yōu e sabekōu felei. Folomōu, o sa ke tie kediā egei mosōdu folomōu, diāmokōu Godihā tā hehegiei. Hehegieimōu, diā dulo kesigiemōu tobolōu i, o kōume tewe keme koyohā neimōu hehegieiya? Midihō bolō gehe gehe degegadi keme koyohā hehegieimōu duguo degeiya? ⁵⁵ Diā yodu, o kōume mosō togodi o kahā dihi? E adiōuhā hūbe Maria? E malā diāme Jemsbōu Josepbōu Saimonbōu Judasbōu? ⁵⁶ E bobasi diāme dibōude dalagua? Midihō e degegadi olōufeī keme koyohā hehegieimōu milōuya? de yodulo i. ⁵⁷ Diā kege tobolōumōu, emokōu dafa imōu, e kōugue tobou, habage-degele-duguo-tobōudi-o kediā hūne sa sa olōufeī o sasāiye hebele fogulo idi, ha kenōusi mosōmā o kediāge die tā ta dulo idiyo mei. Diō die sabōu die mosōbōu kokōugebe die hūbe meido. ⁵⁸ Yesuhāge yōu e sa kilebe midihō gehe gehe sūdo degeli mei, yobe o sasāi kediā emokōu ta damaleyodele ili mei kahā degemōu.

O Herothā Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20, 9:7-9)

14 Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herot e Yesuhā degegadi tā ke diā susulo imōu du. ² Tobolōu imōu dulomōu, e dabai degedi o kediāmokōu tobou, o

keme fafeleya degedi o Jon kôu tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobou. Kegei kahanou e midihô gehe gehe ke kuhe degegadiyade tawai.

³⁴ Herotha ta ke tobou kaha yobe kôugue, Jon eme teli mei kelege, Herotha e eye Filiphâ sobou Herodias figoumou, Jonha na ne eyeha sobou ke figa hube dou-do meiyode tobou. Kegei kaha, Herotha o ta tobou-mou, Jon tolouma, didio mosokou tigi neledo kaha tigama dogogu. ⁵ Herotha Jon kôu walamou fimaiye, kenousi e o sasai kediamokou gue degei, diage Jonbe habage-degele-duguo-tobou-di-oyode tobolou idi kaha degemou.

⁶ Kegemou, habage, Herotha adiouha e mala felei sawisie ke hohobolou imou, e sasai Herodiasha sasai dihi mabigi kaha fele, o kedia dihile kokou siougou-mou, Herotha hiyedo tagai. ⁷ Hiyedo tagamou, e damaledo maka dege kougue tobou, na bi kagei ta amokou yodubabe, a doudu namokou neleyodei.

⁸ Sasai mabigi kaha e duouha amafei toboumou dulo-mou ile, Herotkou tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio toto ka, melekikou sagie, amokou neyede tobou.

⁹ Hiye o Herot e ta ke dulomou, hagi degeiye, kenousi o nale nala duwogua kedia dihile kokou e damaledo kou degeleyode tobou kaha sidifi degele sagai degeimou, e o takou, sasai mabigi kaha tobou ke degeyede toboumou, ¹⁰ o kaha didio mosokou ile, Jonha widio diafou. ¹¹ Diafoloumou, melekikou sagiemou, mala hagua, sasai mabigi kokou neimou, sasai kaha mala ile, e adioukou nei. ¹² Kegemou, Jonha e dabai degedi o kedia haguasie, Jon tei mala ile widama fogou ya, Yesukou tobolou i.

Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei

(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

¹³ Yesuha o kedia Jon woumou tolo i ke dulo fogou ile, e dabai degedi oboude mosole sama, ohueiyai ilobou, o mei sa kokou yai. O sasai sa hafei dege dalaguadi kedia Yesuha i ke dulomou, diane ohueiyai koya ke abogouya e sesele yai. ¹⁴ Yesuha ohueiyai ilobou folomou dugube, o sasai sudo kefema dalamou duguomou, soloude hiyedo degei. Do o sasai kile dalaguane bologuoumou bolou degele i.

¹⁵ Habi degeimou, e dabai degedi o kedia haguasiemou tobou, koulebe moso mei, haba huliane degeli kaha degemou, na o sasai kefegu ke tobouba ya, sa sa kokouya ke diou seleye nale mouma nala ile.

¹⁶ Yesuhage, kageiye o kouidia fogou yale? de tobou. Nalebe ni diamokou nema. ¹⁷ Dabai degedi o kedia tobou, eibe ou si oloufeji houyosi kegebou, haba miye bolou kegenoufeji dalayode tobolou i. ¹⁸ Yesuha miyebou ou sibou ke amokou mouma haguasiemabeede tobou.

¹⁹ Kegemou, dia nale ke mouma haguasiemou, e o sasai kediamokou tobou, ni diou sy kokou duwoguamabeedei. Duwoguamou, e ou si houyosi kege kebou, miye bolou keboude mala toloumou, hebenitou daladuguomou, Godikou bolofeyode tobou. Tobou-mamou, ou si ke bafigima, e dabai degedi o kedi-

amokou neimou, dia o sasai kediamokou fimou i. ²⁰ Fimou, o sasai oloufeji kedia nala iligi guokou degele i, nale ke oloufeji mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei oloufeji 12 kege kodu sai amagai. ²¹ O nale nala i oloufeji kediame 5,000 sagai kege. Sasai bou sisigoboudene kou nala iye, kenousi diabou hu souli mei.

Yesuha ohueiyai tageya tofou tofou i

(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

²² Kelegenou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, ni totodo mosole foudou fologaba, nibukou ohueiyai ilobou ima. Ame o sasai kediamokou imabeedeiba dia youba, hobou a ni habage kuhe ile. ²³ O sasai imabeede toboumou fogou youmou, e esofei ile, diho baga toboulamou bitoukou felei. Huliage degeimou, e esofei kotou delei. ²⁴ Dalali dugube, mosole ke ohueiyai duodo kokou dalamou, wi hiyedo hagumou, to bobouye mosole bohoula deimou dugou. ²⁵ Sabiyale hafei degeimou, Yesuha ohueiyai tageya ke tofou tofou diamokou i. ²⁶ Kenousi e dabai degedi o kedia e ohueiyai tageya ke tofou tofou hagumou duguomou, gue hiyedo degele i. Keme duo kasagai taha haguluyodema gougua i. ²⁷ Gue degele imou duguomou, e kelegenou totodo tobou, ni hobou gue degedama. Koume anou. Ni fi neledo dege dalama.

²⁸ Kegemou, Pitaha kougue tobou, Hiye O, koume damale nado debabe, na amokou tobouba, a ohueiyai tageya ke tofou tofou namokou ile. ²⁹ Yesuha tobou, na haguayedemou, Pitaha mosole toufougou mulou, ohueiyai tageya ke tofou tofou Yesukou i. ³⁰ Iligi, wi hiyedo degeimou duguo, e gue degeimou molouguomou haguismou, Hiye O, a dogouguyedei.

³¹ Kege toboumou kelegenou, Yesuha dobogou susuguo Pita toloumou tobou, ne damaleyodeibe huyadefei. Na kageimou fi bolou maji dala? ³² Kege-mou, dilie mosole foudou fologoumou, wi ke mei degei. ³³ O mosole foudou duweguei kedia ke duguomou, emokou yubu sugulo fiya duwoguali, name damaledo Godiha Dihiyode tobolou i.

Yesuha sa Genesaretkou do o sasai sudo bologuoumou bolou degele i

(Mak 6:53-56)

³⁴ Yesubou dia ohueiyai dama sa Genesaretkou fologai. ³⁵ Fologoumou, sa ke tie o kedia Yesuha midihô duguo tawale hobogou. Tawale hobogoumou, ta dogogueimou, sa sa hafei dege dalagua o sasai kedia die do o sasai mouma haguasie felegai. ³⁶ Felegamou, emokou ta neledo dege kougue tobolou i, na ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokounou kugugueiba, bolou degele ileyodele i. Kegeimou, dia Yesuha yukuei fe kokounou kugugueimou, oloufeji bolou degele i.

Godihā tā kahāge di kōnguai egei keme gabama feleido dala
(Mak 7:1-13)

15 Kegemōu, Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediā sa Jerusalem tōufogōu yamōu, Yesukōu fologa yodu, ² ne dabai degedi o kediame di kōnguai egei ke sesele idiyo mei keme kageimōu degele idiya? Diā kageimōu dobogōu bigili mei nale nalā idiya? de yodulo i.

³ Kegemōu, e sima tobou, ni Godihā tā, ni dumabeedei keme kageimōu sima muguomōu, niōu ni kōnguai midihō kenōu sesega idiya? ⁴ Godihā kōngue tobou,

Aye adiōu diliemokōube midihō bolofei kenōu hehegieyedei.

Kisim Bek 20:12

Haba kōngue tobou,

O koyohā e aye adiōu diliemokōu tā kasagai dege tobōubabe, o keme wouba tolo ileyodei.

Kisim Bek 21:17

⁵ Kenōusi nige kōngue tobōudi, o koyohā bi ta e aye adiōu diliemokōu nele sagai ke haba Godikōu neleyodema makoubabe, ⁶ nige o kahāge e aye adiōu diliemokōube midihō bolofei ke hegidayede tobolōu idi. Kegei kahā nime Godihā tā huyafei degema, niōu ni kōnguai o kediā egei kenōu tobolōu idi.

⁷ Nime tāenōu tobolōu idi o. Aisaiahā habage tamā degele ke toboube, e nimokōunōu kōngue tobolōumōu nalāi,

⁸ O sasai kōudiage mā hūbe tāenōu hebele fogulo idi, kenōusi die fiibe ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei.

⁹ Diā hehegiedibe, oe kuolōu mā kenōu hehegile idi. Kuolōu tā kōume Godihā tayodema, amokōu mōu yōuwa kege kōumōu hohqbolōu idi.

Aisaia 29:13

Yesuhā o duo sibigi degedi kahā tā ke tobou
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā o sasai haguismōu, haguasie kefegumōu tobou, ni mā tā duloba tawamabeedei.

¹¹ Nalē di nalā idi kahāge di duobe ta sibigi degediyo mei. Tā kasagai di tobolōu idi kahānōusi o di duo sibigi degedi.

¹² Kegemōu, e dabai degedi o kediā emokōu haguasie yodulo i, Farisi o kediā ne tā ke dulomōu dafa ili keme nā de tewe?

¹³ Yesuhā tobou, mā Aye hebenitōu duwo kahā e hebe hai sa dala. Nalē hou e segeli mei olōufeī keme yōu tefebōude teigima hebesele. ¹⁴ Ni Farisi o kediā tōufogōu fogōu ima. O kediā o sasai hehegilibe, diame o diho du degei o sa degei. Diho du degei o tahā yogo diho du degei o ta wolōu ibabe, diliebe diliōufa uloudu fiyasigile.

¹⁵ Kegemōu, Pitahā tobou, tā makai nā tobou kahā sibige ke eimokōu hehegie tobōuyedei. ¹⁶ E sima tobou, nime kageimōu fi totōu degele iya? ¹⁷ Nalē olōufeī di nalā idi keme guamedunōu mulōmōu, habage

tamakōu feledi. ¹⁸ Tā kasagai tobōudi keşi, o fimai duge felei kahā, o duo sibigi degedi. ¹⁹ A tobolōube, midihō kasagai milōugadi olōufeī o fimai duge tamā degedi kōnguei ke tobolōu, fi kasagai mādi midihō, o wodi midihō, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedi midihō, bi hiyou mōudi midihō, gulokou tobolōumōu tā sadi midihō, yogo susuga tobōudi midihō. ²⁰ Midihō kegeiyenōu o duo kuhe sibigi degedi. O dobogōu bigili mei nale nādi kahāge e duobe ta sibigi degediyo mei.

Hūti Kenan sasai tahā Yesukōu damaleyodei
(Mak 7:24-30)

²¹ Kegemōu, Yesuhā sa ke tōufogōu ilemōu, sa Tairbōu sa Saidonbōu keleya ke siei. ²² Sumōu, sa kile sasai, e hūtibē Kenan, e hagua haguisa tobou, Hiye O, nāme Devithā hūti. Nā amokōu solōudo dege. Mā sasai dihi duo kasagaiye tou dala. E hagi hiyedo dugulu. ²³ Kenōusi Yesuhā e tā ta sima tobōuli mei kahā, e dabai degedi o kediā emokōu haguasie tā neledo dege, nā sasai ke tobōuba fogōu ile. E di habage haguisa tobōumōu haguluyodele i.

²⁴ Kegemōu, Yesuhā sima kōngue tobou, Godihā a tobōumōu hagueibe, Israel o sasai kediānōu dogōugulamōu haguei. O sasai kediame wai sipsip fogou sagai kenōu tefei. ²⁵ Kenōusi sasai kahā hagua hafei dege yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā a dogōuguyede tobou. ²⁶ Yesuhā sima tobou, kegeligi di sisigo nalē ke mōuma, so kediāmokōu hebeseiye.

²⁷ Sasai kahā tobou, Hiye O, nā damaledo tobolōuye, kenōusi so kediage nalē fi die aye hā fafai hayedu fiyasigili ke nalā idi. ²⁸ Yesuhā tobou, sobōude, ne damaleyodeibe hiyedo. Nā yodu keme a duyodeimōu, e sasai dihi ke bolō degei.

Yesuhā do o sasai sudo bologuomōu bolō degele i

²⁹ Kegemōu, Yesu e sa ke tōufogōumōu, ohueiyai Galili koya ke iligi, bitōukōu folo duwei. ³⁰ Duwomōu, o sasai sudo haguasie kefele i. Ibigidio tofigile ibōu, diho du degele ibōu, abogōu dobogōu gulai degele ibōu, tā mei degele ibōu, do o sasai sudo ilobōude mōuma haguasie felega, Yesuhā abogōu hafei dege dogogule imōu, e olōufeī bologuomōu, bolō degele hobogou. ³¹ O sasai kediā dugube, tā mei o kediā tā imōu, abogōu dobogōu gulai degele i kediā bolō degele imōu, ibigidio tofigile i kediā tofōu tofōu youmōu, diho du degele i kediāne baha imōu duguo kesigiemōu, Israel o kediā Godihā hū hebele fogulo i.

Yesuhā o 4,000 kege kediāmokōu nale nei
(Mak 8:1-10)

³² Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā haguismōu, haguasieimōu kōngue tobou, a o sasai kediāmokōu solōudo degeli. Abōude dalaguali, sawisiei kamadia kege mei degeimōu, nale mei degei. A o kediame mōu kege yamabeede tobolōube dafa, diā yolugi, ali hegieye tofigile sagai degele iye. ³³ E dabai degedi o kediā sima tobou, sa kuokōube hebe mei mi-

hjinou sa. Di ou sibe kiliya kele mamoumaba, o sasaj sудо kouguei kou file? ³⁴ E diamokou yodu, ni ou sibe kage dala? Dia tobou, ou si dioyosi kegebou, miye huyadefei ilo keleboudenou dala.

³⁵ Kegemou, Yesuha o sasaj kediamokou, ni mihikou duwoguamabeede tobou. ³⁶ E ou si dioyosi kege, miyeboude mala toloumou, Godikou bolofeyode tobouma, nale oloufeji ke bafigimamou, e dabai degedi o kediamokou neimou, dia o sasaj kediamokou fimou i. ³⁷ O sasaj oloufeji kedia nale ke nala iligi guokou degele imou, isimo fofouguei ke kefema, tigi moso tegei dioyosi kege kodu sa i. ³⁸ O nale nala i oloufeji kediam 4,000 kege. Sasajbou sisigoboudene kou nala iye, haba diabou hu souli mei. ³⁹ Kegemou, Yesuha o sasaj kedia toboumou fogou youmou, e mosole samou sa Magadan hafeji dege kokou i.

Diä Yesukou midihö gehe ta milou yedele i (Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 Farisi obou, Sadyusi obou kedia Yesukou haguasiemou, e tefele dugulamou emokou midihö gehe ta milou yedele i. Kegeiba, ei duguo tawale, name hebenitou ge Godiha tobou mou hagueidadele. ² E diamokou tobou, nige habi agudio weji degeimou duguomou be, idibabe sa bolö degeleyode tobolou idi. ³ Haba nige sa biyoumou, mabi dosogo degema agudio weji degeimou duguomou be, ifibe wi hiyedo hagualeyode tobolou idi. Ni agudiletou duguomou be, sa bolö degelebou, kasagaji degelebou keme kou tawale idiye, kenou si dabai a kou lege degegadi kaha sibigebe ni ta tawale ili mei. ⁴ Ifi kou bou gebe o sasaj kedia Godi tobekou muguomou, midihö doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihö gehe milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihö gehe ta milou ba dugulo ile mei. Midihö gehe, o Jonaha dugu sagaji kenou tefele dugulo ile. Yesu e kege tobou ma tou fogou i.

Ta makaibe Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola kokou ma tobou † (Mak 8:14-21)

⁵ Kegemou, Yesubou e dabai degedi obou dia mosole sama, ohueiyai ilobou ya fologamou dugube, ou si ta sali mei. E dabai degedi o kedia totou dege fogou yai. ⁶ Yesuha diamokou ta makai kou gue tobou, niou tawaibou. Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola keme ni moyye. ⁷ E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulomou, diounou tugulo tobolou i, ege di ou si sali mei kaha degemou tobolou yodele i. ⁸ Dia tugulo tobolou imou Yesuha tawalemou tobou, ni damaleyodeibe huyadefei. Ni kageimou di ou si mei ke tugulo tobolou iya? ⁹ Kageimou ni toto tawale ili mei? Di ou si houyosi kege ke o 5,000 kege kediamokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou feji kage sa ilou? ¹⁰ Haba di ou si dioyosi kege ke o 4,000 kege kediamokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou feji kage sa ilou? ¹¹ Kageimou a to-

† Ou sidi mola kaha sibigebe die midihö kasagaji.

bolou be ni ta tawale iyo mei? A ou sidi tobou li mei. A toboube nime Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola keme niou tawaibou yode tobou.

¹² Kegemou, dia ta ke dulo tawale i. E tobou keme ou sidi molayode tobou li meye, Farisi obou Sadyusi obou kedia hehegiedi ta keme niou tawaibou yode tobou.

Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou (Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Kegemou, Yesubou dia ya, sa Sisaria Filipai hafeji dege kokou fologamou, e dabai degedi o kediamokou kou gue yodu, o sasaj kediamge O Kedia Dihi keme koyodade tawale iya? ¹⁴ Dia tobou, o ilo kediamge name fafeyade degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediamge Elaijayodele ili. Haba o ilo kediamge name Jeremaiyodele imou, haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ili. ¹⁵ Yesuha haba yodu, niou ge ame koyoyode tawale iya?

¹⁶ Kegemou, Saimon Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesu, you kegenou daladi o kaha, e Dihiyodei.

¹⁷ Kegemou, Yesuha tobou, Jonha dihi Saimon, na hohobolou nou. Yobe, na ta kou tobolou keme namokou be o tae ta hegili mei, namokou be ma Aye hebenitou duwo kahanou hegi kaha degemou. ¹⁸ Pita, †† a namokou tobolou kuhe, name bogo sa degei, nele hiyedo. O sasaj amokou damaleyodeibabe, dia namokou haguasie kefeguo nele dege dalaguale. Toti kahage diame gabale sagaji mei. ¹⁹ Hebeni Hiye Oha o sasaj wolou daladi sa kaha a souidi ki keme a namokou nele. Na sa sibige kuokou ge degedamabeede tobou babe, Godihane hebenitou ge bolyode tobolou. ²⁰ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou nelede dege tobou, nige ame Godiha makai o Kelesuyode tobou damabeedei.

Yesuha e tolo hafeji degeimou, e dabai degedi o kediamokou midihö you degedi sagaji kenou tefele degemabodomou hehegiei

(Ta Hiye 16:21-20:34)

Yesuha yufido eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei (Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Kelege Yesuha e dabai degedi o kediamokou youmakou tama degele ke yoma hehegieibe, e kou gue tobou, a sa Jerusalemkou ile foloba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshu kuolou yo dulo i obou olou feji kedia degeiye, ame do hiyedo dugulo. Ame wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba, a hagua gehe degele.

†† Hu Pita kaha sibigebe bogo.

²² Kegemôu, Pitahã Yesu wolôu teguo ilemôu, emokôu gofôudo dege tobou, Hiye O name kegei ke dugulo mei. Keme a dafa. ²³ Kenôu si Yesuhã bohólôu môu, Pitakôu kôu gue tobou, Tamã, na mã tobekôu i. Nage a degele ke akogulu. Name Godihã fimãibe tawaiyo mei. Name o kediã fimãj kenôu tawali.

²⁴ Kegemôu, Yesuhã e dabai degedi o kediãmokôu tobou, o koyohã a seselababe, e yôusie huyafej degeba, a hebe fufuguomãj hebele ile sagãj kenôu tefe, a seseyede tobou. ²⁵ O koyohã yôu e finôu tolôu subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohã mã habage sesele iligi toubasi, e fi be tofousogo tofousogo tofolôu ke molôu. ²⁶ O tahã sa sibige kuokôu bimãj olôu feido kôu molôuy, haba e fi gehe ke môu li mei dalali toubabe, bi olôu fej kahãge e fi be ta dogôu gulo mei. E bimãj kahãge fi tofousogo tofousogo tofolôu keme ta mamolôu sagãj mei. ²⁷ Damalêdo, O Kediã Dihihã e Aye Godihã hohôbôu de hagualebe, e esol o kediãbôu de haguale. Haguaba, hebe ke nelebe, midihô obe yôu milôu gai sagãj kenôu tefe nêmodu ile, hebe kasagãibôu, hebe bolôbôu de o sasãj kediãmokôu tanôu tanôu nêmodu ile.

²⁸ A nîmokôu damalêdo tobolôu kuhe. O ilo kuokôu tafalagua kediã teli mei dalaguali, O Kediã Dihi eme Hiye O dege haguaba, o sasãj wolôu dalalaba degeiba dugulo ile.

Yesuhã tôu bohólôu môu gehe degeimôu dugulo i
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

17 Sawisie walãiyosi kege mei degeimôu, Yesuhã Pitabôu, Jemsbôu e malã Jonbôu de bitôu sasadô kotôu wôu ma folomôu, diônôu deleigui. ² Diã baha dalaguamôu, Yesuhã tôu bohólôu môu gehe degei. E midihôbe asô hohôgudi sagãj kenôu tefele hohôgumôu dugulo i. E yukueine fô dege hohôguo dalomôu dugulo i. ³ Kelegenôu, haba dugube, o Mosesbôu Elaijabôu † dilie tamã degemôu, Yesubôu de tã kolo imôu dugulo i. ⁴ Pitahã ke duguomôu, Yesukôu tobou, Hiye O, di kôu le tofolôu be bolô. Nã tagaibabe, a kôu le mosô dihifej kamadia kege togolo. Tabe ne mosô, tabe Mosesã mosô, tabe Elaijahã mosô.

⁵ Pitahã kege tobolôu dalali dugube, mabi fô degei kahã migile, diã olôu fej gogumôu dugu. Mabi timi kilege tã uwo ta kôu gue tobôu môu du, kôume mã Dihi. Age eme tagadido, emokôu hohô hiyedo degeli. Nige e tã dumabeede tobôu môu du.

⁶ Kegemôu, e dabai degedi o kediã tã uwo ke dulo, guê hiyedo degemôu, yubu sugulo fiya, miye duwegui. ⁷ Miye duwoguamôu, Yesuhã hagua hafej degemôu kuguguema tobou, nî haguãma. Guê degedamabeedei. ⁸ Diã haba dugube, Yesuhã esofej tafalamôu dugulo i. O tabôu tafalamôu dugulo ili mei.

⁹ Kegemôu, bitôu ke tôu fogôu muguolugi, Yesuhã diãmokôu nelêdo dege kôu gue tobou, nî dugu keme omokôu hobôu ta tobôu dama. Dalali, O Kediã Dihi e

tolô ileba, Godihã haguãgiba widai tôu fogôu iba, ise kelege kuhe tobôu mabeedei.

¹⁰ Kegemôu, dabai degedi o kediã yodulo i, kageimôu Mosesã kuolôu yo du o kediãge Elaijabe ebukôu haguayede tobolôu iya?

¹¹ Kegemôu, Yesuhã tobou, damalêdo, Elaijabe ebukôu haguaba, bi olôu fej doususulo. ¹² Kenôu si a nîmokôu tobolôu kuhe, Elaijabe ebukôu kôu haguei. Hagumôu, o kediãge eme ta duguo tawale ili mei. Emokôu diôn die fiye tawagai sagãj kenôu degele i. O Kediã Dihibe, diã degeiye, ene do dugulo. ¹³ Dabai degedi o kediã tã ke dulomôu, diãge eme fafeleya degedi o Jon tobolôu dade tawale i.

Yesuhã o dihi ta duo kasagãye tou ke bologuomôu bolô degei

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

¹⁴ Yesubôu e dabai degedi obôu diã mugua, o sasãj súdo dalagua kokôu fologuomôu, o ta hagua, Yesukôu yubu sugulo fiyoumôu dugulo i. ¹⁵ Hiye O, na mã o dihi emokôu solôu do degeyede tobou. E fi totôu dege dio koulugi fiya haguã dedi, do hiyedo dugudi. Doulukôu ne fiyadi, tãlekôu ne fiyadi. ¹⁶ A ne dabai degedi o kediãmokôu kôu malã iye, kenôu si diã bologuomôu ta bolô degeli mei.

¹⁷ Yesuhã tã ke dulomôu tobou, ifi kôu bôu gedo o sasãj nîme ta damaleyodele iyo mei. Nî fimãibôu, nî midihôbôu be doyo mei. Ame nîbôu de hiyedo dalalebe dafa. A nî tôu fogôu lamôu degeliye, kenôu si dihi keme amokôu malã haguama. ¹⁸ Dihi malã haguomôu, Yesuhã duo kasagãj kokôu gofôu dege tobôu môu, duo kasagãj ke fogôu imôu, dihi ke kelegenôu bolô degei.

¹⁹ Kegemôu, e dabai degedi o kediã diesofej emokôu haguasiemôu, eige duo kasagãj ke igile mugulobe kagei kahã hagi degei? de yodulo i.

²⁰⁻²¹ Kegemôu, e diãmokôu tobou, nî Godikôu damaleyodili mei kahã. A nîmokôu damalêdo tobolôu kuhe. Nî damaleyodeibe nale mastet ho sagãj huyadefej kegei dalali, bitôu kuokôu, na kugule teguo ile dalayede tobôu babe, bitôu kôumahã awouba dugulo ile. Damalêdo, nî Godikôu damaleyodema, kage kage degelaba degeibabe, nî sasale degelenôu.

Yesuhã haba tage eme tolo ileba, haguã gehe degeleyodei

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Kegemôu, Yesubôu e dabai degele idi obôu diã sa Galili duo kodu kefeguomôu, e diãmokôu tobou, O Kediã Dihibe oe ho o kediãmokôu seseguba, ²³ wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba Godihã haguãgiba e gehe degele. E dabai degedi o kediã tã ke dulomôu, e sihou hiyedo degele i.

Yesuhã Godihã mosô kokôu sele kefema nej

²⁴ Yesubôu e dabai degedi obôu diã ya, sa Kaperneamkôu fologamôu, Godihã mosokôu nedi sele

† Mosesbôu Elaijabôu diliebe Juda o kediã kôu guai o bolôy, afu-do kôu tofigile i.

kefedi o kediã Pitakôu hagua yodulo i, ni tisahage Godihã mosokôu nedi sele keme de nedi? Haba nediyo mei? ²⁵ Pitahage, e nediyode tobou.

Kegemôu, Pitabe mosokôu folo, ta ta tobôu li mei dalamôu, Yesuhã emokôu yodu, Saimon, na kage fimoyya? Gamani sibidi sele kefedibe, sa sa hiye o kediãge o koyo diã sele ke kefema nele idiya? Diôu die sosôu diã sele kefema nedi? Haba o ilo kediã nedi? ²⁶ Pitahã tobou, o ilo kediãnôu nedi. Kegemôu Yesuhã tobou, damaledo, kegei kahã degemôu diôu die sosôu diã sele kefema nele idiyo mei. ²⁷ Kegeligu Godihã moso sibidi sele kefedi o kediã damokôu gofôu degele iye. Kegei kahã, na ile, ohueiyai kokôu folo, miye bese. Miye yufido molôu keme, na e maga guloba dugulobe, mogoudu sele dalaba dugulo. Na sele ke malã ile, Godihã moso sibidi sele kefedi o kediãmokôu neleba, kôume Yesu ele sele kefei nelã kuheyode tobou.

Hebeni Hiye Ohã di wolôu dalale sa kokôu gebe, o koyobe hu hiyedo dalale?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 Kelegebe, Yesuhã e dabai degedi o kediã emokôu haguasie yodu, hebeni Hiye Ohã ei wolôu dalale sa kokôu gebe, o koyobe hebenitôu hu hiyedo dalale?

² Kegemôu, Yesuhã dihi huyadefeji ta hagnosisomôu hagumôu, die timidu tefegi. ³ Tefegiemôu tobou, a nimokôu damaledo tobolôu kuhe. Ni fi bohôu ba, dihi huyadefeji kôu sagã dege ho fogôu babe, hebeni Hiye Ohã wolôu dalale sa kokôu be ni ta folo meido.

⁴ Kegei kahã, o koyohã yôusie huyafeji degeba, dihi kôu sa degeibabe, hebeni Hiye Ohã wolôu daladi sa kokôu be eme hu hiye dege dalale.

⁵ Kegeba, o koyohã amokôu damaleyodemaba, ma huya ke dihi huyadefeji kôu sagã ta dogôu gubabe, abôu de dogôu gulu.

Midiho kasagã kahage damaleyodei ke makodi
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Yesuhã haba tobou, o tahã degeiye, dihi damaleyodei kôu sagã tae midiho kasagã milôu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikôu tigama, to ai hiyekôu hebele muguba tolobe bolofej. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihã nelebe hiyedo folodo.

⁷ Sa sibige o diãma, nime niôu tawaibôu, yobe ni degeiye, o sasã kediã ya, midiho kasagã milôu ga idi kahã degemôu. Damaledo, midiho kasagã milôu ga idi keme ni ta akogulo sagã meiyee, kenôu si o midiho kasagã ke hehegiedi o nãme nôu tawaibôu. ⁸ Ne dobogôu, haba ne abogôu kahã na wolôu ile midiho kasagã ta milôu babe, na ke diafolôu hebele filã. Kegema, na fi gehe ke moubasi, na dobogôubôu, abogôubôu tanôu feibe bolô, tabôu mei. Na dobogôubôu abogôubôu bolô dalali, dou mei degediyo mei kokôu hebele muguye. ⁹ Ne diho kahã na wolôu ile midiho kasagã ta milôu babe, ne diho ke tele filã. Kegema, na Godihã wolôu dalale sa kokôu foloubasi, na diho

tanôu feibe bolô, tabôu mei. Na diho bolôu kege dalali, dou sakôu hebele muguye.

¹⁰⁻¹¹ Kegemôu, Yesuhã haba tobou, niôu tawaibôu, nige sisigo kôu tafalagua tanôu ta mabôu yode tawadama. Yobe, a nimokôu tobolôu kuhe, esol o sisigo ke wôu ma dalaguadi kediãme ma Aye hebenitôu duwo kahã midihokôu duwoguadi kahã degemôu.

Tã makaibe wai sipsip fogou kokôu ma tobou
(Luk 15:3-7)

¹² Yesuhã haba kôu gue tobou, ni a kôu gue tobolôu kokôu kage fimoyya? O tahã wai sipsip olôu fei 100 kege dalaye, tanôu ta fogôu babe, o kahã de ka siale? Damaledo, o kahã wai sipsip 99 kege bitou sa kokôu dalagua ke tôu fogôu ile, wai sipsip tanôu fei fogou ke ka siale. ¹³ A nimokôu damaledo tobolôu kuhe. O kahã kolugi duguo malãba, hohô hiyedo degele. Wai sipsip olôu fei 99 kege fogôu li mei kediãmokôu be hohô hiye degele mei. ¹⁴ Nebe, ni Aye hebenitôu duwo, ege e sisigo tanôu ta fogolôu be dafai.

O nogohã midihô kasagã milou ke doususudi midihô

¹⁵ Yesuhã haba tobou, nogohã namokôu midihô kasagã milôu babe, na ile e duguoba, nolôu nôu duwoguali, midihô kasagã e milou ke doususu. E ne ta ke dubabe, nelebe haba mogo degele. ¹⁶ Haba e ne ta du ho fogôu babe, na o tanôu yo boloyyo kege ta duguo wolôu ileba, kuhe doususu. Kegeibasi, O boloyyo, kamadia kege kediã hagi ke duguo tawaleba doususulo.

Lo 19:15

¹⁷ Nogohã die ta kene ta du ho fogôu babe, haba damaleyodele i o sasã kediãmokôu tobôu yedei. Haba die ta kene ta du ho fogôu babe, nage eme damaleyodili mei o sagã, gamani sibidi sele kefedi o kasagã sagã kegeiyode tawa.

¹⁸ Kegemôu, Yesuhã haba tobou, a nimokôu damaledo tobolôu kuhe. Ni sa sibige kuokôu ge akogubabe, Godihãne hebenitôu ge akogulo. Haba ni sa sibige kuokôu ge boloyode tobôu babe, Godihãne hebenitôu ge boloyode tobolôu.

¹⁹ A haba nimokôu tobolôu kuhe, sa sibige kuokôu ge ni o boloyye fi tanôu degeba, bi ta molôu sagã degeiba diho bagã tobôu babe, ma Aye hebenitôu duwo, e nimokôu nele. ²⁰ Damaledo, o boloyyo, kamadiayo kegeye ma huya ke kefeguo dalababe, ane hagua, diãbôu de kile dala.

Tã makaibe dabai o taha yogohã e bi moy ke ta duguo fogôu li mei kokôu ma tobou

²¹ Kegemôu, Pitahã Yesukôu hagua yodu, Hiye O, ma mogohã amokôu hagi degemôu ibabe, age olôu feibe kage gebe meiyodele? Dioyosi kegebe de bolô?

²² Kegemôu, Yesuhã sima tobou, dioyosi kegenôu mei. Olôu feibe dioyosi kege ke husômôu folobe deba, 77 † kegeyode tobou.

† 77 sagã, 70x7 sagã kege. Kenôu si sibigebe suudoyode tobou.

²³ Duma, hebeni Hiye Ohā o sasajī wolōū daladi keme tā makai kōū sà degei, sa sibige hiye o tahā ē dabai degele idi o hagnosisomōū haguasieimōū, bi afu nēmōū i kahā hebe kē mōū lamōū degei. ²⁴ Yomogoube, o tae dabai degedi o ta emokōū wolōū hagua felejī. O kahā bi hiyedo kōū moy, sele olōū fejibe 10 milion kege. ²⁵ E sele hebe kē nele sagajī mei kahā degemōū, ē hiye ohā kōū gue tobou, nābōū nē sasajībōū nē sisigobōū nī olōū fejī kege didiō dabai degemabeedei. Haba nē bimajī olōū fejī tiga sele molōū kēne, amokōū neyede tobou. ²⁶ Dabai degedi o kahā yubu sugulo fiyamōū duwoli, tā nelede dege tobou, nā baha duwo, amokōū dafada. Nē sele a nājī kēme a olōū fejī bohōlōū nele. ²⁷ Hiye o kahā tā kē dulomōū, ē dabai degedi o kokōū solōū do degemōū, a sele hebe kēme duguo fogolōū yodei.

²⁸ Kegemōū, dabai degedi o kahā mulomōū fogōū ile dugube dabai degedi o ta, ē mogo kē hagumōū dugu. Yogo kokōū be ē sele huyadefejī olōū fejī 10 kegenōū kōū nejī. Kēnōū si, ē mogo kokōū gofōū degemōū, dobogōūye ē gabagidu tolōū mōū fifigiligi tobou, a namokōū sele nejī kē amokōū totodo neyedei.

²⁹ Kegemōū, yogohā yubu sugulo fiyamōū duwoli, tā nelede dege tobou, nā baha duwo, amokōū dafada. Nē sele a nājī kēme a olōū fejī bohōlōū nele. ³⁰ Kēnōū si ē dafamōū, ē mogo kē didiō degei. Dalali, sele kahā hebe kēme olōū fejī bohōlōū nejī.

³¹ Kegemōū, dabai degele idi o ilo kediā kegesi kē duguo kesigiemōū, hohō degele ili mei. Diā ya, die hiye okōū, nē dabai degedi o kahā yogokōū midihō kasagajī milouyode tobolōū i. ³² Hiye o kahā diā tobolōū kē dulomōū, ē dabai degedi o kē hagnosisomōū hagua felejimōū tobou, nāme dabai degedi o kasagajī. A mā sele hiyedo, nā nājī hebe kēme duguo fogou, tājōū meiyodei, nāge amokōū tā nele dege tobou kahā degemōū. ³³ A nā kōū solōū do degei. Kageimōū, nā nē mogo kōū solōū do degeli mei? ³⁴ Hiye o kahā gofōū degemōū, ē dabai degedi o kē didiō mosō dia daladi o kediāmokōū sesegumōū, womōū iligi, sele nājī kahā hebe kēme olōū fejī bohōlōū nejī.

³⁵ Kegemōū, nige nogo diā nīmokōū hagi degei dalaba gebe meiyode ho fogōū babe, kēnōū tefei mā Aye hebenitōū duwo, ene nī midihō kasagajī kē gebe meiyodele mei.

Yesuhā obe sobōū hulomōū hiyafogōū di kahā tā kē tobou

(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

19 Yesuhā tā olōū fejī kē tobōū ma mei degeimōū, ē sa Galili tōū fogōū, sa Judiakōū ile folomōū, tō Jordan ilobōū i. ² O sasajī sūdo ē sesega yai. Kokōū ge, Yesuhā do o sasajī bologuoyumōū, die do olōū fejī bolō degele i.

³ Kegemōū, Farisi o ilo kediā Yesukōū haguasie, ē tefele dugulamōū yodulo i, Mosesahā kuolōū majyege, obe sobōū huloba, haba mōū de hiyafogolōū nōū?

⁴ Kegemōū, ē diāmokōū tobou, nīme Godihā kuguokōū nalajī dala kēme husōūma duguo tawale ili

mei sà degei? Yomogou kelegebe, bi olōū fejī milōū gai o kahāge

Obōū sasajībōū de milōū gai.

Stat 1:27

⁵ Milōū mamōū kōū gue tobou,

Kegei kahā degemōū, obe ē aye ē adiōū tōū fogōū ile, ē sasajībōū de dogōū gubabe, dilie tōū be tanōū fejī dege dalale.

Stat 2:24

⁶ Diliebe boloy mei, diliebe tanōū fejido degei. Kegei kahā degemōū, Godihā tigama fogou kēme o tae ta kusidayede tobou.

⁷ Kegemōū, diā emokōū haba yodulo i, Mosesahā oe kuguo nalāma sobōū kokōū neleba kuhe hiyafogōū yedei kēme kageimōū tobolōū?

⁸ Kegemōū, Yesuhā tobou, Mosesahā obe sobōū hulomōū hiyafogolōū be tājōū meiyodei, kēme nī fībe hiligido dalaguamōū, ē kege kuhe tobou. Kēnōū si afu yomogou hagueibe, kege degele idiyo mei. ⁹ A nīmokōū tobolōū kuhe, o koyohā ē sobōū, o hiyou ta degeli mei kē hiyafogōū ba, haba sobōū ta hubabe, o kēme sobōū hiyou molōū.

¹⁰ Kegemōū, ē dabai degele idi o kediā tobolōū i, sobōū huloba, hiyafogolōū kēme hagi degei kahā degemōū, sobōū hu ho fogōū basi boloyode tobolōū i.

¹¹ Kegemōū, Yesuhā kōū gue tobou, a tobolōū kēme o olōū fejī dulo sagajī meiyē, o ilo Godihā nele neimōū dalagua kediānōū si mā tā kē tawaleba tolōū ile. ¹² Duma, o ilo kelebe sobōū huli mei o. Ilo kelebe kege mōū yōūwa daladibe, ē adiōū hā bolō mei kasagajī degei malā felemōū dalali, ifi dala kuhe. Ilo kelebe oe die tōū ilo kē diafou kahā degemōū, diā dihi degele sagajī mei. Ilo kelenōū si hebeni Hiye Ohā dabai degele kahā degemōū, diā sobōū hulo meiyodele i. Nī o tahā mā tā kē dulo sagajī degeibabe, nī tā kē dumabeede tobou.

Yesuhā sisigobe emokōū haguasiemabeede tobou

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Kegemōū, o sasajī kediā die sisigo mōūma, Yesuhā ē dobogōū diāmokōū dogoguo, Godikōū diho bagā tobōū yadomōū haguasiei. Kēnōū si ē dabai degedi o kediā kē duguomōū gofōū dege tobolōū i. ¹⁴ Yesuhā tobou, nige sisigo kediāme hobōū akogudama. Tōū fogōū ba, diōū amokōū haguamabeedei. Hebeni Hiye Ohā wolōū daladi sa kēme o sasajī sisigo kē sagajī dalagua o sasajī kediā bi. ¹⁵ Kege tobōū mamōū, sisigo kediā widiletōū dobogōū dogogue imamōū fogōū i.

Bibōū o gisiai kaha Yesubōū de tā kei

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Kegemōū, o tahā Yesukōū hagua yodu, Tisa, a midihō bolō kagei kē milōū basi, ame fī tofousogo tofolōū kē molōū?

¹⁷ Kegemōū, Yesuhā sima tobou, nā amokōū kageimōū midihō bolofejī kē yoduya? O tanōū tasi bolōdo. Nā fī tofousogo tofolōū kē molōū sagajī degeibabe, nā Godihā kuolōū tā olōū fejido kē sesegayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, o kahage, Godihā kuolōu olōu fei keme nage kagei kagei ke tobōu ya? de yodumōu, Yesuhā tobou,

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyōu hobōu mōuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tā sada.

¹⁹ Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegieyedei.

Kisim Bek 20:12-16

Haba tabe,

Nā nōusie tagadi sagai kenōu tefe, nogo diāmokōu ne kengenōu tagayedei.

Wok Pris 19:18

²⁰ Kegemōu, o gisiai kahā tobou, age kuolōu mai olōu fei ke dulo sesegamōu haguei. A haba tabe kei degele?

²¹ Kegemōu, Yesuhage, name doudonōu dalale sagai degeibabe, nā ile, ne bimai ke tiga, sele mōumaba, bi mei o kediāmokōu fimōu i. Nā kege degeibasi, ne bi hebenitōu dala ke nā molōu. Kege degema, mā habage seseyede tobou. ²² O gisiai kahā tā ke dulo-mōu, fi haji degemōu fogōu i, e bimai hiyedo dala kahā degemōu.

²³ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Bibōu oyege hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu ile folobe haji hiyedo. ²⁴ A haba nimokōu tobolōu kuhe, wai kamelyege yukuei gofōu di aye kahā aya keme folo sagai mei, haji hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godihā wolōu daladi sa kokōu folone haji hiyedo.

²⁵ Kegemōu, dabai degedi o kediā tā ke dulomōu, diā bōu basiado kesigiemōu, emokōu yodulo i, kageibasi, o koyohā fi tofousogo tofousogo tofolōu ke molōu?

²⁶ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu maselemōu tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godihā degelenōu si haji ta dala meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, Pitahā tobou, nā du. Eibe bimai olōu fei tōu fogōu mōu, nā sesele yolu kuhe. Ei kegei kahā hebe bolōdo keme kei bi molōu?

²⁸ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa sibige kōumahā bi olōu fei ke gehe degelebe, O Kediā Dihihā yōu e du-wodi bolōdo kokōu folo duwoba, mā habage sesele idi o nīne duwodi bolofeido olōu fei 12 kege kokōu du-woguali, Israel kediā huti olōu fei 12 kege ke wōu ma dalaguale. ²⁹ O koyohā amokōu damaleyodema, die mosobōu, die eye malabōu, die owōu bobasibōu, die aye adiōu bōu, die sisigobōu, die hebe haibōu olōu fei ke tōu fogōu babe, hebe bolofei o kediā malā ilebe, olōu fei 100 kege malā ile. Diame fi tofousogo tofousogo tofolōu kene malā ile. ³⁰ Kenōu si o sudo, ifi amulo yolu kediame habagekōu do yale. Haba o sudo, ifi habagekōu do dalagua kediame amulo yale.

Tā makaibe hebe hai dabai degele idi o kediāmokōu mā tobou

20 Yesuhā haba kōu gue tobou, hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi keme kōu guei, sa hiyedo tou o tahā gusugudo e hebe haikōu sele dabai degele o ilo kele kolugi dugu sagai kegei. ² Hebe hai obōu o kahā kōu gue tobou, ifi dabai mei degeiba, nī tanōu tanōu sele dio † tanōu tanōu mōumōu ileyode tobōu mōu, dabai degedi o kediā boloyodema ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i. ³ Sabiyamōu, 9 klok sagai kelege, hebe hai obōu o kahā haba ilemōu dugube, o ilo kelebe kefegudi sa kokōu mōu tafalaguamōu dugu. ⁴ E o kediāmokōu, nīne mā hebe haimikōu ya, dabai degema mei degeibasi, a nimokōu hebe dōudo dabai nī degei kenōu tefe neleyode tobou. ⁵ E kege tobōu mōu, diā ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i. Habage, agali 12 klok kelegebōu, haba habi 3 klok kelegebōu, e haba ile o tage mōuma haguamōu, e hebe haimikōu ya fologamōu dabai degele i.

⁶ Haba habi 5 klok sagai kelegene, e ilemōu dugube, o ilo kelene mōu kege tafalaguamōu dugu. Kageiye, nīme gusugu kelege mōu nōu tafalaguai, habi degeiya? de yodu. ⁷ Kegeimōu, diage, o tae eimokōu dabai ta degemabeede tobōu li meiyode tobolōu i. Kegeimōu hiye o kahage, nīne mā hebe haimikōu ya, dabai degemabeede tobou.

⁸ Kegemōu, huliā degela deimōu kelege, hebe hai obōu kahā e dabai dia daladi o kokōu kōu gue tobou, dabai degele ili o olōu fei kediā haguasouba haguasieiba, nā die dabai degei kahā hebe ke neyedei. Nā dabai kahā hebe ke nemōu ilebe, nā uwage yai o kediāmokōu bukōu yomogōu fimaba, haba diābukōu yai o kediāmokōu be uwagedo fiyede tobou. ⁹ O habi 5 klok kelege dabai yoma degele i o kediā haguasie, diā tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i. ¹⁰ Kegele iligi, o dabai diābukōu do degele i o kediā uwagedo haguasiemōu, diame sele sudo molōudade tawale iye, kenōu si diāne o tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i. ¹¹ O kediā dugube, diāne sele diobe tanōu tanōu mōumōu duguomōu, hebe hai obōu kōu gofōu dege tobolōu i, ¹² o uwagedo haguasie dabai degele ibe, diā dabai huyafei degele iye, kenōu si nage diāmokōu be dabai kahā hebe eimokōu nei sagai kenōu tefe nei. Einōu si agali difi hiyedo kebōu de duguomōu dabai hiyedo degemōu hagulugi, huliā degela deimōu kelegenōu dabai olōu fei kuhe mei degei.

¹³ Kegemōu, hebe hai obōu o kahage dabai degei o tanōu tahā tā simamōu kōu gue tobou, mogo, a namokōu midihō kasagai ta milōu li mei. Da kōu fimai tanōu fei degei kahā degeimōu, nā dabai degei kahā hebe keme sele dio tanōu fei moy. ¹⁴ Nā ne dabai degei kahā hebe kōu malā fogōu iyedei. A o uwage dabai degei o kokōu ne namokōu nei sagai kenōu tefe nele. ¹⁵ Mā selebe mā binōu. A mā seleye degele

† Die tae sele hube 'denarius'. Sawisie tanōu kahā dabai degei kahā hebe keme sele 'denarius' dio tanōu fei nele.

sagaj kene ma binou. Na kageiye, a ma sele o kedi-amokou nei kokou kona degeiya?

¹⁶ Kegemou, Yesuha tobou, kenou tefei, o sasaj, ifi habagekou do dalagua kediam amulo yale. Ifi amulo yolu kediam habagekou do yale.

Yesuha uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Sa Jerusalemkou yolugi, Yesubou e dabai degedi o olou fei 12 kege kediabou diounou kefeguomou, e di-amokou tobou, ¹⁸ ni duma, di ifi sa Jerusalemkou ile fologaba, o taha O Kedia Dihi keme mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediamokou seseguba, diage woloyodema ta samaba, ¹⁹ sa ta o kediamokou sesegulo ile. Seseguba, diage emokou susuga tobolou yilo ima, tigi dofou ye womaba, hebe fufuguomai kou i koke degeiba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, Godiha haguagiba, gehe degeleyode tobou.

Jemsbou Jonbou dilie hiye o degelamou degele i

(Mak 10:35-45)

²⁰ Kegemou, Sebediha dihi bolou dilie adiou ha e dihi bolou kebou de ile, Yesukou folomou, yubu sugulo fiamou duwoli, a yodu ta dalayode tobou. ²¹ Yesuha yodu, na kei ke tagaiya? deimou, e tobou, na o sasaj wolou dalale kelegebe, nage ma dihi bolou koume, ta ne dobogou delekou duwoba, haba tabe ne dobogou fofoukou duwoba deyede tobolou ke tagali.

²² Kegemou, Yesuha diliemokou sima tobou, nele amokou kou yodulu kaha sibigebe nolou ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, do a dugulo keme nelene de dugulo ile? † Ele ke sasale dugulonou yode tobolou i. ²³ E haba tobou, damaledo, nelene do a dugulo sagaj kenou tefele kou duguloye. Kenou si o koyobe ma dobogou delekou duwoba, fofoukou duwoba dele keme a ta makale sagaj mei. Duwodi bolou keme ma Ayeha o bolou ta you e tagaiya ke makamai dalayode tobou.

²⁴ Kegemou, dabai degedi o ilo 10 kege kedia ta ke dulomou, dia jemsbou e malabou diliemokou gofou degele i. ²⁵ Kenou si Yesuha dia haguismou, emokou haguasieimou kou gue tobou, ni olou fei kou tewe, sa ilo kelegebe hiye o kedia o sasaj neledo dege wou ma dalaguadi. Die hubou o kediamge o sasaj kediamokou hagi nelemou, die tanou sesegamabeede tobolou idi.

²⁶ Midihou kegei keme ni degedama. Ni o koyoha hiye o degelababe, o ke nage o ilo kedia dabai degedi o degedede tobou. ²⁷ Damaledo, ni o taha hubou o degelababe, o ke nage nogo dia fisimou dabainou degedi o degededei. ²⁸ O Kedia Dihi e hagueine, o taha e dogou guyadomou haguei mei. E hagueibe, o sasaj dogou gulamou haguei. E younou tolo ileba, o sasaj sudo mamou lamou kuhe haguei.

Yesuha diho du degei o bolou kege bologuomou bolou degele i

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Yesubou e dabai degedi obou dia Jeriko tou fogou imou, o sasaj sudo kedia sesega yai. ³⁰ Yolugi dugube, diho du degei o bolou kege a fekou duwoguamou dugulo i. Dilie Yesu haguluyodeimou dulomou, hiligedo haguia i, Hiye O, nage Devitha huti, na ele solou do degededele i. ³¹ O kefeguo tefeleguei kedia gofou degemou, diliemokou nele tadamabeede tobolou i. Kenou si dilie haba hiligedo haguismou tobolou i, Hiye O, nage Devitha huti, na ele solou do dege.

³² Kegemou, Yesuha iligi, ali duo kele tofolou, dilie haguia yodu, nelege a nele mokou kei degele ke tagale iya? ³³ Hiye O, ele diho bolou degeiba bahale sagaj degeliyode tobolou i. ³⁴ Dilie kege tobou mou, e solou do dege, dilie diho kokou kugumou, kelegenou dilie diho bolou degeimou, dilie Yesuha ili sesele yai.

Yesuha sa Jerusalemkou ile folomou, o sasaj kediamokou egei hehegiei

(Ta Hiye 21-25)

Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefele felei

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

21 Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, sa Betfage, bitou Olivkou dala kokou fologamou, e dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou, ² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki, e dihi wilibou de, obe bagagie fogou tafalaba dugulo. Wai doki bolou ke fiyolou ba wolou haguama. ³ O taha nele mokou yodubabe, Hiye Oha dabai degele dalayodema. Mei degeibabe, totodo wolou haguasile.

⁴ Koume mou youwa tamaga degeli mei, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o kaha kou nalai keme damaledo tamaga degeyadomou kuhe degei.

⁵ Sa Saion †† tie o sasaj kediamokou hehegiema, ni duguma, ni Hiye O eme e hu hebele fogudiyi mei, e nimokou wai doki tagetou folomou hagulu kuhe, wai doki wili kaha tagetou folomou haguluyodei.

Sekaraia 9:9

⁶ Kegemou, dabai degedi o dilie sa kokou ya fologa, Yesuha kou tobou sagaj kenou tefele degele i. ⁷ Dilie wai doki bolou, adiou bou e dihi wilibou de wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki bolou kaha tagetou dogogumou, Yesu e kotou folo biyei. ⁸ Wai doki tagetou duwomou imou, o sudo die yukuei sasado ke digima, aba ke mamou yai. O ilo kedia hebe go diafigima haguasieimou, aba ke mamou yai. ⁹ O sudo Yesuha ile

† Grik taege 'kope' ke nalai kaha sibigebe do hiyedo dugulo.

†† Sa Saion keme sa Jerusalem.

amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i, Devitha huti o, di emokou hohobou me. Hiye Ohu huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi.

Buk Song 118:26

Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume. ¹⁰ Kegemou, Yesu e iligi, sa Jerusalemkou foloumou, sa ke tie o sasai olou fei kedia duguo kesigie yodulo i, o koume koyo? ¹¹ O sasai kefeguo dalagua kedia tobou, koume habage-degele-duguo-tobou di-o Yesu, sa Galili duo kodu sa Nasaret o.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mou di o kedia fafai kene biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi kene biligisei. ¹³ E diamokou tobou, Godiha kuguokou be Ma mosobe diho baga tobolou idi mosoyode

Aisaia 56:7

nalai dala.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mou di o kedia womogou di moso sagai degeli.

Jeremaia 7:11

¹⁴ Kegemou, Yesu e Godiha moso kodu tafalamou, o diho du degele ibou, ibigidio tofigile ibou kedia haguasiemou, e bologuomou bolu degele i. ¹⁵ Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshu kuolou yodulo i obou kediage e midihogehe gehe milou goumou duguo kesigiemou gofou degele i. Gofou degele i kaha yo tabe kou guei, sisigo, Godiha moso kekaimidu dalagua kediane, hiligedo kou gue tobolou i, Devitha huti o, di emokou hohobou mebeede tobolou i kaha. ¹⁶ Hiye o kedia ta ke dulomou, Yesukou be, sisigo kedia tobolou ili keme nage de dulu? de yodulo i. Ehe, a kou duye, ta kuguokou nalai dala keme ni ta husuma tawale ili mei? Duma,

Na degeiye, sisigo hiye degele ibou, sisigo bisigofebou kedia ne hu hebele fogulo idi.

Buk Song 8:2

¹⁷ E kege tobou ma, sa hiye Jerusalem tou fogou mou, sa Betanikou fogou ile tiei.

Yesuha tobou mou, hebe kiyou fafagale fiyei

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Sabiyomou, Yesu e sa hiye kokou bohoulou ma iligi hegie degei. ¹⁹ Iligi hebe kiyou ta a fekou tafalamou dugu. E ile hafei degemou dugube, kiyou keme kolo ta malai mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Kegeimou, e hebe kiyou kokou tobou, name haba kolo ta mada. Kelegenou, hebe ke totodo fafagale fiyei.

²⁰ Kegeimou duguomou dabai dededi o kedia kesigiemou tobolou i, kageimou hebe kiyou kou totodo fafagale fiyouya?

²¹ Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni Godikou damaleyodema, fimai boloubou mei debabe, nige a hebe kiyou kuokou degei sagai kenou tefele degelenou. Hebe kiyou kokou degei sagai kenou degele mei, ni haba bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedeba, ni tobolou keme tama degele. ²² Ni Godikou damaleyodema yodubabe, ni yodulu sagai keme ege nimokou nele.

Hiye o kedia Yesukou, name o koyoha huya ke dabai dedediya? de yodulo i

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Kegemou, Yesube Godiha moso kekaimidu folomou, o sasai kediamokou egei hehegie tobolou dalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia haguasiemou, emokou yodulo i, name dabai koume koyoha huya ke dedediya? Name o koyoha tobou mou, dabai kou kuhe dedediya? ²⁴ E o kediamokou tobou, ane nimokou ta ta yodulamou. Ni amokou dou do dege tobou basi, ane nimokou o a tobou mou dabai degeli keme tobolou. ²⁵ Ma yodu tabe kou gue, Jonha fafeleya dededibe koyoha dabai? O kedia dabai? Haba hebeniha dabai?

Kegemou, hiye o kedia diounou tugulo tobolou i, di hebeniha biyode tobou babe, ege ni Jonha tobou di keme kageimou damaleyodili mei de yoduye. ²⁶ Haba di obenou tawaga dedediyode tobou bane, di o kediamokou gue degele ile. Yobe, o sasai kediage Jonbe habage-degele-duguo-tobou di-odade tawale i kaha degemou. ²⁷ Kegeimou, o kedia Yesukou ei ta tewe meiyode tobolou i. Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobou mou dabai kou dege Haguei keme a nimokou ta tobolou meiyodei.

Ta makaibe aye tanou kaha e dihi bolou kokou ma tobou

²⁸ Haba, Yesuha hiye o kediamokou kou gue tobou, ni kage tawaiya? O tabe o dihi bolou dala. E ile, e dihi wolo kokou tobou, ma dihi, na ifi ile, hebe haimikou dabai dege. ²⁹ Dihi kaha kou dafayodeiye, habage e fi bohoulou mou, hebe haimikou i. ³⁰ Haba e dihi ta kokou ne yodumou, dihi kaha tobou, aye, bolodo, a ileyodeiye, kenou si ili mei. ³¹ Dihi kouhage e ayeha tagai sagai kege degei? O kedia tobou, dihi wolo kahayodele i.

Kegemou, Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefele idi obou, o hiyou suluguadi sasai bou kediame Godiha wolou daladi sa kokou be diabukou fologale, nime habage fologale. ³² Yobe, Jon e hagua, midihogehe ke nimokou hehegielamou kou degeiye, ni e tobou kokou ta damaleyodele ili mei. Haba ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefele idi obou, o hiyou suluguadi sasai bou kedianou si emokou damaleyodele imou, ni kou duguye, kenou si ni fi bohoulou mou, e tobou kokou ta damaleyodele ili mei.

**Ta makaibe midihō kasagāi milōu ga idi o kediā hebe
hai dia dalaguadi kokōu mā tobou**

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Yesuhā hiye o kediāmokōu haba kōu gue tobou, nī tā makai ta kōune duma. Sa obōu tahā e hebe haimikōu hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimōu, mihī dama, dugule bologuaj, dabai degedi o ilo kediā hebe kolo kodu sama, tofōu tofolōu gagi-ma, tigi kolo huej gofōudo ke kuhe milōu gamabado-mōu. Mihī dama mei degeimōu, o kahā mosone togo-ma tagetōu haba fogolo tegei. Hiyōu moye domōu dia daladi o keme kotōu tafalayadomōu. Dabai olōu fej mei degeimōu, hebe hai obōu kahā o ilo kediāmokōu e hebe hai ke heliofej nelemōu, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobōu ma, sa ahudo kuhe fogōu i. ³⁴ Habage, hebe kolo ke suwi degele hafēj degeimōu, hebe hai obōu kahā ahudo dalali, e dabai o ilo kele ya, e hebe kolo ke gama haguamabeede tobou. ³⁵ Kenōu si, hebe hai dabai degele idi o kediā o ilo kediā haguasie felegoumōu duguomōu tolōu i. O tabe diā tolōu mā woma fogou. Tabe diā woumōu tolo i. Tabe diā igiye woma fogou. ³⁶ Kegeimōu, hebe hai obōu kahā o ilo sūdo tobōu mōu yai. Ebukōu yai kediame sūdo mei. Ya folo-goumōu, hebe hai dabai degedi o kediā haba diōu degei sagaj kegenōu degele i.

³⁷ Kegemōu, uwagedo hebe hai obōu kahā e dihido ke tobōu mōu, hebe haimikōu i. E ayeħa tobou, diā mā dihiħa tasi dulo ile. ³⁸ Dihi ke ile foloumōu, hebe hai dabai degele idi o kediā duguomōu, diōunōu tugulo tobolōu i, o kōume, e aye toubabe, e ayeħa bi olōu fejibe e molōu. Kegei degemōu, di dihi kōune wouba tolo iba, hebe hai kōu di mōumebeede tobolōu i. ³⁹ Diā kege tobōu mamōu, dihi ke tolōu mā malā ya, hebe hai fekōu ge woumōu tolo i. ⁴⁰ Kegei kahā degemōu, hebe hai obōu kahā hagua felebabe, hebe hai dabai degele ili o kediāmokōu be kage degele? de yodu.

⁴¹ Kegemōu, hiye o kediā tobolōu i, o midihō kasagaj degele i o kediāmokōu be hebe kasagaj kenōu neiba tofigile ile. Kegeiba, hebe hai obōu kahā haba tobōu ba, o ilo kelege e hebe hai ke heliofej malā ile. Hebe kolo ke suwi degeiba, o kediā makisi degeba, ilo kele emokōu neleyode tobolōu i.

⁴² Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, tā Godihā kuguokōu nalaj dala keme nige husōuma tawale ili mei? Tā keme kuhe,

Mouti, moso togodi o kediā dugube kasagaj degeimōu kōu igile filej keme e haba meleya mouti fogou. Hiye Ohā degeiyenōu bolō degei dala kuhe. Ei dugulube, keme bolofejido, di tawaga tobolōu sagaj mei.

Buk Song 118:22-23

⁴³ Kegei kahā, a nīmokōu tobolōu kuhe, Godihage nime wolōu dalale sagaj mei. Godihage sa ta o sasaj, e tā duloba, e hebe hai kahā hebe kolo ke emokōu nele sagaj kediānōu wolōu dalale. ⁴⁴ [O mouti kuokōu kuwaba fiyoubabe, e dio olōu fej gobōu gile male. Ha-

ba mouti kahā o tagetōu fiya foubabe, e dio olōu fej gagile tuweleḏo male.] †

⁴⁵ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediage, Yesuhā tā makai keme diāmokōu tobolōu dade tawale i. ⁴⁶ Diā Yesu kōu tolōu mā tā salamōu degeiye, kenōu si degeli mei, diā o sasaj kediāmokōu gue degemōu. Yobe, o sasaj kediage Yesube habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale ili kahā degemōu.

**Ta makaibe sasaj hulamōu nale hiyedo kefeguomōu
nalā i kokōu mā tobou**

(Luk 14:16-24)

22 Kegemōu, Yesuhā hiye o kediāmokōu haba tā makai ta kōu gue tobou, ² hebeni Hiye Ohā o sasaj wolōu daladi keme kōu guei, hiye o tahā e dihi o dihi kahā sasaj hulamōu degeimōu, e ayeħa e dabai degedi o kediāmokōu tobōu mōu, diā nale hiyedo kefele i. ³ Nale olōu fej kefeguomōu tobou, nī ya, o a afu kōu diguo fogou kediā mā o dihi e sasaj hulo dowo ke nale nā haguamabeede tobōu mabeedei. E dabai degele idi o kediā ya, kege kōu tobolōu iye, kenōu si o sasaj olōu fej kediā dafamōu, haguasili mei. ⁴ Haguasili mei kahā degemōu, hiye o kahā haba e dabai degedi o ilo kediāmokōu tobou, nī ya, o a kōu diguo fogou kediāmokōu nale kefeibe mei degeiyodema. Mā wai bulumakou oyebōu, mā bulumakou tōu bolofejidobōu olōu fej wala i. Nale olōu fej kefegu dala. Nī haguasie, mā o dihi e sasaj hulo dowo nale nalā imabeede tobōu ma.

⁵ Kege kōu ya tobolōu iye, kenōu si o sasaj kediā olōu fej dafamōu fogōu yai. Ilo kelebe hebe haimikōu fogōu yai. O ilo kelebe sele dabai dege yai. ⁶ Haba ilo kediage hiye o kahā dabai degele idi o kediā tōu gama woumōu tofigiei. ⁷ Hiye o kahā ke dulomōu gofōu hiyedo degei. E ami o kediāmokōu tobōu mōu ya, o wala i o kediā olōu fej woma mei degema, die mosone olōu fej douye sisama mei degei.

⁸ Kegemōu, hiye o kahā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, mā dihiħa sasaj hulo dowo ke nale kōu kefei mei degeiye, kenōu si o a kōu didigui kediame o bolō mei kahā degemōu, diā ta haguasili mei. ⁹ Nī ya, a goya fologaba, o sasaj koyo nī dugulu keme diguma. Mā o dihi e sasaj hulo dowo ke nale nā haguamabeedema. ¹⁰ Kege tobōu mōu, dabai degele idi o kediā ya, a goya kamōu suluguali, o ilo kele duguo wōu ma haguasie felegai. Diāme midihō bolō milolōu idi o sasajbōu, midihō kasagaj milolōu idi o sasajbōu sūdo, hiye o kahā mosodu kefegu, moso ke amamaj.

¹¹ O sasaj kefegu duwoguamōu, hiye o kahā fele dugube, o tabe yukuei bolōdo kalj mei. Sasaj hulamōu yukuei kađi keme ta kalj mei duwomōu dugu. ¹² Hiye o kahā yodu, mogo, nāme yukuei bolōdo kalj mei keme kageimōu felej? Kenōu si e tā ta figa tobōu li mei.

¹³ Kegemōu, hiye o kahā e dabai degele idi o kediāmokōu tobou, nī o ke dobogōubōu abogōubōu tigigi-

† Tewe o kediage tā kōume Matyuhā nalaj mei o tahā nalaj sa degeiyodele i.

ma, fekôu huliã kele hebele filãma. Huliã sa kokôu be, diã gosoloba die me dôu gile ile.

¹⁴ Damalêdo, Hiye Ohã o sasaj sũdo kôu diguye, kenôu si ilo kelenôu haguasie felegamabadomôu makai.

Obege gamani hiye o Sisarkôu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagaj mei?

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Kegemôu, Farisi o kediã yamôu, diôunôu tugulo tobolôu i, tã Yesuhã tobôu gai ke tefele duguoba, tã salamôu degele i. ¹⁶ Diã kege fimamôu, diôu die dabai degele idi obôu, Herothã e dabai degele idi obôu kediã tobôu môu ya, Yesukôu fologamôu tobolôu i, Tisa, ei kôu tewe, name damalêdo tã tobôu di o. Nã Godihã midihô hehegiedibe, damalêdo kenôu hehegiedi. Nã omokôu ta gue degediyo mei. Nã tobôu dibe, o hu dal-abôu, o hu meibôu kediãmokôu tã tanôu feinôu tobôu di. ¹⁷ Kegei kahã, ei yodu tã huyadefei ta dala kuhe. Di-ge sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkôu de nele, ha nele sagaj mei? Nã kage tawaiya?

¹⁸ Kegemôu, Yesuhã diã e tã salamôu degele ilidade tawalemôu tobou, nime taenôu tobolôu idi o. Ni kageimôu a tefele dugulo iya? ¹⁹ Sele kefedo sele dio ta malã hagua, amokôu hegimabeede tobou. Diã sele dio ta malã hagumôu, ²⁰ e diãmokôu yodu, figisa kôubôu, hu kôubôu debe koyohale? ²¹ Diãge Sisarhaleyodele i. Kegeimôu, Yesuhã diãmokôu tobou, damalêdo, Sis-arhã bi debabe, Sisarkôu nãma. Godihã bi debabe, Godikôu nãmabeede tobou.

²² Diã e tã ke dulomôu kesigie e tãu fogôu yai.

Sadyusi o kediã Yesukôu obe tolomôu hagua gehe degele idi ke yodulo i

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Sawisieie kelegenôu, Sadyusi o kediã Yesukôu yai. Diãge o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolôu idi. Diã ya fologamôu, Yesukôu kôu gue yodulo i, ²⁴ Tisa, Moseshã kôu gue tobou, o tahã dihi ta degeli mei toubabe, e sosôu mei degeiye deba, haba e malãhã kuei sasaj ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehã dihi degele. ²⁵ Afudo, o eye malã dei olôu fei dioyosi kege kôu le deleigui. Wolo keme sobôu hulo-môu, dihi ta degeli mei tolo imôu, haba e malãhã kuei sobôu kenôu hu. ²⁶ Ene dihi ta degeli mei môu tolo imôu, e malã tahãne nebe kenôu tefele degei. Kegenôu degeligi, eye malã olôu fei dioyosi kege keme tofigile hobogou. ²⁷ Habagedo sobôu kene tolo i.

²⁸ Kegeba, o tofigile i kediã hagua iba, sobôu kene haguôuba debabe, o dioyosi kege kediãge, sasaj keme o koyohã sasaj degele? Diã olôu feibe sobôu tanôu kenôu hulo iyode tobolôu i.

²⁹ Kegemôu, Yesuhã sima tobou, nige Godihã kuguokôu nalagai dala keme ta tawale iyo mei. Godihã nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kahã degemôu, ni tã gulaj dege tobolôu ili. ³⁰ O tofigieie kediãme gehe

† Lo 25:5

degeibabe, sobôu hulo ile mei, môu kege tofolôu, hebeni esol o sagaj degele ile.

³¹ Haba o tofigieie o hagua gehe degeleyodili keme, Godihã kuguokôu kôu gue nalaj dala, keme ni husôu-ma tawale ili mei? Godihã kôu gue tobou,

³² Ame Abrahamhã Godi, Aisakhã Godi, Jekophã Godi. ††

Kisim Bek 3:6

Eme tofigieie o kediã Godi mei. Godibe o gehe dalagua kediã Godiyode tobou. ³³ O sasaj kele kefeguo tafalagua kediã Yesuhã hehegili ke dulomôu kesigile i.

Godihã tã hiyedo folodo

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

³⁴ Farisi o kediã dube, Yesuhã Sadyusi o kediã tã sima tobôu môu, Sadyusi o kediã tã mei degele i ke dulo-môu, diã haguasie, e dala kokôu kefele i. ³⁵ Diã kile o tabe, Moseshã kuolôu yo du o kahã degeimôu, e Yesu tefele dugulamôu kôu gue yodu, ³⁶ Tisa, Godihã tã, Moseshã nalagai olôu fei kelebe, tã hiyedo tanôu kahã olôu fei goguo tobou keme kou?

³⁷ Kegemôu, Yesuhã tobou,

Ni Hiye O Godi tagalebe, ni solôu bôu ni duobôu ni fimajbôu kahã olôu feido tagamabeedei.

Lo 6:5

³⁸ Tã keme hiyedo folodo, tã taeye tã keme gabale sagaj mei. ³⁹ Godihã tã hiye tabe kuhe,

Nã nôusie tagadi sagaj kenôu tefele, nogo diãmokôu ne kegenôu tagayedei.

Wok Pris 19:18

⁴⁰ Godihã tã bolou keme sibige hiyedo folodo dala. Moseshã kuolôu tabôu, habage-degele-duguo-tobolôu-idi-o kediã tabôu olôu fei kahã sibigebe keheyo-de tobou.

Yesuhã Farisi o kediãmokôu Godihã makai o Kelesube koyo? de yodu

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Farisi o kediã kefeguo tafalaguamôu, Yesuhã diãmokôu yodu, ⁴² Godihã makai o Kelesube ni kage tawaiya? Eme koyohã dihi? Kegeimôu diãge Devithã † dihiyode tobolôu i.

⁴³ Kegemôu, e diãmokôu yodu, Duo Bolofejhã degeiye, Devithã o Kelesube e Hiye Oyodeibe kageimôu tobolou? Devithã kôu gue tobou,

⁴⁴ Hiye Ohã mã Hiye Okôu kôu gue tobou, nã mã dobogôu delekôu duwoba ibe deba, a ne ho o kediã môumaba, ne abogôu hayedu kefeguloyodei.

Buk Song 110:1

⁴⁵ Devithãge Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimôu o keme Devithã dihiyodele iya?

⁴⁶ Kegemôu, diã o tae Yesuhã tã ta sima tobôu li mei. Diã sawisieie kelege tofogu môu emokôu gue degeimôu, haba tage ta yodulo ili mei.

†† O kediãme afu tofigile i, kenôu si Godihã e dihi ke kokôu be sosou dalaguayodei. † Devit eme Juda o sasaj kediã die kôu guai hiye o.

**Yesuhage Farisi obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediamē
midihō kasagai milōu ga idiyodei**
(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46, 20:45-46)

23 Kegemōu, Yesuhā o sasajī kefeguo dalagua ke-
diabōu, yōu ē dabai degele idi obōu kedi-
amokōu tobou, ² kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu ke-
diame Mosesha degei midihō kenōu milōu ga idi.
³ Kegei kahā degemōu, diā hehegile ili olōu feī keme nī
dulo sesema. Haba, midihō diā milōu ga idi keme nī
degedama. Yobe, midihō diā hehegie tobolōu idi keme
diōu ta milōu ga idiyo mei kahā degeimōu. ⁴ Diage bi
hagi dege tigama, o sasajī kediamokōu mādiye kenōu
si hagi hebeli keme diōune ta dogōu gulo idiyo mei.
⁵ Diā degele idi olōu feī keme, o sasajī kediā duguyado-
mōu nōu degele idi. Godihā tā nalagai sadi yukuei
keme hiyedo kenōu kāma suluguadi. Yukuei sasado
kahā yosikōu tigi sasado ke gogomoguema kenōu kā-
ma suluguadi. ⁶ Oe nale hiyedo kefema digumōu, nalā
idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokōu du-
wogualenōu tagale idi. Egei mosokōu ne fologamōu
be, egei tobolōu o ke hafeido dege duwogualenōu
tagale idi, o sasajī kediage diame hūbōu odade tawam-
abadomōu. ⁷ Kefegudi sa kokōu sulugadine, oe diā
duguo agali bolofeyodele ile kenōu tagale idi. Oe di-
ame tisa hiyeyodele ile kehe diā tagale idiyode tobou.
⁸ Kenōu si obege nīme hobōu tisa hiyeyodele idama.
Yobe, nī Tisabe tanōu feī. Nī olōu feībe eye malānōu
dege dalama. ⁹ Sa sibige kuokōu o ta nī ayeyodedama.
Nī Ayebe tanōu feī, hebenitōu duwo kenōu. ¹⁰ Haba
tabe, obege nīme hiye oyodele idama. Nī Hiye Obe
tanōu feī. Eme Godihā makai o Kelesunōu. ¹¹ Nī o
tanōu feī tae nī hiye o degeba, ē nī dogōu gulo.
¹² Yobe, o koyohā yōu ē hū kenōu hebele fogubabe,
Godihage o keme huyafeī degele. O koyohā yōusie
huyafeī degeibasi, Godihage ē hū ke hebele fogulo.

**Yesuhage kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu kediā
midihō kasagai milōu ga idiyodei**
(Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

¹³⁻¹⁴ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nīme nīōu
tawaibōu. Nīme tāenōu tobolōu idi o. Hebeni Hiye Ohā
wolōu daladi sa kahā a keme nī tefegudi, o sasajī folo-
galamōu degeimōu be nī akogudi. Nīme sa kokōu folo-
ogouyo mei, haba o fologalamōu degeimōu ne, nī
akogulo idi.

¹⁵ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nīme nīōu
tawaibōu. Nīme tāenōu tobolōu idi o. Nī suluguadibe,
abogōu abōu, mosoleye dawalayabōu de o kamōu su-
luguadi, o ilo kelege nī egei dudi o degemabadomōu.
O tahā nī tā dulo seseimōu be, nī emokōu
hehegieimōu, ene dou sa kahā a kenōu sesedi.
Damaledō, midihō kasagai ē milōu gadibe nī milōu di
ke gabai dala.

¹⁶ Nīōu tawaibōu. Nī o sasajī hehegielamōu degele
ilibē, nīme diho du degei o sagajī. Yobe, nīme obe Godi-
hā mosō kahā hūya ke ta degeleyodema maka dege
tobōu babe, tābōu meiyode tobolōu idi. O tahā Godihā

mosō kahā sele igi gol kahā hūya ke ta degeleyodema
maka dege tobōu babe, nīge ē tobolōu keme Hiye Ohā
dihile kokōu damaledō degeyede tobolōu idi. ¹⁷ Nīme
totōu degele i, diho du degei o sagajī. Godihā dugu-
lube, sele igi gol ē mosō kodu dala keme sibigebōu
mei dugulu. Sele igi gol keme Godihā mosō kodu dala
mei debabe, mabōu sā degei dala. Godihā mosō
kenōu si hūbōu. ¹⁸ Haba tabe, nī tobolōu idibe, o koy-
ohā Godihā gali sidi igimajī kahā hūya ke ta degeleyo-
dema maka dege tobōu babe, tābōu meiyode tobolōu
idi. O tahā gali ē igimajī kokōu silamōu degeli kahā
hūya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe,
nīge ē tobolōu keme Hiye Ohā dihile kokōu damaledō
degeyede tobolōu idi. ¹⁹ Nīme diho du degei o sagajī.
Godihā dugulube, gali igimajī kotōu dala keme hūbōu
mei dugulu. Gali keme Godihā igimajī kotōu sili mei de-
babe, mabōu sā degei dugulu. Godihā igimajī kenōu si
hūbōu dala. ²⁰ Kegei kahā degemōu, o koyohā Godihā
gali sidi igimajī kahā hūya ke maka dege tobōu babe, o
kahage igimajībōu, gali silamōu degeli kebōu olōu feī
kahā hūya ke maka dege tobōu di. ²¹ Haba, o koyohā
Godihā mosō kahā hūya ke maka dege tobōu babe, o
kahage mosōbōu, mosō obōu mosō kodu daladi
kebōu olōu feī kahā hūya ke maka dege tobōu di.
²² Haba, o koyohā hebenihā hūya ke maka dege tobōu
babe, o kahage Godibōu, ē duwodibōu olōu feī kahā
hūya ke maka dege tobōu di.

²³ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nīme nīōu
tawaibōu. Nīme tāenōu tobolōu idi o. Nī kasalabōu,
segei daga dagabōu de kefema dogoguemoū i olōu feī
10 kege dalaguamōu be, tanōu ta malāmōu, Godikōu
nele idi. Kenōu si midihō bolō ilo kele nī totōu degele
idibe, dōyudo midihōbōu, solōu do degedi midihōbōu,
degeleyodei ke degedi midihōbōu olōu feī keme nī to-
tōu degele idi. Midihō bolōdo olōu feī keme defeido
kegenōu degele dalamabeedei. Midihō bolō nī kōu
degele idi kehe tōu fogōu dama. ²⁴ Nī o sasajī
hehegielamōu degele i kelegebe, nīme diho du degei
o sagajī. Nīge obe nale saikōu sosi dalaguamōu mōu-
ma hebesedi sagajī, kege degele idiye, kenōu si wai
kamel hiyedo nale saikōu dala keme ta duguli mei, nā-
ma tōu gudi.

²⁵ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nīme nīōu
tawaibōu. Nīme tāenōu tobolōu idi o. Nīge nī kopebōu
melekibōu be tagetōu nōu bigile idi. Duledube sibigi
hiyedo dalaye, kenōu si nī ta bigile idiyo mei. Nebe, nī
duledu sibigi dalabe, bimajī duguo tagadi midihōbōu,
haba nīōu nī fimajinōu sesele idi midihōbōu ke sūdo
amamajī dala. ²⁶ Farisi o diāma, nīme diho du degei o
sagajī. Nī kope duledu bigibabe, tagetōu ne bolonōu
dalale.

²⁷ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nīme nīōu
tawaibōu. Nīme tāenōu tobolōu idi o. Nīme tei widagai
sa bologuado similoū gai ke sā degei. Obe dugulube,
fō degei nebōu do. Kenōu si duledube, tei kahā diobōu
hūibōu tabale i dalagua ke sā degei. ²⁸ Nīme kenōu
tefei. Obe dugulube, tagetōu be nīme dōyudo o. Haba

duledube, nime kuolou gobou gidi midihobou, taenou tobolou idi midihobou ke degedi o.

²⁹ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Habage-degele-duguo-tobou di-o tofigile i kedia widagai sa kokou ni dabai degele idi. Douo o tofigile i kedia widagai sa kene ni bologuado similolou idi. ³⁰ Nige, eibe kou guai o kediabou de tofolou i debabe, eige dia degele idi sagai keme ta degele mei, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obe ta woumou tofigieiyo meiyodele idi. ³¹ Ni kege tobou di kaha hegiliba, nime o, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o wala i o kedia die sosou yode tobolou ili. ³² Midihou kasagai niou milolou idi keme hobou dafadama. Niou ni kou guai o kedia degele idi sagai kenou tefema. ³³ Nime bei kasagai, hiye bei sa degei. Ta sale kelegebe, nime dou sakou yale. Ta kama fosigile sagai mei.

³⁴ Kegei kaha degemou, ni duma, a tobou ba, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, tewe obou, kuolou yo dulo i obou kedia nimokou haguasie hehegile ile. Kenou si ilo kediame ni wala iba tofigile. Nige ilo kediame hebe fufuguomaiidou ikeke degele ile. Haba, ilo kediame ni egei mosokou ge tigi dofou ye woma tou fofou gueiba, sa sa iloya kusia fosige suluguale. ³⁵ Hebe kasagai ni moloube, douo o, sa sibige kuokou deleigui ke, ni kou guai oe wala i kaha hebe ke molou. Damaledo, ni kou guai oe douo o Abel woumou tolo i kelege tofougou haguabe demou, o Berekiha dihi Sekaraia, Godiha moso ilokou dalamou, gali sidi moso ilokou dalamou, duo kele wala imou tolo i kokou. ³⁶ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Midihou kasagai afu kege degele i kaha hebe kasagai keme ifi dalagua o ni molou.

Yesuha sa Jerusalem o sasai kediakokou solou do degei

(Luk 13:34-35, 19:41-44)

³⁷ Yesuha haba kou gue tobou, sa Jerusalem o sasai, nige habage-degele-duguo-tobou di-o kedia wala imou tofigile i. O Godiha tobou mou nimokou haguasie kediame, ni igiye wala imou tofigile iye, kenou si a nimokou solou do hiyedo degeli. Sio ayomou osobou kaha e dihi tifiyia hayedu kefegulo tagadiye, kenou si nige ta tagale idiyo mei.

³⁸ Duguma, obe ni sa kou makoma mei degeibabe, nime bologua dalaguale mei. ³⁹ Ni duma, a nimokou tobolou kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalaguale, habage ni,

Hiye Ohu huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi.

Buk Song 118:26

Yesuha Godiha moso makolo ke tobou

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

24 Yesuha Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o kedia emokou haguasiemou, na Godiha moso olou fei ke † duguyede tobolou i. ² Kege

tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ifi moso olou fei kou dugulube, habagebe igi taha †† igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ile.

Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yesu e bitou Olivkou duwomou, e dabai degedi o kediakou fologamou emokou yodulo i, na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba, uwage sawisie ni boholou ma haguale, keme ise tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁴ Kegemou, Yesuha diakokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o taha ni ogou gaiye. ⁵ Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o Kelesu. Kege ogou ga tobolou iba, o sasai sudo die ta dulo ile. ⁶ Ni biyolu uwo duloye, kenou si gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme kou tama degeleye, kenou si uwage sawisie keme you. ⁷ Sa ta obiyei kedia haguamaba, sa ta o kediabou de biya ile. Sa ta hiye o taha haguaba, sa ta hiye obou de biyale. Haba sa ilo kelebe o sasai hegie hiyedo dugulo ile. Sa sa iloyane gigima hiyedo haguale. ⁸ Ke tama degele olou fei keme sasaiye dihi mou lamou do yomogou dugudi sagai kenou tefeledugulo ile.

⁹ Yesuha haba kou gue tobou, kegeiba, oe nime o ilo kediakokou seseguba makoloba do nema wouba tofigile ile. Sa sa obiyei olou fei kedia nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodele i kaha degemou.

¹⁰ Kelegebe, o sasai sudo amokou damaleyodele i kedia a a tou fogou yale. Dia diousie yogokou dafouba dafouba dema, yogoha yogo ke ho o kediakokou sesegule ile. ¹¹ Ogou gai egei tobolou idi o sudo kedia haguama ogou gai egei tobolou iba, o sasai sudo kokou damaleyodele ile. ¹² Godiha ta dudiyo mei midihou kahanou sa sa olou fei tefeiba, o sasai sudo kedia diousie yogokou fi tanou degedi midihou keme mei degele. ¹³ Kenou si o koyoha neledo dege dalali, uwage sawisie ke hagua kogubabe, o keme Godiha mamolou. ¹⁴ Godiha o sasai wolou daladi kaha ta uwo bolofei kou sa sa olou fei dulo tefeiba, sa sa obiyei olou fei kediakokou ne tobolou siama tefeiba, ise uwage sawisie ke kuhe tama degele.

Midihou kasagai milou gadi kaha bi ta tama degele

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Yesuha haba kou gue tobou, kegei kaha degemou, ni midihou kasagai milou gadi kaha bi ta Godiha moso bolofei kodu dogogu dalaba dugulo ile. Bi keme o habage-degele-duguo-tobou di-o Danielha kou tobou.

‡ O ke husolou nage defeido husouma tawa. ¹⁶ Bi ke

† Godiha moso olou fei ke - Sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafei hafei dege biyomou ibe, kekai duledu delei. †† Juda o kediame moso igiyenou togolo idi. ‡ Daniel 9:27, 11:31, 12:11

dugubabe, sa Judia o sasaj̄ kediame bitoukōu kama fosige fologama. ¹⁷ Bi kasagaj̄ ke dugulo kelegebe, o tae e moso meleyatōu duwobabe, muloba, e mosodu bi ta mōu foloda. ¹⁸ O tahā e hebe haimikōu dalababe, haba bohōlōu mā ile, mosokōu e yukuei sasado ke mōuda. ¹⁹ Sawisie kelegebe, solōu do hiyedo, sasaj̄ dihi guokōu bōu kediabōu, sasaj̄ dihididiōu bōu kediame hagi hiyedo degeiba dugulo ile. ²⁰ Nj̄ kegeligi, kulio abōu, misiholo duwodi sawisieibōu kelege kama fosige yaiye deba, diho baga tobōu ma. ²¹ Yobe, kelegebe, hagi hiyedo dugulo kahā degeimōu. Sa sibige kōu ebeledo yomogōu mōu haguabe demōu, ifine hagi kegei ta duguyo mei kuhe. Habagene hagi kegei keme ta dugulo mei. ²² Godihā sawisie ke sasa dege dogogubabe, o sasaj̄ olōu fei mei degele. Kenōu si o sasaj̄ yōumakōu makai kediāmokōu solōu do degeba, sawisie ke kuhe tou dege dogogulo.

²³ Kegeiba, sawisie kelege, o tahā nj̄mokōu kōu gue tobolōu, duguma, Godihā makai o Kelesube kuhēyo-deibabe hobōu dudama. Haba, o tahā, Kelesube kele dalayode tobōu babe, nige tā keme hobōu damaleyodedama. ²⁴ Yobe, o ilo kelege haguasie, midihō gehe gehe ke hiyedo milōu gaba, ogōu gaba, ame Godihā makai o Kelesuyode tobolōu ile. Haba o ilo kelegene ogōu gai egei tobolōu ile. O kediā neledo degeiba, Godihā yōumakōu makai o sasaj̄ kediāne, haba di-āmokōu damaleyodemabeedemaba degele ile.

²⁵ Duma, a nj̄mokōu habage tamā degele keme kōu tobōu ma mei degei. ²⁶ Kegei kahā, o tahā nj̄mokōu kōu gue tobolōu, duguma, Kelesube hebe mei mi-hj̄nōu sa kokōu dalayodeibabe, nj̄ idama. Haba o tahā eme moso duledu dalayode tobōu babe, nj̄ tā ke damaleyodedama. ²⁷ O Kediā Dihihā hagubabe, o sasaj̄ olōu feido nj̄ dugulo ile. Yobe, dibie aso hagulu kokōu ge bila noumōu be, aso mulu mōu gulegene olōu fei tefele dugulo idi. Nebe, O Kediā Dihi ene kenōu tefele haguba dugulo ile.

²⁸ Kegemōu, Yesuhā tobou, o tofigie tilagua sa kelebe, sio mōu siye haguasie kefele idi.

Habage O Kediā Dihi haguale

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, hagi hiyedo ke mei degeiba, kelegenōu,

Aso gosōugōu ba huliā degele. Oguone gosōugōu ba hohō degele mei. Kuidihone agudiletōu ge fiyasigile. Damaledo, bimaj̄ olōu fei agudiletōu dalagua keme awale hobogolōu.

Aisaia 13:10, 34:4

³⁰ Kelegebe, O Kediā Dihihā haguale degeiba, sa sa o sasaj̄ olōu fei kediā e maka ke agudiletōu ge tamā degeiba duguo, gue dege gosolo ile. O Kediā Dihi eme nelebōu, hohō hiyedo kebōu de mabiye malā migiba dugulo ile. ³¹ E e esol o kediā tobōu ba, kibiye hiligedo hagnosisaba, o sasaj̄ yōu e biyode makai ke agudio tiligai isimokōu ge mōumōu iligi isimokōu dele.

Nj̄ hebe kiyou ke tawama

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Yesuhā haba kōu gue tobou, nj̄ hebe kiyou ke tawama. E goya ke kōu ye folouba, guo gehe bisoubabe, nige sa bolodo biyamōu iladidade tawale idi. ³³ Nebe kenōu tefei, nj̄ hagi olōu fei, a nj̄mokōu kōu tobou sagaj̄ ke dugubabe, nige O Kediā Dihi eme haguale tawama. E hagualebe hafeido degei kehe. ³⁴ A nj̄mokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj̄be tofigili mei dalaguaba, a kōu tobolōu ke olōu feido tamā degele. ³⁵ Agudiobōu sa sibigebōu olōu feibe mei degele. Kenōu si mā tabe ta mei degele mei.

Hiye Ohā haguale sawisie keme o tahā ta tewe mei

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, kegegai ke tamā degele sawisieibōu aso diho bōu keme o tahā ta tewe meido. Hebeni esol o kediāne ta tewe mei. Godihā Dihi ene ta tewe mei. E Aye yōunōu si tewe. ³⁷ Damaledo, o sasaj̄be Noahā dalamōu degei sagaj̄ kenōu tefele dalaguale, O Kediā Dihi e haguale keme ta tawale ile mei. ³⁸ To gihōu hiyedo ke haguale mei kelegebe, o sasaj̄ nalebōu hueibōu de nalā i. Obe sasaj̄ne hulo i. Diā kegega degele iligi dugube, Noabe e mosole foudu foloumōu dugulo i. ³⁹ Diā ta tawale ili mei dalali, to hiyedo gihōuma, o olōu fei woma mei degei. O Kediā Dihi e haguale kelegene, nebe kenōu tefeiba dugulo ile. ⁴⁰ Kelegebe, o boloye hebe hai dabai degele dalaguaba, Godihā tanōu molōugi, tabe tōu fogolōu. ⁴¹ Sasaj̄ boloye ōu ga tafalaguaba, Godihā tanōu molōugi, tabe tōu fogolōu. ⁴² Kegei degemōu, nj̄ defeido dia dalama. Nj̄ Hiye Ohā haguale sawisie keme nj̄ ta tewe mei. ⁴³ Nj̄ kōu tawama, moso obōu kahage hiyou mōudi o tahā huliāme haguale keme e kōu tewe debabe, e ta tiale mei, dia dalale. Hiyou mōudi o kahā haguaba dugu, yōu akoguo tafalababe, ta folo mei. ⁴⁴ Kegei kahā, nj̄ne defeido dia dalaguama. O Kediā Dihi e hagualebe, nj̄ ta tawali mei kelege, e kuhe haguale.

Tā makaibe dabai o bolobōu kasagaj̄bōu kokōu mā tobou

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ O fimaj̄ bolodo, dabai defei bologuanōu degedi keme hiye oyege e dabai o ilo kediā dia dalali, di-āmokōu nale yōu makai kelegenōu fiyadeba makale. ⁴⁶ Kegeba, hiye o kahā ile, bohōlōu mā hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kahā dabai bologua degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hohō dege-lenōu. ⁴⁷ A nj̄mokōu damaledo tobolōu kuhe. Hiye ohage e bimaj̄ olōu feibe o kegei kahā dia dalayadeba makale. ⁴⁸ Kenōu si dabai dia daladi o keme dōudo o mei, ege mā hiye obe toto haguale meidade tawaleba, ⁴⁹ yogo diā ebōu de dabai degele idi ke woma, tigi kolo huei gofōudo nalā idi o kediābōu de hueibōu nalebōu hiyedo noubabe, ⁵⁰ e hiye ohā hagualebe, sawisie e ta

tawali mei, aso diho e ta tawali mei kelege haguale. ⁵¹ Haguaba, dabai dia daladi o ke boŭ basiado makoma, taenou tobolou idi o kedia sakou dogou guba, o kegele i o kedia bou de dalale. Sa kokou gebe, dia gosoloba die me dou gile ile.

Ta makaibe sasai gisiai 10 kege kokou ma tobou

25 Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dahi e haguba, hebeni Hiye Oha o sasai wolou dalale keme, o sasai ebele hulamou degeli ke haguale degeimou, sasai gisiai olou fei 10 kege kedia, die kamai tou ma, o ke alikou gelegulamou yai ta makai ke sa degei. ² Sasai houyosi kege kediame totou degei sasai. Haba sasai houyosi kege ta kediame tewe sasai. ³ Totou degei sasai kedia kamai kou tou ma yaiye, kenou si dia kamai hueibou dou ma yali mei. ⁴ Tewe sasai kediase die kamai huei gehe dou ma, kebou de tou ma yai. ⁵ Sasai olou fei kedia yolugi, ali duo kele sasai hulamou degeli o ke toto haguyo mei degemou, dia ali duo kele baha duwoguali yogou gua tiasigei.

⁶ Kegemou, huliame duo kelege, o tae haguismou tobou, duma, o sasai ebele hulamou degeli keme hagulu kuheyode tobou mamou, ise di ya geleguoba, wou ma imebeede tobou. ⁷ Kegemou, sasai gisiai olou fei kedia tiei kesigiemou, die kamai bologua i. ⁸ Totou degei sasai kedia tewe sasai kediakokou ni kamai huei eimokou ta nemabeedei. Ei kamai doube huei mei kaha degeimou gosolouma iliyode tobolou i. ⁹ Kenou si dia tobou, ei ta nele mei, ei kamai hueibe nibou eibou olou fei kege tefeli mei. Ni ya, kamai huei seleye gehe dou mabeede tobolou i. ¹⁰ Totou degei sasai kedia kamai huei dou lamou youmou, sasai hulamou degeli o ke hagua felei. Feleimou, sasai kamai huei kou dala kedianou si o kebou de ya, sasai hulo dowo ke nale kefegu kokou fologoumou, o tae a tefegu.

¹¹ Kegemou, totou degei sasai kediame habage hagua felega tobou, hiye o, hiye o, eibe a sougou yede tobolou i. ¹² Kenou si, hiye o kaha sima tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A ni tewe mei.

¹³ Kegei degemou, Yesuha e dabai degedi o kediakokou, ni defeido dia dalama, Hiye Oha haguale sawisieibou aso dihobou keme ni ta tewe mei kaha degemou.

Ta makaibe dabai o kedia sele heliofei mala i kokou ma tobou (Luk 19:11-27)

¹⁴ Yesuha haba kou gue tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme ta makai kou sa degei, o taha sa ahudo ilamou, e dabai degele idi o kedia haguismou haguasie felegoumou, e bimai olou fei die dobogou tagetou dogogu. ¹⁵ Hiye o kahage e dabai degele idi o kedia midihou olou fei ke kou dugoumou, o ta kokou be e sele 5,000 kina heliofei nei. Haba o takou be sele 2,000 kina heliofei nei. O takou be sele 1,000 kina heliofei nei. Hiye o kaha sele olou fei kege nema fogou mou, e sa ahudo fogou i. ¹⁶ Hiye o ke fo-

gou imou, o sele 5,000 kina mou kahage toto ile, sele dabai degeligi, haba sele 5,000 kina ta mou. ¹⁷ O sele 2,000 kina mou kahane nebe kenou tefele, haba sele 2,000 kina ta mou. ¹⁸ Kenou si, o sele 1,000 kina mou kahage ile, mihi damamou, sele keme mogogou dogogu.

¹⁹ Kegemou, habagedo, hiye kaha bohoulou ma hagua felemou, diakokou, sele a nimokou nei keme kagele ilou? de yodu. ²⁰ O sele 5,000 kina mou kahage, e sele 5,000 kina tabou de mala hagua felemou tobou, hiye o, na sele amokou neibe 5,000 kina nei. Kenou si na dugu, a sele kaha dabai degeligi, sele 5,000 kina haba ta mou kuheyode tobou. ²¹ Hiye oha tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimou, age name bi hiye olou fei kene na wolou dalayede tobolou. Ame ne hiye o, na haguba, da hoho degeme.

²² Kegemou, o sele 2,000 kina mou kahane hagua felemou tobou, hiye o, na sele amokou neibe 2,000 kina nei. Na dugu, a sele kaha dabai degeligi, haba sele 2,000 kina ta mou kuheyode tobou. ²³ Hiye oha tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name dabai bologuado degei. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimou, age name bi hiye olou fei kene na wolou dalayede tobolou. Ame ne hiye o, na haguba, da hoho degeme.

²⁴ Kegemou, o sele 1,000 kina mou kahane hagua felemou tobou, hiye o, a tewe, name o kotido. Nale o tae sogogai kene na kou mou. Nale hou o tae hebe-sei, hebe haimikou fologa ma i kene na kou gadi.

²⁵ Kegei kaha a gue degeimou ile, mihi dama, ne sele mogogou dogogou fogou keme a mala hagulu kuhe. Nou dugu.

²⁶ Kegeimou, hiye oha sima tobou, name dabai degele dafadi o kasagaido. Nage ame nale o taha sogogai kenou moudiyode tawai. Damaledo, nage ame nale hou hebe haimikou o taha hebeseimou, fologa ma i kenou gadiyode tawai. ²⁷ Na kege kou tawaiye, haba na ma selebe, sele habagie dogogudi timou † kokou kageimou dogoguli mei? Kege kou dogogu debabe, a bohoulou ma hagua, mayou ma sele kebou, haba sele ilo kele tagetou dogou guomou mouyode tobou. ²⁸ Kegeimou, hiye oha o ilo kediakokou tobou, ni o kaha sele 1,000 kina ke mala ileba, o sele 10,000 kina mou kokou nemabeedei. ²⁹ Damaledo, o taha bi dalababe, Godiha bi tage dogou guoba, hiyedo degele. Ta mei degele mei. O ta bi hiye mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godiha molouyode tobou. ³⁰ O koume dabai degedi o bolou mei. Huliakou hele muguma. Diou sa kokou ge gosoloba die me dou gile ile.

O Kedia Dihaha o sasai olou fei figaba ta sale

³¹ Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dihaha e hohobou nelebou Godiha esol o kedia bou de migigaba, you duwodi kotou duwoli, hebeni neleyenou o sasai olou fei ke wolou dalale. ³² Sa sa o sasai olou fei emokou haguasie kefeguba, ege wai sipsip dia daladi

† Bou tae bank.

o kaha wai sipsipbōu wai memebōu de figadi sagai kenōu tefele o sasaine kegenōu figale. ³³ Wai sipsip kediamē e dobogōu delekōu kefema, wai meme kediamē e dobogōu fofōukōu kefema dele. ³⁴ Kegeiba, Hiye Ohā e dobogōu delekōu tafalagua kediamokōu kōu gue tobolōu, mā Ayehā nīmokōu midihō bolōdo kōu hegi, nī haguama, e nīmokōu sa nelī kuhē. Sa sibigē milou kelegebe, ege yōu e sa bolōdo nī wolōu dalale kene milou. ³⁵ Yobe, a hegie degeimōu, nī amokōu nale neī kaha degemōu. A hueī nale sagai degeimōu ne, nī amokōu hueī dōu la neī. A asōu sakōu ile foloumōu ne, nī a wolōu mosōdu felei. ³⁶ A yukuei mei degeimōu, nī yukuei neī. A do degeimōu, nī a wolōu delei. A didiō mosōkōu duwomōu, nī a dugu haguasiei.

³⁷ Kege tobōu ba, dōudo o sasai kedīa kōu gue yodulo ile, Hiye O, eige nā koboge hegie degeimōu, namokōu nale nelou? Eige nāme koboge hueī nale sagai degeimōu, namokōu hueī dōu la nelou? ³⁸ Eige nā asōu sakōu be koboge ile foloumōu, ei nā wolōu mosōdu fologalou? Eige nāme koboge yukuei mei degeimōu, namokōu yukuei nelou? ³⁹ Eige nāme koboge do degeimōu, nā wolōu delei? Eige nāme koboge didiō mosōkōu duwomōu, nā dugu yalou? ⁴⁰ Kegeiba, Hiye Ohā kōu gue tobolōu, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhē. Nī mā malā hūbōu mei ke dogōu gudibe, nī a dogōu gudi.

⁴¹ Haba, Hiye Ohā e dobogōu fofōukōu dalagua kediamokōu kōu gue tobolōu, Godihā nī makoloyodei kaha, nī a tōu fogōu ba, dou mei degediyo mei, Godihā Tamābōu e esol o kedīabōu de makolamōu milou kokōu fogōu imabeedele. ⁴² Yobe, a hegie degeimōu, nī amokōu nale ta nele idiyo mei kaha degemōu. A hueī nale sagai degeimōu ne, nī amokōu hueī ta dōu la nelī mei kaha. ⁴³ A asōu sabekōu ile foloumōu be, nī a mosōdu ta wolōu feli mei. A yukuei mei degeimōu be, nī amokōu yukuei ta nele idiyo mei. A do degeimōu, nī a wolōu deleli mei. A didiō mosōkōu duwomōu, nī a dugu yali mei.

⁴⁴ Kege tobōu ba, o sasai kedīane kōu gue yodulo ile, Hiye O, eige nā koboge hegie degeimōu duguomōu dogōu guli mei? Eige nāme koboge hueī nale sagai degeimōu duguomōu dogōu guli mei? Eige nā koboge asōu sabekōu ile, haba yukuei mei degeimōu, haba do degeimōu, haba didiō mosō duwomōu duguomōu dogōu guli mei?

⁴⁵ Kegeiba, Hiye Ohā kōu gue tobolōu, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhē. Nī o hūbōu mei ta dogōu guli mei debabe, nī ane ta dogōu guli mei. ⁴⁶ Kege tobōu ba, midihō kasagai milolōu idi o sasai kedīa e tōu fogōu fogōu ya, die midihō kasagai kaha hebe kasagai ke malā ile, do hiyedo, yōu kegenōu dalale ke dugulo ile. Dōudo o sasai kedīanōu si fī gehē malāba tofousogo tofousogo tofolōu ile.

Yesu e do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu haguā gehē degei

(Tā Hiye 26–28)

Hiye o kedīa Yesu wouba, toloyodema dōususo i
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

26 Yesuhā tā olōu feī ke tobōu ma mei degemōu, haba e dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou, ² Gabama I Sawisiei † hiye kaha nale kefeguo nadi keme ōu daba kege, keme nī kōu tewe. Kelegebe, o tae O Kedīa Dihibe hiye o kediamokōu seseguba, hebe fufuguomāikōu ikoke degele ile.

³ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedīa mogōu du daladi hiye o, e hū Kaiafashā mosōkōu kefegulo i. ⁴ Kefeguomōu, Yesube amafeī tolōu mā tā sama wouba tolo ileyodema dōususo i. ⁵ Kenōu si di Gabama I Sawisiei kōu lege hobōu degedame, o sasai kedīa duguoba, gofōu dege biya iye domōu.

Sasai tahā hueī hobōu ke Yesuhā widiletōu sōu gu
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Yesu e sa Betanikōu o Saimonhā mosōkōu delei. O keme dobo do kōu tōu ye bolō degei. ⁷ E nale nalā duwomōu, sasai tahā botole igiye milou kodu hobōu hueī dou ke tolōu felemōu, Yesuhā widiletōu sōu gu. Hueī hobōu keme bolofeido, di tawaga tobolōu sagai mei, afu sele hiyedoye mamou. ⁸ Kegeimōu, e dabai degedi o kedīa ke duguomōu, gofōu dege tobolōu i, kageimōu mōu makouya? ⁹ Di hueī hobōu ke makisi degemaba, sele hiyedo malāba, bi mei o kediamokōu nelī debabe bolō.

¹⁰ Yesuhā diā tobolōu ili ke tawalemōu, diamokōu kōu gue tobou, kageimōu nī sasai kuokōu hagi nele iya? Ege amokōu midihō bolofeido ke hegili. ¹¹ O bi mei o kediamē nībōu de hiyedo dalaguale. Anōu si nībōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile. ¹² A teli mei kōu bōu ge, sasai kōumahā hueī hobōu ke mā tōu guebōu kōu sōu gulube, a toubā widalamōu degeli. ¹³ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhē. Sa sa olōu feī, oe mā tā uwo bolofeī kōu tobōu mōu suluguali, sasai kōumahā degeli kene tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totōu degele ile mei.

† Gabama I Sawisiei, 'Pasoba' tā kaha sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedīanōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei kaha e tobou, nī Gabama I Sawisiei ke hohobolōu ba, nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kedīa sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

**Judasha Yesu Juda hiye o kediāmokōu seseguloyode-
ma makai**

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ O ta ɛme Yesuha dabai degedi o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o, ɛ hube Judas Iskariotha mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu i. ¹⁵ Folomōu, di-āmokōu yodu, ɛ Yesu nīmokōu sesegubabe, nige amokōu be kei nele ile? Kege yodumōu, diɛ sele dio hu solōu ile olōu feibe 30 kege emokōu nei. ¹⁶ ɛ sele ke malāmōu, kelegenōu Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediāmokōu sesegulo domōu fi hiyedo ma delei.

Yesubōu ɛ dabai degedi obōu diɛ nale nalɛ i

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ Ōu mola mei sidi sawisie sasafei kelege, Yesuha dabai degedi o kediā emokōu ya yodulo i, nage eibe Gabama I Sawisie kaha dowo ke nalebe kiliya keke fema nale tagaiya? ¹⁸ ɛ tobou, sa Jerusalemkōu ya fologaba, o ta ke duguoba, emokōu kōu gue tobōu ma, ele Tisahage, ɛ hagi dugulo keme hafei degeladi. A ma dabai degedi obōu ei ne mosokōu ya fologaba, Gabama I Sawisie kaha dowo ke kefema nale nalɛ ileyode tobōu mabeedei. ¹⁹ Kege tobōu mōu, diɛ ya fologamōu, Yesuha tobou sagai kegenōu Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

²⁰ Sa nugumōu, nale nalāmōu, Yesu duwomōu, ɛ dabai degedi o olōu fei 12 kegene duweguei. ²¹ Nale nalɛ duwoguali, Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, ɛ nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Ni o tahage ame ho o kediāmokōu sesegulo. ²² O kediā tɛ ke dulomōu, fi hagi hiyedo degele i. O tanōu tanōu kediā yoma emokōu yodugamōu i, Hiye O, nage ɛ tobolōu dei? ²³ ɛ tobou, o abōu de ōu si nale si huei melekidu masa nolɛ kaha ɛ ho o kediāmokōu sesegulo. ²⁴ Damaledo, O Kediā Dihi ɛme tolo ile, Godiha kuguokōu nalai dala sagai kegenōu degele. Kenōu si O Kediā Dihi ho okōu sesegulo o name nōu tawaibōu. Ne adioh hage name malɛ felɛ mei fogōu homōu. ²⁵ O Yesu ho o kediāmokōu sesegulamōu degeli o Judas ene yodu, Tisa Hiye, nage ɛ tobolōu dei? Deimōu Yesuha tobou, ehe, keme nado degeleyode tobou.

**Yesuha ōu sibōu, tigi kolo huei gofōudo kebōu de ɛ
dabai degele idi o kediāmokōu nei**

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²⁶ Yesubōu diɛ nale nalɛ duwoguali, Yesuha ōu si ta malɛ tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, ɛ dabai degele idi o kediāmokōu nemamōu, ni mōuma nama. Kōume ma tōu yode tobou. ²⁷ ɛ haba huei kopekōu sōu guo maji ke malɛ tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, diāmokōu nelemōu, ni olōu fei huei ke namabeede tobou. ²⁸ Kōume ma kafei. Ma kafei kōumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili, o sasai sudo dogōu guba, Godiha midihō kasagai diɛ milōu ga idi ke gebe meiyodeyadomōu. ²⁹ A nīmokōu tobolōu kuhe. Sa kuokōu be, age tigi kolo huei gofōudo keme haba

ta nale mei ibe deba, ma Ayeha wolōu daladi sa kokōu ge, ɛ haba nībōu de tigi kolo huei gofōudo ke kuhe nale.

³⁰ Kegeimōu, diɛ diɛ tanōu ta fema mei degeimōu, bitōu Olivkōu fogōu yai.

**Yesuha kōu gue tobou, Pitaha ɛ tobekōu muguloyodei
tobou**

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Kegemōu, Yesuha ɛ dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou, ifi huliame, nige amokōu hagi hiyedo haguba duguoba, ni olōu fei ɛ tobekōu mugulo ile. Yobe, Godiha kuguokōu kōu gue nalai dala kaha, A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, ɛ sipsip kefeguo dalagua ke olōu fei kusia fosigile.

Sekaraia 13:7

³² Kenōu si ɛ haguɛ gehe degeibabe, sa Galilikōu be, ni you yale dalaba, abukōu ile. ³³ Pitaha emokōu tobou, o ilo kediage na hagi hiyedo duguba na tobekōu mugulo ibabe, age name tobekōu mugulo meido. ³⁴ Yesuha tobou, ɛ namokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi huliame, sio ayomōu tali mei dalaba, kelege kamadia kegedo nage ame tewe meiyode tobolōu. ³⁵ Kenōu si Pitaha tobou, ame nabōu de tolo debane, age name tewe meiyode tobolōu mei. Yesuha dabai degele idi o olōu fei kediane kegenōu tobolōu i.

**Yesuha hebe hai sa Getsemanikōu ge Godikōu diho
baga tobou**

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Kegemōu, Yesuha ɛ dabai degedi o kediabōu de sa Getsemaniyodele idi kokōu ya fologamōu, ɛ diāmokōu tobou, nime kuokōu duwoma. Ame kugule ileba, Godikōu diho baga tobōu lamōu. ³⁷ ɛ wōu ma ibe, Pitabōu Sebediha dihi bolobōu de wōu ma i. Kegemōu, ɛ hagi hiyedo degei. ³⁸ ɛ hagi hiyedo degeimōu, diāmokōu tobou, ame hagi hiyedo dugulu kaha tolo sagai degeli. Ni abōu de kuokōu baha dalaguame. ³⁹ ɛ tafei ile, yubu sugulo fiyamōu, miye duwoli, kōu gue diho baga tobou, ma Aye, na boloyodeibabe, ɛ hagi ke dugulobe dafa. Kenōu si ɛ tagali sagai ke degeda. Nōu tagali sagai kenōu dege.

⁴⁰ Kegemōu, Yesu ɛ diho baga tobōu ma mei degeimōu, boholōu ma haguamōu dugube, o kamadia kediame yogōu gua tiasigei dugu. ɛ Pita tiliguo-mōu yodu, ni abōu de baha duwoguali, aso diho tanōu ta mei degeli mei, ni kageimōu tiasigelou? ⁴¹ Ni kōu le ɛ diaba, Godikōu diho baga tobolōu dalama. Tefeledugu ta haguba, ni fiyasigeiye. Damaledo, fiyege kōu neledo dalaye, kenōu si tōu be nele meiyode tobou.

⁴² Haba ɛ tage ile kōu gue diho baga tobou, ma Aye, hagi kaha ame dohōu golōu sagai mei debabe, nōu tawali sagai ke milōu gayede tobou. ⁴³ Haba boholōu ma haguamōu dugube, ɛ dabai o kediame tiasigei dugu, yogōu gua hiyedo degeimōu. ⁴⁴ ɛ diɛ tōu fogōu, haba tage ilemōu, diho baga toboube, yōu kōu tobou sagai kegenōu haba tobou.

⁴⁵ Kegemamōu, boholōu mā hagua, ẹ dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou, nime younōu misiholo tilagua? Duma, o ilo kelege O Kediā Dihi tolōu ba, midihō kasagai milōu ga idi o kediamokōu sesegulobe ifi hafei degei kuhe. ⁴⁶ Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolōu ba, ho o kediamokōu sesegulo o keme hagu-lu kuhe.

Judashā Yesu tolōu mōu ho o kediamokōu sesegu
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴⁷ Yesuhā kege tobolōu tafalali dugube, Judas hagu-mōu dugu. Judas ẹme Yesuhā dabai o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi ta. O sūyudo ẹbōu de aweki me boloy kebōu, dōu wōu bōu de tōu ma haguasie fele-gai. O kediamogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediā tobōu mōu kuhe haguasie felegoumōu dugu. ⁴⁸ Judashā hiye o kediamokōu kōu tobou, a o ta nogōu goubabe, Yesube kehe. Ni o ke tōu mabeede tobou. ⁴⁹ Kegemōu, Judashā Yesukōu toto folo, Tisa Hiye, huliame bolofeyode tobōu mamōu, tolōu mā nogōu gai. ⁵⁰ Yesuhā ẹmokōu kōu gue tobou, mogo, dabai nā degelamōu hagulu keme toto dege. Ẹ kege tobōu mōu, o kediā Yesu hilige tolōu mamōu, ta salamōu degele i.

⁵¹ Kegemōu, o ta, Yesubōu de tafala kahā ẹ aweki me boloy yukuei foudu sai ke telemōu, mogōu du daladi hiye ohā dabai degedi o ke fai, kehe tagā mugu mi-hikōu fiyei. ⁵² Yesuhā ẹmokōu tobou, nẹ aweki ke bo-holōu sagi. O tahā awekiye biyoubabe, ẹme awekiye wouba tolo. ⁵³ Nage a mā Ayekōu yoduba, ẹ ẹsol o sūyudo † kediamokōu toto tobōu ba haguasie, a dogōu gulo ile meiyode tawali? ⁵⁴ Kelegenōu, a kege yo-dubabe, Godihā kuguokōu a hagi duguloyode nalagai dala keme damaledo ta tamā degele mei.

⁵⁵ Kegemōu, Yesuhā o kefeguo dala kediamokōu to-bou, ni kadegeimōu awakibōu dōu wōu bōu tōu ma haguasie, a hiligedo tolōu iya? Ame hiyou mōūdi o mei, biyadi o mei. Sawisie i olōu fei a Godihā moso kekaimidu duwoli, o sasai kediamokōu egei hehegediye, ni a ta tolōu ili mei. ⁵⁶ Kenōu si ta, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā kuguokōu nalagai dala keme damaledo tamā degeyadomōu, a hagi kōu kuhe dugulu.

Kegemōu, ẹ dabai degedi o olōu fei kediā Yesu tōu fogōu kama fosigei.

Diā Yesu ta sa i

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ O kediā Yesu tolōu mamōu, mogōu du daladi hiye o Kaiafashā moso duwokōu wolōu ya fologai. Fologoumōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kediā kele kōu haguasie kefeguo deleigui. ⁵⁸ Yesu tolōu youmōu, Pita ẹne ahu dege sesele ile, mogōu du daladi hiye ohā moso kekaimidu folo, kasamane o ke-

diabōu de duwoli, Yesube kagele iba dugulo domōu amafei baha duwei.

⁵⁹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fei kediā o tahā ogōu gai ta Yesuhā degeli mei kagei ke tobōu ma, kahasi ẹme wouba tolo sagai domōu ke tugulo tobolōu i. ⁶⁰ O sūdo kediā ogōu ganōu hiyedo tobolōu iye, kenōu si diā midihō kasagai ẹ milou ta dugulo ili meido. Habagedo o boloy ta haguasie fele-ga ⁶¹ tobolōu i, o kōumahage Godihā moso igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ẹ haba moso ke ebele togoma mei degeiba duwoloyode tobōu mōu dulo iyode tobolōu i.

⁶² Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā haguā to-folōu mōu Yesukōu yodu, nā die ta sima tobolōu be dafa? Ta o kōūdilie tobolōu ilibe, de damale, ha gulok-ou? ⁶³ Kenōu si Yesuhā ta ta sima tobōu li mei dalam-ōu, mogōu du daladi hiye ohā ẹmokōu yodu, Godihā Dihi, yōu makai o Kelesube nā? Godibe yōu kegenōu daladi kahā degemōu, nā ẹ huya eimokōu damale-donōu tobōu.

⁶⁴ Kegeimōu, Yesuhā tobou, nā tobolōu keme damaledo. Kenōu si, a nimekōu tobolōu kuhe. Ni habage O Kediā Dihi ẹme O Neledo kahā dobogōu delekōu duwo dema, haba agudiletōu ge mabiye malā migiba dugulo ile. ⁶⁵ Mogōu du daladi hiye ohā ta ke dulo kesigiemōu, gofōu hiyedo degemōu, yōu ẹ yukuei ke tolōu dulagimamōu, o kōume ogōu ga to-bolōu yode tobou. Ta be kehefe. Ni ge o kōume Hiye Ohā timōu ke mōu lamōu tobolōu kōu de dulo ili? ⁶⁶ Ni kage tawale iya? O kediāge Yesube midihō kasagai dala kahā degemōu wouba tolo ileyode tobolōu i.

⁶⁷ Kegemōu, diā ẹ midihokōu koso hesema dobogōu mōugōu ma wala i. O ilo kediā dobogōu boye wala i. ⁶⁸ Wala iligi, nāme Godihā makai o Kelesu degeimōu, o nā folu keme koyode yoduga i? ††

Pitahā Yesube ẹ tewe meiyode tobou

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita ẹme mogōu du daladi hiye ohā moso kekaimidu duwomōu, kele dabai degedi sasai tahā ẹmokōu haguamōu, nāne sa Galili o Yesubōu de deleiyode tobou. ⁷⁰ O kele duweguei kediā dihi ke kokōu ge Pitahā tobou, nā ta kōu tobolōu be a ta tawaiyo meido. ⁷¹ Ẹ kege tobōu ma fogōu ile, kekai adi fekōu tafalamōu, sasai tahā duguomōu, o sasai kele tefeleguei kediamokōu, o kōume sa Nasaret o Yesub-ōu de deleiyode tobou. ⁷² Kenōu si, Pitahā haba Godi-hā huya neledo dege, o keme a tewe meiyode tobou. ⁷³ Habage huyadefei dala demamōu, o kele tefeleguei kediā haguasie, Pitakōu, damaledo, nāne die o ta. Ei dulube, nāne diā ta tobōu di sagai kegenōu tobōu mōu duluyodei. ⁷⁴ Kegeimōu, ẹ haba ta neledo dege kōu gue tobou, damaledo, o keme a tewe meido. A ogōu ga tobōu babe, Godihā a makolo. Ẹ kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu sio ayomōu tai. ⁷⁵ Sio ay-omōu toymōu, Pita ẹ Yesuhā sio ayomōu you tale dala

† sūyudo - Grik ta kahā sibigebe kōu gue, ami sūyodobe ami olōu feibe 12 kege dohōu gōu gabama i. Ami tanōu tanōu kahā duo kilebe ami o olōu feibe 6,000 kege.

†† Mak 14:65 kokōu o kediā yukuei kaiye Yesuhā diho diōu guo tiga i kahā degemōu, ẹ ta duguli mei ke nalai dala.

kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou yodei ke tawalemou, tamakou fogou mulo, hiligedo gesei.

O kedia Yesu o Pailatkou wolou yai

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

27 Sabiyomou, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou olou fei kedia Yesu wouba toloyo-dema doususulo imamou, ² dobogou tabe tigama, gamani hiye o Pailatkou wolou yai.

Judas e tolo i

(Dabai 1:18-19)

³ Kegemou, Yesu ho o kediamokou sesegu o Judasha dugube, Yesube ta saiye tou mou, e fi boholou mou solou do degei. Solou do degeimou, sele dio olou fei 30 kege ke boholou ma mala ile, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediamokou nelamou degei. ⁴ E diamokou kou gue tobou, ame midihog kasagai milou, o a nimokou sesegu keme e midihog kasagai ta milou li meye, ni e woba tolo ile. Kenou si diage keme ei bi mei, keme nou dugulu keleyode tobolou i. ⁵ Kege tobolou imou, Judasha sele dio ke Godiha moso kekaimidu hebele fila fogou i. Ilemou, tigiye you e gabagikou tigama fogu fiyamou tolo i.

⁶ Kegemou, mogou du daladi hiye o kedia sele dio ke olou fei kefemamou tobou, sele koume o wouba tolo ile kaha hebe sele. Dige Godiha mosoha selesou de geleguo dogogudame. ⁷ Kegeimou, sele kahage dia asou kolo ta mamou lamou ta doususulo i. Sa keme mih bilika milou gadi o taha sa. Sa aikou tie o kediane hagua dalaguali tofigieibabe kelenou widagaleyodema doususulo i. ⁸ Kegei kaha, ifi kou bou gene obe sa keme Kafai Mu Sayodele idi. ⁹ Dia ke degeibe damaledo, habage-degele-duguo-tobou di-o Jeremaiaha afu kou tobou sagai kenou degele i,

Dia sele dio 30 kege moy. Sele keme Israel o sasai kediage o ke mamolou yodema tugulo tobolou i sele ke. ¹⁰ Tugulo tobolou imamou, sele ke mala ya, mih bilika milou gadi o kaha sa ke mamala i. Dia ke degeibe Hiye Oha a degeyede tobou sagai kenou degele i.

Jeremaia 19:1-13

Name Juda o kedia hiye o?

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Kegemou, dia Yesu gamani hiye o Pailatha dihile kokou tefegimou, e Yesukou yodu, Juda o kedia hiye obe na? deimou, Yesuha tobou, na tobolou be damaledo. ¹² Mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia emokou tae biya imou, e ta ta sima tobou li mei. ¹³ Pailathage, na o kou dia ta kou tobou mou dulube de damale, haba gulokou? de yodu. ¹⁴ Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido. Kegeimou, gamani hiye o kaha ke duguo kesigiemou, fi hiyedo mai.

Pailatha Yesu hebe fufuguomai kou ikoke degemabeedei

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

¹⁵ Sadebe olou fei, Gabama I Sawisiei tou mou be, gamani hiye o kahage didio o tanou fei telemadi. O sasai kedionou o ta husoumou be, gamani o kaha o kenou telemadi. ¹⁶ Kelegebe, o ta e hu Jisas Barabas, eme didio mosokou duwei. O keme o sasai kedia tawale ibe, eme midihog kasagai milou gadi o. ¹⁷ Kegemou, o sasai kefe kediamokou Pailatha yodu, ni tagalibe, age o koyo telemayede tawale iya? Jisas Barabas? Haba Yesu Kelesuyodele ili ke? ¹⁸ E ke yodu kaha sibigebe kou gue, hiye o kedia Yesukou kona degemou kuhe tolou haguasieidade tawalemou. ¹⁹ Pailatbe ta sai filamou duwodi kokou duwomou, e sasaha, nage doudo o keme hobou ta sadayedei. Yobe, a ifi tieimi o ke duguomou, a hagi hiyedo degeiyode tobou ma ta dogogu.

²⁰ Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediage o sasai kefegu kediamokou fufugemou, ni Pailatkou tobou ba, Barabas telemaba, Yesube wouba toloyode tobou mabeede tobolou i. ²¹ Gamani hiye o kaha yodu, o bolou kediliebe, ni tagalibe, age o koyo telemouba, nimokou ile? Barabasyode tobolou i. ²² Kege tobou mou, Pailatha haba yodu, age o Yesu, ni tobolou gi Kelesuyodele ili keme kagele? Hebe fufuguomai kou ikoke degeyede tobolou i. ²³ Pailatha diamokou yodu, kageimou? E midihog kasagai kagei ke milou lou? Kenou si o sasai kedia haba hiligedo tobolou i, hebe fufuguomai kou ikoke degeyedele i.

²⁴ Kegemou, Pailatha dugube, o sasai kedia e ta ke dulo ile sagai mei. Dia gofou dege biyaleyodeimou duguomou, e huei dou lamou, die dihile kokou e dobogou bigiligi tobou, o kou wouba tolo ile kaha hebe keme ma bi mei. Niou ni binou. ²⁵ O sasai olou fei kedia tobou, o ke wouba tolo ile kaha hebe keme ei bou, ei sisigobou ei biyode tobolou i. ²⁶ Kegemou, Pailatha didio o Barabas telemaj. Kenou si, Yesube ami o kediamokou sesegumou, tigi dofou ye wala i. Wala imou, Pailatha hebe fufuguomai kou ikoke degemabeede tobou.

Ami o kedia Yesu susuga tobolou i

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Kegemou, gamani o kaha e ami o kedia Yesu wolou ya, gamani moso kekaimidu fologamou, ami o olou feido kefegu, Yesu silema tefeileigui. ²⁸ E duledu tafalamou, dia e yukuei telemou, yukuei wei degei sasado ke kagile i. ²⁹ Kegemamou, tigi ayebou ta malamou, hiye o kedia heti sagai kege milou gamamou, e widiletou mugulo i. Dia biya ta malamou, e dobogou delekou tou giemou, yubu sugulo fiya duwoguali, emokou susuga tobolou yilo i, Juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele i. ³⁰ Dia emokou koso heseligi, biya e tou ke malamou, e widiletou hiligedo wala i. ³¹ Susuga tobolou yilo imamou, yukuei kagi ke tele-

mōu, haba yōu e yukuei ke kagiemōu, wolōu yai, hebe fufuguomajikōu ikoke degele ilamōu.

Diā Yesu hebe fufuguomajikōu ikoke degele i

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Ami o kedia Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagu-mōu dugulo i. E hube Saimon. Geleguomōu, hebe fufuguomaj ke hebele iyedema fisile imōu, o kaha hebele i. ³³ Yolugi, bitou huyadefei ta, e hu Golgotakōu fologai. Hu kaha e sibigebe O Widio Dio Sa. ³⁴ Folog-amōu, o kedia Yesukōu tigi kolo huei gofōudobōu, mola afi hiyedo kebōu de neimōu, e nala dugu, afi degeimōu, nali mei. ³⁵ Ami o kedia e hebe fufuguomajikōu ikoke degemamōu, e yukuei tanōu tanōu malā ilamōu igi sagai ke hebese yale i. O koyoha yayiye bolō degeibabe, e yukuei ta molōuyodemamōu. ³⁶ Yama mei degeimōu, diā kelenōu kege enōu baha duweguei. ³⁷ Hebe fufuguomaj, Yesuha widio tagetōu be kōu gue nalāma diōu golōu i,

*O KŌUME YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.*

Kaha yoyenōu e kuhe woumōu tolo i.

³⁸ Hiyōu mōudi o bolōune Yesuha figiya ke hebe fufuguomajikōu ikoke degele i. Tabe dobogōu delekōu, tabe dobogōu fofōukōu. ³⁹ O sasai sūdo ima haguama dele iligi, Yesukōu susuga tobolōu i. Widio bogolōu iligi kōu gue tobolōu i, ⁴⁰ na Godihā moṣo igile filāba, haba ebeledo sawisie kamadianōu kelege togoma mei degeleyode tobōu mōu ei dulo i. Nāme Godihā Dihī debabe, na nōusie dogōu guoba, hebe fufuguomaj tōu fogōu migiyede tobolōu i. ⁴¹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesah kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kediane haguasie, Yesukōu susuga tobolōu yilo i. ⁴² Ege o ilo kelebe kōu dogōu gudiye, kenōu si yōusiebe ta dogōu guyo mei. O kōume Israel o kedia hiye o, e hebe fufuguomaj tōu fogōu migibasi, di duguoba damaleyodele ile. ⁴³ E Godikōu damaleyode-ma, ame Godihā Dihiyode tobou kaha degeimōu, Godihā tagaibabe, e dogōu gulo sagaiyode tobolōu i. ⁴⁴ Kenōu tefei, hiyōu mōudi o bolōu hebe fufuguomajikōu tafalagua kedilienne Yesu susuga tobolōu i.

Yesu tolo i

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Kegemōu, agali duo kelege, sa olōu fei huliā dege-mōu dalali, habi 3 klok degei. ⁴⁶ Habi 3 klok sagai kege degeimōu, Yesuha yōu e tae hiligedo kōu gue haguisa tobou,

Eli, Eli, lema sabaktani?

Tā kaha sibigebe kōu gue,

Mā Godi, mā Godi, kageimōu na a tōu fogōu ya?

Buk Song 22:1

⁴⁷ O ilo kele tafalagua kedia tā ke dulomōu, o kōume Elaija haguisoluyode tobolōu i. ⁴⁸ Kelegenōu, die o tahā fōukua ile, bi suo degei ta malāmōu, hebe kolo huei dou afido kokōu muguomōu, hebeyā ta kokōu tigama malā hagua hebele fogu, Yesuha nayadomōu.

⁴⁹ Kenōu si o ilo kelege tobou, you, di Elaijahā de

haguaba dogōu guba dugulo deba dia dalame.

⁵⁰ Kegemōu, Yesu e haba hiligedo guama tolo i.

⁵¹ Kelegenōu, yukuei hiyedo, Godihā moṣokōu duladi ke sugutōu ge duoyado ke bafolōu mugu. Haba gigi-mane hagulugi, igi hiyedo bafigisei. ⁵² Tofigiei widagai a sōuseimōu, Godihā o sasai afu tofigiei sūdo kedia haguama, ⁵³ widai sa tōu fogōu fogōu yai. Yesu ebukōu kōu haguama imōu, diā Godihā sa Jerusalemkōu fologuomōu, o sasai sūdoye diame tofolōu imōu dugulo i. ⁵⁴ Ami o kedia hiye obōu, e ami o olōu feibōu diā Yesu dia dalaguadi, gigimabōu, degegai olōu fei kebōu de duguomōu, gue degemōu, damale-do, o kōume Godihā Dihiyodele i.

⁵⁵ Sasai sūdo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai kediane Yesu seselemōu, sa Galili tōu fogōu mōu, Yesu dogōu gulamōu haguasie.

⁵⁶ Sasai tabe e hube Maria, sa Makdala sasai. Tabe Maria ta, o Jemsbōu Josepbōu dilie adiōu. Sasai tabe Sebedihā dihi bolōu kedilie duōu.

Yesu tei malā ile, ulou daimidu dogogu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Habido degeimōu, bibōu o ta Pailatkōu i. O keme sa Arimatea tie o. E hube Josep. Ene Yesuha dabai degedi o dege delei. ⁵⁸ E Pailatkōu folo yodu, na boloy-odeba, a Yesu tei molōu? Josephā kege yodumōu, Pailathā ami o kediāmokōu Yesu tei ke malāba Josep-kōu nemabeedei. ⁵⁹ Kegeimōu, Josephā ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fo degei bolōdo kaha tigama malā ilemōu, ⁶⁰ ulou yōu kōu dama fogou kodu dogogu. Dogoguomōu, igi hiyedo ta malā wofegelema hagua, ulou dai a tefeguo fogōu i. ⁶¹ Sa Makdala sasai Mariabōu, Maria tabōu dilie widai sa ke hafei dege masele duweguei.

Ami o kedia widai ke dia deleigui

⁶² Misiholo duwodi sawisie kaha nale kefele idi sawisie ke mei degemōu, sabiyomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedia Pailatkōu yamōu tobolōu i, ⁶³ hiye o, eige ogōu gadi o kaha tolo ili mei kelegebe, e kōu gue tobōu mōu du, sawisie kamadia mei degeiba, a haguama ileyodei. ⁶⁴ Kegei kaha, na ami o kediāmokōu tobōu ba, diā sawisie kamadia kege tei widai sa ke defeido dia dalaguamabeede tobōu yedele i, e dabai degedi o kedia tei ke hiyouye malāba, o sasai kediāmokōu e tolomōu hagua gehe degeiyode tobolōu iye deba. Kegelige, die ogōu gai tā ebele kaha e ogōu gai tā afu ke gabaiye. ⁶⁵ Pailathā tobou, ni ile, ami o ilo kele tobōu ba ya, niōu kōu tewe sagai kegenōu widai sa ke defeido dia dalamabeede tobōu mabeede tobou. ⁶⁶ Kegemōu, hiye o kedia ya, tei widai kokōu fologamōu, widai a tefegu igi kokōu maka dogoguomōu, ami o widai ke dia dalagualene dogogulo i.

Yesu e haba hagua gehē degei

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)

28 Misiholo duwodi sawisie i ke mei degeimōu sabiyomōu, sa Makdala sasaj Maria dilie, Maria ta dilie widai ke dugulamōu yai. ² Yolugi gigima hiyedo hagumōu dugu, Hiye Ohā esol o kahā hebenitōu ge migilemōu, Yesu widaikōu ile, widai a tefegu igi hiyedo ke kogolo ile figikōu dogogumōu, e igi tage kotōu duwomōu kuhe degei. ³ E tōu be dibie hohō sa degei dugu, e yukueibe fō degei. ⁴ Widai ke dia dalagua o kediā esol o ke duguo guē degemōu, dio kolo iligi, mi-hjikōu fiyasigemōu, tofigiei sagaj degele i.

⁵ Kegemōu, esol o kahā sasaj kēdiliemokōu tobou, nele hobōu guē degedama. A tawalibe, nelebe Yesu, hebe fufuguomajikōu ikoke degele i ke ka haguasili. ⁶ Eme kōu le dala mei, afu yōu kōu tobou sagaj kēnōu tefele gehē dege haguama i. Nele fologaba, e tilei kokōu duguma. ⁷ Kegei kahā, nī toto ya, e dabai degedi o kediāmokōu Yesube hagua gehē degemōu, sa Galilikōu ebukōu iyode tobōu ma. Diā habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ileyode tobōu ma. Mā tā kēnōu fej.

⁸ Kegemōu, sasaj kēdilie widai tōu fogōu toto yai. Dilie guē degeiye, kēnōu si hohō hiyedo degele i. Dilie Yesuhā dabai degedi o kediāmokōu tobōu lamōu foykua yai. ⁹ Youmōu, Yesuhā ali duo kele geleguomōu, gusugu bolofeyodeimōu, dilie dulomōu ya hafej degemōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, e abogōukōu tolōu mōu, emokōu dihō bagā tobolōu i. ¹⁰ Yubu sugulo fiya duwoguamōu, e diliemokōu tobou, guē degedama. Nele ile, mā mogo diāmokōu sa Galilikōu nōu yamabeede tobōu ma. Diā ame kelege dugulo ile.

Ami o kediā ogōu gai tā

¹¹ Sasaj kēdilie aba you youmōu, ami o ilo, widai dia deleigui kediā, sa hiyekōu toto ya fologa, mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu degegumōu dugulo i ke olōu fej susulo i. ¹² Mogōu du dalaguadi hiye o kediā tā ke dulomōu, odo odo kediā kefema dōsusuma, ami o kediāmokōu sele hiyedo nelemōu, ¹³ kōu gue tobolōu i, nī kōu gue tobōu ma, huliame, ei tiasigemōu, e dabai degedi o kediā haguasie, die hiye o tei ke hiyouye malā yayode tobōu mabeede tobolōu i.

¹⁴ Gamani hiye o kahā tā ke duba, ei ebōu de dōsusubabe, nīme hagi tā dugulo ile mei. ¹⁵ Ami o kediā sele ke mōuma ya, mogōu du dalaguadi hiye o kediā tā diāmokōu tobou sagaj kegenōu susulo i. Kegei kahā degemōu, gulokou tā kēme Juda o kediā sa olōu fej tefele tobōu mōu hagulugi, ifine kegenōu dala.

Yesuhā e dabai o kediāmokōu dabai diā degele ke tobou

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā e dabai o olōu fej 11 kege kediā sa Galilikōu ya fologa, bitōu Yesuhā imabeedei kokōu yai. ¹⁷ Fologa, Yesu duguomōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, emokōu dihō bagā tobolōu iye, kēnōu si ilo kediāge fimaj sudo degele i. ¹⁸ Yesuhā diāmokōu hagua hafej degemōu kōu gue tobou, Godihā amokōu hū hiyedo ke nej dala. Hebenihā bibōu, sa sibige kōumahā bibōu olōu feibe mā hayedu dalagua.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, nī ya, sa sa obiyei olōu fej ke-diame mā dabai degedi o degemabadeba hehegieiba, diā damaleyodele iba, nige diame mā Ayebōu, e Dihibōu, Duo Bolofejibōu die hū tageya ke fafeleya dege-ma. ²⁰ Tā a nīmokōu tobōu di kēme nige diāmokōu ne hehegie tobōu ma, diā dulo sesemabadeba. Nī duma, ame nībōu de dalali, uwage sawisie i kuhe hagua kogu-lo.

Mak

Ta Uwo Bolofei

Tawale Ta

O Mak e hu tabe Jon Mak. Makbe o olou fei 12 kege kedia o ta meiyee, kenou si Pitabou Polbou dogou gudi o. Makhā kuguo kou nalama, Rom o kediamokou nei.

Makhā yomogou nalai, kou gue nalai, koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta. Haba nalai, Yesu eme o Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou, Tamaha e tefeledugu ke nalai. Ta kuguo kuokou di dugulube, Yesuha Godiha huya ke dabai gehe gehe degeimou dugulo ili. Damaledo, Yesuha e nelebe hiyedo, Godiha huya ke o sasai kediamokou hehegiedi. Duo kasagai igisedi. Haba do o sasai bologuomou bolu degeimou be, midihog kasagai degele idi kaha hebe kene igile mugudi. Yousie tobou dibe, ame O Kedia Dihiyodedi. E o sasai sudo ke mamou lamou kuhe tolo i.

Kuguo Mak koumahā ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:6

Yesuha o sasai kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou haguei.

Ta Hiye 3:7-6:6

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kedia damaleyodele ili mei.

Ta Hiye 6:6-8:21

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabai degedi o kedia defei ta tawale ili mei.

Ta Hiye 8:22-10:52

Yesuha e dabai degedi o kediamokou hehegie tobou di.

Ta Hiye 11-16

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Yesuha o sasai kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou haguei

(Ta Hiye 1:1-3:6)

Fafeleya degedi o Jonha egei tobou

(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Jon 1:19-28)

1 Koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta.

Ta keme kou gue yomogolou, ² o ta, habage-degeleduguo-tobou di-o Aisaiaha Godiha ta ke nalai, Nā du. A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke. †

Malakai 3:1

³ Haba kou gue nalai,

Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Ohā e a milou ma doussugumabeede haguisa tobou ba dulo ile.

Aisaia 40:3

⁴ Kegemou, o fafeleya degedi o Jon e ile, hebe mei mihinou sa kokou kuhe felei. Folomou, o sasai kediamokou egei hehegiedibe, ni fi boholou ba fafeleya to-

† Afu Godiha e Dihikou kege degeleyodema makai.

fou ma. Kegeibasi, Godiha midihog kasagai, ni milou ga idi ke gebe meiyodeleyode tobou di. ⁵ E kege tobolou tafalamou, sa Judia o sasai bou sa Jerusalem o sasai bou olou fei kedia ya fologamou, e egei tobou mou dulomou, die midihog kasagai milou ga idi ke kusigile tobolou imamou, e o sasai kedia to Jordankou fafeleya degei.

⁶ Jon e yukuei kadibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kadi. Nale e nadibe kabubou, kule hueibou denou fei nadi. ⁷ E egei kou gue tobou di, o ta ma habage haguale kaha e nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hube folodo dala kaha degemou, e hagubabe, e abogou moso kai keme a bale muloba ta tegile sagai mei. ⁸ Age nime talekou nou fafeleya degedi, ha enou si Duo Bolofeiha neleya ke ni fafeleya degeleyode tobou di.

Jonha Yesu fafeleya degei

(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Kelege Yesu e sa Nasaret sa Galili duo ke tou fogou ile foloumou, eme Jonha to Jordankou fafeleya degei.

¹⁰ Fafeleya degema, bidiletou foloumou, hebeni a sougou mou dugu, Duo Bolofeiha sio isusu бага emokou fulou migimou dugu. ¹¹ Haba, hebenitou ge ta uwo ta

kōu gue haguisa tobōu mōu du, nāme mā Dihi. Age nāme tagalido, nāmokōu hohō hiyedo degeli.

Tamahā Yesu tefele dugu

(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ha kelegenōu Duo Bolofeiha Yesu tobōu mōu iligi, hebe mei mihjōu sa kokōu felei. ¹³ Hebe mei mihjōu sa kokōu deleibe, sawisiei olōu fei 40 kege delei. Kelege, Tamahā Yesu e tefele duguga i. Gali kedia ēbōu de dalamōu, esol o kediae e dogōu guo delei.

Yesuhā sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei

(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Oe Jon didiō degeimōu, Yesu e ile, sa Galilikōu folomōu, Godiha tā uwo bolofei ke o kedia mokōu tobōu mōu siadi. ¹⁵ Sulugi kōu gue tobou, sawisiei Godiha makamāi keme ifi hafei degeli, Godiha nī wolōu dalalebe. Hafei degeiba, nī fī boholōu ba, tā uwo bolofei kenōu damaleyodemabeede tobōu di.

Yesuhā o dosōu dia kege haguismōu, dia e sesele yai

(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Yesu e ohueiyai Galili koya ke sulugi dugube, Saimonbōu e malā Andrubōu de dugu. O bolōu dilie ohueiyai kokōu neke mōu soumōu dugu. Diliebe miye mōudi o. ¹⁷ Yesuhā diliemokōu nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokōu o sasāi mōudi ke hehegielamōu, obe miye mōudi ke sa degeiyode tobou. ¹⁸ Dilie ke dulomōu, totonōu neke olōu fei kokōu magama fogōu mōu, e sesele yai.

¹⁹ Kegemōu, Yesuhā tafēi ilemōu dugube, Sebediha dihi Jemsbōu e malā Jonbōu de dugu. Mosole tagetōu duwoguali, neke dōsusulo imōu dugu. ²⁰ Yesuhā dilie duguomōu, totonōu haguisa tobōu mōu, dilie dilie ayebōu dabai o kedia bōu de mosole foudu duwoguamōu tōu fogōu fogōu, Yesu sesele yai.

Yesuhā duo kasagāi ta igile mugu

(Luk 4:31-37)

²¹ Yesubōu dia ya, sa Kaperneamkōu fologai. Fologamōu dalali, misiholo duwodi sawisiei kelege Yesuhā ile, egei mosokōu folomōu, o sasāi kedia mokōu egei tobōu mōu, ²² dia tā ke dulomōu kesigile i. Yobe, e hehegilibe, Mosesā kuolōu yo du o kedia hehegiedi sagāi kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

²³ Kenōu si egei moso kodu o ta duwei, duo kasagāiye tou. O kahā guamōu kōu gue tobou, ²⁴ sa Nasaret o Yesu, nā hagua eimokōu kei degelamōu degeiya? Nāge ei makolamōu hagulu? Age nāme kōu tewe. Nāme o bolōdo, Godiha tobōu mōu hagueiyode tobou. ²⁵ Kenōu si Yesuhā gofōudo dege, duo kasagāi kokōu be, nā tāda. Nā o kōu tōu fogōu fogōu iyede tobou. ²⁶ Duo kasagāi kahā tā gofōu ke dulomōu, o ke tolōu fīfigima, hiligedo tobōu ma tōu fogōu fogōu i.

²⁷ Tōu fogōu imōu, o sasāi olōu fei kesigiemōu, diōunōu kōu gue tugulo tobolōu i, kōume kei? O kōumahā tā gehē kōu tobolōu be, sibige hiyedo,

nelebōu de tā tobolōu. Duo kasagāi kediae e tā dulo iyode tobolōu i. ²⁸ Kege tobolōu imōu, Yesuhā ke degei tā uwo kahage sa Galili kileya ke olōu fei totonōu tefei.

Yesu e Pitahā e sasāiha e adiōu ke do bologuomōu bolō degei

(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ Yesubōu dia egei moso tōu fogōu mōu, Jemsbōu Jonbōu de sesele yai. Toto ya, Saimonbōu Andrubōu dilie mosokōu fologai. ³⁰ Fologamōu, Saimonhā e sasāiha e adiōu be suguai tilamōu duguomōu, Yesukōu sasāi kōume doyode tobolōu i. ³¹ Kege tobōu mōu, Yesuhā ile hafei degemōu, sasāi kahā dobogōu tolōu haguagimōu, suguai mei degei. Suguai ke mei degeimōu, haguā, nalē milōu ma, o kedia mokōu neī.

Yesuhā do o sasāi sudo bologuomōu bolō degele i

(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Sawisiei kahā habi, aso mōmōu, o kedia do o sasāi olōu fei mōuma, Yesukōu haguasiei. Duo kasagāiye tolōu i o sasāine mōuma haguasiei. ³³ Sa ke tie o sasāi olōu fei haguasie, moso adi hafei dege kefegulo i. ³⁴ Kefegulo imōu, Yesuhā do daga daga o sasāi sudo bologuomōu bolō degele i. Haba duo kasagāiye tolōu i one duo kasagāi igiseimōu bolō degele i. Duo kasagāi kedia eme kōu tewe kahā degemōu, e dia tā damabeedei.

Yesuhā sa Galiliya ke siei

(Luk 4:42-44)

³⁵ Gusugudo huliamekōu Yesu e haguama ile, sa o mei kokōu folomōu duwoli diho baga tobou. ³⁶ Fogōu imōu, Saimonhā e yogo diabōu de Yesu ka yai. ³⁷ Yologu duguomōu, emokōu tobolōu i, o sasāi kedia nā ka iliyode tobou. ³⁸ Yesuhā tobou, gebe mei, di ile, sa sa hafei dala keleya ke siamebeede tobou. A o sasāi kedia mokōu ne egei tobōu lamōu. Yobe, ame dabai ke degelamōu hagueiyode tobou. ³⁹ E kege tobōu ma ile, sa Galiliya ke olōu fei siei. E die egei mosoya egei tobōu mōu sulugi, o sasāi duo kasagāiye tolōu ine duo kasagāi igisemōu siei.

Yesuhā dobo doye tou o ta bologuomōu bolō degei

(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ O ta, dobo doye tou o kahā Yesukōu ile folomōu, yubu sugulo fiamōu duwoli, neledo dege kōu gue tobou, nā tagaibabe, nā a bologuoba bolō degeleyodei. ⁴¹ Yesuhā o kahā tā ke dulomōu, solōu do hiyedo degemōu, e dobogōu susuguo kuguomōu, age nāme bolō degele ke tagaliyode tobou. ⁴² Kege tobōu mōu, kelegenōu dobo doye tou o ke bolō degei. ⁴³ Bolō degeimōu, Yesuhā nā iyede tobou. Ilamōu degeimōu, e neledo dege kōu gue tobou, ⁴⁴ a nā bologuai ke o takōu hobōu tobōu da. Haba nā Godiha mosokōu ile, ne tōu bolō degei ke mogōu du daladi o † kokōu hegi-

† Mogōu du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai dege-di. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasāi kedia hayedu dalamōu, yōuge mogōu du daladi.

ba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, gali † sile Godikou nele, na bolu degei kaha degeimou. Kegeiba, o sasai kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou. ⁴⁵ Kenou si o kaha ge ta keme duli mei, e ile o sasai kediamokou tobou mou siei. Kegemou, Yesu e o sasai dihile, sa sa hafei kele ta siale sagai mei, †† e ile figikou nou delei. Dalali dugube, sa sa o sasai kedia emokou nou haguasieimou dugu.

Yesuha o ta ibigidiobou dobogoudiobou tofigiei ke boloumou bolu degei
(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 Sawisiei ilo kele mei degeimou, Yesu e boholu ma ile, sa Kaperneamkou foloumou, o sasai kedia eme mosokou duwoyodeimou dulo i. ² Dulomou, haguasimou, moso kokou nou kefeligi, moso keme fegegu. Moso duwo kokou bou adiyabou olou fei fegegu. Fegegumou, Yesuha o sasai kediamokou egei tobou. ³ Kegeimou, o ilo kedia do o ta mala haguasiei. O keme ibigidiobou dobogoudiobou olou fei tofigiei. O bolou bolou kege kedia do o ke mala hebele haguasiei. ⁴ Haguasimou dugu, moso fegegu degeimou, do o ke Yesukou mala fologale sagai mei degemou, dia moso tagetou mala fologa, moso igiguo, do o ke botegei tagetou tilamou, tigikou gogomoguema, amafei tou fofou guesa mulo, Yesuha tafala kele hafeido dege dogogulo i. ⁵ Yesuha die damaleyodei ke duguomou, e do o kokou kou gue tobou, mogo dihi, age midihou kasagai na milou gadi ke gebe meiyodili.

⁶ Kenou si Mosesha kuolou yo du o ilo kedia moso kokou duwoguali kou gue fima i, ⁷ o koumahage eme Godiha timou ke mou ladiyodilibe kageimou tobou ya? O taeye midihou kasagai, obe milou gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanou si degeleyode tawale i. ⁸ O kedia kege fima imou, kelegenou Yesuha die fima ke tawalemou yodu, ni kageimou kege fima iya? ⁹ Age do o kuokou kage tobolou? Midihou kasagai, do o kaha milou gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogou ga tobou di oyodele ili. Haba, age do o kuokou, na haguama, ne botegei ke mala hebele iyedilibe, nige kageimou a ogou ga tobolou yode tawale iya? ¹⁰ O Kedia Dihi eme sa sibige kuokou be hu hiyedo dala. Ege midihou kasagai obe milou gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yousie kege tobou, o kedia ta e tobolou keme sibigebou dade tawamabadomou. Kege tobou mamou, e do o kokou kou gue tobou, ¹¹ a namokou tobolou kuhe, na hagu, ne botegei ke malaba, ne mosokou iyedei. ¹² Kege tobou mou, o kaha hagu, o kedia dihile kokou e botegei ke toto mala hebele imou, o sasai olou fei kedia ke duguo kesigiemou, Godiha hu hebele foguomou, afu ei midihou kou guei ta duguli meiyode tobolou i.

Yesuha o Livai haguasai

(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Kegemou, Yesu e ohueiyai Galili biyaya ke haba iligi, o sasai sudo emokou haguasieimou duguomou, o kediamokou Godiha ta hehegiei. ¹⁴ Iligi dugube, gamani sibidi sele kefedo moso kokou Alfiusha dihi Livai kokou duwomou duguomou, na haguaba, da imebeede tobou mou, e hagu Yesu sesele i.

¹⁵ Kegemou, Yesuha ile Livaiha mosokou folomou, nale nala duwomou, ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedo obou, midihou kasagai milou di obou sudo kedia Yesubou e dabai degedi obou de duwoguali nale nala i, o kegele ine sudo ebou de suluguadi kaha degemou. ¹⁶ Kuolou yo dulo i o ilo kediamou Farisi o. O kediamou Yesu e o midihou kasagai milolou idi obou, gamani sibidi sele kefele idi obou de duwoli nale noumou duguomou, e dabai degedi o kediamokou kou gue yodulo i, kageimou e gamani sibidi sele kefele idi obou, midihou kasagai milolou idi obou de duwoli nale nouya? ¹⁷ Yesu e ta ke dulomou, e kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi. A hagueibe, dou do o kediamou haguislamou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihou kasagai milolou idi kedia haguislamou kuhe haguei.

Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou

(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Sawisiei ta, Jonha e dabai degele idi obou, Farisi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kuolou dogoumou, o ilo kelege Yesukou ya, kou gue yodulo i, Jonha dabai degele idi obou, Farisi o kedia dabai degele idi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kageimou ne dabai degedi o kediamou nale nadi kokou kuolou ta dogoguyo mei? ¹⁹ Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, nale hiyedo kefeguoba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolou dogogulo sagai mei. Yobe, sobou hulo o keme diabou de dala kaha degemou. ²⁰ Kenou si o ilo kele die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

²¹ Kegemou, Yesuha haba tobou, o tae yukuei ebele dou lai ke yukuei afukou kokou dogoguo gofou diyo mei. Kege degeiba, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehu dogoguo gofou keme huyafei degeiba, yukuei kou keme dolodo dou laleyode tobou. ²² Tigi kolo huei gofou do, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei. Kege degeibabe, tigi kolo huei gofou do kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofou do kebou, wai meme kolobou olou fei makolo hobogolou. Tigi kolo huei gofou do ebele keme wai meme kolo ebele kodunou sou gubasi bologuode tobou.

† Wok Pris 14:4 †† Yobe, o sasai sudo kefegu kaha degemou.

**Yesuhā misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele
kuolōu dogogu kahā tā**
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubōu dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kediā nale fi ke gama nalāmōu yai. ²⁴ Farisi o kediā ke duguomōu, Yesukōu kōu gue yodulo i, nā dugu, o kediāme misiholo duwodi sawisie kahā kuolōu keme kageimōu gobolōu iya?

²⁵ Kegeimōu, Yesuhā die tā sima tobou, Devithā degei kahā tā kuguokōu nalāi dala keme nige husōuma tawale ili mei sā degei. † Devitbōu e mogo diābōu kediā hagi hiyedo, nale nalī mei, hegie degele i ke a nīmokōu tobōu lamōu. ²⁶ Afudo, o Abiatarbe mogōu du daladi hiye o delei kelegebe, Devit e Godihā falai mosōkōu folomōu, ōu si Godihā dihīle kokōu dogogu daladi ke nāi. Ōu si keme kuolōu, mogōu du dalaguadi o kediānōu nalā idiye, kēnōu si Devit e nolugi, e mogo diāmokōu ne neiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, Yesuhā o kediāmokōu haba tobou, misiholo duwodi sawisie ke degeli mei kelegebe, Godihā o milou. Milōu mamōu ise, misiholo duwodi sawisie ke makamāi, o sasāi di dogōu gulamōu. ²⁸ Kegemōu, O Kediā Dihi e me misiholo duwodi sawisie kene dia daladi oyode tobou.

**Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuhā o dobogōu
kasagāi ta bologuāi**
(Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

3 Kegemōu, Yesuhā egei mosōkōu haba felei. Folomōu dugube, o ta e dobogōu tei keme duwomōu dugu. ² O ilo kediā Yesuhā degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisie kelege do o keme bologuq̄ba bolō degeibabe, o kediāge e tā saleyodema fimā i. ³ Kegemōu, Yesuhā o dobogōu tei kokōu, nā haguāba, o dihīle kuokōu tafalayede tobou. ⁴ Do o kokōu kege tobōu mamōu, o duwogua kediāmokōu kōu gue yodu, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, di midihō kasagāi de milolōu? Ha midihō bolōnōu milolōu? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuq̄ba bolō degelenōu? Moseshā kuolōu tāege kage tobolōu? Kēnōu si o kediā tā ta tobōu li mei. ⁵ Yesuhā o kediāmokōu kege tobōu ma maseligi dugube, die fībe hiligile imōu duguomōu, ene gofōubōu hagiōu degemōu, dobogōu tei o kokōu tobou, ne dobogōu dōysusuguyedeimōu, o kahā e dobogōu dōysusugumōu, kuhe bolō degei. ⁶ O ke bolō degeimōu, Farisi o kediā mosō ke tōu fogōu, mihikōu muguai. Muguamōu, Herothā dabai degedi o kediābōu de toto kefeguomōu, Yesube kage wolo domōu tugulo tobolōu i.

**Yesuhā e nele ke kōu hehegieiye, kēnōu si
mosōmā o kediā damaleiyodele ili mei**

(Tā Hiye 3:7-6:6)

O sūdo ya, ohueiyai hafei dege kefegulo i
(Luk 6:17-19)

⁷ Yesuhā e dabai degedi o kediābōu de sa ke tōu fogōu, ohueiyai Galilikōu fogōu youmōu, sa Galili tie o sasāi sūdo e imōu sesele yai. ⁸ Sa sa o sasāi sūdo Yesuhā degedi kahā tā uwo ke dulomōu, diāne dugu lamōu yai. Damaledo, sa Judiabōu, sa Jerusalemōu, sa Idumeabōu, to Jordan ilobōu, sa Tair hafei sabōu, sa Saidon hafei tie obōu olōu fei Yesu dugulamōu ya fologa kefegulo i. ⁹ O sasāi sūdo fologoumōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, o sūdo kefegulugi, a tālekōu ka muguye, nī mosole ta malā hagua, hafei kōu le dogoguma. O sasāi sūdo hagubabe, a mosole kokōu foloyode tobou. ¹⁰ Tā kahā yobe kōu gue, afu Yesuhā do o sasāi sūdo bologuādi kahā degemōu, do o sasāi ilo kelene emokōu haguasiei. Diā fufumōu haguasie, hafei dege tafalaguali, die dobogōuye e kugulamōu degele i. ¹¹ Duo kasagāiye tolōu i o kediāne e duguomōu, yubu sugulo fiyamōu, tā digio degema, name Godihā Dihiyode tobolōu idi. ¹² Kēnōu si Yesuhā o kediāmokōu nelede dege tobou, nige ame o keyode tobōu dama.

**Yesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei 12 kege
makai**

(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Yesuhā bitōyokōu folomōu, ebōu de dalaguale o kediā maka degelamōu haguismōu, diā emokōu haguasiei. ¹⁴ Haguasieimōu, e o olōu fei 12 kege, nime mā tā-bolofei-malā-suluguadi-oyodema maka degei, ebōu de dalaguali, egei tobolōu suluguamabadomōu. ¹⁵ O kediāmokōu duo kasagāine igisemabadomōu nele nei. ¹⁶ O olōu fei 12 kege makamāibe kuhē, o ta e hūbe Saimon. Yesuhā e hū gehē tibe Pita. ¹⁷ Haba tabe Sebedihā dihi Jemsbōu, e malā Jonbōu de makai. E dilie hū ta tibe Boanerges. Hū kahā sibigebe dibie бага tādi o. ¹⁸ Haba Andrubōu Filipbōu Bartolomyubōu Matyubōu, Tomasbōu, Alfiusahā dihi Jemsbōu, Tadiusbōu de maka degei. Haba Saimon ta, e hū tabe Selot, makai. ¹⁹ Haba tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o.

**Diā Yesube Belsebulbōu de †† dabai degediyode to-
bolōu i**

(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23, 12:10)

²⁰ Yesu e mosōkōu foloumōu, o sasāi sūdo haba haguasie kefegu. Kefegumōu, ebōu e dabai degedi obōu diā nale nale sagāi mei. ²¹ Yesuhā degeli ke to-

† 1 Samuel 21:6

†† Belsebul e hū tabe Tamā.

bolôu imôu dulomôu, e sosôu dia e dogôu gulamôu haguasiei. Eme fi totôu degei de fima i.

²² Kegemôu, Mosesha kuolôu yo du o ilo kedia sa Jerusalem tôu fogôu haguasie tobolôu i, o kôume Belsebulye tou o. Duo kasagai kedia hiye oha neleyenôu o kôumahâ duo kasagai igisediyode tobolôu i. ²³ Kege tobolôu imôu, Yesuha o kedia haguissoumôu, haguasieimôu, ta makai ta kôu gue tobou, Tamahage haba Tamâ yôusiebe ta igile filale sagai meiyode tobou. ²⁴ Sa ta obiyei kedia diôusie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme bologua dalale mei. ²⁵ O sosôu tanôu yene diôusie fileba biyoubabe, sosôu keme ta bologua dalale mei. ²⁶ Tamahâ yôusie biyoubane, e sosôu fiba, e bologua ta dalale mei, olôu fei mei degeleyode tobou.

²⁷ Kegemôu, Yesuha haba tobou, o tahâ nelêdo o tahâ mosokôu foloba, bi hiyou ta molôu sagai mei. Nelêdo o ke tigama dogoguobasi, bimâi e mosodu dalagua ke molôu.

²⁸ Haba tobou, age nimokôu damaledo tobolôu kuhe. Godihage obe midihô kasagai milôu gadi kebôu, ta kasagai tobôu di kebôu de olôu fei kôu gebe meiyodelenôu. ²⁹ Kenôu si o tahâ ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihô keme ta gebe meiyodele meido. Ifibôu sabitabôu yôu kegenôu dalaleyode tobou. ³⁰ O kediage Yesu eme duo kasagai dalayodei kahâ degemôu kuhe kege tobou.

Koyobe Yesuha e adioû bôu e malâ diabôu?

(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Kegeimôu, Yesuha e adioû bôu e malâ diabôu emokôu haguasiei, mihikôu tafalaguali, o takôu tobou, Yesu tobôu ba eimokôu migiyode tobou. ³² Mosodube, o sasai sudo Yesu silêma duwoguali, emokôu tobou, ne adioû bôu ne malâ diabôu na ka haguasiei, mihikôu tafalaguayode tobolôu i. ³³ Kegemôu e sima tobou, koyobe ma adioû bôu ma malâ diabôu? ³⁴ O sasai yôu e silêma biyei kediamokôu maselemôu tobou, dugu-ma, o sasai kôundiâsi ma adioû bôu, ma malâbôu be kuhe. ³⁵ O sasai Godihâ tagaliya ke sulugua kedianôu si ma malâbôu, ma bobasibôu, ma adioû bôu diame kehe.

Tâ makaibe nale hou hebe haimikôu hebesei kokôu ma tobou

(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

4 Ohueiyai kokôu ge Yesuha o sasai kediamokôu haba hehegiei. Hehegieimôu, o sasai sudo haguasie kefegumôu, e mosole ta tilamôu kokôu folo duwomôu, mosole aikôu huyadefei tegumôu, o sasai olôu fei to biyakôu tefeleguei. ² Tafalaguamôu, e kelege ta makai sudo tobôu môu i.

E tabe kôu gue tobou, ³ ni duma. O tahâ e hebe haimikôu nale hou hebeselamôu i. ⁴ Nale hou hebe-seibe, ilo kelege alikôu fiasigeimôu, sio kedia haguasie mômâ nalâ i. ⁵ Nale hou ilo kelege mihî igi-bôu kokôu fiasigei. Mihî hiye mei kahâ degemôu, nale hou toto kôu fua feleiye, ⁶ kenôu si asô hohogu-

môu, difi hiyedo degeimôu, nale hou olôu fei tofigiei, tefebôu mei kahâ degemôu. ⁷ Nale ho ilo kelege aye ti yo kodu fiasigei. Nale hou foloumôu, aye ti kahane folomôu, nale hou ke gogu. Segei sibige ta malî mei. ⁸ Nale hou ilo kelege mihî bolofei kokôu fiasigei. Fiasigemôu, nale hou fua folomôu, sibige hiyedo ma i. Ilo kelege 30 kege ma i, ilo kelege 60 kege ma i, ilo kelege 100 kege ma iyodei. ⁹ Yesuha haba tobou, o koyo na, kihiyou dalababe, ta kôu defeido du.

Yesuha ta makai hehegie tobôu di kahâ sibige ke tobou

(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Kegemôu, o sasai olôu fei ile hobogôu môu, Yesuha e dabai degedi o olôu fei 12 kege kediabôu, haba ebôu de daladi o kediabôu de emokôu ta makai olôu fei kahâ sibige ke yoduga i. ¹¹ Yesuha o kediamokôu tobou, Godihâ o sasai wolôu daladi kahâ sibige keme ni tawamabadomôu yôu nimokôu kôu hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianôu si ta makainôu dudi, ta sibige ta dudiyo meiyode tobou. ¹² Kegemôu, afu o tahâ kôu gue nalâi dala, kôu duguloye, kenôu si sibige ta dugulo ile mei. Kôu duloye, kenôu si sibige ta tawale ile mei. Kegeligi, fi bohôlôu iba, Godihâ midihô kasagai dia milolôu idi ke gebe meiyodeiye domôu.

Aisaia 6:9-10

Nale hou hebesei ta makai kahâ sibige

(Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Kegemôu, Yesuha e dabai degedi o kediamokôu tobou, ni ta kôumahâ sibigebe tawaiyo mei kahâ degemôu, ta makai ilo kelege tobolôu kene ni ta tawale sagai mei. ¹⁴ O nale hou hebesei keme Godihâ ta ke hebesei. ¹⁵ Nale hou alikôu fiasigei kahâ sibigebe kôu gue, o sasai ilo kelege Godihâ ta dumôu be, Tamahage totodo hagua, Godihâ ta die duledu segei keme igisedi. ¹⁶ Nale hou mihî igibôu kokôu hebesei kahâ sibigebe kôu gue, o sasai ilo kelege Godihâ ta dulo, toto tawalemôu hohô degediye, ¹⁷ kenôu si o keme tefebôu mei kahâ, Godihâ tabe hiyefei daladiyo mei. Godihâ ta sesele ilamôu degeligi, hagi gehe gehebôu, haba oe dia makolamôu degele imôu duguomôu be, die damaleyodei keme totonôu tôu fogôu le idi. ¹⁸ Nale hou aye ti yokôu hebesei kahâ sibigebe kôu gue, o sasai ilo kelege Godihâ ta kôu dulo idiye, ¹⁹ kenôu si sa sibige kahâ hagi sudo kenôu fimamôu, sele hiyedo molôu sagai bôu, bi daga daga ke molôu sagai fimâi kahage Godihâ ta ke akogumôu be, sibige ta maâdiyo mei. ²⁰ Kenôu si nale hou mihî bolofei kokôu hebesei kahâ sibigebe kôu gue, o sasai kedia Godihâ ta dulo, damaleyodele i. O sasai kediamme segei folo sibige hiyedo madi ke sa degei. Ilo kelege 30 kege maâdi, ilo kelege 60 kege maâdi, ilo kelege 100 kege maâdiyode tobou.

Obe kamaj dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Luk 8:16-18)

²¹ Yesuha e dabai degedi o kediāmokou tobou, obe kamaj migie malā haguamou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tamā keke dogogudi. ²² Bi olou fei mogogou dala keme habage tamā degele. Bi olou fei oe gogogu dala kene habage kou tamā degele dala. ²³ O koyoha kihiyou dalababe, tā kou duyede tobou.

²⁴ Tā ni dula koume defeido fimāma. Ni o takou nedi keme, Godihane kenou tefele nimokou nele. Haba dogou guoba, hiyedo dege neleyode tobou. ²⁵ O tahā bi ilo keke dalababe, Godihage tage dogou guba, bi sudo degele. O tahā ta e bi hiyefei mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godihā molouyode tobou.

Segei hou fua felei tā makai

²⁶ Yesuha haba tobou, Godihā o sasaj wolou daladi midihō keme kou guei, o tahā mihikou segei hou sogoma fogou i sasaj kenou tefei. ²⁷ O kahā huliame tiadi, agali siadi kelege, segei hou kahā kage folo hiye degelibe, ege ta tewe mei. ²⁸ Mihiyenou degeiye, segei kuhe folodi. Bege bukou foulugi, ise sou degema kuhe mādi. ²⁹ Nalē sibige moumou be, o kahā ile diafigidi. Yobe, segei keme ise suwi degei degemou mouyode tobou.

Tā makaibe nalē mastet † ho kokou mā tobou
(Matyu 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Yesuha haba tobou, Godihā o sasaj wolou daladi midihōbe kagei? Tā makaibe di kagei kokou tobou? ³¹ Godihā o sasaj wolou daladi midihō keme nalē mastet ho sasaj kegei. Mastet ho keme nalē ilo kediā ho sasaj kegei mei. Huyadefei ke mihikou sogolo idi. ³² Sogoma fogou mou, nalē mastet hou kahā folomou hiye degedi, segei ilo kelebe e hiye degedi sasaj kege degediyo mei. Eme hebe sā degei, go hiyedo degeimou, sio kediā haguasie, e guo hayedu bi togolo idiode tobou.

Yesuha egeibe tā makaiyanou tobou di
(Matyu 13:34-35)

³³ Yesu e Godihā tā ke o sasaj kediāmokou tobou dibe, e tā makai kou tobou di sasaj kenou haba tobou di. O sasaj kediā tawale i ho fogou mou be, e mou hiyafogou di. ³⁴ O sasaj kediāmokou be e tā sibigebou de ta tobou diyo mei. Tā makainou tobou di. E dabai degedi o kediābou denou dalalisi, tā sibige olou fei ke tobou di.

Yesuha tobou mou, wi hiyedo mei degei
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Sawisie kelege, habido degeimou, Yesuha e dabai degedi o kediāmokou di ohueiyai ilobou imebeede to-

† *Obe nalē nalāmou, nalē mastet mugu sebe sasaj kegei.*

bou. ³⁶ Imebeedemamou, dia o sasaj kefei ke tou fogou mou, mosole Yesuha duwo ke sama yai. Mosole ilo kelene sesele yai. ³⁷ Yolugi, wi hiyedo hagua, to bobouye mosole foudou gobou gi sama, huei amamalā-mou degei. ³⁸ Eme mosole siowoukou woma dogogou tiei tilamou tile haguagie tobou, Tisa, nage dibe hueiye woladi ke tawaiyo meiyode tobou i. ³⁹ Kege tobou mou, Yesuha hagua, wi hiye ke akogou, to bobou kokou tobou, uwo degeli ke fogou yedeimou, wi hiye kebou to bobou kebou olou fei mei degei. ⁴⁰ Mei degeimou, e diāmokou kou gue yodu, ni kageimou gue degele iya? Ni amokou be damaleyo-deiyo mei? ⁴¹ Dia gue hiyedo degemou, diounou tugulo tobou i, o koume koyodo? Wibou to boboubou kahane e tā dulomou, mei degeliyode tobou i.

Yesuha duo kasaj, fi totou degei o takou dala ke igile mugu

(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

5 Yesuha e dabai degedi obou de mosole sama, ohueiyai Galili dama, ilobou sa Gerasakou ile fologai. ² Yesuha mosole dogogou fogou imou, duo kasajye tou o ta e tofigie widagai saya ke sia dema hagumou gelegu. ³ Eme tei widagai sakou tiadi o. O tae tigale sasaj mei. Tigi neledoyene tigale sasaj mei. ⁴ Oe eme dobogoubou abogoubou tigi neledoye tiga idiye, kenou si e tigi ke kagile fila kama fodi. Eme nele hiyedo, oe e tolou sasaj mei. ⁵ Sawisie olou fei, agalibou huliabou debe eme tei widagaiyabou bitouyabou denou siadi. E gou guama sulugi, yousie e kolo igiye kagisedi.

⁶ O kahage Yesu ahudo tafalamou duguomou, e foukua hagua, Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiamou duwoli, ⁷ e tā nelebou do tobou, Yesu, nāme damaledo Godihā Dihi. Nā amokou kei degelamou? A namokou Godihā huya ke āme makodayede tobou. ⁸ Yobe, Yesuha kou tobou, duo kasaj, nā o kou tou fogou fogou iyede tobou kahā degemou. ⁹ Kegemou, Yesuha emokou ne hube koyo? de yodu. Mā hube Ami, eibe sudo dalaguayode tobou. ¹⁰ Kege tobou ma haba tobou mou iligi, nā duo kasaj sudo mā duledu dala keme sa ahudo sa kokou hobou igisedayede tobou.

¹¹ Sa kelegebe, bitou huyadefei ta hafei kokou be, wai sudo biye nalā deleigui. ¹² Duo kasaj kediā Yesukou neledo dege kou gue tobou i, nā ei tobou ba ya, wai duledu fologalebe de bolou? ¹³ Yesuha ni imabeedemou, duo kasaj kediā o ke tou fogou ya, wai kediā duledu fologai. Fologoumou, wai kediā foukua ya, tiāhaiya ke ohueiyai kokou fogu fiasigemou, hueiye olou fei woumou tofigile hobogou. Wai olou feibe 2,000 kege sā degei.

¹⁴ Wai sudo ke dia dalaguadi o kediā ke duguomou, kama fosige ya, sa hiye kileyabou, sa sa hafeiya kebou olou fei tā ke susulo tobou mou sulugui. O sasaj kediā tā uwo ke dulomou, kage degeiye degei domou dugulamou haguasiei. ¹⁵ Yesukou haguasiemou dugube, duo kasajye kou tou o keme duwomou dugulo i. Fi totou degei keme mei degeimou, fimaj

bolofejido degeimōu, yukuei kama duwei. Dia ke duguomōu, guē degele i. ¹⁶ Yesuha degeimōu dugulo i o kediaḡe diamokōu ke susulo tobolōu i. O duo kasagāye tou ke igile mugu kebōu, haba wai tofigiei kebōu de susulo tobolōu i. ¹⁷ Dia ke tobolōu imōu dulomōu, Yesukōu ta neḡedo dege, na ei sa kōu tōu fogōu ba, sa ta fogōu iyede tobolōu i.

¹⁸ Kegemōu, Yesuha mosole foudu fala degeimōu, duo kasagāye kōu tou o kaha emokōu neḡedo dege yodu, na boloyodeiba, a nabōu de ile? ¹⁹ Kenōu si Yesuha dafamōu akoguo tobou, name mosokōu ile, Hiye Ohā namokōu solōu do degemōu degagai ke ne sosōu diamokōu tobōu yedei. ²⁰ Kegemōu, o kahaḡe fogōu ile, sa Dekapolisya ke sulugi, Yesuha emokōu degagai kaha ta ke tobōu mōu siei. Sa ke tie o sasaj kedia ta ke dulomōu be, fi hiyedo ma i.

Yesuha sasaj dihi tei ta haguagi, haba sasaj taha e yukueikōu kugumōu bolō degei

(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Kegemōu, Yesu e bohōu ma ile, ohueiyai Galili mosoleye dama, ilobōu folomōu dugube, o sasaj sūdo hagua kefegulo imōu dugu. Kefeguo dalaguamōu, e ohueiyai biyakōu tefelei. ²² Tafalamōu, egei moso dia daladi o ta haguei. E hube Jairus. Hagua, Yesuha tafala kokōu hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, ²³ neḡedo dege kōu gue tobou, ma sasaj dihibe tolo iladi. Kenōu si na ile, ne dobogōu dogoguo bolō degeyedeiba, e haguā gehē degeleyode tobou. ²⁴ Kege tobōu mōu, Yesu e o Jairusbōu de i.

O sasaj sūdo dilie sesele yolugi, dilie tōu golōu ma i. ²⁵ Ali duo kokōu be, sasaj tane tefelei. Sasaj keme sadebe olōu feido 12 kegebe tiaibōu nōu delei. ²⁶ Eme dokta sūdo kōu dugumōu iye, kenōu si donōu neḡe idi. E sele sūdo sibidiye, kenōu si e do huyadefei ta bolō degeli mei. Do kaha dolo hiyenōu degei. ²⁷ Sasaj kahaḡe Yesuha degedi ta uwo ke dulomōu hagua, o sasaj sūdo tafalaguamōu, ene kele tefelei. Yesu e tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kokōu kugu. ²⁸ Yobe, e Yesuha yukueinōu fei kugubabe, e bolō degeledade tawalemōu. ²⁹ E Yesuha yukuei kokōu kugumōu, kelegenōu e tiai ke totodo mei degei. E tōu hemele fiyoumōu duguomōu, e dobe mei degelidade tawai. ³⁰ Do mei degeimōu, kelegenōu Yesuha yōu e neḡe ilo ke mei degeimōu tawalemōu bohōu mōu, ma yukueikōu koyoha kugulou? de yodu. ³¹ Yesuha e dabai degedi o kedia emokōu tobou, na dugu, o sasaj sūdo na tōu golōu ma dalayode tobolōu i. Na kageimōu koyoha ma yukueikōu kugulou de yoduya? ³² Kenōu si Yesuhaḡe koyoha e kugu domōu haba o sasaj kediaḡemokōu defeido masei. ³³ Sasaj kahaḡe emokōu ke tama degeli ke tawalemōu, guē degemōu dio keibōu haguamōu, Yesu hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, yōumakōu degei sagaj ke olōu feido Yesukōu tobou. ³⁴ Yesuha sasaj kokōu tobou, mogo dihi, na amokōu damaleyodei kaha bolō degei dala kuhē. Ne do mei degei. Na ile, bologuado dalayede tobou.

³⁵ Yesube ta tobolōu tafalamōu, egei moso dia daladi o Jairusha e dabai degedi o kedia haguasiemōu, Jairuskōu tobou, ne dihibe tolo iyodei. Na Tisakōu hagi degedayede tobou. ³⁶ Kenōu si Yesuha ta ke tobolōu ili dulobe tagali mei, e Jairuskōu tobou, na hobōu guē degeda. Na mōu damaleyodeyede tobou. ³⁷ E o sasaj kedia akoguo, ni abōu idamabeedemamōu be, Pitabōu, Jemsbōu, Jemsha e mala Jonbōu kediaḡemokōu nōu di imebeede tobou. ³⁸ Yolugi, egei moso dia daladi o kaha moso hafei degemōu dube, mosokōu be, dihi kaha sihou gosolo ile uwo hiyedo degele imōu dulo i. ³⁹ Fologamōu, Yesuha ile folo, o sasaj kediaḡemokōu tobou, ni kageimōu gosolo uwo hiye kōu degeiya? Dihi kōume teli mei, eme tiei tilayode tobou. ⁴⁰ Kenōu si o kedia emokōu yilo i. Yilo imōu, e dia mihikōu muguamabeedemamōu, dihi e ayebōu e adiōu bōu, yōu e dabai degedi o kamadia kediaḡemōu denōu wōu ma, dihi tei tila moso kodu fologai. ⁴¹ Sasaj dihi tei ke dobogōu tolōu mōu tobou, talita kum. Ta kaha sibigebe kōu gue, sasaj dihi, a namokōu haguayede tobolōu. ⁴² Kege tobōu mōu, kelegenōu sasaj dihi kaha haguama siei. Haguama sumōu, o mosodu tafalagua kedia duguomōu, hiyedo kesigile i. Sasaj dihi kaha e sadebe olōu feibe 12 kege. ⁴³ Yesuha ta neḡedo dege tobou, kōu degeli kōume ni omokōu tobōu damabeedei. E kege tobōu ma, sasaj dihi keme nale ta nemabeede tobou.

Sa Nasaret o sasaj kedia Yesuha ta dulo ili mei

(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

6 Yesuha sa ke tōu fogōu, yōu e sabekōu i. E dabai degedi o kediaḡe ebōu de fogōu yai. ² Fologamōu, misiholo duwodi sawisiei kelege, e egei mosodu folomōu, Godiha ta hehegiei. Hehegieimōu, o sasaj sūdo dulo kesigiemōu tobolōu i, o kōume ta keme koyoha tobōu mōu e dulomōu kuhe tobōu ya? Tewe e dalabe, tewe keme kagei? Midihō bolō gehē gehē kōu degele, e kage degeiya? ³ O kōume moso togodi oyode tobolōu i. Eme Mariaḡa dihi, Jemsbōu Josepbōu Judasbōu Saimonbōu kedia die eye. E bobasi diane dibōu de kōu le dalagua. Mosoma o sasaj kedia kege tobolōu mōu Yesu dafa i. ⁴ Kege tobolōu imōu, Yesuha kōu gue tobou, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hune sa sa olōu fei o sasajye hebele fogulo idi, ha kenōu si mosoma o sasajbōu, diōu die sosōu bōu kediaḡe die ta ta dulo idiyo mei. Diōu die mosodo kokōu be die hube meidoyode tobou. ⁵ Sa kilebe e midihō gehē ta degeli mei. Do o tanōu tanōu diamokōu nōu e dobogōu dogoguo bologuomōu bolō degele i. ⁶ E e mosoma o sasaj kedia damaleyodele ili mei kokōu fi hiyedo maji.

Yesuhā ē nele ke kōū hehegieiye, kenōū si ē dabai degedi o kediā defei ta tawale ili mei

(Tā Hiye 6:6–8:21)

Yesuhā o olōū fei 12 kege kediāmokōū dabai nei

(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

Kegemōū, Yesuhā ilemōū, sa kahā duo kileya sa sa huyadele ifejiya ke hehegiemōū siei. ⁷ Sulugi, o olōū fei 12 kege kediā haguismōū, diā haguasieimōū tobou, nī o bolōū sa ta iba, o bolōū sa ta iba demabeede-mamōū, ē yōū ē huya ke diā duo kasagai igisemabodomōū nele nemōū i. ⁸ E diāmokōū kōū gue tobou, nī ilababe, nale sadama, ye kōūdama, sele sadama, bulukainōū tōū ma ima. ⁹ Abogōū moso ke kamababe, yukuei tōū mugu bolōū kādama. ¹⁰ Nī sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokōū nōū dalali, sa ke kuhe tōū fogōū ya degama. ¹¹ Nī sa ta folouba, sa ke tie o kediā nī die mosokōū wolōū folo ho fogōū, haba nī tobolōū kene ta du ho fogōū babe, sa ke tōū fogōū fogōū ima. Nī ilababe, abogōūkōū duotele dala ke igile filāba kuhe fogōū ima. O kediāge nī kege degeli ke duguobabe, die midihō kasagai kahā hebebe molōū daladade tawale ileyode tobou. ¹² Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōū tā ke tobōū mōū, diā ya, o sasai kediāmokōū be, nī fi bohōū mabeede tobōū mōū suluguei. ¹³ Suluguali, duo kasagai sudo igisemōū, haba do o sudone gusege huei humōū, bolō degele i.

O Herothā Yesube fafeleya degedi o Jonyadei

(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20, 9:7-9)

¹⁴ Yesuhā ē hu sa sa olōū fei tefeimōū, hiye o Herothā o sasaiye tobolōū imōū du. O ilo kelege Yesu ēme fafeleya degedi o Jon kōū tolo i kahā haba haguā gehe degeiyode tobolōū i. Kegei kahānōū ē midihō gehe gehe ke kuhe milōū gadiyade tawale i. ¹⁵ Haba ilo kelegebe Yesu ēme Elaijayode tobolōū i. Haba ilo kelegebe ēme habage-degele-duguo-tobōū di-o, afu tofolōū i ke sa degeiyode tobolōū i. ¹⁶ Herothāge tā ke dulomōū tobou, o Jonbe ā gabagi kōū kaiye, haba gehe dege haguāi kuhe dei de tobou.

¹⁷⁻¹⁸ Herothā tā ke tobou kahā yobe kōū gue, Jon ēme teli mei kelege, Herothā ē eye Filiphā sobōū Herodias figōūmōū, Jonhā nā nē eyehā sobōū ke figā hube dōūdo meiyode tobou. Kegei kahā, Herothā o ta tobōū mōū, Jon tolōū mā, didiō mosokōū tigi nelede kahā tigama dogogu. ¹⁹ Jonhā tā ke tobou kahā dowoye, sasai Herodiashā Jonbe dafamōū walamōū fimāi. Kenōū si wolo sagai mei. ²⁰ Yobe, Herothā Jonbe defeido dia delei kahā. Herot ē Jonkōū guē degemōū, Jonbe Godihā dihile kokōū be dōūdo odade tawai. Kegei kahā degemōū, Jonhā egei tobolōū ke dulo fimāmamōū kōū hagi degeiye, kenōū si Jonhā haba tobōū ba dulo sagai degei.

²¹ Ise sawisie ta, sasai Herodiashā Jon wolo a dugu. Kelegebe, Herothā adiōū hā ē malā felei sawisie ke hohobolōū nale hiyedo kefemamōū, gamani obōū, ami hiye obōū, sa Galili hiye obōū kediā digumōū, haguasie kefeguomōū, nale ke nalā duweguei. ²² Nale nalā duwoguamōū, Herodiashā sasai dihi mabigi kahā fele siōū gōū mōū, Herotbōū o olōū fei kediā tagale i. Tagale imōū, hiye o Herothāge sasai dihi kokōū kōū gue yodu, āge nāmokōū be kei nele? Bi nā tagali ke amokōū tobōū ba, ā nāmokōū neleyode tobou. ²³ E damalede maka dege kōū gue tobou, nā bi kagei ta amokōū yodulu keme ā dōūdo nāmokōū neleyodema makai. Mā sa kene nā molōū sagai degeibabe, ā ta difolōū, nāmokōū neleyode tobou.

²⁴ Kegemōū, sasai mabigi kahā mulōmōū, ē adiōū kōū yodu, ā kei bi neyede tobolōū? de yodu. E adiōū hā kōū gue tobou, Jon fafeleya degedi o kahā widio ka neyede tobōū yedei. ²⁵ E adiōū hā ke tobōū mōū, sasai mabigi kahā totodo bohōū mā folomōū, hiye o kokōū tobou, nā kōū bōū genōū Jon fafeleya degedi o kahā widio ka, melekikōū sagie amokōū neyede tobou. ²⁶ Hiye o Herot ē tā ke dulomōū, hagi hiyedo degeiye, kenōū si o nale nalā duwogua kediā dihile kokōū ē damalede kōū degeleyode tobou kahā sidifi degele sagai degeimōū, tā ē sasai gisiai kokōū kōū tobou keme ta fogolōū sagai mei. ²⁷ Kelegenōū, totodo haguā, ē ami o ta tobōū mōū, didiō mosokōū ile, Jonhā widio diafou. ²⁸ Diafolōū mōū, melekikōū sagiemōū, malā hagua, sasai mabigi kokōū neimōū, sasai kahā malā ile, ē adiōū kōū nei.

²⁹ Kegemōū, Jonhā ē dabai degedi o kediā hiye o Herothā degei kahā tā uwo ke dulomōū haguasie, Jon tei malā ile widai.

Yesuhā o 5,000 kege kediāmokōū nale nei

(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

³⁰ Kegemōū, tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā bohōū mā haguasie, Yesuhā dalakōū kefeguomōū, dabai diā kōū degele i kebōū, Godihā tā diā kōū hehegie tobolōū i kebōū de susulo tobolōū i. ³¹ Kenōū si o sasai sudo ima haguama dele ili kahā, nalebe nale sagai mei. Yesuhā diāmokōū tobou, dinōū ime. O mei sa kokōū ile, nī huyadefei misihomabeede tobou.

³² Kege tobōū mamōū, diōūnōū mosole sama, ohueiyai ilobōū, o mei sa kokōū yai.

³³ Kenōū si o sasai sudo kediāge diame youmōū, die midihō kōū duguo tawale hobogou, tā uwo ke sa sa olōū fei tefeimōū, o sasai sudo ohueiyai koya ke abogōūya fōukua yolugi, Yesuhā ili sa kokōū diābukōū fologai. ³⁴ Yesuhā ohueiyai ilobōū folomōū dugube, o sasai sudo kefema dalamōū duguomōū, solōū do hiyedo degei. Yobe, diame wai sipsip, wolōū daladi obōū mei sagai kegei. Dalaguamōū duguomōū, ē tā yomogōū hehegie tobōū mōū i. ³⁵ Hehegie tobōū mōū ibe demōū, habi degeimōū, ē dabai degedi o kediā haguasiemōū tobou, kōū lebe moso mei, haba huliāne degeli kahā degemōū, ³⁶ nā o sasai kefegu ke tobōū ba ya, sa sa hafei kokōū ya ke diōū seleye nale mōūma

nalā ile. ³⁷ Kenōu si e diāmokōu sima tobou, nalēbe ni diāmokōu nēma. Diā yodu, nā ei sele 200 kege † malā ya, ōu si mōūma hagua, o sasaj kediāmokōu neyede-ma tobolōu? de yodulo i. ³⁸ Kenōu si e kōu gue yodu, ōu si olōu fei kage dala? Ni ya, yodugamabeedei. Diā ya yodugama haguasiemōu, ōu si olōu fei houyosi kegebōu, haba miye bolōu kegenōu fei dalayode tobolōu i.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, nige o sasaj olōu fei diq sū kele kefeguo duwomabeedema. ⁴⁰ Kege tobolōu mōu, bilo ibe, ilo kele 100 kege kefeguo bilo i, ilo kelebe 50 kege kefeguo bilo i. ⁴¹ Duwoguamōu, Yesuhā ōu si houyosi kege kebōu, miye bolōu kebōu de malā tolōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofeyode tobou. Tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degedi o kediāmokōu neimōu, diā mōumamōu, o sasaj kediāmokōu fimōu i. Haba miye bolōu keke bafigima, o sasaj kediāmokōu fimōu i. ⁴² Fimōu, o sasaj olōu fei kediā nalē nalā iligi guokōu degele i. ⁴³ Ōubōu miyebōu ke nalā iligi, olōu fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olōu fei 12 kege kodu saga i. ⁴⁴ O nalē nalā i olōu fei kediāme 5,000 kege. ††

Yesuhā ohueiyai tageya tofōu tofōu i

(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)

⁴⁵ Kelegenōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, nibukōu ohueiyai ilobōu sa Betsaidakōu ima. Ame o sasaj kediāmokōu imabeedeiba diā youba, hobōu a ni habage kuhe ile. ⁴⁶ E yawo de tobolōu ma fogōu, diho bagā tobolōu lamōu bitoukōu felei. ⁴⁷ Habido, mosole ohueiyai dulekōu tilamōu, Yesu eme esofei ohueiyai biyakōu tefelei. ⁴⁸ Ohueiyai biyakōu tafalali dugube, wi hiyedo hagumōu, e dabai degedi o kediāme mosole malā ili kahā hagi hiyedo degele imōu dugu. Kenōu si mosolebe ile sagaj mei. Sabiyale hafei degeimōu, e ohueiyai tageya ke tofōu diāmokōu i, mosole dohōu gōu fogōu ilamōu degei. ⁴⁹ Kenōu si Yesuhā dabai degedi o kediā e ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagu-mōu duguomōu be, duo kasagāye haguluyade tawalemōu, gōu guā i. ⁵⁰ Yobe, diā olōu fei e hagumōu duguomōu, gue hiyedo degele i. Gue degele imōu duguomōu, e kelegenōu totodo tobou, ni hobōu gue dededama. Kōūme ānōu. Ni fi neledō dege dalama. ⁵¹ Mosole foudu folo, diābōu de dalamōu, wi ke mei degei. Mei degeimōu, diā kesigiemōu, fi fofōu gule i. ⁵² Yobe, ōu si, Yesuhā o sasaj sūdo kediāmokōu kōu fi kahā sibigebe, diā ta tawale ili mei kahā degeimōu. Die fi be hiligido dalagua.

Yesuhā sa Genesaretkōu do o sasaj sūdo bologuomōu bolō degele i

(Matyu 14:34-36)

⁵³ Yesubōu diā ohueiyai dama sa Genesaretkōu fologamōu, mosole gomogu. ⁵⁴ Mosole dogogumōu,

† Die tae sele hube 'denarius'. Sawisiei tanōu kahā dabai degei kahā hebe keme sele 'denarius' tanōu fei. †† Keme o kediānōu. Haba sasajbōu sisigobōu olōu fei kage nalā i keme di ta tewe mei.

sa ke tie o sasaj kediā Yesuhā midihō duguo tawale hobogou. ⁵⁵ Tawale hobogōu mōu, sa kiliya ke olōu fei tā ke tobolōu mōu suluguamōu, sa ke tie o kediā do o sasaj botogogai tagetōu dogoguema hebema, Yesube kele dalayodeimōu dulomōu, kele hebema yai. ⁵⁶ Sa sa kiliya olōu fei Yesu e sumōu be, oe do o mōūma haguasiemōu, kefegudi sa kokōu dogoguedi. Dogoguemamōu be, Yesu baha duwoguali, hagumōu, tā neledō dege kōu gue tobolōu i, nā ne yukuei ke seseguba, do o kediā ne yukuei fe kokōu nōu kugugueiba, bolō degele ileyodele i. Kegeimōu, diā Yesuhā yukuei fe kokōu nōu kugugueimōu, olōu fei bolō degele i.

Godihā tā kahāge di kōu guai egei keme gabama feleido dala

(Matyu 15:1-9)

7 Moseshā kuolōu yo du o ilo kediā sa Jerusalem tōu fogōu ya, Farisi o kediā geleguomōu, Yesubōu de kefegulo i. ² Kefeguomōu dugube, Yesu e dabai degedi o ilo kelebe dobogōu bigili mei nalē nalā imōu dugulo i. ³ Farisi obōu Juda obōu olōu fei kediāge die kōu guai egeinōu sesedi. Die dobogōu defeido bigili meibe, nalē nalā idiyo mei. ⁴ O kediā makisikōu yamōu, bohōu mā haguasiemōu be, tō teli meibe, nalē nalā idiyo mei. Midihō sūdōne, die kōu guaiye afu degedi keme diāne sesedi, kopebōu bilikabōu meleki-bōu de defeido bigile idi ke sagaj. ⁵ Kegemōu, Farisi obōu Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediā Yesukōu haguasiei, kageimōu ne dabai degedi o kediā di kōu guai egei ke sesele iyo mei? Die dobogōube sibigibōu kege nalē nalā ili. ⁶ Yesuhā sima tobou, nime tāenōu tobolōu idi o. Aisaiahā habage tamā degele ke to-boue, e nijmokōu nōu kōu gue tobolōu mōu nalā, O sasaj kōūdiāge mā hūbe tāenōu hebele fogulo idi, kenōu si die fi be ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei. ⁷ Diā hehegedibe, oe kuolōu māi kenōu hehegile idi. Kuolōu tā kōūme Godihā tayodema, amokōu mōu yūūwa kege kōu mōu hohōbolōu idi.

Aisaia 29:13

⁸ Nime Godihā tā ni dumabeedei ke tobekōu muguomōu, oe hehegedi midihō kenōu sesega iliyode to-bou.

⁹ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu haba tobou, nige Godihā egei ke tobekōu mugulo hobogou, niōu hehegedi midihō kenōu sesega ili kahā degemōu. Ke degelibe bolō sagaj, ha bolō mei sagaj? ¹⁰ Moseshā kōu tobou,

Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegyedei.

Kisim Bek 20:12

Haba kōu guene tobou,

O koyohā e aye adiōu diliemokōu tā kasagaj dege to-bōu babe, o keme wouba tolo ileyodei.

Kisim Bek 21:17

¹¹ Kenōu si nige kōu gue tobolōu di, o koyohā bi ta e aye adiōu diliemokōu nele sagaj ke haba Godikōu neleyo-dema makoubabe, ¹² nige bi keme e aye adiōu diliemokōu be hobōu nedayede tobolōu idi. ¹³ Kegei

kahā nīme Godihā tā huyafej degele idi. Nī kōū guai o kediā hehegiemōū hagumōū nīne dulo i kenōū to-bolōū idi. Haba, nīme kōū guai egei sūdo kegele i ke sesele ili.

Yesuhā o duo sibigi degedi kahā tā ke tobou
(Matyu 15:10-20)

¹⁴ Kegemōū, Yesuhā haba o sasaj haguismōū, haguasie kefegumōū tobou, nī olōū fej mā tā kōū du-loba tawamabeedei. ¹⁵⁻¹⁶ Nalē di nalā idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Ha di fimama tamākōū degedi kahānōū si o di duo sibigi degedi.

¹⁷ Kegemōū, Yesuhā o sasaj kediā tōū fogōū mōū, mosōkōū fogōū ile foloumōū, ē dabai degedi o kediā emokōū tobou, tā makai, nā tobou kahā sibigebe tobōū yede tobolōū i. ¹⁸ E sima tobou, nīme kageimōū fī totōū degele iya? Nalē olōū fej di nalā idi kahage di duo ta sibigi degediyo mei ke tawama. ¹⁹ Yobe, nalē olōū fej di nalā idi keme guamedunōū mūdi. Habage tamākōū feledi. Nalēbe di fī du mūdiyo mei. Yesuhā ke tobou kahā sibigebe nalē olōū fejibe nalēnōū yode tobou. Kuolōū ta dala mei. ²⁰ Yesuhā haba tobou, obe fimama tamākōū degedi kahānōū yōū ē duo sibigi degedi. ²¹ A tobolōū be, midihō kasagaj milōū gadi olōū fej o fimaj tamā degedi kōū guei ke tobolōū, fī kasagaj mādi midihō, sasaj hiyoubōū, o hiyoubōū siadi midihō, bi hiyou mōūdi midihō, o wodi midihō, ²² sasaj hiyoubōū, o hiyoubōū mōūdi midihō, bimaj duguo tagadi midihō, midihō kasagaj omokōū milōū gadi midihō, ogōū ga tobōū di midihō, tōū e tagadi midihō gehe gehe, kona degedi midihō, yogo susuga tobōū di midihō, du ho fogōū di midihō, totōū dege milōū di midihō. ²³ Kege degegadi midihō kasagaj olōū fejibe o duledu dalaguali, tamā dege milōū gōumōū be, o duo kuhe sibigi degediyo tobou.

Sa Fonisia sasaj tahā Yesukōū damaleyodei
(Matyu 15:21-28)

²⁴ Yesu ē sa ke tōū fogōū mōū sa Tairkōū fogōū ile felei. Folomōū, mosō ta folo duwei. E o tae ē kile duwo ke tawalebe dafaiye, kenōū si ta mogogolōū sagaj mei. ²⁵ Kegeimōū, sasaj ta, ē dihi sasaj dihibe duo kasagajye tou. Sasaj kahā Yesube mosō kodu dalayodele imōū dulomōū, toto hagua, Yesuhā abogōū hafej dege yubu sugulo fiamōū duwei. ²⁶ Sasaj keme hūti ta sasaj, sa Fonisia sasaj, ē sadobe Siria. Sasaj kahā Yesukōū nele-do dege kōū gue tobou, nā duo kasagaj, mā dihi tou dala ke igile muguyede tobou. ²⁷ Yesuhā sima tobou, di sisigo kediabukōū nalē neme. Di sisigo nalē ke mōūma, so kediāmokōū hebeseiye.

²⁸ Sasaj kahā tobou, Hiye O, nā damaledo tobouye, kenōū si nalē nalā imōū be, so kediā fafai hayedu tilaguali, sisigo kediā nalē fī fiasigili ke mōūma nalā idiyode tobou.

²⁹ Kegemōū, Yesuhā sasaj kokōū tobou, nā kege tobolōū degeimōū nā boholōū mā i. Ne dihibe duo kasagajye tōū fogōū fogōū iyode tobou. ³⁰ Kege tobōū mōū, sasaj kahā ile, mosōkōū folo dugube, dihi keme

ē tiadi kotōū tilamōū dugu. Duo kasagajye ē tōū fogōū mōū, bolō degei dugu.

Yesuhā o ta kihiyōū tefegai, tā mei ke bologuomōū bolō degei

³¹ Kegemōū, Yesu ē sa Tair tōū fogōū mōū, sa Saidon duoya ke iligi tōū fogōū mōū, haba sa Dekapolisya ke iligi, ohuejyai Galilikōū mū. ³² Mūmōū, sa ke tie o kediā o ta emokōū wolōū haguasiei. O keme kihiyōū tefegai. Tāne bologuā tobōū diyo mei. O kediā Yesukōū, nā nē dobogōū dogoguba, o kōūme bolō degeleyode tobolōū i. ³³ Yesuhā o ke wolōū ilemōū, o sasaj tōū fogōū, tafēj ile, diliesofēj dalali, ē dobogōū bolōyue o kahā kihiyōūdu muguomōū, haba ē dobogōūkōū koso helemamōū, o kahā ikōū kugu. ³⁴ Hebenitōū daladuguo, molō hiyedo holo filāmōū, tā mei o kokōū efata-yode tobou. Tā kahā sibigebe kōū gue, sōūseyede tobou. ³⁵ Kege tobōū mōū, o kahā kihiyōū sōūsei. Tā mei degei kene bolō degeimōū, bologuādo taj. ³⁶ Bolō degeimōū, Yesuhā ē degeli ke tobōū damabdomōū kuolōū dogogu. Kuolōū kōū dogoguyē, kenōū si o sasaj kediā ē degei ke hiyedo tobolōū suluguei. ³⁷ O sasaj tā ke dulo kesigiemōū tobolōū i, ē degegolu olōū fejibe bolōnōū. E degeiyege, kihiyōū tefeiye nā tā dulo ili. Tā meiyene tā iliyode tobolōū i.

Yesuhā o 4,000 kege kediāmokōū nalē nei
(Matyu 15:32-39)

8 Kelegebe, o sasaj sūdo haba haguasie, Yesukōū kefegulo i. Dalaguali, nalē mei degeimōū dugumōū, Yesuhā ē dabai degedi o kediā haguismōū haguasieimōū kōū gue tobou, ² a o sasaj kediāmokōū solōū do degeli. Abōū de dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimōū, nalē mei degei. ³ A o kediame die sabekōū mōū kege yamabeede tobōū ba yolugi, ali hegieye tofigile sagaj degele iye domōū. O ilo kelebe sa ahudo o sasajyode tobou. ⁴ E dabai degedi o kediā sima tobou, sa kuokōū be hebe mei mihjōū sa. Di ōū sibe kiliya kele mamōūmaba, o sasaj kediāmokōū nele? ⁵ E diāmokōū yodu, nī ōū sibe kage dala? Ōū sibe dioyosi kegenōū dalayode tobolōū i.

⁶ Kegemōū, Yesuhā o sasaj kediāmokōū, nī mihjōū duwoguamabeede tobou. E ōū si dioyosi kege ke malā tolōū mōū, Godikōū bolofejyode tobōū ma, ōū si ke bafigimamōū, ē dabai degedi o kediāmokōū neimōū, diā mōūmamōū, o sasaj kediāmokōū fimōū i. ⁷ Miye huyadefej ilo kelene delei. Yesuhā Godikōū bolofejyode tobōū mamōū, miye kene fimabeede tobou. ⁸ O sasaj kediā nalē ke nalā iligi guokōū degele imōū, isimo fofōū guei ke kefema, tigi mosō tegei dioyosi kege kodu sa i. ⁹ O olōū fejibe 4,000 sagaj kege.

Kegemōū, Yesuhā o sasaj olōū fej tobōū mōū fogōū yai. ¹⁰ Youmōū, ene ē dabai degedi obōū de mosole sama yolugi, sa Dalmanutakōū fologai.

Diã Yesukôu midihô gehe ta milôu yedele i

(Matyu 16:1-4)

¹¹ Farisi o kediã haguasiemôu, Yesukôu tãe biya iligi, e tefeledugulamôu kôu gue tobolôu i, na midihô gehe ta milôu ba dugubasi, eige name Godihã tobôu môu, hebenitôu ge hagueidade tawaleyode tobolôu i.

¹² Yesu e molo hiyedo holo filamôu tobou, kageimôu ifi kôu bôu gedo o sasã kediãge midihô gehe hegiba dugulamôu yodulo iya? A nîmokôu damalêdo tobolôu kuhe. Ifi midihô gehe ta milôu ba dugulo ile meiyode tobou. ¹³ Yesuhã kege tobôu ma fogôu môu, o sasã kediã tôu fogôu môu, mosoleye ohueiyai dama, ilobôu felei.

Tã makaibe Farisi o kediãbôu o Herotbôu diã die ôu si-di mola kokôu mã tobou †

(Matyu 16:5-12)

¹⁴ Yesubôu diã mosole sama ohueiyaiya yolugi dugube, ôu sibe sali mei. Dabai degedi o kediã totôu dege fogôu haguasiei. Ôu si tanôu feido sa haguasiei dugu. ¹⁵ Kegemôu, Yesuhã nelêdo dege tobou, nîôu tawaibôu. Farisi o kediãbôu Herotbôu die ôu sidi mola keme nî moye. ¹⁶ E dabai degedi o kediã e kege tobôu môu dulomôu, diônôu tugulo tobolôu i, ege di ôu si mei kahã degemôu tobolôu yodei. ¹⁷ Diã tugulo tobolôu imôu Yesuhã tawalemôu tobou, nî kageimôu di ôu si mei ke tugulo tobolôu iya? Kageimôu nî toto tawale ili mei. Nî fîbe hiligido dalagua. ¹⁸ Nîme kôu dihobôu ye, kenôu si ta dugulo iyo mei. Kihiyoye kôu dalaye, kenôu si ta dulo iyo mei. Kageimôu nî totôu degele iya? ¹⁹ A ôu si houyosi kege ke bafigimamôu, o 5,000 kege kediãmokôu fi kelegebe, nale isimo fogoubetigi moso tegei olôu fei kage sa ilou? Olôu fei ¹² kegeyode tobolôu i. ²⁰ Haba a ôu si dioyosi kege ke bafigimamôu, o 4,000 kege kediãmokôu fi kelegebe, nale isimo fogoubetigi moso tegei olôu fei kage sa ilou? Olôu fei dioyosi kegeyode tobolôu i. ²¹ E diãmokôu tobou, kageimôu a kôu degegai ke nî ta tawale iyo mei?

Yesuhã e dabai degedi o kediãmokôu hehegie tobôu di

(Tã Hiye 8:22-10:52)

Sa Betsaida o ta diho du degei ke Yesuhã bologuomôu bolô degei

²² Yesubôu diã sa Betsaidakôu ya fologoumôu, o ilo kediã diho du degei o ta Yesukôu wolôu haguasiemôu, na o diho du degei kôu kuguyede tobolôu i. ²³ Yesuhã o diho du degei o kahã dobogôu tolôu alikôu tafei ilemôu, o kahã diho kokôu koso helemamôu, dobogôu o kokôu dogoguomôu yodu, na bi ta de dugulu? ²⁴ O ka-

† Ôu sidi mola kahã sibigebe die midihô kasagã.

hã masele dala demamôu tobou, a o ilo kele youmôu kôu duguluye, kenôu si hebe sa degei kahã youmôu duguluyode tobou. ²⁵ Haba e dobogôu o kahã diho kokôu dogoguomôu, bologuomôu, e diho bolodo degei, bi olôu fei tamãno dugu. ²⁶ Yesuhã o kokôu be, na o diho hobôu siada. Ne mosokôu nôu iyedei.

Pitahã Yesube Godihã makaiyode tobou

(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Yesuhã e dabai degedi obôu de ya, sa sa huyade-fei, sa Sisaria Filipai hafei dege dalaguaya ke suluguali, diãmokôu kôu gue yodu, o sasã kediãge ame koyodade tawale iya? ²⁸ Diã tobou, o ilo kediãge name fafeleya degedi o Jonyode tobolôu ili. Haba ilo kediãge Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobôu di-o tayodele ili. ²⁹ Yesuhã haba yodu, nîôu ge ame koyoyode tawale iya? Pitahã tobou, name Godihã makai o Kelesuyodei. ³⁰ Kegemôu, e diãmokôu nelêdo dege tobou, nige ame o keyode tobôu dambeedei.

Yesuhã yufido eme tolo ileba, haguã gehe degeleyodei

(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Kegemôu, Yesuhã e dabai degedi o kediãmokôu yôumakôu tamã degele ke yoma hehegie tobou, O Kediã Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu, Mosesã kuolôu yo dulo i obôu olôu fei kediã e tobekôu mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisiei kamadia kege mei degeiba, haba haguã gehe degeleyodei. ³² Tã ke tamãdo tobôu môu, Pitahã Yesu wolôu teguo ilemôu, emokôu gofôudo dege tobou. ³³ Kenôu si Yesuhã bohólôu môu, e dabai degedi o kediãmokôu maselemôu, Pitakôu gofôu dege tobou, Tamã, na mã tobekôu i. Name Godihã fimãibe tawaiyo mei. Name o kediã fimã kekenôu tawali.

³⁴ Kegemôu, Yesuhã o sasãibôu, e dabai degele idi obôu olôu fei kediã haguissoumôu, haguasieimôu tobou, o koyohã a seselababe, e yôusie huyafei degeba, a hebe fufuguomã hebele ile sagã kenôu tefeleda, a seseyede tobou. ³⁵ O koyohã yôu e finôu tolôu subabe, e fi keme mei degeiba tolo ile. Ha o koyohã tã uwo bolofei ke tolôu ba, mã habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolôu ke molôu. ³⁶ O tahã sa sibige kuokôu bimã olôu feido kôu molôuye, haba e fi gehe ke môu li mei dalali toubabe, bi olôu fei kahãge e fibe ta dogôu gulo mei. ³⁷ E bimã kahãge fi tofousogo tofousogo tofolôu keme ta mamólôu sagã mei. ³⁸ Ifi kôu bôu gebe o sasã kediãge Godi tobekôu muguomôu, midihô kasagã daga daga kenôu milólôu dalagua. O koyohã abôu mã tabôu de tobekôu muguoba, amokôu sidifi nejbabe, sawisiei ta kelege, O Kediã Dihi ege Aye Godihã hohôya ke e esol o kediãabôu de haguaba, e o kene tobekôu muguba, sidifi hiyedo degeleyode tobou.

9 Yesuhã haba kôu gue tobou, a nîmokôu damalêdo tobolôu kuhe. O ilo kuokôu tafalagua kediã teli

†† Kelesube Godihã di mamôuyadomôu makai o.

mei dalagualli, Godihā o sasaj wolōu dalale ke neledo dege tamā degeiba dugulo ile.

Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Sawisiei walajiyosi kege mei degeimōu, Yesuhā Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de bitou sasado kotōu wōu ma folomōu, diōunōu deleigui. Diā baha dalaguamōu, Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degei. ³ E yukueibe fo degema hohō hiyedo dugulo i. Sa sibige kuokōu ge e yukuei fo degei ke sagaj ta dala mei. ⁴ Diā ke duguomōu, haba dugube, o Elaijabōu Mosesbōu dilie tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i. ⁵ Pitahā ke duguomōu, Yesukōu tobou, Tisa Hiye, di kōu le tofolōu be bolō. Ei moso dihifei kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne moso, tabe Moseshā moso, tabe Elaijahā mosgyodei. ⁶ Pitahā totōu dege mōu nōu kege tobou, diā guē hiyedo degei kahā degemōu. ⁷ Dalagualli dugu, mabi ta migile, diā olōu fei gogu. Mabi timi kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, kōume mā Dihi. Age eme tagadido. Ni e tā dumabeedeimōu du. ⁸ Kelegenōu masele iligi dugube, Yesu enōu diābōu tafalamōu dugulo i. O tabōu tafalamōu dugulo ili mei.

⁹ Kegemōu, bitou ke tōu fogōu muguolugi, Yesuhā diāmokōu neledo dege kōu gue tobou, ni dugu keme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kediā Dihi e tolo ileba, widai tōu fogōu haguagiba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei. ¹⁰ Diā tā ke tamā dege tobōu li mei, diōunōu tuguga tobolōu i, widai tōu fogōu haguama ileyodei kahā sibigebe kage?

¹¹ Kegemōu, diā Yesukōu yodulo i, kageimōu Mose-shā kuolōu yo du o kediage Elaijabe ebukōu haguayede tobolōu iya? ¹² Yesuhā tobou, damaledo, Elaijabe ebukōu kōu haguaba, bi olōu fei doususuloye, kenōu si kageimōu Godihā kuguokōu kōu gue tobou, O Kediā Dihi eme do hiyedo duguba, oe eme kasagaj бага ileyodei? ¹³ Kenōu si a nimokōu tobolōu kuhe, Elaijabe ebukōu kōu haguei. Hagumōu, o kediage emokōu diōu die fiye tawagai sagaj kenōu degele i. Godihā kuguokōu kōu nalaj sagaj kenōu tefele degele iyode tobou.

Yesuhā o dihi ta duo kasagajye tou ke bologuomōu bolō degei

(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Yesubōu e dabai degedi o kamadia kegebōu diā bohōlōu mā mugua, yogo diāmokōu geleguomōu dugube, o sasaj sudo diā silēmā dalaguamōu, Mose-shā kuolōu yo du o kediā diāmokōu tae biya imōu dugu. ¹⁵ O sasaj kediā Yesu hagumōu duguomōu ke-sigiemōu, totodo emokōu fokua yamōu, habi bolofeyode tobolōu i. ¹⁶ Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu yodu, ni o kediābōu de kei tobolōu mōu biya iya? ¹⁷ O ta, o sasaj duo kile delei kahā tobou, Tisa, a mā o dihi, duo kasagajye tou, tā mei degei ke namokōu malā haguei. ¹⁸ Duo kasagaj kahā dihi ke hiligedo tolōu mōu be, mihikōu hebele mugudi.

Mogouya tuo feledi. Me tiligama, e tōu ne dalalemadi. A ne dabai degedi o kediā duo kasagaj ke igile muguyedeiye, ha diā ta igile mugulo sagaj meiyode tobolōu i.

¹⁹ Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasaj nime ta damaleyodele iyo mei. A nibōu de hiyedo dalalebe dafa. A ni tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu malā haguamabeedei. ²⁰ O kediā dihi ke emokōu malā haguasieimōu, duo kasagaj kahā Yesu duguomōu, kelegenōu dihi ke fifigimōu, mihikōu fiyamōu, kakolo tilali, mogouya tuo felei.

²¹ Kegeimōu, dihi kahā e ayekōu Yesuhā yodu, sawisiei olōu fei kage kege degediya? E ayehe tobou, dihi huyadefeji kelege yomogōu hagulugi, ifine kegenōu dala kuhayode tobou. ²² Duo kasagajye dihi kōu doulukōu bōu talekōu bōu hebele muguomōu be, do-lolamōu degedi. Na eimokōu solōu do dege dihi de bologuale? ²³ Yesuhā yodu, na kageimōu dihi de bologuale de yoduya? O koyohā damaleyodebasi, olōu fei keme e sasale degeleyode tobou. ²⁴ Kelegenōu, dihi kahā e ayehe hiligedo tobou, aye kōu damaleyodeiye, kenōu si mā damaleyodeibe huyadefejinōu. Na a dogōu guyede tobou. ²⁵ Dihi kahā e ayehe kege tobōu mōu, Yesuhā dugube, o sasaj sudo fokua haguasieimōu duguomōu, duo kasagaj kokōu gofōu dege tobou, duo kasagaj name tā mei, kihiyōu tefegai, na dihi kōu tōu fogōu fogōu i. Haba ta hagua tōu dayede tobou. ²⁶ Duo kasagaj kahā tā digio degema, dihi ke hiligedo tolōu fifigima tōu fogōu fogōu imōu, dihi keme tei sagaj tilamōu o kediā tolo iyade tawale i. ²⁷ Kenōu si Yesuhā dihi kahā dobogōu tolōu haguagimōu, e haguā tofou.

²⁸ Kegemōu, Yesuhā ile mosokōu foloumōu, e dabai degedi o kediānōu dalagualli, eige duo kasagaj ke igile mugulobe kagei kahā hagi degei? de yodulo i. ²⁹ E tobou, di diho bagā tobōu di kahanōu si, duo kasagaj kegei ke igile mugulo. Abe ta dala meiyode tobou.

Yesuhā haba tage eme tolo ileba, haguā gehe degeleyodei

(Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Yesubōu diā sa ke tōu fogōu ya, sa Galili duo kileya sulugualibe, Yesuhā o tae eme kele suludade tawalebe ta tagali mei. ³¹ Yobe, ege e dabai degedi o kediāmokōu hehegiei. Kōu gue hehegie tobou, O Kediā Dihibe oe ho o kediāmokōu seseguba, wouba tolo ile, haba sawisiei kamadia kege mei degeiba haguā gehe degeleyode tobou. ³² Kenōu si tā kahā sibigebe diā ta tawale ili mei. Diā guē degeimōu, tā kahā sibige emokōu ta yodulo ili mei.

O koyobe hiye o?

(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Kegemōu, Yesubōu diā sa Kaperneamkōu ile fologai. Mosokōu fologamōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu yodu, di haguasiligi, alikōu gebe nime kei ta tobolōu ilou? ³⁴ Kenōu si diā ta tobōu li mei. Yobe, alikōu ge diōusie o koyobe hiye o degele domōu kahā

tā tobolōu mōu tae biya i kahā degemōu. ³⁵ E duwoli, e dabai degedi o olōu fei 12 kege kedia haguismōu, dia haguasieimōu tobou, o koyohā hiye o degelababe, eme mabōu o sagai dege dalali, o olōu fei kedia dogōu gu dabai degeyede tobou. ³⁶ E kege tobōu ma, dihi huyadefei ta mala, o timidu tefegi. Tefegiemōu, dihi ke hebele tolōu mōu, diamokōu tobou, ³⁷ o koyohā amokōu damaleyodemaba, mā huya ke dihi huyadefei kōu sagai ta dogōu gubabe, abōu de dogōu gulu. O koyohā a dogōu gubabe, anōu dogōu guyo mei, mā Aye a tobōu mōu haguei, ebōu dene dogōu gulu kehede tobou.

O dimokōu ho degeiyo mei keme di mogodo

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jonhā Yesukōu kōu gue tobou, Tisa, ei dugube, o tahā ne huya ke duo kasagaiye tolōu i ke igisemōu sumōu dugulo i. Kenōu si o keme dibōu siadiyo mei kahā, ei e akogulo iyode tobou. ³⁹ Yesuhā tobou, nige hobōu akogudama. O koyohā mā huya ke midihō gehe gehe milōu babe, ege amokōu be toto tā kasagai dege ta tobolōu sagai mei. ⁴⁰ O dimokōu ho degeiyo mei keme di mogodo. ⁴¹ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyohā nime Kesuhā odade tawaleba, mā huya ke nīmokōu huei dōu ma neibabe, o keme hebe bolofei ke molōu.

Midiho kasagai kahage damaleyodei ke makodi

(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Yesuhā haba tobou, o tahā degeiye, dihi damaleyodei kōu sagai tae midihō kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelebe hiyedo folodo. ⁴³⁻⁴⁴ Ne dobogōu kahā nā wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, nā ne dobogōu ke diafolōu hebele filā. Kegema, nā fi gehe ke mōubasi, nā dobogōu tanōu feibe bolo, tabōu mei. Nā dobogōu bolou dalali, dou mei degediyo mei kokōu iye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne abogōu kahā nā wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, nā ne abogōu ke diafolōu hebele filā. Kegema, nā fi gehe ke mōubasi, nā abogōu tanōu feibe bolo, tabōu mei. Nā abogōu bolou dalali, dou sakōu hebele muguye. ⁴⁷ Ne diho kahā nā wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, ne diho ke tele filā. Kegema, nā Godihā wolōu dalale sa kokōu foloubasi, nā diho tanōu feibe bolo, tabōu mei. Nā diho bolou kege dalali, dou sakōu hebele muguye. ⁴⁸ Dou sa kokōu be

Seyene o tōu nalā idi keme ta mei degele mei. Douyene nalā dalale, kenōu si ta mei degele mei.

Aisala 66:24

⁴⁹ Gali sole dogogubabe tabale mei, nebe kenōu tefei, one doulukōu muguba, sibigi olōu fei mei degeleyode tobou. †

⁵⁰ Solebe bolodo, kenōu si sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sebe degele? Nime sole sebe dugudi

† Nā Wok Pris 2:13 dugu.

sagai kegenōu dalaguali, mogo dege dalaguamabeede tobou.

Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā tā ke tobou

(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)

10 Yesuhā sa ke tōu fogōu, sa Judiakōu ile folomōu, tō Jordan ilobōu i. Kelegene o sasai sudo emokōu haguasieimōu kefegulo i. Kefegumōu, e Godihā tā kōu hehegiedi sagai kegenōu hehegiei.

² Kegemōu, Farisi o ilo kedia Yesukōu haguasiei, e tefeledugulamōu, emokōu yodu, di kuolōu maiyege obe sobōu huloba haba de hiyafogolōu nōu? ³ Moseshage nīmokōu kuolōu be kage dogogulou? de yodu. ⁴ O kedia tobolōu i, Moseshage oe kuguo nalāma sobōu kokōu neleba kuhe hiyafogolōu be tabōu meiyodeiyode tobolōu i. ⁵ Kenōu si Yesuhā tobou, nī feibe hiligido dalagua kahā degemōu, Moseshā egei ke kuhe nalāmamōu nīmokōu neiyode tobou. ⁶ Moseshā ke nalali mei kelege, yomogou kelegebe, bi olōu fei milōu gai o kahage, Obōu sasajibōu de milōu gai.

Stat 1:27

⁷ Kegei kahā degemōu, obe e aye e adiōu tōu fogōu ile, e sasajibōu de dogōu gubabe, ⁸ dilie tōu be tanōu fei dege dalale.

Stat 2:24

Diliebe bolou mei, diliebe tanōu feido degei. ⁹ Kegei kahā degemōu, Godihā tigama fogou keme o tae ta kusidayede tobou.

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kedia bōu de mosokōu fologamōu, dia emokōu sobōu hiyafogōu di ke haba yodulo i. ¹¹ E tobou, o koyohā e sobōu hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, o keme sasai ebukōu hu ke makoulu. Midihō kege degeli keme sasai hiyou mōudi midihō. ¹² Sasai tahā e mā hiyafogōu ile, o ta hubane, eme o hiyou mōudi sasai.

Yesuhā sisigobe emokōu haguasieimabeede tobou

(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ O sasai kedia die sisigo mōuma, Yesuhā kugugueyadomōu haguasiei. Kenōu si e dabai degedi o kedia ke duguomōu gofōu dege tobolōu i. ¹⁴ Yesuhā ke duguomōu be, hohō degeli mei, hagi degemōu, e dabai degedi o kedia mokōu tobou, nige sisigo kedia ame hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, diōu amokōu haguamabeedei. O sasai kedia me sisigo kenōu tefiemōu be, Godihā dia wolōu dalayode tobou. ¹⁵ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyo nā Godihā wolōu dalale sa kokōu be dihi huyadefei бага folo ho fogōu babe, nā ta folo meiyode tobou. ¹⁶ Kege tobōu mamōu, sisigo kedia kefeguo tolōu mōu, die widiletōu dobogōu dogoguemōu, Godihā diamokōu midihō bolofei ke hehegieyadomōu yodu.

Bibōu o kaha Yesubōu de ta kei

(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Yesu e tōu fogōu fogōu ilamōu degeligi dugube, o ta emokōu fōukua haguamōu, yubu sugulo fiyamōu duwoli yodu, Tisa bolofeido, ame kage degeibasi, fi tofousogo tofolōu ke molōu? ¹⁸ Yesuha sima tobou, na amokōu kageimōu bolofeyodeiya? O olōu feibe bolo ta dala mei, Godi enōu si bolodo. ¹⁹ Na Godiha kuolōu olōu fei ke kōu tawale hobogou.

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobōu mōuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu ta sada.

Ogōu gama o bi hiyou hobōu mōuda.

Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegieyedei.

Kisim Bek 20:12-16

²⁰ O kaha emokōu tobou, Tisa, ame kuolōu mai olōu fei ke dihifei kelege dulo sesegamōu hagulugi, ifine kuheyode tobou. ²¹ Yesuha o kokōu maselemōu solōu do degemōu tobou, tanōu fei ta na degeli mei dala. Na ile, ne bimai olōu fei ke tiga, sele mōumaba, bi mei o kediamokōu fimōu i. Na kege degeibasi, ne bi hebenitōu dala ke na molōu. Kege degema, ma habage seseyede tobou. ²² O kaha ta ke dulomōu, fi kogōu, hagi degemōu fogōu i, e bimai hiyedo dala kaha degemōu.

²³ Kegeimōu, Yesuha e dabai degedi o kediamokōu maselemōu tobou, bibōu oyege Godiha wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo. ²⁴ E dabai degedi o kedia ta ke dulomōu kesigile i. Kenōu si Yesuha haba tobou, mogo diama, Godiha wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo. ²⁵ Wai kamelyege yukuei gofōu di aye aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godiha wolōu daladi sa kokōu folone hagi hiyedo folodo. ²⁶ Dabai degedi o kedia ta ke dulomōu, bōu basiado kesigiemōu, diōunōu tugulo tobolōu i, kageibasi, o koyoha fi tofousogo tofousogo tofolōu ke molōu? ²⁷ Yesuha diamokōu maselemōu tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godiha degelenōu si hagi ta dala meiyode tobou.

²⁸ Kegemōu, Pitaha tobou, na du. Eibe bimai olōu fei tōu fogōu mōu, na sesele yolu kuheyode tobou.

²⁹ Yesuha tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyoha amokōu damaleyodema, ta uwo bolofei ke dulo seselaba, e moso tōu fogōu babe, o keme mōu duwolo mei. Haba, eye mala, owōu bobasi, adiōu aye, dihi, hebe hai olōu fei kene tōu fogōu babe, ³⁰ o kahage e molōube, haba 100 kege molōu. Sa kōu le tafalaba, bi Godiha emokōu nelebe, bi e afu mōudi keme gabale. E moso, eye mala, owōu bobasi, adiōu, dihi, hebe hai olōu fei kegele i ke sudo molōu. Haba tabe, o ilo kelege e makolaba degele ile. Habagesi, sawisie ta, e fi tofousogo tofousogo tofolōu ke molōu. ³¹ Kenōu si o sudo, ifi amulo yolu kediamame habagekōu do yale. Ifi habagekōu do dalagua kediamame amulo yale.

Yesuha uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei

(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yesubōu dia sa Jerusalemkōu yadi aba ke yolugi, Yesu amulo imōu, e dabai degedi o kedia fimai hiyedo degele i. O sasai die habage yolu kediane gue degele i. Yolugi, e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediamokōu haguamabeede tobōu mamōu, diōunōu kefeguo dalamōu, e yōumakōu tama degeladi ke diamokōu haba hehegie tobou. ³³ Ni duma, di ifi sa Jerusalemkōu ile fologaba, o taha O Kedia Dihi e mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediamokōu seseguba, ta sama wouba, tolo ileyodemaba, sa ta o kediamokōu sesegulo ile. ³⁴ Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, koso hesema, tigi dofōu ye woma, dodo wala iba tolo ile. Sawisie kama-dia kege mei degeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

Jemsbōu Jonbōu dilie hiye o degelamōu degele i

(Matyu 20:20-28)

³⁵ Kegemōu, Sebediha dihi bolou dilie hiye Jemsbōu Jonbōu dilie Yesukōu ya tobou, Tisa, na ele kōu degelamōu degeli keme namokōu yoduba, na boloyode tobōu yede tobolōu i. ³⁶ Yesuha diliemokōu yodu, nelege a nelemokōu kei degeyedeiya? ³⁷ Dilie kōu gue tobolōu i, na ne hohō kokōu hiye o degeba dalaba, sawisie kahage ele ta ne dobogōu delekōu duwoba, haba tabe ne dobogōu fofōukōu duwoba dele sagai degeliyode tobolōu i.

³⁸ Kenōu si Yesuha diliemokōu sima tobou, nele amokōu kōu yodulu kaha sibigebe nolōu ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, dobōu hagi bōu a dugulo keme nelene de dugulo ile? ³⁹ Ele ke sasale dugulonōu yode tobolōu i.

E haba tobou, nelebe do a dugulo sagai kenōu tefele kōu duguloye. Hagi a dugulo sagai keme nelene dugulo ile. ⁴⁰ Kenōu si o koyobe ma dobogōu delekōu duwoba, fofōukōu duwoba dele keme a ta makale sagai mei. Duwodi bolou keme Godiha o bolou ta yōu e tagaiya ke makamai dalayode tobou.

⁴¹ Kegemōu, dabai degedi o ilo 10 kege kedia ta ke dulomōu, dia Jemsbōu Jonbōu diliemokōu gofōu degele i. ⁴² Gofōu degele imōu, Yesuha dia haguismōu, emokōu haguasieimōu kōu gue tobou, ni olōu fei kōu tewe, sa ilo kelegebe die hiye o kedia o sasai wōu ma dalaguadibe, dabai olōu feibe taye fōumōu degele idi. Die hūbōu o kediamame o sasai kediamokōu hagi nelemōu, die tanōu sesegamabeede tobolōu idi. ⁴³ Midihō kegei keme ni degedama. Ni o koyoha hiye o degelababe, o ke name o ilo kedia dabai degedi o degeyede tobou. ⁴⁴ Damaledo, ni o taha hūbōu o degelababe, o ke name o sasai olōu fei kedia fisimōu dabai degedi o sagai dege dalayedei. ⁴⁵ Yobe, O Kedia Dihi e hagueine, o taha e dogōu guyadomōu

† Grik tae 'kope' bōu 'fafaieya' bōu de nalai kaha sibigebe dobōu hagi bōu hiyedo dugulo.

hagueli mei. E hagueibe, e o sasaj dogou gulamou haguei. E younou tolo ileba, o sasaj sudo mamou lamou kuhe hagueiyode tobou.

Yesuha dih du degei o ta bologuoumou bolu degei
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yesubou dia ya, sa Jerikokou fologai. Sa ke tou fougou youmou, o sasaj sudo diabou de yai. O ta, e hybe Bartimeus, eme o Timeusha dihi, e a fekou duwei. Eme dih du degei, o sasaj kediamokou sele hawaga duwodi. ⁴⁷ E sa Nasaret o Yesube haguluyodeimou dulomou, neledo dege hagnosis, Yesu, Devitha huti, na a solou do degeyede tobou. ⁴⁸ O sudo gofou degemou, emokou na tadayede tobolou i. Kenou si e haba hagnosis, hiligedo tobou, name Devitha huti, na a solou do degeyedei. ⁴⁹ Yesuha iligi ali duo kele tofolou, o sasaj kediamokou dih du degei o ke haguayede tobolou mabeedeimou, dia hagnosis tobolou i, na gue degeda. Hagua, Yesuha na haguayede tobolou yodele i. ⁵⁰ E ta ke dulomou, e yukuei sasado ke dile fila, toto do haguama Yesukou i. ⁵¹ Geleguomou, Yesuha emokou yodu, name a namokou kei degele ke tagaiya? Tisa Hiye, ame ma dih bolu degele sagaj degeliyode tobou. ⁵² Yesuha tobou, na i. Ne damaleyodei kahanou ne dih ke bologuoumou bolu degeli kuhayode tobou mou, kelegenou e dih bolodo degeimou, Yesu diliou fa aba yai.

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei

(Ta Hiye 11-16)

Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefe felei

(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

11 Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, bitou Oliv kokou ge sa Betfagebou, sa Betanibou kokou fologai. Fologamou, e dabai dege di o bolou ta kediliemokou tobou, ² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai doki kaha tagetou ta biyeli mei. Wai doki ke fiyolou ba wolou haguama. ³ O tae nelemokou kagelamou degeiya? de yodubabe, nele Hiye Oha dabai degele dalayodema. Mei degeba, totodo bohoulou ma wolou hagualeyode tobou mabeede tobou. ⁴ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, wai doki wili ta alikou tafalamou dugu. Obe wai doki ke moso taha adikou bagagie fogou tafalamou dugu. O bolou kedilie doki ke fiyolou mou, ⁵ o hafei kele tafalagua kedia diliemokou yodulo i, nele kagelamou wai doki bagagi kou fiyolou ya? ⁶ Dilie Yesuha kou tobou sagaj kenou tefele tobou mou, o kedia bologoyodeimou, dilie doki ke wolou haguasiei. ⁷ Doki wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki

tagetou dogogoumou, Yesu e kotou folo biyei. ⁸ Wai doki tageya imou, o sudo die yukuei sasado digima, aba ke mamou yai. O ilo kele hebe haimikou yamou, hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai. ⁹ O ilo kele Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i,

Di hohobou me.

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyeideibasi.

Buk Song 118:26

¹⁰ Godiha dogou guyenou Devitha huti o koumaha di wolou dalalamou hagulu kuhe.

Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

¹¹ Kegemou, Yesuha iligi, sa Jerusalemkou folomou ile, Godiha mosokou folomou, bi olou fei defeido taye dugulo hobogou. Ile, e dabai degedi o olou fei 12 kege kediamou de sa Betanikou fogou yai, aso mulu kaha degemou.

Yesuha hebe kiyou ke kolo madayede tobou
(Matyu 21:18-19)

¹² Sabiyomou, Yesubou dia sa Betani tou fogou mou yolugi, Yesu e hegie degei. ¹³ Yolugi, e hebe kiyou ta guo hiyedo ahu dege tafalamou dugu. Ile, kiyou yelekou ge kiyou kolo ta de dala domou defeido dugube, kiyou keme kolo ta mal mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Yobe, kiyou kolo a mei kaha degeimou. ¹⁴ Mou dalamou duguomou, ege hebe kiyou kokou kou gue tobou, kegeligi kolo ta haba mouba, obe ta naiye. E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulo i.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei

(Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Yesubou dia sa Jerusalemkou bohoulou ma ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mou di o kedia fafai kene e biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi kene biligisei. ¹⁶ Godiha moso kekaimidube, bi ta mouma felegadamabeede tobolou mou akogu. ¹⁷ Kegei degemou, e o kediamokou hehegie tobou, Godiha kuguokou be Ma mosobe sa sa o olou fei kedia dih baga tobolou idi mosoyode

Aisaia 56:7

nalai dala.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mou di o kedia womogou di moso sagaj degeli.

Jeremaia 7:11

¹⁸ Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu tobolou tafalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesh kuolou yo dulo i obou kedia ta uwo ke dulo mou, Yesube kage wouba tolo domou tugulo tobolou i. Yobe, hiye o kedia emokou gue degeimou, o sasaj olou fei e ta ke dulomou kesigile idi kaha degeimou.

¹⁹ Habi degeimôu, Yesubôu diâ sa Jerusalem tôu fogôu môu yai.

O tahâ damaleyodemaba, diho bagâ tobôu babe, e yodulu sagâi keme molôu
(Matyu 21:20-22)

²⁰ Sabiyomôu, Yesubôu diâ aba yolugi, hebe kiyou keme fafagale fiyei dugu. Guobôu tefebôu olôu feïdo kege fafagale fiyei. ²¹ Pitahâ duguomôu, Yesuhâ i degei kē tawalemôu tobou, Tisa Hiye, nâ dugu. Hebe kiyou, i nâ kolo haba ta maḍayedei kôu fafagale fiyei kuheyode tobou. ²² Yesuhâ sima tobou, nî Godikôu damaleyodemabeedei. ²³ A nîmokôu damaleḍo tobolôu kuhe. O koyohâ bitôu kuokôu, nâ haguâ, tãlekôu fogu fiyayedema, fimâi bolouḍôu mei, e tobolôu sagâi keme damaleḍo degeledade tawaibabe, e tobolôu keme tamâ degeiba dugulo. ²⁴ Kegei degemôu, a nîmokôu tobolôu kuhe. Nî Godikôu bi ta molôuyodemaba, damaleḍo molôudade tawaleba diho bagâ tobôu babe, bi keme molôuyode tobou.

²⁵⁻²⁶ Kegemôu, Yesuhâ haba tobou, nî haguâ, diho bagâ tobôu lababe, nî o takôu hagi degei ta dalababe, kē gebe meiyodemaba kuhe diho bagâ tobôu ma. Kegeibasi, nî Aye hebenitôu duwo, ege midihô kasagâi nî milôu ga i kē gebe meiyodele.

Hiye o kediâ Yesukôu, nâme o koyohâ huya kē dabai degediya? de yodulo i
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Kegemôu, Yesubôu diâ sa Jerusalemkôu haba ya fologamôu, e Godihâ mosô kekaimidu folo siei. Sumôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu, Moseshâ kuolôu yo dulo i obôu, odo odobôu kediâ haguasiemôu, ²⁸ emokôu yodulo i, nâme dabai kôume koyohâ huya kē degediya? Nâme o koyohâ tobôu môu, dabai kôu kuhe degediya?

²⁹ E o kediâmokôu tobou, ane nîmokôu tã ta yodulamôu. Nî amokôu doḍo dege tobôu basi, ane nîmokôu o a tobôu môu dabai degeli keme tobolôu. ³⁰ Jonhâ fafeleya degedibe o kediâ dabai? Ha hebenihâ dabai? Nî amokôu tobôu mabeede tobou.

³¹ Kegemôu, hiye o kediâ diônôu tugulo tobolôu i, di hebenihâ biyode tobôu babe, ege nî Jonhâ tobôu di keme kagemôu damaleyodili mei de yoduye. ³² Haba di obenôu tawaga degediode tobôu bane, di tã kege tobolôu ne bolô meiyodele i. Hiye o kediâ o sasâi kediâmokôu guē degemôu kege kôu tobolôu i. Yobe o sasâi olôu feï kediâge Jonbe habage-degele-duguo-tobôu di-odade tawale i kahâ degemôu. ³³ Kegeimôu, o kediâ Yesukôu ei ta tewe meiyode tobolôu i. Yesuhane tobou, ane o koyohâ a tobôu môu dabai kôu dege haguei keme a nîmokôu ta tobolôu meiyodei.

Tã makaiḍe midihô kasagâi milôu ga idi o kediâ hebe hai dia dalaguadi kokôu mā tobou
(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

12 Kegemôu, Yesuhâ Juda hiye o kediâmokôu tã makainôu kôu gue yoma tobôu môu i, o tahâ e

hebe haimikôu hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimôu, mihî dama, dugule bologuaj, dabai degedi o ilo kediâ hebe kolo kodu sama, tofôu tofolôu gagima, tigi kolo hueï gofôudo kē kuhe milôu gamabadomôu. Mihî dama mei degeimôu, o kahâ mosone togoma tagetôu haba fogolo tegei. Hiyou moyye domôu dia daladi o keme kotôu tafalayadomôu. Dabai olôu feï mei degeimôu, hebe hai obôu kahâ o ilo kediâmokôu e hebe hai kē heliofeï nelemôu, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobôu ma, sa ahudo kuhe fogôu i. ² Habage, hebe kolo kē suwi degeimôu, hebe hai obôu kahâ ahudo dalali, e dabai o ta ile, hebe kolo ilo kele gama haguayede tobou. ³ Keḅôu si hebe hai dabai degele idi o kediâge dabai o kē hagua feleimôu duguomôu, diâ e tolôu mā womamôu, nâme môu fogôu iyede tobolôu i.

⁴ Kegeimôu, haba hebe hai obôu kahâ e dabai o ta tobôu môu imôu, diâ o keḅe tolôu mā, widiokôu woma, bôu basiado makoma fogôu môu, o keḅe fogôu i.

⁵ Kegei degemôu, hebe hai obôu kahâ haba e dabai o ta tobôu môu i. Hebe haimikôu foloumôu, diâ o kē dolodo woumôu tolo i. Kegeimôu, hebe hai obôu kahâ haba e dabai o sudo tobôu môu tanôu tanôu yai. Keḅôu si hebe haimikôu fologoumôu, hebe hai dabai degele idi o kediâ ilo kele woma tôu fofôu gueimôu fogôu yai, haba ilo kelebe woumôu tofigile i. ⁶ O tanôu do ta delei, keme hebe hai obôu kahâ yôu e dihido, yôu hohô degedido. Keḅôu si uwagedo, e dihi keḅe tobôu môu hebe haimikôu i. E ayeḅa yôusie tobou, diâ mā dihiḅa tãsi dulo ileyodei. ⁷ Dihi kē ile foloumôu, hebe hai dabai degele idi o kediâ e duguomôu, diônôu tugulo tobolôu i, o kôume, e aye toubabe, e ayeḅa bi olôu feïbe e molôu. Kegei degemôu, di dihi kôune wouba tolo iba, hebe hai kôu di môumebeede tobolôu i. ⁸ Diâ kege tobôu ma, dihi kē tolôu mā walamamôu, hebe hai hagulekôu hebele fileiyode tobou.

⁹ Kegemôu, Yesuhâ haba yodu, hebe hai obôu kahâge kagele? E ile, o hebe hai dabai degele ili kediâ wouba tofigieiba, e hebe hai kē o ilo kediâmokôu neleyode tobou.

¹⁰ Yesuhâ haba tobou, tã Godihâ kuguokôu nalai dala keme nige husôuma tawale ili mei? Tã keme kuhe,

Mouti, mosô togodi o kediâ dugube kasagâi degeimôu kôu igile fileï keme e haba meleya mouti fogou. ¹¹ Hiye Ohâ degeiyenôu bolô degei dala kuhe. Ei dugulube, keme bolofeïdo, di tawaga tobolôu sagâi mei.

Buk Song 118:22-23

¹² Kegemôu, hiye o kediâ Yesuhâ tã makai keme diâmokôu nôu tobolôu dade tawalemôu, Yesube tolôu mā tã salamôu kôu degeiye, keḅôu si degeli mei, diâ o sasâi kediâmokôu guē degemôu, môu fogôu yai.

Obege gamani hiye o Sisarkôu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagâi mei?
(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Hiye o kediâ Yesuhâ tobôu gai kē tefele dugulamôu tã saleiyodemamôu degele iligi, Farisi o ilobôu,

Herothā dabai degele idi o ilobōu kediā tobōu mōu yai. ¹⁴ Diā Yesukōu fologamōu tobolōu i, Tisa, ei kōu tewe, nāme damaleđo tā tobōu di o. Nā omokōu ta guē degediyo mei. Nā tobōu dibe, o hu dalabōu, o hu meibōu kediāmokōu tā tanōu fejnōu tobōu di. Nā Godihā midihō hehegedibe, damaleđo kenōu hehegedi. Ei yodu tā huyadefej ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkōu de nele, ha nele sagāi mei?

¹⁵ Kegemōu, Yesuhāge o kediā taenōu tobolōu dade tawalemōu, e diāmokōu tobou, ni kageimōu a tefeledugulo iya? Sele dio ta malā haguama. A dugulo. ¹⁶ Diā sele dio ta malā haguamōu, e diāmokōu yodu, figisa kōubōu, hu kōubōu debe koyohale? Diāge Sisarhaleyo-dele i. ¹⁷ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, Sisarhā bi debabe, Sisarkōu nēma. Godihā bi debabe, Godikōu nēmabeedei. Diā e tā ke dulomōu kesigile i.

Sadyusi o kediā Yesukōu obe tolomōu haguā gehe degele idi ke yodulo i

(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Kegemōu, Sadyusi o kediā Yesukōu yai. Diāge o tofigieibe haguā gehe degele ile meiyode tobolōu idi. Diā ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i, ¹⁹ Tisa, Moseshā dimokōu tā ta kōu gue nalāi, o tahā sobōu huloba dihi ta degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malāhā kuei sasāi ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehā dihi degele. ²⁰ Afudo, o eyē malā dei olōu feibe dioyosi kege. Wolo kahā sobōu huye, dihi degeli mei tolo i. ²¹ Tolo imōu, ha e malāhāne sobōu kenōu hu. Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e malā tahāne nebe kenōu tefei. ²² Kenōu tefeledugulo iligi olōu fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degeli mei. Uwagedo sobōu kene tolo i. ²³ Habage, o tofigile i kediā haguā iba, sobōu kene haguōubabe, sasāi keme o koyohā sasāi? O dioyosi kege kediā sobōu ke kōu humōu iyode tobolōu i.

²⁴ Kegemōu, Yesuhā sima tobou, Godihā kuguokōu nalāgai dala keme ni ta tawale iyo mei. Godihā nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kahā degemōu, ni tā gulāi dege tobolōu ili kuhe. ²⁵ O tofigiei kediāme haguā gehe degemababe, sobōu hulo mei, mōu kege tofolōu, hebeni esol o sagāi degele ileyode tobou.

²⁶ Kenōu si o tofigiei kediāme haguā gehe degele ileyodili keme, Moseshā kuguokōu kōu gue nalāi dala kōume ni husōuma tawale ili mei? Moseshāge hebe ta douye noūmōu masele tafalamōu, Godihā emokōu tobou,

Āme Abrahamhā Godi, Aisakhā Godi, Jekophā Godi. ††

Kisim Bek 3:6

²⁷ Ēme tofigiei o kediā Godi mei. Godibe o gehe dalagua kediā die Godi. Tā ni ke tobolōu be gulāido-yode tobou.

Godihā tā hiyedo folodo

(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Sadyusi o kediā Yesubōu de tae biya imōu, Moseshā kuolōu yo du o tahā foloumōu, Yesuhā o kediāmokōu bologuādo sima tobōu mōu dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Godihā tā olōu fei kelebe, tā sibigedobe kou? ²⁹ Yesuhā tobou, Godihā tā sibigedo keme kōu gue,

Israel o diāma, ni defeido duma. Di Hiye O Godibe tanōu feido. ³⁰ Ni Hiye O Godi enōu tagama. Ni solōu bōu ni duobōu ni fimāibōu ni nelebōu olōu fei kegeye e tagamabeedei.

Lo 6:4-5

³¹ Godihā tā hiye tabe kuhe,

Nā nōusie tagadi sagāi kenōu tefeledugulo, nogo diāmokōu ne kengenōu tagayedei.

Wok Pris 19:18

Tā taege tā bolou keme gabale sagāi meiyode tobou.

³² Moseshā kuolōu yo du o kahā Yesukōu tobou, Tisa, nā tobolōu be bolofei. Damaleđo, Hiye O Godibe tanōu fejnōu dala. Godibe tabōu mei. ³³ Di Godi enōu tagalebe, ni solōu bōu ni fimāibōu ni nelebōu olōu fei kegeye e tagaleba, haba di mogo diāmokōu ne solōu do degelebe, di o tae yōusie solōu do degedi sagāi kenōu tefeledugulo degeibasi, midihō keme sibige hiyedo. Midihō kahāge gali doulukōu sile Godikōu nedi keme gabaiyode tobou.

³⁴ Yesuhāge kuolōu yo du o kahā bologuā tobōu mōu dulomōu tobou, nāme Godihā wolōu daladi sa keme ahu dege dala meiyode tobou.

Kegemōu, o sasāi kediā tā ke dulomōu, diā emokōu guē degemōu be, haba tage ta yodulo ili mei.

Yesuhā o sasāi kediāmokōu Godihā makai o Kelesube koyo? de yodu

(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yesuhā Godihā moso kekaimidu folomōu, o sasāi kediāmokōu hehegiligi kōu gue yodu, kadegemōu Moseshā kuolōu yo du o kediā Godihā makai o Kelesube Devithā † dihiyode tobolōu iya? ³⁶ Duo Bolofei hā degeiye, Devithā kōu gue tobou keme di kōu tewe,

Hiye Ohā mā Hiye Okōu kōu gue tobou, nā mā dobo-gōu delekōu duwoba ibe deba, a ne ho o kediā mōum-aba, ne abogōu hayedu kefeguloyodei.

Buk Song 110:1

³⁷ Devithānōu o Kelesube e Hiye Oyodei debabe, ni kegeimōu o keme Devithā dihiyodele iya?

Yesuhāge kuolōu yo dulo i o kediāme midihō kasagāi milōu ga idiyodei

(Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54, 20:45-47)

Yesuhā hehegie tobōu mōu be, o sasāi sudo dulomōu hohō degele i. ³⁸ Hehegiligi, o sasāi kediāmokōu kōu gue tobou, kuolōu yo du o kediāmokōu be niōu tawāibōu. O kediāge yukuei sasado ke kama sulugwadibe, kefegudi sa kokōu ge oe diā duguo agali

† Lo 25:5 †† O kediāme afu tofigile i, kenōu si Godihā e dihile kokōu be sosou dalaguayodei.

‡ Devit eme Juda o sasāi kediā die kōu guai hiye o.

bolofeyodele idi ke tagale idi. ³⁹ Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeyido dege duwogualenou tagale idi, o sasaj kedia diame hubou odade tawamabadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeyido kokou duwogualenou tagale idi. ⁴⁰ Dia kwei sobou kediamokou ogou gama, die bimaj olou fei ke hiyou mala idi. Dihog baga tobou dine, dia taenou sasado dege tobolou idi. Habage Godiha ta sale kelegebe diame hebe kasagaj molouyode tobou.

Kuei sasaj taha Godikou tei sele dio nei
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesuha Godiha moso kekaimidu sele sadi bokisi hafeyi dege duwoli dugube, o sasaj sudo sele mouma haguasie sa imou dugu. Selebou o kediane sele sudo sa imou dugu. ⁴² Kuei sasaj, eme bibou mei, e tei sele dio bolounou fei ke mala hagua, sele sadi kodu sagimou dugu. ⁴³ Yesuha ke duguomou, e dabai degedi o kedia haguismou haguasieimou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Kuei sobou bibou mei koumah e sele neibe hiyedo. O kedia nele i ke olou fei gabai. ⁴⁴ Selebou o kedia sele sa ibe, die bi hiye kou dalamou, huyadefeyinou sa i. Kenou si kwei sasaj koume e nale mouidi sele uwagefei ke olou feido sagiyode tobou.

Yesuha Godiha moso makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

13 Yesu e Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o taha emokou tobou, Tisa, na dugu. Na moso igi hiyedoyenou togogai † bolofeyido ke dugugayede tobou. ² Kege tobou mou, Yesuha kou gue tobou, na ifi moso hiye sudo kou dugulube, habagebe igi taha igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ileyode tobou.

Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Yesu e bitou Olivkou duwoli, Godiha moso buguli duwomou dugumou, Pitabou Jemsbou Jonbou Andrubou dianou fologamou, emokou yodulo i, ⁴ na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁵ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o taha ni ogou gaiye. ⁶ O sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o. Kege ogou ga tobolou iba, o sasaj sudo dulo ile.

⁷ Yesuha haba tobou, ni biyolu uwo dubabe, gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigi-

† *Godiha moso igi hiyedoyenou togogai - Juda o kediane moso igiyenou togolo idi. Haba tabe, sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafeyi hafeyi dege biyomou ibe, kekai duledu delei.*

dama. Keme kou tama degele, kenou si uwage sawisie ke me you. ⁸ Sa ta obiyei kaha haguasieba, sa ta o kedibou de biya ile. Sa ta hiye o taha ile, sa ta hiye obou de biyale. Haba tabe, sa sa keleya olou fei gigima haguale. O sasaj hegie hiyedone dugulo ile. Ke bukou tama degele keme sasaiye dihi mou lamou do yomogou dugudi sagaj kenou tefeledugulo ile.

⁹ Kelegebe niou tawaibou. Dia ni die kansole kediamokou wou ma ile, ta salene dala. Egei mosokou gene o ilo kele ni dofou ye wala ile. Ni amokou damaleyodeibabe, nime gamani o kedibou, hiye o ilo kedibou die dihile kokou tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, nige diamokou be ta uwo bolofeyi kenou hehegie tobou ma. ¹⁰ Ta uwo bolofeyi ke oe sa sa o sasaj olou fei kediamokou tobou ba tefeledulo mei degeibabe, uwage sawisie kuhe tama degele. ¹¹ Oe ni ta soubabe, ni hobou gue degedama. Ta ni tobolou be fi hiyedo madama. Godiha nimokou tobou ba duloba ni kenou tobolou ile. Keme niou nou tawaga tobolou ile mei. Duo Bolofeyiha tobou ba, ni kenou kuhe tobolou ile. ¹² Kegeba, e eyeha e mala ta sama wouba toloyode tobolou. Haba aye diame die sisigo diamokou ne nebe kenou tefeledugele ile. Sisigoyene aye adiou diamokou dafaba, wouba tofigiemabeede tobolou ile. ¹³ O olou fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou. Kenou si o koyoha neledodege dalababe, uwage sawisie kelegebe Godihage o keme mamolou.

Midiho kasagaj milou gadi kaha bi ta tama degele
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Yesuha haba kou gue tobou, nige midiho kasagaj milou gadi kaha bi ta Godiha kuolou moso kodu o tae dogogu dalaba dugulo ile. †† O kou husolou nage defeyido fimama tawayedei. Bi ke dugubabe, sa Judia o sasaj kedia kama fosige ya, bitou kokou fologamabeedei. ¹⁵ Bi kasagaj ke dugulo kelegebe, o tae e moso meleyatou duwobabe, muloba, e mosodu bi ta mou foloda. ¹⁶ O taha e hebe haimikou dalababe, haba bohoulou ma ile, mosokou e yukuei sasado ke mouda. ¹⁷ Sawisie kelegebe, solou do hiyedo, sasaj dihi guokou bou kedibou, sasaj dihididou bou kediane hagi hiyedo degeiba dugulo ile. ¹⁸ Kulio a kelege kasagaj degele ke tama degeiye deba, ni dihog baga tobou ma. ¹⁹ Yobe, kelegebe hagi hiyedo dugulo kaha degemou. Godiha sa sibige kou milou mamou haguabe demou, ifine kuhe, hagi kegei ta dugudiyomei. Habagene kegei ke ta dugulo mei. ²⁰ Hiye Ohag sawisie ke sasa dege dogogubabe, o sasaj olou fei mei degele. Kenou si o sasaj youmakou makai kediamokou solou do degeba, sawisie ke kuhe tou dege dogogulo.

²¹ Yesuha haba tobou, kegeiba o taha nimokou kou gue tobolou, duguma, Godiha makai o Kelesube kuhyodeibabe hobou dudama. Haba o taha, ni duguma, Kelesube kele dalayode tobou babe, nige ta keme hobou damaleyodedama. ²² Yobe, o ilo kelege

†† *Daniel 9:27, 11:31, 12:11*

haguasie, midihō gehe gehe milōu gaba, ogōu gaba, ame Godihā makai o Kelesuyode tobolōu ile. Haba o ilo kelegene ogōu gai egei tobolōu ile. O kediā neledo degeiba, Godihā yōumakōu makai o sasaj kediage haba diāmokōu damaleyodemabeedemaba degele ile. ²³ Kegei kahā degemōu, niōu tawaibōu. A nīmokōu habage tamā degele keme olōu fei kōu tobōu ma mei degeiyode tobou.

Habage O Kediā Dihi haguale

(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, hagi hiyedo ke mei degele kelegebe,

Asō gosōugōu ba huliā degele. Oguone gosōugōu ba hohō degele mei. ²⁵ Kuidihōne agudiletōu ge fiyasigile. Damaledo, bimaj olōu fei agudiletōu dalagua keme awale hobogolōu.

Aisaia 13:10, 34:4

²⁶ Kegeiba, o sasaj kediā dugulobe, O Kediā Dihi eme nele hiyedo kebōu, hohōbōu de mabiye tōu gōu ma migiba dugulo ile. ²⁷ Ege e esol o kediā tobōu ba, o sasaj yōu e biyode makai ke asōu kolobōu agudio tili-gai isimokōu ge mōumōu iligi isimokōu dele.

Ni hebe kiyou ke tawama

(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Yesuhā haba kōu gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya kōu ye foloumōu, guo gehe bisoumōu be, nige sa bolodo biyamōu iladidade tawale idi.

²⁹ Nebe kenōu tefei, ni hagi a nīmokōu kōu tobou sagaj ke dugubabe, nige O Kediā Dihi eme hagualadidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe. ³⁰ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasajibe tofigili mei dalaguaba, a kōu tobolōu ke olōu feido tamā degele. ³¹ Agudiobōu sa sibigebōu olōu feibe mei degele. Kenōu si mā tabe ta mei degele mei.

Hiye Ohā haguale sawisieie keme o sasaj di ta tewe mei

(Matyu 24:36-44)

³² Yesuhā haba kōu gue tobou, kegegai ke tamā degele sawisieibōu asō dihōbōu keme o tahā ta tewe meido. Hebeni esol o kediane ta tewe mei. Godihā Dihi ene ta tewe mei. E Aye yōunōu si tewe.

³³ Yesuhā haba tobou, niōu tawaibōu. Ni defeido dia dalama, ni sawisieie ke ta tewe mei kahā degemōu. ³⁴ A tobolōu keme kōu sa degei, o tahā e mosō tōu fogōu, sa ta ilamōu. E dabai degele idi o kediāmokōu tobou, ni mā mosō dia dalamabeede tobōu ma, o tanōu tanōu dabai nemōu i. E o adi dia daladi kokōu tobou, nā defeido dia dalayede tobōu ma fogōu i. ³⁵ Kegei degemōu, ni defeido dia dalama. Mosō obōu kahā hagua felebe ni ta tewe mei. Habi fele deba, huliame fele deba, sio ayomōu tōuba fele deba, gusugu fele deba, keme ni ta tewe mei. ³⁶ Hiye o kahā totodo hagua feleba, ni tiasigei duguye. ³⁷ A nīmokōu tobolōu keme, a o sasaj olōu fei kediāmokōu ne tobolōu. Ni defeido dia dalamabeede tobou.

Hiye o kediā Yesu wouba toloyodema doususulo i

(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

14 Gabama I Sawisieie † hiye kahā nale kefeguo nadi keme ōu daba kege domōu. Sawisieie hiye ta, ōu mola mei sidi sawisieie kene hafei degei. Kelegebe, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediā kefema tugulo tobolōu i, di Yesube amafei kage tolōu mā, tā sama wouba tolo ile? ² Kenōu si di Gabama I Sawisieie kōu lege hobōu degedame, o sasaj kediā duguoba, gofōu dege biya iye domōu.

Sasaj tahā huei hobōu ke Yesuhā widiletōu sōu gu

(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Yesu e sa Betanikōu ile, o Saimonhā mosokōu folo duwei. O keme dobo do kōu tōu ye bolō degei. Nale nalā duwoguamōu, sasaj tahā botole igiye milou kodu hōbōu huei dou ke tolōu fele simamōu, huei hōbōu bolōdo ke Yesuhā widiletōu sōu gu. Huei hōbōu keme bolofeido, di tawaga tobolōu sagaj mei, afu sele hiyedye mamōu. ⁴ Kenōu si o ilo kediā duwoguali, ke duguo dafamōu, diōunōu tugulo tobolōu i, kageimōu huei hōbōu bolōdo kōu mōu sōu guo mei degeiya? ⁵ Di makisi degemaba, sele 300 gabama folo sagaj malāba, bi mei o kediāmokōu nelj debabe boloyode tobōu mamōu, sasaj kokōu gofōu dege tobolōu i. ⁶ Kenōu si Yesuhā tobou, gofōu degedama. Kageimōu ni sasaj kuokōu hagi nele iya? Ege amokōu be midihō bolofeido ke hegili. ⁷ O bi mei o kediamē niōu de hiyedo dalaguale. Ni o kediamē dogōu gulo tagaibabe ni dogōu gulonōu. Anōu si niōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile. ⁸ Sasaj kōumahā a dogōu gulo sagajibe, yōu ifi dogōu gulu kuhe, tābōu mei. A toubā widalaba degele sagaj keme, a teli mei kōu bōu gedo e huei hōbōu ke mā tōu guebōu sōu gulu kuhe. ⁹ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa sa olōu fei, oe mā tā uwo bolofeie ke tobōu mōu suluguali, sasaj kōumahā degeli kene tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totōu degele ile meiyode tobou.

Judashā Yesube Juda hiye o kediāmokōu seseguloyodema makai

(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ O Judas Iskariot eme Yesuhā dabai degedi o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi o, ege mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu ile, Yesube e tolōu mā o kediāmokōu seseguloyode tobou. ¹¹ Hiye o kediā tā ke dulomōu, hohō degemōu, emokōu sele damaledo neleyode tobolōu i. E Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediāmokōu sesegulo domōu fi hiyedo mā delei.

† Gabama I Sawisieie, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei kahā e tobou, ni Gabama I Sawisieie ke hohōbolōu ba, nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

Yesubōu e dabai degedi obōu diā nale nalā i

(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

¹² Ōu mola mei sidi sawisiei sasafei kelege, o kedia Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi. Kegeimōu, Yesuhā dabai degedi o kedia emokōu yodulo i, nā eibe ile, Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nalebe kilija kele kefema nale tagaiya? ¹³ Kegeimōu, Yesuhā e dabai degedi o bolou kedilie tobōu mōu, yala degeimōu, diliemokōu tobou, nele sa Jerusalemkōu ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolōu iba kenōu sesele ima. ¹⁴ Moso o kaha foulou kokōu nelene fologaba, moso obōu kokōu kōu gue yoduma, ele Tisahage kilija kele e dabai degedi obōu ei Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale kefema nalā ile? de yodumabeedei. ¹⁵ Nele kege yodubabe, o kaha fōu gou moso hiyedo kotōu dala ke hegiba, fafaibōu duwodibōu olōu fei kotōu dalaba dugulo. Nele kotōu nōu di nale kefema dogogumabeede tobou. ¹⁶ Kege tobōu mōu, dilie ya, sa Jerusalemkōu fologamōu dugube, bi olōu fei Yesuhā tobou sagai keme dalaguamōu dugu. Duguomōu, dilie Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

¹⁷ Sa nugumōu, Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege ke sosogōu felei. ¹⁸ Nale nalā duwoguali, e diamokōu kōu gue tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Ni o tahage ame ho o kedia mokōu sesegulo. O keme kōu le abōu de nale noluyode tobou. ¹⁹ O kedia tā ke dulomōu, fi hagi degele i. O tanōu tanōu kōu gue yodugamōu i, nage a tobolōu dei? ²⁰ Yesuhā diamokōu tobou, o a tobolōu keme ni o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o. O keme abōu de ōu si nale si huei melekidu masa noly. ²¹ Damaledo, O Kedia Dihi eme tolo ile, Godihā kuguokōu kōu nalaj dala sagai kenōu tefe. Kenōu si O Kedia Dihi ho okōu sesegulo o nāme nōu tawaibōu. Ne adioū hage nā malā felī mei fogōu homōu de tobou.

Yesuhā ōu sibōu, tigi kolo huei gofōudo kebōu de e dabai degele idi o kedia mokōu nei

(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Yesubōu diā nale nalā duwoguali, Yesuhā ōu si ta malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degele idi o kedia mokōu nemamōu, ni mōumabeedei. Kōume mā tōu yode tobou. ²³ E haba huei kopekōu sōu guo maji ke malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, diamokōu neimōu, diā olōu fei nalā i. ²⁴ Nalā imamōu, Yesuhā kōu gue tobou, kōume mā kafei. Mā kafei kōumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili, o sasai sūdo dogōu gulamōu. ²⁵ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa kuokōu be a tigi kolo huei gofōudobe haba ta nale mei ibe deba, Godihā wolōu daladi sa kokōu genōu, a haba tigi kolo huei gofōudobe kuhe naleyode tobou.

²⁶ Kegemōu, diā die tanōu ta fema fogōu mōu, bitou Olivkōu fogōu yai.

Yesuhā kōu gue tobou, Pitahā ame tobekōu muguloyode tobou

(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Yesuhā e dabai degedi o kedia mokōu kōu gue tobou, ni olōu fei a tobekōu mugulo ile. Yobe, Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala kaha,

A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, e sipsip kefeguo dalagua ke olōu fei kusia fosigile.

Sekaraia 13:7

²⁸ Kenōu si a haguā gehe degeibabe, a sa Galilikōu be, ni you ile dalaba, abukōu ileyode tobou. ²⁹ Pitahā emokōu tobou, o ilo kedia nā tobekōu mugulo ibabe, age nāme ta tōu fogolōu meiyode tobou. ³⁰ Yesuhā tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi huliame, sio ayomōu ye bolou kege you talē dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu. ³¹ Kenōu si Pitahā tā neledo dege kōu gue tobou, ame nabōu de tolo ileye, kenōu si a nā tewe meiyode ta tobolōu mei. Yesuhā dabai degedi o olōu fei kedia ne kegenōu tobolōu i.

Yesuhā hebe hai sa Getsemanikōu ge Godikōu diho baga tobou

(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yesubōu diā sa e hu Getsemanikōu ya fologamōu, diamokōu nime kuokōu duwoma. A tafei ile, Godikōu diho baga tobōu lamōu yode tobou. ³³ E wōu ma ibe, Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de wōu ma i. Dalali, e fi hagi hiyedo degemōu, ³⁴ diamokōu tobou, ame hagi hiyedo degeli kaha tolo sagaiyodei. Ni kuokōu baha dalamabeede tobou. ³⁵ E tafei ile, mihikōu yubu sugulo fiyamōu duwoli, kōu gue diho baga tobou, nā boloyodeibabe, a hagi hiyedo kōume ta dugulo sagai meiyodei. ³⁶ E haba diho baga tobou, Aye, † mā Aye, nanōu si olōu fei sasalenōu degele sagai. A hagi ke dugulo dafa. Kenōu si a tagai sagai ke degeda. Nōu tagai sagai kenōu degeyede tobou.

³⁷ Kegemōu, Yesu e diho baga tobōu ma, boholōu mā haguamōu dugube, o kamadia kedia me yogōu gua tiasigei dugu. E Pita tile haguagiemōu yodu, Saimon, nāme yogōu gua tila? Nā baha dalali, aso diho tanōu ta mei degele sagai mei? ³⁸ Ni kōu le a diaba, Godikōu diho baga tobolōu dalama. Tefele dugu ta haguba, ni fiyasigeiye. Damaledo, fiyege kōu neledo dalaye, kenōu si tōu be nele meiyode tobou.

³⁹ Haba e tafei ile, diho baga tobou sagai kegenōu haba tage tobou. ⁴⁰ Haba boholōu mā haguamōu dugube, e dabai o kedia me tiasigei dugu, yogōu gua hiyedo degeimōu. Tilimōu haguamōu, diā emokōu tobolōu ke ta tawale ili mei.

⁴¹ Kegemōu, Yesuhā haba tage ile, diho baga tobōu ma, boholōu mā hagua, e dabai o kedia mokōu kōu gue tobou, nime younōu misiholo tilagua? Kege fogōu ma. Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolōu ba, midihō kasagai milōu ga idi o kedia mokōu sesegulobe ise kuheyode tobou. ⁴² Ni haguama, di yame. Duguma, o a

† Yesuhā taege Aba dilibe, mā 'aye' dili.

tolôu ba, ho o kediamokôu sesegulo o keme hagulu kuhe.

Judashâ Yesu tolôu môu ho o kediamokôu sesegu
(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴³ Yesuhâ kege tobolôu tafalali, Judas felejimôu dugu. Judas eme Yesuhâ dabai o olôu feji 12 kege kahâ duo kile daladi ta. O súdo ebôu de aweki me bolou kebôu, dôu wôu bôu de tôu ma haguasie felegai. O kediamogôu du dalaguadi hiye obôu, Moseshâ kuolôu yo dulo i obôu, odo odobôu kedîa tobôu môu kuhe haguasie felegoumôu dugu. ⁴⁴ Judashâ hiye o kediamokôu kôu tobou, a o ta nogôu goubabe, o keme Yesu. Ni o ke tolôu ma defejido malâ imabeedei.

⁴⁵ Kegemôu, Judashâ Yesukôu toto folo, Tisa Hiye de tobôu mamôu, tolôu ma nogou. ⁴⁶ Kege tobôu môu, o kedîa Yesu hilige tolôu mamôu, ta salamôu degele i.

⁴⁷ Kegemôu, o ta, o sasâi timîdu tafala kahâ e aweki me bolou yukuei foudu sai ke telemôu, mogôu du daladi hiye ohâ dabai degedi o ke fajî, kehe tagâ mugu mi-hikôu fiyei. ⁴⁸ Yesuhâ o kediamokôu tobou, kadegeimôu ni awakibôu biyabôu de tôu ma haguasie, a hiligedo tolôu iya? Ame hiyou môudi o mei, biyadi o mei. ⁴⁹ Sawisiei olôu feji a Godihâ moso kekaimidu nijbôu de dalali, o sasâi kediamokôu egei hehegediye, ha ni a ta tolôu ili mei. Kenôu si Godihâ ta, kuguokôu nalâi dala keme damaledo tamâ degeli kuheyode tobou. ⁵⁰ Kegeimôu, e dabai degedi o olôu feji kedîa Yesu tôu fogôu kama fosigei.

O gisiai ta kama fou

⁵¹ O gisiai ta kahâ Yesu sesega ile tefeleibe, e tôu guebôu yukuei fo degei muguomôu tefelei. Tafalamôu, o kedîa o keme tôu lamôu degele i, ⁵² kenôu si e yukuei fo degei ke dile filâ fogôu, bese kama fou.

O kedîa kansole dihile kokôu Yesu ta sa i
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵³ O kedîa Yesu tolôu mamôu, mogôu du daladi hiye ohâ moso duwokôu wolôu ya fologai. Fologoumôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu, haba odo odobôu, Moseshâ kuolôu yo dulo i obôu olôu feji kedîa kele ke-fegulo i. ⁵⁴ Yesu tolôu youmôu, Pita ene ahu dege sesele ile, mogôu du daladi hiye ohâ moso kekaimidu felei. Folomôu, kasamane o kedîa dou ha duwoguamôu, ene kele dou ha duwei.

⁵⁵ Mogôu du dalaguadi hiye obôu, kansole obôu olôu feji kedîa o tahâ ogôu gai ta Yesuhâ degeli mei kagei ke tobôu ma, kahâsi eme wouba tolo sagâi domôu ke tugulo tobolôu i. Kenôu si diâ midihô kasagâi Yesuhâ milou ta dugulo ili meido. ⁵⁶ O súdo kedîa e degeli mei ogôu ga tobolôu i keme diâ fimâi tanôu dege tobolôu ili mei, olôu fejibe gulokou tanôu. ⁵⁷ O ilo kedîane tafalaguali, ogôu ga kôu gue tobolôu i, ⁵⁸ ei dube, o kôumahâge Godihâ moso, o kedîa tegei keme igimaba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e haba moso ebele ta togoma mei degei ke duwoloyodei. Kenôu si e

dobogôuye togolo meiyode tobôu môu dulo iyode tobolôu i. ⁵⁹ Kenôu si ta ke tobolôu ine, diâ olôu feji fimâi tanôu dege tobolôu ili mei, ogôu ganôu tobolôu i.

⁶⁰ Kegemôu, mogôu du daladi hiye ohâ kansole o kedîa dihile kokôu haguâ tafalali, Yesukôu yodu, na die ta sima tobolôu be dafa? Ta o kôudia tobolôu ilibe, de damale, ha gulokou? ⁶¹ Kenôu si Yesuhâ ta ta sima tobôu li meido.

Kegeimôu, mogôu du daladi hiye ohâ haba yodu, Hiye Ohâ makai o Kelesube na? Di e hu hebele fogulo idi kahâ e Dihibe na? ⁶² Kegeimôu, Yesuhâ tobou, keme anôu. Ni O Kedîa Dihi eme O Neledo kahâ dobo-gôu delekôu duwo dema, haba agudiletôu ge mabiye malâ migiba dugulo ileyode tobou. ⁶³ Mogôu du daladi hiye ohâ ta ke dulo kesigiemôu, gofôu hiyedo dege-môu, yôu e yukuei ke tolôu dulagimamôu, tabe kehe-feji de tobou. ⁶⁴ Nige o kôume Hiye Ohâ timôu ke môu lamôu tobolôu kôu de dulo ili? Ni kage tawale iya? de yodu. O olôu feji kedîa kôu gue tobolôu i, o keme midihô kasagâi dala kahâ wouba tolo ile.

⁶⁵ Kegemôu, o ilo kedîa Yesukôu koso hesema, e diho yukuei kaiye diôu guo tigamamôu, dobogôuye wala i. Wala iligi, o koyohâ na fouya? de yoduga i. Kasamane kedîane tolôu ma, dobogôuye wala i.

Pitahâ Yesube e tewe meiyode tobou
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita eme mogôu du daladi hiye ohâ moso kekaimidu dalamôu, hiye o kahâ dabai degedi sasâi tahâ migilemôu, ⁶⁷ Pita dou ha duwomôu duguomôu, emokôu maselemôu tobou, nane sa Nasaret o Yesubôu de deleiyode tobou. ⁶⁸ Kenôu si Pitahâ tobou, kegele mei, na ta kôu tobolôu be, a tawaiyo meiyode tobôu ma fogôu ile, kekai adi fekôu tafalamôu, [sio ayomôu taj.] ⁶⁹ Dabai degedi sasâi kahâ e kokôu tafalamôu duguomôu, o hafeji tafalagua kediamokôu haba tobou, o kôume die o tayode tobou. ⁷⁰ Kenôu si e haba tobou, kege meiyode tobou.

Haba o hafeji dege tafalagua kedîa Pitakôu tobou, damaledo, nane die o ta, nane sa Galili tie oyode tobolôu i. ⁷¹ Kegeimôu, e ta neledo dege kôu gue tobou, damaledo, o ni tobolôu ili keme a tewe meido. A ogôu ga tobôu babe, Godihâ a makoloyode tobou. ⁷² E kege tobôu ma mei degeimôu, kelegenôu sio ayomôu haba tage taj. Sio ayomôu toymôu, e Yesuhâ kôu gue kôu tobou, sio ayomôu ye bolou kege you tale dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolôu yode tobou ke tawalemôu hiligedo gesei.

O kedîa Yesu o Pailatkôu wolôu yai
(Matyu 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

15 Sabiyomôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu, odo odobôu, Moseshâ kuolôu yo dulo i obôu, kansole obôu olôu feji kedîa doususulo imamôu, Yesu dobogôu tabe tigama, gamani hiye o Pailatkôu wolôu yai. ² Pailathâ Yesukôu yodu, Juda o kedîa hiye obe na? Yesuhâ tobou, na tobolôu be damaledo. ³ Mogôu du dalaguadi hiye o kedîa Yesu e degediyo mei gulokou

tā hiyedo tobolōu i. ⁴ Pailathā ē haba yodu, kagemōu nā sima tobōu yo mei? O kōūdiā nā degegai kē tobolōu ili kēme de damalēdo? ⁵ Kēnōu si Yesuhā tā ta sima tobōu ho fogōu mōu, Pailathā kē duguo kesigiemōu, fī hiyedo māi.

Pailathā Yesu hebe fufuguomajikōu ikoke degemabeedei

(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

⁶ Sadebe olōu fei, Gabama I Sawisiei tōu mōu be, gamani o kediā didiō o tanōu telemā idi. O sasāi kedīōnōu o ta maka degeimōu be, gamani o kediā o kēnōu telemā idi. ⁷ Kelegebe, o ta, ē hūbe Barabas, ɛme yogo diābōu de didiō degei delei. Afu diā gamani kediamokōu biyolugi, o ilo kele woumōu tofigiei. ⁸ Kegemōu, o sasāi kediā ya, Pailatkōu, nā afu degedi sagāi kege, didiō o ta telemāyede tobolōu i. ⁹ Pailathā yodu, nī tagalibe, age Juda o nī hiye o kōūme telemōu-ba nīmokōu ile? ¹⁰ E kē yodu kahā sibigebe kōu gue, mogōu du dalaguadi hiye o kediā Yesukōu kona degemōu kuhe tolōu haguasieidade tawai. ¹¹ Kēnōu si mogōu du dalaguadi hiye o kediā degeiye, o sasāi kedīā Yesukōu gofōu degemōu, Pailatkōu be Barabasnōu telemāyede tobolōu i. ¹² Kege tobōu mōu, Pailathā haba yodu, ā o nī Juda o kediā hiye oyodele ili kēme kagele? ¹³ O sasāi kediā tā hiligedo, hebe fufuguomajikōu ikoke degeyede tobolōu i. ¹⁴ Pailathā diāmokōu yodu, kageimōu? E midihō kasagāi kagei kē milōu lou? Kēnōu si o sasāi kediā haba dolo hiligedo tobolōu i, hebe fufuguomajikōu ikoke degeyedele i. ¹⁵ Kegemōu, Pailathā o sasāi kediā hohō degemabado-mōu didiō o Barabas telemāi. Haba Yesu ɛme ami o kediamokōu sesegumōu, tigi dofōu ye wala i. Wala imōu, Pailathā hebe fufuguomajikōu ikoke degemabeede tobou.

Ami o kediā Yesu susuga tobolōu i

(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)

¹⁶ Ami o kediā Yesu wolōu ya, gamani o kahā mosō kekaimidu fologamōu, yogo diā haguissoumōu, ami o olōu feido migigai. ¹⁷ Migigamōu, yukuei weī degei sasado kē Yesukōu kagiemōu, tigi ayebōu ta malāmōu, hiye o kediā heti sagāi kege milōu gamamōu, ɛ widiletōu mugulo i. ¹⁸ Kege muguomōu, susuga tobolōu i, Juda o kediā hiye o nā gusugu bolofeyodele i. ¹⁹ Biya ta malāmōu, ɛ widiletōu hiligedo woulugi, ɛmokōu koso hesema, yubu sugulo fiya duwoguali, ogōu gamōu ɛ hū hebele fogulo i. ²⁰ Susuga tobolōu yilō imamōu, yukuei weī degei kagi kē telemōu, haba yōu ɛ yukuei kē kagiemōu, tamākōu wolōu yai, hebe fufuguomajikōu ikoke degele ilamōu.

Diā Yesu hebe fufuguomajikōu ikoke degele i

(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagu-mōu dugulo i. E hūbe Saimon. ɛme o Aleksanderbōu, o Rufusbōu dilie aye. Ami o kediā ɛ hagumōu geleguo-

mōu, Yesuhā hebe fufuguomaj kē hebele iyedema fisile imōu, ɛ hebelemōu i.

²² Kegemōu, Yesu wolōu mōu yolugi, bitōu huyadefei ta, ɛ hūbe Golgotakōu fologai. Hū kahā ɛ sibigebe O Widio Dio Sa. ²³ Fologamōu, o kediā Yesukōu tigi kolo huei gofōudobōu mola † tabōu de neimōu, kēnōu si ɛ ta nalī mei. ²⁴ Haba ami o kediā ɛ hebe fufuguomajikōu ikoke degele i. Ikoke degemamōu, Yesuhā yukuei malā ilamōu igi sagāi degei kē hebese yalē i. Yaiye bolō degeimōu be, yukuei neimōu dele i.

²⁵ Gusugu 9 klok kelege o kediā Yesu hebe fufuguomajikōu ikoke degele i. ²⁶ Hebe fufuguomaj kotōu be kōu gue nalāi delei,

JUDA O KEDIĀ HIYE O.

Kahā yoyenōu ɛ kuhe woumōu tei. ²⁷⁻²⁸ Kelegenōu, hiy-ou mōūdi o bolōune Yesuhā figiya kē hebe fufuguomajikōu ikoke degele i. Tabe dobogōu delekōu, tabe dobogōu fofōukōu.

²⁹ Kegemōu, o sasāi sudo ima haguama dele iligi, Yesukōu susuga tobolōu i. Widio bogolōu iligi kōu gue tobolōu i, ehe, nā Godihā mosō igile filāba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, ebele ta togoma mei degeleyode tobōu mōu ei dulo i. ³⁰ Ifi nā nōūsie dogōu guoba, hebe fufuguomaj kōu tōu fogōu migiyede tobolōu i. ³¹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediane diōūnōu kefema, Yesukōu susuga tobolōu yilō i, ɛge o ilo kelebe kōu dogōu gudiye, kēnōu si yōūsiebe ta dogōu guyo mei. ³² O kōūme Israel o kediā hiye o Kelesu debabe, ɛ hebe fufuguomaj tōu fogōu migiba duguoba di kuhe damaleyodele ime. O bolōu hebe fufuguomajikōu tafalagua kediliene Yesu susuga tobolōu i.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Kegemōu, agali duo kelege sa olōu fei huliā degemōu dalali, habi 3 klok degei. ³⁴ Habi 3 klok degeimōu, Yesuhā yōu ɛ tae hiligedo kōu gue haguissai,

Eloi, Eloi, lama sabaktani?

Tā kahā sibigebe kōu gue,

Mā Godi, mā Godi, kageimōu nā ā tōu fogōu ya?

Buk Song 22:1

³⁵ O ilo kele hafei dege tafalagua kediā tā kē dulomōu tobolōu i, nī duma, o kōūme Elaija haguissoluyode tobolōu i. ³⁶ O tahā foykua ile, bi suo degei ta malā, hebe kolo huei dou afido kokōu muguomōu, hebeya ta kokōu tigama malā hagua hebele fogu, Yesuhā nayadomōu. O kahā tobou, you, di Elaijahā de hagua-ba malā migiba dugulo deba dia dalame. ³⁷ Kegemōu, Yesu ɛ hiligedo guāma tolo i.

³⁸ Kegemōu, yukuei hiyedo, Godihā mosokōu duladi kē sugūtōu ge duoyado kē bafolōu mugu. ³⁹ Ami o kediā dia daladi o, Yesu hafei dege tafala kahā Yesu ɛ guāma tolo imōu duguomōu tobou, damalēdo, o kōūme Godihā Dihiyodei.

⁴⁰ Sasāi ilo kediane ahu sagāi dege masele tefeleiquei. Sasāi ta ɛ hūbe Maria, sa Makdala sasāi.

† Do mei degele mola sã degei.

Maria tabe o gisiai Jemsbôu o Josepbôu dilie adiôu. Sasajî tabe Salome. ⁴¹ Yesuhâ sa Galilikôu siei kelegebe, sasajî kediâne e dogôu guo suluguadi. Haba sasajî ilo kelegene sa Jerusalemkôu e sesele kôu haguasiei. Sasajî kegele i sũdo kediâ kele masele tefelegeuei.

Yesu tei malâ ile, ulou daimidu dogogu
(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁴² Nalê kefele idi sawisiei kelege, Yesu e tolo i. Misi-holo duwodi sawisiei keme idiba kege kahâ degeimôu, habido degeimôu, ⁴³ sa Arimatea o ta, e huibe Josep, e o Pailatkôu i. Eme kansole hiye o, o bolofejido. Ene Godihâ hagua o sasajî wolôu dalale ke dia daladi. E ta guê degeli mei ile, Pailatkôu folo yodu, na bologyodeba, a Yesu tei molôu? ⁴⁴ Josephâ kege yodumôu, Pailathâ kesigiemôu, ami o kediâ dia daladi o ke haguismomôu, hagumôu, Yesube kôu tei? de yodu. ⁴⁵ Kôu tolo iyode tobôu môu, Pailathâ Josepkôu na ile, o tei ke mômuyede tobou. ⁴⁶ Kegeimôu, Josephâ ile, yukuei fo degei sasado ta seleye mamalamôu ile, Yesu tei malâ hebele migile, yukuei fo degei kahâ tigama malâ ilemôu, ulou kôu dai ta kodu dogogu. Dogoguo fogôu môu, igi hiye ta malâ wofegelemâ hagua, ulou dai a tefegu. ⁴⁷ Sa Makdala sasajî Mariabôu, Maria ta Josephâ e adiôu bôu dilie masele tafalaguali, ulou daikôu dogogumôu dugulo i.

Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

16 Misi-holo duwodi sawisiei ke mei degeimôu, sa Makdala sasajî Mariabôu, Jemshâ e adiôu Maria tabôu, sasajî Salomebôu diâ Yesu tei kahâ tôu guebôu huloyodema, bi ho bolofejibôu gusege huejbôu de sel-eye mamalâ i. ² Misi-holo duwodi sawisiei ke mei degeimôu sabiyomôu, aso fogumôu, sasajî kediâ widaikôu yai. ³ Yolugi, diônôu tugulo tobolôu i, o koyohâ di dogôu guoba ulou dai a tefegu igi ke kogolo ile? ⁴ Kenôu si widai hafêi degeimôu dugube, igi hiyedo keme kôu kogolo ile figikôu dogogu dalamôu dugulo i. ⁵ Diâ ulou dai kodu muguamôu dugube, o gisiai ta yukuei fo degei sasado ke kajî dobogôu delekôu duwomôu duguo kesigile i.

⁶ Kegemôu, o kahâ sasajî kediâmokôu tobou, ni hobôu kesigidama. A tawalibe, nîme sa Nasaret o Yesu, hebe fufuguomajikôu ikoke degele i ke ka haguasili kuhe. Eme gehe dege haguama i. Kôu le dala mei. E tilei kokôu duguma. ⁷ Kenôu si, nî ya, e dabai degele idi obôu, o Pitabôu diâmokôu, Yesube sa Galilikôu ebukôu ileyode tobôu ma. Diâ habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ile, yôu kôu tobou sagajî kenôu tefeleyode tobôu mabeede tobou.

⁸ Kege tobôu môu, sasajî kediâ kesigiemôu, ulou dai tôu fogôu felegamôu kama fosigei. Diâme guebôu dio keibôu degemôu, omokôu ta tobolôu ili mei.

[Sa Makdala sasajî Mariahâ Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)

⁹ Misi-holo duwodi sawisiei ke mei degeimôu sabiyei, Yesuhâ hagua gehe dege ilemôu, sa Makdala sasajî Mariakôu bukôu tamâ degei. Sasajî kokôu be, Yesuhâ duo kasagajî olôu fei dioyosi kege kôu igisei. ¹⁰ Yesuhâ sasajî kokôu tamâ degeimôu, sasajî kahage ile, Yesubôu suluguadi o kediâmokôu Yesuhâ tamâ degei ke tobou. O kediâme Yesuhâ sihou kôu gosolo imôu, e kuhe tobou. ¹¹ O kediâ e Yesu gehe degei duguyode tobôu môu dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei.

Yesuhâ dabai degedi o bolou kedilie eme alikôu dugulo i
(Luk 24:13-35)

¹² Kegemôu, Yesuhâ dabai degedi o bolou kedilie sa hiye ke tôu fogôu youmôu, Yesuhâ e tôu bohólôu mamôu, alikôu tamâ degeimôu dugulo i. ¹³ Kegeimôu dilie bohólôu ma haguasie, dabai degedi o ilo kediâmokôu tawayadomôu tobolôu iye, kenôu si diâne dilie tabe ta damaleyodele ili mei.

Yesuhâ e dabai degedi o kediâmokôu dabai diâ degele ke tobou
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁴ Kegemôu, Yesuhâ e dabai degedi o olôu fei 11 kege kediâ nalê nalâ duwoguamôu, e diâmokôu ne tamâ degei. Tamâ degemôu tafalali, diâmokôu gofôu degei. Yobe, o sasajî ilo kediâ eme hagua gehe dege dalayode tobolôu ili keme diâ ta damaleyodele ili mei, die fiê hiligido dalagua kahâ degemôu. ¹⁵ E haba diâmokôu kôu gue tobou, nî ya, sa sa olôu fei suluguali, tã uwo bolofejî kôu o sasajî olôu fei kediâmokôu tobôu môu suluguamabeede tobou. ¹⁶ O koyohâ amokôu damaleyodema, fafeleya tofôu babe, o keme Godihâ mamolôu. Kenôu si o koyohâ damaleyode ho fogôu babe, o keme tã samaba hebe kasagajî ke molôu. ¹⁷ O sasajî dihile kokôu damaleyodei o sasajî kediâge midihô gehe gehe milôu ga ile. Diâ ma huya ke o sasajî, duo kasagajîye tolôu ine duo kasagajî igisele ile. Tabe, tã gehe gehe taene tobolôu ile. ¹⁸ Bei dobogôuye tolôu ibane, ta galale mei. Todi huejî noubane, ta tofigile mei. Diâ do o kediâmokôu dobogôu dogogubane, do bolô degele ileyode tobou.

Godihâ Yesu malâ, hebenitôu fogôu i
(Luk 24:50-53; Dabai 1:9-11)

¹⁹ Hiye O Yesuhâ o kediâmokôu tã tobôu ma mei degeimôu, Godihâ e malâ, hebenitôu fogôu ilemôu, Godihâ dobogôu delekôu bie. ²⁰ Kegemôu, e dabai degedi o kediâ ya, sa sa olôu fei egei tobolôu suluguei. Suluguamôu, Hiye Ohâ dogôu gumôu, o sasajî dihile kokôu diâ midihô gehe gehe milôu ga i. Midihô gehe gehe milôu goumôu, o sasajî kediâ duguomôu, tã kôume damaledodade tawale i.] †

† Tewe o sydo kedīā tawale ilibe, tā maka kōū guei kahā [...] mogōū du dala tā kōūme Makhā nalalī mei, kenōū si o tahā habage nalāidade tawale ili.

Luk

Ta Uwo Bolofei

Tawale Ta

O Lukbe Yesuha o olou fei 12 kege kaha o ta meiyee, kenou si eme Pol dogou guo siadi o. Haba eme Juda o mei, eme Grik o sa degei, medigo dabai degedi o.

Kuguo koume ke di husouma dugulobe, Yesuha Israel o kediabou, haba sa sa o sasai olou fei kediabou de mamolouyode nalai dugulo. E dabai yoma degelamou degei kelegebe, e o sasai kediamokou kou gue tobou, Duo Bolofeiha a maka degeibe, Godiha ta uwo bolofei ke o bi mei kediamokou hehegie tobou yadomou. Damaledo, kuguo Lukha nalai kuokou be, Yesuha o sasai hagi dugulo i kediamokou solou do dege dogou gudi kaha ta ke nalai.

Haba Lukha nalai tabe, e diho baga tobou di kaha tabou, haba Duo Bolofeiha degedi kaha tane hiyedo nalai. Ta ta e nalai, Godikou damaleyodei kediambe hebe kasagai be ta molou meiyode nalai. Haba tabe, sasaiye degele idi tane nalai.

Lukha haba kuguo ta nalai. Kuguo keme kaha kou gue ke. Dabai kuguokou e Yesuha hebenitou fogou imou, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke dimokou hehegielamou nalai.

Kuguo Luk koumah ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:5–2:52

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala feleimou, haba Mariahane dihi Yesu mala felei.

Ta Hiye 3:1–4:13

Yesuha dabai degele a ke doususu kaha ta.

Ta Hiye 4:14–9:50

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei.

Ta Hiye 9:51–19:28

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai.

Ta Hiye 19:29–21:38

Yesuha sa Jerusalemkou ile, Godiha mosokou folomou, o sasai kediamokou egei hehegiei.

Ta Hiye 22–24

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Lukha ta kou nalama, o Tiofiluskou nei

1 Ma hiye o Tiofilus, o sudo kediage Godiha dege-gaiye eimokou tama degei kaha ta ke nalaga i.
2 Ta ke nalaga ibe, yomogou tama degeimou, Godiha ta tolou i o ilo kedia dihoje dugumou haguei ke eimokou hehegile idi kenou sesega nalaga i. **3** Kege-mou, a ta uwo keme nalama, namokou nelamou. Tama degei ke a defeido yodugaibe, yomogou hagua dumu kaha sibige ke defei tawalamou kuhe degei. Ifibe a doudo dege tawalemou namokou nalolu kuhe.
4 Na husumaba, afu ta na kou du sagai keme damaledo tadade tawayadomou, a namokou kuguo kou nalolu kuhe.

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala feleimou, haba Mariahane dihi Yesu mala felei

(Ta Hiye 1:5–2:52)

Esol o kaha Sekaraiakou, ne sasaiha dihi Jon mala feleyode tobou

5 Hiye o Herotha sa Judia dia delei kelegebe, Godiha dabai degedi o ta e hu Sekaraiabe kele delei. Eme mogou du daladi o, † Abiyaha mogo dia kile ta. E sasai be Aronha huti. Sasai kaha hu be Elisabet.
6 Diliebe Godiha dihile kokou doudo dege dalaguali, e kuolou ta olou fei sesele idi. Godiha dihile midihou

† Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai dege-di. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, youge mogou du daladi.

kasagaj ta milolou idiyo mei. ⁷ Kenou si diliebe dihi ta mou li mei, yobe, Elisabet eme dihi molou sagaj mei kaha degemou. Dalagualli, diliebe odo sobou de degele i.

⁸ Kegemou, sawisie ta Sekaraiabou e mogo diabou de Godiha dabai degelamou i. Fologamou, Sekaraia e Godiha dihi de dabai degele delei. ⁹ Dalamou, mogou du dalaguadi o kedia dabai ta tawale maka degelamou, dia diou degedi midihog ke sesele milolou i, igi mouma yale iligi, Sekaraiaha yayie bolog degeimou dugulo i. E yayie bolog degeimou, dia e maka degele i, Hiye O Godiha e mosokou folo, hog bolodo mola siba, hog gofou do kaha folouba, Godiha dulo, hohog degeyadomou. ¹⁰ Maka degele imou, Sekaraiaha Godiha mosodu folo, hog bolodo mola ke simou, o sasaj sudu do mihikou kefeguo duwoguali, dihog baga tobolou i. ¹¹ Kege degeimou, moso duledu, hog bolodo mola ke si-di dou moso kokou, Hiye Ohaj esol o ta dobogou delekou tama dege tefeile. Tafalamou, Sekaraiaha duguo, ¹² kesigie gue hiyedo degei. ¹³ Kenou si esol o kaha Sekaraiakou kou gue tobou, na gue degeda. Ne dihog baga tobouba, Godiha kou duyode tobou. Ne sasaj Elisabetha o dihi ta malaj fele. Na e hube Jonyode ti. ¹⁴ Na ne dihi ke duguoba, ne duoyene hohog degele. O sasaj sudu kediane dihi ke malaj feleiba hohog degele ile. ¹⁵ Yobe, eme Hiye Ohaj dihi kokou hu hiyedo degele dalale kaha degemou. E tigi kolo huei gofou do ke ta nale mei. Eme e adiou ha guamedu dala kelegebe, Duo Bolofeyiye tou dalale. ¹⁶ Dihi kaha degeiye, Israel o sasaj sudu bohoulou ba, die Hiye O Godikou yale. ¹⁷ Nele e moloube, Elajaha degedi midihobou nelebou de malaba, eme ebukou ile, Hiye O you ile dalaba. E degeiye, sisigobou die ayebou fi tanou degele ile. O dudiyo mei o kedia fimajine doususuba, haba dou do o kedia fimaj sagaj kege dou do o degele ile. E o sasaj kege doususuba, dia Hiye Ohaj haguale ke ama duwogualeyode tobou.

¹⁸ Kegemou, Sekaraiaha esol o kokou kou gue yodu, a kage ne ta kou damaleyode tawale? Ame odo degei. Ma sasajine sobou dedo degeiyode tobou.

¹⁹ Kegemou, esol o kaha sima tobou, ame Gabriel. Ame Godiha midihokou tafaladi. Godi you tobou mou, a ta uwo bolofei kou namokou tobou lamou haguei. ²⁰ Na du. Na ma ta kou damaleyodili mei kaha degemou, name tale mei dalali, ta a tobou ke damaledo tama degeiba dugulo. Sawisie Godiha makai kelegebe, damaledo tama degeiba, na duguloyode tobou.

²¹ Kegeimou, Sekaraiabe Godiha moso duledu dalamou, o sasaj sudu mihikou dia dalaguamou be, e toto ta migili mei. Fimaj hiyedo degele i. Sekaraiabe kageimou migile hagueiyade tugulo tobolou i. ²² Dia dalagualli dugube, e ise migimou dugulo iye, e ta ta tobolou sagaj degeli mei. Kegeimou, diage eme Godiha moso koduge midihog gehe ta dugudade tawale i. E ta tobou li mei, o sasaj kediamokou dobogouyenou hehegiei. ²³ Habage, Sekaraia e Godiha dabai degei ke mei degeimou, e sabekou fogou i. ²⁴ Dalali, habage, e

sasaj Elisabet e dihi guokou degei. Kegeimou, e mogogou duwoli, ogo houyosi kege mei degei. Dihi guokou degemou duwoli, kou gue tobou, ²⁵ Hiye Ohaj amokou solou do degei. E degeiye, ame dihi guokou degeli kuhē, a o sasaj dihi sidifi degeiyo meiyode tobou.

Esol o kaha Mariakou, dihi Yesu malaj feleyode tobou

²⁶ Kegemou, Elisabetha dihi guokou deleibe, ogo walajiyosi kege mei degeimou, Godiha e esol o Gabrielkou tobou mou, sa hu Nasaret sa Galili duo kokou ile, ²⁷ sasaj gisiai kokou felei. Sasaj keme o ta, hiye o Devitha e sosou o, e hube Josepkou neleyodemamou maka degele i. Sasaj gisiai kamaha e hube Maria. ²⁸ Esol o Gabrielha folomou kou gue tobou, gusugu bolofei. Hiye Obe nabou de dala. E na habagugueguomou, namokou bolodo degeiyodei. ²⁹ Mariaha ke dulo kesigiemou, fi hiyedo maj, koume kei ta tobou ya? de tawai.

³⁰ Kegemou, esol o kaha tobou, Maria, na hobou gue degeda. Name Godiha habaguguegu dala. ³¹ Na du. Na dihi guokou degeba, o dihi ta molou. Na e hube Yesuyode ti. ³² Dihi keme hiye degeibabe, eme hiyedo o dalale. E hube Damaledo Godiha Dihiyodele ile. Hiye O Godiha e Dihi kaha o sasaj olou fei wolou dalayedema makai, ni kou guai hiye o Devitha wolou delei sagaj kenou tefeile wolou dalale. ³³ E hiye o degema, Jekoha † sosou dia tofousogo tofousogo wolou dalale. E wolou dalale keme ta mei degele mei, tofousogo tofousogo kegenou wolou dalaleyode tobou.

³⁴ Kegeimou, Mariaha esol o kokou yodu, a dihi guokou kage degele? Ame gisiai sasaj, o huli meiyode tobou.

³⁵ Kegeimou, esol o kaha sima tobou, Duo Bolofeyiha namokou migiba, Damaledo Godiha e nele kahanou na dogou guba dihi guokou degele. Kegeiba, dihi keme bolodo dou do o degele. E hu Godiha Dihiyodele ile.

³⁶ Na du, ne kiya Elisabet eme sobou de degeiye, kenou si ene dihi guokou degei, eme o dihi molou. Sasaj keme, dihi molou sagaj meiyode tobolou idiye, eme dihi guokou degei. E dihi guokou deleibe, ogo walajiyosi kege mei degei. ³⁷ Godihanou si milolou sagaj. E milolou sagaj meibe, ta dala meiyode tobou.

³⁸ Kegeimou, Maria e kou gue tobou, ame Hiye Ohaj dabai degedi sasaj. Hiye Ohaj amokou na tobolou sagaj kenou tefeile degele keme tabou meiyode tobou mou, esol o ke fogou i.

Mariaha Elisabet dugu i

³⁹ Kelegenou, Mariaha toto ile, sa Judia bitou saya ke iligi, sa takou felei. ⁴⁰ Iligi, Sekaraiaha mosokou folomou, e Elisabet tafalamou duguomou, habi bolofeyode tobou. ⁴¹ Mariaha habi bolofeyodeimou Elisabetha dulomou, dihi e guamedu dala kaha foguo foloma

† Jekop e hu tabe 'Israel'. Jekoha sosou keme Israel o sasaj olou fei.

fiyei. Dihi foguo foloma fiyoumôu, dihi adiôu e Duo Bolofeyiye tôu môu, ⁴² e Mariakôu hiligedo kôu gue tobou, Godihã e midihô bolofeyido namokôu hegili. E namokôu hegili kahage sasajî ilo kediãmokôu hehegiei keme olôu feji gabai. Dihi ne duledu dala emokôu ne Godihã midihô bolodo ke kôu hegi dala. ⁴³ Ame hÿbôu sasajî mei. Kadegeiye, mã Hiye Ohã adiôu hã amokôu haguya? ⁴⁴ A nã amokôu habi bolofeyiyode tobôu môu dulomôu, dihi mã guamedu dala kôumaha hohô degemôu foguo foloma fiyei. ⁴⁵ Hiye Ohã namokôu tama degeleyodei keme nã damaleyodei kahã degemôu, nã hohô hiyedo degeyede tobou.

Mariahã die

⁴⁶ Mariahã kôu gue tobou, Mã duoye Hiye Ohã hÿ hebele fogulu.
⁴⁷ Godihã a mamolôuyodeimôu dulomôu, mã duoye emokôu hohô hiyedo degeli.
⁴⁸ Ame Godihã dabai degedi sasajî. Ame mabôu sã degeiye, kenôu si e a duguomôu, amokôu solôu do degei.
 Ifibôu, habagebôu o sasajî olôu feji kediã Godihã amokôu midihô bolodo hegiyode tobolôu ile.
⁴⁹ Godibe nele hiyedo. E a dogôu guomôu, midihô bolofeyido amokôu hegi.
 E hÿbe Godi, hÿ bolofeyi folodo.
⁵⁰ O sasajî e hayedu dalaguadi kediãmokôu solôu do degedi.
 E solôu do degedibe, o ifi dalaguabôu, habage dalaguale kediãmokôu bôu de tofousogo kegenôu ile.
⁵¹ Yôu e dobogôuyenôu dabai gofôudo ke degagai.
 O diôusie bolofeyidoyodema, diôu die hÿ hebele fogulo idibe Godihã igisedi.
⁵² Godihãge hiye o kediã huyafeji degema, o hÿ mei kediã hÿ ke hebele fogudi.
⁵³ O hegie kediãmokôu be, e nale hiyedo neimôu, nãma guokôu degele idi.
 Kenôu si, o bi sÿdo dala kediãme tôu fogôu môu, môu yôuwa fogôu yai.
⁵⁴ Godihã Israel o, e dabai degedi kediã dogôu guo daladi.
 E ta totôu degediyo mei, solôu do degenôu daladi,
⁵⁵ tã damalêdo di kôu guai o kediãmokôu kôu tobou kahã degemôu.
 Damalêdo, e Abrahamkôu solôu do degei kenôu tefei, haba e sosôu habage tamã degele kediãmokôu ne kegenôu solôu do degeleyode tobou. ⁵⁶ Kegemôu, Mariahã oگوo kamadia sagajî kege Elisabetbôu de dala dema, e sabekôu boholôu mã fogôu i.

Elisabethã dihi Jon malã felej

⁵⁷ Elisabethã dihi malã felejibe, o dihi malã felej. ⁵⁸ E sa tanôu tie obôu, e hÿtibôu olôu feji diãge Hiye Ohã emokôu solôu do degeiyode tobolôu imôu dulomôu, emokôu hohô hiyedo degele i.
⁵⁹ Kegemôu, sawisie dimayosi kege mei degeimôu, diã dihi kahã kolo diafôu lamôu † yai. Fologamôu, diã

dihi keme e aye Sekaraiahã hÿ kenôu tilamôu fimã i. ⁶⁰ Kenôu si dihi kahã adiôu hã kegele meiyode tobou. Di e hÿbe Jonyode timebeedei. ⁶¹ Diã sima tobou, ne hÿti o hÿbe kegei ta dala meiyodele i. ⁶² Diã dihi kahã e ayekôu dobogôuyenôu dihi e hÿbe kagei tile? de yodulo i. ⁶³ Nalãdi bi ta malã haguayedemamôu, e kôu gue nalaj, e hÿbe Jon de naloumôu, fi hiyedo mã i. ⁶⁴ Kege degeli kelegenôu be, Sekaraia e tã fuamôu, Godihã hÿ hebele foguo hiye degei. ⁶⁵ Sa tanôu tie o kediã ke duguomôu, guë hiyedo degele i. Kegeimôu, tã uwo ke bitôu sa Judia olôu feji tefele siei. ⁶⁶ O sasajî olôu feji tã uwo ke dulomôu, fi hiyedo mã i. Dihi kahã hiye dege tofolôu babe, kage degeiba dugulo de tugulo tobolôu i. Hiye Ohã nelebe ebôu de daladade tawale i.

Sekaraiahã habage tamã degele tã hehegie tobou

⁶⁷ Dihi Jonhã e aye Sekaraia Duo Bolofeyiye tôu môu, e habage tamã degele ke kôu gue tobou,
⁶⁸ Hiye O eme Israel o kediã Godi. Di e hÿ hebele foguo hiye degeme. Yobe, e hagueibe, yôu e o sasajî di dogôu guoba, boholôu mamolôu kahã degemôu.
⁶⁹ E degeiye, e dabai degedi o Devithã sosôu o neledo ta makamaj, di mamôuyadomôu.
⁷⁰ Afudo Godihã tã keme yôu e habage-degele-duguo-tobôu di-o kediã mogouya ke kôu tobolôu i.
⁷¹ Godihã di mamolôube, ho oye tôu dala ke yôu molôu. Dimokôu dafa idi o kediã dobogôu tagetôu dala kene e figã molôu.
⁷² Godihã di kôu guai o kediãmokôu solôu do degemôu, ebôu de mogo degedi midihô, e diãmokôu neji keme e totôu degeiyo mei.
⁷³ Damalêdo, Godihã di kôu guai o Abrahamkôu damalêdo kôu gue maka dege tobou, age nãme dogôu guloyodema makai. Tã keme dimokôu ne kôu degele dala ke makai.
⁷⁴ E di molôube, ho o kediã dobogôu tagetôu dalagua ke figã molôu. Kegeiba, dibe guë degele mei, e dabainôu degele ile.
⁷⁵ Kege degeiba, di teli mei, sosou dege dalali, Godihã dihile kokôu doyo kenôu suluguali, midihô e tagali sagajî keleyanôu suluguale.
⁷⁶ Mã dihi, namokôu be o sasajiyege nãme Damalêdo Godihã tã tobôu di o, habage-degele-duguo-tobôu di-o tayodele ile. Yobe, Hiye Obe habage haguale kahã degeimôu, nã nabukôu ile, e a ke doysusulo.
⁷⁷ Nã o sasajî kediãmokôu hehegie tobolôu be, Godihãge midihô kasagajî o sasajî kediã milôu gadi keme gebe meiyodemaba mamolôudade tawamabeede tobolôu.
⁷⁸ Di Godihãge di mamolôu, e dimokôu solôu do hiyedo degedi kahã degemôu. Hebenikôu ge tobôu ba, hohô gehedo ke dimokôu migileba, ⁷⁹ huliã timjdu dalagua o kediãmokôu hohogulo. Hohô kahã tofigiela-di o kediãmokôu hohoguo, di mogo tanôu dege, bo-loguado dalale ke hehegileyode tobou.

† Juda o kediã die o sisigo kolo diafigidi. Midihô keme Godihã biyodema makadi midihô.

⁸⁰ Kegemōu, dihi Jon e hiye degeimōu, e fimajine neledō degei. Hiye degemōu, hebe mei mihinōu sa kokōu ile, titiamōu sulugi, Israel o sasaj kediā dihile kele tamā degeimōu dugulo i.

Mariahā dihi Yesu malā felej

(Matyu 1:18-25)

2 Sawisie kelegebe, sa Rom gamani hiye o, e hu Sisar Ogastushage gamani o kediā o sasaj olōu fej hu sōumabeede tobou. ² Hu sou keme dagado hu sou. Kelegebe, gamani o ta, e huwe Kwirinius eme sa Siria olōu fej ke dia dalamōu, gamani kediā hu solōu ke kuhe nalāga i. ³ Kegemōu, o sasaj olōu fej die sabekōu yai, gamani o kediā die hu sōuyadomōu. ⁴ Josep ene i. Eme hiye o Devithā huti. E sa Galili duo kele sa Nasaret tōu fogōu iligi, sa Judia duo kele Devithā sa Betlehemkōu fogōu i. ⁵ Eme emokōu tileyodema maka i sasaj Mariabōu de i, gamani o kediā dilie hune sōuyadomōu yai. Kelegebe, Maria eme dihi guokōu delei. ⁶ Sa Betlehemkōu fologa duwoguali, Maria e dihi molōu hafej degeimōu dugu. ⁷ Kelege, Mariahā dihi malā felejbe, o dihi wolo malā felej. Malā felemōu, e dihi yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kediā nale nadi bokisi kodu dogogu, gabale tiadi mosobe o sūdo fegegu kahā degemōu.

Esol o tahā wai sipsip dia dalaguadi o kediāmokōu tawale tā tobou

⁸ Kelegebe, wai sipsip dia dalaguadi o ilo kediame sa Betlehem figikōu dalaguadi. Huliame diā wai sipsip dia dalaguamōu, ⁹ Hiye Ohā esol o kahā diāmokōu tamā degeimōu, Hiye Ohā hohō kahā diā silēmōumōu, diā guē hiyedo degele i. ¹⁰ Kenōu si esol o kahā diāmokōu tobou, nī hobōu guē degedama. Duma. A tā uwo bolofej ta nīmokōu tobōu lamōu hagulu. O sasaj olōu fejido duloba, hohō hiyedo degele ile. ¹¹ Ifi sasaj tahā dihi ta malā felej, Devithā sa Betlehemkōu ge malā felej. Dihi keme Hiye O, Godihā makai o Kelesu, nī mamōuyadomōu. ¹² Nī ya dugulobe, dihi diē ta yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kediā nale nadi bokisi kodu dogogu tilaba dugulo ile. Nī ya duguoba, damaledade kuhe tawale ileyode tobou.

¹³ Esol o kahā kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu, hebeni esol o sūdo kediā migiga geleguomōu, Godihā hu hebele fogulo iligi, kōu gue tobolōu i, ¹⁴ Godikōu hohōbōu me. E huwe folodo, hiyedo dala. Sa sibige kuokōu be, o sasaj Godihā hohō degei kediame mogo tanōu dege, bologuado dalagualeyode tobolōu i.

Wai sipsip dia daladi o kediā dihi Yesu dugulamōu yai

¹⁵ Kegemōu, esol o kediā fogōu, hebenikōu youmōu, wai sipsip dia dalaguadi o kediā diōunōu tugulo tobolōu i, di sa Betlehemkōu ileba, Hiye Ohā tobou ke di dugumebeede tobolōu i. ¹⁶ Kege tobōu mamōu, toto do yamōu ka iligi dugube, Maria dilie Josep dilie duwoguamōu dugu. Dihibe wai bulumakou kediā nale

nadi bokisi kodu tilamōu dugulo i. ¹⁷ Duguomōu, diā dihi kahā tā, esol o kahā tobōu mōu du sagaj kenōu tefele tobolōu i. ¹⁸ Wai sipsip dia dalaguadi o kediā tā ke tobōu mōu, o sasaj kediā dulo kesigile i. ¹⁹ Kenōu si, Mariahage tā diā tobolōu ili keme e duledu sagiemōu fidi. ²⁰ Wai sipsip dia dalaguadi o kediā dihi Yesu duguolo imamōu, bohōlōu mā yolugi, Godihā hu hebele fuguomōu, hohōbolōu i. Esol o kahā kōu tobōu mōu dulo i kenōu tefele dugu kahā diā hohōbolōu i.

Dihi Yesube hu tile i

²¹ Dihi ke malā felemōu dalali, sawisie dimayosi kege mei degeimōu, diā e kolo diafōu lamōu kefegulo i. Kefeguomōu, e huwe Yesuyode tile i. E adiōu hā guamedu deleli mei, kelege esol o kahā e huwe kege kōu ti.

Odo Simeon dilie sobōu de Ana dilie Godihā mosō kodu dihi Yesu dugulo i

²² Tiai mosokōu baha duwei mei degeimōu, Josep dilie Maria dilie dihi Yesu malā ile, sa Jerusalemkōu fologai, dihi Godikōu hegilamōu. Yobe, dilie Mosesahā kuolōu tā seseiba, Godihā dihile bolodo degeyadomōu. ²³ Tā keme Hiye Ohā kuolōu tā kuguokōu be kōu gue nalāj dala,

O dihi wolo malā felejbe, dihi keme nī Hiye Ohā biyodema makamabeedei.

Kisim Bek 13:2, 12

²⁴ Tabe, dilie sio bolōu sile, Godikōu nelamōu degele i. Yobe, Hiye Ohā kuolōu tāe kōu gue kōu nalāj dala, Sio kulu bolōu ne de, ha, sio isusu dihinōu bolōu kege ne de deyedei.

Wok Pris 12:8

²⁵ Sa Jerusalemkōu be o ta delei. E huwe Simeon. Eme dōydo, egei dudi o. E baha duweibe, sa Israel o sasaj kediā hagi olōu fej ke igile muguba dugulamōu baha duwei. Duo Bolofejbe ebōu delei. ²⁶ Duo Bolofejhā emokōu kōu gue kōu tobou, name toto ta tolo mei. Name Hiye Ohā makai o Kelesu haguba duguoba kuhe tolo ileyodei. ²⁷ Kegeimōu, Duo Bolofejhā Simeonkōu tobōu mōu, Godihā mosō kekaimidu felei. Folo tafalali dugube, dihi Yesube e aye dilie e adiōu dilie malā felegoumōu dugu. Dilie Mosesahā kuolōu tāe kōu tobou sagaj kenōu tefele degelamōu felegoumōu dugu.

²⁸ Felegoumōu, Simeonhā dihi Yesu dobogōuye hebele tolōu mōu, Godihā hu hebele fogulugi kōu gue tobou,

²⁹ Wolōu Daladi Hiye O, nā tamā degeleyodema makaibe tamā degei kahā degemōu, nā ise ne dabai degedi o a tōu fogōu ba, a ileba bologuado dalale.

³⁰ Yobe, nā ei mamōu lamōu degeibe mā dihoje kōu dugu kahā. ³¹ Damaledo, nā ke degeibe, sa sa obiyei olōu fej kediā dihilenōu degei. ³² Dihi keme hohō hiyedo sā degei, o sa sa tie kediāmokōu hohōguba, diage ne Israel o sasaj eimokōu hohōbolōu ileyode tobou.

³³ Kegemōu, Yesuhā e adiōu dilie e aye dilie Simeonhā tā ke dulomōu, fī hiyedo mā i. ³⁴ Fimā imōu, Simeonhā diliemokōu tobou, Godihā nīmokōu midihō bolofej hehegileyodei. Haba Dihi adiōu Mariakōu kōu gue tobou, nā du, Godihā dihi kōu makai kōumaha

degeiye, Israel o sũdo mihĩkũũ fiyouba, haba ilo kediã haguũba dele ile. Ɛme o sasãĩ dihiĩle kele maka ta dogogu sagãĩ dalaba, o sũdo kediã Ɛ makoloyode tobolũũ ile. ³⁵ Kegeiba, o sũdo die fimãĩ womoguei ke tamã degele ile. Nãne hagi hiyedo tabe awekiye ne duledu fogulo sagãĩ kegei ke duguloyode tobou.

³⁶ Godihã mosokũũ be, habage-degele-duguo-tobũũ di-sasãĩ tane delei. Ɛ huĩbe Ana. Ɛme o Fanuelhã dihi, o Aserhã sosũũ sasãĩ. Ɛme sobũũ dedo. Ɛ afudo o kũũ huye, kenũũ si sadebe olũũ feĩ dioyosi kegenũũ Ɛ mabũũ delei. ³⁷ Ɛ mã tolo imũũ, kuei sasãĩ dalali, Ɛ sadebe olũũ feĩ 84 kege mei degei. Ɛme Godihã moso tũũ fogũũ diyo mei. Ɛ Godihã dabai agalibũũ huliãmebũũ de degele dalali, nale kuolũũ dogoguumũũ, diho bagã tobolũũ delei. ³⁸ Kegemũũ, kelegenũũ, Ana Ɛ diliemokũũ hafẽĩ dege hagua, dihi ke duguomũũ, Godikũũ bolofeyode tobou. Habage, Ɛ sa Jerusalem o sasãĩ, Godihã diã mamolũũ ke dia dalagua kediamokũũ dihi kahã tã ke tobũũ di.

Josepbũũ diã sa Nasaretkũũ bohoolũũ mã yai

³⁹ Maria dilie Josep dilie Hiye Ohã kuolũũ tãe tobou kege degema mei degeimũũ, bohoolũũ mã ya, dilie sa Nasaret sa Galili duo kokũũ fologai. ⁴⁰ Kegemũũ, dihi Yesube hiye degeimũũ, Ɛ nelebũũ tewebũũ de hiye degei. Godihã habagugueibe Ɛbũũ de delei.

O gisiai Yesuhã Godihã mosokũũ i

⁴¹ Sadebe olũũ feĩ Yesuhã aye adiũũ dilie sa Jerusalemkũũ yadibe, Gabama I Sawisieĩ † ke kefeguo nãdi sawisieĩ kelegenũũ idi. ⁴² Kegemũũ, Yesube sadebe olũũ feĩ 12 kege mei degeimũũ, Gabama I Sawisieĩ kelegebe, Ɛbũũ, Ɛ aye adiũũ bũũ diã Israel o kediã degedi ke sesele, sa Jerusalemkũũ yai. ⁴³ Kefeguo nãĩ mei degeimũũ, dilie dilie sabekũũ bohoolũũ mã yai. Youmũũ, o gisiai Yesu Ɛme Jerusalemkũũ nũũ delei, kenũũ si Ɛ aye adiũũ dilie ta tawale ili mei.

⁴⁴ Diliege wa, Ɛme o ilo kelebũũ de haguluyade tawale i. Kegeimũũ, dilie yolugi, sawisieĩ tanũũ ta mei degei. Habage dilie sosũũ bũũ, dilie mogobũũ diã dalaguaya ka i. ⁴⁵ Kenũũ si ta dugulo ili mei. Kegeimũũ, dilie dihi ka sa Jerusalemkũũ bohoolũũ mã yai. ⁴⁶ Fologa, ka iligi, sawisieĩ kamadia kege mei degeimũũ dugube, Yesube Godihã moso kekaimidu duwomũũ dugulo i. Ɛme tisa kediãbũũ de duwoli, tisa kediã tobolũũ ili ke dusuãmũũ, diãmokũũ yoduga duwomũũ dugulo i. ⁴⁷ O kele dalagua kediãge Ɛ tewebũũ, tã Ɛ tobolũũ bũũ ke olũũ feĩ duguomũũ kesigile i. ⁴⁸ Dilie Yesu duguomũũ, kesigiemũũ, Ɛ adiũũ hã tobou, dihi, nã elemokũũ kageimũũ kegeiya? Ne aye ele nã solũũ do degemũũ koluyode tobou. ⁴⁹ Kenũũ si Ɛ sima tobou, kageimũũ nele a ka iya? Nelege tawale iyo mei sa degei? Ame mã

† Gabama I Sawisieĩ, 'Pasoba' tã kahã sibigebe kũũ gue: Afu Godihã sa Isip sisigo wolo ke woumũũ tofigieimũũ, Ɛ Israel sisigo kediãũũ si ta weli mei, mũũ gabama i. Kegei degemũũ, Ɛ tobou, ni Gabama I Sawisieĩ kahã dowo ke nale kefema nã demabeede tobou. Kege tobũũ mũũ, Israel o kediã sa Isip tũũ fogũũ, die sabekũũ fogũũ kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

Ayehã mosokũũ nũũ dalabasiyode tobou. ⁵⁰ Kenũũ si diliege tã Ɛ tobolũũ kahã sibigebe ta tawale ili mei.

⁵¹ Kegemũũ, Ɛ diliebũũ de sa Nasaretkũũ bohoolũũ mã ile felei. Diliebũũ de dalali, dilie tã tobũũ mũũ dulo milolũũ delei. Kenũũ si Ɛ adiũũ hãge Ɛ dugugai olũũ feĩ keme Ɛ duledu sagiemũũ fimãĩ. ⁵² Yesu hiye degeimũũ, Ɛ tewene hiyedo degei. Godihã Ɛmokũũ hohũ degeimũũ, haba o kediãne Ɛ tagale idi.

Yesuhã dabai degele a ke dũsususu kahã tã

(Tã Hiye 3:1-4:13)

Fafeleya degedi o Jonhã egei tobou

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)

3 Sisar Taiberiushã sa Romkũũ gamani hiye o dalali, sadebe olũũ feĩ 15 kege mei degeimũũ, o Pontius Pailathã sa Judia wolũũ dalamũũ, o Herothã sa Galili dia dalamũũ, Ɛ eye Filiphã sa Ituriabũũ sa Trakonitisbũũ de dia dalamũũ, o Lisaniashã sa Abilene dia delei. ² Kelegebe, o Anas dilie o Kaiafas diliebe mogũũ du daladi hiye o degele imũũ, Sekaraiãhã dihi Jon Ɛ hebe mei mihĩnũũ sa kokũũ delei. Dalamũũ, Godihã Ɛ tã ke Jonkũũ hehegiei. ³ Kegemũũ, Jonhã ile, tũũ Jordan hafẽĩ dege dala saya ke sulugi, o sasãĩ kediamokũũ egei hehegieidibe, ni fi bohoolũũ ba fafeleya tofũũ ma. Kegeibasi, Godihã midihũũ kasagãĩ, ni milũũ ga idi ke gebe meiyodeleyode tobũũ di. ⁴ Kũũ degeli keme habage-degele-duguo-tobũũ di-o Aisaiahã kuguokũũ kũũ gue nalãĩ dala,

Hebe mei mihĩnũũ sa kelege Hiye Ohã Ɛ a milũũ ma dũsusugumabeede haguisa tobũũ ba dulo ile. ⁵ Bitũũ degei dalaba gobũũ gileba, bologuale. Ulou dalabane, mihĩ sama, bologuale. A gulãĩ degeine, bologua dũsusulo. A kasagãĩ dalaba olũũ feĩ bologuale. ⁶ Kegeiba, sa sibige o sasãĩ olũũ feĩ Godihã mamũũba dugulo ileyodei.

Aisaia 40:3-5

⁷ Kegemũũ, o sasãĩ sũdo Jonhã fafeleya degeyadomũũ haguasie felegai. Felegoumũũ, Jonhã kũũ gue tobou, nĩme hiye bei sisigo. Godihã gofũũ degeba, nĩmokũũ hebe kasagãĩ ke nele. O koyohã tobũũ mũũ, ni fosigelamũũ degele iya? Nĩge Godihã gofũũbe de gabale sagãĩ? ⁸ Ni fi bohũũ babe, midihũũ ni milolũũ kahã hehegielebe, nĩme damalẽdo fi kũũ bohoolũũ idadele kenũũ hehegiema. Abraham Ɛme ei kũũ guai oyode tobũũ dama. Yobe, a nĩmokũũ tobolũũ kuhe, Godihãnũũ degeiye, igi kũũdiãne bohoolũũ ba, Abrahamhã sosũũ sa dege dalaguale. ⁹ Heibe hebe yelebũũ kũũ dogogu dala. Hebe olũũ feĩ kolo bologua mã idiyo mei keme oe hagima, doulukũũ hebesaleyode tobou.

¹⁰ Kegeimũũ, o sasãĩ kediã Jonhã tã ke dulomũũ, Ɛmokũũ yodulo i, ei kageibasi? ¹¹ Jonhã kũũ gue tobou, o koyohã yukuei bolũũ dalabane, tabe o ta yukuei mei kokũũ neyedei. O koyohã nale dalabane, nebe kenũũ tefele degeyede tobou. ¹² Gamani sibidi sele kefedi o

kediane Jonhã diã fafeleya degeyadomôu haguasie felegamôu, kôu gue yodulo i, Tisa, eibe kage degele? ¹³ Nĩ gamani sibidi sele kefelebe, gamani kediã tobou sagãĩ kenôu tefele môuma. Nĩôu tagai sagãĩbôu de hiyouye môudamabeede tobou. ¹⁴ Ami o kediane emokôu yodulo i, haba eibe kagele? E diãmokôu tobou, nĩ o woma, die bi hiyouye môudama. Nĩ o gulokou tã sama, die sele hiyouye môudama. Dabai nĩ degeli kahã hebe molôu keme kehefeiyode tobou.

¹⁵ Kegeimôu, o sasãĩ kediã kegeli kē duguo kesigie baha duwoli tawale ibe, Jonbe Godihã makai o Kelesuyade tawale i. ¹⁶ Kenôu si, Jonhã o olôu feĩ kediãmokôu tobou, age nĩme tãlekôu nôu fafeleya degedi. Kenôu si o ta mã habage haguale kahã e nelebe hiyedo, mã nele sagãĩ mei. E hũbe folodo dala kahã degemôu, e hagubabe, age e abogôu moso kajibe ta tegile sagãĩ mei. Ege nĩme Duo Bolofejihã neleya kē fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou. ¹⁷ E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagãĩ kege nale segei kē môu haguale. Sepolo tolôu ba, ko kasagãĩ olôu feĩ igisema, nale sibige kenôu môuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olôu feĩ keme dou mei degediyo mei kokôu hebesaleyode tobou.

¹⁸ Jonhã kege tobolôu gibe, o sasãĩ kediãmokôu dumabdomôu egei hehegiemôu i. E tã uwo bolofej kene diãmokôu tobou.

Herothã Jon didiõ degei

¹⁹ Gamani hiye o Herothã yôu e eyehã sobôu Herodias figã hu kahã degemôu, Jonhã emokôu gofôu degei. Yobe, ege midihõ kasagãĩ ilo kelene kôu milôu gadi kahã degemôu, Jonhã emokôu kuhe gofôu dege tobou. ²⁰ Jonhã emokôu tã gofôu dege tobou ma fogôu môu be, ege haba midihõ kasagãĩ tage milôu mamôu, Jon didiõ degei.

Jonhã Yesu fafeleya degei

(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Jon didiõ degeli mei kelegebe, ege o sasãĩ sũdo fafeleya degedi. Yesune hagumôu, Jonhã fafeleya degei. Fafeleya degeimôu be, Yesu e dihõ bagã tobolôu tafalamôu, hebeni a sôugôu môu dugulo i.

²² Duo Bolofejihã emokôu migibe, sio isusu бага fulôu migile, emokôu biyei. Migimôu, hebenitôu ge kôu gue haguisa tobôu môu dulo i, name mã Dihi. Age name tagalido, namokôu hohõ hiyedo degeliyode tobôu môu dulo i.

Yesuhã e kôu guai o kediã hu

(Matyu 1:1-17)

²³ Yesube sadebe olôu feĩ 30 sagãĩ kege mei degeimôu, e dabai kuhe yomogou. O sasãĩ kediãge eme Josephã dihiyade tawale i.

Josepbe Helihã dihi.

²⁴ Helibe Matathã dihi.

Matatbe Livaihã dihi.

Livaibe Melkihã dihi.

Melkibe Janaihã dihi.

Janaibe Josephã dihi.

²⁵ Josepbe Matatiashã dihi.

Matatiasbe Amoshã dihi.

Amosbe Nahumhã dihi.

Nahumbe Eslihã dihi.

Eslibe Nagaihã dihi.

²⁶ Nagaibe Mathã dihi.

Matbe Matatiashã dihi.

Matatiasbe Semenhã dihi.

Semenbe Josekhã dihi.

Josekbe Jodahã dihi.

²⁷ Jodabe Joananhã dihi.

Joananbe Resahã dihi.

Resabe Serubabelhã dihi.

Serubabelbe Sealtielhã dihi.

Sealtielbe Nerihã dihi.

²⁸ Neribe Melkihã dihi.

Melkibe Adihã dihi.

Adibe Kosamhã dihi.

Kosambe Elmadamhã dihi.

Elmadambe Erhã dihi.

²⁹ Erbe Josuahã dihi.

Josuabe Elieserhã dihi.

Elieserbe Jorimhã dihi.

Jorimbe Matathã dihi.

Matatbe Livaihã dihi.

³⁰ Livaibe Simeonhã dihi.

Simeonbe Judahã dihi.

Judabe Josephã dihi.

Josepbe Jonamhã dihi.

Jonambe Eliakimhã dihi.

³¹ Eliakimbe Meleahã dihi.

Meleabe Menahã dihi.

Menabe Matatahã dihi.

Matatabe Natanhã dihi.

Natanbe Devithã dihi.

³² Devitbe Jesihã dihi.

Jesibe Obethã dihi.

Obetbe Boashã dihi.

Boasbe Salmonhã dihi.

Salmonbe Nasonhã dihi.

³³ Nasonbe Aminadaphã dihi.

Aminadapbe Atminhã dihi.

Atminbe Arnihã dihi.

Arnibe Hesronhã dihi.

Hesronbe Pereshã dihi.

Peresbe Judahã dihi.

³⁴ Judabe Jekophã dihi.

Jekopbe Aisakhã dihi.

Aisakbe Abrahamhã dihi.

Abrahambe Terahã dihi.

Terabe Nahorhã dihi.

³⁵ Nahorbe Serukhã dihi.

Serukbe Reuhã dihi.

Reube Pelekã dihi.

Pelekbe Eberhã dihi.

Eberbe Selahã dihi.

³⁶ Selabe Kainanḡa dihi.
Kainanbe Arpaksathḡa dihi.
Arpaksatbe Siemḡa dihi.
Siembe Noahḡa dihi.
Noabe Lamekhḡa dihi.
³⁷ Lamekbe Metuselahḡa dihi.
Metuselabe Enokḡa dihi.
Enokbe Jarethḡa dihi.
Jaretbe Mahalalelḡa dihi.
Mahalalelbe Kenanḡa dihi.
³⁸ Kenanbe Enoshḡa dihi.
Enosbe Sethḡa dihi.
Setbe Adamḡa dihi.
Adambe Godihḡa dihi.

Tamaḡa Yesu tefele dugu
(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

4 Yesu e Duo Bolofeiye tōu mōu, tō Jordan tōu fogōu bohōlōu mā i, Duo Bolofeiḡa wolōu mōu, hebe mei mihinōu sa kokōu i. ² Sa mihinōu sa kokōu be, sawisiei olōu fei 40 kege mei degei kaḡa duo kelegebe, Tamaḡa Yesu tefele duguga i.

Kelegebe, e me nale nali mei dalali, e hegie degei. ³ Hegie degeimōu, Tamaḡa emokōu tobou, name damaledo Godihḡa Dihi debabe, nḡa tobōu ba, igi kōu dala kuokōu tobōu ba bohōlōu ba, oū si degeiba nḡayedei. ⁴ Yesuhḡa sima tobou, Godihḡa kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Nale nadi kahanōu be, o sasai fi geḡe tofousogo tofolōu ke molōu meiyodei.

⁵ Kegemōu, Tamaḡa Yesu bitōu sa kotōu wolōu folomōu, sa sa olōu fei hiye o kediḡa dia dalagua ke Yesukōu toto hehegiemamōu tobou, ⁶ a namokōu nele hiyedo neiba, sa sa olōu fei kōu nḡa dia dalale. Nḡa hu hiyedo folodo molōu. Sa sa olōu fei a dia dala keme a o takōu nelababe, a nelenōu. ⁷ Nḡa yubu sugulo fiyaba, amokōu diḡo baga tobōu babe, aḡe sa sa olōu fei kōume namokōu neleyodei. ⁸ Yesuhḡa e tḡa sima tobou, Godihḡa kuguokōu be kōu gue nalai dala,
Nḡa ne Hiye O Godikōu nōu yubu sugulo fiya, diḡo baga tobolōu ba, e dabainōu degeyedei.

⁹ Kegemōu, Tamaḡa Yesu sa Jerusalemkōu wolōu ile, Hiye Ohḡa moso tagetōu do wolōu folo tefegiemōu tobou, name Godihḡa Dihi debabe, nḡa mihikōu mōu gule fogu fiyayedei. ¹⁰ Yobe, Godihḡa kuguokōu be kōu gue nalai dala,

E tobōu ba, e esol o kediḡa nḡa bologuḡado dia dalaguleyodei. ¹¹ Nḡa fogu fiyoubabe, diḡa nḡa hebele tōu ba, ne abogōu igiye ta wolo meiyodei.

¹² Kegemōu, Yesuhḡa sima tobou, Godihḡa taege kōu gue tobou,

Nḡa ne Hiye O Godihḡa nele ke hobōu tefele dugudayedei.

¹³ Tamaḡa Yesu tefele dugugai mei degeimōu, e haba habage tefele duguloyodema kege fogōu delei.

Yesuhḡa sa Galilikōu ilemōu, Duo Bolofeiḡa neleya ke dabai yoma degei

(Tḡa Hiye 4:14-9:50)

Yesuhḡa sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei
(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Duo Bolofeiḡa neleya kenōu Yesu e bohōlōu mā, sa Galilikōu ile felei. Foloumōu, sa ke tie o sasai olōu fei kediḡa Yesube feleyodeimōu dulo i. ¹⁵ E die egei mosoya ke hehegiemōu siadi. O sasai olōu fei e hu hebele fogulo idi.

Sa Nasaret o sasai kediḡa Yesukōu gofōu degele i
(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Yesu e sa Nasaretkōu i. E dihfefi kelegebe, sa kokōu dalali hiye degei. Folomōu, misiholo duwodi sawisiei kelegebe, yōu kōu degedi sagai kenōu tefele, egei mosokōu folo duwei. Duwo dema, e Godihḡa tḡa husōu lamōu haguai. ¹⁷ Haguomōu, o tae habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahḡa nalai kuguo ke emokōu neimōu, e ke haguomōu dugube, tḡa ilo kele kōu gue nalai dalamōu dugu,

¹⁸ Hiye Ohḡa e Duo Bolofeiḡa hagua abōu dala, yobe Hiye Ohḡa a maka degei, tḡa uwo bolofei ke o bi mei o kediḡamokōu hehegie tobōu yadomōu.

E tobōu mōu a hagueibe, a o didiḡo degei dalagua kediḡamokōu tobōu ba, didiḡo degei ke tōu fogōu fogōu yamabadomōu.

E tobōu mōu a hagueibe, a o diḡo du degele i o kediḡamokōu tobōu ba, die diḡo bolḡo degeiba dugumabadomōu.

O hagi dugulo ili kediḡa hagi keḡe fogōu mabadomōu a kuhe haguei.

¹⁹ E tobōu mōu a hagueibe, sadebe geḡe bolḡo kelege, Hiye O Godihḡa o sasai kediḡamokōu midihḡo bolofei hehegile ke tobōu lamōu kuhe hagueiyodei.

²⁰ Kegemōu, Yesuhḡa kuguo husōu mei degeimōu, kuguo ke komuguo, egei moso dia daladi o kokōu nelemōu biyei. Duwomōu, egei mosodu duwogua o olōu fei emokōu masele i.

²¹ Kegeimōu, e diḡamokōu tobou, Godihḡa kuguokōu nalai dala, ifi ni dulo ili keme damaledo tama degeli kuhayode tobou. ²² O kele deleigui kediḡa e hu hebele fuguomōu, tḡa bolofei e hehegiei kokōu fi hiyedo mā i. Kenōu si diḡa tobou, o kōume Josephḡa dihi. Kageimōu e tḡa kōu guei hehegie tobōu ya?

²³ Kegeimōu, Yesuhḡa diḡamokōu kōu gue tobou, a tawalibe, obe tobōu di sagai kegenōu nige amokōu ne kōu gue tobolōu ile sagai,

Medigo, nḡa nōusie bologuḡaba bolḡo degeyedele.

Ei nḡa sa Kaperneamkōu ge degeiyode tobōu mōu dulo i sagai kenōu tefele nōune sabe kuokōu ne degeiba, ei duguo tawale ileyode tobolōu ile sagai degei. ²⁴ A

nimokou damaledo tobolou kuhe. Mosoma o taha e sabekou ge habage tama degele ke hehegieimou be, o sasaiyege ta hoho degele idiyo mei. ²⁵ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o Elaijaha delei kelegebe, Israelkou be kuei sasai sudo deleigui. Dalaguamou, huei teli mei dalali, sadebe kamadia, ogo walaiyosi kege mei degeimou, nale segei olou fei fafagalemou mei degei. Sa Israel olou feido hegie hiyedo degele iye, ²⁶ kenou si Godiha Elaijabe sa Israel kuei sasai takou ta iyedili mei. Eme sa Sarefat kuei sasai ta, sa Saidon duo kokou iyede tobou. ¹²⁷ Haba o Elisa, habage-degele-duguo-tobou di-o kaha delei kelegene, sa Israelkou dobo doye tolou i o sudo deleiguiye, kenou si o tanou ta bologuoumou bolu degeli mei. Haba sa ta Siria tie o Namannou si bologuoumou bolu degeiyode tobou. ††

²⁸ O olou fei egei mosokou duweguei kedia Yesuha ta ke tobou mou dulomou, dia gofou hiyedo degele i. ²⁹ Kegeimou dia Yesu wolou, sa kaha figikou yai. Sa keme bitou sa tigahaibou kaha, dia tighai komou bila mugulamou degele i. ³⁰ Kenou si, e o kefei sudo kaha timiya ke fogou i.

Yesuha duo kasagai ta igile mugu (Mak 1:21-28)

³¹ Kegemou, Yesu e ile mulu, sa Kaperneamkou felei. Sa keme sa Galili duo kokou delei. Folomou, misiholo duwodi sawisie kelege, e o sasai kediakomou egei tobou mou, ³² dia e ta ke dulomou kesigile i. Yobe e hehegilibe esofei, hiyedo folodo.

³³ Egei mosokou o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamou hiligedo kou gue tobou, ³⁴ sa Nasaret o Yesu, na hagua eimokou kei degelamou degeiya? Nage ei makolamou hagulu? Age name kou tewe. Name o bolodo, Godiha tobou mou hagueiyode tobou.

³⁵ Kenou si Yesuha gofou dege, duo kasagai kokou be, na tada. Na o kou tou fogou fogou iyede tobou mou, duo kasagai kaha degeiye, o ke die dihile kele mihikou fiyei. Fiyoumou, duo kasagai kaha o ke tou fogou fogou i, kenou si o ke ta makeli mei. ³⁶ Tou fogou imou, o sasai olou fei kesigiemou, diounou kou gue tugulo tobolou i, koume kei? O koumah ta gehe kou tobolou be, sibige hiyedo, nelebou de ta tobolou. Duo kasagai kediane e ta dulomou fosigediyode tobolou i. ³⁷ Kege tobolou imou, Yesuha ke degei kaha ta uwo keme sa sa hafei olou fei keleya ke tefei.

Yesu e Pitaha sasaha e adiou ha do bologuoumou bolu degei

(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Yesu e hagua, egei moso ke tou fogou ile, Saimonha mosokou felei. Folomou dugube, Saimonha e sasaha e adiou be suguai hiyedo degeimou, na sasai kou bologuayede tobolou i. ³⁹ Kege tobou mou, Yesuha teguo ile, sasai ke gaduguomou, ta nelebo

dege tobou mou, suguai ke mei degeimou, toto hagua, nale milou ma, o kediakomou nei.

Yesuha do o sasai sudo bologuoumou bolu degele i (Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

⁴⁰ Aso mula degeimou, o ilo kedia o sasai do daga daga tolou i mouma, Yesukou haguasiei. Haguasiemou, e dobogou dogogueimou, bolu degele i. ⁴¹ Haba o duo kasagaiye tolou i o sudone duo kasagai igisei. Igiseimou, duo kasagai kedia tou fogolou gi, name Godiha Dihiyode haguisa tobolou i. Kenou si, e kuolou dogogube, ni tadamabeede tobou, eme Godiha makai o Kelesu keme diou kou tewe kaha degemou.

Yesuha sa sa keleya ke siei (Mak 1:35-39)

⁴² Sabiyomou, Yesu e sa o mei sa kokou i. Imou, o sasai kedia e kamou haguasiligi duguomou, dia e idayedema akogulamou degele i. ⁴³ Kenou si, e kou gue tobou, a Godiha ta uwo bolofei ke sa sa iloyane tobou lamou. Godiha amokou tobou mou hagueibe, e o sasai wolou dalale kaha ta ke hehegieyedei. ⁴⁴ Kege tobou mamou ile, sa Judia duo kileya ke egei mosoya egei tobou mou siadi.

Yesuha tobou mou, Pitaha miye sudo mou (Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)

5 Sawisie ta Yesu e ohueiyai Genesaret † biyakou tafalamou, o sasai sudo kefeguo e silema dalaguali, e Godiha ta tobou mou dulo i. ² E tafalali dugube, mosole bolou ohueiyai biyakou tilamou dugu. Mosole keme miye mou di o kedia dogoguamamou, neke bigile imou dugu. ³ Duguomou, e mosole ta kaha tagetou foguo felei. Mosole keme Saimonhale. E Saimonkou, na feleba, mosole huyadefei fuguo ile, to biya hafei dege fogou yede tobou. Kegeimou, e mosole tagetou duwoli, o sasai kediakomou hehegiei.

⁴ Hehegiema mei degeimou be, Saimon, na to amikou fuguo ileba, kele neke hebele muguyede tobou. ⁵ Saimonha e sima tobou, Hiye O, huliame ei dabai hiyedo degeligi, sabiyeiye, ei miye ta mou li mei. Kenou si, na tobolou kaha degeimou, a neke haba hebele muguo dugulamou. ⁶ Kegemou, e neke haba hebele mugomou dugube, miye sudo tou dugu, neke bafou lamou degeimou dugulo i. ⁷ Miye sudo tou ke duguomou, dilie mogo, mosole takou dalagua kedia haguasai, hagua dogou gumabdomou. Dia haguasiemou, mosole bolou kokou miye mouma sa iligi, amamamou, mosole bolou ke molou gou lamou degeimou dugulo i. ⁸ Saimon Pitaha ke duguomou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiya tobou, Hiye O, na amokou hafei degeda, ame midihou kasagai milou di o kaha degemou. ⁹ E ke tobolou kaha yobe, dia miye sudo moumou kou duguo kesigile i kaha degemou. ¹⁰ E mogo bolou, Sebediha sisigo Jems dilie Jon diliene ke

† 1 King 17 †† 2 King 5:1-14

‡ Ohueiyai kaha hu tabe Galiliyodele idi.

duguomôu kesigile i. Yesuhâ Saimonkôu tobou, na hobôu gue degeda. Ifi yoma kugule ilebe, na miye môudi sagaj kenôu tefele na amokôu o sasaj môuma haguayede tobou. ¹¹ Kegemôu, dia mosole fufulo ile, to biyakôu dogoguomôu, die bimaïne olôu fei kokôu nôu dogoguema fogôu môu, Yesu sesele yai.

Yesuhâ dobo doye tou o ta bologuomôu bolô degei
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Sawisie i ta Yesu sa ta kokôu dalamôu, o ta haguei. O kahâ e tôu olôu feibe dobo doye tou. E Yesu duguomôu, yubu sugulo fiya, miye duwoli, neledo dege kôu gue tobou, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuôuba bolô degeleyodei. ¹³ Yesuhâ o kahâ ta ke dulomôu, e dobogôu susuguo kuguomôu, age name bolô degele ke tagaliyode tobou. Kege tobôu môu kelegenôu dobo doye tou o ke bolô degei. ¹⁴ Yesuhâ emokôu neledo dege tobou, a na bologuajibe hobôu omokôu tobôu da. Haba na Godihâ mosokôu ile, ne tôu bolô degei ke mogôu du daladi o kokôu hegiba, ege Mosesahâ tobou kenôu seseleba, gali † sile Godikôu nele, na bolô degei kahâ degeimôu. Kegeiba, o kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou. ¹⁵ Kenôu si Yesuhâ degedi kahâ ta uwo keme sa sa keleya ke olôu fei tefele silemoumôu be, o sasaj sudo haguasie kefegu dalaguadi, e egei tobolôu ke dulamôu. Haba do o kediane dia bologuôuba bolô degeyadomôu haguasiedi. ¹⁶ Kenôu si sawisie ilo kelegebe, e o sasaj kefegu ke fogôu, sa o mei sa kokôu diho baga tobôu lamôu idi.

Yesuhâ o ta ibigidiobôu dobogôudiobôu tofigiei ke bologuomôu bolô degei
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sawisie i ta Yesuhâ o sasaj kediâmokôu hehegie tobôu môu, Farisi o kediâbôu, Mosesahâ kuolôu yo dulo i obôu kediane olôu fei dulo duweguei. Dia sa Jerusalembôu, sa Judiabôu, sa Galilibôu de tôu fofôu guema haguasie duwoguamôu, Hiye Ohâ neleya ke e do o sasaj bologuomôu, bolô degele i. ¹⁸ E kege degega dalamôu, o ilo kedia do o ta malâ haguasiei. O keme ibigidiobôu dobogôudiobôu olôu fei tofigiei. Dia do o ke botegei tagetôu tilamôu malâ hebele fele, Yesukôu hafei dege dogogulamôu degei. ¹⁹ Kenôu si moso fegegu kahâ degeimôu, dia do o ke malâ hebele fologale sagaj mei. Kegeimôu, dia moso tagetôu malâ fologa, moso igiguomôu, do o ke botegei tagetôu tilamôu, tigi gogomoguema, amafei tôu fofôu guesa mulô, o sasaj kedia dala duo mogôu kile, Yesuhâ tafala hafeido dege dogogulo i. ²⁰ Yesuhâ die damaleyodei ke duguomôu, e do o kokôu kôu gue tobou, mogo, age midihô kasagaj na milôu gadi ke gebe meiyodili. ²¹ Mosesahâ kuolôu yo dulo i obôu, Farisi o kediâbôu, dia ke dulomôu, kôu gue fimâ i, o Godihâ timôu ke môu ladi keme koyo? O taeye midihô kasagaj obe milôu gadi keme ta gebe meiyodele sagaj mei. Keme Godihânôu si degeleyode tawale i. ²² O kedia kege fimâ imôu, Yesuhâ tawalemôu, ni kageimôu kege fimâ

† Wok Pris 14:4

iya? ²³ Age kage tobolôu? Midihô kasagaj, do o kahâ milôu gadi ke gebe meiyodili kahâ, nige ame ogôu ga tobôu di oyodele ili. Haba, age do o kuokôu, na haguâma iyedilibe, nige kageimôu a ogôu ga tobolôu yode tawale iya? ²⁴ O Kedia Dihi eme sa sibige kuokôu be hu hiyedo dala. Ege midihô kasagaj obe milôu gadi ke gebe meiyodele sagajyode tobou. Yesu e yôusie kege tobou, o kedia ta e tobolôu keme sibigebôu dade tawamabadomôu. Kege tobôu mamôu, e do o kokôu, a namokôu tobolôu kuhe, na haguâ, ne botegei ke malâba, ne mosokôu iyedei. ²⁵ Kege tobôu môu, kelegenôu o kahâ haguâ, o kedia dihile kokôu e botegei ke malâ hebele, mosokôu fogôu ma iligi, Hiye Ohâ hu hebele foguomôu i. ²⁶ O sasaj kedia ke duguomôu kesigie gue degemôu, Godihâ hu hebele fogulo i. Ifi di midihô gehe gehe tamâ degeimôu dugulo ili kuheyode tobolôu i.

Yesuhâ o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Habage, Yesuhâ iligi dugube, gamani sibidi sele kefedo moso kokôu o ta, e hu Livaibe kokôu duwomôu dugu. Eme gamani sibidi sele kefedo o. Yesuhâ emokôu na haguâba, da imebeede tobôu môu, ²⁸ e haguâ, bimaï olôu fei tôu fogôu môu, Yesu sesele i.

²⁹ Kegemôu, Livaiha e mosokôu ge Yesuhâ nale hiyedo milôu mamôu, gamani sibidi sele kefele idi obôu, o sudo ilo kediâbôu kefeguomôu, diliebôu de duwoguali nale nalâ i. ³⁰ Farisi o kediâbôu, die mogo kuolôu yo dulo i o ilo kediâbôu, dia Yesuhâ dabai degedi o kediâmokôu gofôu dege tugulo tobolôu i, ni gamani sibidi sele kefele idi obôu, midihô kasagaj milolôu idi o kediâbôu de duwoguali nalebôu huejibôu de kageimôu nalâ iya? ³¹ Kegeimôu, Yesuhâ sima kôu gue tobou, o do meiyege mola mosokôu be idiyo mei. Do oyenôu si mola mosokôu yadi. ³² A hagueibe, do do o kedia hagnosisouba fi bohôu mabadomôu hagueli mei. A hagueibe, o sasaj midihô kasagaj milolôu idi kedia hagnosisouba fi bohôu ba amokôu haguasiemabado-môu kuhe haguei.

Yesuhâ nale kuolôu dogogudi kahâ ta ke tobou
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Kegemôu, Juda hiye o kedia Yesukôu haba tobolôu i, Jonhâ dabai degedi o kediage nale kuolôu dogoguomôu diho baga tobolôu idi. Farisi o kedia die dabai degedi o kediane kege degele idi. Kenôu si ne dabai degedi o kediage nalebôu huejibôu nalâ ili. ³⁴ Yesuhâ sima kôu gue tobou, o tahâ sobôu hulaba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolôu dogogulo sagaj mei. Yobe, sobôu hulo o keme diâbôu de dala kahâ degemôu. ³⁵ Kenôu si, o ilo kele die mogo malâ fogôu iba kelege, nale kuhe kuolôu dogogulo ileyode tobou.

³⁶ Kegemôu, Yesuhâ haba ta makai ta diâmokôu tobou, yukuei afukôu be, a ta dalababe, di yukuei ebele ta malâ bafolôu ba, yukuei afukôu kokôu dogoguoba gofolôu mei. Kege degeibabe, yukuei ebele keme

makolo, haba yukuei afukôu kene bolô degeiba dugulo meiyodei. ³⁷ Haba tabe, tigi kolo huei gofôudo, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kôu milou kodu sôu gudiyo mei. † Kege degeibabe, tigi kolo huei gofôudo kaha wai meme kolo ke dôu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofôudo ke ile hobogôu ba, wai meme kolo kene makolo. ³⁸ Kegei kaha degemôu, hebe kolo huei ebele keme yôu wai meme kolo ebele kodunôu sôu gubasi bolyode tobou. ³⁹ O huei afukôu ke nadi kaha ge huei ebele keme ta nale sagai degediyo mei. Ege huei afukôu keme bolofeyiyode tobou di.

Yesuhâ misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolôu dogogu kaha ta
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

6 Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubôu dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia nale fi ke gama, dobogôuye dosôu guema, ho ke nalabôu yai. ² Kenôu si Farisi o ilo kedia ke dugomôu, Yesukôu kôu gue yodulo i, nime misiholo duwodi sawisie kaha kuolôu keme kageimôu gobolôu iya? ³ Kegeimôu, Yesuhâ die ta sima tobou, Devithâ degei kaha ta kuguokôu nalai dala keme nige husôuma tawale ili mei sa degei. †† Devitbôu e mogo diabôu kedia nale nai mei, hegie degele i ke a nimokôu tobou lamôu. ⁴ Hegie degele imôu, Devithâ Godihâ falai mosokôu folomôu, ôu si Godihâ dihile kokôu dogogu daladi ke mômuma nai. Ôu si keme kuolôu, mogôu du dalaguadi o kedianôu nalai idiye, kenôu si Devit e nolugi, e mogo diamokôu ne neiyode tobou. ⁵ E haba diamokôu tobou, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie ke dia daladi oyode tobou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuhâ o dobogôu kasagai degei ta bologuai
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesuhâ egei mosokôu folomôu, o sasai kedianokôu Godihâ ta hehegiei. O ta e dobogôu dele tei kene kodu duwei. ⁷ Farisi o kediabôu, Moseshâ kuolôu yo dulo i o kediabôu de Yesuhâ degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisie kelege do o keme bologuuba bolô degeibabe, o kediage e ta saleyodema fimâ i. ⁸ Yesuhâ o kedia kege fimâ imôu tawalemôu, o dobogôu tei kokôu, na haguaba, o dihile kuokôu tafalayedeimôu ege o dihile kokôu haguâ tefei. ⁹ Tafalamôu, Yesuhâ o duwogua kedianokôu kôu gue yodu, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, di midihô kasagai de milolôu? Ha midihô bolonôu ba bolô degelenôu? Moseshâ kuolôu taenge kage tobolôu? ¹⁰ Kege tobôu mamôu, e o olôu fei kedianokôu maseligi, dobogôu tei o kokôu tobou, ne dobogôu doususuguyedeimôu, o kaha dobogôu doususugu-

† Yesu e sa sibige kuokôu delei kelegebe, Juda o kedia die huei-nabe di hueina sagai mei. Dia wai meme kolo gofôu mamôu hueibe kokôu dôu ma nale idi. †† 1 Samuel 21:6

môu, kuhe bolô degei. ¹¹ Kenôu si hiye o kedia hoho degeli mei, gofôu hiyedo degemôu, diônôu Yesube kage degele de tugulo tobolôu i.

Yesuhâ ta-bolofei-mala-suluguadi-o olôu fei 12 kege makai
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Sawisie ta, Yesuhâ ile, bitou ta kokôu felei, diho baga tobôu lamôu. Folo, huliame Godikôu diho baga tobolôu gi, sabiyei. ¹³ Sabiyomôu, e dabai degedi o kedia haguismomôu, dia haguasieimôu, e dabai degele ile o olôu fei 12 kege makai. Nime ma ta-bolofei-mala-suluguadi-oyode tobou. ¹⁴ O ta e hube Saimon. Yesuhâ e hu gehê tibe Pita. E malabôu de, e hube Andru. Haba Jemsbôu Jonbôu Filipbôu Bartolomyubôu de. ¹⁵ Haba Matyubôu, Tomasbôu, Alfiushâ dihi Jemsbôu. Tabe Saimon, e hu tabe Selot. ¹⁶ Haba Jemshâ dihi Judas. Tabe Judas Iskariot, Yesu ho o kedianokôu sesegulo o ke.

Yesuhâ do o sudo bologuomôu bolô degele i
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)

¹⁷ Kegemôu, Yesuhâ e dabai degedi o kedia mugua, imi sabekôu tafalaguali dugube, e dabai degele idi o ilobôu, sa Jerusalem o sasabôu, haba sa Judia kile o sasabôu sudo kedia kefeguo dalaguamôu dugulo i. To biya hafei sa Tairbôu, sa Saidonbôu tie o sasai sudone kefeguo dalaguamôu dugulo i. ¹⁸ O kedia môu haguasili mei, Yesuhâ egei hehegieiba dulamôu haguasiei, haba e die do kagei kagine bologuayadomôu kuhe haguasiei. Damaledo, duo kasagaiye tolôu i kediane haguasieimôu, Yesuhâ bologuomôu bolô degele i. ¹⁹ O sasai olôu fei kedia Yesu dugomôu, kugulamôu degele i, eme nele hiyedo kaha degeimôu, do o koyoha, e dobogôuye Yesu kugumôu be, do bolô degei.

Yesuhâ o ilo kedianokôu hohobôu mabeedei, haba o ilo kedianokôu be niôu tawaibôu yode tobou
(Matyu 5:1-12)

²⁰ Kegemôu, Yesuhâ e dabai degele idi o kedianokôu maselemôu kôu gue tobou,

Bi mei o diama, ni hohobôu ma, Godihâ e sa keme ni biyodei kaha degeimôu. Godihage ni wolôu dalayode tobou.

²¹ Hegie dege dalagua o diama, ni hohobôu ma, habage ni nale nama guokôu degele ile kaha degeimôu.

O diama, ni ifi gosolo iliyê, kenôu si hohobôu ma, habage ni hoho dege yilo kaha degeimôu.

²² O sasai diama, nime oe dafa iliyê, kenôu si ni hohobôu ma. Ni O Kedia Dihi ke sesele ili kaha degeimôu, nime oe igile filaba, susuga tobolôu ba, ni hube kasagainôu degeiba dugubabe, ni hohobôu mabeedei. ²³ Dia kege degeibabe, ni hohobolôu, hobôu ga siama, ni hebe bolodo keme hebenitôu kôu dala kaha degeimôu. Kôu guai o kedia midihô kasagai kôu milolôu idibe, habage-degele-duguo-tobôu di-o kedianokôu ne kenôu tefele milolôu idi.

²⁴ Selebōu o diama, niōu tawaibōu, ni hebe bolō ta molōu mei. Yobe, nime bi olōu fei kōu mōumamōu, ni kōu le hohō degele ili kahā degemōu.

²⁵ O diama, ni nale nama guokōu dege dalaguaye, niōu tawaibōu, nime habagebe hegie degele ile kahā degemōu.

O yilo ili o diama, niōu tawaibōu, ni gosoulugi, gesei mei degele mei kahā degemōu.

²⁶ O diama, oe ni hu hebele fogulo iliye, kenōu si niōu tawaibōu. Ni kōu guai o kediage ogōu gai egei tobōu di o kediā hūne hebele fogulo i deiyode tobou.

Yesuhage ni ho o tagamabeedei

(Matyu 5:38-48)

²⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, mā tā dudi o diama, a nimokōu tobolōu kuhe. Ni ho o kediā tagama. O nimokōu dafadi o kediāmokōu ne midihō bolofei kenōu hehegiema. ²⁸ O koyohā tā kasagāi nimokōu tobōu babe, nige Godihā emokōu midihō bolofei kenōu hehegiyede tobōu ma. O koyohā ni wala deibabe, nige Godihā o kokōu solōu do degeyedema diho бага tobōu ma. ²⁹ O koyohā ne hamogou ilokōu foubabe, nā haba hamogou ilone seseguyedei. O koyohā ne yukuei hiyouye mōubabe, haba nā ne yukuei ta kene emokōu neyedei. ³⁰ O koyohā namokōu bi ta molōuyode yodubabe, nā mōu nelenōu. Haba o tahā ne bi ta hiyouye mōubabe, emokōu hobōu bohōlōu neyede tobōu da. ³¹ Nige o ilo kediā nimokōu kage degele tagale ili keme, ni diāmokōu ne ke sagāinōu tefele degemabeedei.

³² Nige o ni tagadi kediānōu tagaibabe, ni hūbe hiye degele mei. O midihō kasagāi degedi o kediāne o diā tagali o kediāmokōu ne hohō degele idi. ³³ Nige nimokōu midihō bolōdo hehegili o kokōu nōu midihō bolōdo hehegieibabe, ni hūbe hiye degele mei. O midihō kasagāi degedi o kediāne kenōu tefele degele idi kahā degemōu. ³⁴ Nige ni bi heliofeji nele i ke haba bohōlōu molōuyode tawaibabe, ni hūbe hiye degele sagāi mei. Yobe, midihō kasagāi degedi o kediāne die mogo diāmokōu bi heliofeji nele i ke bohōlōu molōuyode tawale idi. ³⁵ Ni ho o kediā tagama. Diāmokōu midihō bolofei kenōu hehegiema. Ni diāmokōu bi nele, haba bohōlōu molōuyode tawadama. Kegeibasi, ni hebe bolōdo ke malāba, nime damalēdo Godihā sisigo degele. Damalēdo, nige nimokōu ho degedi o tagama. Yobe, Godihage o emokōu bolofeyode tobolōu idiyo mei o kediāmokōu be midihō bolōdo kenōu hehegiedi. Midihō kasagāi degedi kediāmokōu ne kenōu tefele hehegiedi. ³⁶ Ni Aye Godihā nimokōu solōu do degedi. Njine kenōu tefele omokōu solōu do degemabeede tobou.

Midihō o tae degeli ke fidama

(Matyu 7:1-5)

³⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, midihō o tae degeli ke fidama, Godihā nimokōu ne kenōu tefele degeiye deba. Midihō nogohā milolōu ke hobōu fidama. O tae hagi nimokōu ta degeibabe, mōu duguō fogōu

mabeedei. Kegeibasi, Godihāne midihō kasagāi ni milolōu idi kene gebe meiyodele. ³⁸ Ni bi ta o kediāmokōu neibabe, Godihāne nimokōu bi ta nele. Ege bologuā fileba, amamāi ke nimokōu nele. Damalēdo, e fileba hiyedo folodo amamāido ke ni molōu. Yobe, ni o takōu nedi keme, Godihāne kenōu tefele nimokōu neleyode tobou.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, diho du degei o tahā yogo diho du degei o ta wolōu ilebe de bolō? Age diliebe uloudu fiyasigiledadili. ⁴⁰ Sokōu lōu dihiyege e tisabe gabama feli mei. Sokōu lōu dihi kahā tewe mōubasi, e tisa tefele.

⁴¹ Nā nōu ne dihokōu hebe siei hiyedo ke dala keme ta duguli meibe, kofai ne mogohā dihokōu dala keme kageimōu duguō tobōu ya? ⁴² Nā hebe siei hiyedo ne dihokōu dala ke ta duguli meibe, nage kofai ne mogohā dihiledu dala keme kageimōu malā filalāmōu yode tobōu ya? Nāme taenōu tobōu di o. Nā hebe siei hiye, ne dihiledu dala kebukōu tele filāba, ne diho bolofei degeiba duguoba, hobōu kofai nogohā dihiledu dala ke kuhe malā filā.

Hebe kasagāiyege kolo kasagāi mādi

(Matyu 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ Yesuhā haba kōu gue tobou, hebe bolofeyige kolo kasagāi degei ta malē mei. Nebe kenōu tefei, hebe kasagāiyene kolo bolofei ta malē mei. ⁴⁴ Oyege hebeye kolo molū kokōu duguomōu, hebe keme bolofeida, ha, kasagāidade kuhe tawale idi. Oye kiyōu ga idibe, aye yoya ke ga idiyo mei. Goho kolo ga idibe, hebe ayebōu kokōu ga idiyo mei. ⁴⁵ O bolofei e duledube fimāi bolofeyenōu daladi. Kegei kahā ege midihō bolofei kenōu degedi. O dōydo mei, e duledube fimāi kasagāiyenōu daladi. Kegei kahā ege midihō kasagāinōu degedi. O e duledu fimāi kagei kagei amāma dalamōu be, e mogouyene tā yōu fiye molū kenōu tefele tobōu di.

Moso togodi midihō bolōu

(Matyu 7:24-27)

⁴⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, kageimōu ni amokōu Hiye O, Hiye O dele idiye, kenōu si ni mā tā ta sesediyo mei? ⁴⁷ O koyohā amokōu hagua, mā tā ke dulo se-seibabe, age o kegei kahā midihō keme nimokōu hegilāmōu. ⁴⁸ O keme moso togodi o sa degei. Yomogoube, o kahā asōu mōu gulido dege damamōu, mouti gōfōudo kenōu fofogei. Moutimamōu, kotōu moso tegei. Tō hiyedo gihōumei, moso ke kōu bilalamōu degeiye, kenōu si bileli mei. Yobe, e moso ke bologuādo tegei kahā degemōu. ⁴⁹ O koyohā mā tā ke dulo sese ho fogōu babe, eme totōu degei o, e mosobe mihikōu do tegei ke sa degei. Mihī damamōu moutili mei. Habage, tō gihōuye haguamōu, moso ke totonōu bila filāmōu makoma mei degei.

Yesuhā ami hiye o kahā dabai degedi o bologuoyōmōu bolō degei
(Matyu 8:5-13)

7 Yesuhā o sasāi kediāmokōu tā tobōu ma mei degeimōu, e sa Kaperneamkōu felei. ² Sa kokōu be, ami hiye o tahā e dabai degedi o ta do degemōu tolo ile hafei degei. Ami hiye o kahā e dabai degedi o kokōu solōu do hiyedo degei. ³ E Yesu dalayode tobolōu imōu dulomōu, e Juda odo odo ilo kediā tobōu mōu yai, Yesuhā haguaba, do o ke bologuayede tobōu yadomōu. ⁴ Diā ya, Yesukōu fologamōu, tā nelēdo dege tobolōu i, ami hiye o keme midihō bolōnōu milōu gadi o. Nā e dogōu guyedei. ⁵ Yobe, e Juda o dimokōu solōu do degemōu, di egei mosō kōu tegei kahā degemōu yode tobolōu i.

⁶ Kegemōu, Yesu e diābōu de hagulugi, mosō ke hafei degeimōu, ami hiye o kahā e mogo diā tobōu mōu yolugi, Yesu alikōu hagumōu duguo tobolōu i, ei mogo e kōu gue tobōu ma dogogu, Hiye O, nā hobōu dabai hiye degeda. Ame o bolofei mei kahā, nā mā mosokōu fele sagāi mei. ⁷ Kegei kahā degemōu, age namokōu be ile mei. Nā mōu tāenōu tobōu ba, mā dabai degedi o e bolō degele. ⁸ A tobolōu kahā yobe kōu guei, ane hiye o tahā hayedu dala. Mā hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takōu nā iyedeimōu be, e idi. Haba ami o takōu nā haguayedeimōu be, e haguadi. A mā dabai degedi o takōu nā dabai degeyedeimōu be, e dabai degedi.

⁹ Yesuhā o kahā tā ke dulomōu, hiyedo fimāma, bohōlu mōu, o sasāi e sesele haguasili kediāmokōu tobou, a nimokōu tobolōu kuhe. Age Israel o olōu fei kediāme ami o kōumahā damaleyodei nelēdo kōu sagāi kōu gueibe ta duguli mei. ¹⁰ O ami o kahā tobōu mōu yai kediā bohōlu mā haguasie, mosokōu felegamōu dugube, do o keme kōu bolō degei dugulo i.

Yesuhā sa Nainkōu ge o gisiai tei ke haguagimōu gehe degei

¹¹ Habage, Yesuhā e dabai degedi obōu, o sasāi sūdo kediābōu de sa Nainkōu yai. ¹² Ile, sa kahā kekai adi hafei degeimōu dugube, o ilo kediā o tei ta hebele haguasieimōu dugu. O ke tei kahā e adiōu be kuei sasāi, e dihi o dihi tanōu fei ke tolo i. Sa ke tie o sasāi sūdo sasāi kebōu de haguasieimōu dugu. ¹³ Hiye O Yesuhā sasāi ke duguo, solōu do hiyedo degemōu tobou, nā hobōu gosodayedei. ¹⁴ E teguo ile, botegei ke kugumōu, o tei ke hebema haguasili kediā tafalaguamōu tobou, o gisiai, a namokōu tobolōu kuhe, nā haguā. ¹⁵ Kege tobōu mōu, o tei kahā haguā bilo tōumōu, dihi ke e adiōu kōu bohōlu nei. ¹⁶ O sasāi olōu fei kediā ke duguo kesigiemōu, Godihā hū hebele foguo tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o ta ifi dimokōu tamā degeli kuhe. Godibe e o sasāi di dogōu gulamōu haguei kuheyode tobolōu i.

¹⁷ Yesuhā ke degei tā uwo kahage sa Judia kileya kebōu, haba sa sa hafei dege dalagua keleya kebōu de olōu fei tefei.

Fafeleya degedi o Jonhā e dabai degedi o bolōu kege tobōu mōu, Yesukōu yai
(Matyu 11:2-19)

¹⁸ Kegeimōu, Jonhā e dabai degedi o kediā Yesuhā degegadi ke emokōu tobolōu i. ¹⁹ Emokōu tobolōu imōu, e o bolōu kege haguismōu, haguasie, dilie ileba Hiye Okōu kōu gue yodumabadomōu, name de o hagualeyodele idi kahā haguei? Haba you haguale dala? ²⁰ O bolōu kedilie ya, Yesukōu fologa tobou, fafeleya degedi o Jonhā tobōu mōu ele namokōu kōu gue yodulamōu kuhe haguasili, name de o hagualeyodele idi kahā haguei? Haba you haguale dala?

²¹ Dilie hagulu kelegenōu be, Yesuhā do o kagei kagei sūdo bologuāi. Duo kasagāiye tolōu ine duo kasagāi igiseimōu bolō degele i. Haba o diho du degele i kediāne bologuoyōmōu baha i. ²² Kegeimōu, Yesuhā Jonhā dabai degedi o bolōu kediliemokōu tobou, nele bohōlu mā yaba, Jonkōu a degeimōu nele dulubōu, nele dugulubōu kōu tobōu mabeedei. Nele dugulube, a o diho du degei kediāne bologuoyōmōu bolō dege masele imōu dugulu. O ibigidio tofigiei kediāne tofōu tofōu youmōu, dobo doye tou o kediāne bolō degele imōu, kihiyōu tefegai kediāne tā dulo imōu, tofigiei kediāne haguā gehe degele imōu nele dugulo ili. Haba a bi mei o kediāmokōu ne tā uwo bolofei kōu tobōu mōu nele dulo ili. ²³ O koyohā a duguoba damaleyodema, fimāi tabōu mei debabe, o keme hohōbōu yedei.

²⁴ Kegeimōu, o bolōu Jonhā tobōu mōu haguasie kedilie fogōu youmōu, Yesuhā o sasāi kediāmokōu Jonhā kōu degei sagāi kenōu kōu gue tobou, ni hebe mei mihjōnōu sa kokōu yaibe kei dugulamōu yalou? Ni wiye hiye ta tilemōu ima haguama deimōu ke dugu yai? ²⁵ Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolō bolō kaj ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei sele hiyedoye mamōu ke kama similolōu idi oyenōu si hiye o kediā mosōdu dalagua. ²⁶ Kenōu si ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobōu di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokōu tobolōu kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kediāme gabai. ²⁷ O keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala, ni duma,

A mā tā tobōu di o ta tobōu ba ebukōu ile dalali, ne a milolōu yodei ke.

Malakai 3:1

²⁸ A nimokōu tobolōu kuhe, fafeleya degedi o Jon e hagua felei, e sa sibige o olōu fei gabaiye, kenōu si Godihā o sasāi wolōu daladi sa kokōu be, o hū mei o tahā Jon gabai dala.

²⁹ Kegeimōu, o sasāibōu, gamani sibidi sele kefele idi obōu kediā Yesuhā tā ke tobolōu dulomōu, Godihā midihōbe dōydoyode tobolōu i, diāme Jonhā kōu fafeleya degei kahā degemōu. ³⁰ Kenōu si Farisi obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediāge midihō bolofei, Godihā hegi keme tobekōu mugulo i, diāme Jonhā fafeleya degeli mei kahā degemōu.

³¹ Yesuhā haba tobou, kegeimōū, ifi kōū bōū ge dalagua o sasāi kediame kadegei o? A tā makaibe midihō diā milolōū idi kokōū mā tobolōū kuhe. ³² O kediame sisigo sā degei. Yobe, sisigo kediame kefegudi sakōū duwoguali, die mogo diā haguisa idi,

Eige nī hobōū gaba diē femabadomōū kibi kōū haguisa iye, kenōū si nī hobōū ga diē feilebe tagale ili mei. Ei solōū do degedi diēne kōū feile iye, kenōū si nige ta solōū do dege gosolo ili mei.

³³ Ifi kōū bōū gebe o sasāiyene sisigo kediā degele idi kenōū tefele degele idi. Yobe, Jonhā hagua sieibe, ōū bōū, tigi kolo huei gofōūdobōū debe nādiyo mei kahā, nige eme duo kasagāiye touyode tobolōū idi. ³⁴ O Kediā Dihi ē hagua sulube, nalebōū hueibōū nādi kahā, nī kōū gue tobolōū idi, o kōūme nale hiyedo nādi. Habā tigi kolo huei gofōūdo kene hiyedo nādi. E mogo diame gamani sibidi sele kefele idi obōū, o midihō kasagāi milolōū idi obōū de. ³⁵ Kege tobolōū idiye, kenōū si o sasāi Godihā tewe ke tolōū hehegiedibe, ē tewebe damalēdo dugulo idi.

Sasāi tahā Yesuhā abogōū tagetōū huei hōbōū bolodo ke sōū gu

³⁶ Farisi o tahā Yesukōū tobou, nā hagua mā mosōkōū ābōū de nale nāmebeedemōū, Yesuhā o kahā mosōkōū ile folo duwoli, nale nalamōū degei.

³⁷ Sasāi ta, eme midihō kasagāi milōū di sasāi, ene sa kile tie. Yesube Farisi o kahā mosōkōū nale noluyode tobolōū imōū du. Dulomōū, ē botole igiye milou kodu hōbōū huei dou bolodo ke tolōū haguei. ³⁸ Fele, Yesuhā tobeya haguamōū, ē abogōū hafei dege gosolo tefelei. Gosoulugi, dihō huei kahā Yesuhā abogōū tagetōū fiyasigei. Fiyasigeimōū, sasāi kahā yōū ē widio towe sasado kahā toguema nogōū gama, huei hōbōū bolodo ke ē abogōū tagetōū sōū gu.

³⁹ Farisi o Yesu digu kahāge sasāi kahā degeli ke duguomōū, ē kōū gue fimāi, o kōūme damalēdo habage-degele-duguo-tobōū di-o debabe, ege sasāi emokōū kugulu kōūme midihō kasagāi milōū di sasāidade tawali.

⁴⁰ Kegemōū, Yesuhā emokōū kōū gue tobou, Saimon, ā namokōū tā ta tobōū lamōū. Tisa, tā nā tobōū lamōū degeli keme amokōū tobōū yedeimōū,

⁴¹ Yesuhā tā makai kōū gue tobou, o bolōū ta ya, selebōū o ta kokōū fologa, sele heliofeī malā i. Tabe sele 100 kege moy. Tabe sele 10 kege moy. ⁴² Dilie sele heliofeī moyye, kenōū si sele olōū fei nāi mei degei. Nāi mei degele imōū, sele obōū kahā diliemokōū tobou, nele mā sele nāi keme tabōū mei, ā gebe meiyodiliyode tobou. Kegei kahā degemōū, o koyohānōū si sele obōū kokōū hohō hiyedo degeiya?

⁴³ Kegemōū, Saimonhāge kōū gue tobou, ā tawalibe, o sele 100 kege moy keyodeimōū, Yesuhā tobou, nē fimāibe doudoyodei.

⁴⁴ Kegemōū, Yesuhā bohōlōū, sasāi kokōū mase-mamōū, Saimonkōū yodu, nā sasāi kōū de dugulu? A nē mosōkōū feleimōū, nā huei dōū ma, mā abogōū bigili mei. Sasāi kōūmahā ē dihō hueiyenōū mā abo-

gōū bigima, ē widio towe sasa kahā toguei. ⁴⁵ A nē mosōkōū feleimōū be, nā ā ta nogōū li mei. Sasāi kōūmahānōū si ā feleimōū mā abogōūkōū nogōū be kegenōū nogōū ga dala kuhe. ⁴⁶ Nā amokōū hohō degema, mā widiletōū gusege huei ta sōū guli mei, † sasāi kōūmahānōū si mā abogōū tagetōū huei hōbōū bolodo ke kōū sōū gu. ⁴⁷ Kegei degemōū, ā namokōū tobolōū kuhe, sasāi kōūmahāsi amokōū hohō hiyedo degeimōū dugulu. Kegei kahā, da duguo tawalebe, Godihā ē midihō kasagāi milōū gadi keme gebe mei yodeidade tawame. O ta, Godihā ē midihō kasagāi huyadefeī ke gebe meiyodeibabe, o kahā Godikōū hohō huyadefeīnōū degeleyode tobou. ⁴⁸ Yesuhā sasāi kokōū tobou, ā nē midihō kasagāi milōū gadi keme gebe meiyodiliyode tobou. ⁴⁹ Kegei tobōū mōū, o ebōū de duwogua kediā diōūnōū tugulo tobolōū i, o kōūme koyo? Midihō kasagāi milōū di keme kageimōū gebe meiyodeiya? ⁵⁰ Yesuhā sasāi kokōū tobou, nā amokōū damaleyodei kahā degeimōū, nāme Godihā kōū mamōū. Nā ile, bologuādo dalayede tobou.

Sasāi ilo kele Yesu sesele idi

8 Habage, Yesuhā sa sa olōū fei kileya ke Godihā wolōū daladi sa kahā tā uwo bolofei ke hehegiemōū siei. O olōū fei 12 kege kediā ebōū de suluguei. ² Sasāi ilo kelene Yesubōū de suluguei. Sasāi ilobe duo kasagāiye tou, ilo kele doye tou, kegele i ke Yesuhā kōū bologuāi. Sasāi tabe Maria, sa Makdala tie sasāiyodele idi. Eme duo kasagāiye olōū fei dioyosi kegeye tou ke Yesuhā igiseimōū bolō degei. ³ Sasāi tabe Joana, eme Herothā mosō dia daladi o Kusahā ē sasāi. Tabe Susana. Sasāi kediābōū, sasāi sudo ilo kelene Yesubōū de suluguali, die seleye nale mōūma, Yesubōū diāmokōū milōū ma nele suluguei.

Tā makaibe nale hou hebe haimikōū hebesei kokōū mā tobou

(Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Sa sa o sasāi sudo Yesukōū haguasie felega ke-feguo dalaguamōū, ē diāmokōū tā makai kōū gue tobou, ⁵ o tahā ē hebe haimikōū nale hou hebeselamōū i. Nale hou hebeseibe, ilo kelebe alikōū fiyasigeimōū, o kediā abogōūye tofōū tofolōū i. Habā ilo kelebe sio kediā haguasie mōūma nalā i. ⁶ Nale hou ilo kelebe mihī igibōū kokōū fiyasigei. Nale hou kōū fua feleiye, kenōū si olōū fei tofigiei, mihībe huei mei kahā degemōū.

⁷ Nale ho ilo kelebe ayē ti yo kodu fiyasigei. Nale hou foloumōū, ayē ti kahāne folomōū, nale hou ke gogu.

⁸ Nale hou ilo kelebe mihī bolofei kokōū fiyasigei.

Fiyasigemōū, nale hou fua folomōū, sibige hiyedo mā i, 100 kege mā iyodei. Yesuhā kege tobōū mamōū, habā kōū gue haguisa tobou, o koyo nā, kihiyōū dalababe, tā kōū defeido du.

† O ē widiletōū gusege huei sōū gudi midihō keme o kokōū hohōbōū di.

Yesuha tã makai hehegie tobou di kaha sibige ke to- bou

(Matyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Yesuha e dabai degedi o kedia tã makai e toboudi kamaha sibige ke tawalamou yodulo i. ¹⁰ E diãmokou kou gue tobou, Godiha o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou you nimokou kou hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianou si tã makainou dudi, tã sibige ta dudiyo mei. Keme kou gue nalai dala,

Kegeligi, dihoje duguoba, tawale iye domou. Tã dulo-
ba, tã kaha sibige ta tawale iye domou.

Aisaia 6:9

Nale hou hebesei tã makai kaha sibige

(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Kegemou, Yesuha haba kou gue tobou, tã makai kaha sibigebe kou gue, nale hou hebesei keme Godiha tã ke hebesei. ¹² Nale hou alikou fiasigei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha tã dumou be, Tamaha hagua, Godiha tã die duledu dala ke igisedi, dia damaleyodele iba, Godiha dia mamouye domou.

¹³ Nale hou mihj igibou kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kelebe Godiha tã dulo, hoho degele idiye, kenou si dia tefebou mei kaha, Godiha tãbe hiyefei dulo idiyo mei. Tefele duguye hagumou be, die damaleyodeibe tou fogou le idi. ¹⁴ Nale hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai dia Godiha tã kou dulo idiye, kenou si sa sibige kaha hagi kagei kagei kokou fimajbou, sele hiyedo molou sagai fimajbou, fiye tagai daga dagabou olou fei kahage Godiha tã ke akoguomou, sibige ta ma idiyo mei.

¹⁵ Kenou si nale hou mihj bolofei kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai kedia Godiha tã dulo defeido tolou mou damaleyodema sesele ili. Die fimajbe dou-do, bolonou dalagua. Neledo dege dala kaha dege-
mou, diame nale sibige maj ke sagai dalagua.

Obe kamaj dou migiemou be, bilika hayedu do- gogudiyo mei

(Mak 4:21-25)

¹⁶ Yesuha haba kou gue tobou, obe kamaj dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosokou feliye, kamaj hoho ke dugumabadomou. ¹⁷ Bi olou fei womogou dalagua keme habage tama degele ile. Bi olou fei oye gogu dalagua keme habage tama degegouba, oye kuhe duguo tawale ile. ¹⁸ Kegemou, ni ta ta dulobe, defeido duma. O taha bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogou gu-
ba, bi sudo degele. O taha e bi hiyefei mei debabe, e bi huyadefei e fiye daladadili keme Godiha molouyode tobou.

Koyobe Yesuha e adiou bou e mala diabou?

(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Kegemou, Yesuha e adiou bou e mala diabou de e dugulamou kou haguasieye, o sasai kefei sudo kaha diou gu kaha degemou, dia fele dugulo sagai mei. ²⁰ O tae Yesukou tobou, ne adiou bou ne mala diabou haguasie, mihjokou tafalaguali, na dugulamou degele ili. ²¹ Kenou si e sima kou gue tobou, Godiha tã dulo damaleyodema seseli o sasai kediamme ma adiou bou ma mala diabou debe kehe.

Yesuha tobou mou, wi hiyedo ke mei degei

(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Sawisie ta, Yesuha, e dabai degedi o kediabou de mosole ta tila kokou fologamou, di ohueiyai ilobou imebeede tobou. ²³ Mosole imou, Yesu e yogou gua tiei. Tilamou, wi hiyedo haguei. To bobouye mosole foudu huei hiyedo gobou gi solugi, amamamou, dia makolo hafei degei. ²⁴ Kegeimou, dia Yesu tile haguagiemou, Hiye O, Hiye O, dibe makoladiyode to-
bolou i. Dia kege tobou mou, Yesuha hagua, wibou to boboubou ke akogumou, olou fei mei degei. ²⁵ Mei degeimou, e diãmokou yodu, ni kadegemou amokou damaleyodele iyo mei? Dia kesigie, gue hiyedo dege-
mou, diounou tugulo tobolou i, o koume koyodo? Wibou to boboubou kahane e ta dulomou, mei degeliyode tobolou i.

Yesuha duo kasagai, o takou dala ke igile mugu

(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Kegemou, Yesubou e dabai degedi obou kedia mosoleye sa Gerasakou ile fologai. Sa Galilikou ge sa Gerasabe ohueiyai ilobou dala. ²⁷ Mosole dogoguo fogou imou, duo kasagaiye tou o ta hagua, Yesu gelegu. O keme yukuei kaduio mei, you kege siadi. Mosokou tiadiyo mei. Eme tei widaiya tiadi. ²⁸ O kaha Yesu duguomou hagua, Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiamou duwoli, ta dedeido dege haguisa tobou, Yesu, name damaledo Godiha Dihi. Na amokou kagelamou? Na a hobou makodayedei. ²⁹ Yobe, Yesuha duo kasagai kokou ta neledo dege, na o kou tou fogou fogou iyede kou tobou kaha degemou. O keme afudo duo kasagaiye tou you kege daladi. Oyege e do-
goubou abogoubou tigi neledoye kou tiga idiye, kenou si e tigi ke kagisemamou kama fodi. Duo kasagai kahage e wolou mou, sa o meiya ke siadi.

³⁰ Kegemou, Yesuha emokou ne hube koyo? de yodu. Ma hube Amiyode tobou. Yobe, duo kasagaiye sudo e duledu fologai kaha. ³¹ Kege tobou mou, duo kasagai kedia Yesukou ta neledo dege, nage eibe igisouba, ulou sasado kodu fiasigilebe dafayode tobolou i.

³² Sa kelege, bitou huyadefei ta hafei dege dala kokou be, wai sudo biye nala deleigui. Kegemou, Duo kasagai kedia Yesukou neledo dege kou gue tobolou i, na ei tobou ba, ei yaba, wai kedia duledu fologalebe de bolou? Yesuha ni imabeedeimou, ³³ duo kasagai kedia o ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologai. Folo-

goumôu, wai kediã foykua ya, tiãhaiya ke ohueiyai kokôu fogu fiasigeimôu, toye togolôu hobogou.

³⁴ Kegemôu, wai súdo ke dia dalaguadi o kediã ke duguomôu, kama fosige ya, sa hiye kileyabôu, sa sa hafeiya kebôu olôu feiã ta ke susulo tobôu môu suluguei. ³⁵ Tobôu môu suluguamôu, o sasã kediã kage degeiye degei domôu dugulamôu haguasie, Yesukôu felega dugube, duo kasagãye tôu fogôu môu bolô degei o keme Yesuhã abogôu hafeiã dege duwomôu dugulo i. Fi totôu degei keme mei degei. E yukuei kama duwomôu, diã ke duguomôu, gue degele i. ³⁶ O die dihoje Yesuhã ke degeimôu dugulo i kediãge o kediãmokôu o duo kasagãye tou ke bolô degei kahã ta ke susulo tobolôu i. ³⁷ Sa Gerasa tie o sasã kediã ta ke dulomôu, Yesukôu ta neledô dege, na ei sa kôu tôu fogôu ba, sa ta fogôu iyede tobolôu i. Yobe, diã gue hiyedo degele i kahã. Kege tobolôu imôu, e mosole foudu folomôu bohólôu mã ila degeimôu, ³⁸ o duo kasagãye tou bolô degei kahã emokôu neledô dege yodu, na boloyodeiba a ñabôu de de ile? Kenôu si Yesuhã tobou, na fogôu i. ³⁹ Na ne mosokôu ileba, Godihã na dogôu gulamôu degegai olôu feiã ke diãmokôu tobôu yedei. Kegemôu, o kahã fogôu ile, sa kileya ke Yesuhã emokôu degegai kahã ta ke tobôu môu siei.

Yesuhã sasã dihi tei ta haguãgi, haba do sasã tane e yukueikôu kugumôu bologuomôu bolô degei
(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Kegemôu, Yesu e bohólôu mã ile, ohueiyai ilobôu foloumôu, o sasã súdo kediã hohô hiyedo degele i, diãge eme toto haguayadomôu dia dalagua kahã degemôu. ⁴¹ Foloumôu, o ta haguei. E hube Jairus. Eme egei moso dia daladi o. E hagua, Yesuhã tafala kokôu hafeiã dege yubu sugulo fiamôu duwoli, na mã mosokôu iyede tobou. ⁴² Yobe, e sasã dihi tanôu feiãbe tolo iladi. Sasã dihi kahã e sadebe olôu feiãbe 12 sagã kege.

Kegemôu, Yesuhã o kebôu de imôu, o sasã súdo kediãne e silẽmamôu susuguo muguo yai. ⁴³ Ali duo kokôu be, sasã ta tefelei. Sasã keme tiai dugo deleibe, sadebe olôu feiã 12 kege mei degei. Kenôu si o tae e do ke milôu môu be, ta bolô degediyo mei.

⁴⁴ Sasã kahã Yesuhã tobeya ke amafeiã hagua, e yukuei sasado kahã figi kokôu kugu. Yukueikôu kugumôu, kelegenôu e tiai ke totodo mei degei. ⁴⁵ Kegemôu, Yesuhã kôu gue yodu, koyoha a kugulou? Diã olôu feiã, a mei, a mei de tobolôu i. Pitahã tobou, Hiye O, o sasã súdo na silẽmamôu, tôu golôu mã dala kuhẽyode tobou. ⁴⁶ Kenôu si Yesuhãge, o tahã a kuguyodei. Mã nele ilo kele a tôu fogôu môu duguluyode tobou

⁴⁷ Sasã kahã e ta mogogolôu sagã meidade tawai. Kegemôu, e dio kolomã hagua Yesuhã tafala hafeiã dege yubu sugulo fiamôu duwoli, o sasã dihiã kele yôu degei ke tobou, a ne yukueikôu kugumôu, mã dobe totodo bolô degeiyode tobou. ⁴⁸ Kege tobôu môu, Yesuhã emokôu tobou, mogo dihi, na amokôu damaleyodei kahã bolô degei kehe. Na ile, bologuãdo dalayede tobou.

⁴⁹ Yesu ta tobolôu tafalamôu, egei moso dia daladi o Jairushã e dabai degedi o ta kahã hagua, Jairuskôu, ne dihibe tolo i kahã degemôu, Tisakôu delei degedayede tobou. ⁵⁰ O kahã ke tobolôu ke dumôu be, Yesuhã Jairuskôu, na hobôu gue degeda. Na damaleyodeibasi, ne dihibe bolô degeleyode tobou. ⁵¹ E ile, Jairushã mosokôu falamôu, o sasã ilo kelebe folodamabeedei. E Pitabôu Jonbôu Jemsbôu, dihi kahã e ayebôu e adiôu bôu dinôu fologamebeede tobou. ⁵² Fologamôu dugube, o sasã kediã dihi kahã sihou gosolo imôu, e kôu gue akoguo tobou, ni hobôu gosodama. Dihi kôume teli mei, eme yogôu gua tiei tilayodei. ⁵³ Kege tobôu môu, diã emokôu yilo i. Yobe, diãge dihi keme damaledo teidade tawale i kahã degemôu. ⁵⁴ Kenôu si Yesuhã sasã dihi tei ke dobogôukôu tolu tobou, sasã dihi, na haguãyede tobou. ⁵⁵ Sasã dihi kahã e fi keme bohólôu mã ile folo, toto gehe dege haguãgi. Haguomôu, Yesuhã dihi kahã e adiôu bôu e ayebôu diliemokôu be, dihi kôu nale nemabeede tobou. ⁵⁶ Sasã dihi kahã e ayebôu e adiôu bôu diliẽge kesigile imôu, Yesuhã tobou, kôu degelibe omokôu tobôu damabeedei.

Yesuhã o olôu feiã 12 kege kediãmokôu dabai nei
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

9 Yesuhã o olôu feiã 12 kege kediã haguissoumôu, diã haguasieimôu, e yôu e huya ke diãmokôu nele nemôu i. Ke neiãbe, duo kasagã igiselebôu, haba do kagei kagei bologuãlebôu kahã nele ke nemôu i. ² E diã tobôu môu yai, Godihã wolôu daladi ta ke hehegieba, haba do o sasãine bologuãmabadomôu. ³ You yale dalamôu, e diãmokôu kôu gue tobou, ni dabai dege ilababe, bulukai tôu dama, ye kôudama, nale sadama, sele sadama, yukuei tôu mugune bolou kadamabeedei. ⁴ Ni sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokôu nõu dalali, sa ke kuhe tôu fogôu ya degama. ⁵ Sa ke tie o kediã ni die mosokôu wolôu folo ho fogôu babe, sa ke tôu fogôu fogôu ima. Ni ilababe, abogôukôu duotelẽ dala ke igile filãba kuhe fogôu ima. O kediãge ni kege degeli ke duguobabe, die midihô kasagã kahã hebebe molôu daladade tawale ileyode tobou.

⁶ Yesuhã kege tobôu môu, e dabai degele idi o kediã ya, sa sa keleya suluguali, Godihã ta uwo bolofeiã ke hehegiei. Do o sasãine bologuomôu, bolô degele i.

O Herothã Yesube koyo de tawalamôu degei
(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herothã o sasãye Yesuhã dabai degegadi ke tobolôu imôu dulomôu, e fi hiyedo mã. Yobe, o ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kôu tolo i kahã haba haguã gehe degeiyode tobolôu i. ⁸ Haba o ilo kelegebe o Elajahã tamã degeiyode tobolôu i. Haba ilo kelegebe habage-degele-duguo-tobôu di-o ta, afu tolo i kahã haguã gehe degeiyode tobolôu i. ⁹ Kenôu si Herothã tobou, Jonbe a kôu gabagi diafôu môu tolo i. Kenôu si midihô gehe gehe degemôu siadi o kôu tobolôu imôu dulu keme koyo? A o ke dugulo sagã degeliyode tobou.

Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei

(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)

¹⁰ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia boholu ma haguasie felegamou, dia dabai degemou suluguei ke Yesukou susulo i. Susulo ima mei degeimou, e dianou sosogou mou, sa hu Betsaidakou yai. ¹¹ Youmou, sa ke tie o sasai kedia Yesuha ili ke obe tobolou imou dulo-mou, sesele yai. Kegemou, Yesuha dia e sesega haguasieimou duguomou hoho degei. E Godiha wolou daladi sa kaha ta ke diamokou hehegiei. Do o sasaine bologuomou bolu degele i. ¹² Habido degeimou, e dabai o olou fei 12 kege kedia haguasiemou tobou, na o sasai kefegu ke tobou ba ya, sa sa hafei kokou ya ke nalebou tiale mosobou de ka yamabeedeiba, digu yale. Sa di dala kuokou be moso meiyodele i. ¹³ Kenou si e diamokou sima tobou, nalebe ni diamokou nale nema. Dia tobou, eibe ou si olou fei houyosi kegebou, haba miye bolou kegenou fei dalayode tobolou i. Na tagalibe, o sasai sudo koudia nale ei seleye mamouyedili? ¹⁴ O olou feibe 5,000 sagai kege.

Kegemou, Yesuha diamokou, o sasai olou fei ni 50 sagai kege kefegu biyo, 50 sagai kege kefegu biyo demabeede tobou. ¹⁵ E dabai degedi o kedia kege tobou mou, o sasai olou fei kedia kege duweguei. ¹⁶ Duwoguamou, Yesuha ou si houyosi kege kebou, miye bolou kebou de mala tolou, hebenitou daladugou-mou, Godikou bolofeyode tobou. Tobou mamou, ou si kebou, miye kebou de bafigima, e dabai degedi o kediamokou neimou, ni o sasai kediamokou fimabeede tobou. ¹⁷ Fimou, o sasai olou fei kedia nale nala iligi guokou degele i, nale ke olou fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olou fei 12 kege kodu saga i.

Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou

(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Sawisie ta kelege, Yesuha esofei diho бага tobolou duwomou, e dabai degedi o kedia ebou de deleigui. Dalaguai, e diamokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya? ¹⁹ Dia emokou kou gue tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tanou ta afu kou le tofou kaha hagua gehe degeiyode tobolou iliyodei. ²⁰ Yesuha tage yodu, haba niou ge ame koyoyode tawale iya? Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesuyodei.

Yesuha yufido eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei

(Matyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou nelede dege tobou, nige ame o keyode tobou damabeedei. ²² E haba tobou, O Kedia Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshu kuolou yo dulo i obou olou fei kedia e to-bekou mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisie kamadia kege mei degeiba, haba hagua gehe degeleyodei.

²³ Kegemou, e diamokou tobou, o koyoha a sese-lababe, e yousie huyafei degeba, you e hebe fufugou-mai hebeleba, sawisie olou fei a seseyede tobou. ²⁴ O koyoha you e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyoha ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofolou ke molou. ²⁵ O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou molouye, haba e fi gehe ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fiibe ta dogou gulo mei. ²⁶ O koyoha abou ma tabou de tobekou mugubabe, sawisie ta, O Kedia Dihiha you e hohobou, e Aye Godiha hohobou, e Ayeha esol o kedia die hohobou de haguale kelegebe, e o kene tobekou muguba, sidifi hiyedo degele. ²⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O ilo kuokou tafalagua kedia teli mei dalaguai, Godiha o sasai wolou dalale ke kuhe tama degeiba dugulo ile.

Yesuha tou boholu mou gehe degeimou dugulo i

(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)

²⁸ Yesuha kege tobou mamou dalali, sawisie dimayosi sagai kege mei degeimou, e Pitabou Jonbou Jemsbou de bitou kotou diho бага tobou lamou wou ma i. ²⁹ E diho бага tobolou duwoli, e midihou boholu mou gehe degemou, e yukueine fodo degema hoho hiyedo degeimou dugulo i. ³⁰ Hoho hiyedo degeimou kelege dugube, o bolou, Mosesbou Elaijabou † dilie Yesubou de ta kolo imou dugulo i. ³¹ O kedilie Godiha hohobou de tama degemou, Yesubou de ta kolo i. Godiha e tobou mou haguei kaha, diliege e sa Jerusalemkou ileba tolo ile kaha ta ke ta kolo i. ³² Pitabou e yogo diabou debe yogou gua tiasigei. Tiei kesigiemou dugube, hoho kaha Yesu silema dalamou dugu. O bolou Yesubou de tafalaguamou dugulo i. ³³ O kedilie Yesu tou fogou yala deimou, Pitaha Yesukou tobou, Hiye O, di kou le tofolou be bolu. Ei moso dihifei kamadia kege kou le togolo. Tabe ne moso, tabe Moseshu moso, tabe Elaijahu mosoyodei. Ta e tobolou keme youge ta tawali mei.

³⁴ Pitaha kege tobolou tafalamou, mabiye migile-mou, dia olou fei gogumou, dia gue hiyedo degele i. ³⁵ Mabi timi kelege ta uwo ta kou gue tobou mou du, koume ma Dihi. A ma dabai degeyadomou makai. Ni e ta dumabeedeimou dulo i. ³⁶ Ta uwo ke tobou mei degeimou dugube, Yesuhanou tafalamou dugulo i. Kenou si dia ke dugube, diage omokou ta tobolou ili mei.

Yesuha o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomou bolu degei

(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Tiei sabiyamou, Yesubou e yogo diabou dia bitou ke tou fogou muguomou, o sasai sudo haguasiemou, Yesu alikou gelegulo i. ³⁸ O ta, o sasai timi kile delei kaha tobou, Tisa, na ma dihi kou dugu. Eme ma dihi tanou do. ³⁹ Duo kasagai taha ma dihi tou mou be, e kesigie gou guamou, dio koulugi, mogouya tuo feledi.

† *Mosesbou Elaijabou diliebe Juda o kedia kou guai o bolou, afu-do kou tofigie.*

Duo kasagaj kaha ma dihi duledu folomou, e tou ke makoumou be, toto tou fogou fogou idiyo mei. ⁴⁰ A ne dabai degedi o kediamokou duo kasagaj ke igile muguyedeiye, kenou si dia ta igile mugulo sagaj mei.

⁴¹ Yesuha ta ke dulomou tobou, ifi kou bou gebe o sasaj nime ta damaleyodele iyo mei. Ni fimajbou, ni midihobou debe doudo mei. A njobou de hiyedo dalalebe dafa. A ni kou tou fogou lamou degeliye, kenou si ne dihi keme amokou mala hagua. ⁴² Dihi mala hagumou, duo kasagaj kaha degeiye, dihi ke mi-hikou fiamou, dio kolo tilei. Kegeimou, Yesuha gofou dege tobou, na dihi ke tou fogou fogou iyedeimou, dihi ke bolou degei. Bolou degeimou, Yesuha dihi ke e ayekou bohoulou nei. ⁴³ Kegemou, o sasaj olou fei kedia Godiha nele hiyedo ke duguomou kesigile i.

Yesuha haba tage eme tolo ileba, hagua gehe degeley-odei

(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

O sasaj kedia Yesuha dabai degegai olou fei kokou fi hiyedo ma imou, e you e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou, ⁴⁴ ni ta a tobou ladi kou defeido duma. O Kedia Dihibe oe ho o kediamokou sesegulo ileyodei. ⁴⁵ Kenou si ta kaha sibigebe mogogou delei kaha, dia ta tawale ili mei. Dia ta kaha sibige ke emokou yodulobe gue degele i.

O koyobe hiye o?

(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia, o koyobe hiye o degele domou diousie tae biya i. ⁴⁷ Yesuha die fimaj ke tawalemou, e dihi huyadefei ta mala hagua, hafeido kele tefegi. ⁴⁸ Tafalamou, e diamokou tobou, o koyoha amokou damaleyodemaba, dihi kou dogou gubabe, o kahage abou de dogou gulu. O koyoha a dogou gubabe, o kahage ma Aye, a tobou mou haguei kene dogou gulu kehe. Yobe, ni kile o ta hu mei mabou sa degei dala keme, Godiha dihile kokou be eme hiye dege dala kaha degemou.

O nimokou ho degeiyo mei keme ni mogodo

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Kegemou, Jonha Yesukou kou gue tobou, Hiye O, ei dugube, o taha ne huya ke duo kasagaj, o sasaj duledu fologai ke igisemou sumou dugulo i. Kenou si o keme dibou siadiyo mei kaha, ei e akogulamou degele i. ⁵⁰ Yesuha tobou, nige hobou akogudama. O nimokou ho degeiyo mei keme ni mogodo.

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai

(Ta Hiye 9:51-19:28)

Sa Samaria o kediage Yesube diamokou hagueiye domou akogulo i

⁵¹ Godiha Yesu mala hebenitou ile sawisie hafei degeimou, Yesuha sa Jerusalemkou ileyodema fi neledo degei. ⁵² E ilamou, o ilo kediamokou, nime njbukou yamabeedei. Kegemou, dia ya, sa Samaria kile sa ta kokou fologamou, e haguale ke doususulamou degele i. ⁵³ Kenou si sa ke tie o sasaj kedia Yesu die mosokou wolou folobe dafa i, eme sa Jerusalemkou ilamou ili kaha degemou. ⁵⁴ E dabai degedi o bolou, Jems dilie Jon dilie ke duguomou, Yesukou yodu, Hiye O, na tagaibabe, ele hebenitou haguise tobou ba, douye migileba, sa ke tie o sasaj douye nale? ⁵⁵ Kenou si Yesuha bohoulou mou, diliemokou gofou degei. ⁵⁶ Kegemou, dia fogou ma sa takou yai.

Yesuha obe e habage sesele ile midihou ke tobou

(Matyu 8:19-22)

⁵⁷ Kegemou, Yesubou dia aba yolugi, o taha emokou, na sa kilia ibabe, a seseganou siale yode tobou. ⁵⁸ Yesuha sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timou dalagua. O Kedia Dihi enou si tiadi moso ta dala meiyodei. ⁵⁹ E iligi, o takou, na ma habage sesega haguayede tobou. Kenou si o kaha kou gue tobou, Hiye O, na a tou fogou ba a ile, ma aye tei widamaba hobou haguale. ⁶⁰ Yesuha emokou tobou, gebe mei. O kou tofigiei kedia diou die o diou widaga ile. Name ile, Godiha wolou daladi ta ke hehegyedei. ⁶¹ Youmou, o tahane Yesukou tobou, Hiye O, age name kou seseleye, kenou si kou bou gefeibe na a tou fogou ba a ile, ma sosou dia egema fogou ba hobou haguale. ⁶² Yesuha sima kou gue tobou, o koyoha widio dege iligi, haba bohoulou habagekou dugubabe, eme Godiha wolou daladi koumahaba dabaibe ta degele sagaj mei.

Yesuha o 72 kege tobou mou ya, e dabai degele i

10 Kegemou, Hiye O Yesuha haba o 72 kege maka degemamou, o bolou sa ta imou, o bolou sa ta imou dele i. E diamokou tobou mou yaibe, sa olou fei you habage kou iley kokou nou yai. ² Yala degeimou be, e diamokou kou gue tobou, nale segei sudo hebe haimikou suwi degeiye, kenou si segei mou di obe sudo mei. Kegei kaha, nige hebe hai obou kokou diho baga tobou basi, ege e dabai o kediamokou tobou ba dia ya, nale suwi degei ke mouma hagua kefegulo ile.

³ Ni ima. Duma, a nimokou tobou ba yalebe, nime wai sipsip dihi si so timiya kile suluguale ke sagaj kenou tefele suluguale. ⁴ Ni yalababe, sele sadi mala

idama, ye kōudama, tamakane kādama. Nī alikōu o ta gelegubabe, agali bolofeyode tobōu dama. Totonōu imabeedei. ⁵ Yolugi, moso takōu foloubabe, nī moso obōu kokōu bologuado dalayede tobōu ma. ⁶ Moso obōu keme e fī bologuado dalababe, e bologuadonōu dalale. O tanōu ta e fī bologuado dala mei debabe, nīōu nōu si bologuado dalaguale. ⁷ Nīme moso kokōu foloubabe, moso kokōu nōu dalama. Nī nalebōu huejibōu diā nelī kenōu fei nā dema. Yobe, dabai degedi o keme e dabai degedi kahā hebe kōu molōu dala kahā degemōu. Moso moso titiamōu suluguadamabeede tobou.

⁸ Nī ya, sa ta folouba, o kediā nī wōu ma ya, die mosokōu foloba, nīmokōu nale ta nejbabe, nī nalenōu. ⁹ Sa kokōu be, do o sasajī bologuōba, bolō degele iba, diāmokōu be, Godihā nī wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma. ¹⁰ Nī sa ta folouba, o kediā nīme die mosokōu wōu ma folo ho fogōu babe, nī mulō, sa kahā alikōu tafalaguali kōu gue tobōu ma, ¹¹ nī sa kōumaha duotele, ei abogōu kuokōu dala keme ei igile filāba, hobōu fogōu ile, nī midihō kasagajī milolōu kahā degemōu. Nīōu tawaibōu, Godihā o sasajī wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma. ¹² A nīmokōu tobolōu kuhē, uwage sawisie kelegebe, sa kokōu be hagi dugulo, sa Sodomkōu dugu sagajī kegei dugulo mei. Hagi, sa kē tie o sasajī kediā dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

O sasajī damaleyodele ili mei kediāmokōu be solōu do hiyedo

(Matyu 11:20-24)

¹³ Yesuhā haba tobou, sa Korasinbōu, sa Betsaidabōu kele tie o sasajī diāma, nīōu tawaibōu. A sa Tairbōu sa Saidonbōu kokōu ile, midihō gehe gehe, nī dihīle kokōu milōu gai sagajī kenōu tefele milōu gai debabe, diā fī bohōu ma, midihō kasagajī degele idi kē solōu do degeliyodema hegibe, yukuei kasagajī kama, dou kugulokōu duweguei. ¹⁴ Kegei kahā, Godihā tā sale sawisie kelege, hagi nīmokōu hagua kogulobe, sa Tairbōu sa Saidonbōu kediā dugulo sagajī kegei mei, hagi nī dugulobe hiyedo folodo dugulo ile. ¹⁵ Sa Kaperneam o sasajī diāma, nī nīōu sie hebele foguoba, hebenikōu de fologale? Kegele mei, nīme muguaba, o sasajī tofigiedi sa kokōu dalaguale.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu haba tobou, o koyohā nī tā dubabe, eme mā tane dulu. O koyohā nī tobekōu mugubabe, eme ane tobekōu mugulu. O koyohā a tobekōu mugubabe, eme Godi, a tobōu mōu haguei o kene tobekōu muguluyode tobou.

O olōu fei 72 kege kediā boholōu mā haguasiei

¹⁷ Kegemōu, o olōu fei 72 kege, Yesuhā tobōu mōu yai kediā sulugua dema, boholōu mā haguasie felega, hohō dege tobolōu i, Hiye O, ne huya kē duo kasagajī kediāne ei tā dulo idiyode tobolōu i. ¹⁸ Yesuhā diāmokōu tobou, age Tamābe hebeni tōu fogōu, mi-hikōu fiyoumōu dugube, dibie bila najī sā degeimōu

duguyodei. ¹⁹ Duma, a nele hiyedo nīmokōu nei kahā, nīge beibōu homogubōu sasale abogōuye tofōu tofōu makolonōu Nele hiyedo kahage gofōu degedi o Tamahā nele kene nīge sasale gabalenōu. Nī ta makolo mei. ²⁰ Nī nele hiyedo kebōu dalali, duo kasagajī kediā nī tā dulo idi kokōu hohō degedama. Godihā nī hu hebeni kuguo kokōu nalagai dala kenōu hohō degemabeede tobou.

Yesuhā hohō degemōu, e Aye Godikōu bolofeyode tobou

(Matyu 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Kelegebe, Duo Bolofeiha degeiye, Yesuhā hohō hiyedo degemōu kōu gue tobou, mā Aye, nāme agudiobōu sa sibigebōu olōu fei kahā Hiye O. A nāmokōu bolofeyode tobolōu. Yobe, ne nele keme nā tewe o kediāmokōu hehegili mei, haba o sasajī, diōusie sisigo sagajī dege dalagua kediāmokōu nōu hehegiei kahā degemōu. Damaledo, mā Aye, nōu tagai sagajī kenōu tefele degei. ²² Yesuhā haba kōu gue tobou, Aye Godihāge bi olōu feibe mā dobogōu tagetōu kōu dogogu dala. E Dihibe o tae ta tewe mei. E Dihibe Aye Godi yōunōu si kōu tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi yōubōu, haba o sasajī, e Dihihā e Aye kōu hehegiei kediānōu si Aye Godibe kōu tewe.

²³ Kegemōu, Yesuhā boholōu mōu, e dabai degedi o kediāmokōu nōu kōu gue tobou, nī dugudi sagajī kē o ilo kediā dugubabe, diā hohō degelenōu. ²⁴ Kegei kahā, a nīmokōu tobolōu kuhē. Afu kōu guai o kediā deleguei kelegebe, habage-degele-duguo-tobōu diobōu, hiye obōu sūdo kediāge ifi nī dugulo ili kōume, diāne dugulo sagajī degele idi. Kenōu si diā ta dugulo ili mei. Nī dulo ili kōume diāne dulo sagajī degele i. Kenōu si diā ta dulo ili mei.

Yesuhā tā makaibe sa Samaria o tahā Juda o ta dogōu gu kokōu mā tobou

²⁵ Kegemōu, sawisie ta Mosesahā kuolōu yo du o tahā hagua, Yesu tefele dugulamōu yodu, Tisa, a me kageibasi, fī tofousogo tofolōu kē molōu? ²⁶ Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, Mosesahā kuolōu tā kahage kage tobolōu? Nā tā kē husōube, kage tobou dugulou? ²⁷ O kahā Yesukōu tobou,

Nī Hiye O Godi tagalebe, nī solōu bōu nī duobōu nī fimajibōu kahā olōu feido tagamabeedei.

Lo 6:5

Nā nōusie tagadi sagajī kenōu tefele, nogo diāmokōu ne kengenōu tagayedei.

Wok Pris 19:18

²⁸ Yesuhā emokōu tobou, nā tā dōudo tobolōu kemehe. Nā kege degeibasi, nā fī tofousogo tofolōu kē molōu.

²⁹ Kegemōu, kuolōu yo du o kahage yōu e fimajibe dōudoyodema Yesukōu hegilamōu kōu gue yodu, mā mogo eme koyo? ³⁰ Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o ta sa Jerusalem tōu fogōu mōu, sa Jerikokōu fogōu i. Imōu, hiyou mōudi o kediā alikōu mogogōu dalaguali duguomōu tolōu mā wala i. Diā e

yukuei olôu fei digisema, hiligedo womamôu, e tolonôu do alikôu kele tilamôu, diâ fogôu yai. ³¹ Tilamôu, mogôu du daladi o tahâ a keleya hagulugi dugube, o ke tilamôu duguo fogôu môu mobolôu fiya fogôu i. ³² Kenôu tefei, o huti Livai o tahane keleya hagulugi dugube, o ke tilamôu duguomôu, ene mobolôu fiya fogôu i.

³³ Kegemôu, sa Samaria o tahâ aba ke hagulugi dugube, o woma fogôu ke tilamôu duguomôu, e solôu do hiyedo degei. ³⁴ E hagua, hafei dege bilo fiya duwoli, gusege huejbôu, tigi kolo huej gofôudobôu ke do kokôu sosôu guema tigigi. Tigigimamôu, e wai doki tagetôu dogoguomôu malâ ile, gabale tiadi moso kodu felei. Folomôu, e do o ke bologuado wolôu delei.

³⁵ Sabiyamôu, e sele bolou tamôu, moso obôu kokôu nelemôu tobou, na sele kôu malâba, do o kôu bologuado wolôu dalayedei. A ile haguaba dugu, na sele kage mei degei debabe, a kenôu tefele namokôu bobolôu neleyede tobou.

³⁶ Kegemôu, Yesuhâ Mosesahâ kuolôu yo du o kokôu yodu, na kage tawaiya? O kamadia kege aba haguasiei kediamê koyohage o, hiyou môudi o kediâ woma fogôu yai kebôu de mogo degelou? ³⁷ Kuolôu yo du o kahâ tobou, o solôu do dege dogôu gu kahayodei. Kege-môu, Yesuhage, nane ile, midihô kenôu tefele degeyede tobou.

Yesuhâ Martabôu Mariabôu dilie mosokôu ile duwei

³⁸ Yesubôu e dabai degedi obôu diâ yolugi, Yesu e sa ta kokôu felei. Sa ke tie sasâi ta, e hube Marta, e Yesu wolôu ilemôu, e sosôu diâ mosokôu felei. ³⁹ Martahâ e malasâi ta delei, e hube Maria. Maria e hagua, Hiye O Yesuhâ abogôu hafeido dege duwoli, e ta tobolôu ke dusua duwei. ⁴⁰ Martahâ esofei nale dabai hiyedo degeligi, e fi hiyedo mamôu, Yesukôu hagua, Hiye O, ma malasâi eme dabai tôu fogôu môu, nale dabaibe a masofei degeli. Na keme tawaiyo mei? Nage e a dogôu guyede tobou. ⁴¹ Hiye O Yesuhâ e ta sima tobou, Marta, Marta, name hagi kagei kagei kokôu fi hiyedo molu. ⁴² Kenôu si name fi tanôu fei mayedei. Bi Mariahâ môu lamôu degeli keme bolofeido. Kegei dege-môu, dage keme hobôu akogudamebeede tobou.

Yesuhâ diho baga tobôu di midihô ke hegi

(Matyu 6:9-15, 7:7-11)

11 Sawisiei ta, Yesuhâ sa ta kokôu diho baga tobolôu duwei. E diho baga tobou mei degeimôu, e dabai degedi o tahâ emokôu kôu gue tobou, Hiye O, na ei diho baga tobôu di hegi, afu Jonhâ e dabai degedi o kediamokôu hehegiei sagâi kege. ² Kegemôu, Yesuhâ diâmokôu kôu gue tobou, ni Godikôu diho baga tobolôu be, kôu gue tobôu ma, Aye, ne hube Godi, ei ne hu bolodo ke hebele fogulamôu.

Na hagua, ei wolôu dala.

³ Na sawisiei olôu fei eimokôu nale ne.

⁴ Ei midihô kasagâi o ilo kediâ eimokôu milôu di ke gebe meiyodedi kahâ degemôu, nage midihô kasagâi ei milôu ga idi ke gebe meiyode.

Tefele dugu ta eimokôu hagubabe, na akogogue.

⁵ Kegemôu, Yesuhâ diâmokôu haba ta makai ta kôu gue tobou, ni o tahâ huliamedo ile, e mogo tahâ mosokôu foloba, mogo, na a ôu si kamadia kege ne, ⁶ ma mogo ta e ahukôu gedo hagua, ma mosokôu feleiye, a nale nele meiyode tobolôu. ⁷ Kegeiba, o mosodu tila kahâ sima tobolôu, na amokôu dabai hiyedo neda. Abôu ma sisigobôu eibe a tefema kôu tiasigei kahâ. A haguaba, namokôu nale nele sagâi mei. ⁸ A nimokôu tobolôu kuhe, moso obôu kahâ kôu dafaleye, kenôu si e haguaba, bi kagei, e mogohâ tagali keme e nele. Yobe, ege kôu nele dafaiye, kenôu si e mogohâ hiligedo haguismôu tobou kahâ dege-môu, e kuhe nele. ⁹ Kegei degemôu, a nimokôu tobolôu kuhe, ni bi ta môu lâba, Godikôu diho baga tobôu babe, e ni yodulu keme nimokôu nele. Ni koubabe, ni dugulo. Ni adikôu kogoubabe, ege a tefei ke nimokôu sôugolôu. ¹⁰ O koyohâ Godikôu diho baga tobolôu yodumôu be, e môudi. O koyohâ koumôu be, e dugudi. O koyohâ adikôu kogoumôu be, Godihage emokôu a tefei sôugôu diyode tobou.

¹¹ Aye diama, ni kile o tae e dihihâ e ayekôu miye ta neyedema yodubabe, e ayehage bei kasagâi ta de malâ nele? Kegele meido. ¹² Haba dihi kahâ e ayekôu sio ho neyede yodubabe, e ayehage homogu de malâ nele? Kene kegele meidoyode tobou. ¹³ Sisigo aye diama, nime midihô kasagâinôu kôu milôu ga idiye, kenôu si ni sisigokôu be nale bolofeinôu nele idi. Kegemôu, ni tewe, ni o tahâ ni Aye hebenikôu duwo kokôu Duo Bolofei ke neyedema yodubabe, ni Ayehage hohô hiyedo dege, o kokôu neledade tawale ile.

O ilo kelege Yesube Belsebulbôu de † dabai degediyo-de tobolôu i

(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Kegemôu, Yesuhâ duo kasagâi, ta mei degei o kahâ duledu dala ke igile muguomôu, duo kasagâi ke fogôu i. Fogôu imôu, o ke ta fua tobôu môu dulo kesigile i. ¹⁵ O ilo kediage Yesuhâ duo kasagâi igiseli keme duo kasagâi kediâ hiye o Belsebulhâ neleyenôu degeliyode tobolôu i. ¹⁶ Haba o ilo kediâ Yesu tefele dugulamôu kôu gue tobolôu i, na midihô gehe ta milôu ba dugubasi, eige name Godihâ tobôu môu, hebenitôu ge hagueidade tawaleyode tobolôu i. ¹⁷ Kenôu si Yesuhâ die fimâi olôu fei ke tawalemôu, diâmokôu tobou, sa ta obiyei kediâ diôsie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. O sosôu tanôu yene diôsie fileba biyoubabe, sosôu keme diôsienôu makoloyode tobou. ¹⁸ Kenôu tefei, Tamahâ e obiyei fileba, diame bologua ta dalaguale mei. Nige ame Belsebulhâ neleyenôu duo kasagâi igiseliyodili kahâ degemôu, a kuhe tobolôu. ¹⁹ A duo kasagâi igiseli keme damale Belsebulhâ neleyenôu igiseli debabe, haba ni mogo di-

† Belsebul e hu tabe Tamâ.

ame koyoha neleye duo kasagai igisele iya? Ni yaba, diamokou kege yodubabe, diage ta ni tobolou keme dou do meiyode tobolou ile. ²⁰ Kenou si Godiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kou gue tawama, Godiha wolou daladi keme nimokou kou haguei daladade tawama.

²¹ O neledo tahā aweki gofou do ta tolou ba, e moso dia dalababe, e bimaḡi mosodu dala keme o tae ta hiyou molou mei. ²² Kenou si o ta, e nelebe hiyedo kahā hagua fele biyama mei degeiba, moso obou kahā awakibou, biyadi bi olou feḡi ke hiyouye mouma fogou ileba, e mogo diamokou fima mei degeiba, moso obou keme nele dege biyadi bi olou feḡi mei degele.

²³ Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokou ho maḡi o. O koyoha a dogou guo o sasai kefeiyo mei, keme o sasai atiladi o.

Duo kasagai e haba bohoulou ma haguei (Matyu 12:43-45)

²⁴ Yesuha haba kou gue tobou, duo kasagai tahā o ta tou fogou fogou ilemou, fafagai sa kokou misiholo timou ka sieye, kenou si e moso ta duguli mei. Kege-mou, e kou gue tobou, a bohoulou ma ile, moso mayou hiyafogou haguei kokou ile foloyode tobou. ²⁵ Bohoulou ma hagua, e mosokou folomou dugube, moso keme kofai tigima similou dalamou dugu. ²⁶ Kegeimou, e haba ile, duo kasagai dolo kasagaido olou feḡi dioyosi kege wou ma haguamou, moso kokou fologa deleigui. Kegeimou, o keme you yufi kasagai dege delei ke fogou mou, ifibe dolo kasagaido degei dala.

O kadegei o kedia hohou hiyedo degeiya?

²⁷ Yesuha kege tobolou tafalamou, o sasai kefei kilege sasai tahā emokou kou gue haguisa tobou, sasai na mala felemou, bu nei kahage hohou degeyedei.

²⁸ Kenou si Yesuha kou gue tobou, o sasai Godiha ta dulo seselibe, hohou degemabeedei.

O ilo kediage Yesuha midihou gehe ta milou yedele i (Matyu 12:38-42; Mak 8:12)

²⁹ Yesuha egei tobolou dalamou, o ilo kelene haguasie kefeguomou, suudo degeimou, e diamokou kou gue tobou, ifi kou bou gebe o sasai kedia midihou dou do mei kenou milolou dalagua. Diage midihou gehe milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihou gehe ta milou ba dugulo ile mei. Midihou gehe, o Jonaha dugu sagai kenou tefeledugulo ile. ³⁰ Yobe, afu Jonaha sa Ninive o sasai kediakokou hegibe, Godiha e tobou mou haguei ke hegi. Kenou tefeledugulo, O Kedia Dihaha ifi kou bou ge dalagua o sasai kediakokou hegilebe, e me Godiha tobou mou haguei ke hehegile. ³¹ Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolou daladi sasai † ene ta sale kokou tafalali, ege ifi kou bou ge dalagua o kedia ta sale. Yobe, e me sa ahudo, aso mulu kahā figi ilo kokou daladi sasaiye, hiye o Solomonha tewe bolofei ke du haguei. Kenou si

o ta ifi nibou de dala, e me Solomon gabai. ³² Sawisie Godiha o sasai ta sale kelegebe, Ninive †† o sasai kedia ta sale kokou tafalaguali, diage ifi kou bou ge dalagua o sasai ke ta sa ile. Yobe, Ninive o kediame Jonaha egei tobou mou dulomou, fi bohoulou i kahā degemou. Kenou si o ta ifi nibou de dala, e me Jona gabai.

Dihobe tou ha kamai (Matyu 5:15, 6:22-23)

³³ Yesuha haba kou gue tobou, obe kamai dou migiemou be, mala womogou diyo mei. Bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosokou felieye, kamai hohou ke dugumabadomou.

³⁴ Ne dihobe ne tou ha kamai. Ne dihobolo dalabasi, ne tou olou feḡibe hohoyenou dalaba dugulo. Haba ne dihobokasagai degeibabe, ne tou ne olou feḡi hulia degei dalaba dugulo. ³⁵ Kegei degemou, nou tawaibou, kegeligi hohou ne duledu dala keme somouba hulia degeiye. ³⁶ Ne tou be hulia degei ta dala mei, hohoyenou dalabasi, ne duledube hohou hiyedo, kamai douye hohogudi sa degei kahā dalaba dugulo.

Yesuhage Farisi obou, kuolou yo dulo i obou kediame midihou kasagai milou ga idiyodei (Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuha egei tobou ma mei degeimou, Farisi o tahā emokou, na abou de ma mosokou nale na de ile? de yodu. Kegeimou, Yesuha o kahā mosokou ile folo, nale nalā duwei. ³⁸ Nalā duwoguali, Farisi o kahā dugube, Yesube dobogou bigili mei nale nalā duwomou duguomou e fi hiyedo maḡi. ³⁹ Kenou si, Hiye Ohā emokou tobou, Farisi o diama, nime ni kopebou melekibou be tagetou nou bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenou si ni ta bigile idiyo mei. Nebe, ni duledune sibigi dala. Keme kou gue, bimaḡi duguo tagadi midihobou, haba midihou kasagai gehe gehebou sudo amamaḡi dala. ⁴⁰ Totou degele i o diama, o bimaḡi tagetou milou gai o kahage, haba duledu milou gaiyode tobou.

⁴¹ Kenou si meleki foudu dala keme o bi mei kediakokou solou do nema. Ni kege degeibasi, nime Godiha dihile kele sibigi ta dalale meiyode tobou.

⁴² Farisi o diama, niou tawaibou. Yobe, ni kasalabou, sou bou, segei daga dagabou olou feḡi ke kefema dogoguemou i olou feḡi 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, Godikou nele idi. Ha, midihobolo ilo kelegebe ni totou degele idi. Keme dou do midihobou, Godikou hohou degedi midihobou de. Midihobolo ke degeido degema. Midihobolo, ni kou degele idi kene tou fogou dama.

⁴³ Farisi o diama, niou tawaibou. Yobe, nime egei mosokou fologamou be, egei tobolou o ke hafaido dege duwogalenou tagale idi, o sasai kediage nime hubou odade tawamabadomou. Kefegudi sa kokou sulugudine, oe ni duguo agali bolofeyodele ile ke tagale idiyode tobou.

⁴⁴ Niou tawaibou. Nime tei kou widama womogou fogou ke sa degei. Obe tageya kou ima haguama dele

† 1 King 10:1-10

†† Jona 3:5

idiye, kēnōu si sa kēme tei widagai sadade tawale idiyo meiyodei.

⁴⁵ Mosesha kuolōu yo du o tahage ta ke dulomōu, kōu gue tobou, Tisa, na ta kegei ke Farisi o kedi- amokōu tobolōu be, na eimokōu ne bōu basia tobolōu keheyodei. ⁴⁶ Yesuha tobou, kuolōu yo dulo i o diama, nīōu ne tawaibōu. Nī bi hagi dege tigama, o sasai kedi- amokōu mādi † kēme dia hebele sagai meiyodei, kēnōu si dia hagi ke hebeli kēme nīōu ge ta dogōu gulo idiyo mei.

⁴⁷ Nīōu tawaibōu. Nī kōu guai o kediage habage- degele-duguo-tobōu di-o woumōu tofigieimōu, widagai sa kēme nī simiolōu idi. ⁴⁸ Nī kege degedi kaha hegilibi, afu kōu guai o kediage degedi kēme nīne boloy- odele ili. Yobe, diage habage-degele-duguo-tobōu di-o kediage woumōu tofigile iye, kēnōu si ifibe nige widagai sa kebele simiolōu idiyode tobou.

⁴⁹ Kegei kaha degemōu, tewe hiyedo o Godiha kōu gue kōu tobou, a tobōu ba, habage-degele-duguo-to- bolōu-idi-obōu, ta-bolofei-mala-suluguadi-obōu kediage o sasai kediamekōu ya, egei tobolōu ile. Kēnōu si o ke- diage diame ilo kele makoma wouba tofigile. ⁵⁰ Kege- mōu, ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kediage hebe kasagai molōube, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediage woumōu tofigie kaha hebe kasagai ke molōu. Yobe, Godiha sa sibige kōu milōu kelege yomogōu mōu, obe Godiha dabai degedi o kediage woumōu tofigiemōu hagulugi ifi kuhe. ⁵¹ Woumōu tofigiemōu hagueibe, yomogōu dia Abel woumōu tolo i kelege to- fogōu haguabe demōu, Sekaraia e wala imōu tolo i. Sekaraia, e wala imōu tolo ibe, gali sidi moso ilokōu dalamōu, ha Godiha moso ilokōu dalamōu, duo kele wala imōu tolo i. A nīmokōu tobolōu kuhe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kediame midihō kegei kaha hebe kasagai ke molōuyode tobou.

⁵² Kuolōu yo dulo i o diama, nīōu tawaibōu. Yobe, Godiha ta tawalamōu fologadi moso kaha abe nīōu tefegu dala. Nīme moso kodu ta fologadiyo mei, haba oye fologala deimōu be, nige akogulo idiyode tobou.

⁵³ Yesuha kege tobōu ma mei degemōu, moso ke tōu fogōu imōu, Farisi o kediabōu, kuolōu yo dulo i obōu kediage gofōu hiyedo degemōu, emokōu tae biyamōu, ta kagei kagei emokōu yoduga i. ⁵⁴ Dia ta e tobolōu ke tefele duguoba, e kuhe ta sa ilamōu degele i.

Farisi o kediage die ogōu gadi midihō kokōu be nīōu tawaibōu

(Matyu 10:26-27)

12 Yesuha kele dalamōu, o sūdo haguasie ke- feguomōu, o yogo dia kati tageyane tofōu to- folōu i. Kegemōu, e yōu e dabai degedi o kediamekōu bohōlōu mōu tobou, Farisi o kediage die ōu sidi mola †† kēme nī moye. Kēme dia taenōu bolofei degega su- luguadi ke tobolōu. ² Bi olōu fei mogogou dala kēme habage kōu tama degele. Ta olōu fei mogogou dala

† Bi hagi kēme kuolōu, o kediage o sasaiye sesemabeedema mā idi ke tobou. †† Ōu sidi mola kēme Tok Pisin taēge 'yis'. Ōu sagai be mola kēbōu de simōu, hiye degedi.

kēme habage tama degeiba, o kediage kōu duloba tawale ile. ³ Kegemōu, ta nī huliame tobolōu i kēme, o sasai kediage agali kōu dulo ile. Ta nī mosoduge amafeinōu tobolōu i kēme, o kediage moso tagetōu tafalaguai hiligedo kōu tobolōu ile.

Obege Godikōu nōu gue degema

(Matyu 10:28-31)

⁴ Yesuha kōu gue tobou, mā mogo diama, a nīmokōu kōu gue tobolōu, o tae nī wouba tolo kokōu be hobōu gue degedama. Kēme tōu nōu makoma, habage dia degelebe ta dala mei. ⁵ Kēnōu si o nī gue degelebe a nīmokōu tobolōu kuhe, nī Godikōu nōu gue degema. Eñōu si o walaba doulukōu hebele filale nele hiyedo dala. Damaledo, a nīmokōu tobolōu, Godikōu nōu gue degema.

⁶ Nī tewe, obege dibie sio houyosi kegebe, tei sele dio boloye mamōudiye, kēnōu si Godihage sio huyafei kediame tanōu fei ta totōu degediyo meido. ⁷ Kēnōu tefei, Godihage nī widio towe tanōu tanōu olōu feido kēme kōu husōumamōu, nī tanōu tanōu de- feido kōu tewe dala. Nī hobōu gue degedama. Nīme sibige hiyedo, sio sisigefei ke gabama felei dala.

Dige dibe Yesuha sosōu dalayode tobolōu be, hobōu gue degedame

(Matyu 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

⁸ Yesuha kōu gue tobou, a nīmokōu tobolōu kuhe, o koyoha o sasai dihile kokōu, ame Yesuha sosōu yode tobōu babe, O Kediage Dihihane Godiha esol o kedi- amokōu, o kōume mā biyode tobolōu. ⁹ Kēnōu si o koyoha o sasai dihile ame Yesuha sosōu meiyode- deibabe, O Kediage Dihihane Godiha esol o kediamekōu, o kēme mā bi meiyodele.

¹⁰ O tahā O Kediage Dihi emokōu ta kasagai dege to- bōu babe, Godihage gebe meiyodele. Kēnōu si o koyoha Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō kēme ta gebe meiyodele mei.

¹¹ O kediage nī wōu ma hagua, egei mosoduge nīmokōu yodugoubabe, hobōu gue degedama. Gamani obōu, hūbōu obōu kediage dihile kokōu tefegie- ba ta salaba degeibane, hobōu gue degedama. Haba, nīge, ei kage sima tobolōu deba fi hiyedo madama. ¹² Yobe, sawisie kelegebe, ta nī kage tobolōu kēme Duo Bolofeiha nīmokōu kōu hehegile kaha degemōu.

Ta makaibe selebōu o kaha totōu degei midihō milou kokōu mā tobou

¹³ O sasai sūdo kefei kilege, o tahā Yesukōu kōu gue tobou, Tisa, na mā eyekōu tobōu ba, ele aye teiha bi- māi fileba, ilo kele amokōu neyede tobou. ¹⁴ Kēnōu si Yesuha emokōu yodu, kagelou? Koyohage ame nele ta sai fidi oyodema makalou? Nele aye teiha bimāi ke file kēme mā dabai meiyode tobou. ¹⁵ Kege tobōu mamōu, e o sasai kediamekōu tobou, nīōu tawaibōu, bimāi kagei kagei duguo tagadamabeedei. Bimāi kaha nī fi tofousogo tofolōu ke ta molōu meiyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tā makai ta tobou, se-lebōu o tahā ē hebe hai segei folo sibige hiyedo māiyodei. ¹⁷ Sibige hiyedo moūmōu, o kahā duguo fimaj, a kagele? Ame segei dogogulo mosobe ta mei. ¹⁸ Fimamōu tobou, a kōu gue degele, a mā nale segei dogogudi moso olōu fei igisemaba, haba moso hiye gehe togogale. Togogamaba, mā segeibōu, mā bimajibōu olōu fei keme mā moso ke togogai kodu kefema dogogule. ¹⁹ Mei degeba, a mayūsie kōu gue tobolōu, a degeiye bolōnōu degei. Mā nale segeibōu, mā bimajibōu olōu fei kahā bolōdo dalalebe, sadebe sūdo mei degele kahā, ame misiholo duwoli, nalebōu huejibōu hiyedo nalāba, hohōbolōu duwolo. ²⁰ E kege fimōumōu, Godihā o kokōu tobou, nāme totōu degei o. Ifi huliamebe nāme tolo ile. Ne nalebōu ne bimajibōu olōu fei ke kefei dalabe, o koyohā molōu? de yodu. ²¹ Yesuhā haba tobou, bimaj hiyedo yōunōu kefedi o kokōu ke sagainōu hagua kogulo. O kegei keme Godihā dihile kele mabōu sā degei dala.

Di hagi duguoba, fi hiyedo madame (Matyu 6:25-34)

²² Tā makai ke tobōu ma mei degeimōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou, a nimokōu tobolōu kuhe, ni sa sibige kuokōu dalalibe, eibe nale kagei nale deba fi hiyedo madama. Niōu ni tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei malā kalē deba fi hiyedo madama. ²³ Ni fibōu ni tōu bōu debe sibige hiyedo. Bologuādo daladibe, nale nalā idi kenōu mei. Haba ni tōu ye bolō degedibe, yukuei kadi kenōu mei. ²⁴ Ni sio kediame tawama. Diame segei sogoma kefegulo idiyo mei. Diā nale dogogudi moso meiyē, kenōu si Godihā diāmokōu nale nedi. O nime sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua. ²⁵ O koyo nā sa sibige kuokōu tofolōu kokōu fi hiyedo moūbabe, nā de sasado dege tofolōu? Kegele meido. ²⁶ Nime sa sibige kuokōu ta tofousogo tofolōu meiyē, haba kagemōu ni sa sibige bimaj kokōu fi hiyedo mā idiya? Kecedama.

²⁷ Ni hebe fi ke defeido duguma. Hebe fi kahage kage folodiya? Diā dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei. Kenōu si a nimokōu tobolōu kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenōu kadiye, kenōu si hebe fiyege Solomonhā simlou keme gabai dala. ²⁸ Hebe fi Godihā simlou keme ifi kōu dalaguaye, idiba o tahā diafigima, doulukōu sile. Ni damaleyodeibe kageimōu huyadefei dala? Nime hebe fibe gabai dala kahā degemōu, Godihage nimokōu yukuei nele. ²⁹ Nige, eibe nalebōu huejibōu debe kagei ke nale deba fi hiyedo madama. ³⁰ Sa ta o kediā bi olōu fei kegei kōu molōuyodema ka idi. Ni Ayeħage ni bi kegei ke olōu fei nalāba, bologuādo dalale keme e kōu tewe. ³¹ Kegemōu, nige ni Ayekōu, nā ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei kene nimokōu neleyode tobou.

Bi bolofei kefedi midihō (Matyu 6:19-21)

³² Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, o diama, nime wai sipsip sā degei, sūdo mei. Ni gue degedama, ni Ayeħa kōu gue kōu tobou, a o sasaj wolōu dalalebe, nime wolōu dalaleyodei kahā degemōu. ³³ Ni bimaj kuokōu dala ke sele tiga moūmaba, sele ke o bi mei o kediāmokōu fima. Ni ye, toto kasagaj degediyo mei ke moūmaba, bi bolō bolō hebenitōu dala ke, ye kokōu sama. Hebenitōu be, bi ta mei degediyo mei. Hiyōu moūdi oe ta folo moūdiyo mei. Matayene ta nale mei. ³⁴ Nime sa bi bolō bolō dala kokōu nōu dalaguale sagaj degele ile.

Dabai o bolōdo kediā ama dalaguadi (Matyu 24:42-44)

³⁵ Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, ni yukuei kajbe tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligebe, kamaj dou migie ama dalaguama. ³⁶ Nime hiye o tahā e dabai degedi o sā degei. Die hiye o keme e mogo ta sasaj hulo kahā dowo nale nalā ili kokōu i. Fogōu imōu, e dabai degedi o kediā die hiye o ke boholōu mā haguadedemōu, ama dalagua sagaj, nime kenōu tefelega ama dalaguama. Hiye o kahā haguaba, adikōu kogoubabe, diā a totodo sōugolōu ile. ³⁷ Hiye o kahā haguaba, e dabai degedi o kediā yogōu gua tieli mei, baha duwoguaba dugubabe, dabai o kediame hohō hiyedo degelenōu. A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Hiye o kahā e yukuei kaj tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligebe, diāmokōu be, ni duwoguaba, a mayōunōu nimokōu nale neleyode tobolōu. ³⁸ Hiye o kahā huliamedo hagua de, ha, sabiyala degeiba hagua fele de deiyē, e dabai degedi o kediā yogōu gua tieli mei baha duwoguaba dugubabe, diame hohō hiyedo degelenōu.

³⁹ Ni kōu gue tawama, moso obōu kahage hiyōu moūdi o tahā haguale keme kōu tewe debabe, yōu akoguo tafalaba, hiyōu moūdi o ta fele mei. ⁴⁰ Nime defeido ama dalaguama. O Kediā Dihi e hagualebe, ni ta tawaiyo mei kelege, e kuhe hagualeyode tobou.

Tā makaibe dabai o bolōbōu kasagajibōu kokōu mā tobou (Matyu 24:45-51)

⁴¹ Pitahā tā makai ke dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Hiye O, nā tā makai ke tobolōu be, eimokōu nōu tobolōu? Haba, o sasaj olōu feido tobolōu? de yodu. ⁴² Hiye O Yesuhā tobou, o fimaj bolōdo, dabai defei bologuanōu degedi keme hiye oyege e dabai o kediā dia dalali, diāmokōu nale yōu makai kelegenōu fiyadeba makale. ⁴³ Kegeba, hiye o kahā ile, boholōu mā hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kahā dabai bologuā degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hohō degelenōu. ⁴⁴ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Hiye ohage e bimaj olōu feibe o kegei kahā dia dalayadeba makale. ⁴⁵ Kenōu si, dabai dia daladi o kahage e hiye obe toto haguale meidade tawaleba,

dabai obōu, dabai sasajibōu kediā woma, nale hiyedo nalāba, tigi kolo huei gofōudobōu de nolugi, fi totōu degeibabe, ⁴⁶ e hiye ohā hagualebe, sawisie e ta tawali mei, asō diho e ta tawali mei kelege haguale. Haguaba, dabai dia daladi o ke bōu basiado makoma, damaleyodele ili mei o kediā sakōu dogōu guba, o kegele i o kediabōu de dalale.

⁴⁷ Damalēdo, dabai o ta e hiye ohā tagaibe e kōu teweye, kenōu si eme dabai totonōu degeiyo mei de-babe, o kegele keme, e hiye ohāge tigi dofōu ye hiyedo wolo. ⁴⁸ Dabai o tanōu ta e hiye ohā tagai keme ta tewe mei, o kahā midihō kasagaj milōu babe, e hiye ohāge eme tigi dofōu ye huyadefēi wolo. Damalēdo, o koyohā bi sudo moū debabe, e bi bohōu sudo nele. Hiye Ohā o takōu bi hiyedo neī debabe, o kahāge o sasaj hiyedo dogōu gulo nele.

Yesuhā hagua degeiye, o sasaj fi tanōu mei, fileba bolou degele
(Matyu 10:34-36)

⁴⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, a hagueibe, sa sibige kuokōu dou malā haguei. A tagalibe, dou keme toto fuaba wobolōu dalale ke tagali. ⁵⁰ Kenōu si keme you, ame abukōu kōu tolo ileba hobōu. A tolo keme a fafeleya degele ke sa degeinōu. A ke dia dalali, hagi hiyedo dugulu. ⁵¹ Nige a sa sibige kuokōu hagueibe, biyadi ke akogulamōu hagueiyade tawale ili? Kege mei. A nijmokōu tobolōu kuhe. A hagueibe, o sasaj fi tanōu mei, fileba bolou degelamōu haguei. ⁵² Ifi yoma ke ilebe, moso tanōu kahā sosōu olōu fei houyosi kege kediā diōusie fileba, ho malē. Kegeiba kamadia kediā bolou kokōu ho moūba, haba bolou kediliene kamadia kediāmokōu ho moūba dele ile. ⁵³ Diā duo kile filebe, oe e o dihihōu ho moūba, haba e dihihane e ayekōu ho malē. Sasajye e sasaj dihihōu ho moūba, haba e dihihane e adiōu kōu ho malē. Sobōu deye e o dihihā sasajikōu ho moūba, haba e o dihihā sasajihane e mahā adiōu kōu ho malē.

Yesuhā degegadi kahā yo keme o sasaj kediā ta tawale ili mei
(Matyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuhā o sasaj sudo kediāmokōu kōu gue tobou, mabi kahā aso muluya ke felejimōu duguomōu be, kelegenōu nige hueibe taladiyode tobolōu imōu, damalēdo hueibe toulu. ⁵⁵ Haba ni wi nelede kahā aso mulu figiya ke hagumōu duguomōu be, ifibe aso difi gofōudo degeleyode tobolōu imōu, damalēdo aso difi hiyedo degeli. ⁵⁶ Nime taenōu tobolōu idi o. Ni mihibōu agudiobōu kokōu dugulo idibe, sa bolō degele sagaj, sa kasagaj degele sagaj ke kōu tawale ili. Kageiye, dabai a kōu lege degegadi kahā sibige keme ni totōu degele iya? de yodu.

O tahā nā tā salaba degeibabe, nā ebōu de hagi ke doususu
(Matyu 5:25-26)

⁵⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, kageimōu nige midihō niōu milōu ladi keme bolō, ha, kasagaj de fimā iyo mei? ⁵⁸ O tahā nā tā salaba wolōu ibabe, nā aba iligi, toto ebōu de hagi ke doususuyede tobōu. Kege ho fogōu babe, o kahā nā wolōu ile, tā sai fidi o kokōu folouba, haba tā sai fidi o kahā nā wolōu ile, kasamane o kokōu folouba, name didiō degele. ⁵⁹ A nijmokōu tobolōu kuhe, nā didiō degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagaj mei. Nōu kege dalali, didiō degei ke telemale kahā dowo ke olōu fei sibima mei degeibasi telemā ile.

O koyohā fi bohōu ho fogōu babe, eme makoma mei degele

13 Yesuhā tobōu ma mei degeimōu, o ilo kelege emokōu tobolōu i, sa Galili o ilo kediā gali sile, Godikōu neimōu, Pailathā e ami o kediāmokōu tobōu mōu, o kediā woumōu tofigile i. Woumōu tofigieimōu, die kafeibe gali si tagetōu sōu guyode tobolōu i. ² Tā ke susulo imōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue yodu, ni tawalibe, sa Galili o kediame midihō kasagajido ke milolōu idi kahā degemōu, diā kuhe tofigile i? Ni tawalibe, Galili o ilo kelebe midihō kasagaj milolōu idiyo mei? ³ Kege meido. A nijmokōu tā doudo tobōu ladi, ni fi bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo. ⁴ Nebe, huei hieī Siloam hafeī dege moso fogoga togomōu felei sasado ke gobolōu mā fiyamōu, o olōu fei 18 kege woumōu tofigile i. Ni tawalibe, o kediā, midihō kasagaj diā milolōu idi kahāge sa Jerusalem o ilo kelebe gabai dala? ⁵ Kege meido. A nijmokōu tā doudo tobōu ladi, ni fi bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo.

Tā makaibe hebe kolo mādiyo mei kokōu mā tobou

⁶ Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o tahā kiyou hou e hebe haimikōu sogoma fogōu ile dala dema, bohōu mā hagua fele dugube, hebe kiyoubē kōu feleiye, ka dugube, sibige ta malī mei dugu. ⁷ Duguomōu, e yōu e dabai degedi o kokōu tobou, nā dugu, a kiyou kolo ka haguadibe, sadebe kamadia kege mei degeimōu ka haguadiye, sibige ta malī meinōu dugudi. Kegei degemōu, nā hebe kiyou kōu ha muguyedei, mihī kolo gusege ke mōu yōuwa mei degeiye domōu. ⁸ Dabai degedi o kahā sima kōu gue tobou, hiye o, yōu kege tafalali, sadebe tanōu ta kahā duo kelege a hebe kiyou kahā yelemōu mihī dama bologuāma, wai bulumakou guabōu de tiagewoma fogolōu. ⁹ A fimolūbe, sadebe ta kahā sibige moūbabe bolō. Sibige mā ho fogōu ba hobōu, nā kuhe ha muguyede tobou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuhā sobōu de ta sagi do ke bologuomōu bolō degei

¹⁰ Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesu e egei moso ta kokōu ile folomōu, o sasaj kediāmokōu Godihā tā

hehegiei. ¹¹ Kokou be, sobou de ta, e sagi balemanou siadi sobou de, ene kele delei. Duo kasagaiye tolou deleibe, sadebe olou fei 18 kege mei degei, e balemanou siadi. ¹² Yesuha sobou de ke duguo haguismou hagumou, emokou kou gue tobou, sobou de, ne sagi dobe a bologuoumou, name bolo degeli kuhe. ¹³ Kege tobou mamou, sobou de kaha widiletou dobogou dogogumou, kelegenou sobou de kaha hagua dou dege tofolou mou, Godiha hu hebele fogu. ¹⁴ Kenou si, egei moso dia daladi o kaha gofou degei, Yesuha sobou de ke misiholo duwodi sawisie kelege bologuoumou, bolou degei kaha degemou. O kaha gofou degemou, o sasai kediamokou kou gue tobou, sawisie walajyosi kege kelegenou dabi degedi. Ni do bologuale tagaiabe, ni kelegenou haguasiema. Misiholo duwodi sawisiebe do bologuale sawisie meiyode tobou. ¹⁵ Kegemou, Hiye O Yesuha sima kou gue tobou, nime taenou tobolou idi o. Misiholo duwodi sawisie kelegebe, ni olou fei wai mosokou ya, wai bulumakoubou, wai dokibou fifiyou guema wou ma yamou, dia huei nala idi. ¹⁶ Sasai kounou si, eme Abrahamha e huti, eme Tamaha tolou deleibe, sadebe olou fei 18 kege mei degei. Age eme misiholo duwodi sawisie kelege bologualenou, tabou mei. ¹⁷ E kege tobou mou, o gofou degeli kedia sidifi degele i. O sasai kedianou si hohou degele i, e midihou bolofei ke milou golu kaha degemou.

Ta makaibe nale mastet † ho kokou ma tobou
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Yesuha kou gue yodu, Godiha o sasai wolou daladi midihobe kagei? Ta makaibe age kagei kokou ma tobolou? ¹⁹ Godiha o sasai wolou daladi midihou keme nale mastet ho sagai kegei, o taha tou ma ile sogoma fogou i sagai kenou tefei. Nale mastet hou kaha folomou hiye degemou, hebe sa degei tafalamou be, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokou bi togolo idiyode tobou.

Ta makaibe ou sidi mola kokou ma tobou
(Matyu 13:33)

²⁰ Yesuha haba kou gue yodu, Godiha o sasai wolou daladi midihou kaha ta makaibe age kagei kokou ma tobolou? ²¹ Godiha o sasai wolou daladibe, ou sidi mola sa degei, sasai tae mola ke mala, ou sagai kebou de tiagewoma fogou mou dalali, younou fofamou hiye degedi sagai kenou tefei.

Ni ya, a huyadefei kodunou fologama
(Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Yesuha sa Jerusalemkou idi aya ke iligi, sa tanou tanou a figiya dala keleya ke egei hehegiemou i. ²³ Aba imou, o taha emokou yodu, Hiye O, Godihage o ilonou mamolou? E diamokou tobou, ²⁴ ni nelodo dege ka iligi, a huyadefei kodunou fologama. A nimokou tobolou kuhe, o sudou a huyadefei kodu kou falamou degele

† Obe nale nalamou be, nale mastet muguomou, sebe degeimou kuhe nadi.

iliye, kenou si dia ta folo sagai mei. ²⁵ Moso obou kaha a kou tefegu dalaba, ni hagua bobotigikou tafalaguali, adikou kogaba tobolou, hiye o, eibe a sougou yede tobolou ile. Kenou si moso obou kaha sima tobolou, nime kiliya tie o? A ni tewe meiyode tobolou. ²⁶ Kege tobou ba, nige emokou tobolou, eibe nabou de nalebou hueibou nala ima, na ei sa kileya ke eimokou kou hehegie tobou. ²⁷ Kenou si e nimokou sima tobolou, a ni tewe mei. Nime kiliya tie o? Nime midihou kasagai milolou idi o. Ni olou feido fogou imabeede tobolou. ²⁸ Kelegebe, nige Abrahambou, Aisakbou, Jekoubou, habage-degele-duguo-tobou di-obou kedime Godiha wolou daladi sa kotou dalaguaba dugulo ile. Kenou si, o tae ni feledayedema akogou hele muguoba, ni gosoloba ni me dou gile ile. ²⁹ Kegeiba, o sasai aso haguluyabou, aso muluyabou, figi iloyabou figi iloyabou de olou fei haguasie geleguoba, Godiha wolou daladi sa kotou fologa keleguo duwoguale. Duwoguali, nale nala ile. ³⁰ Ni duma, o ifi dabagekou dalaga kedime diabukou amulo yale. Haba o ifi diabukou amulo tafalagua kedime habagekou yaleyo-de tobou.

Yesuha sa Jerusalem o sasai kediamokou solou do degei
(Matyu 23:37-39)

³¹ Kelegenou, Farisi o ilo kedia Yesukou haguasie kou gue tobou, na sa kou tou fogou, sa ta fogou i, hiye o Herothage name wouba toloyodili. ³² Yesuha diamokou sima kou gue tobou, ni ya, si so kokou kou gue tobou ma, na du, ifibou idibabou a duo kasagai igisema, do o sasai bologuouba bolou degele ile. Oudababe dabi a degeli keme mei degele. ³³ Kenou si a sa Jerusalemkou ilebe, ifibou idibabou ou dababou ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-obe sa takou ge tolo mei. O kegei keme sa Jerusalemkou genou tolo ile.

³⁴ Sa Jerusalem o sasai, nime o wodi o. Nige habage-degele-duguo-tobou di-o kedime wala imou tofigile i. O Godiha tobou mou nimokou haguasie kediane, ni igiye wala imou kou tofigile iye, kenou si a nimokou solou do hiyedo degeli. Sio ayomou osobou kaha e dihi tifiyia hayedu keleguo duwodi sagai kenou tefele, age nime kou mouma kefegulo tagadiye, kenou si nige ta tagale idiyoy mei. ³⁵ Duguma, obe ni sa kou makoma mei degeiba, mou youwa kege dalale keme niou ni binou. Ni duma, a nimokou tobolou kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalali, habage a bohoulou ma hagubasi, ni a duguoba kou gue tobolou ile, Hiye Ohu huya ke hagulo o keme Godiha dogou guyedeibasi.

Buk Song 118:26

Yesuha o ta e tou fofagai ke bologuoumou bolou degei

14 Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesu e Farisi kedia hiye o ta kaha mosokou nale na i. Folo duwomou, dia defeido dihou fogou deleigui. ² Yesuha duwoli dugube, o ta e tou fofagai ke hafei kele duwomou

dugu. ³ Duguomōu, ẹ Farisi o kediabōu, kuolōu yo du-lo i obōu kediamokōu kōu gue yodu, misiholo duwodi sawisie kelegebe, Mosesha kuolōu kōu majiye, di o kōu bologuoba bolō degelebe de bolofei? ⁴ Kenōu si diā ta talī mei. Kegemōu, Yesuha o ke tōu mōu, ẹ do bolō degeimōu tobōu mōu, fogōu i. ⁵ Fogōu imōu, Yesuha diāmokōu yodu, ni o dihi sagai, wai bulumakou sagai kegei ta misiholo duwodi sawisie kelege ulou dai huei kile fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de malā felegale? ⁶ Kenōu si diage ta keme ta sima tobolōu ili mei.

Yesuha obege yōusie huyafei degeyedei

⁷ Yesuha dalali dugube, o ilo kele haguasiemōu, duwodi bolofei do kokōu nōu duwogualamōu degele imōu dugu. Duguomōu, ẹ ta makai ta diāmokōu tobou, ⁸ o taha sasai hulo kaha dowo ke nale kefeguo na diguba ile folobabe, duwodi bolofei kokōu biyodayedei, duwodi bolofei keme o hūbōu o taha duwoyedema makai deleiye deba. ⁹ Kegeligigi, o na digu kaha namokōu, duwodi bolōdo kōume, o hūbōu kuokōu neyede tobōu ba, na sidifi dege ile, tobekōu do duweiye deba. ¹⁰ Kegei kaha, o taha nale kefeguo nalaba, na digubabe, na ile foloba, tobekōu do duwo. Na kege degeibabe, o na digu kaha duguoba tobolōu, mogo, na hagua, duwodi bolofei kuokōu duwoyede tobolōu. Ẹ kege tobōu babe, o nale nalāmōu kefei kediā dihi ke kokōu ne hu hiye degeiba dugulo ile. ¹¹ Yobe, o koyoha yōu ẹ hūnōu hebele fogubabe, Godiha o keme huyafei degele. O koyoha yōusie huyafei degeibasi, Godihage ẹ hu hebele foguloyode tobou.

O dimokōu hebe bolō ta nele sagai mei kediamokōu be, dige bologuado degeme

¹² Kegemōu, Yesuha ẹ digu o kokōu kōu gue tobou, na nale kefeguo nalababe, ne mogo diā diguda. Ne eye malā kediane diguda. Ne hūti obōu, selebōu o, ni sa tanōu kediane hobōu diguda, kegeligi diane habage nale hiyedo kefeguoba, na diguba, na hebe bolō ke bohōlōu moye deba. ¹³ Na nale hiyedo kefeguobabe, bi mei obōu, abogōu dobogōu gulai degei obōu, ibigidio tofigile i obōu, diho du degei obōu kedianōu diguyedei. ¹⁴ O kegei kediā nale, na nei kaha hebe ke namokōu ta bohōlōu nele sagai mei debabe, na hohobolōu nōu. Yobe, sawisie ta, dōudo o sasai tofigie kediā widaimikōu ge hagua gehe degele iba, kelege, Godiha hebe bolōdo ke namokōu neleyode tobou.

Ta makaibe nale hiyedo kefeguomōu nalā i kokōu ma tobou

(Matyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubōu de nale nalā ili o taha, ta Yesuha tobolōu ke dulomōu tobou, o sasai Godiha wolōu daladi sa kotōu ge nale kefeguo nalā ile kediane hohobolōu nōu. ¹⁶ Kenōu si Yesuha ta makai ta kōu gue tobou, o taha nale hiyedo kefeguo nalāmōu, o sudo didigui. ¹⁷ Nale

kefeguomōu, ẹ dabai degedi o kokōu tobou, na ile, o a afu kōu diguo fogou kediamokōu, nale olōu fei kefei dumuyode tobōu ba, diā haguamabeedei. ¹⁸ Kenōu si, o kediā ta ke dulomōu, diā ta gehe gehe tobolōu i. O ebukōu kōu gue tobou, a hebe hai sa ta seleye kōu mamou, ke dugu ilamōu. Kegei kaha ame nabōu de ta ile meido. ¹⁹ O taha tobou, a wai bulumakou 10 kege seleye kōu mamou. A diā hebe hai dabai de degele sagai domōu wōu ma ilamōu degeli. Kegei kaha ame nabōu de ta ile meido. ²⁰ Haba o taha tobou, ame sobōu ebelenōu hu kaha ile mei.

²¹ Kegemōu, dabai degedi o kaha bohōlōu ma hagua fele, ẹ hiye o kokōu diā tobolōu i ke tobōu mōu, ẹ gofōu hiyedo degei. Gofōu degemōu, ẹ dabai degedi o kokōu tobou, na totodo o ka i. Na a fisigofeiya kebōu, hiyeya kebōu ile ka sulugi, bi mei obōu, abogōu dobogōu gulai degele i obōu, diho du degei obōu, ibigidio tofigie obōu olōu fei kediamokōu nale nalā imabeedema, wōu ma haguayede tobou.

²² Kegemōu, dabai o kaha ile, o sasai kediā sosogōu hagua felemōu tobou, hiye o, na tobou sagai keme a kōu degei. Diā kōu hagueiye, kenōu si moso fegeguli meiyode tobou. ²³ Kegemōu, hiye o kaha ẹ dabai degedi o kokōu haba tobou, na sa kōu lege tofogōu, a hiyeya kebōu, hebe hai sakōu idi aya kebōu olōu fei keleya ke, o sasai kamōu sulugi duguba, neledō dege tobōu ma, wōu ma hagua. A tagalibe, ma moso kōume o sasaiye fegeguba dugulo ke tagali. ²⁴ A nimokōu tobolōu kuhe, o a diabukōu kōu digu kediamame ma nalebe ta nalā ile mei.

O koyo na Yesu seselababe, defeido fimamaba seseyedei

(Matyu 10:37-38)

²⁵ Yesu ẹ aba i, o sasai sudo ẹ habage sesele youmōu, ẹ bohōlōu mōu, diāmokōu tobou, ²⁶ o koyoha amokōu hagulugi, ẹ aye ẹ adio tōu fogōu ho fogōu babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai mei. Nebe, o koyoha ẹ sasai bōu, ẹ dihibōu, ẹ eyebōu, ẹ malabōu, ẹ owōu bōu, ẹ bobasibōu olōu fei ke tōu fogōu ho fogōu babe, ẹ me ma dabai degedi o degele sagai mei. Tabe, yōu ẹ fimaine tōu fogōu ho fogōu babe, ẹ me ma dabai degedi o degele sagai mei. ²⁷ O koyoha ẹ hebe fufuguomai hebeleba, a sese ho fogōu babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

²⁸ Ni o taha moso fogoga sasado dege tagalababe, ẹ moso togolo kaha sele kayedei. Sele huyadefei dugubabe, moso togolo sagai mei. Haba sele hiyedo dugubasi, moso togolonōu. ²⁹ Ẹ kege ta degeli mei debabe, ẹ kōu moutileye, kenōu si moso tegei mei degeli mei fogōu ba, o sudoye duguoba, kōu gue susuga tobolōu ba yilo ile, ³⁰ o kōumahā moso kōu yomogōu tegeiye, kenōu si ta togoulugi mei degeli meiyode tobolōu ile.

³¹ Nebe, hiye o taha ile, hiye o tabōu de biyalababe, ẹ fi defeido mayedei. Ẹ ami o olōu feibe 10,000 kege, ha, hiye o taha hagualebe, ẹ ami o olōu fei 20,000 kege

wôu ma haguale. Kegei kaha degemôu, e defeido kôu gue tawaleba, ebôu e ami obôu kedia biyouba bolô degele, ha, biyolugi, ho o igisele sagai mei ke defeido tawayedei. ³² E fima dugu, biyouba bolô degele sagai mei debabe, ho o ahudo dalaguaba, e yôu e ami o ilo kele tobôu ba ya, ta doususumaba, biyolu ke akoguyedei.

³³ Nebe, ni o taha yôu e bi olôu fei ke tôu fogôu ho fogôu babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

Yesuha ta makaibe sole kasagai degei kokou ma tobou
(Matyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Yesuha haba kôu gue tobou, solebe bolodo, kenou si sebe mei degeibabe, haba kage degeiye sebe degele? ³⁵ Sole kegei keme kasagai. Mihî bologuama bohôu gueibane, segei hou bologua fologale sagai mei. Wai bulumakou guabôu de bohôu gueibane, segei hou fologaba, sibige male sagai mei. Sole kegei keme di môu hebesedi. O koyo na, kihiyou dalababe, ta kôu defeido duye de tobou.

Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Matyu 18:12-14)

15 Gamani sibidi sele kefele idi obou, midihô kasagai milolou idi obou kedia Yesuha ta tobolou ke dulamou haguasie kefegulo i. ² O sasai kedia Yesu silema tafalaguamou, Farisi o kediabou, kuolou yo dulo i obou kediage gofou degemou kôu gue tobolou i, o kumahage midihô kasagai milou ga idi o kedia mogo degema, diabou de nale nadiyodele i.

³ Kegemou, Yesuha ta makai kôu diamokou tobou, ⁴ ni o taha wai sipsip olou fei 100 kege dalaye, tanou ta fogou babe, o kaha wai sipsip 99 kege dio nale iba fogou ile, wai sipsip tanou fei fogou ke molouyodema ka siale. ⁵ Wai sipsip ke dugu tolu ma hebele hagulugi, hohô hiyedo degele. ⁶ Hagua, mosokou foloba, e mogo diabou, sa ke tie obou kedia haguissouba, haguasie felega kefeguba, diamokou tobolou, ni abou de hohobou me. Ma wai sipsip ta fogou mou ile kolugi duguomou, mala boholu ma haguei kaha dowoyode tobolou. ⁷ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihô kasagai milou di o taha fi bohôu babe, hebenitou ge hiyedo hohobolu ile. Midihô dou do degedi o olou fei 99 kege dalagua kedia dowo, hebenitou ge hohobou dibe huyadefeinou. O midihô kasagai milou di o tanou taha fi boholu ba, Godikou damaleyodeibasi, hohô hiyedo degele ile.

Ta makaibe sele dio ta fogou kokou ma tobou

⁸ Yesuha haba kôu gue tobou, sasai taha e sele dio olou fei 10 kegeye, tanou ta fogou babe, e kagele? Sasai kaha kamai migieba, kofai tigile kolugi duguoba malabasi fogolou. ⁹ Sele dio ke dugubabe, e mogo diabou, sa ke tie o sasai kediabou de haguissouba haguasie felega kefeguba, diamokou be, ni abou de hohobou mabeedele, ma sele dio ta kolugi dugu kaha

dowoyodele. ¹⁰ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihô kasagai milou di o tanou taha fi boholu ba, Godikou damaleyodeibasi, esol o kedia hohô hiyedo degele ile.

Ta makaibe o ta e o dihi bolou dala kokou ma tobou

¹¹ Yesuha haba kôu gue tobou, o ta e o dihi bolou dala. ¹² Dihi huguli kaha e ayekou kôu gue tobou, aye, na you tolo dala kôu legebe, bimai na amokou nele sagai keme amokou toto neyedei. Kege tobou mou, e ayeha e bimai ke kefema, ilo kele dihi hugulifei kokou file nele, haba ilo kelebe dihi wolo kokou nei. ¹³ Hiyefe tieli mei, dihi hugulifei kaha e bimai ke kefema mouma, o ilo kediamakou sele tiga moumamou, e sele ke tolu, sa ahudo takou fogou i. Ile, sa kokou folo dalali, midihô kasagai gehe gehe olou fei degemou iligi, sele olou fei nai mei degei. ¹⁴ E sele mei degeimou, sa kele tie o olou fei hegie hiyedo degele i. E bi olou feido mei degei. ¹⁵ Bi mei degeimou, e imou, sa ke tie o taha emokou wai dia daladi dabai nei. ¹⁶ Wai dia dalali dugube, wai kedia giyoli kolo nale imou duguomou, ene nale sagai degei. Kenou si o tae emokou nale ta nelî mei.

¹⁷ Kegemou, e fi bologua kôu gue mai, ma ayeha dabai degedi o kediame nale nama tiasigeimou, anou si bou basia tioludade tawai. ¹⁸ A dafa, ifi kôu lege a sa kôu tôu fogou, ma ayekou fogou ileba, emokou kôu gue tobolou, aye, a midihô kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai. ¹⁹ Ame o dou do mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodeda. Ame ne dabai degedi o degeyede tobou lamou fimai. ²⁰ E kege fimamou, e ayekou boholu ma haguei.

Kegemou, e ayeha e dihi ke aba ahuyado hagumou dugu, solou do hiyedo degeimou, foukua ile, e dihi tolu ma nogou gai. ²¹ Nogou gou mou, dihi kaha e ayekou tobou, aye, a midihô kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai. Ame o dou do mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodedayede tobou. ²² Kenou si, e ayeha e dabai degedi o kedia haguissoumou, haguasieimou tobou, ni mosokou ile, ma yukuei bolô sasado ke toto mala haguaba, ma dihi kagima. Dobogou makane e dobogoukou kagieba, tamakane e abogoukou kagimabeedei. ²³ Wai bulumakou wili dalaido kene wolou hagua walaba, di olou fei nalaba hohobou mebeede tobou. ²⁴ Yobe, ma dihi koume kou tolo iye, kenou si ifi eme gehe dege hagua feleimou dugulu. Eme kôu fogouye, kenou si ifi di e boholu ma haguomou dugulo iliyode tobou. Kege tobou mamou, dia nale hiyedo milou ma nalamou hohobolu i.

²⁵ Kegeimou, wolo dihi kaha hebe haimikou dabai degema fogou hagulugi, moso hafei degeimou dube, die feilemou boholu uwo degele imou du. ²⁶ E ke du-lomou, dabai degedi o ta haguissamou kôu gue yodu, diame kei degele iya? dei. ²⁷ Dabai degedi o kaha tobou, ne malabe boholu ma hagua feleimou, ne ayeha wai bulumakou wili dalaido ke wei, ne malabe bolonou

dala dema hagua felej kaha degemou. ²⁸ Wolo dihi kaha ta ke dulomou, e gofou hiyedo degemou, mosodu folobe dafai. Dafoumou, e ayeha migilemou, himimamou, na gofou degedayede tobou. ²⁹ Kenou si, e e ayekou sima tobou, a sadebe suudo ne dabai mou youwa degedi. A ne ta ta gobou diyo mei. Kenou si na amokou be wai meme wili ta wala neimou, a ma mogo diabou de hohobolou nalai idiyo mei. ³⁰ Ne dihi kama-hage o hiyou suluguadi sasai kedibou de dalali, ne sele olou fei nama mei degei. Kenou si e boholou ma hagua felejimou be, na ne wai bulumakou wili dalaido ke wala neimou nalamou hohobolou ili kaha a dafouluyode tobou.

³¹ Kegemou, e ayeha dihi wolo kokou tobou, ma dihi, name sawisie olou fei abou denou dala. Kegei degemou, ma bimai olou fei koume ne binou. ³² Ifisi, da hohobou mebeedei. Yobe, ne mala koume kou tolo iye, kenou si ifi e gehe dege hagua felejimou da dugulu kuhe. Eme kou fogouye, ifisi e boholou ma hagua felejyode tobou.

Ta makaibe dabai dia daladi o kaha bi ulu mala i ke doususu kokou ma tobou

16 Yesuha e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou, sebebou o taha, e bimai olou fei keme e dabai degedi o ta kaha dia daladi. Dia dalamou, o ilo kelege sebebou o kokou haguasiemou, ne dabai dia daladi o kahage ne bimajibou ne sebebou olou fei ke hiyouye noluyode tobolou i. ² Kegemou, sebebou o kaha e dabai dia daladi o ke hagnosisoumou, haguomou, kou gue yodu, a na degedi ta uwo ke dulube kage? Na ile, ma bimai na dia dala ke husoumaba nalagayedei. Husouma nalagama mei degeibabe, name ma dabai dia daladi o kegenou dalale meiyode tobou.

³ Kegemou, dabai dia daladi o kaha yousie kou gue yodu, ame kage degele? Ma hiye oha a dabai tele filalamou degeli. Dabai ta degelebe, ame nele mei kaha, mihidale sagai mei. Haba sele hawaga sialebe, a sidifi degeliyode tobou. ⁴ A degelebe ise tawali. Kegeibasi, hiye o kaha a tele filouba, o ilo kedia a die mosokou wolou fologaba, amokou nale nele ileyode tawai.

⁵ Kegemou, o kaha sele ulu mala i kedia olou fei hagnosisoumou, o taha ebukou hagua felei. Felejimou, dabai dia daladi o kaha emokou yodu, na ma hiye oha bi ulu moube olou fei kage molou? ⁶ E tobou, a gusege huei dou sai olou feibe 100 kege moyodei. Kegemou, dabai dia daladi o kaha emokou tobou, na bi ulu mou-di kuguo kou malaba duwoli, 50 kegenou toto nalayede tobou. ⁷ Haba o ta hagua felejimou, emokou ne yodu, na bimai ulu moube olou fei kage molou? E tobou, a nale segei sai olou feibe 100 kege moyodei. Kegemou, dabai dia daladi o kaha emokou tobou, na bi ulu mou-di kuguo ke malaba, 80 kege kenou nalayede tobou.

⁸ Kegemou, sebebou hiye o kaha e dabai dia daladi o kasagai kokou tobou, bolodo, name fi gofoudo o, nousie dogou gudi teweyodei. Damaledo, sa sibige koumaha midihog ke sesele yadi kediamou die fi

gofouya ke diousie dogou gule idi. Hiye Oha hohoya ke sesele yadi kediamou die fi gofouya ke diousie ta dogou gule idiyo meiyode tobou.

⁹ A nimokou tobolou kuhe, sa sibige kaha seleye ni o sasai olou fei mogo degemabeedei. [†] Kegeba, seleye wolou daladi ke mei degeibasi, Godiha ni wou ma ileba, e moso tofousogo tofou di kokou fologaleyode tobou.

¹⁰ O koyoha bimai huyadefeji dia daladi ke hiyouye moubabe, bi hiyene nebe kege degele. Haba, o koyoha bimai huyadefeji ke defeido dia dalababe, bi hiyene e bologuado dia dalale. ¹¹ Ni sa sibige koumaha sele keme defeido ta dia daladiyo mei debabe, o taeye nimokou, ni Godiha bi bolodo ke dia dalayedele sagai mei. ¹² Ni o taha bimai ke defeido dia dala ho fogou babe, o koyohage niou ni biyodema nimokou nele?

¹³ Dabai degedi o tanou ege hiye o bolouye dabaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokou nou hohog degele. Hiye o ta kaha tobolou be ta dulo milou diyo mei, hiye o ta kaha tobolou nou dulo milou di. Nebe, nime Godiha hayedubou, sele hayedubou de dalale sagai mei.

Yesuha Mosesha kuolou tabou, Godiha wolou dalale kaha tabou de hehegiei

¹⁴ Farisi o kediamou sele tagale idi kaha degemou, dia Yesuha tobolou ke dulomou, susuga tobolou i. ¹⁵ Kegemou, e diamokou tobou, nige o sasaiye nime midihog douonou milou di oyode tawale ile ke tagale iliyeh, Godihage ni duledu dala keme e tewe. O sasaiye duguo bolofeyodili keme Godiha dugulube bolofei mei, kasagai dugulu.

¹⁶ Mosesha kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tabou keme obe hehegie tobou mou haguabe demou, Jon fafeleya degedi o e tama degei. Tama degemamou, kelege ta uwo bolofei, Godiha o sasai wolou daladi ta kamaha sa sa olou fei tefemou haguabe demou, ifine kegenou dala. O olou feibe Godiha wolou daladi sa kodu fologaleyodema nele hiyedo degele ili.

¹⁷ Agudiobou sa sibigebou keme olou fei mei degele. Kenou si Godiha kuolou tabe huyadefei ta mei degele mei. E nalagai olou fei keme you kegenou dalale.

Yesuha obe sobou hulomou hiyafogou di kaha ta ke tobou

(Matyu 5:31-32, 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha e sobou hiyafogou ba, haba sobou ta hubabe, eme sobou hiyouye molou. Haba sobou, oe hulomou hiyafogou kene o taha hubabe, ene hiyouye molou.

[†] Tewe o ilo kedia tawale ilibe, Yesuha ke tobou kaha sibigebe kou gue, nige bi mei o sasai kediamou seleye dogou gumabeedei.

**Yesuhā selebōu obōu, Lasarusbōu dilie degei kaha tā
ke susulo tobou**

¹⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, afudo selebōu o ta delei. Sawisiei olōu feibe e yukuei bolōdo, weī degeibōu, fō degeibōu de kađi. Eme nale bolōdonōu nađi.
²⁰ Haba selebōu o kaha moso adikōu be bi mei o taha tiladi. E huβe Lasarus. E tōu olōu feibe do sosōu nōu.
²¹ Do o kaha tilalibe, selebōu o kaha nale nolugi, fi fiyasigeiba naleyode fimai. Fima tilamōu be, soye haguasie, e do fiya idi.

²² Kegemōu, Lasarus e tolo imōu, Godihā esol o kediā haguasie, e mala ya, Abrahamhā duwo kokōu dogogulo i. Selebōu o kene tolo imōu, oe wida i.
²³ Wida imōu, o tofigiei kediā sabekōu mulō tafalali, do hiyedo dugu. E tafalali daladugube, Abraham ahudo tafalamōu dugu. Lasarus ene Abrahambōu de dalamōu dugu.
²⁴ Abraham dalamōu duguomōu, selebōu o kaha haguasamōu kōu gue tobou, aye Abraham, nage ame solōu do degeba, Lasarus tobōu ba, e dobogōu hueilikōu muguoba hagua, mā ikōu kuguba, kulio degeleyodei. Ame douye nōumōu do hiye folodo dugulu.

²⁵ Abrahamhā e tā sima tobou, dihi, na sa sibigekōu sosou dalalibe, bi bolofei olōu fei keme nanōu mōudi ke fimaba tawayedei. Lasarus eme bōu basianōu deleiye, ifibe eme hemeguo dala kuhe. Haba nanōu si do hiye dugulu.
²⁶ Haba tabe kōu gue, eimokōu bōu, nīmokōu bōu duo kelebe, Godihā ulou sasado kaha akogu dala. Kegei kaha degemōu, o kuokōu tafalagua eige nīmokōu ile sagai mei. Haba ni o tane eimokōu haguale sagai meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, selebōu o kaha tobou, aye, na Lasaruskōu tobōu ba, mā ayeħa mosokōu iyede tobōu,
²⁸ mā mala diā olōu feibe houyosi kege dala kaha degemōu. Na Lasarus tobōu ba ile, diāmokōu egei tobōu ba, diā dulo damaleyodele ile. Kegeligigi, diāne haguasie, sa kuokōu do hiyedo a dugulu sagai ke duguye deba.
²⁹ Abrahamhā e tā sima tobou, diāme Moseshā kuolōu tā kebōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tā kebōu de dala. Diāme diōu ke duloba sesele ile.
³⁰ Selebōu o kaha tobou, aye Abraham, kege meido. Kenōu si o ta kōu tolo i kaha haguama ile foloba tobōu basi, diā fi bohōlōu ba, damaleyodele ileyode tobou.

³¹ Haba Abrahamhā tobou, diāme Moseshā tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tabōu de dulo i ho fogōu babe, o kōu tolo i kaha haguama ile tobōu bane, diā ta dulo ile meiyode tobou.

Midiho kasagai kahage damaleyodei ke makodi
(Matyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

17 Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, sa sibige midiho kasagai gehe gehe, o sasai tefeleduguba fiyasigile keme ni ta akogulo sagai meiyode, kenōu si o midiho kasagai ke hehegiedi enōu si tawai bōu.
² O kaha degeiye, Godihā dihi ta ile, midiho kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolobe

bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelebe hiyedo folodo. Kegei degemōu, niōu ne tawai bōu.

³ Na dugu, ne mogo taha midiho kasagai milōu babe, emokōu egei tobōu yedei. Haba e fi bohōu babe, nage midiho kasagai e milōu di keme gebe meiyode tobōu yedei.
⁴ Sawisiei tanōu fei duo kelege, e namokōu midiho kasagai olōu fei dioyosi kege milōu maba, haba dioyosi kege hagua tobolōu, a fi bohoyode tobōu babe, nage midiho kasagai e milōu gai keme gebe meiyode tobōu yedei.

Godikōu damaleyodedi midiho ke Yesuhā tobou

⁵ Kegemōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediage Hiye Okōu kōu gue tobolōu i, nage ei namokōu damaleyodei ke hiye degeyedele i.
⁶ E diāmokōu tobou, ni damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, ni hebe kōu tafala ke tobōu ba, e duloba, e tefe tegilema fele ile, to hiye kaha duledu tafalaba duguloyode tobou.

Yesuhage midiho, dabai degedi oe degele ke tobou

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, ni kile hiye o taha e dabai degedi o ta dala, hebe hai dabai degedi o sagai, wai sipsip dabai degedi o sagai kegei. Hiye o kaha emokōu tobōu ba ile, dabai degeligigi, habi kelege fogōu hagua, mosokōu feleibabe, hiye o kahage emokōu be, hagua duwoli nale nayede tobolōu mei.
⁸ A tawalibe, hiye o kahage e dabai degedi o kokōu be kōu gue tobolōu, na mā nale milōu ma neyedele. A nalebōu hueibōu nama mei degeiba, ise nōune nale kuhe nayede tobolōu.
⁹ Dabai o kaha e hiye ohā tā ke dulo milōu gama fogōu babe, e hiye ohage emokōu ta bolofeyode tobolōu mei.
¹⁰ Nebe, niñe kenōu tefeledu. Godihā nīmokōu e dabai degemabeedeiba, dabai ke degema mei degeibabe, ni kōu gue tobōu ma, eibe dabai o bolō mei. Eige dabai na tobou kenōu degele iyode tobōu mabeedei.

Yesuhā dobo doye tou o olōu fei 10 kege bologuomōu bolō degele i

¹¹ Kegemōu, Yesu e sa Jerusalemkōu iligi, sa Samariabōu Galilibōu weleiya ke i.
¹² Iligi, sa huyadefei ta falamōu degeligigi dugube, o dobo doye tou olōu fei 10 kege haguasieimōu dugu. Diā haguasie ahu sagai dege tefeleguei.
¹³ Tafalaguali, hiligedo kōu gue haguisa tobolōu i, Hiye O Yesu, nage eibe solōu do degeyedele i.
¹⁴ Yesuhā diā duguomōu kōu gue tobou, ni yaba, ni tōu be mogōu du daladi o kediāmokōu hehegiemōu imabeede tobōu mōu, diā yolugi, ali duo die do bolō degele i.
¹⁵ O tanōu ta kaha e tōu bolōdo degeimōu duguomōu, e bohōlōu mā hagulugi, hohōbolōu mōu, Godihā hu hiligedo hebele foguo tobōu mōu haguei.
¹⁶ E hagua, Yesukōu fele hafei degemōu, yubu sugulo fiya, miye duwoli, emokōu bolofeyode tobou. O keme sa Samaria o.
¹⁷ Yesuhā tobou, age o olōu fei 10 kege niñe bolō degeidade tawali. Kenōu si o deseyosi kege kediame kiliya dala?
¹⁸ O ilo kediame

kadegeimōu bohōlōu mā hagua, Godihā hū hebele foguyo mei? O sa aīkōu tie kōumahanōu si bohōlōu mā hagua, Godikōu bolofeyodili kuhē. ¹⁹ E o kokōu tobou, nā haguāba fogōu i. Nā damaleyodei kahanōu be ne do bolofey degei kehe.

O Kediā Dihi ame tamākōu tafalaba dugulo ile
(Matyu 24:23-28, 37-41)

²⁰ Farisi o kediā Yesukōu yodu, Godihā o sasaj wolōu dalale keme dige koboge dugulo ile? Yesuhā die tā ke sima tobou, Godihā o sasaj wolōu dalale keme nī ta duguo tawale sagaj mei. ²¹ Obege Godihā o sasaj wolōu daladi keme kōu le dala kuheyode ta tobolōu ile sagaj mei. Haba kugule dala kugeheyode ta tobolōu ile sagaj mei. Yobe, Godihā o sasaj wolōu daladi keme nīōu makōu dala kahā degemōu.

²² Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, habagebe nige O Kediā Dihi e dugulo sagaj degele ileyē, kenōu si nī ta dugulo ile mei. ²³ Kegeiba, o ilo kelege tobolōu gi, duguma, eme kōu le dalayodeiba, ha, ilo kelege eme kugule dalayodeibabe, hobōu ta dulo sesega idamabeedei. ²⁴ Yobe, O Kediā Dihi e hagubabe, o sasaj olōu feido dugulo ile. Damaledo, dibie bila noūmōu be, sa sa olōu fei dugulo idi sagaj kegei, O Kediā Dihi e haguālene, kenōu tefeiba dugulo ile. ²⁵ Kenōu si keme habage. Ebukōu be, Godihā emokōu tobōu ba ile, do hiyedo duguba, ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj kediā e tobekōu mugumabadomōu.

²⁶ Kegeba, o sasajibe Noahā dalamōu degei sagaj kenōu tefele dalaguali, O Kediā Dihi e haguāladi keme ta tawale ile mei. ²⁷ Noahā tefelei kelegebe, † o sasajye nalebōu huejbōu nalā idi. Obene sasaj hulo idi. Diā kegega degele iligi dugube, Noabe mosole foudu foloumōu dugulo i. Kelegenōu, tō gihōu hiyedo kahā haguāmōu, o sasaj olōu fei woma mei degei. ²⁸ Kenōu tefeiba, Lot e tefelei kelegene, †† o sasajye nalebōu huejbōu nalā, bi tiga malā, hebe hai segei hou sogoga, moso togoga dele i. ²⁹ Kenōu si Lot e sa Sodom tōu fogōu mōu fogōu i kelegenōu be, doubōu, kasele igi difi hiyedo kebōu de agudiletōu ge huej бага tolo migilemōu, o sasaj olōu fei douye noūmōu, tofigile hobogou. ³⁰ Kegemōu, O Kediā Dihi e haguāle kelegene, nebe kenōu tefeiba dugulo ile.

³¹ Sawisiei, O Kediā Dihi e haguāle kelegebe, o ta e moso meleyatōu duwobabe, mulōba, e mosōdu bi ta mōu foloda. Nebe, o ta e hebe haimikōu dalabane, o kahāge haba bohōlōu mā ile, mosokōu e bi ta mōu ile mei. ³² Nige Lothā sasajihā degei ke fimāba tawama. ³³ O koyohā e fi ke yōūnōu tolōu subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā yōu e fimaj kenōu tolōu sia ho fogōu basi, e iligi toubabe, o keme fi tofousogo tofolōu ke molōu.

³⁴ A nīmokōu tobolōu kuhē, O Kediā Dihi e haguāle kelegebe, huliame, moso ta kokōu o boloye tiei dalababe, Godihāge tanōu molōugi, tabe fogolōu.

³⁵⁻³⁶ Sasaj boloye ōu ga tafalaguababe, Godihāge

tanōu molōugi, tabe fogolōu yode tobou. ³⁷ Yesuhā dabai degedi o kediā tā ke dulomōu kōu gue yodulo i, Hiye O, ke tamā degelebe kiliya? E tobou, o tofigie tilagua sa kelebe, sio mōu siye haguāsie kefele ileyodei.

Tā makaibe kuei sasaj tahā tā sai fidi o kahā e dogōu guyadomōu yodugai kokōu mā tobou

18 Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tā makai ta toboube, diā sawisiei olōu fei diho bagā tobolōu nōu dalagualibe, diho bagā tobolōu hobōu dafa idamabadomōu. ² E kōu gue tobou, sa ta kokōu be, tā sai fidi o ta dala. Eme Godihā hayedu daladiyo mei. Haba o sasaj kediāmokōu ne ta solōu do degediyo mei. ³ Sa kilebe kuei sasaj ta dala. E hagua, tā sai fidi o kokōu be, o amokōu hagi degei keme nage tā sayede tobōu di. ⁴ Yomogoube, tā sai fidi o kahāge sasaj ke dogōu gulobe dafadi. Kegemōu, ta sawisiei, e yōūsie tobou, ame Godihā hayedu ta daladiyo mei, haba o sasajine solōu do degediyo meiyē, ⁵ kenōu si kuei sasaj kahāge amokōu hiyedo hagua yodudi kahā degemōu, a e dogōu guoba, e hagi ke tā saikōu dōūsusuma mei degele. Kegeligi, e sawisiei olōu fei e hagi tā ke amokōu hagua tobōu ye deba.

⁶ Hiye O Yesuhā kege tobōu mamōu, diāmokōu tobou, nige tā sai fidi o kasaj kahā tobou keme tawamabeedei. ⁷ Nebe, o sasaj Godihā yōu e bi makai kediā emokōu diho bagā tobōu babe, ege diā dogōu guoba, die hagi ke dōūsusulo. Diā agalibōu huliamebōu olōu fei diho bagā tobolōu nōu dalababe, e dia dalale mei, totonōu dogōu gulo. ⁸ A nīmokōu tobolōu kuhē, ege diame toto dogōu guoba, die hagi ke dōūsusulo. Kenōu si, O Kediā Dihi e hagua dugulobe, o sasaj kediame emokōu de damaleyodei dugulo? Ha, damaleyodili mei dugulo? de yodu.

Tā makaibe o boloy dilie Godikōu diho bagā tobolōu i kokōu mā tobou

⁹ O ilo kediāge diōu diame dōudo o, haba o ilo kelebe bolofey meiyode tawale idi. O kegele i kediāmokōu Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, ¹⁰ o boloy dilie diho bagā tobōu lamōu, Godihā mosokōu yai. Tabe Farisi o. Tabe gamani sibidi sele kefedo o. ¹¹ Farisi o e folomōu, fiyenōu kōu gue diho bagā tobou, Godi, ame o ilo kediā sa degei mei kahā degemōu, a nāmokōu bolofeyodili. Diame hiyou mōūdi o, midihō dōudo mei milōu ga idi o. Haba ilo kelebe sasaj hiyouye malā idi. Anōu si kege degediyo mei. Gamani sibidi sele kefedo o kōune, ame e sagaj mei, a sele hiyouye mōūdiyo mei kahā degemōu. ¹² Fula olōu fei kahā duo kelege a sawisiei boloy makamōu be, nale kuolōu dogoguomōu, diho bagā tobōu di. Bi olōu fei a mōūdibe kefema dogoguomōu i olōu fei 10 kege dalaguamōu be, tanōu ta malāmōu, nāmokōu nediyode tobou. ¹³ Kenōu si o gamani sibidi sele kefedo eme ahu dege tafalali, sidifi dege wo suguāma fiyamōu, biliēkōu fafāmōu Godikōu kōu gue diho bagā tobou,

Godi, ɔme midihɔ kasagaj degedi o. Na ɔ habagugueguyede tobou.

¹⁴ A nijmokou tobolou kuhe, gamani sibidi sele kefedo o ke mosokou imou, Godiha dugube, ɔme doudo o dalamou dugu. Ha, o tabe ta doudo dalamou duguli mei. Yobe, o koyoha you e hu kenou hebele fogubabe, Godihage o keme huyafei degele. O koyoha yousie huyafei degeibasi, Godihage e hu hebele fogulo.

Yesuhage sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ O sasaj kedia die dihi sisigefei kene Yesuha kugugueyadomou mouma haguasiei. Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofou dege tobolou i.

¹⁶ Kegemou, Yesuha sisigo kedia haguissoumou, haguasieimou, e dabai degedi o kediakou tobou, nige sisigo kediame hobou akogudama. Tou fogou ba, diou amokou haguamabeedei. O sasaj koyobe sisigo kou sa degei dala keme Godiha wolou dalayode tobou. ¹⁷ A nijmokou damaledo tobolou kuhe. O koyo na dihi huyadefei ke бага ho fogou babe, Godiha wolou dalale sa kokou be na ta folo meiyode tobou.

Hiye o bibou kaha Yesubou de ta kei
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Kegemou, hiye o ta kaha Yesukou kou gue yodu, Tisa bolofei, ɔme kage degeibasi, fi tofousogo tofolou ke molou? ¹⁹ Yesuha sima tobou, nage kageimou amokou tisa bolofeyodeiya? O olou feibe bolou ta dala mei, Godi enou si bolodo. ²⁰ Nage Godiha kuolou olou fei keme kou tewe.

Sasaj hiyou degeda.

O hobou woda.

Hiyou hobou mouda.

Gulokou tobolou ba hobou ta sada.

Aye adiou diliemokou be midihɔ bolofei kenou hehegyedei.

Kisim Bek 20:12-16

²¹ O kaha emokou tobou, ɔme kuolou ta olou fei keme dihefei kelege dulo sesegamou haguabe demou, ifine dala kuheyode tobou. ²² Yesuha ta ke dulomou, emokou tobou, na degeli meibe tanou fei ta dala. Na ileba, ne bimaj olou fei ke tiga, sele moumaba, bi mei o kediakou fimou i. Na kege degeibasi, ne bi bolodo hebenitou dala keme na molou. Kege degema, ma habage seseyede tobou. ²³ O kaha ta ke dulomou, hagi degei, e bimaj hiyedo dala kaha degemou.

²⁴ Kegemou, Yesuha dugube, hiye o keme fi hagi degeimou duguomou, e tobou, bibou oyege Godiha wolou daladi sa kokou ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Damaledo, wai kamelyege yukuei gofou di aye kaha aya keme folo sagaj mei, hagi hiyedo. Kenou tefei, selebou oe Godiha wolou daladi sa kokou folone hagi hiyedo folodo. ²⁶ O kedia ta ke dulomou yodulo i, o koyohage kageibasi e fi tofousogo tofolou ke molou?

²⁷ Yesuha tobou, obe ta tawaga degele sagaj mei keme Godihanou si sisibenou degeleyode tobou.

²⁸ Kegemou, Pitaha tobou, na du. Eibe bimaj olou fei tou fogou mou, na sesele yolu kuheyodei. ²⁹ Yesuha tobou, a nijmokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha Godiha wolou daladi sa kokou fimaba, e moso tou fogou babe, o keme mou dalale mei. Nebe, sasaj, eye mala, aye adiou, dihi olou fei kene tou fogou babe, ³⁰ o kahage e moloube, haba hiyedo molou. Sa kou le tafalaba, bi Godiha emokou nele kaha, bi e afu mou di keme gabale. Habagesi, e fi tofousogo tofolou kene molou.

Yesuha uwagedo, ɔme tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei

(Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kedi-amokou haguamabeede tobou mamou, diounou kefe-ma dalaguamou, e tobou, ni duma, di sa Jerusalemkou ile folouba, ta olou fei habage-degele-duguo-tobou di o kedia kou nalaga i keme damaledo tama degele. Keme hagi olou fei, O Kedia Dihi e dugulo ke nalaga i.

³² Di sa Jerusalemkou fologouba, oyege ɔme sa ta o kediakou sesegulo ile. Seseguba, diage emokou susuga tobolou yilo ima, ta kasagaj tobolou, koso hesema, ³³ tigi dofou ye womaba, haba dodo wala iba tolo ile. Sawisiei kamadia kege mei degeiba, e hagua gehe degeleyode tobou. ³⁴ Kenou si e dabai degedi o kediage e tobolou kaha yobe ta tawale ili mei. Ta ke tobou kaha sibige keme diakou mogogou.

Yesuha diho du degei o ta bologuomou bolou degei

(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Kegemou, Yesu e iligi, sa Jerikokou hafei degeimou dugube, o diho du degei ta a fekou sele hawaga du-womou dugu. ³⁶ O kaha duwoli, o sasaj sudo haguasile uwo ke dulomou, diakou kadegeiya? de yodu. ³⁷ Sa Nasaret o Yesu haguluyode tobolou i. ³⁸ Tobolou imou, diho du degei o kaha haguisa tobou, Yesu, Devitha huti, na a solou do degeyedei. ³⁹ O ilo diabukou yolu kedia gofou degemou, na tadayede tobolou i. Kenou si e haba hiligedo haguissamou tobou, name Devitha huti, na a solou do degeyedei. ⁴⁰ Kegemou, Yesuha iligi ali duo kele tofolou, o kediakou tobou, o ke amokou wolou haguamabeedei. Diho du degei o ke hagua hafei degeimou, Yesuha emokou yodu, ⁴¹ nage a namokou kei degele ke tagaiya? Hiye O, ɔme ma diho bolou degele sagaj degeliyodei. ⁴² Kegemou, Yesuha emokou tobou, ne damaleyodei kahanou, ne diho ke bologuomou bolou degeli kuheyodei. ⁴³ Kelegenou e diho bolodo degeimou, Yesu sesele iligi, Godiha hu hebele fogomou i. O ilo kediage ke degeli ke duguomou, Godiha hu hebele fogulo i.

Yesuha o Sakiusha mosokou ile felei

19 Yesu e sa Jerikokou folo i. ² O ta sa kile daladi, e huwe Sakius. O keme gamani sibidi sele kefedo hiye o. ɔme bibou o. ³ E Yesube kagei o deimou dugu-lamou degeiye, o sudo haguasiei kaha, e ta dugulo

sagaj̄i mei, ɛme tɔy degei kah̄a degemɔ̄u. ⁴ Ta dugulo sagaj̄i mei degemɔ̄u, ɛbukɔ̄u fɔȳkua ile, hebe kiyoy sugytɔ̄u folomɔ̄u gaduguomɔ̄u, Yesu dugulamɔ̄u degei, Yesube a keleya haguale kah̄a degemɔ̄u. ⁵ Hebe sugytɔ̄u duwomɔ̄u, Yesuha hagulugi daladuguomɔ̄u ɛmokɔ̄u tobou, Sakius, n̄a toto migileba, da n̄e mosokɔ̄u ya duwoguamebeedei. ⁶ T̄a k̄e dulomɔ̄u, Sakiush̄a totodo migile, hohɔ degemɔ̄u, Yesu wolɔ̄u, ɛ mosokɔ̄u ile felei. ⁷ O sasaj̄iye k̄e duguomɔ̄u, gofɔ̄u dege tobolɔ̄u i, o kɔ̄ume midihɔ kasagaj̄i milɔ̄u di o kah̄a ɛ mosokɔ̄u wolɔ̄u ile feleiyode tobolɔ̄u i.

⁸ Dilie mosɔ̄ kodu duwoli, Sakiush̄a hagūa tofolɔ̄u, Yesukɔ̄u tobou, Hiye O, n̄a du, ifi ɔ̄ m̄a bimaj̄i olɔ̄u fei k̄e filemɔ̄u, ilobe bi mei o kediamokɔ̄u nel̄i kuhe. Haba ɔ̄ o ilo kele die sele hiyoye moȳ k̄e ɔ̄ sele haba dosɔ̄u dia kege dogɔ̄u guoba, diɔ̄umakɔ̄u boholɔ̄u n̄emɔ̄u ilamɔ̄u degeliyode tobou. ⁹ ɛ kege tobɔ̄u mɔ̄u, Yesuha tobou, ifi Godih̄a n̄abɔ̄u n̄e sosɔ̄u bɔ̄u de mamolɔ̄u kuhe. Yobe, n̄ame Abrahamh̄a h̄uti kah̄a degemɔ̄u. ¹⁰ O Kediā Dihi ɛ hagueibe, o ilo fofɔ̄u guei dalagua k̄e kama mamɔ̄u lamɔ̄u haguei.

T̄a makaiɛ dabai o 10 kege kediā sele heliofēi mal̄a i kokɔ̄u m̄a tobou
(Matyu 25:14-30)

¹¹ O sasaj̄i kediā Yesuha t̄a k̄e tobɔ̄u mɔ̄u dulo dalaguamɔ̄u, ɛ t̄a makai ta diamokɔ̄u tobou. Yobe, ɛ ile, sa Jerusalem hafēi dege dalamɔ̄u, o sasaj̄i kediā tawale ibe, Godih̄a wolɔ̄u daladi sabe wa, kelegenɔ̄u tam̄a degeleyade tawale i kah̄a degemɔ̄u. ¹² Yesuha t̄a makaiɛ kɔ̄u gue tobou, h̄ubɔ̄u o tah̄a ɛ sa ahudo fɔgɔ̄u ile felei, sa ta tie kediā ɛme hiye o maka degemabadomɔ̄u. ɔ̄ hiye o degema, boholɔ̄u m̄a hagua fele, n̄i wolɔ̄u dalaleyode tobou. ¹³ ɛ ilamɔ̄u be, ɛ dabai degedi o 10 kege haguismomɔ̄u haguasie felegomɔ̄u, diamokɔ̄u sele 20 kege o tanɔ̄u tanɔ̄u fimɔ̄u i. ɛ kɔ̄u gue tobou, n̄i sele kɔ̄u mal̄aba fofolɔ̄u dalali, ɔ̄ hagua felēiba kuhe fogɔ̄u mabeedei.

¹⁴ Kenɔ̄u si o sasaj̄i kediā ɛ dafa i. ɛ fogɔ̄u imɔ̄u, diage o kɔ̄ume ei hiye o degelebe ei dafayodema t̄a tobɔ̄u ma dogogumɔ̄u mal̄a ya tobɔ̄u migile i. ¹⁵ Kenɔ̄u si sa ahudo tie oe ɛme hiye o degeyedema makai. Maka imɔ̄u, boholɔ̄u m̄a hagua felemɔ̄u tobou, o ɔ̄ sele fimɔ̄u i kediā haguasie felemabeedei. Die selebe de hiye degei domɔ̄u dugulamɔ̄u degei.

¹⁶ Kegemɔ̄u, o ta ɛbukɔ̄u hagua felemɔ̄u tobou, hiye o, ɔ̄ n̄e sele 20 kege moȳbe fofolɔ̄u gi, haba 200 kege dalayode tobou. ¹⁷ Hiye o kah̄a tobou, n̄ame dabai degedi o bolofēido. N̄ame bi huyadefei bologūado dia delei kah̄a degeimɔ̄u, ɔ̄ ifi namokɔ̄u be, n̄a sa olɔ̄u fei 10 kege dia dalayedili.

¹⁸ Haba o ta hagua felemɔ̄u tobou, hiye o, ɔ̄ n̄e sele 20 kege moȳbe fofolɔ̄u gi, haba 100 kege dalayode tobou. ¹⁹ Hiye o kah̄a ɛmokɔ̄u tobou, age ifi n̄ame sa olɔ̄u fei 5 kege dia dalayedili. ²⁰ Haba o tane hagua felemɔ̄u tobou, hiye o, ɔ̄ n̄e sele 20 kege moȳbe dala kuhe. ɔ̄ yukuei kaiye tigama dogoguo deleiyodei.

²¹ Yobe, ɔ̄ namokɔ̄u gue degelibe, n̄ame o kotido,

habaguguediyo mei. O tae dogoguo fogou keɛne n̄a kɔ̄u mɔ̄udi. Nale o tae sogogai keɛne n̄a kɔ̄u mɔ̄udiyode tobou.

²² Hiye o kah̄a t̄a k̄e dulomɔ̄u, ɛ dabai o kokɔ̄u kɔ̄u gue tobou, n̄ame dabai o kasagaj̄ido. T̄a, nɔ̄u tobouya k̄e ɔ̄ n̄a t̄a sale. Yobe, nage ɔ̄me kotido o, o sasaj̄i habaguguediyo meiyodei. N̄a tawaibe, bi, o tae dogogou k̄e ɔ̄ mɔ̄udi, haba nale o tae segei keɛne ɔ̄ mɔ̄udidade tawai. ²³ N̄a kege kɔ̄u tawaiye, ha kadegeimɔ̄u n̄a m̄a selebe, sele habagie dogogudi timɔ̄u † kokɔ̄u dogoguli mei? Kege kɔ̄u dogogou debabe, ɔ̄ boholɔ̄u m̄a hagua, mayɔ̄u m̄a sele kebɔ̄u, haba sele ilo kele tagetɔ̄u dogɔ̄u guomɔ̄u moȳyode tobou. ²⁴ Kegemɔ̄u, hiye o kah̄a o hafēi tafalagua kediamokɔ̄u tobou, n̄i o kah̄a sele 20 kege k̄e mal̄aba, o sele 200 kege dala kokɔ̄u n̄emabeedei. ²⁵ O kediā tobou, Hiye o, o keɛne sele 200 kege kɔ̄u dalayodele i.

²⁶ Hiye o kah̄a sima tobou, ɔ̄ nimokɔ̄u tobolɔ̄u kuhe, o tah̄a bi dalababe, Godih̄a bi tage dogɔ̄u guoba, hiyedo degele. O ta bi hiye mei debabe, ɛ bi huyadefei dala keɛne Godih̄a molɔ̄uyode tobou. ²⁷ Kenɔ̄u si ho o, ɔ̄ die hiye o degelebe dafa i kediam̄e, n̄ige wɔ̄u ma haguaba, m̄a dihīle kokɔ̄u ge wouba tofigile ileyode tobou.

²⁸ Yesuha t̄a makai k̄e tobɔ̄u ma mei degeimɔ̄u, ɛ sa Jerusalemkɔ̄u fogɔ̄u i.

Yesuha sa Jerusalemkɔ̄u ile, Godih̄a mosokɔ̄u folomɔ̄u, o sasaj̄i kediamokɔ̄u egei hehegiei

(T̄a Hiye 19:29-21:38)

Yesuha sa Jerusalemkɔ̄u feleibe, gamani hiye onɔ̄u tefele felei

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁹ Yesuha bitoy ta Oliviyodele idi k̄e hafēi dege, sa Betfagebɔ̄u sa Betanibɔ̄u de kokɔ̄u ile falamɔ̄u, ɛ dabai degedi o boloy ta kediliemokɔ̄u tobou, ³⁰ nele sa di dugulu kokɔ̄u imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai dɔki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai dɔki kah̄a tagetɔ̄u ta biyeli mei. Wai dɔki k̄e fiyolɔ̄u ba wolɔ̄u haguama. ³¹ O tae nelemokɔ̄u kagelamɔ̄u wai dɔki k̄e fiyɔ̄u ya? de yodubabe, nelege, Hiye Oh̄a dabai degele dalayodema.

³² Kege tobɔ̄u mɔ̄u, o boloy dilie ya folomɔ̄u dugube, Yesuha tobou sagaj̄i keɛne dalamɔ̄u dugulo i. ³³ Dilie wai dɔki k̄e fiyɔ̄u mɔ̄u, wai obɔ̄u kediā diliemokɔ̄u yodulo i, nele wai dɔki bagagi kɔ̄u kagelamɔ̄u fiyɔ̄u ya? ³⁴ Dilliege, Hiye Oh̄a dabai degele dalayode tobolɔ̄u i.

³⁵ Kegemɔ̄u, dilie wai dɔki fiyolɔ̄u mɔ̄u, wolɔ̄u haguasie, Yesukɔ̄u felegamɔ̄u, dilie yukuei sasado k̄e digima, wai dɔki tagetɔ̄u dogoguumɔ̄u, Yesu hebele foguomɔ̄u, wai dɔki tagetɔ̄u bigile i. ³⁶ Wai dɔki tagetɔ̄u bilo imɔ̄u, o s̄udo die yukuei sasado digima, ɛ amulo aliya k̄e mamɔ̄u yai. ³⁷ Dīa yolugi, a bitoy Olivya

† Bɔ̄u t̄ae 'bank'.

hebe hai ke o ilo kediamokou neleyode tobou. O kedia ta ke dulomou tobolou i, kegebe ta degeda.

¹⁷ Kenou si, Yesuha diamokou maselemou yodu, ta Godiha kuguokou nalai dala koumahā sibige kagei?

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fougou.

Buk Song 118:22

¹⁸ O kedia mouti kaha tagetou fiya foubabe, die dio olou fei gobou gile male. Mouti kaha o tagetou fiya foubabe, die dio olou feibe gagile tuweledo maleyode tobou.

¹⁹ Kegemou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia Yesuha ta makai keme diamokou nou ma tobolou dade tawalemou, Yesube toto tolou ma ta salamou kou degele iye, kenou si dia o sasai kediamokou gue degemou kege ta degeli mei.

Obege gamani hiye o Sisarkou be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?

(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia Yesu diho ebele dalaguadi, die dabai degedi o kediamokou tobou mou, dia amafei, Yesuha ta kage tobolou ke dulamou yai. Hiye o kediage ta e tobolou kokou ge hobou e tolou ba, gamani hiye o kokou neiba, gamani hiye o kaha e kuhe ta sayadomou degele i. ²¹ Hiye o kedia die dabai degedi o kedia Yesukou ya fologa kou gue tobolou i, Tisa, ei kou tewe, na eimokou ta doundonou hehegie tobou di. Nage o hu dalabou, o hu meibou kediamokou ta tanou feinou tobou di. Na Godiha midihog hehegedibe, damaledo kenou hehegedi. ²² Ei yodu ta huyadefei ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei? ²³ Kenou si Yesuhage diame taenou tobolou dade tawai. E diamokou tobou, ²⁴ sele dio ta mala hagua, amokou hegimabeedei. Figisa koubou, hu koubou debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i. ²⁵ Yesuha diamokou tobou, damaledo, Sisarha bi debabe, Sisarkou nema. Godiha bi debabe, Godikou nemabeedei. ²⁶ Yesuha o sasai dihile kokou ge kegenou tobou. E ta kasagai ta tobou mou dulo ili mei. Ta keme dia ta sima tobolou ili mei. Kesigiemou, ta mei degele i.

Sadyusi o kedia Yesukou be, o toubabe de hagua gehe degele? de yodulo i

(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Kegemou, Sadyusi o kedia Yesukou yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolou idi. Dia ya fologamou, Yesukou kou gue yodulo i, ²⁸ Tisa, Mosesha dimokou ta ta kou gue nalai, o taha sobou huloba dihi degeli mei toubabe, e sosou mei degeiye deba, haba e malaha kuei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyeha dihi degele. ^{†29} Afudo, o eye mala olou feibe dioyosi kege. Wolo kaha sobou huye, dihi degeli mei tolo i. ³⁰ Tolo imou, ha e

† Lo 25:5

malahane sobou kenou hu. ³¹ Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e mala tahane nebe kenou tefei. Kenou tefele kegega iligi olou fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degele ili mei. ³² Habagedo sobou kene tolo i.

³³ Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobou kene haguobabe, sobou keme o koyoha sasai? O dioyosi kege kedia sobou ke kou humou iyode tobolou i.

³⁴ Kegemou, Yesuha diamokou kou gue tobou, ifi kou bou gebe, oye sasai hudi, sasaiyene o hudi. ³⁵ Kenou si habagebe, Godiha tobou ba, o tofigiei kediamme hagua gehe degemababe, sobou hulo mei, mou kege tafalaguale. ³⁶ Yobe, dia haba tofigile mei, esol o sagai degele ile. Diame Godiha sisigo, widaimikou ge haguagiemou, gehe degele i kaha degemou. ³⁷ Mosehane o tofigiei kedia haguale ke kou hehegiei. Ege hebe ta douye noumou dugu kaha ta ke kuguokou nalai dala kuhe,

Hiye O eme Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi. ††

Kisim Bek 3:6

³⁸ Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia die Godi. E dihile kelebe o sasai olou fei sosou dalayode tobou.

³⁹ Kuolou yo dulo i o ilo kele ta, Yesuha tobolou ke dulomou tobolou i, Tisa, ne tabe bolofeyoyodele i.

⁴⁰ Kegemou, Sadyusi o kedia emokou gue degemou be, haba tage ta yodulo ili mei.

Yesuha o sasai kediamokou be, Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu

(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Kegemou, Yesuha o sasai kediamokou kou gue yodu, kadegemou diage Godiha makai o Kelesube Devitha † dihiyode tobolou iya? dei. ⁴² Die Fedi Kuguokou be, di dugulube, Devithanou tobou,

Hiye Ohā mā Hiye Okou kou gue tobou, na mā dobgou delekou duwoba ibe deba, ⁴³ a ne ho o kedia momaba, ne abogou hayedu kefeguloyodele.

Buk Song 110:1

⁴⁴ Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimou o keme Devitha dihiyodele iya?

Yesuhage kuolou yo dulo i o kediamme midihog kasagai milou ga idiyodei

(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ O sasai kedia Yesuha ta tobolou ke dulo dalaguamou, e you e dabai degedi o kediamokou tobou, ⁴⁶ kuolou yo dulo i o kediamokou be niou tawai-bou. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokou ge oe dia duguo agali bolofeyoyodele idi ke tagale idi. Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kedia diame hubou odade tawamabadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nalai idi kelegene, diame duwodi bolofeyido kokou duwogualenou tagale idi.

†† O kediamme afudo tofigile i, kenou si Godiha dihile kokou be sosou dalaguayodele. † Devitbe Juda o sasai kedia die kou guai hiye o.

⁴⁷ Diā kuei sobōu kediamokōu ogōu ga idibe, die mosokōu fologa, ogōu ga tobōu ma, bi hiyouye mōu-ma idi. Haba tabe, diho baga tobolōu idine, diā taenōu sasado dege tobolōu idi. O kegele idi kediamē Godihā hebe kasagāi hiye folodo neleyode tobou.

Kuei sasāi tahā Godikōu tei sele dio neī
(Mak 12:41-44)

21 Yesuhā masele dalali dugube, selebōu o kediā sele mōuma haguasie, Godihā mosō kekaimidu sele sadi bokisi kokōu sa imōu dugu. ² Kuei sasāi ta, eme bibōu mei, ene tei sele dio bolounōu feī ke sele sadi kodu sagimōu dugu. ³ Yesuhā ke duguomōu tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhē. Sele, kuei sobōu bibōu mei kōumahā neībe hiyedo. O kediā nele i ke olōu feī gabai. ⁴ Selebōu o kediā sele sa ibe, die bi hiye kōu dalamōu, huyadefejinōu sa i. Kēnōu si kuei sasāi kōumahage e nale molōu sele uwagefeī ke sagiyode tobou.

Yesuhā Godihā mosō makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Kegemōu, o ilo kediā tobolōu ibe, Godihā mosōbe igi nebōu do kebōu, bimāi bolodo oye Godikōu nele i kebōu de bologuado togoga † iyode tobolōu i. Haba Yesuhā tobou, ⁶ nī ifi mosō olōu feī kōu dugulube, habagebe igi tahā igi yogohā tagetōu ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi mosō igisema mei degele ileyode tobou. ††

Yesuhā hagi sūdo habage tamā degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Kegemōu, diā Yesukōu yodu, Tisa, nā tobolōu keme koboge tamā degele? Keī makaiye bukōu tamā degeiba, ei duguoba ise nā tobou keme tamā degeladidade kuhe tawale ile? ⁸ E tobou, nīōu tawaibōu, kegeligi o ilo kediā nī ogōu gaiye. Yobe, o sūdo haguasieba, mā hūya ke ogōu ga kōu gue tobolōu ile, ame Godihā makai o, uwage sawisieibe hafeī degeiyode tobolōu ibabe, nī die tā duloba sesedama. ⁹ Nī biyolu uwo dubabe, hobōu guē degedama. Hagi gehe gehe degeli uwo dubane, nī hobōu ta kesigidama. Keme ebukōu tamā degemaba, ise uwage sawisieibe habage kuhe hagua koguloyode tobou.

¹⁰ Yesuhā diāmokōu haba tobou, sa ta obiyei kediā yaba, sa ta obiyebōu de biya ile. Sa ta hiye o tahā ile, sa ta hiye obōu de biyale. ¹¹ Haba sa sa iloyane gigima hiyedo haguale. O sasāiye hegiebōu, dobōu de hiyedo dugulo ile. Haba, agudiletōu gene, midihō gehe gehe tamā degegouba duguo guē degele ile.

¹² Kēnōu si, hagi olōu feī ke tamā degeiyo mei kelegebe, o ilo kediāge nīme tolōu mā makolo imaba ile, egei mosō kokōu tā sama didiō masa ile. Nī amokōu damaleyodeibabe, oe nīme hiye o kediābōu, gamani o ilo kediābōu die dihīle kokōu tefegieba tā sa

† Mosō togoga i - Sa Jerusalemkōu be, Godihā mosō hiye ta delei. Mosō keme tanōu feī mei, mosō sūdo kekai duledu hafeī hafeī dege biyomōu i delei. †† Juda o kediamē igiyenōu mosō togolo idi.

ile. ¹³ Tā soubabe, nīge diāmokōu be tā uwo bolofei kēnōu hehegie tobōu ma. ¹⁴ Tābe nī kage tobolōu de-ba, fī hiyedo māba, guē degedama. ¹⁵ Yobe, a tawagai tā ke nīmokōu tobōu ba, nīge tā saikōu foloba kēnōu tobōu babe, diāge nī tābe ta sima tobolōu ile mei, mōu dulo fogōu le ile.

¹⁶ Aye adiōu bōu, eye malā diābōu, sosōu tanōu di-ābōu, mogo diābōu, diāne nī tolōu mā, ho o kediamokōu sesegulo ile. Seseguba, nī ilo kelege diāge wouba tofigile. ¹⁷ O olōu feī kediāge nīme dafa ile, yobe nī amokōu damaleyodei kahā degemōu. ¹⁸ Kēnōu si, fī hiyedo mādama. Nī widio towe ke ta mei degele mei. ¹⁹ Nī neledō dege dalaba iligi, fī gehe tolōu ba, tofousogo tofolōu ile.

Yesuhā sa Jerusalembē makoloye dalayode tobou
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Yesuhā haba kōu gue tobou, nīge ami o kediā haguasie, sa Jerusalembē silēmōyūba dugubabe, sa kōume ise makoladidade tawamabeedei. ²¹ Kegeiba duguobabe, sa Judia o sasāi kediamē kama fosige ya, bitōu kotōu fologamabeedei. Sa Jerusalembē o sasāi kediamē die sa hiye ke tōu fogōu, sa ta kokōu fogōu yamabeedei. Figikōu dalaguadi o sasāi kediamē sa hiyekōu hobōu fologadamabeede tobou. ²² Yobe, sawisieī kelege, Godihā hebe kasagāi olōu feī nelebe, kuguokōu kōu nalāga i ke damaledo tamā degele. ²³ Sawisieī kelegebe, solōu do hiyedo, sasāi dihi guokōu bōu kediābōu, sasāi dihididiōu bōu kediamē hagi hiyedo degeiba dugulo ile. Yobe, sa kuokōu hagi hiyedo degeiba dugulobe, Godihā gofōu e obiyei kokōu degeiba dugulo. ²⁴ Kegeiba, ho o kediā haguasie, Juda obiyei ke aweki me bolou kahā wouba tofigile. O ilo kelege didiō dege wōu ma, sa ta iba sa ta iba dele ile. Haba, sa ta o kediāge sa Jerusalemkōu haguasie felegaba dalaguadi, Godihā diāmokōu tobōu ba fogōu yaleyode tobou.

Habage O Kediā Dihi e haguale
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, O Kediā Dihi e haguale kelegebe, asōbōu, uguobōu, kuidihōbōu kokōu be midihō gehe gehe tamā degegouba dugulo. Sa sibige kuokōu be, o sasāi kediā fī fofōu guele ile. Haba tā hiye kahā fufuale uwo hiyedo kene duloba guē degele ile. ²⁶ O sasāi kediā fī hiyedo mā ilebe, sa sibige kuokōu be keīye tamā degelamōu degeiya de fi-mā ile. Guē degeba, diho hebemaga ile, yobe Godihā neleyenōu agudio tatabai degeiba, bimāi olōu feī kotōu dalagua keme awale hobogolōu. ²⁷ Kelegenōu, diā dugulobe, O Kediā Dihi eme nelebōu, hohō hiyedo kebōu de mabiye tōu gōu ma migiba dugulo ile. ²⁸ Midihō kegei ke yoma tamā degeibabe, nī hagua agudiletōu daladuguo masele hobogolōu, Godihā nī mamolōu keme hafeī degei kahā degemōu.

‡ Tā kōume Yesuhā Juda o sasāi kediamokōu tobou.

Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Yesuha ta makai ta diamokou tobou, ni hebe kiyou ke duguoba, haba hebe ilo kelene dugumabeedei.

³⁰ Ni dugube, guo gehe bisoumou be, sa bolodo biyamou iladidade tawale idi. ³¹ Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige Godiha wolou dalale keme hagonaladidade tawamabeede tobou.

³² A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a kou tobolou ke olou feido tama degele. ³³ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

Yesuha dabai degedi o kediamede feido tawaibou

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, niou tawaibou, ni tigi kolo huei gofou do ke nalaba totou dege, sa sibige kahagi kokou nou fi hiyedo madama. Kegelig, Hiye Ohagi toto haguba, ³⁵ nime salemaye tou sagai degeiye deba. Yobe, sawisie keme, sa sibige kuokou ge, o sasai olou fei kedia dugulo ileyodei. ³⁶ Ni defeido duwoli, Godikou diho baga tobou ba, e nimokou nele nei ba, midihog kasagai ke gaboubabe, O Kedia Dihi e haguba, nime e dihi ke kokou dou donou tofolou ileyode tobou.

³⁷ Sawisie olou feibe, Yesu e Godiha moso kekaimidu haguamou, o sasai kediamokou egei hehegiedi. Huliamebe, e ilemou, bitou Oliviyodele idi kotou folo tiadi. ³⁸ Sabiyomou be, o sasai kedia haguasie, Godiha moso kekaimidu Yesuha tobolou ke dulamou felega kefele idi.

**Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou
haguga gehe degei**

(Ta Hiye 22-24)

Judasha Yesube Juda hiye o kediamokou seseguloyodema makai

(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Jon 11:45-53)

22 Ou mola mei sidi sawisie kahagi dowo ke nale kefema nadi ke hafei degei. Keme Gabama I Sawisieiyodele idi †. ² Gabama I Sawisie ke hafei degeimou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia diounou amafei kefema, Yesu gabale walamou doususulo i, yobe dia o sasai kediamokou gue degemou.

† Gabama I Sawisie, 'Pasoba' ta kahagi sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kahagi e tobou, ni Gabama I Sawisie ke hohobolou ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

³ Kegemou, Tamaha Judas e duledu felei. Judas eme Iskariotyodele idi. O keme Yesuha o olou fei 12 kege kahagi duo kile daladi o. ⁴ O kahagi ile folomou, mogou du dalaguadi hiye obou, Godiha moso dia daladi hiye obou de ta keibe, e Yesu tolou ma diamokou sesegulo kahagi ta ke doususulo i. ⁵ Hiye o kedia ta ke dulomou, hohog degemou, emokou sele neleyodeimou, ⁶ ege bolyode tobou mamou, Yesube keligigi tolou ba hiye o kediamokou sesegulo domou fi hiyedo ma delei. O sasai sudo kefele mei kelege sesegulamou degei.

Dabai degedi o bolou kedilie nale kefei
(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Ou mola mei sidi kahagi sawisie kelegebe, Gabama I Sawisie kahagi dowo ke wai sipsip wili woma sidi.

⁸ Kegeimou, Yesuha Pita dilie Jon diliemokou tobou, Gabama I Sawisie kahagi dowo ke nale olou fei kefema dogogu imabeedei. ⁹ Dilie emokou yodu, nage ele nale keme kilija ke kefema dogogulo ke tagaiya? ¹⁰ E kou gue tobou, nele sa Jerusalemkou ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolou iba kenou sesele ima. Moso o kahagi foulu kokou nelene fologaba, ¹¹ moso obou kokou kou gue yoduma, ele Tisabou eibe Gabama I Sawisie kahagi dowo ke nalebe kilija kelege kefema nale ile? ¹² Nele kege yodubabe, o kahagi fou gou moso hiyedo kotou dala ke hegiba, fafaibou, duwodibou olou fei kotou dalaba dugulo. Nele di nalebe kefema kotou nou dogogumabeede tobou. ¹³ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, bi olou fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamou dugu. Duguomou, dilie Gabama I Sawisie kahagi dowo ke nale olou fei kefema dogogulo i.

Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofou do kebou de e dabai degele idi o kediamokou nei

(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ Habi degeimou, Yesu e nale nalamou baha duwomou, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediane duweguei. ¹⁵ Duwoguali, e diamokou tobou, a nibou de duwoli, Gabama I Sawisie koumahagi dowo ke nale nalamou degeli koume a tagalido. Nama mei degeiba, ame do hiyedo dugulo. ¹⁶ A nimokou tobolou kuhe, a nale haba ta nale mei dalali, Godiha wolou daladi sa kokou ge Gabama I Sawisie kahagi dowo damaledo ke kuhe naleyode tobou.

¹⁷ Kegemou, e kopekou tigi kolo huei gofou do dou ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, diamokou tobou, ni kou malaba file nama. ¹⁸ Yobe, a nimokou tobolou kuhe, sa kuokou be a tigi kolo huei gofou do haba ta nale mei ibe deba, Godiha wolou dalale ke kuhe sawisialeyode tobou. ¹⁹ Kege-mou, e ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabai degele idi o kediamokou nelemou kou gue tobou, koume ma tou, a ni dowoye nelu kuhe. Ni kou nolugibe, amokou fimabeedei. ²⁰ Ou si nama mei degeimou, e huei kopekou sou guo maj ke mala tolou mou tobou, koume ma kafei. Ma kafei koumahage o sasai ni Godi-

bōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili kuhe.
²¹ Kenōu si duguma, o ta, a ho o kediāmokōu sesegulo keme abōu de duwoli, nale noly kuhe. ²² Damaledo, O Kediā Dihi e tolo ilebe, Godihā kōu makai sagai kenōu tefele tolo ileye, kenōu si O Kediā Dihi ho o kediāmokōu sesegulo o nāme nōu tawaibōu. ²³ Yesuhā kege tobōu mōu, e dabai degedi o kediā diōusie, di dala kōu lebe koyohā kegela degeimōu tobōu ya? de yoduga i.

Hu hiyedo obe koyohā degele domōu tae biya i

²⁴ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā diōunōu kile hu hiyedo obe koyo degele domōu tae biya i. ²⁵ Tae biya imōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, sa ilo kelegebe hiye o kediā o sasai neleḏo dege dia dalaguadi. Die hūbōu o kediāge o sasai kediāmokōu hagi neleḓmōu be, diōusie diame o sasai dogōu gulo idi oyodele idi. ²⁶ Kenōu si nime kege degedama. Widio o nībōu de kile dala eme haba o hugulidofei kahā degedi sagai kenōu tefele degeyedei. Ni dia daladi obe nībōu de dabai degedi o sa dege. ²⁷ Ni fimāma, o koyobe hūbōu o? O nale milōu ma fidi ke haba, o duwoli nale nadi ke? A tawalibe, nale noly keme hūbōu o. Kenōu si ame nībōu de dalali, ni dogōu gulamōu dabai degeli kuhe.

²⁸ Hagiye amokōu kōu hagua kogudiye, ni abōu de delei. ²⁹ Ma Ayeḥā amokōu be o sasai wolōu dalayede tobou. Haba kenōu tefei, age nīmokōu o sasai wolōu dalamabeede tobolōu kuhe. ³⁰ Godihā wolōu daladi sa kokōu gebe, ni abōu de duwoguali, nalebōu huejibōu nalā ile. Nime hiye o degeba, duwodi bolōdo kotōu duwoguali, Israel kediā hūti olōu fei 12 kege ke dia dalagualeyode tobou.

Yesuhā kōu gue tobou, Pitahā ame tobekōu muguloyode tobou

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ Kegemōu, Yesuhā tobou, Saimon, Saimon, na du. Oe nale segei kefedibe, kofai olōu fei hebesemamōu, sibigenōu kefedi sagai kenōu tefei, Tamāhage ni amokōu damaleyodei ke tefele dugulamōu kege degeliyodei. ³² Kenōu si a Godikōu kōu diho baga tobou, ne damaleyodei keme mihikōu fiyeiye domōu. Kegeiba, na boholōu ma haguaba, ne mogo diāmokōu dedei sasagieyede tobou.

³³ Pitahā emokōu tobou, Hiye O, ame nabōu de ile, oe na kōu didio degeleye, kenōu si a na tōu fogolōu mei. A nabōu de tolo ilamōu yode tobou. ³⁴ Yesuhā tobou, Pita, a namokōu tobolōu kuhe. Sabiyale hafei kelege, sio ayomōu you talē dalaba, na kamadia kege kōu gue tobolōu, a Yesu tewe meiyodele.

Yesuhāge e dabai degedi o kediāme sele sadibōu, yebōu, awekibōu de tōu ma imabeedei

³⁵ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu kōu gue yodu, afu, a nīmokōu sele sadibōu, yebōu, abogōu mosōbōu de hobōu mōuma idamabeede to-

bōu mōu yai kelegebe, nime bi mei yaibe de hagi dugu? Kegeli mei, ei hagi ta duguli meiyode tobolōu i. ³⁶ Haba e diāmokōu tobou, ifinōu si o koyohā sele sadi dalababe mōu. Ye dalaba keḓe mōu. Haba o koyohā eme aweki dala mei debabe, e yukuei sasado ke tiga, sele malāba, aweki me bolōu ke mōuyedei. ³⁷ Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala,

O sasaiyege, eme Godihā kuolōu ta dudiyo mei oyodele i.

Aisaia 53:12

A nīmokōu tobolōu kuhe, kōu le dalaguadi o sasai kediāge ame o kegei keyodele ile. Yobe, Godihā kuguokōu nalāi keme damaledo tamā degeladi kuheyode tobou. ³⁸ Diā tobou, Hiye O, na dugu, eibe aweki bolōu kōu le dalayode tobolōu i. Ege kenōu feiyode tobou.

Yesuhā bitōu Olivkōu ge Godikōu diho baga tobou

(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Kegemōu, Yesuhā yōu degedi sagai kenōu tefele, sa Jerusalem tōu fogōu, bitōu Olivkōu i. E dabai degedi o kediāne e sesele yai. ⁴⁰ E kokōu ile folomōu, diāmokōu tobou, ni diho baga tobōu ma, kegeligi tefele dugu ta haguba, ni fiyasigeiye. ⁴¹ E kege tobōu mamōu, tafei teguo ibe, ahube obe igi hebele filei fiyadi sagai kege ilemōu kokōu yubu sugulo fiamōu duwoli, kōu gue diho baga tobou, ⁴² Aye, na tagaibabe na akoguba, a hagi ke dugulo mei. Kenōu si a tagai sagai keme hobōu degeda. Na nōu tagai sagai kenōu degeyede tobou.

⁴³ Kegemōu, esol o tahā hebenitōu ge migilemōu, emokōu dedei sagi. ⁴⁴ Hagi hiyedo duguomōu dalali, haba diho baga hiligedo tobōu mōu, e duei fuamōu mihikōu fiyasigeibe, kafei sagai kahā fiyasigei. ⁴⁵ Diho baga tobou mei degemōu, hagua, boholōu ma haguamōu dugube, e dabai degedi o kediāme yogōu gua tiasigei dugu. Hagi hiyedo kahā die tōu tatabai degeimōu, diā kuhe tiasigei. ⁴⁶ E yodu, ni kagemōu tiasigei dalagua? Haguāba, Godikōu diho baga tobōu ma, kegeligi, tefele duguye haguba, ni fiyasigeiye.

Judashā Yesu tolōu mōu ho o kediāmokōu sesegu

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Yesuhā kege tobolōu tafalali dugube, o sūdo haguasieimōu dugu. O e hu Judasbe amulo hagumōu dugu. O keḓe Yesuhā dabai degedi o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi ta. E Yesuhā tafala kokōu haguamōu, Yesu nogōu lamōu degei. ⁴⁸ Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, Judas, naḓe O Kediā Dihibe nogōu maba, ho o kediāmokōu kuhe sesegulamōu degeli? de yodu.

⁴⁹ Kegeimōu, Yesubōu de suluguadi o kediāge ke degeladi ke duguomōu yodulo i, Hiye O, ei diāme awekiye wolo de bolofei? ⁵⁰ Kege tobōu mōu, diōu kile o tanōu tahā awekiye mogōu du daladi hiye ohā dabai degedi o ke faj, keḓe dele ke taga mugu. ⁵¹ Keḓe ke taga mugumōu, Yesuhā kege fogōu mabeede tobōu mamōu, e o kihiyoyu ke kugumōu bolō degei.

⁵² Mogôu du dalaguadi hiye obôu, Godihã moso dia dalaguadi hiye obôu, odo odobôu diame kele tafalaguamôu, Yesuhã diãmokôu kôu gue tobou, ni kageimôu awekibôu biyabôu de tôu ma haguasie, a tolôu iya? Ame hiyou môudi o mei, biyadi o mei.

⁵³ Sawisieï olôu feï ame Godihã moso kekaimidu niôu de kôu daladiye, kenôu si nige ame ta tolôu ili mei. Ha ifibe ni sawisieï kuhẽ. Huliã kôumahage hohõ ke gaba-ma iyode tobou.

Pitahã Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ O kediã Yesu tolôu mamôu, mogôu du daladi hiye ohã moso kekaimidu wolôu ya fologai. Pita ene ahu dege sesele i. ⁵⁵ Moso kekaimidu kilebe, o kediã dou ha duwoguamôu, Pita ene folomôu, diãbôu de dou ke ha duwei. ⁵⁶ Pita e dou ha duwomôu, dabai degedi sasãï tahã duguomôu, emokôu maselemôu tobou, o keme Yesubôu de daladiyode tobou. ⁵⁷ Kenôu si Pitahãge, o keme a tewe meiyode tobou. ⁵⁸ Haba tafẽï dala dema, o tahãne Pita duguomôu tobou, nãne die o tayode tobou. Kenôu si Pitahãge, ame e dabai degedi o meiyodei. ⁵⁹ Asõ diho tanôu sagãï kege ta mei degeimôu, o tahãne tã neledõ dege tobou, damaledõ, o kene ebôu de daladi. Eme sa Galili tie oyodei.

⁶⁰ Kenôu si Pitahã tobou, nã ke tobolôu be age ta tawaiyo mei. E kege tobolôu tafalamôu, sio ayomôu tãï. ⁶¹ Sio ayomôu tòmôu, Hiye Ohã bohólôu môu, Pitakôu masele dalamôu, ege Hiye Ohã kôu gue kôu tobou, sio ayomôu you talẽ dala kelege, nã kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolôu yode tobou ke tawalemôu, ⁶² tamakôu fogôu mulomôu, hiligedo ge-sei.

Diã Yesukôu susuga tobolôu yilomôu wala i

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ O Yesu dia dalagua kediã susuga tobolôu yilomôu e wala i. ⁶⁴ Woulugi, e diho yukuei kaiye diõu guo tigamamôu, yilomôu kôu gue tobolôu i, habage-degele-duguo-tobôu di-o, nãme o koyohã foyya? de yoduga i. ⁶⁵ Diã kege degele iligi, tã kasagãïne emokôu hiyedo tobolôu i.

O kediã kansole kediã dihile kokôu Yesu tã sa i

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Sabiyomôu, odo odo kediã kansole haguasie kefele ibe, mogôu du dalaguadi hiye obôu, Mosesã kuolôu yo dulo i obôu olôu feï kediã haguasie kefeguo dalaguamôu, o tae Yesu wolôu hagua feleimôu, diã emokôu kôu gue yodu, ⁶⁷ nã eimokôu tobôu, Hiye Ohã makai o Kelesube nã? E tobou, a nimokôu tobôu babe, nige ta damaleyodele ile mei. ⁶⁸ Haba a nimokôu tã ta yodubabe, nige amokôu ta tobolôu sagãï mei.

⁶⁹ Kenôu si ifi yoma ibe deba habage kelegebe, O Kediã Dihibe Godihã dobogôu delekôu duwolo. Godihã nelebe hiyedoyode tobou.

⁷⁰ Kegemôu, o olôu feï kediã emokôu yodu, nãme Godihã dihi? E tobou, niõu tobolôu ili keme damaledõ,

ame kuheyode tobou. ⁷¹ Kege tobôu môu, diã tobolôu i, tãbe kehefeï. Yôu e mogouye tobôu môu di kôu dulo hobogou kehe.

O kediã Yesu gamani o Pailathã dihile tã sa i

(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

23 Kegemôu, hiye o olôu feï kediã haguama, Yesu tolôu mã, gamani hiye o Pailatkôu wolôu yai.

² Fologamôu, diã emokôu yoma tãe biyamôu tobolôu ibe, o kôumahage Juda obiyei eimokôu be midihõ dou-do mei ke milôu mabeede tobôu môu dulo idi. Ege ei sibidi sele kefema, hiye o Sisarkôu nedamabeede tobôu di. Haba, yôu eme ei wolôu daladi hiye o Kelesuyode tobôu môu dulo idiyode tobolôu i. ³ Kege tobolôu imôu, Pailathã Yesukôu, Juda o kediã hiye obe nã? de yodu. Yesuhãge, nã tobolôu be damaledõ-yode tobou. ⁴ Kege tobôu môu, Pailathãge mogôu du dalaguadi hiye obôu, o kele kefele ibôu kediãmokôu tobou, a o kôumahã midihõ kasagãï miloube ta duguyo meiyodei. ⁵ Kenôu si diã tã neledõ dege kôu gue tobolôu i, e sa Judia o sasãï kediãmokôu tã gehe gehe hehegiemôu siadi. Sa Galilikôu ge yoma hehegiemôu hagulugi, di sa kuokôu fele, e tã ke hehegiemôu sulu kuheyodele i.

O kediã Yesube hiye o Herothã dihile tã sa i

⁶ Pailathã Yesube sa Galili tôu fogôu hagueiyo-deimôu dulomôu, e diãmokôu be, o kôume sa Galili o? de yodu. ⁷ E Yesube sa Galili odade tawalemôu tobôu môu, diã Yesu Herotkôu wolôu yai. Yobe, Herot eme sa Galili dia daladi o, ene sa Jerusalemkôu hagua felemôu tafẽï delei kahã degemôu.

⁸ Kegemôu, Herothã Yesu feleimôu duguo, hohõ hiyedo degei. Yobe afudo hagulugi ifine, e Yesu dugulo sagãï hiyedo degedi. Yesuhã midihõ gehe gehe milôu goluyode tobolôu imôu tã uwo dudi kahã degemôu, midihõ gehe ta milôu ba ene dugulo sagãï degei. ⁹ Yesu hagua feleimôu, Herothã emokôu yodugaiye, kenôu si ege ta tobôu li mei. ¹⁰ Mogôu du dalaguadi hiye obôu, kuolôu yo dulo i obôu kediã haguasie felega tafalaguali, emokôu tãe biya tobolôu i. ¹¹ Tãe biya tobolôu imôu, Herothã e ami o diãbôu de Yesukôu yilomôu susuga tobolôu gi, yukuei bolõdo ta kagiemôu tobôu môu, diã Yesu Pailatkôu bohólôu mã wolôu yai. ¹² Sawisieï kelege, Herot dilie Pailat dilie mogo degele i. Afuge diliebe kege ta mogo degediyo mei.

Pailathã Yesu hebe fufuguomãikôu ikoke degemabeedei

(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:38-19:16)

¹³ Kegemôu, Pailathã mogôu du dalaguadi hiye obôu, gamani o kediãbôu, o sasãibôu olôu feï kediã haguismomôu, haguasie kefele i. ¹⁴ Kefeguo dalaguamôu, e diãmokôu tobou, nige o kôume amokôu kôu wolôu haguasie kôu gue tobolôu i, o kôumahage o sasãï kediã midihõ bolõ mei hehegiyo-

dei. Kegei kaha degemou, a ni dihile kuokou ge defeido yodugama mei degemou dugumou be, eme midihog kasagai ta milou li mei. Nige eme mou ta salamou degele iliyode tobou. ¹⁵ Herotha fimaine kegeinou dala. E o kuokou tobou mou, dimokou bohoulou ma kuhe hagua felei. Niou tawali kehe, o koume midihog kasagai ta degeiye tolo ile meiyodei. ¹⁶⁻¹⁷ Kegei kaha degemou, age eme dofou yenou woma tou fogou ba kuhe fogou ileyode tobou.

¹⁸ Kenou si o sasai kele tafalagua kedia hiligedo tobou, o koume wouba tolo ile. O Barabasbe telemayede tobolou i. ¹⁹ Barabas eme afu sa hiye kokou ge gamani kediabou de biyolugi, gamani o ta woumou tolo i kaha dowoye didio degei daladi. ²⁰ Pailatha haba tage o sasai kediakokou, Yesube telemouba fogou ileyode tobouye, ²¹ kenou si dia Pailatkou hiligedo tobolou i, na eme hebe fufuguomai kou iko ke dege. Hebe fufuguomai kou iko ke degedede tobolou i. ²² Haba tage yodu, kadegemou? Ege midihog kasagai kagei ke milou lou? Age midihog kasagai e miloube ta duguli mei kaha, age eme toe debe ta tobolou sagai mei. A tobou ba, o tae dofou yenou woma fogou ba you fogou ileyode tobou. ²³ Kenou si dia haba hiligedo tobolou ibe, hebe fufuguomai kou iko ke degedede i. Ta uwo hiyedo kaha Pailatha tabe huyafei degei. ²⁴ Dia e ta duli mei kaha degemou, e dia tobolou ili sagai kenou degei. ²⁵ Gamani kediabou de biyolugi, gamani o ta woumou, didio degei o keme, o sasai kediage Pailatkou telemayede tobolou imou telemaj. Haba, Yesube, o sasai kedia tobou sagai kenou tefe, ami o kediakokou sesegumou wolou yai.

Dia Yesu hebe fufuguomai kou iko ke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ami o kedia Yesu wolou yolugi, sa Sailini o ta hagu mou dugulo i. E huibe Saimon. Duguomou, o ke tolou mamou, hebe fufuguomai ke e ilitou dogogumou, o kaha hebelemou, Yesuha habage sesele i.

²⁷ Youmou, o sasai sudo sesele yaibe, sasai ilo kediame e sihou gosoloma yai. ²⁸ Gosoga youmou, Yesuha bohoulou mou diakokou tobou, sa Jerusalem tie sasai, ni ma sihou gosodama. Ni niou ni sihoubou, ni sisigo dia sihoubou denou gosomabeedei. ²⁹ Yobe, sawisie ta kelege, o sasaiye haji hiyedo ta duguoba kou gue tobolou ile, dihi molou sagai mei sasai ni hohog dege ma. Dihi mou diyo meibou, dihi bu nedio meibou sasai ni hohog degemabeede tobolou ile. ³⁰ Sawisie kelegebe,

Dia bitoukou be kou gue tobolou ile, nige ei diou guoba womogou dalamabeede tobolou ile.

Hosea 10:8

³¹ Ame hebe gehe sa degei ke makolo ile. Haba nime hebe fagagai sa degei keme kagele ile? Damaledo, nime bou basiado makolo ileyode tobou.

³² Kege yaibe, ami o kedia o bolou tane wou ma yai, Yesubou de wouba tofigile imabadomou. O bolou kediliebe midihog kasagai milolou idi o. ³³ Yolugi, bitou huyadefei ta, O Widio Dio Sayodele idi kokou folog-

amou, dia Yesu hebe fufuguomai kou iko ke degele i. Midihog kasagai milolou idi o bolou kene Yesuha figi kokou, tabe dobogou dekekou, tabe dobogou fofoukou, kege iko ke degele i. ³⁴ Hebe fufuguomai kou iko ke degeimou, Yesuha Godikou tobou, ma Aye, na die midihog kasagai koume gebe meiyode. Diouge dia degeli koume ta tawale iyo meiyode tobou. Ami o kedia e yukuei tanou tanou mala ilamou igi sagai degei ke hebesse yale i. O koyoha yayiye bolog degeimou be, yukuei tanou ta mala dega yale i.

³⁵ Kegeimou, o sasai kedia masele tafalaguamou, Juda hiye o kedia Yesukou kou gue susuga tobolou i, ege o ilo kelege dogou gudi. O koume Godiha makai o Klesu damaledo debabe, e yousiene dogou guyede tobolou i. ³⁶ Ami o kediagne haguasie, emokou yilomou susuga tobolou gi, hebe kolo huei afido ke emokou nelamou ³⁷ tobolou i, name Juda o kedia hiye o debabe, na nousie dogou guyedele i. ³⁸ Hebe fufuguomai tagetou, Yesuha widio hebe tage kotou be kou gue nalaiye delei,

O KOU ME JUDA O KEDIA HIYE O.

³⁹ Kegemou, midihog kasagai milou di o tanou ta hebe fufuguomai kou tafala kaha Yesukou kou gue susuga tobou, name Godiha makai o Kelesuyodeibe de damale? Kegei debabe, na nousiebou elebou de dogou guyede tobou. ⁴⁰ Kenou si midihog kasagai milou di o ta kaha o kokou gofou dege tobou, haji o koumah dugulu keme nane dugulu kaha degemou, na Godikou gue degededei. ⁴¹ Da midihog kasagai milolou idi kaha hebe keme dugulu kuhe. Keme tabou mei. O kou nou si midihog kasagai ta milou li meiyode tobou. ⁴² Kege tobou mamou, e haba Yesukou tobou, na hiye o degeibabe, na a totou degeda. ⁴³ Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, ifibe name hebenikou folo, abou de dalaleyode tobou.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Kegemou, agali duo kelege sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei, ⁴⁵ aso hohogudibe mei degei. Hulia degeimou, yukuei hiyedo, Godiha kuolou moso adikou diou gou duladi keme younou duoya bafolou mou, ilo imou ilo imou dei.

⁴⁶ Kegemou, Yesu e hiligedo haguisa tobou, Aye, a ma fiibe ne dobogou tagetou dogogulu kuhe. E kege tobou ma fogou mou tolo i. ⁴⁷ Ami o kedia dia daladi o e olou fei ke degegai ke duguomou, e Godiha hu hebele fuguomou kou gue tobou, damaledo, o koume dou do oyode tobou.

⁴⁸ O sasai kefeguomou masele dalagua kediagne ke degegolou ke duguomou, dia solou do hiyedo degemou diou sie die biliekou fagamou fogou yai.

⁴⁹ Yesuha e mogo diagne ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesu e habage haguasie kediagne kele tafalaguali, degegolou ke masele i.

Yesu tei malā ile, ulou daimidu dogogu

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰ O ta delei, e hybe Josep. Eme sa Arimatea o. Sa keme sa Judia duo kile. O keme kansole o, bolofeido doudu o. ⁵¹ Kansole o olou feido kedia Yesu woloyado-mou doususulo imou be, Josep ege ta boloyodili mei. Ene Godiha haguaba o sasai wolou dalale ke dia daladi o. ⁵² E Pailatkou folo yodu, a Yesu tei moloube de bolq Pailatha boloyodeimou, e ile, ⁵³ Yesu tei malā hebele migile, yukuei fo degei kaha tigama malā ilemou, ulou ta kou dama fogou kodu dogogu. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei. ⁵⁴ Josepha Yesu tei toto malā i kaha yobe kou gue, sawisie keme nale kefele idi sawisie, misiholo duwodi sawisie ke hafei degeli kaha degemou.

⁵⁵ Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesubou de fogou haguasie kedianou be Josep sesele yamou, e Yesu tei ke ulou daikou dogogumou dugulo i. ⁵⁶ Dia duguo fogou mou, bohoulou ma ya, mosokou fologamou, bi ho bolofei ilo kelebou, huei hobou bou kenou kefema milou ga ima ma fogou mou be, misiholo duwodi sawisie kelegebe, kuolou dogogu ke seselemou, dia dabai ta degeli mei.

Yesu e haba hagua gehē degei

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

24 Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimou, haba sabiyomou, sasai kedia ulou daikou yaibe, dia bi ho bolofei diou kou milou gama maji ke kefema tou ma ya. ² Yolugi dugube, ulou dai a tefegu igi hiyedo keme kogolo ilemou figikou dogogu dalamou dugulo i. ³ Kenou si ulou dai kodu muguamou dugube, Hiye O Yesu teibe mei dugulo i. ⁴ Fi hiyedo maga dalaguadi dugube, o bolou dilie hafei dege tafalaguamou dugu. Dilie yukuei kaije fo degei hoho hiyedo dugu. ⁵ Sasai kedia o bolou kedilie duguomou, gue degemou, yubu sugulo fiya, miye duwoguamou, o bolou kedilie diamokou yodu, nime o gehē dege kou haguama i keme kagemou o tei wida i sa kuokou dugulamou hagua ka iya? ⁶ Eme kou le dala mei. E gehē dege haguama i. Afu, e sa Galilikou dalali, nimokou kou gue tobou, ⁷ O Kedia Dihi eme o ilo kediage midihō kasagai milou di o kediamokou seseguba, hebe fufuguomai kou ikeke degeiba, tolo ileba, sawisie kamadia kege mei degeiba, e gehē dege haguama ileyodei ke fimaba tawamabeede tobolou i.

⁸ Kegemou, sasai kedia ta Yesuha afu kou tobou mou du ke fimamou tawale i. ⁹ Dia ulou dai tou fogou mou bohoulou ma hagua felega, e dabai degedi o 11 kege kediamokou tobou mamou, haba o sasai olou fei kediamokou ne dia dugugai ke olou fei tobolou i. ¹⁰ Sa Makdala sasai Mariabou, sasai ta Joanabou, Jemsha adiou Mariabou, sasai ilo diabou de deleigieibou diage ta ke ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou tobolou i. ¹¹ O kedia ta ke kou dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei, totou degei tayodele i. ¹² Pita enou si toto hagua, ulou daikou foukua ile folomou, ulou daimidu

dugube, yukueiyenou tilamou dugu. Kegemou, e bohoulou ma hagulugi, ke degei kokou fi hiyedo mamou haguei.

O bolou dilie Yesube sa Emeuskou idi alikou dugulo i

(Mak 16:12-13)

¹³ Sasai kedia tei ulou daikou dugu yai sawisie kelegenou be, Yesuha dabai degedi o bolou dilie sa ta Emeusyodele idi kokou yai. Sa Jerusalemkou ge sa kokou be ahube kilomita olou feibe 11 sagai kege.

¹⁴ Dilie yolugibe, degegoumou dugulo i kaha ta ke susumou yai. ¹⁵ Dilie ke susumou tugulo tobou mou yolugi dugube, Yesu habageya haguomou duguo gelegoumou, dioufeji yai. ¹⁶ Kenou si dilie duguomou be, eme Yesudade ta tawale ili mei.

¹⁷ Kegemou, e diliemokou, nelebe keji ta totobou mou haguasieya? de yodumou, dilie kesigiemou diougou tafalaguadi, solou do hiyedo degele i. ¹⁸ O bolou, tanou taha e hybe Kliopas, o kaha emokou be, name sa Jerusalem kou tou fogou haguluye, kenou si sa kilege we tama degei keme nage tewe mei? de yodu. A tawali, nanou si tewe mei, o ilo kediamme olou fei kou tewe degele hobogou. ¹⁹ Yesuhage keiye tama degelou? de yodu.

Kegemou, dilie emokou tobou, elege sa Nasaret o Yesu tobolou ili. Eme habage-degele-duguo-tobou di-o. Godiha dihilebou, o sasai kedia dihilebou kokou eme dabai neledone degegadi, haba ta neledone tobou di. ²⁰ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, ei gamani obou kedia eme gamani hiye okou sesegoumou, ta sa imamou, hebe fufuguomai kou ikeke degele iyode tobolou i. ²¹ E tolo ili mei kelegebe, eige eme sa Israel o ei mamou lamou haguei oyade tawale i.

Ta tabe, ke tama degei kelege tofougou haguamou, ifibe komā sawisie. ²² Haba tabe, ifi gusugudobe, damaleyodei sasai ilo kedia widai kokou ya, bohoulou ma haguasie, ta ta tobou mou ei dulo kesigile i.

²³ Keme kou gue, sasai kedia ya fologamou dugube, Yesu teibe mei dugulo i. Kegemou, dia bohoulou ma haguasie felegamou, eimokou kou gue tobolou i, ei midihō gehē ta dugube, esol o bolou dugulo i. Diliege eimokou be, eme hagua gehē degeiyode tobou mou dulo i. ²⁴ Ei sasai kedia ta ke dulomou, ei mogo ilo kediane widaimikou yamou dugube, sasai kedia tobolou imou du sagai kegeinou dalamou dugu. Kenou si diage Yesu teibe ta duguli meiyode tobolou i.

²⁵ Kegemou, Yesuha diliemokou tobou, nelebe totou degei o. Habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou i keme nele ta dulo damaleyodele ili mei.

²⁶ Nelebe Godiha makai o Kelesube kadegeimou tawale iyo mei? E do hiyedo duguma mei degeiba, Godiha e hiye o degema, emokou hohobolou ke nalagai dala keme nele tawamabeede tobou. ²⁷ Kegemou, e diliemokou, Moseshā Kelesu e habage degele ke nalagai kebukou hehegiema mei degeimou, haba, habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kedia e degele ke nalaga i ke hehegiemou i. Damaledo, Godi-

hã kuguokôu yôu degele ke nalagai ke olôu fei diliemokôu hehegiei.

²⁸ Diã yolugi, sa dilie yolu ke hafei degeimôu dugube, Yesube fogôu ila deimôu dugu. ²⁹ Kenôu si dilie e fogôu ilebe dafamôu tobou, aso mulu, sa nuguladi kaha degeimôu, na elebôu de imebeede tobou. E dilie tobolôu ke dulomôu, mosokôu ile folomôu, diliebôu de duwei. ³⁰ Dilie Yesubôu de nale nalã ilamôu, e ôu si ta malã tolu môu, Godikôu bolofeyode tobôu ma, ôu si ke bafigima, diliemokôu nei. ³¹ Ôu si ke neimôu, dilie diho kusiamôu, Yesuhã e midihô kuhe duguo tawale i. Kenôu si e kelege susuafogoube, dilie haba ta duguli mei. ³² Dilie dilôu sie tobolôu i, damalêdo, da ibigi haguasiligi, e Godihã kuguokôu nalagai kaha sibige ke damokôu hehegie tobôu môu du, kelegebe da solôu kesigile i, hele?

³³ Kegemôu, dilie sa Jerusalemkôu toto bohólôu ma ya fologamôu dugube, e dabai degedi o 11 kege kedibôu, die mogo ilo kelebôu diã kefema dalaguamôu dugu. ³⁴ Fologomôu, o kedia diliemokôu tobolôu i, damalêdo, Hiye Obe haguã gehe degei. Haguã gehe degema, Saimonkôu tamã degeimôu dugu.

³⁵ Diliemokôu kege tobolôu imôu, diliene dilol alikôu dugu ke tobolôu i. Diliège, e ôu si bafigi kelege dilie e midihô kuhe duguo tawale iyode tobolôu i.

Yesuhã e dabai degedi o kediamokôu tamã degei

(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)

³⁶ E dabai degedi o kedia ta tobolôu tafalaguamôu, Yesuhã diã tafalagua kilegenôu tamã degemôu tafalali, ni bologuãdo dalaguamabeedei. ³⁷ E tafalamôu, diã duguomôu be, kesigie gue dege, kôume tei boboyade tawale i. ³⁸ Kegeimôu, e kôu gue tobou, kadegeimôu ni kesigile iya? Ha kadegeimôu ni fi sudo maga iya? ³⁹ Ma dobogôubôu, ma abogôubôu duguma. Anôu dala. A kuguoba tawama, ame hujbôu dala. Ame tei bobo debabe, nige ame hujbôu kôu gue dala-ba ta dugulo mei, dionôu dalaba dugulo. ⁴⁰ E kege tobolôu mamôu, e dobogôubôu e abogôubôu diãmokôu

hehegiei. ⁴¹ Hehegieimôu, diã kôu hohô degele iye, kenôu si diã fi hiyedo magamôu be, ta damaleyodele ili mei. Fi hiyedo maga imôu, e diãmokôu be, nime nale kôu lege nale ta de dala? de yodu. ⁴² Kege yodumôu, diã emokôu miye si bafou ke nei. ⁴³ E miye ke malã noumôu dugulo i.

⁴⁴ Kegemôu, e diãmokôu tobou, a nijbôu de dalali kôu gue kôu tobou, Mosesha kuolôu ta nalagai kebôu, habage-degele-duguo-tobôu di-o kedia nalaga i kebôu, Die Fedi kuguobôu kokôu be, ta olôu fei a degele ke tobolôu i keme damalêdo tamã degeleyode tobou. ⁴⁵ E kege toboube, ege die fimaiyege ta Godihã kuguokôu nalagai dala ke defeido tawale imabodomôu tobou. ⁴⁶ E haba diãmokôu tobou, Godihã kuguo kahage kôu gue tobou, Godihã makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e haguã gehe degeleyodei. ⁴⁷ Yôu e huya ke oe sa sa obiyei olôu fei kediamokôu hehegieiba, diãge fi bohôu babe, Godihã die midihô kasagai milolôu idi keme gebe meiyode tobolôu. E huya ke oe sa Jerusalem kôu lege tofogôu ba kuhe hehegiemôu imabeedei. ⁴⁸ Nijôu dugugai kebôu du kebôu de hehegie tobôu mabeede tobou. ⁴⁹ Duma, Duo Bolofeyibe, ma Ayehã nimokôu neleyodema kôu makamai, keme a tobôu ba nimokôu migile. Ni sa kuokôu nôu dalaguaba, hebeni dedej kahanôu migileba, ni kuhe wolôu dalaleyode tobou.

Godihã Yesu malã, hebenitôu bohólôu ma felei

(Mak 16:19-20; Dabai 1:9-12)

⁵⁰ Kegemôu, Yesuhã e dabai degedi o kedia sosogôu ile, sa Betani figikôu fologai. Fologamôu, e dobogôu hebele foguomôu, Godihã diãmokôu midihô bolofei hehegiyadomôu yodu. ⁵¹ E tobolôu dalali, diã tóu fogôu môu, Godihã e malã, hebenitôu fogôu i. ⁵² Fogôu imôu, diã yubu sugulo fiya duwoguali, emokôu diho bagã tobolôu i. Hohôbolôu ma, sa Jerusalemkôu bohólôu ma fogôu yai. ⁵³ Ya fologamôu, diã Godihã mosokôu duwoli, sawisiei olôu fei e hu hebele fogulo idi.

Jon

Ta Uwo Bolofei

Tawale Ta

O Jon eme Yesuha dabai degedi o ta. Ege you e hudo Jonbe naladiyo mei. Eme Yesuha mogoyodenou nalagadi. Godiha ta kuguo olou fei Jonha nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj
Egei Sasafei Jonha Nalama Nei
Egei Sasama Jonha Nalama Nei
Egei Komā Jonha Nalama Nei
Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Jon eme gisiai kelegebe, Yesu sesele sulugi, odo degeimou be, e kuguo sudo nalagai.

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj kuguo kuokou be, ege Yesube Ta Bolodo keyode nalaj. Ta Bolodo kaha o bagama hagua, o sasaj dibou de delei. Jonha o sasaj olou fei Godiha Dihi Yesukou damaleyodemabadomou, Yesube Kelesu, Godiha maka dege tobou mou, di mamouyadomou hagueiyode nalaj. O koyoha Yesukou damaleyodebabe, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molouyode nalaj.

Haba tabe Jonhage ta makai sudo Yesuha hehegiei ke nalagai. Sa sibige koumaha bi sudo kuokou ta makai ke tobou dibe, Yesuha damaleyodele kaha midiho ke dimokou hehegiedi. Kegei degemou, ta makai kuguo kuokou nalajibe wibou, huejou, ou bou, hohou, tigi kolo huejou gofoudobou, wai sipsip dia daladi obou olou fei kokou ma tobou ke nalagai.

Kuguo Jon koumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasajbou de delei.

Ta Hiye 2-4

Yesuha e hubou e nelebou hiyedo ke dimokou hegilamou midiho gehe gehe yoma milou gai.

Ta Hiye 5-10

Yesuha e dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou, Godiha sawisie hiye kebou olou fei hehegiedi.

Ta Hiye 11-12

Yesu e sa Judiabou Jerusalebou kele ile folo sumou, hiye o kedija e walamou doususulo i

Ta Hiye 13-17

Yesuha e dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, ma Ayekou boholou ma ileyode tobou.

Ta Hiye 18-20

Yesu e do duguo tolomou, haba hagua gehe degei.

Ta Hiye 21

Yesuha e dabai degedi o kediamokou haba tage tama degei.

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasajbou de delei

(Ta Hiye 1)

Ta you kegenou dalale ta kaha o bagai

1 Afudo, Godiha bi ta milou li mei kelegebe, Ta Bolodo keme you kegenou delei. Ta keme Godibou de delei. Haba Ta kenou be eme Godi. **2** Afudobe, Ta Bolodo keme Godibou de delei. **3** Godiha degeiye,

Ta Bolodo kaha bi olou fei milou gai. Haba Ta Bolodo keme ta deleli mei debabe, bi olou fei ta tama degeli mei. **4** Ta Bolodo keme fi gehe you kegenou dalale ke nedi o. O sasajye e dugumou be, hoho hiyedo ke dugulo idi. **5** Hoho hiyedo kaha hulia kokou hohogumou be, hulia kahage hoho keme ta somoudiyo mei.

6 Kegemou, Godiha o ta tobou mou haguei, e hube Jon. **7** Jon e hagueibe, hoho hiyedo ke hehegielamou haguei, o sasaj olou fei damaleyodemabadomou.

8 Eme hoho hiyedo ke mei. E hagueibe, hoho hiyedo kenou hehegielamou kuhe haguei. **9** Hoho keme damaledo hoho. O sasaj olou fei dimokou hohogudi kaha hagaladi.

¹⁰ Godihā degeiye, Tā Bolōdo kaha sa sibige olōu fei kōu kōu milouye, kenōu si e sa sibige kuokōu migile dalamōu be, sa sibige o sasaj kediage eme ta tawale ili mei. ¹¹ Eme yōu e sabekōu hagua feleiye, kenōu si yōu e obiyei kediage emokōu hohō degele ili mei. ¹² O sasaj emokōu hohō degemōu, damaleyodele imōu be, e degeiye diame Godihā sisigo degele i. ¹³ Godihā sisigo degei keme aye adiōu kediā bi mei, tōu hā bi mei, o ta e bi meido. Godihā sisigo degei keme Godihā yōu e binōu.

¹⁴ Tā Bolōdo kaha o бага hagua felemōu, o dibōu de delei. Di dugube, e hūbōu, e nele hiyedo kebōu de dalamōu dugu. Aye Godihā yōu e hūya e Dihido ke tobōu mōu hagua dalali, di habaguguemōu, e Ayehā tā damaledo ke dimokōu hehegiei. ¹⁵ Jonhā o kaha degele ke hehegedibe, e tā hiligedo, o mā habage hagale o kahage ame gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, eme yōu kegenōu delei kaha.

¹⁶ Eme o habaguguedi o kaha degemōu, e di hiyedo habaguguemōu idi. ¹⁷ Godihā Moses tobōu mōu, kōu guai o kediamokōu e kuolōu tā ke kōu nei. Kenōu si Godihā haba tobōu mōu, Yesu Kelesuhā hagua, di habagugueguomōu, e tā damaledo ke dimokōu hegi. ¹⁸ Godibe o tae ta duguli meido. Godihā e Dihan diliebe bolou mei, tanōu feido, yōu e Dihido, e Ayehā duwo kokōu duwo, enōu si e Aye duguomōu, dimokōu kōu hegi.

Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou

(Matyu 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)

¹⁹ Juda hiye o, sa Jerusalem tie kediage mogōu du dalaguadi obōu, † Livaihā hūti obōu kediā tobōu mōu ya, Jonkōu nāme koyo? de yodulo i. ²⁰ Kege yodulo imōu, e ta ogōu gali mei, tamā dege, ame Godihā makai o Kelesu †† meiyodei. ²¹ Diā yodulo i, hababe nāme koyo? Nāme Elaija? Ke mei, ame Elaija mei. Nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o ei e haguale ke baha duwogua o ke? Ke mei, ame o ke meido. ²² Diā emokōu haba yodulo i, nāme koyo? O eimokōu tobōu mōu haguasiei kediamokōu be, eige kage tobolōu? Nāge nōusiebe kage tobōu ya? ²³ E habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kōu tobou sagaj kegenōu, Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā e a doususum-abeede tobolōu tā uwo ke,

Aisaia 40:3

keme anōu.

²⁴ Juda hiye o kediā tobōu mōu haguasiei, o ilo kelebe Farisi o. ²⁵ O kediāne Jonkōu kōu gue yodulo i, nāme Godihā makai o Kelesu mei, nāme Elaija mei, nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o ke mei debabe, kageimōu nā o sasaj fafeleya degeiya? ²⁶ Jonhā kōu gue tobou, age talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o tabe nibōu de kile kōu dalaye, nige ta tawale iyo mei. ²⁷ O keme mā habage haguale. E hūbe folodo dala kaha degemōu, e hagubabe, age e abogōu

† Mogōu du daladi o keme ('pris') Godihā moso kodu dabai degedi. Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasaj kediā hayedu dalamōu, eme mogōu du daladi. †† Kelesube Godihā di mamōuyadomōu makai o.

moso kaj keme ta tegile sagaj mei. ²⁸ Jonhā tā olōu fei ke toboube, sa Betanikōu ge tobou. Sa keme to Jordan ilobōu dala. Kokōu ge Jon e o sasaj fafeleya degedi.

Yesube Godihā wai sipsip wili

²⁹ Sabiyomōu, Jonhā Yesu emokōu hagumōu duguomōu tobou, duguma, Godihā wai sipsip wili eme hagulu kuhe. Eme sa sibige o sasaj di midihō kasagaj ke igile mugulamōu hagulu. ³⁰ O kōume, a o mā habage haguale o tahage ame gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, eme yōu kegenōu deleiyodeibe kuhe. ³¹ Ane eme defeido o kedade tawali meiye, kenōu si Israel o sasaj ni e tawamabadomōu, a ni kuhe talekōu fafeleya degega dala.

³² Kegemōu, Jonhā e dugu ke kōu gue hehegiei, Duo Bolofēihā hebenitōu ge sio isusu бага fulōu migile emokōu biyoumōu duguyodei. ³³ Ane eme defeido tawali meiye, kenōu si o amokōu tobōu mōu, talekōu fafeleya degeli kaha amokōu kōu gue kōu tobou, nā dugulobe, Duo Bolofēihā o ta kokōu migile duwoba dugubabe, keme o e Duo Bolofēihā neleyenōu o sasaj fafeleya degeleyodeibe kehe. ³⁴ A duguo tawalemōu, njimokōu kōu gue kōu tobou, o kōume damaledo Godihā Dihiyodei.

O kamadia kege Yesuhā dabai degedi o degele i

³⁵ Sabiyomōu, Jon e haba e dabai degedi o boloubōu de kele tefeleguei. ³⁶ Tafalaguali dugube, Yesu hagua dohōu gōu imōu, Jonhā tobou, ni duguma, Godihā wai sipsip wilibe ili kuhe. ³⁷ Dabai degedi o bolou kedilie tā ke dulomōu, diliene Yesu sesele yai. ³⁸ Youmōu, Yesuhā bohōu mōu dilie duguomōu, yodu, nele kei tagaiya? Dilie yodulo i, Rabai, nāme kiliya tiadiya? Tā Rabai kaha sibigebe Tisa Hiye. ³⁹ Yesuhā tobou, nele dugu haguama. Dilie habi degeimōu ya fologamōu, e tiadi moso ke duguo, ebōu de kele dalaguale, huliā degei.

⁴⁰ O bolou, Jonhā tobōu mōu, Yesu sesele yai tabe Andru, Saimon Pitahā e malā. ⁴¹ Andru e toto ile, e eye Saimon duguomōu, Mesaiabe ele duguyodei. Hū kaha sibigebe Grik taēge Godihā makai o Kelesu. ⁴² Kegemōu, Andruhā e eye Simon Yesukōu wolōu i. Yesuhā emokōu masemamōu tobou, nāme Saimon, Jonhā dihi. Kenōu si ne hū tabe Sifasyodele ile. Grik taēge Pita. †

Yesuhā o Filipbōu o Natanielbōu haguaisai

⁴³ Sabiyomōu, Yesu e sa Galilikōu fogōu ilamōu degei. E o Filip geleguomōu, emokōu tobou, nā a sesele hagua. ⁴⁴ Filip eme sa Betsaida o. Andrubōu Pitabōu diā sa tanōu. ⁴⁵ Kegemōu, Filiphā o Nataniel geleguomōu tobou, Moseshā e kuolōu tā nalagai kokōu, †† o ta hagualeyodei keme hagumōu, ei kōu dugulo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāne o kaha degele ke kōu nalaga i. †† Eme sa Nasaret o Yesu, o

† Hū bolou kaha sibigebe Bogo. †† Stat 3:15, 49:10 †† Aisaia 7:14; Jeremaia 23:5

Josephā dihi. ⁴⁶ Natanielhā kesigiemōu yodu, sa Nasaret o? Sa Nasaretkōu ge bi bolō ta de tama degele? Filiphā tobou, nā ile dugu.

⁴⁷ Kegemōu, Yesuhā Nataniel hagumōu duguomōu tobou, o kēme Israel o bolodo. Eme ogōu gai tā tobōu diyo mei. ⁴⁸ Natanielhā Yesukōu yodu, nāge āme kage duguo tawai? Yesuhā tobou, Filiphā nā haguīsali mei kelegedo, āge nāme hebe kiyōu yokōu duwomōu dugu. ⁴⁹ E tobou, Tisa Hiye, nāme Godihā Dihi. Nāme Israel o sasāi ei Hiye O. ⁵⁰ Natanielhā kege tobōu mōu, Yesuhā kōu gue sima tobou, āge nāme hebe kiyōu yokōu duwomōu duguyode tobou kahānōu, nā amokōu kuhe damaleyodei. Habagesi, ā midihō gehe hiyedo milōu ba nā dugulo. ⁵¹ Yesuhā haba tobou, ā nīmokōu damaleđo tobolōu kuhe, habage hebeni a sōugou dalaba nī dugulobe, Godihā esol o kediāge O Kediā Dihi ē tageya foloma mūma dele iba dugulo ile.

Yesuhā ē hūbōu ē nelebōu hiyedo ke dimokōu hegilamōu midihō gehe gehe yoma milōu gai

(Tā Hiye 2-4)

Sa Kanakōu o tahā sasāi hu yoti

2 Sawisiei bolōu mei degemōu, sa Galili o tahā sasāi hulo yoti. Sa Galili duo kile sa ta delei, ē hūbe Kana. Sa kokōu be, o sasāi ilo kele ya fologa, o kahā sasāi hulo yotilamōu degei. Yesuhā adiōu ene ile kele delei. ² Yesubōu ē dabai degedi obōu diāne digumōu, kele ya deleigui. ³ Tigi kolo huei gofōudo ke nalā iligi olōu fei mei degeimōu, Yesuhā ē adiōu hā emokōu kōu gue tobou, ei tigi kolo huei gofōudobe mei degei. ⁴ E sima tobou, adiōu, kēme ne bi. Mā bi mei. Dabai ā degelebe you. ⁵ Kegemōu, ē adiōu hā mosō kodu dabai o sasāi kediāmokōu kōu gue tobou, ē nīmokōu tā ta tobōu babe, nige defeido milōu ma. ⁶ Mosō kokōu be, igiye milōu gai hueina hiyedo olōu fei walajyosi kege delei. Mōu yōuwa ta deleli mei, Juda o diōu diābōu, die nalē milōu di bibōu olōu fei bigile idi, diāme Godihā dihile kokōu bolodoyodemamōu. Hueina olōu fei kēme hiyedo, tanōu tanōu ē makabe 100 lita kege. ⁷ Kegemōu, Yesuhā mosō kahā dabai degedi o sasāi kediāmokōu kōu gue tobou, nī hueina olōu fei kokōu huei sosōu gueligi, amagam-abeedeimōu, diā kege sosōu gule iligi, hueina hiyedo ke olōu fei amāga i. ⁸ Hueina ke olōu fei amāga imōu, Yesuhā diāmokōu tobou, huei huyadefei dōu laba, nalē kefei dia daladi o kokōu malā ya neyedeimōu, diā kege degele i. ⁹ Huei kēme kōu tigi kolo huei gofōudo ke bagai kahā nalē kefei dia daladi o kahā huei ke nāi. Kenōu si tigi kolo huei gofōudo kēme kiliya kele dōu la i kēme ē ta tawali mei. Mosō kahā dabai degedi o sasāi kediānōu si kōu tewe. O kahā sasāi hu o ke haguīsai, ¹⁰ hagumōu emokōu tobou, tigi kolo huei gofōudo

kōume sebedo. Kagemōu, nā tigi kolo huei gofōudo kōu habage dalali, o sasāi kediāmokōu nelamōu degeiya? O ilo kele yotile idibe, tigi kolo huei gofōudo sebedo kebukōu neimōu nalā idi. Habage, tigi kolo huei gofōu kahā o totōu degele imōu be, tigi kolo huei gofōu sebe mei ke o kediāmokōu kuhe nēdi. Nanōu si kegeiyo meiyode tobou.

¹¹ Midihō gehe, Yesuhā sa Galili duo kile sa Kanakōu ge milou kēme midihō gehedo. E milōu ma hegibe, yōu ē hūbōu, ē nele hiyedo kebōu de hegimōu, ē dabai degedi o kediā duguomōu, emokōu damaleyodele i.

¹² Kegemōu, ē bitōu sa ke tōu fogōu mōu, ē adiōu bōu, ē malā diābōu, ē dabai degedi o kediābōu de sa Kaperneamkōu muguai. Muguamōu, sawisiei ilo kele kokōu deleigui.

O kediā Godihā mosō kekaimidu makisi degele imōu, Yesuhā folo igisei

(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Juda o kediā Gabama I Sawisiei † hiye kahā nalē kefequo nādi ke hafei degeimōu, Yesu ē sa Jerusalemkōu ile felei. ¹⁴ Godihā mosō kekaimidu folomōu dugube, o kediā makisi degele imōu dugu. Wai bulumakoubōu, wai sipsipbōu, sio kulubōu de makisi degele imōu dugu. Sele tiga mōudi o ilo kelene duwoguamōu dugu. ¹⁵ Makisi degele imōu duguomōu, ē tigi dofōu ta malā milōu mamōu, obōu, wai sipsipbōu, wai bulumakoubōu olōu fei ke igiseimōu fogōu yai. Sele tiga mōudi o kediā selene bohōu sema, die fafai biligisei. ¹⁶ Sio kulu makisi degeli o kediāmokōu kōu gue tobou, nī sio olōu fei mōuma fogōu ima. Mā Ayehā mosōbe makisi degedi mosō degedama. ¹⁷ E dabai degedi o kediā ē degeli ke duguomōu, Godihā kuguokōu tā kōu gue nalāi dala ke tawale i,

† A ne mosōbe tagalido kahā, mosō kēme bologuādo dalayadomōu, ā dabai hiyedo degeli.

Buk Song 69:9

¹⁸ Kegemōu, Juda o kediā emokōu kōu gue tobolōu i, nā kegeli kahā, nā midihō gehe kagei ke milōu ba ei duguoba, nāme Godihā tobōu mōu kuhe hagueidade tawale ile? ¹⁹ Yesuhā die tā sima tobou, nī Godihā mosō kōu igile muguba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, ā haba togoma mei degele. ²⁰ Juda o kediā tobolōu i, o kediā mosō kōu togomōu hagueibe, sadebe olōu feibe 46 kege mei degei. Igile mugubabe, haba nāge sawisiei kamadianōu mei degeiba haba togoma mei degele?

²¹ Kenōu si Godihā mosō Yesuhā tobou kēme yōu ē tōu ke. ²² Habage, ē tolo imōu, Godihā haguāgimōu, gehe degeimōu, ē dabai degedi o kediā ē tobou ke tawalemōu, tā Godihā kuguokōu nalagai dalabōu, tā Yesuhā toboubōu kokōu damaleyodele i.

† Gabama I Sawisiei, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip o sisigo wolo ke woumōu tofigieimōu, ē Israel sisigo kediānōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei degemōu, ē tobou, nī Gabama I Sawisiei kahā dowo ke nalē kefema nā demabeedei. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

Yesuhage o sasaj olou fei midihobe kou tewenou

²³ Jerusalemkou ge Gabama I Sawisiei kaha kefegu kelegebe, Yesuha midihoge gehe gehe milou goumou, o sasaj sudo duguomou, eme damaledo Godiha tobou mou hagueidademou, e huya ke damaleyodele i. ²⁴ Diage emokou be kou damaleyodele iye, kenou si ege diage ta doudo damaleyodele ilidadili mei, yobe e o sasaj die midihobe olou fei kou tewe kaha degemou. ²⁵ Midihoge o sasaj kedia duledu dala keme o tae emokou ta tobolou sagaj mei, ege die midihobe you olou fei kou tewe kaha degeimou.

Yesuha o Nikodemusbou de ta kei

3 Farisi o ta e hube Nikodemus. Eme Juda o kedia kansole hiye o. ² E huliame Yesukou ilemou tobou, Tisa Hiye, ei tewe name hehegiedi o, Godiha tobou mou haguei. Yobe, Godiha nabou de dala mei debabe, midihoge gehe gehe na milou gadi keme na ta milou diyo mei.

³ Kegemou, Yesuha emokou tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyo name fi bohoulou ba, haba dihi бага malafele gehe dege dala mei debabe, Godiha wolou dalale sa keme nage ta dugulo mei.

⁴ Nikodemusha emokou yodu, o eibe kou odo degei keme haba kage dihi бага malafele gehe degele? Eibe ei adiou ha guamedu foloba, ei adiou ha haba dihi бага ta malafele sagaj mei.

⁵ Kegemou, Yesuha emokou sima tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyobe, Duo Bolofejibou huejibou kaha e fi bohoulou, dihi бага malafele gehe degeli mei debabe, eme Godiha wolou dalale sa kokou be folo mei. ⁶ Tou ha malafele keme tou ha bi. Haba Duo Bolofejihaha malafele keme fihaha bi. ⁷ A odo ni, ni fi bohoulou ba dihi бага malafele gehe degemabeede tobolou ke duloba, na hobou kesigida. ⁸ Wiyege you tagali sagaiya kenou ima haguama dedi. Obege wi uwobe kou dudiye, kenou si wi kaha kiliyage haguaya, haba kiliya iya keme obe ta tawadiyo mei. Nebe, Duo Bolofejihane you tagali sagaiya kenou o sasaj ilo kelebe e nele kaha gehe dege dalagua. †

⁹ Kegemou, Nikodemusha kou gue yodu, na tobou keme kage degele? ¹⁰ Yesuha tobou, name Israel o sasaj kedia tisaye, kenou si nage a tobou keme kageimou totou degeiya? ¹¹ A namokou damaledo tobolou kuhe, eige ei kou twebou, ei kou dugubou, kenou nimokou hehegie tobolou iliyee, kenou si ei tabe nige dafa ili. ¹² A nimokou kou tobou keme sa sibige bi kenou tobouye, kenou si ni ta damaleyodele iyo mei. A hebeni bi kene tobou babe, ni ta damaleyodele ile mei. ¹³ O taha ta hebenitou feli meido. O Kedia Dihi enou si hebeni tou fogou mou migi, haba bohoulou ma folo dala. ¹⁴ Hebe mei mihinou sa kelege, Moseshaha bei ke hebele fogu †† sagaj kenou tefelee, o ilo kelege O Kedia Dihi e hebele fogulo ile. ¹⁵ Kegeiba, o sasaj koyoha

† Wibou, duobou, fibou olou feibe Grik taege tanou fei 'pneuma'-yodedi. †† Namba 21:9 - Moseshaha igiye bei milou mamou, hebe sasado kokou sigama hebele ile mihikou fogou fogou mou, you

emokou damaleyodebabe, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molou.

¹⁶ Godiha sa sibige o sasaj olou fei solou do hiyedo degemou, you e Dihi tanou fei ke dimokou nei. O koyoha emokou damaleyodebabe, o keme makolo mei, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molou. ¹⁷ Godiha e Dihi tobou mou migibe, sa sibige o sasaj di ta salamou migili mei. Di mamou lamou migi. ¹⁸ O koyoha Godiha Dihikou damaleyode ho fogou babe, o keme ta saiye tou dala, Godiha Dihihaha huya ke ta damaleyodili mei kaha degemou. O koyoha e Dihikou damaleyodebasi, o keme ta saiye tolou mei. ¹⁹ Ta sale kaha yobe kou gue, sa sibige kuokou hohoge kou migiye, kenou si o sasaj kedia hohoge ke dafamamou, huliyanou tagamou, midihoge kasagajnou milolou idi kaha degeimou. ²⁰ Midihoge kasagaj milolou idi kediage hohoge keme dafa idi. Diage midihoge kasagaj ke tamage degeiye domou, hohoge kokou haguasile kuhe dafa idi. ²¹ Kenou si o damaledo midihoge kenou milolou kahage hohoge kokou haguadi. Obe eme Godiha neleya kenou dabai degeidade defei duguo tawamabadomou.

Fafeleya degedi o Jonha Yesube Godiha makai oyode tamage dege tobou

²² Kegemou, Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalem tou fogou, sa Judia duo kodu yamou diabou de kele dalali, o sasaj fafeleya degegai. ²³ Sa Aionon, sa Salim hafei kokou ge Jon ene o sasaj fafeleya degegai. To keme hiyedo kaha, o sasaj sudo kedia Jonha fafeleya degeyadomou haguasiei. ²⁴ Kelegebe, Jon eme o Herotha didio degeli mei delei.

²⁵ Kegemou, Jonha dabai degedi o ilo kediabou, Juda o tabou de Godiha dihile kokou doudo o degelamou to todi midihoge kaha ta ke tobolou mou tae biya i. ²⁶ Tae biya iligi, Jonkou ya kou gue tobolou i, Tisa Hiye, o nabou de to Jordan ilobou dalamou, na e degele kaha ta tobou o kaha o sasaj fafeleya degeimou be, o olou feibe emokou yolu. ²⁷ Jonha diamokou tobou, hebeni Hiye Oha o takou makali mei debabe, o kahage dabai ta degele mei. ²⁸ Age ame Godiha makai o Kelesu mei, ame Godiha tobou mou mabukou hagua dalayode tobou keme niou kou dulo i. ²⁹ Sasaj o taha hu keme, o e hu kaha bi. Sasaj ke hu o kaha ta tobou mou, e mogo taha e ta uwo ke dulomou, hohoge hiyedo degedi. Ane sasaj hu o kaha mogo ke sa degei. Kenou tefei, hohoge keme ma bi, ma duledu amama dala. ³⁰ Ane hiye o mei. Ma mogo e hunou si sibige hiyedo degeiba, ma hube sibige mei degele.

³¹ O hebenitou ge migi keme hiyedo folodo. Sa sibige obe, sa sibige onou. Sa sibige kaha tanou tobou di. O hebenitou ge migi o enou si hiyedo folodo. ³² O hebenitou ge migi kaha hehegiedibe, you dugudibou dudi-bou kenou hehegiediye, kenou si o sasaj kediage ta dulomou damaleyodele idiyo mei. ³³ Kenou si, e ta ke dulomou tolou sulu o kahage eme Godiha tabe damaledo-yodema, Godi eme damaledo ta tobou diyo-

kege tefelee. O ta damaledo beiye galoumou be, e igi bei kotou daladugumou bologe degedi.

dedi. ³⁴ Yobe, o Godihā tobōu mōu mihi o, ege Godihā t̄nōu tobōu di, Duo Bolofēibe e duledu hiyedo dala, Godihā emokōu neī kahā degeimōu. ³⁵ Aye Godihā e Dihikōu hohō hiyedo degemōu, bi olōu feī ke e Dihihā dobogōu tagetōu nōu dogogu. ³⁶ O koyohā Godihā Dihikōu damaleyodeibabe, eme fi tofousogo tofousogo tofolōu ke molōu. Haba o koyohā Godihā Dihi tobekōu mugubabe, eme fi gehe dege tofousogo tofolōu mei, Godihā gofōube o kebōu de dala.

Yesuhā sa Samaria sasaj tabōu de tā kei

4 Farisi o kediā, Yesuhā o sasaj fafeleya degeimōu, e dabai degedi o sūdo degeliyodemōu dulo i. Haba Jonhā fafeleya degei obe hiyefēi meiyode tobolōu imōu dulo i. ² Kenōu si Yesuhāge o ta fafeleya degediyo mei. E dabai degedi o kediānōu o sasaj fafeleya degele idi. ³ Hiye O Yesuhā o kediā kege tobolōu imōu dulomōu, sa Judia tōu fogōu mōu, sa Galilikōu haba fogōu i. ⁴ E ile, sa Samaria duo kileya ke i.

⁵ Kegemōu, e iligi, sa Samaria duo kile sa ta, e hu Sikarkōu felei. Sa keme, sa Jekophā e dihi Josepkōu neī ke hafeido. ⁶ Sa kokōu be ulou dai huei ta delei, kōu guai o Jekophā huei dōu lamōu dai. Agali duo kelege, Yesuhā ilemōu, ulou huei dai fe kokōu misiholo duwei.

⁷ Duwoli dugube, sa Samaria sasaj ta huei dōu hagu-mōu duguomōu, amokōu huei ta dōu la neyedei. ⁸ E ke yodu kahā yobe, e dabai degedi o kediāme olōu fei e tōu fogōu, sa hiye kokōu seleye nale mōu yai kahā. ⁹ Yesuhā amokōu huei dōu la neyede tobōu mōu, Samaria sasaj kahā kesigiemōu tobou, name Juda o, ame Samaria sasaj, kegei keme age namokōu be kage huei dōu la nele? Yodu kahā yobe, Juda o sasaj kediāge sa Samaria o sasaj kediābōu de ta mogo dege daladiyo mei kahā degeimōu. ¹⁰ Yesuhā tobou, bi Godihā namokōu nelāmōu degeli keme nage ta tewe mei. Haba o huei dōu la neyede tobou o keme nā tewe debasi, nā emokōu yoduba, e fi nedi huei ke dōu la nele.

¹¹ Hiye O, name hueinā ta mei. Ulou dai huei kōume mōu gulido. Nā fi nedi huei keme kilija dolōu? ¹² Sasaj kahā haba tobou, ulou dai huei keme di kōu guai o Jekophā eimokōu neī. Yōu ebōu, e sisigobōu, e wai bulumakoubōu, sipsipbōu olōu fei kediāne huei kōunōu nalā idi. Jekopbe nā gabai dala? ¹³ Yesuhā tobou, o koyohā hueido kōu noubabe, e haba huei nale sagaj degele. ¹⁴ Kenōu si o koyohā huei a emokōu nelāmōu degeli ke noubabe, eme haba huei nale sagaj degele mei. Huei kamahā e duledu to sounōu tefele, felēnōu dalaba, eme fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu. ¹⁵ Sasaj kahā tobou, Hiye O, nā huei ke amokōu dōu la ne, a huei nale sagaj degeiba, haba huei dōu hagueiye deba.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā sasaj kokōu tobou, nā ile, ne mā duguoba, ebōu de bohōlōu mā hagua. ¹⁷ Sasaj kahā kōu gue tobou, ame obōu mei. Kege tobōu mōu, Yesuhā emokōu, nage name obōu meiyode tobolōu keme damalēdo. ¹⁸ Yobe, afuge name o olōu fei houyosi kege kōu huye fogōu mōu, o gehe hu ifi nābōu de dala keme nā hiyouye moy. Nā tobou keme

damalēdo. ¹⁹ Sasaj kahā tobou, Hiye O, a tawali, name habage-degele-duguo-tobōu di-o. ²⁰ Ei kōu guai o kediāge bitou kuokōu ge † Godikōu diho baga tobōu haguasiedi. Kenōu si Juda o nige eibe sa Jerusalemkōu nōu ya, Godikōu diho baga tobōu mabeede tobolōu idi.

²¹ Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, sobōu de, nā mā tā du. Sawisieī ta, nī bitou kotōu ge Aye Godikōu diho baga tobolōu bōu, sa Jerusalemkōu ge diho baga tobolōu bōu ke mei degelebe hagua koguladi. ²² Sa Samaria o sasaj nige o nī tewe mei kokōu diho baga tobolōu idi. Haba Juda o sasaj eige o ei kōu tewe kokōu diho baga tobolōu idi. Yobe, Godihāge o sasaj mamolōuyodemā, e Juda o ta kōu tobōu mōu haguei kahā degeimōu. ²³ Sawisieī ta kelege, damaleyodei o sasaj kediā Aye Godikōu diho baga tobolōu ilebe, diā Duo Bolofēihā neleya kenōu diho baga tobolōu ile. Mōu diho baga tobolōu ile mei, damaleyodemā diho baga tobolōu ile. Ifi kōu bōu gene, o sasaj ilo kele kege degele ili. Aye Godihāge o kegele i kediā emokōu damaleyodemā, diho baga tobolōu ile ke tagali.

²⁴ Godibe duonōu. O sasaj kediā Aye Godikōu be Duo Bolofēihā neleya kenōu diho baga tobōu ma. Mōu diho baga tobōu dama. Godikōu damaleyodemā diho baga tobōu ma. ²⁵ Sasaj kahā Yesukōu tobou, o Mesāia, Godihā makai o Kelesuhā hagualebe a kōu tewe. Haguaba, dimokōu sibige olōu fei kōu hehigileyodei. ²⁶ Kege tobōu mōu, Yesuhā emokōu tobou, o keme anōu, nābōu de tā kolu kuhe.

²⁷ Kelegenōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā bohōlōu mā haguasiemōu dugube, eme sasaj tabōu de tā koumōu duguo kesigile i, kenōu si diā Yesukōu nā kei tagaiya? de ta yodulo ili mei. Haba nā kagemōu sasaj kebōu de tā kouya? dene ta yodulo ili mei. ²⁸ Kegemōu, sasaj kahā e hueinā ke kele dogoguo fogōu ile, sa hiyekōu folomōu, o sasaj kediāmokōu tobou, ²⁹ nī a sesele yaba, o ta duwo ke duguma. Midiho a milōu gai keme e olōu fei kōu tewenōu, amokōu kōu kusigile tobou. Age o keme Godihā makai o Kelesuyade tawali. ³⁰ Kege tobōu mōu, o sasaj kediā sa hiye ke tōu fogōu mōu, Yesukōu haguasiei.

³¹ Haguasieimōu, e dabai degedi o kediā Yesukōu tobou, Tisa Hiye, nā nale nā. ³² Kenōu si e tobou, nale a dala kōume nī ta tewe mei. ³³ Kege tobōu mōu, diā diōusie yoduga i, o tae emokōu nale ta kōu neī?

³⁴ Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, ame Godihā tobōu mōu haguei kahā, e tagali sagaj ke seseleba, e dabai degega iligi mei degele keme mā nale sa degei.

³⁵ Nī tobōu dibe, ogo bolou bolou kege mei degeiba, nale segei kuhe suwi degeleyodele idi. Kōu kegeiye, a nimokōu tobolōu kuhe, hebe haibe nale olōu fei kōu suwi degei molōunōu dala. ³⁶ Nale segei mōudi o kahā e dabai kahā hebe bolodo keme nale segei e molōube, ta mei degele mei, yōu kegenōu dalale. Kegeba, nale hou sogodi obōu, nale segei mōudi obōu dilie hohō degele ile. ³⁷ Kegeimōu, o sasajyege

† Bitou kahā e huhe Gerisim.

o tahā nale hou sogoumōū, haba o tahāge hagua, nale segei ke mōūdiyodele idi keme damalēdo tā. ³⁸ A tobōū mōū, hebe hai, nī ta dabai degeli mei, o ilo kelegenōū dabai degei kokōū nī ya, die segei diā nele kusiei kenōū malā i.

³⁹ Kegemōū, sa Samaria duo kile sa hiye Sikar tie o sasāi sūdo kediā Yesukōū damaleyodele i. Yobe, sasāi kahāge midihō olōū feī ē kōū milōū gai keme Yesuhā emokōū kusia tobouyodei kahā. ⁴⁰ Samaria o sasāi kediā Yesukōū damaleyodemā haguasiemōū, nā eibōū de delayedē tobolōū imōū, ē sa hiye kokōū sawisiei bolōū kege diābōū de delei. ⁴¹ E kele dalali, Godihā tā hehegie tobōū mōū, o sasāi sūdo ilo kediāne emokōū damaleyodele i. ⁴² Diā Yesukōū damaleyodemā, sasāi kokōū kōū gue tobolōū i, ei Yesukōū damaleyodele ilibe, tā nā tobou kahānōū mei. E tā hehegieimōū, eiyōū dulo ilibe, o kōūme sa sa o sasāi di mamolōū odade tawale ili kahā.

Yesuhā gamani o tahā dihi bologuomōū bolō degei

⁴³ Yesu ē sa Samariakōū diābōū de sawisiei bolōū kege dala demā, sa Galilikōū fogōū i. ⁴⁴ Yesu yōū kōū gue kōū tobou, habage-degele-duguo-tobōū di-o kediā hūbe mosōmā oyege ta hebele fogulo idiyo mei.

⁴⁵ Kegemōū, ē ile sa Galilikōū foloumōū, sa kele tie o sasāi kediā ē duguomōū hohō degele i. Yobe, Gabama I Sawisiei kelegebe diāne sa Jerusalemkōū dalaguali, midihō daga daga ē milōū gai olōū feī ke kōū dugulo i kahā.

⁴⁶ Kegemōū, ē sulugi, sa Galili duo kile sa Kanakōū haba felei. Sa kokōū gebe, ē hueido ke bohōlōū mōū, tigi kolo huei gofōūdo ke degeimōū diā kōū dugulo i. Kelegebe sa hiye Kaperneamkōū gamani o ta delei. O kahā ē o dihi do degei. ⁴⁷ Dihi do tilamōū, ē ayehā dube, Yesube sa Judiakōū ge, sa Galilikōū bohōlōū mā hagueiyodeimōū dulomōū, ē Yesukōū ilemōū, mā dihibe tolo iladi, nā mulōba, mā dihi bologuayedei.

⁴⁸ Yesuhā o kokōū tobou, o sasāi nige ā midihō gehe gehe ta milōū goumōū dugulo ili mei debabe, nī amokōū kege ta damaleyodele iyo mei. ⁴⁹ Gamani o kahā tobou, Hiye O, nā totodo ābōū de ime, kegeligi mā dihi tolo iye. ⁵⁰ Yesuhā tobou, nā i. Ne dihibe tolo mei, eme bolō dege dalaleyode tobōū mōū, o kahā tā keme damaleyodemamōū fogōū i.

⁵¹ Kegemōū, gamani o kahā iligi, ali duo kelege ē dabai degedi o kediā haguasie geleguomōū, nē dihibe tolo ili mei, bolō degeyodei. ⁵² E diāmokōū yodu, dihibe koboge bolō degelou? Diā tobou, i agali kelege, suguai do ke meido degei. ⁵³ Kege tobōū mōū, dihi aye kahāge, i agali kelegenōū Yesuhā nē dihi tolo mei, bolō dege dalaleyode tobou ke tawai. Kegei kahā degemōū, ebōū ē sosōū bōū olōū feī Yesukōū damaleyodele i. ⁵⁴ Midihō gehe, Yesuhā sa Galilikōū ge milou keme midihō gehe tage milou. Yesu ē sa Judia tōū fogōū hagua felemōū, ē midihō gehe ke milou, keme o sasāi kediā eme Godihā tobōū mōū hagueidade tawale imabadomōū milou.

Yesuhā ē dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibōū, Godihā sawisiei hiye kebōū olōū feī hehegiēdi

(Tā Hiye 5–10)

Yesuhā huei hieī Betesdakōū ge do o ta bologuomōū bolō degei

5 Sawisiei ilo kele mei degeimōū, Yesu ē sa Jerusalemkōū i, Juda o kediā kefegulo sawisiei hiye ke hafeī degeimōū.

² Sa Jerusalem kekai kahā adi ta kahā hūbe Wai Sip-sip Kediā Ayodele idi. Adi ke hafeī dege kokōū be huei hieī ta dala. Hibru tāege Betesda-yodele idi. Huei hieī keme kefegudi mosō olōū feī houyosi kege silemā togolo i. ³ Kefegudi mosō olōū feī kokōū be, do o sasāi sūdo tilaguadi. Dihō du degele i obōū, ibigidio tofigile i obōū, abogōū dobogōū olōū feī tofigile i obōū olōū feī kediā [huei kahā uwo degeiba dulamōū kele dia tilaguadi. ⁴ Yobe, Hiye Ohā esol o tahā migile huei hieī kokōū uwo degeiba, do o tahā ebukōū huei hieī kokōū solōū mūmōū be, do olōū feī ē dala keme mei degedi kahā.]

⁵ O tanōū ta ē kele do tilei. E do tileibe, sadebe olōū feī 38 kege mei degei. ⁶ O ke tilamōū Yesuhā dugube, eme afudo do tilei degemōū ē tawalemōū yodu, nāme de bolō degele sagāi degeli?

⁷ Kegemōū, do o kahā Yesukōū tobou, Hiye O, huei hieī kahā uwo degeimōū be, o tae ā kodu malā mūdiyo mei. Mayōūnōū mulāmōū degeimōū, o tae toto ebukōū mūdi. ⁸ Do o kahā kege tobōū mōū, Yesuhā tobou, haguā nē botegei ke malāba fogōū i. ⁹ Kelegenōū do o ke bolōdo degeimōū, ē haguā, ē botegei malā fogōū i.

Sawisiei keme misiholo duwodi sawisiei. ¹⁰ Kegemōū, Juda o kediā o kokōū, ifibe misiholo duwodi sawisiei, Juda o di kuolōū be nā ifi kege nē botegei hebele siadayedei. ¹¹ O kahā sima tobou, o ā bologuāi kahā amokōū, nē botegei ke malāba fogōū iyedei. ¹² Kege tobōū mōū, diā emokōū kōū gue yodulo i, o namokōū nē botegei ke malā iyedei o keme koyo? ¹³ Kenōū si o do bolō degei kahāge, o ē bologuāi o keme ta tawali mei, Yesuhā o sasāi sūdo kefei kiliya ke amafeī fogōū i kahā degeimōū.

¹⁴ Kegemōū, Yesuhā ile, Godihā mosō kekaimidu folomōū dugube, o do bolō degei keme kele tafalamōū tobou, nā du, nāme bolō degei. Nā midihō kasagāi haba ta milōū gada, nā hagi hiyedo ta duguye domōū. ¹⁵ Yesuhā kege tobōū mōū, o kahā Juda o kediāmokōū ilemōū, o ā bologuāibe Yesuyode tobou.

¹⁶ Kegemōū, Juda o kediā Yesu makolamōū degele i, ē misiholo duwodi sawisiei kelegebe kegenōū degedi kahā degeimōū. ¹⁷ Yesuhā ē makolamōū degele imōū duguomōū, diāmokōū kōū gue tobou, mā Ayehā ē

dabai degega hagulugi, ifi kuhe. Ane dabai degedi.¹⁸ Juda o kedia e kege tobou mou dulomou, dia e woloyodema fi hiyedo ma i. Yobe, ege misiholo duwo-di sawisie kaha kuolou kenou gobou li mei, ege Godibe you e Ayeyodemou Godibou diliebe tanou feiy-odedi kaha degeimou.

Godiha Dihibe e Ayeha huya ke haguei, e dabai degeyadomou

¹⁹ Kegemou, Yesuha Juda o kedia ta ke sima tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, dihi younou be dabai ta degele sagai mei. Dabai olou feibe e Ayeha degeimou dugudi sagai kenou degedi.²⁰ E Ayeha e Dihikou hoho hiyedo degemou, dabai you degedi olou fei ke e Dihikou hehegedi. Ni kesigimabeedemaba, Ayeha midihogehenge ilo kele, you degegai ke gaba folodo kene e Dihikou hehegile.²¹ E Ayeha tofigiei o sasai haguagiema, fi gehenge ke nedi sagai kenou tefe, e Dihihane you tagaiya ke fi gehenge ke nedi.²² Haba tabe, Aye Godi ege o sasai ta sadi dabai ke tou fogou mou, dabai ke e Dihikou nei.²³ E ke degei kaha yobe, o sasai kedia Aye Godiha hu hebele fogulo idi sagai kenou tefe, e Dihihane hune hebele fogumabadomou kuhe degei. O koyoha Dihi kaha hu hebele fogu ho fogou babe, Dihi ke tobou mou haguei o kaha hune ta hebele foguyo mei.

²⁴ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha ma ta duloba, a tobou mou haguei o kou damaleyodebabe, o keme tofousogo tofousogo tofolou. Ta saiye tolou mei. O keme todi ke kou tou fogou mou, fi gehenge you kegenou dalale ke moy dala.

²⁵ A nimokou damaledo tobolou kuhe, sawisie ta kelege, ifi sawisie koumahaga, o tofigiei kedia Godiha Dihihane ta uwo dulo ile. O sasai dulo kediamme fi tofousogo kegenou tofolou ke molou.²⁶ Yobe, Aye Godibe tofousogo tafaladi kaha obou kaha degemou, e degeiye e Dihihane fi tofousogo tofolou ke nedi.²⁷ Eme O Kedia Dihi kaha degeimou, e Ayeha e hu hiyedo ke emokou nelemou, na o sasai ta sayedei.²⁸ Nige a tobolou kokou fi hiyedo madama. Yobe, sawisie ta kelege o tofigieimou wida i kediamme Godiha Dihihane ta uwo duloba,²⁹ haguagilema fologaba, midihog bolofei milou di o kediamme fi tofousogo tofolou ile. Haba o midihog kasagai milou di kediamme ta saiye tolou ba, diame makolo.

O ilo kelegene Yesube Godiha makai oyode tobolou i

³⁰ Yesuha haba kou gue tobou, a mayou ma fi-maiyenou dabai ta degele sagai mei. A o sasai ta sadi, ma Ayeha tobou mou du sagai kenou sesele ta sadi. Age o sasai deudonou ta sadi. Yobe mayou tagai sagaiya ke ta sadiyo mei. O a tobou mou haguei kaha tagaiya kenou ta sadi kaha.

³¹ A ma midihog ke tama dege tobou babe, a tobolou keme obe ta dulo damaleyodele ile sagai mei.³² O ta

dala,† enou si ma midihog ke tama dege tobolou sagai, a tewe, ta e tobolou keme damaledo.

³³ Nige o ilo kele tobou mou, Jonkou ya yodumou, e nimokou ta damaledo kou tobou.^{††34} A tawalibe, o tae a dogou guo tobou keme mabou sa degei, kenou si Jonha tobou keme a nimokou tobolou kuhe, yobe ni e ta ke dulo damaleyodeibasi, Godiha ni mamolouyodei kaha.³⁵ Jon eme kamai sa degei kaha hohoguo dalamou, ni e hohog ke duguomou, emokou huyadefei hohog degele i.

³⁶ Kenou si, dabai a degeli kahage ta Jonha tobou keme gabai. Ane Aye Godiha e dabai ke degema mei degeyede tobou mou kuhe haguei. Ni a dabai ke degeimou, ame e tobou mou hagueidade duguog tawale ili kuhe.³⁷ Aye Godi, a tobou mou migi kahane a degedi ke tama dege tobou. Kenou si nige e ta uwo be ta dulo idiyo mei. E midihone ta dugulo idiyo mei.³⁸ E tane ni ta tolou ili mei, yobe ni o e tobou mou haguei kokou ta damaleyodele ili mei kaha.

³⁹ Nige Godiha ta e kugokou dala ke husolou kahage, nime tofousogo tofolou ileyode tawalemou defei husolou idi. Kenou si ta keme midihog a degedi kenou ye,⁴⁰ ni amokou haguasie, fi gehenge you kegenou dalale ke moloube dafa idi.

⁴¹ A ta kou tobolou kaha yobe ni ma hu hebele fogumabadomou tobou yo mei.⁴² Kenou si nime age kou tewe. Nige Godibe tagale iyo mei.⁴³ Ane ma Ayeha huya ke hagueiye, kenou si nige ma ta ta dudiyo mei. O taha you e huya ke hagubabe, ni e ta ke dulo ile.⁴⁴ Nime niou sie yogoha hu kenou hebele fogomou fogomou delesi tagale idi kaha degemou, ni amokou kage damaleyodele? Godiha ni hu hebele fogulobe ni ta tagale idiyo mei.

⁴⁵ Nige a ma Ayeha dihile kou ni ta saleyode tawale idama. Moseshasi ni ta sale. Nige e ni dogou guloyode tawale iliyee, kenou si ege nime ta dogou guilo mei.⁴⁶ Ni e ta kou damaleyodei debabe, ni amokou ne damaleyodele i, yobe e a degele ke nalagai kaha degeimou.⁴⁷ Kenou si ni ta e nalagai kou ta damaleyodeiyo mei kaha degemou, ta a tobolou ne ni ta damaleyodele ile mei.

Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei

(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

6 Kegemou, Yesubou dia mosole samou, ohueiyai Galili dama, ilobou fologai. Ohueiyai kaha hu tabe Taiberias.² O sasai sudo kediane sesele yai. Yobe, diage e midihog gehenge milou gamou, do o sasai bologuomou bolog degeimou kou dugulo i kaha degemou.³ Fologamou, Yesubou e dabai degedi o kedibou de diame bitou ta fologa duweguei.⁴ Juda o kedia Gabama I Sawisie keme hafei dege dala.⁵ Duguguali, Yesuha dugube, o sasai sudo haguasieimou duguomou, e Filipkou yodu, dige ou sibe kiliya mamalaba, o sasai kediamokou neiba nalaga ile?⁶ E ta ke yodube, Filip tefele dugulamou yodu. E degele keme you kou tawalemou.

† Yesuha o tayode tobou keme Godi. †† Jon 1:19-23

⁷ Kegemōu, Filipha sima tobou, di sele 200 kege † dala debane ya, ōu si mamalaba bafigima fibane, o sasaj̄i kediame olōu fēi tefele nalā ile sagaj̄i mei. ⁸ E dabai degedi o ta, e hybe Andru, eme Saimon Pitaha e mala, e dalali tobou, ⁹ dihi ta kōu le tafala, e ōu si hu baliyodele idi ke olōu fēi houyosi kegebōu, haba miye bolounōu kege tolōu dala. Kōunōu fēibe o tefele sagaj̄i meiyode tobou. ¹⁰ Yesuhā o sasaj̄i kediame tobōu ba duwoguamabeedei. Sa kelebe diō sunōu. Kegemōu, o sasaj̄i kediā duweguei. O kele duwegueibe olōu fēi 5,000 sagaj̄i kege.

¹¹ Kegemōu, Yesuhā ōu si ke mala tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, o sasaj̄i duwogua kediamokōu ōu si ke fimōu i. Fibe, o sasaj̄i kediā tagale sagaj̄i kegenōu fimōu i. Miyene kenōu tefele fimōu i. ¹² Nalā iligi guokōu degele imōu, Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tobou, nalē ilo kele fogouye deba isimo fogou ke mōuma kefema. ¹³ Kege tobōu mōu, diage ōu si baliyodele idi olōu fēi houyosi kege kaha isimo, o kediā fogou ke tigi mosō tegei olōu fēi 12 kege kodu saga i.

¹⁴ Kegemōu, o sasaj̄i kediā midihō gehe gehe e milōu goulu ke duguomōu kōu gue tobolōu i, o kōume habage-degele-duguo-tobōu di-o ta, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi keme ifi hagua fēi kuheyode tobolōu i. ¹⁵ Kege tobolōu imōu du, diage Yesu eme tolōu ba, die gamani hiye o degeleyodema degele imōu tawalemōu, e sa ke tōu fogōu, haba esofei bitou takōu fogōu i.

Yesuhā ohueiyai tageya tofōu tofōu i

(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Habi degeimōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā ohueiyai biyakōu muguamōu, ¹⁷ ohueiyai ilobōu mosole sama sa Kaperneamkōu bohōu mā yai. Huliā degeimōu be, Yesube diabōu de geleguli mei, you. ¹⁸ Mosoleye youlubi, wibōu tō boboubōu hiyedo hagu-mōu dugulo i. ¹⁹ Wibōu tō boboubōu hiyedo degeimōu, diā bala dege youlubi, huyadefei ahu dege kilomita olōu fēi 5 sagaj̄i, 6 sagaj̄i kege dohōu gōu mōu dugube, Yesube ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagu-lugi, mosole hafei degeimōu duguō gue hiyedo degele i. ²⁰ Kenōu si e diamokōu, ni hobōu gue degedama. Kōume anōu yode tobou. ²¹ Kege tobōu mōu dulo-mōu, diā hohō degele ima, Yesu dobogōukōu tolōu mōu, mosole foudu sagile i. Kegemamōu, diā youlubi sa diōu fologalamōu yolu kokōu fologai.

O sasaj̄i kediā Yesu dugulamōu ka i

²² Sabiyamōu, o sasaj̄i ohueiyai ilobōu kefema deleigui kediā tawale ibe, mosole tanōu fēibe i kege kōu fogōu i. Yesube mosole foudu ta foloumōu dugulo ili mei, e dabai degedi o kediānōu mosole sama youmōu dugulo i. ²³ O sasaj̄i mōu yōuwa dalaguamōu, sa Taiberias o kediā mosole ilo kelene haguasie fele-gai. Sa kelebe, Hiye Ohā Godikōu bolofeyodemamōu,

† Die t̄ae sele hybe 'denarius'. Sawisie tanōu kaha dabai degei hebe keme sele 'denarius' tanōu fēi mōudi.

o sasaj̄i kediā ōu si nalā i. ²⁴ O sasaj̄i sūdo kediage Yesubōu e dabai degedi obōu kediame sa kokōu dalaguamōu dugulo ili mei. Kegemōu, diā mosole samamōu, sa Kaperneamkōu Yesu ka yai.

Yesu eme fiha ōu

²⁵ Kegemōu, o sasaj̄i kediā mosoleya ya, ohueiyai ilobōu fologa, Yesu ka iligi duguomōu, emokōu, Tisa Hiye, name kōu lebe koboge hagua felou? de yodulo i. ²⁶ Yesuhā tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Godihā a makoumōu, a n̄imokōu midihō gehe gehe ke milōu gai kaha a kuhe ka haguasieyo mei. ōu si nama guokōu degele i kaha degemōu, ni a kuhe ka haguasili. ²⁷ Nige nalē tabale ke molōu kaha dabai ke degedama. Nalē tabale mei ke molōu kaha dabai kenōu degema. Nalē ke mōubabe, O Kediā Dihi ege n̄imokōu fi tofousogo tofolōu ke nele. Aye Godihage e Dihibe kege degeyadomōu tobōu mōu hagua dala kuhe.

²⁸ Kegemōu, o sasaj̄i kediā Yesukōu kōu gue yodulo i, Godihā ei e dabai ke degeyedeibabe, eige kage degele? ²⁹ Yesuhā tobou, Godihā dabai keme kōu gue, nige yōu tobōu mōu haguei o kokōu nōu damaleyodema.

³⁰ Kegemōu, diā emokōu yodu, eige n̄a midihō gehe kagei ke milōu ba, ei duguoba, n̄a tobou keme damaledade tawale ile? ³¹ Di kōu guai o kediā hebe mei mihjōu sa keleya suluguali, ōu mana fiyasigeimōu nalā idi. Keme Godihā kuguokōu be, E hebeni ōu ke diamokōu neimōu nalā idiyode nalaj̄i dala.

Kisim Bek 16:4

³² Yesuhā diamokōu tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe, Moseshage hebeni ōu be n̄imokōu ta nelj̄i mei. Damaledo mā Ayehanōu si hebenitōu ge migi ōu ke n̄imokōu nelj̄i kuhe. ³³ Godihā n̄edi ōu keme, o Godi yōu tobōu mōu migile, sa sibige o sasaj̄i kediamokōu fi tofousogo tofolōu ke nelj̄i kuhe. ³⁴ O sasaj̄i kediā kōu gue tobolōu i, Hiye O, n̄a sawisie olōu fēido ōu keme eimokōu nelenōu dalayede tobolōu i. ³⁵ Yesuhā kōu gue tobou, ame fi n̄edi ōu. O koyohā amokōu hagubabe, eme hegie degele mei. O koyo n̄a, amokōu damaleyodeibabe, name huei nalē sagaj̄i degele meiyode tobou.

³⁶ Yesuhā haba tobou, a n̄imokōu kōu gue tobou, nige ame kōu duguye, kenōu si n̄i amokōu ta damaleyodele iyo mei. ³⁷ Aye Godihā amokōu makai o sasaj̄i kediame amokōu haguasile. O koyohā amokōu hagubabe, age o keme ta igile mugulo mei. ³⁸ Yobe, ame mayōu mā tagai sagaj̄i ke degelamōu migili mei. Ame o ta kaha yōu e tagali sagaj̄i kenōu degedema tobōu mōu kuhe migi. ³⁹ A tobōu mōu haguei o kaha yōu amokōu makai o sasaj̄i kediame, tanōu ta fogōu dayede tagali. Kenōu si uwage sawisie kelegebe, diame olōu fēi haguagieiba haguama gehe degele ileyode tobou. ⁴⁰ Yobe, mā Ayehā tagalibe, o sasaj̄i koyohā e Dihi duguoba damaleyodili keme, eme fi to-

fousogo tofolou ke molou. Uwage sawisiale kelegebe, o keme a haguagiba, gehe degele.

⁴¹ Kegemou, Juda o kedia gofou degele i, Yesuhage ame hebenitou ge migi ou keyodei kaha degeimou.

⁴² Diage o Yesu koume, o Joseph a dihiyodele i. Dige e ayebou e adiou bou be di kou tewe. Ege haba kageimou ame hebenitou ge migiyode tobou ya? de yodulo i.

⁴³ Yesuha tobou, niou nou gofou dege tugulo tobou dama. ⁴⁴ O taha you e tagaiyenou amokou haguale sagai mei. Ma Aye, a tobou mou migi kahanou si o kaha fi kodu tobou ba, o keme amokou kuhe haguale.

Uwage sawisiale kelegesi, o keme a haguagiba gehe degeleyode tobou. ⁴⁵ Habage-degele-duguo-tobou di o kedia kou gue nalaga i,

O sasai kediam Godihanou hehegile.

Aisaia 54:13

O sasai, Aye Godiha tobolou ke duloba tolou ile kediam amokou haguasileyode tobou.

⁴⁶ Yesuha haba tobou, o taeye Aye Godibe ta duguli mei, Godiha tobou mou migi o kahanou si e Aye kou dugu. ⁴⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o sasai koyoha amokou damaleyodebabe, eme fi tofousogo tofolou ke molou. ⁴⁸ Ame fih a ou. ⁴⁹ Ni kou guai o kedia hebe mei mihinou sa keleya suluguali, ou mana fiyasigeimou mouma nala idi. Kenou si diame olou fei tofigile i. ⁵⁰ O koyoha hebenitou ge migi ou kou noubabe, eme tolo ile mei. ⁵¹ Ame fih a ou, hebenitou ge migi. O koyoha ou kou noubabe, eme tofousogo tofolou. Ou koume ma tou, a sa sibige o sasai nimokou neiba, nime fi tofousogo tofolou ke mala ile.

⁵² Kegemou, Juda o kedia diounou tae biya i. O koumah a e tou keme di kage nayedema neleyode tobou ya? de yodulo i.

⁵³ Kegemou, Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, O Kedia Dihia e tou ke ni na ho fogou babe, ni tofousogo tofolou mei. E kafei kene ni na ho fogou babe, nime fi tofousogo tofolou keme ta mala ile mei. ⁵⁴ O koyoha ma tou bou ma kafeibou ke noubabe, eme fi tofousogo tofolou ke molou. Uwage sawisiale kelege, o keme a haguagiba, gehe degele. ⁵⁵ Yobe, ma tou be damaledo nale, haba ma kafeine damaledo huei. ⁵⁶ O koyoha ma tou bou ma kafeibou ke noubabe, o keme abou de dalale, haba ane ebou de dalale. ⁵⁷ Aye Godi, eme you kegenou daladi, e a tobou mou migile, you e neleya ke ane you kegenou dala. Nebe kenou tefei, o koyoha ma tou noubabe, eme ma neleya ke tofousogo tofousogo tofolou. ⁵⁸ Ou koume hebenitou ge migi. Ni kou guai kedia ou mana ke nala imamou be, diame olou fei tofigile i. Kenou si o koyoha ou kou noubabe, eme tofousogo tofousogo tofolou. ⁵⁹ Yesuha sa Kaperneamkou dalali, die egei mosoduge hehegie tobou di kelegebe, e ta ke hehegie tobolou delei.

Ta Yesuha tobolou keme fi tofousogo tofolou kaha ta

⁶⁰ Yesuha e tou bou e kafeibou kaha ta ke tobou mou, e dabai degele idi o sasai sudo kedia dulomou, e

egei tobolou keme hagido duguluyode tobolou i. Di ta dulo sagai meiyode tobolou i. ⁶¹ Gofou dege tobolou imou, Yesuha tawalemou, diamokou kou gue yodu, a ta ke tobou kahage ni amokou damaleyodei ke dafa ili? ⁶² O Kedia Dihi keme you delei sa kokou haba bolou ma folouba duguobabe, nige kage tawale ile?

⁶³ Duo Bolofeha nele kahage ni fi tofousogo tofolou ke molou. Ni tou ha nele kahage nime mou youwanou dala. Ta a tobolou keme ni dulo tou babe, Duo Bolofeha nele kahage ni tofousogo tofousogo tofolou ile. ⁶⁴ Kenou si ni o ilo kelebe damaleyodele iyo mei. Ta e tobou kaha e sibigebe kou gue, o damaleyodele ili mei kedibou, haba o e tolou ba, ho o kediamokou sesegulo o kebou olou fei keme afu kugulege you kou tawalemou haguei. ⁶⁵ Kegemou, e haba tobou, kegei kaha degemou a nimokou kou gue kou tobou, Aye Godiha o takou tobou li mei debabe, o keme amokou ta haguale sagai mei.

⁶⁶ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o sasai sudo kedia ta e tobolou ke dulomou, e tobekou muguomou, e sesele yalebe dafa i. ⁶⁷ Dafa imou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kediamokou, nime a tou fogou yalamou degele ili? de yodu.

⁶⁸ Kegemou, Saimon Pitaha kou gue tobou, Hiye O, eige o koyokou yale? Eibe ne ta kenou dubasi, ei fi tofousogo tofolou ke molou. ⁶⁹ Eige name o bolodo, Godiha tobou mou hagueidade tawale ili.

⁷⁰ Kegemou, Yesuha tobou, damaledo, nime ma dabai degedi o olou fei 12 kege. Age nime kou makaiye, kenou si ni o tanou tabe Tamaha dihi. ⁷¹ Ta Yesuha tobou keme Saimon Iskariotha dihi Judas tobou. Judashage eme ho o kediamokou sesegulo ke you kou tawale delei.

Yesu e ba moso togoga imamou kefegulu kokou i

7 Kegemou, Yesube sa Galiliya kenou siei. E sa Judiakou ilebe dafai, yobe Juda o kedia e wala ila domou. ² Sa Galiliya ke sumou be, Juda o kedia ba moso togogama kefegudi sawisie hiye keme hafei degei. ³ Kefegulo ke hafeido degeimou, Yesuha e mala dia emokou tobou, name sa kou tou fogou ba, Judiakou iba, ne dabai degele idi o kediage na midihoge gehe milou gouba duguloyode tobolou i. ⁴ O taha dabai e degedi keme o sasai sudo kedia tawamabado-mou be, e mogogou degediyo mei. Na ileba, midihoge daga daga na milou gadi ke sa sa o olou fei kedia di-hile kokou ge milou gayede tobolou i. ⁵ E mala diame emokou ta damaleyodele ili meido. ⁶ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, dabai a degele kaha sawisie keme you dala. Nime nibukou ile deba, haba habage ile deba kene tabou mei. ⁷ Sa sibige o sasai kediage nibou dafa iyo mei, anou dafa ili, yobe a die midihoge kasagai ke tama dege tobolou kaha degeimou. ⁸ Nime kefegulu kokou yama. Ame habage ile. Yobe, dabai a degele kaha sawisie keme you dala kaha degeimou. ⁹ E kege tobou mamou be, sa Galilikou nou delei, ta ili mei.

¹⁰ Kegemōu, e malā diā kefegulu kokōu diābukōu youmōu, ene habage amafei womōu gue ibe, o sasaj kedia ta tawale ili mei. ¹¹ Kegeimōu, Juda o kedia ke- feguo dalaguali, e dugulamōu ka isemōu, o keme kou? de yodulo i. ¹² O sasaj kediae amafeinōu, eme o bolō- doyodele i. Haba ilo kediae, eme ogōu gai tā tobōu di oyodele i. ¹³ Kenōu si diā Juda hiye o kedia mokōu gue degeimōu, Yesuhā degeli keme tamā dege tobolōu ili mei, amafeinōu tobolōu i.

¹⁴ Kegemōu, kefegudi sawisie kelege kefeguo dalaguali, duo tofōu mōu, Yesu e Godihā moso kekaimidu folomōu, egei yomogōu hehegiei. ¹⁵ E Godihā tā hehegie tobolōu dalamōu, Juda o kedia ke- sigiemōu, o kōume tewebe kiliya kele molou? Kuolōu yo dulo i o kediae emokōu be ta hehegili meiyode tobolōu i. ¹⁶ Yesuhā kōu gue tobou, tā a hehegie tobōu di keme mayōu mā tā mei. O a tobōu mōu migi o ka- hā, e tayode tobou. ¹⁷ O koyohā Godihā tagali sagaj ke sesele tagaibabe, enōu si tā a tobolōu keme damaledo Godihā tadade tawale. ¹⁸ O koyohā tā yōu tagali sagaj kenōu tobōu babe, o keme yōu e hūnōu hebele foguomōu tobolōu. Dabai degedi o koyohā o e tobōu mōu haguei o kahā hū kenōu hebele foguobasi, o keme damaledo tā tobōu di o, ogōu gai tā ta tobōu diyo mei.

¹⁹ Yesuhā haba tobou, Moseshāge nīmokōu kuolōu tā kōu māiye, kenōu si nī o tahā ta kuolōu tā ke sesele idiyō mei. Nī kageimōu a walamōu degele iya? de yodulo. ²⁰ Diā tobolōu i, nāme duo kasagāiye tou o. O koyo diā nā walamōu degele iya? ²¹ Kegemōu e sima tobou, nige a misiholo duwodi sawisie kelege midihō gehe tanōu fei ke milou kokōu nōu fi mā ili. ²² Moseshāge nīme o sisigo kedia kolo diafigile idi ke † hegi. Kenōu si nī kōu guai o kediae, Moseshā kuolōu tā ke malī mei kelege kōu yomogolōu i. Kegei kahā degemōu, misiholo duwodi sawisie kelegene, nige nī o sisigo kedia kolo diafigile idi. ²³ Misiholo duwodi sawisie kelege, nī o sisigo kedia kolo diafigile idi keme Moseshā kuolōu tā gobōu diyo mei debabe, misiholo duwodi sawisie kahā a do o milōu goumōu bolō degei keme, kageimōu gofōu degele iya? ²⁴ Midihō ta obe milōu gouba, nī dugubabe, nī mōu figa tobōu dama. Midihō e milōu ga i ke figa tobōu lababe, nige doudonōu tobōu ma.

O sasaj kediae Yesu eme koyo domōu defeido tawalamōu degele i

²⁵ Sa Jerusalem o sasaj ilo kedia Yesuhā degegolou ke duguomōu, hiye o kedia walamōu degele i obe kuhē? dema diōusie yoduga i. ²⁶ E tamakōu tafalali, e tā ke hehegie tobōu mōu be, o tae ta e akoguyo mei. Di hiye o kediae eme damaledo Godihā makai o Kelesudade de tawale ilidei? ²⁷ Kenōu si o kōume dige e sabe kōu tewe. Godihā makai o Kelesuhā hagubasi, o taeye e sabe ta tawale meiyode tobolōu i.

† Juda o kedia die o sisigo kedia kolo diafigidi keme Godihāge di- ame yōu e biyodema makadi. Stat 17:12 kokōu Godihā Abrahamkōu, nī o dihi malā feleba, die sawisie olōu fei dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeede tobou.

²⁸ Kegemōu, e Godihā moso kekaimidu egei hehegie tobolōu gi, hiligedo yodu, nī tawalibe nige ame kōu teweyodele ili? Haba mā sane nī kōu teweyodele ili? Ame mayōu mā tagaiya ke haguei mei. Damaledo tanōu tobōu di o kahā tobōu mōu, a kuhe haguei. O keme nī ta tewe mei. ²⁹ Anōu si eme kōu tewe. Yobe ame ebōu de dalali, e a tobōu mōu kuhe migi kahā degemōu.

³⁰ Kege tobou kahā dowoye, o kedia e tōu lamōu degele i. Kenōu si ta tolōu ili mei, yobe sawisie Godihā o kedia e tolōu ile ke makai keme you dala kahā degeimōu. ³¹ O sasaj kefegu kilegebe, o sūdo emokōu damaleyodema, kōu gue tobolōu i, Godihā makai o Kelesu e hagubabe, midihō gehe gehe e milōu gale kahāge o kōumahā milōu golu keme gabale sagaj meiyodele i.

Juda hiye o kedia die kasamane o tobōu mōu Yesu did- iō degelamōu haguasiei

³² O sasaj kedia Yesuhā degeli ke amafeinōu tobolōu imōu, Farisi o kedia dulomōu, diābōu mogōu du dalaguadi hiye obōu kedia die kasamane o kedia to- bōu mōu, Yesu tolōu ba tā salamōu haguasiei. ³³ Kege- mōu Yesuhā diāmokōu tobou, ame nībōu de huyade- feinōu dala demaba, o a tobōu mōu haguei o kokōu haba bohōlōu mā ile. ³⁴ A fogōu ibabe, nī a kouba ta dugulo mei. A ileba dalale kokōu be nige ta ile sagaj mei. ³⁵ Kege tobōu mōu dulomōu, Juda o kedia diōusie yoduga i, o kōumahā di e kouba ta dugulo meiyode to- bolōu keme e kiliya ilamōu? Eme Juda o sasaj ilo kele, Grik sabekōu dalagua kedia mokōu ilamōu? Haba Grik o sasaj kedia mokōu egei hehegie ilamōu? de tobolōu i. ³⁶ E fogōu ibabe, nī a kouba ta dugulo meiyodei. Ha- ba e ileba dalale kokōu be nige ta ile sagaj meiyode to- bou kahā e sibigebe kagei? de yodulo i.

Yesuhā tā makaibe fi nedi huei kokōu mā tobou

³⁷ Kefegudi kahā uwage sawisie keme sawisie hiye- do. Sawisie hiye kelege, Yesuhā haguā tafalali, hilige- do kōu gue tobou, o koyohā huei nale sagaj degeibabe, amokōu haguaba, huei kōu nayede tobou. ³⁸ Godihā kuguokōu nalaj dala keme kōu gue, o amokōu damaleyodili o keme e duledube fi nedi huei kahā folo amamōuba ilenōu dalaleyode tobou. ³⁹ Yesuhā fi nedi huei ke tobou kahā sibigebe Duo Bolofei. Habage damaleyodele i o sasaj kedia tōu yedema, Godihā Duo Bolofei tobōu ba migile. Yesuhā tā ke tobou kelegebe Duo Bolofei keme nelī mei, yobe Godihāge Yesuhā hūbe solōumōu hebele foguli mei, you kelege e tā ke kuhe tobou.

O sasaj filemōu sosōu bolou degei

⁴⁰ O sasaj kedia Yesuhā kege tobōu mōu dulomōu, ilo kediae, o kōume habage-degele-duguo-tobōu di- o di e haguale ke dia dalaguabe kuhēyode tobolōu i. ⁴¹ O ilo kediae o kōume Godihā makai o Kelesuyode to- bolōu i. Ilo kelege tobolōu ibe, Yesu eme Godihā

makai o Kelesu mei. Yobe, Kelesuha hagubabe, ɛme sa Galilikou ge tofogou haguale meiyodele i. ⁴² Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha makai o Kelesube hiye o Devitha huti. Kegei kaha degemou, ɛme Devitha sa Betlehemkou ge mala feleyode tobolou i. ⁴³ Kege tobolou iligibe, o ilo kelesu Yesukou damaleyodele i, haba ilo kediamame dafa i. Fi tanou degele ili mei. ⁴⁴ O ilo kediamame ɛ tolou ba didio degelamou degele iye, kenou si ɛme o taha ta tou li mei.

Juda hiye o kediamame Yesukou damaleyodele ili mei

⁴⁵ Kegemou, kasamane o kediamame bohoulou ma yai. Mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kediamamokou ya fologoumou, diaɛge ni kageimou o ke tolou ma wolou haguasieyo mei? de tobolou i. ⁴⁶ Kasamane o kediamame tobou, ta o kaha tobou di keme daga. O tae ta ɛ tobou di sagai kege ta tobou diyo meiyode tobolou i. ⁴⁷ Farisi o kediamame, nime ɛ tobolou kokou damaleyodele ili? de yodulo i. ⁴⁸ Ni dugulube, gamani obou, Farisi obou olou fei eige emokou de damaleyodele imou dugulo ili? Ei ta damaleyodele iyo mei. ⁴⁹ O sagai kuolou ta ta tawale ili mei kediamame si emokou damaleyodele i. O sagai kediamame Godiha toboube, diame habage makoloyode tobolou i.

⁵⁰ Farisi o ta Nikodemus ene kokou duwei, ɛme Yesukou kou i o. O kaha yogo diamokou yodu, ⁵¹ di kuolou taɛge, o tabe mou de ta sa idi? Di kege ta degediyo mei. O ta ta salamou be, o kaha you degagai ke tobou mou, di defei do dulomou kuhe ta sa idiyode tobou. ⁵² Yogo dia Nikodemuskou kou gue tobolou i, nane sa Galili o sa degei. Na ile, Godiha kuguokou habage-degele-duguo-tobou di-o sa Galilikou ge ta de haguei deba husouma duguye de tobolou i.

[O kediamame midihou kasagai milou sagai ke wolou haguasie, Yesukou felegai

⁵³ Kegemou, o kediamame die mosokou fogou yai. **8** Yesu ɛ bitou Olivkou ile felei. ² Sabiyomou, ɛ bohoulou ma ile, Godiha moso kekaimidu foloumou, o sagai sudo haguasie kefeguo silema dalaguamou, ɛ duwoli, egei hehegiei. ³ Egei tobolou duwomou, Moshah kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kediamame sagai ta, o hiyou degei ke tolou haguasie, o sagai kediamame dihile kokou tefegile i, ɛ midihou kasagai milou mou kou dugulo i kaha degeimou. ⁴ Sagai ke tafalamou, dia Yesukou kou gue tobolou i, Tisa, eige sagai koume o taha hiyouye wolou sumou dugulo i. ⁵ Moshah kuolou taɛge sagai kegeli keme igiye wouba tolo iyedei. Nage kage tawaiya? ⁶ Dia ke yodulo ibe, mou youwa yodulo ili mei. Yesu ɛ ta ta tobou ba dia tefele dulo, ɛ kuhe ta salamou degele i. Kenou si ɛ bale mulomou, doboyouye mihikou nalagai.

⁷ Kegemou, dia haba yoduga imou, ɛ haguamou tobou, ni kile o koyoha midihou kasagai ta milou li mei debabe, sagai keme o kaha ebukou do igi mala fayede tobou. ⁸ E kege tobou ma, haba bale fiyamou doboyouye mihikou nalaga duwei. ⁹ Dia Yesuha ta ke tobou

mou dulomou, dia tanou tanou fogou ma yolugi mei degei. Odo kediamame diabukou youmou, o ilo kediamame habage yai. Kelebe Yesuha esofei dalamou, sagai kenou si kele tefelei.

¹⁰ Kegemou, Yesuha haguamou, sagai kokou yodu, o kediamame kiliya yolou? O tae namokou ne midihou kasagai kaha hebe keme nelu mei? ¹¹ Hiye o, kegeli mei, dia amokou ma midihou kasagai kaha hebe keme ta nelu meiyode tobou. Yesuha emokou kou gue tobou, ame namokou hebe kasagai ke ta nelu mei. Na ileba, midihou kasagai haba ta milou dayede tobou.] †

Yesube sa sibige koumahou hohou hiyedo

¹² Kegemou, Yesuha o sagai kediamokou haba kou gue tobou, ame sa sibige koumahou hohou hiyedo. O koyoha a sesele ibabe, ɛ huliaya ta siale mei, ɛme fiha hohou hiyedo ke molou. ¹³ Kege tobou mou, Farisi o kediamame, na nou degedi kou tobolou kahage, o eige ne ta keme ta dulo damaleyodele sagai meiyode tobolou i. ¹⁴ Yesuha sima tobou, a mayou degedi ke kou tobolou ye, kenou si nige ma ta dulo damaleyodema. Yobe, sa a dala dema haguei kebou, a ile sabou keme mayou kou tewe kaha degeimou. Ninou si sa a dala dema haguei keme ni ta tewe mei. Haba a ile sa keme ni ta tewe mei. ¹⁵ Nime sa sibige koumahou midihou kenou figa ta sa idi. Anou si ta sadibe dafaiye, ¹⁶ kenou si a figa ta soubabe, a damaledo kenou tobolou. Yobe ame masofei dala mei kaha degemou. Ame ma Aye a tobou mou haguei o kebou de dala. ¹⁷ Ninou ni kuolou ta kuguo kokou be kou gue nalai dala, o bolouye ta tanou fei tobou babe, ta keme damaledo tobolou yode tobou. ¹⁸ Kegemou, a mayou degedi ke tobolou kuhe. Haba, ma Aye Godi, ɛ a tobou mou haguei o kahane a degedi ke tobolou.

¹⁹ Kegemou, Farisi o kediamame emokou ne ayebe kou? de yodulo i.

E tobou, nige ame tewe mei. Ma Ayene nige ta tewe mei. Ni a tawali debabe, nige ma Ayene tawaliyode tobou.

²⁰ Yesuha ta ke tobou kelegebe, ɛme Godiha moso kekaimiduge sele sa idi ke hafei dege tafalali, egei hehegie tefelei. Kenou si o tae ɛ ta tou li mei, yobe sawisie Godiha makai keme you dala kaha degeimou.

Yesuha sa ɛ ile kokou be o sagai kediamame ta yale sagai meiyode tobou

²¹ Yesuha haba o sagai kediamokou tobou, a fogou ibabe, nige a ka ile. A ile kokou be ni ta ile sagai mei, nime midihou kasagai milou ga idi kaha degemou, nime tofigile ile. ²² E kege tobou mou dulomou, Juda o kediamame diousie kou gue tobolou i, ɛme yousie wouba tolo ilamou tobolou dei? Kegei kaha a ile kokou be ni ta ile sagai meiyode kuhe tobouyode tobolou i. ²³ Kegemou Yesuha diamokou tobou, nime hayemou o. Ame tagetou o. Nime sa sibige koumahou o, ame sa sibige

† Tewe o ilo kediamame tawale ibe, maka [...] koumahou mogou du dala ta koume Jonha nalai mei, kenou si o tae habage nalaidade tawale i.

kōumahā o mei. ²⁴ Age nīme midihō kasagāi milōu ga idi kahā degemōu, nīme tofigilenōu yode tobou. Ame Yōu Kegenōu Daladi O, † nī amokōu damaleyode ho fogōu babe, nīme tofigile ile, midihō kasagāi milōu ga idi kahā degemōu.

²⁵ Kegemōu, diā emokōu nāme koyo? de yodulo i. Kegemōu ē kōu gue tobou, afu ā tobōu mōu nīōu kōu dulo i o anōu be kuhe. ²⁶ Tā ā nīmokōu tobōu lamōu degeli kōume nī midihō kasagāi milōu ga i kahā hebe kahā tā kē tobōu lamōu degeli. Kenōu si o ē ā tobōu mōu haguei o kēme damalēdo t̄anōu tobōu di o. E amokōu tobōu mōu du kenōu be āge haba sa sibige o sasāi nīmokōu tobōu di.

²⁷ Kege kōu tobouye, kenōu si diāge eme ē Ayeḥā tā tobolōu dade ta tawale ili mei. ²⁸ Kegeimōu, Yesuhā di-amokōu tobou, nī O Kediā Dihi kē sugūtōu hebele fogubabe, nīge āme Yōu Kegenōu Daladi Odade tawale ile. Kegeibasi, nīge āme mayōu mā tagaiya kē degediyo meidade tawale ile. Age mā Ayeḥā amokōu tobōu mōu du kenōu tobōu mōu ili. ²⁹ O ē ā tobōu mōu haguei o kahāge āme dogōu guonōu dala. E ā tōu fogōu li mei, āge ē hohō degedi kenōu degegadi kahā degeimōu. ³⁰ E kege tobōu mōu, o sasāi sūdo kediā dulomōu, emokōu damaleyodele i.

Damalēdo tā kahāge o sasāi di kofōu ga degele dala

³¹ Kegemōu, Yesuhā Juda o sasāi emokōu damaleyodele i kediāmokōu, nī mā tā kē dulo defēido tōu babe, nīme mā dabai degedi o bolōdoyode tobou. ³² Nī mā tā damalēdo kē tawale ibabe, nīme kofōu ga degele ile. ³³ Kegeimōu diā kōu gue sima tobolōu i, eibe Abrahamhā hūti, eibe sa ta o kediā hayedu ta deleli mei. Fisimōu dabai degele idi kēme ei ta degele idiyo mei. Nāge eibe habage kageimōu kofōu ga degele ileyode tobōu ya? de yodulo i.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, ā nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe, midihō kasagāi milōu di o kēme kofōu ga dege ta daladiyo mei, eme midihō kasagāi kahā dabainōu degele daladi. ³⁵ Midihō kasagāi kahā dabai degele idi o kediāme Godihā sosōu bōu de ta tofousogo tofolōu ile mei. Godi yōu ē sisigo kediānōu si tofousogo tofousogo tofolōu ile. ³⁶ Godihā ē Dihihā degeiyenōu, nī kofōu ga degele ile kēme damalēdo kofōu ga dege yōu kegenōu kuhe dalale.

³⁷ A tewe, nīme kōu Abrahamhā hūtiye, kenōu si nīge āme wouba tolo ileyodema ama dalagua kahā degemōu, mā tā kōume nīge ta dulomōu tolōu ili mei.

³⁸ Age nīmokōu be mā Ayeḥā amokōu hegi kē tobōu di. Nīne nī ayeḥā nīmokōu tobou kenōu degele idi.

³⁹ Kegemōu, diāge Abraham eme ei kōu guai oyode tobolōu i. Yesuhā sima tobou, Abrahambe nī kōu guai o debabe, nīne midihō ē milōu gadi sagāi kenōu milōu ga idi. ⁴⁰ Damalēdo tā Godihā amokōu tobou kēme ā nīmokōu kōu tobouye, kenōu si nī ā wouba toloyode tobolōu ili kuhe. Midihō kēme Abrahamhāge kege ta degeli mei. ⁴¹ Nīme nīōu nī ayeḥā degegadi sagāi, nīne

† Yesuhā hū tabe Yōu Kegenōu Daladi O. Godihā hūne Yōu Kegenōu Daladi O. Dillie hūbe tanōu fei.

kenōu degele iliyode tobou. Kegeimōu, diā sima tobou, eibe sasāi hiyou mōudi o kediā sisigo mei. Ei Ayedobe Godinōu yode tobolōu i. ⁴² Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, Godibe nī Aye debabe, nī amokōu hohō degele ili. Yobe āme Godikōu ge hagua dala kahā degeimōu. Ame mayōunōu tawaga hagueli mei. Godihā tobōu mōu ā kuhe haguei.

⁴³ A tobolōu kēme nī kageimōu tawale iyo mei? Yobe, nī mā tā dulo dafa idi kahā degemōu. ⁴⁴ Nīme nī aye Tamahā sisigo. Nī ayeḥā tagali kenōu degelamōu degele ili. Nī aye eme afudo o womōu tofigie haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuhe. Eme tā damalēdo ta tobōu diyo mei, damalēdo tā kēme ē tōu li mei kahā degemōu. E ogōu gai tā tobōu dibe yōu ē t̄anōu tobōu di. Yobe eme ogōu ga tobōu di o, ogōu gadi midihō kahā ē obōu kahā degemōu. ⁴⁵ Anōu si damalēdo t̄anōu tobōu diye, nī mā tā damaleyodele iyo mei.

⁴⁶ Nīge ā midihō kasagāi milou ta de tawale ili? Kegei ta tawaiababe, nī toto tamā dege tobōu ma. Age damalēdo tābe kōu hehegediye, nīge mā tābe kagei kahā degeimōu damaleyodele iyo mei? ⁴⁷ O sasāi Godihā ē sisigo kediāme Godihā tā dulo sesele idi. Nīme Godihā sisigo mei kahā degemōu, nīge mā tā dulo ile mei.

Yesuhāge Abrahambe ē adiōu hā malā felī mei kelege, āme mayōu kege deleiyode tobou

⁴⁸ Kegemōu, Juda o kediā Yesuhā tā simamōu, nāme Samaria o, duo kasagāiye toudei? de tobolōu i. ⁴⁹ Kege susuga tobolōu imōu, Yesuhā kōu gue tobou, āme duo kasagāiye tou o mei. Ame mā Ayeḥā hūnōu hebele fogudi. Kenōu si nīge mā hū huyafei degele ili. ⁵⁰ Ame mayōu mā hū hebele fogulamōu degeiyo mei. O tahāsi mā hū hebele fogulamōu degeli. O kēme tā sai fidi Hiye O. ⁵¹ A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe, o koyohā mā tā kē duloba defēido tōu babe, o kēme tolo ile mei.

⁵² Kegemōu, Juda o kediā emokōu, eige nāme duo kasagāiye toudade tawale iliyode tobolōu i. Abrahambe tolo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāne tofigile hobogouye, kenōu si nāge o koyohā mā tā duloba defēido tōu babe, eme tolo ile meiyode tobolōu. ⁵³ Nāge ei kōu guai o Abrahambe huyafei dege-ma nānōu si hiyedo o dala dale? Eme tolo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāne kōu tofigile hobogou. Nōūge nāme koyoyode tawaiya?

⁵⁴ Yesuhā sima tobou, ā mayōusie hohōbōu babe kēme mōu yōuwa degeli. Mā Aye, nīge nī Godiyode tobolōu idi kahānōu si mā hū hebele fogudi. ⁵⁵ Nīge eme tewe mei, anōu si eme kōu tewe. Age eme tewe meiyode tobōu babe, āme ogōu gai tā tobōu di o, nī s̄a degei dala. Kenōu si āge mā Ayebe kōu tewe, ē tābe ā dulomōu tolōu daladi.

⁵⁶ Nī kōu guai o Abrahamhāge ā migile kē duguloyodema hohō dege dalali, ā migimōu duguomōu hohō hiyedo degei. ⁵⁷ Juda o kediā emokōu tobolōu i, nāme nē sadebebe olōu fei 50 kege degeli mei, you dalaye, kenōu si nāge Abrahambe kōu dugu dale? ⁵⁸ Yesuhā

tobou, a nɪmokoũ damaledo tobolou kuhe, Abraham e deleli mei kelege, ame Mayou Kegenou kuhe Delei. †

⁵⁹ E kege tobou mou, Juda o kedia igi mouma, e walamou kou degele iye, kenou si e Godiha moso kekai ke tou fogou, amafei fogou i.

Dihɔ du degei o kaha ta

9 Yesuha sulugi dugube, dihɔ du degei o ta duwomou dugu. O keme e adiou ha dihɔ du degei kegei kuhe mala felei. ² Yesuha o ke dugumou, e dabai degedi o kedia emokou yodulo i, Tisa Hiye, o koume e adiou ha mala felemou dugube, e dihɔ du degei dugu keme kageimou degei? O koumaha you e midihɔ kasagaiye degei? Haba, e aye e adiou dilie midihɔ kasagaiye degei?

³ Kegemou, Yesuha tobou, kegei mei, o koume midihɔ kasagai ta milou kaha hebeye degeli mei. E ayebou e adiou bou diliene midihɔ kasagai ta milou li mei. Keme Godiha e neleye o kou bologuuba bolɔ degeiba ni dugulo ile kaha degeimou, e dihɔ kuhe du degei. ⁴ Ifi sabiyei dala kou bou ge, o e a tobou mou haguei o kaha e dabai keme di degeme. Hulia degeibabe, o tae ta dabai degele sagai mei. ⁵ A sa sibige kuokou dala kou legebe, ame sa sibige kuokou hohogudi hohɔ sa degei.

⁶ Kege tobou ma, Yesuha koso mihjokou hele muguo, kosobou mihjibou tiagewoma, dihɔ du degei o kaha dihɔ kokou dogoguomou, ⁷ na ile, huei hiei Siloamkou to toyede tobou. Ta Siloam kaha e sibigebe kou gue, o taha o ta tobou mou i. Yesuha dihɔ du degei o ke tobou mou ile, to toma, bohoulou ma hagulugi, e dihɔ bolɔ degeimou e bimai olou fei bologua dugu.

⁸ Kegemou, dihɔ du degei o keme, e mosoma diabou, haba afu e sele hawagoumou kou dugulo idi o kediabou dia e dihɔ bolɔ degei ke duguomou yoduga i, o koume sele hawaga duwodi obe kuhe? dele i. ⁹ O ilo kediage, damaledo, eme kuhoyodele i. Haba o ilo kelege tobolou ibe, kegei mei, eme o ta, e midihobe sele hawaga duwodi o kaha midihɔ sa degei. Kegeimou, o kaha you tobou, o keme anou kuhoyode tobou.

¹⁰ Kegemou, o kedia emokou, ne dihobe kageiye bolɔ degelou? de yodulo imou, ¹¹ e tobou, o ta e hube Yesuyodele idi kaha mihj kosobou de tiagewoma, ma dihokou dogoguomou, amokou na ile, huei hiei Siloamkou to toyedeimou, a ile to tomamou, a kuhe bologua duguluyode tobou. ¹² Dia e o keme kou? de yodulo imou, ege a tewe meiyode tobou.

¹³ Kegemou, dia o e dihɔ bolɔ degei o ke Farisi o kediakou wolou yai. ¹⁴ Sawisiei Yesuha kosobou mihjibou tiagewoma, dihɔ du degei o ke bologuai sawisiei keme misiholo duwodi sawisiei. ¹⁵ Kegei kaha degemou, Farisi o kediage o emokou, ne dihobe kageiye bolɔ degei? de yodulo i. Ege, o kaha kosobou mihjibou tiagewoma, ma dihokou dogogumou, a to toma, dihɔ bolɔ degeimou bologua duguluyode to-

† Ta Yesuha tobou kaha sibigebe ame Godiyode tobou. O You Kegenou Daladi O keme Godiha you e hy ta.

bou. ¹⁶ Kege tobou mou, Farisi o ilo kediage, o dihɔ du degei o bologuai o keme Godiha tobou mou hagueli meiyode tobolou i. Yobe, eme misiholo duwodi sawisiei kaha kuolou ke sesediyo mei kaha degeimou. Haba o ilo kelege kou gue tobolou i, eme Godiha tobou mou hagueli mei debabe, ege midihɔ gehe gehe ke ta milou gadiyo mei. Midihɔ kasagai degedi oyege kege degediyo meiyode tobolou i. Kege tobolou imamou, dia fi tanou degele ili mei, filemou sosou bolou degei.

¹⁷ Kegemou, dia o e dihɔ bolɔ degei o kokou haba yodulo i, o ne dihɔ bologuai o keme nage kagei oyode tawaiya? O kaha e, o keme habage-degele-duguo-tobou di-oyode tobou.

¹⁸ Kenou si Juda o kediage o dihɔ du degei ke bologuomou bolɔ degei keme ta damaleyodele ili mei. Dia o ta tobou mou ile, o dihɔ du degei ke bolɔ degei kaha e ayebou e adiou bou wou ma hagumou,

¹⁹ diliemokou yoduga i, o koume de nele dihi? Nelege o koume e adiou ha mala felemou dugube, de dihɔ du degei dugulo i? E ifibe kageiye dihɔ bolɔ degeidugomou suya? de yoduga i. ²⁰ E aye dilie e adiou diliege, o koume ele dihido. E adiou ha mala felemou dugube, dihɔ du degei keme you kegei kuhe dugulo iyode tobolou i. ²¹ Kenou si, e kageiye bolɔ degeiduguo sulu keme ele ta tawaiyo mei. O ele dihi e dihɔ bologuai o keme koyo kene ele ta tawaiyo mei. Ele dihibe hiye degei kaha, ni youmakou nou yoduba, you tobolou ke дума. ²² E aye dilie e adiou diliege Juda o kediakou gue degemou kege kuhe tobolou i. Yobe, Juda o kediage o koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyode tobou mou be, o keme egei mosokou folodayede tobolou idi kaha degeimou. ²³ Juda o kedia kuolou ke ma i kaha degeimou, o e dihɔ bolɔ degei kaha e aye dilie e adiou dilie, ele dihibe hiye degei kaha degeimou, ni youmakou yodumabeede kuhe tobolou i.

²⁴ Kegemou, Juda o kedia o e dihɔ bolɔ degei ke haba haguismou hagumou tobolou i, na Godiha huya ke damaledo tanou tobou yedele i. Ei tawalibe, o nabou de ta kei o keme midihɔ kasagai milou di odadele ili. ²⁵ O kaha tobou, o keme midihɔ kasagai milou di o sagai, haba kegediyo mei sagai, kene a ta tewe mei. Tanou fei a tawalibe, ame kou dihɔ du degei oye, ifibe ame bologua duguomou sulu kuhe.

²⁶ Kegemou, dia emokou, o kaha e namokou kage degelou? Ne dihobe e kage degeiye bolɔ degelou? de yoduga i. ²⁷ E diakou tobou, age nimokou kou tobouye, ni ta dulo ili mei. Nige haba kadegeimou dulamou degele iya? Nige e dabai degedi o degelamou degele ili?

²⁸ Kegemou, dia e susugamou be, nanou si o kaha e dabai degedi o. Haba eibe Mosesha dabai degele idi oyodele i. ²⁹ Ta Godiha Moseskou tobou keme ei kou tewe. Haba ne dihɔ bologuai o kaha sa e tofoguou mou haguei keme ei ta tewe mei. ³⁰ O afu dihɔ du degei o kaha tobou, nime totou degemou tobolou ili. Nige e tofoguou haguei sa keme tewe meiyode, kenou si e ma dihɔ bologuomou bolɔ degei. ³¹ Di tewe, o sasai midihɔ

kasagaj milolou idi kedia diho baga tobou mou be, Godihage die diho baga tobolou keme dudiyo mei. Godikou hohobou di o sasaj, Godihag tagali kenou degele idi kedia diho baga tobou mou si, Godihag die ta dudi. ³² O e adiou ha diho du degei kegei kuhe mala felej ke bologuoumou bolu degei kahag tabe di afu ta dulo idiyo mei. ³³ O keme Godihag tobou mou hagueli mei debabe, ege dabai kege ta degele mei.

³⁴ Kegemou, Farisi o kedia gofou degemou, o e diho bolu degei kokou, name ne adiou ha na mala felejimou kelege, na midihog kasagaj yomogou milou gamou hagulugi ifine kuhe. Na eimokou egei tobou dayedele ima, hele mugulo i.

Damaleyodili mei o kediame diho du degei o sa degei

³⁵ Yesu dube, hiye o kedia o e diho bolu degei o ke hele muguyode tobolou imou dulomou, e o ke kolugi duguomou, o kokou, nage O Kedia Dihi kokou be de damaleyodili? de yodu. ³⁶ O kahag yodu, Hiye O, O Kedia Dihi keme koyo? Na amokou tobou ba, ane tawaleba emokou damaleyodeleyode tobou. ³⁷ Yesuhag tobou, nage o keme kou dugu. Eme nabou de ta kolu kuheyode tobou. ³⁸ Hiye O, ame ifi namokou damaleyodili kuheyode tobou ma, yubu sugulo fiya duwoli, Yesukou diho baga tobou.

³⁹ Kegemou, Yesuhag tobou, a sa sibige kuokou hagueibe, o sasaj figalamou haguei. Kegeiba, o diho du degele i kedia diho bolu degeiba, haba o diho bolu kediame diho du degele ileyode tobou. ⁴⁰ Farisi o ilo, ebou deleigui kedia ta ke dulomou, nage eine diho du degei dugulu? de yodulo i. ⁴¹ Yesuhag tobou, ni diho du degele iyodele i debabe, nime midihog kasagaj kahag hebe ta molou dala mei. Kenou si ni niou sie nime diho boloyode tobolou i kahag degemou, nime midihog kasagaj kahag hebe keme molou dala.

Yesube wai sipsip dia daladi o bolofeido

10 Yesuhag kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyohag wai sipsip kekaimidu folobe, folodi a kou dalaba, kekai tageya gabama fiyoubabe, o keme wai sipsip hiyou mou di o. ² O kekai aya kenou solouma folodi o keme damaledo wai sipsip dia daladi o. ³ Wai sipsip dia daladi o kahag falamou be, kekai kahag adi dia daladi o kahag a tefei sougou mou, e folo toumou be, wai sipsip kedia e ta ke dulo idi. Die hu tanou tanou solou haguissoumou dulo imou be, e sosogou tamakou fogou idi. ⁴ Sosogou tamakou folomou, eme ebukou imou be, e wai sipsip kediage e habage yadi, yobe dia e ta kou tewe kahag degeimou. ⁵ O tae ibabe ta sesele yale mei. Dia mou kama fosigile, yobe o kahag tabe dia ta tewe mei kahag degeimou. ⁶ Yesuhag o kediakomou ta makai ke tobou mou be, o kediage sibige ta tawale ili mei. ⁷ Kegemou, Yesuhag haba kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, mayou ame wai sipsip kekaimidu folodi a. ⁸ A hagueli mei kelegebe, o ilo kediabukou haguasiemou, gule wai sipsip dia daladi oyodele idi. Kenou si o kediame

wai sipsip hiyou mala idi o. Dia tobolou be, wai sipsip kediage ta dulo idiyo mei. ⁹ Ame wai sipsip kekaimidu folodi a. O koyohag a keleya ke felejibabe, a o ke mamolou. Kegeiba, o keme muma felema dega dalalibe, hegie ta degele mei.

¹⁰ Hiyou mou di o kediage haguasie, wai sipsip hiyouye mouma, ilo kele woumou tofigile idi, haba ilo kelebe makolo idi. Anou si, diame tofousogo tofousogo tofolou ke mala iyadomou kuhe haguei. ¹¹ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Wai sipsip dia daladi o boloyege wai sipsip kahag dowoye, tolo ilebe tabou mei. ¹² Sele dabainou degedi o wai sipsip dia daladi o keme, wai sipsip kedia obou mei. Si soye haguba duguba, wai sipsip kedia tou fogou kama folo. Kama foubi, si soye folo, wai sipsip ilo kele wouba, ilo kele kama fosigile. ¹³ O kegei kahage eme kama fodi, eme sele dabainou degedi kahag degemou. Wai sipsip kediakomou be e ta solou do degele mei.

¹⁴ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Age ma wai sipsip kediame olou feido tewe. Diane ame defeido tewe. ¹⁵ Aye Godihag a tewe. Ane ma Aye Godibe tewe, nebe kenou tefeibe, ma wai sipsip kediame ame tewe. Ame ma wai sipsip kedia dowoye tolo ile ¹⁶ Ma wai sipsip ilo kele kekai ta kokou dalagua kene a ile, wou ma haguale. Ma tabe diou kou tewe kahag degemou, dia ma ta duloba, ma wai sipsip kou le dalagua kebou de geleguo tanou degele. Wai sipsip olou fei ke dia dalale obe tanou fei. ¹⁷ Ma Ayehag amokou hohog degeli kahag yobe, age oe a wouba tolo ilebe tabou mei kahag degeimou. Wouba tolo ileba, haba haguag gehge degele. ¹⁸ Ame o tahag tagaiya ke tolo ile mei. A mayou ma tagaiya kenou tolo ile. Ame mayou tagaiya kenou tolo ba, haba haguag gehge degele. Ma Ayehag amokou kege degeyede tobou kahag degeimou.

¹⁹ Yesuhag kege tobou mou dulomou, Juda o kedia diou sie fi tanou degele ili mei, haba filemou sosou bolou degele i. ²⁰ O sudo kedia kou gue tobolou i, o koume duo kasagaiye touye, fi totou dege tobou mou sulu. Di e ta dudamebeede tobolou i. ²¹ Haba o ilo kediage kou gue tobolou i, duo kasagaiye tou oyege kege ta tobou diyo mei. Duo kasagaiyeye diho du degei obe ta bologuadiyo mei.

Juda o kedia Yesukou tae biyamou tobolou i

²² Kegemou, Juda o sasaj kedia Godihag mosog kahag dowo hohobou di ke kefegulo i. Keme kulio a kelege. ²³ Kelegebe, Yesu eme Godihag mosog kekaimidu dalali, kefegudi mosog, obe Solomonhag mosoyodele idi kodu siei. ²⁴ Sumou, Juda o kedia haguasie silema dalaguali yodulo i, name o keyodebe kou bou ge tobolou? Name Godihag makai o Kelesu deba, haba o ke mei deba eimokou totodo tobou yede tobolou i.

²⁵ Kegemou, Yesuhag tobou, a nimokou kou tobouye, kenou si ni ma ta ke ta damaleyodele ili mei. Midihog gehge gehge a ma Ayehag huya ke milou gadi kahage nimokou ame ma Ayehag tobou mou hagueiyodemahag hagi. ²⁶ Kenou si ni ta damaleyodele ili mei, yobe nime ma wai sipsip mei kahag degemou. ²⁷ Ma wai sip-

sip kediage ma ta uwo ke dulo idi. Age diame tewe, kegei kaha degemou dia a sesele yadi. ²⁸ Ma wai sipsip kediakokou be a fi tofousogo tofousogo tofolou ke nei kaha degeimou, diame makolo ile mei. O sasai ma dobogou tagetou dalagua kediame o tae ta igile mugulo mei. ²⁹ Ma Ayeha o sasai kediame amokou nei. Ma Aye eme nele hiyedo folodo. Ma Ayeha e dobogou tagetou dalagua kediame o taha ta igile mugulo mei. ³⁰ Abou ma Ayebou elebe tanou fei.

³¹ Haba, Juda o kedia igi mouma, e igiye wouba toloy-odema degele i. ³² Kenou si Yesuha diamokou tobou, Aye Godiha a tobou mou hagua dalali, midihogehenge sudo nimokou kou hehegedi. Kelege a midihogehenge kou degei kaha, ni dafale sagai degeimou, ni a kuhe igiye walamou degele iya?

³³ Kegemou, Juda o kedia sima tobou, midihogehenge milou gai keme tabou mei. Na Godi huyafei degei kaha degeimou, ei na igiye kuhe walamou degele ili. Yobe, name sa sibige oye, kenou si nage name Godiyode tobou di.

³⁴ Kegemou, Yesuha die ta simamou tobou, ni kuolou ta kokou be Godiha,

Age nime godiyode tobou.

Buk Song 82:6

Ke nalai dala.

³⁵ Godihage niou ni kou guai o kediame godiyode tobou. You e ta ke nalai kuguo diamokou nei keme you kegenou dalale, di ta igile sagai mei. ³⁶ Kenou si ame Aye Godiha you e biyode makama tobou mou sa sibige kuokou kuhe haguei. A mayousie ame Godiha Dihiyode tobou keme, nige kageimou ame Godi huyafei degeiyode tobolou iya?

³⁷ A ma Ayeha dabai ta dege ho fogou babe, ni ma ta kuokou ta damaleyodedama. ³⁸ A tobou di keme nige ta damaleyodele ili meiye, kenou si a ma Ayeha dabai degelemou, midihogehenge a milou gadi kokou be ni damaleyodema. Kegeiba, ni tawalebe, Aye Godibe abou de dogou guo dala, haba ane ebou de dogou guo daladade tawale ile.

³⁹ Kegemou, Juda o kedia haba e tou lamou degele iye, kenou si e dohou gou imou dia tou defega i.

⁴⁰ Kegemou, Yesuha bohoulou ma i, to Jordan dama ilemou, Jonha afu fafeleya degedi sa kokou folo delei.

⁴¹ Dalamou, o sasai sudo emokou haguasie feleg-amou, diounou tugulomou, Jonhage midihogehenge ta milou li meiye, kenou si e o kou tobou di keme damaledo tama degei kuheyode tobolou i. ⁴² Sa kele tie o sasai sudo Yesukou damaleyodele i.

Yesu e sa Judiabou Jerusalembou kele ile folo sumou, hiye o kedia e walamou dou susulo i

(Ta Hiye 11-12)

Lasarus e tolo i

11 O ta, e hu Lasarus keme do degei. E sabe Betani. Sasai bolou Mariabou e owou Martabou diliene sa Betanikou deleigui. ¹² Sasai Maria keme sasai, Hiye O Yesuha abogou kokou huei hobou ke sou guomou, e widio towe sasado kaha toguei sasai ke. ¹¹ Do o Lasarus eme Mariabou Martabou dilie mala. ³ Lasarus e do tilamou, e owou bolou dilie Yesukou, Hiye O, ne mogo eme do dalayode tobou ma dogogulo i. ⁴ Yesuha ta ke dulomou tobou, do keme tolo do tila mei. O kaha do ke tilabe, o sasai kedia Godiha nele ke duguoba, Godiha Dihi e hu hebele fogulo iyadomou kuhe do tila.

⁵ Yesuha Martabou, e malasai Mariabou, haba dilie mala Lasarusbou kediakokou solou do degei. ⁶ Kenou si Lasarusbe do tilayode tobou mou dulomou, e toto ta ili mei, sawisie bolou kege tiamou, ⁷ ise e dabai degedi o kediakokou, di sa Judiakou bohoulou ma imebeede tobou. ⁸ Dabai degedi o kedia tobolou i, Tisa Hiye, wefe Juda o kediage name igiye walamou degele i keme nage haba toto kageimou bohoulou ma ilamou degeiya? ⁹ Yesuha die ta simamou, e ta makai kou gue tobou, sabiyei hohobe gusugu aso felemou iligi aso mumou kuh hulia degedi. Obe sabiyei sumou be, fiyadiyo mei, yobe eme sabiyei sulu kaha degemou. ¹⁰ O koyoha huliame subabe, o keme fiyale, yobe, hoho ta mei kaha degeimou.

¹¹ E kege tobou mamou, e dabai degedi o kediakokou haba kou gue tobou, di mogo Lasarusbe tiei tila. Tiei kaha degeimou, a ile tiliguba, e haguale. ¹² Dia sima tobolou i, Hiye O, eme tiei tilababe, e dobe mei degeladiyode tobolou i. ¹³ Yesuha Lasarusbe tolo iyode tobolou keme diage ta tawale ili mei. Dia tawaibe Lasarusbe yogou gua tiei tobolou yade tawale i. ¹⁴ E tobou kaha sibige ke tawale ili mei kaha degeimou, e diakokou tama dege, Lasarusbe tolo iyode tobou.

¹⁵ Ame e tolo i kokou be deleli meiye, kenou si a ni ma nele ke duguoba, damaleyodele kaha degeimou a hoho degeli. Di emokou ime.

¹⁶ Kegemou, Tomasha, e hu tabe Didimus †, e yogo diamokou be, dine ime, di yolugi, di Tisabou de tofigiemebeede tobou.

† Luk 10:38-42 †† Ta keme na Jon 12:3 kokou dugu. ‡ Hu Didimus kaha sibigebe kou gue, sawisie tanou kelege, e adiou ha dihi bolou mala felei.

Yesuhage ɛme tofigiei haguagiedi o, haba ɛnɔ̄u be fi nedi oyode tobou

¹⁷ Kegemɔ̄u, Yesuhā ile, sa Betanikɔ̄u folomɔ̄u, o sasaj̄ kediā tobolɔ̄u imɔ̄u dube, Lasarusbe toumɔ̄u widaimikɔ̄u dogogube, sawisie bolou bolou kege mei degeiyode tobolɔ̄u imɔ̄u du. ¹⁸ Betanibe sa Jerusalem hafej̄do, kilomitabe 3 kegenɔ̄u. ¹⁹ Kegei kahā degemɔ̄u, Juda o sasaj̄ne s̄udo haguasie, Martabɔ̄u Mariabɔ̄u dilie dogɔ̄u guomɔ̄u, dilie malā Lasarusahā sihou gosolo deleigui.

²⁰ Kegemɔ̄u, Martabe o kediā Yesu haguluyodele imɔ̄u dulomɔ̄u, Yesu gelegulamɔ̄u a kaga i. Mariabe mosokɔ̄u duwei. ²¹ Martahā Yesu geleguomɔ̄u tobou, nā kɔ̄u le delei debabe, mā malābe tolo ili mei.

²² Kenɔ̄u si ā tawali, nā ifi Godikɔ̄u diho bagā tobou babe, ɛge nā yodulu keme namokɔ̄u neleyode tobou.

²³ Kegemɔ̄u, Yesuhā Martakɔ̄u, nē malābe haba haguā gehe degeleyode tobou. ²⁴ Martahā tobou, ā tewe, uwage sawisie kelege, tofigiei olɔ̄u fei haguā iba, mā malā ɛne haguā gehe degele. ²⁵ Kegemɔ̄u, Yesuhā ɛmokɔ̄u tobou, ɛme o tofigiei haguagiedi o. Haba fi nedi one ɛnɔ̄u. O koyohā ɛmokɔ̄u damaleyodema, tolo ibane, ɛ fi tofousogo tofousogo tofolɔ̄u. ²⁶ O koyohā fi tofousogo tofousogo tofolɔ̄u ke mɔ̄u lababe, ɛmokɔ̄u damaleyodebasi, ɛme haba ta tolo meiyode tobou mamɔ̄u, Martakɔ̄u, nage ā tobolɔ̄u keme de damaleyodili? de yodu.

²⁷ Kegemɔ̄u, ɛge Yesukɔ̄u, Hiye O, damaledo, ɛge name Godihā Dihidade tawali. Age name Godihā makai o Kelesu, sa sibige kuokɔ̄u hagualeyodele idi kahā hagueidade tawaliyode tobou.

Yesuhā Lasarus solɔ̄u do degeimɔ̄u, ɛ sihou gesei

²⁸ Martahā kege tobou ma fogɔ̄u, bohoolɔ̄u mā ilemɔ̄u, ɛ malāsaj̄kɔ̄u amafej̄ kihiyoudu, Tisahā hagua dalali, nā iyede tobolɔ̄u yodei. ²⁹ Mariahā tā ke dulo-mɔ̄u, Yesu duguloyodema toto haguāma i. ³⁰ Yesube mosokɔ̄u feli mei, hagulekɔ̄u Martahā ile gelegu sa kokɔ̄u nɔ̄u delei. ³¹ Mosokɔ̄u be, Juda o sasaj̄ kediā Maria dogɔ̄u guo gosolo duwoguali dugube, ɛme totonɔ̄u haguāma mɔ̄mɔ̄u duguomɔ̄u, diage wa, ɛ malā tei widaimikɔ̄u gasalamɔ̄u iliyademɔ̄u, diane sesele yai.

³² Mariahā ile, Yesuhā tafala kokɔ̄u folomɔ̄u, Yesukɔ̄u yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā kɔ̄u le delei debabe, mā malā ɛme tolo ili meiyode tobou.

³³ Kegemɔ̄u, Yesuhā dugube, Mariabɔ̄u, o sasaj̄ ɛ sesele haguasiei kediabɔ̄u de gosolo imɔ̄u duguomɔ̄u, ɛne gosolo sagaj̄ degei. ³⁴ Ni ɛ teibe kiliya dogogulou? de yodu. Hiye O, di ile dugumebeede tobolɔ̄u i. ³⁵ Yologi, Yesu ɛ gesei. ³⁶ Gosoumɔ̄u, Juda o sasaj̄ kediage, Lasarusbe ɛ mogodo kahā degeimɔ̄u, ɛne solɔ̄u do degeimɔ̄u gosolu keheyode tobolɔ̄u i. ³⁷ Kenɔ̄u si o ilo kediage, o kɔ̄umahage diho du degei o bologuomɔ̄u kɔ̄u bolɔ̄ degei. ɛge Lasarusahā tolo i keme kageimɔ̄u akoguli mei de tobolɔ̄u i.

Yesuhā Lasarus tei haguagimɔ̄u gehe degei

³⁸ Kegemɔ̄u, Yesube solɔ̄u do hiyedo degeimɔ̄u, ɛ ile tei dogogu ulou kokɔ̄u folo, hafej̄ dege tefelei. Tei keme uloudu dogoguomɔ̄u, igi hiyedo kahā ulou adi ke goguo fogɔ̄u le i. ³⁹ ɛ diamokɔ̄u tobou, igi ke kogolo imabeedei. Kege tobɔ̄u mɔ̄u, o tei kahā ɛ owɔ̄u Martahage, Hiye O, o tei uloukɔ̄u deleibe, sawisie bolou bolou kege mei degei. Huɛ kasagaj̄ hiyedo duguloyode tobou. ⁴⁰ Yesuhā ɛ tā simamɔ̄u, ɛge namokɔ̄u be, nā damaleyodeibasi, Godihā nele hiyedo keme nā duguloyode kɔ̄u tobou. ⁴¹ Kege tobɔ̄u mɔ̄u, diā igi hiye ke kogolo i. Igi kogolo imɔ̄u, Yesuhā hebenitɔ̄u daladuguomɔ̄u kɔ̄u gue tobou, Aye, nā mā tā du kahā degeimɔ̄u, ā namokɔ̄u bolofeyodili. ⁴² A namokɔ̄u diho bagā tobou mɔ̄u, nā mā tā dudi keme ā kɔ̄u tewe. Kenɔ̄u si ɛge o sasaj̄ kɔ̄u le dalagua kediage ɛme nā tobou mɔ̄u hagueidade tawamabadomɔ̄u, ā namokɔ̄u kuhe diho bagā tobou.

⁴³ Yesuhā kege tobou ma, hiligedo haguismɔ̄u, Lasarus, nā tamakɔ̄u feleyode tobou. ⁴⁴ Yesuhā kege tobou mɔ̄u, o tei ke haguāma tamakɔ̄u felej̄. ɛ dobogɔ̄ubɔ̄u, ɛ abogɔ̄ubɔ̄u ɛ midihobɔ̄u olɔ̄u fei yukueiye tigei kebɔ̄u de felej̄. Yesuhā diamokɔ̄u tobou, ni yukueiye tigei ke kusiouba yɔ̄u fogɔ̄u ile.

Hiye o kediā Yesu wouba toloyodema dɔ̄usulo i (Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Kegemɔ̄u, Juda o sasaj̄ s̄udo kediā Yesukɔ̄u damaleyodele i. Yobe, diā Maria dogɔ̄u guo solɔ̄u do degelamɔ̄u haguasieye dugulo ibe, Yesuhā o tei ke haguagimɔ̄u dugulo i kahā degemɔ̄u. ⁴⁶ Kenɔ̄u si o ilo kediā Farisi o kediāmokɔ̄u ya fologamɔ̄u, Yesuhā degei ke tobolɔ̄u i. ⁴⁷ Kege tobolɔ̄u imɔ̄u, mogɔ̄u du dalaguadi hiye obɔ̄u, Farisi obɔ̄u kediā kansole o olɔ̄u fei haguismɔ̄u, haguasie kefeguomɔ̄u, diɔ̄unɔ̄u tugulo tobolɔ̄u i. Di kage degele? O kɔ̄umahage midihogē gehe gehe s̄udo milɔ̄u goluyode tobolɔ̄u i. ⁴⁸ Di akogu ho fogɔ̄u babe, o sasaj̄ olɔ̄u fei kediage ɛme Godihā tobou mɔ̄u hagueiyodema ɛmokɔ̄u damaleyodele ile. Kegeiba, sa Rom hiye o kediā ke duloba, die ami o tobou ba haguasie, Godihā mosobɔ̄u Juda o sasaj̄ dibɔ̄u olɔ̄u fei makolo ile.

⁴⁹ Hiye o tanɔ̄u ta, ɛ hybe Kaiafas. ɛme Yesu wei sadebe kilegenɔ̄u, mogɔ̄u du daladi hiye o degei. ɛge yogo diamokɔ̄u be, nime ta tawale iyo meidoyode tobou. ⁵⁰ Sa Rom o kediā haguasie, Juda o di woma mei degeiye deba, o tanɔ̄u feiye di dogɔ̄u guyadeba tolo ilibe bolɔ̄, keme nige tawale iyo mei.

⁵¹ Kaiafashā habage degele tā ke toboube, ɛ yɔ̄u ɛ fi-majiyenɔ̄u tobou li mei. ɛme Yesu wei sadebe kilegenɔ̄u, mogɔ̄u du daladi hiye o degei kahā, ɛge Yesuhā Juda o sasaj̄ dogɔ̄u gulaba tolo ileyodema kuhe tobou. ⁵² Haba, Juda o sasaj̄ kediānɔ̄u mei, Yesuhā teibe, Godihā sisigo sa tanɔ̄u tanɔ̄u dalagua olɔ̄u fei kefeguo sosɔ̄u tanɔ̄u fei degeleyodema kuhe tolo i.

⁵³ Kaiafashā kege tobōū mōū kelegenōū, Juda o kediā Yesu wouba toloyodema, diōūnōū amafej̄ tugulo tobolōū i. ⁵⁴ Kegeimōū, Yesube o sasaj̄ kediā dih̄ile keleya sieli mei. Sa ke tōū fogōū mōū, sa ta, hebe mei mi-h̄inōū sa hafej̄ dege dala kokōū fogōū i. Sa kahā h̄ybe Efraimyodele idi. E e dabai degedi o kediābōū de sa kokōū delei.

⁵⁵ Juda o kediā Gabama I Sawisiei ke hafej̄ degeimōū, o sasaj̄ s̄udo die sa tōū fofōū guema, sa Jerusalemkōū yai. Gabama I Sawisiei kelege, Godihā dih̄ile kokōū bologuādo dalagualeyodema diōū die tou bigile ilamōū yai. ⁵⁶ Fologamōū, diā Godihā mosō kekaimidu fologa kefema, diōūsie yoduga i, n̄i kage fimā iya? E di kefegulu kuokōū be de haguale sagaj̄, haba haguale sagaj̄ mei? de yoduga i. ⁵⁷ Kenōū si, mogōū du dalaguadi hiye obōū, Farisi obōū kediā tā kōū gue tobolōū i, o koyo nā Yesuhā dala ke tawaibabe, nā hagua eimokōū tobōū ba, ei e tolōū ba didiō degele ileyode tobōū ma deleigui.

Mariahā huej̄ hōbōū ke Yesuhā abogōūkōū sōū gu
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

12 Gabama I Sawisiei ke hagua hafej̄ degeimōū, sawisiei walaj̄yosi kegenōū dalamōū, Yesube sa Betanikōū ile felei. Sa keme o Lasarusā sa, o tolo imōū, Yesuhā haguāgimōū geh̄e degei o kahā sa. ² Sa kokōū be, diāme Yesukōū hohōbolōū mōū nal̄e kefeguō nal̄a i. Martabe nal̄e fimōū, Lasarusne o Yesubōū de nal̄e nal̄a ili kediābōū de duwei. ³ Kegemōū, Mariahā hōbōū huej̄ dou bolōdo ke tolōū felei. Huej̄ hōbōū keme bolofej̄ido, di tawaga tobolōū sagaj̄ mei, afu sele hiyedoye mamōū. E Yesuhā abogōū tagetōū huej̄ hōbōū ke olōū fej̄ sōū guomōū, yōū e widio towe sasado kahā tōgueimōū, o sasaj̄ mosōdu duwogua kediā hō bolōdo ke dulo i. ⁴ Kenōū si, Yesuhā dabai dege-di o ta, Judas Iskariot, habage Yesu tolōū ba ho o kediāmokōū sesegulo o kahā huej̄ hōbōū bolōdo ke sōū gumōū duguomōū e dafamōū tobou, ⁵ di makisi degemaba, sele 300 kege malāba, bi mei o kediāmokōū nel̄i debabe bolō. ⁶ Judas ege bi mei o sasaj̄ kediāmokōū ta solōū do degemōū tobōū li mei. Eme Yesubōū diā sele sai dia daladi oye, kenōū si sele sa imōū be, e ilo kele hiyouye n̄adi.

⁷ Kegemōū, Yesuhā Judaskōū tobou, sasaj̄ kuokōū gōfōū degeda. E huej̄ hōbōū dou ke yōū kege dogoguo dalali, habage ā toubā widalaba mā tōū guebōū sōū guloyode tobou. ⁸ O bi mei o kediāme n̄ibōū de hiyedo dalaguale. Anōū si n̄ibōū de hiyedo dalale mei, āme toto fogōū ile.

Mogōū du daladi hiye o kediā Lasarus wouba toloyode tobolōū i

⁹ Juda o s̄udo kediāge Yesube sa Betanikōū dalayode tobolōū imōū dulomōū, Yesubōū, haba o kōū teiye Yesuhā haguāgi o Lasarusbōū de dugulamōū haguasiei. ¹⁰ Kegei kahā degemōū, mogōū du daladi hiye o kediāge Lasarus ene wouba toloyode tobolōū i. ¹¹ Yobe, Yesuhā Lasarus tei haguāgimōū, Juda o sasaj̄

s̄udo kediā mogōū du dalaguadi hiye o kediā tā dulo idi ke tōū fogōū mōū, Yesukōū damaleyodele i kahā degeimōū.

Yesuhā sa Jerusalemkōū feleibe, gamani hiye onōū tefe felei

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Gabama I Sawisiei ke hafej̄ degei kahā degeimōū, o sasaj̄ s̄udo sa Jerusalemkōū ya fologa kefeguō tiei sabiyei dalaguadi dube, Yesube sa Jerusalemkōū hagu-luyode tobolōū imōū dulo i. ¹³ Dulomōū ya, fagai guo sagaj̄ ke diafigima tōū mamōū, Yesu gelegulamōū aba yai. Yolugi hiligedo kōū gue totobōū mōū yai, Di hohōbōū me.

Hiye Ohā h̄yā ke hagulu o keme Godihā dogōū guyedeibasi.

Buk Song 118:26

Eme Israel o sasaj̄ di Hiye O.

¹⁴ Kegemōū, o tae wai dōki ta wolōū hagumōū, Yesuhā kotōū folo bilomōū i. Wai dōki tagetōū bilomōū i keme Godihā kuguokōū kōū gue nal̄aj̄ dala,

¹⁵ Sa Saion † tie o sasaj̄ n̄i hōbōū guē degedama. Duguma, n̄i Hiye Obe wai dōki wili kahā tagetōū folomōū haguluyode tobou.

Sekaraia 9:9

¹⁶ Kenōū si, Yesuhā e dabai degedi o kediāge eme wai dōki tagetōū folo duwomōū duguomōū be, diāge kahā sibigebe ta tawale ili mei. Habage, Godihā Yesu e h̄y damalēdo ke solōūmōū hebele fogumōū, kelegesi diāge oe kuguokōū habage tamā degele ke nal̄agai keme Yesukōū kege kuhe tamā degeidade tawale i.

¹⁷ O sasaj̄ s̄udo Yesubōū de dalaguadi, e Lasarus tei widai kokōū ile, haguismōū, tei haguāgimōū, tamākōū felej̄imōū dugulo i o sasaj̄ kediā tā ke totobōū mōū suluguei. ¹⁸ O sasaj̄ s̄udo kediā midihō geh̄e, Yesuhā milou kahā tā ke dulo i kahā degemōū, diā e gelegulamōū yai. ¹⁹ O sasaj̄ kediā Yesu alikōū ge gelegulo imōū, Farisi o kediā diōūnōū tobolōū i, dugume, di degelamōū degeli keme di ta degele sagaj̄ mei. O sasaj̄ olōū fej̄ibe enōū sesele yolu.

Sa Grik o ilo kediāne haguasie, Yesu dugulamōū degele i

²⁰ Gabama I Sawisiei ke kefegulo i kelebe, sa Grik o ilo kediāne haguasie, Godikōū dihō bagā tobōū lamōū degele i. ²¹ Haguasie felegamōū, Filipkōū yai. Filipbe sa Galili duo kodu o, e sabe Betsaida. Sa Grik o kediā ya, Filipkōū fologamōū, hiye o, eibe Yesu dugulamōū yode tobolōū i. ²² Kege yodulo imōū, Filiphā ile, Andru tobōū ma, dilie ya, Yesukōū tobolōū i. ²³ Yesuhā diliemokōū be, sawisiei Godihā makai keme hafej̄ degei. O Kediā Dih̄i e h̄y damalēdo keme Godihā solōūba hebele foguloyode tobou. ²⁴ A n̄imokōū damalēdo tobolōū kuhe, nal̄e hou mih̄ikōū fiya, mih̄i kolo dulemōū tabali mei debabe, nal̄e hou keme tanōū fejnōū kege dalale, ta s̄udo degele mei. Nal̄e hou fiyaba, mih̄i kolo dulemōū tabaibasi, nal̄e hou kahage foloba, haba hou s̄y-

† Sa Saion keme sa Jerusalem.

do degele. ²⁵ O koyohā yōū ē fī kēnōū tagaibabe, ē fī kēme mei degeiba tolo ile. Haba o koyohā sa sibige kuokōū tofolōū kē dafoubabe, ɛme ē fī kē tolōū ba, tofousogo tofousogo tofolōū. ²⁶ O koyo nā mā dabai degeibabe, nāme mā habage sesele i. A dala kokōū be, mā dabai degedi one dalale. Mā Ayehā mā dabai degedi o kahā hūbe hebele fogulo.

O Kediā Dihihā ē tolo ile kē tobou

²⁷ Yesuhā haba kōū gue tobou, ɛme hagi hiyedo dugulu kēme. Age keiyode tobolōū? Aye, nage hagi amokōū hagualladi kēme nā akogulobe de bolofei? Kege mei, kēme bolō mei. Mā Ayehā ɛme hagua, hagi kōū gue duguyede tobōū mōū, ɛ kuhe haguei. ²⁸ Aye, nage nē nele hiyedo kē hegiba, o sasāi kediā nē hū hebele foguyede tobou. Yesuhā kege tobōū mōū, tā uwo ta hebenitōū ge kōū gue tobou, ɛ kōū hegi kē, haba tage hegileyode tobōū mōū dulo i. ²⁹ O sasāi kele tefeleguei kediā tā uwo kē dulomōū, kēme dibieye tolyode tobolōū i. Ilo kelege tobolōū ibe, ɛsol o taha ɛbōū de tā koluyode tobolōū i.

³⁰ Kegemōū, Yesuhage, tā uwo kēme ɛ dogōū gulamōū tobōū yo mei. Ni dogōū gulamōū tobolōū yode tobou. ³¹ Ifibe Godihā sa sibige o sasāi kediā midihō bolōbōū midihō kasagāibōū kē file asō diho. Ifibe sa sibige kahā hiye one Godihā igile mugulo. ³² Aye ifi sa sibige kuokōū dala, kēnōū si o kediā ɛ hebele fogulo ibabe, ɛ degeiye, o sasāi olōū fei amokōū haguasile. ³³ E kege tobou kahā ɛ sibigebe, ɛ do hiyedo duguoba tolo ile kokōū mā tobou.

³⁴ Kegemōū, o sasāi kediā tobolōū i, Mosesahā kuolōū tā kuguo kokōū toboube, Godihā makai o Kelesube haguaba yōū kegenōū dalaleyode tobou dulo idi. Kēnōū si nā tobolōū be, O Kediā Dihi ɛme o kediā hebele fogulo ileyodili, † nage kageimōū kege tobōū ya? O Kediā Dihi ɛme koyo? de yodulo i.

³⁵ Kegemōū, Yesuhā diamokōū tobou, hohōbe ni bōū de huyadefei nōū dalale. Hohō dala kōū bōū gebe ni me hohōya kēnōū suluguama, kegeligi huliā kahā hagua ni goguye. O koyohā huliāme subabe, ɛme ē ili kēme ta tawalemōū iyo mei. ³⁶ Hohō kōū dala kōū bōū gebe, ni hohō kokōū damaleyodebasi, ni me hohō kahā binōū degele.

Juda o sasāi sūdo Yesukōū damaleyodele ili mei

Yesuhā kege tobōū ma mei degeimōū, ɛ o sasāi tōū fogōū, ile amafei mogogou. ³⁷ O sasāi dihi kē kōū ɛ midihō gehē gehē sūdo kōū milōū gadiye, kēnōū si ɛme damaledo Godihā tobōū mōū hagueidade tawale ili mei. ³⁸ Kēme kōū gue, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōū di-o Aisaiahā nalāi kēme damaledo tama degeli. Yobe, Aisaiahā kōū gue tobou,

Hiye O, o koyohage egei ei tobōū di kē dulomōū damaleyode iya?

Haba o koyohage Hiye Ohā dabai hiyedo ifi degeli sagāi kegei kē degemōū dugulou? Kegeli mei, o tae ta duguo tawaiyo mei.

Aisaia 53:1

³⁹ Diā Yesukōū ta damaleyodele ili mei. Kegei kēme Aisaiahā haba kōū gue nalāi,

⁴⁰ Godihā degeiye, diame diho du degei, die fi be hiligido dalagua. Kegelig, die diho ye duguo, sibige tawaleba, fi bohōlōū amokōū haguasieiba, ɛ bologuuba, bolō degele iye domōū.

Aisaia 6:10

⁴¹ Aisaiahā kege tobou kēme, ɛ mōū yōūwa tobōū li mei. E Yesu migili mei kelege, Yesuhā nelebōū hohōbōū kē kōū duguomōū tobou.

⁴² Kansole o sūdo kediāne Yesukōū kōū damaleyodele iye, kēnōū si diā Farisi o kediāmokōū gue degemōū, ta tamā dege tobolōū ili mei. Yobe, Farisi o kediāge, o koyohā Yesukōū damaleyodeibabe, o kēme egei mosokōū folodayede tobolōū i kahā degeimōū.

⁴³ Yesukōū damaleyodele i kansole kediāge obe die hū hebele fogulo kēnōū tagale idi. Haba Godihā die hū hebele fogulo kēme ta tagale idiyo mei.

Tā Yesuhā tobōū di kahage o sasāi fileba, midihō diōū milōū ga idi kahā hebe kēnōū nēmōū ile

⁴⁴ Kegemōū, Yesuhā hiligedo kōū gue tobou, o taha amokōū damaleyodeibabe, ɛme amokōū nōū damaleyodeiyo mei, o ɛ a tobōū mōū haguei o kokōū ne damaleyodili. ⁴⁵ Amokōū damaleyodei o kahā ɛ dugulu kēme, ege o ɛ a tobōū mōū haguei o kēne dugulu. ⁴⁶ A sa sibige kuokōū hagueibe, hohō sa degeiye haguei. O koyohā amokōū damaleyodei kēme, ɛme huliā kokōū ta dalale mei. ⁴⁷ O koyohā mā tā duloba, sese ho fogōū babe, age ɛme ta tā sale mei. Yobe, ɛ hagueibe, sa sibige o sasāi tā salamōū hagueli mei. A hagueibe, sa sibige o sasāi mamōū lamōū haguei. ⁴⁸ O koyohā ɛ tobekōū muguoba, mā tāne mōū dulo fogōū babe, ɛme uwage sawisieie kelege hebe kasagāi kē molōū. Tā ɛ hehegie tobōū di kahage, ɛme tā sale. ⁴⁹ Yobe, ɛ mayōū mā tagaiya kē tobōū diyo mei. Aye Godi ɛ a tobōū mōū haguei o kahā amokōū nā mā tā kē o sasāi kediāmokōū tobōū yede tobōū mōū, ɛ kuhe tobōū di. ⁵⁰ A tewe, o sasāi koyohā Godihā tā dubabe, ɛme fi tofousogo tofousogo tofolōū kē molōū. Tā olōū fei ɛ hehegie tobōū di kēme Aye Godi yōū amokōū tobou sagāi kēnōū tobōū di.

Yesuhā ɛ dabai degedi o kediāmokōū, ɛme ni tōū fogōū, mā Ayekōū bohōlōū mā ilamōū yode tobou

(Tā Hiye 13-17)

Yesuhā ɛ dabai degedi o kediā abogōū bigi

13 Gabama I Sawisieie kē hafei degeimōū, Yesuhage ɛme sa sibige kōū tōū fogōū, ɛ Aye

† Hebele fogulo ile kahā sibigebe hebe fufuguomāitōū hebele fogulo ile.

Godikou fogou faladidade tawai. E you e o sasai sa sibige kuokou dalagua kediamokou solou do dege-mou dalali, e kuhe fogou i.

² Hulia degeladi kelege, Yesubou dia nale nala duweguei. Tamahage Saimonha e dihi Judas Iskariotkou be, Yesu tolou ba ho o kediamokou seseguyado-mou fimai be agalikou kou nei. ³ Yesuha tawai, Aye Godihage bi olou fei keme e dobogou tagetou dogogu daladade tawai. Eme Godikou ge hagua dalali, haba Godi youmakou bohoulou ma iladidade tawai. ⁴ Kege-mou, Yesu e nale nai hiyafogou mou, hagua, e yukuei sasado ke telemou, towole mala silema kai.

⁵ Towole silema kamou, dilise ta mala kokou huei sou guomou, e dabi degedi o kedia abogou ke bigima, towole silema kai kaha toguema dega iligi, ⁶ Saimon Pitaha abogou bigilamou degeimou, ege Hiye O, name ma abogou bigilamou degeli? de yodu. ⁷ Kegeimou, Yesuhage ifi a degeli keme na ta tawaiyo mei, habage-si na tawaleyode tobou. ⁸ Kenou si Pitahage ma abogou be bigidayede tobou. Kegeimou, Yesuhage a ne abogou bigi ho fogou babe, name abou de dalale meiyode tobou. ⁹ Pitaha tobou, Hiye O, kegeibabe, ma abogounou bigima fogou da, ma dobogoubou, ma widiobou kene olou feido bigiyede tobou. ¹⁰ Yesuha e ta simamou, ta makai kou gue tobou, o to toma mei degei keme sibigi ta dala mei. E abogounou bigibabe keme bolu. Nime to toma mei degei, sibigi ta dala mei. Kenou si ni o tabe kege ta degeli mei. ¹¹ E tobou kaha yobe kou gue, o kahage eme ho o kediamokou seseguloyode tawai. Kegei kaha degemou, ege ni o tabe sibigibou dalayode kuhe tobou.

¹² Die abogou bigima mei degeimou, e yukuei sasado dile mai ke mala kamou, e you duwodi kokou bilo fiya duwolige, diamokou, a kou degeli kaha sibige keme ni de tawali? de yodu. ¹³ Ni amokou tobolou idibe, Tisayo, haba Hiye Oyodele idi. Ni amokou Tisayo, Hiye Oyodele idi keme dou do tobolou idi.

¹⁴ Damaledo, ame ni Hiye O, ni Tisa a ni abogou bigi kaha degeimou, nime niou sie yogoha abogou bigiba bigiba dema. ¹⁵ A ifi midihou bolu nimokou hegi keme nime kenou tefele degemou ima. ¹⁶ A nimokou damaledo tobolou kuhe, dabi degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei. O taha o ta tobou ba ile, sa takou dabi degeibabe, emokou dabi nei o keme dabi o kahage ta gaba feli mei. ¹⁷ Midihou a nimokou hegi kaha sibige keme ni kou tawale i. Ni defeido seseibabe, nime hohobou ma.

¹⁸ Age ni olou feido tobou yo mei. O a makama fogou kediamae a tewe. Kenou si Godiha kugukou nalai dala keme damaledo tama degele. Ta keme kou gue,

Ni o ta abou de ou nala duwo kahage ma widiletou e abogoutiye tofougou ba makolo.

Buk Song 41:9

¹⁹ Ke tama degeli mei, you kelege, a nimokou tobolou kuhe. Habage a tobolou ke tama degeibabe, nige duguoba, ame You Kegenou Daladi Odade tawale ile. ²⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha o a e tobou mou haguei o ke duguo hohou degeibabe, eme

amokou hohou degeli. O koyoha amokou hohou degeibabe, eme o e a tobou mou haguei o kokou hohou degeli.

Judasha Yesube ho o kediamokou sesegulo

(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Yesuha kege tobou mamou, hagi hiyedo degeimou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni o tahage ame ho o kediamokou sesegulo. ²² Kege tobou mou, e dabi degedi o kedia diousie masele i. Diage o keme kehede ta tawale ili mei. ²³ Die o tabe, Yesuha e mogodo, † eme Yesu hafei dege duwei. ²⁴ O e mogo hafei dege duwo kokou, Saimon Pitaha widiyouenou hegiemou, o koyo deba nage yoduyedei. ²⁵ E bohoulou mou Yesuha kihiyodu, nage o koyo tobou ya? de amafei yodu. ²⁶ Yesuha tobou, a ou si nale si huei melekidu muguoba, o a tobolou kokou neleyode tobou ma, e ou si nale si hueikou muguomou, Saimon Iskariotha dihi Judaskou nei.

²⁷ Judasha ou si ke mala noumou, Tamaha e duledu foloumou, Yesuha emokou tobou, na degeladi keme totodo degeyede tobou. ²⁸ E kege tobou mou o kedia kou dulo iye, kenou si diage Yesuha emokou ta ke tobou kaha sibige keme ta tawale ili mei. ²⁹ Judasbe sele sai dia daladi o kaha degeimou, o ilo kediage Yesuha emokou Gabama I Sawisiei kelege nale nale mamouyadomou tobolou, haba bi mei o kediamokou sele neyadomou tobolou de tawale i. ³⁰ Judasha ou si ke mala nama mei degeimou, e mihikou fogou mou, sa hulia degei.

Yesuha e dabi degedi o kediamokou egei gehe hehegiei

³¹ Judas fogou imou, Yesuha tobou, ifi kou bou gebe O Kedia Dihi e hu damaledo keme solouba hebele fogulo iladi. E Godiha nele hiyedo ke hehegiei kaha degeimou, o sasai kedia e Ayeha hune hebele fogulo ile. ³² Godiha e Dihia degeiye, dia Godiha hu damaledo ke solouba hebele fogulo ibabe, ene e Dihia hu hebele fogulo. E Dihia hube totonou do hebele fogulo. ³³ Ma sisigo diama, a nibou de huyadefeinou dalale. A fogou ibabe, ni a hiyedo ka ile. A Juda o kediamokou tobou sagai kenou haba nimokou ne tobolou kuhe, a ili sa kokou be nige ta haguale sagai mei. ³⁴ A egei gehe ni dumabeede kou gue tobolou, ni o yogokou solou do degema. A nimokou solou do degei sagai kenou tefele nime niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema. ³⁵ Ni mogo degenou dalababe, o sasai kedia ke duguoba, nime ma dabi degedi odade tawale ile.

Yesuha kou gue tobou, Pitaha ame tobekou muguloyode tobou

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pitaha Yesukou kou gue yodu, Hiye O, name kiliya ile? Yesuha tobou, a ile kokou be, na toto

† Yesuha e mogodobe Jon, e kuguo kou nalai.

sesele ile sagaj mei, habagesi na ma habage hagualeyode tobou. ³⁷ Pitaha emokou yodu, Hiye O, ifibe kageimou a na sesele sagaj meiyode tobou ya? A na dogou guba, o kedia abou de wolone tabou meiyode tobou.

³⁸ Kegemou, Yesuha emokou yodu, nage a dogou guba dia nane wolone tabou meiyodili dale? A namokou damaledo tobolou kuhe, sio ayomou tali mei dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou.

Yesu eme Aye Godikou idi a

14 Yesuha haba kou gue tobou, ni hobou hagi degedama. Godikou damaleyodemaba, amokou ne damaleyodema. ² Ma Ayeha mosodube fou gou moso sudo dala. Kegemou, ame ni timou milou ga ili. Kegei ta dala mei debabe, a nimokou ta kege ta tobou yo mei. ³ A abukou ile folo, ni timou bologua milou ma mei degeiba, haba boholou ma migile, ni wou ma foloba, nime a dala kokou dalaguale. ⁴ Sa a iladi kokou idi abe ni kou tewe degele i.

⁵ Kegemou, Tomasha tobou, Hiye O, sa na ile keme ei ta tewe mei. Sa kokou idi a keme ei kage tawale? de yodu. ⁶ Yesuha tobou, ame a, ame damaledo ta kaha yo, haba ame fi gehe nedi o. Aye Godikou yale abe ta dala mei. Godikou yale abe tanou fei, anou. ⁷ Nige ame tawai debabe, ma Ayene nige tewe degele i. Ifi kou bou gesi nige eme tawale ili, nige eme kou dugulo i kaha degemou.

⁸ Kegemou, Filipha tobou, Hiye O, nage Aye Godi eimokou hegibabe, kaha eibe tefele fogolou.

⁹ Yesuha tobou, ame afudo hagua, nibou de deleibe, kegenou dala keme, Filip nage ame kageimou tewe meiyodeiya? O koyoha a dugu debabe, ege ma Ayene dugu. Nage Aye Godibe eimokou kageimou hegiyede tobou ya? ¹⁰ Ame Aye Godibou de dogou guo dala, haba ene abou de dogou guo dala keme nage kageimou damaleyodeiyo mei? Ta a nimokou tobolou keme mayou ma ta mei. Aye Godi, abou de dogou guo dala kaha, you e dabai degeli. ¹¹ A nimokou ame Aye Godibou de dogou guo dalamou, haba ene abou de dogou guo dalayode tobolou kokou ni damaleyodema. Haba, ma ta toto damaleyode ho fogou babe, midihou gehe gehe a milou golu ke duguoba, kokou ge ni kuhe damaleyodema.

¹² A nimokou damaledo tobolou kuhe, o sasaj koyoha amokou damaleyodeibabe, ene dabai a degedi sagaj kenou tefele degele. Dabai e degele kaha a degei keme gabama folodo degele. Yobe, ame Aye Godikou ili kaha degeimou. ¹³ Ni ma huya ke diho baga amokou yodubabe, age ni yodulu keme degele. Kegeiba, Aye Godiha hu damaledo keme e Dihia degeiye, o sasaj kedia solouba hebele fogulo ile. ¹⁴ Bi olou feido ni ma huya ke amokou diho baga yodubabe, ni tagali keme, a milou gale.

Yesuha Duo Bolofei tobou ba migileyode tobou

¹⁵ Yesuha haba kou gue tobou, ni a tagaibabe, ta a tobolou keme ni defeido sesele yale. ¹⁶ A Aye Godikou yoduba, ege ni dogou gulo o ta tobou ba migile. O keme nibou de dolodo kegenou dalale. ¹⁷ Nibou de dogou guo dalale obe Duo Bolofei, ege nimokou damaledo Godi ke hehegile. Sa sibige o sasaj kediage eme migiba tolou ile sagaj mei, yobe eme duguo tawale sagaj mei kaha degemou. Kenou si nige eme kou tewe, e nibou de dala, haba hagua, ni duledu dalale.

¹⁸ A ni tou fogou ba, nime gube dihi dege dalaguale mei. Ame haba nimokou boholou ma haguale.

¹⁹ Huyadefei dala demaba, sa sibige o sasaj kediage ame ta dugulo ile mei. Ninou si a dugulo, ame haba gehe degele kaha degeimou, nime gehe dege tafalaguale. ²⁰ Sawisie kelegebe, ni tawalebe, ame ma Ayebou de dalamou, nime abou de dalamou, haba ame nibou de dalamou dilidade tawale ile. ²¹ O koyoha ma ta defeido dulo sesele ibabe, ege ame tagaido. O a tagali keme ma Ayeane eme tagali. Ane e tagaiba, a mayousie emokou tama degele.

²² Kegemou, Judas ta, eme Iskariot mei, kaha Yesukou yodu, Hiye O, na eimokou tama degele kelegebe, haba sa sibige o sasaj kediakokou be kageimou tama degele meiyode tobou ya? ²³ Yesuha tobou, o koyoha a tagaibabe, ege ta a hehegieili keme defeido sesele. Ma Ayeha e tagaiba, ele emokou hagua, ebou de tofousogo kegenou dalaguale. ²⁴ O koyoha a taga ho fogou babe, eme egei a hehegiedi keme ta dudiyo mei. Ta a tobolou koume mayou ma ta mei, o e a tobou mou haguei o kaha ta.

²⁵ A nibou de dalali, nimokou olou fei ke tobolou kehe. ²⁶ Kenou si, nibou de dogou guo dalale o ta, Aye Godiha ma huya ke tobou ba haguale keme Duo Bolofei. Ege haguaba, nimokou egei a kou hehegiei ke olou fei haba hehegie tobolou. E degeiye, afu a nimokou hehegieimou kou dulo iye haba totou degele i olou feibe ni haba tawale ile.

²⁷ A ni tou fogou fogou ilamou, nimokou fi hemele fiyadi ke nibou de dalayadomou nimokou nelj. A fi hemele fiyadi ke neljbe, sa sibige o sasaj kedia nedi sagaj kegei mei. Ni hagi degeba, fi hiyedo maba, gue degedama. ²⁸ Nige a ni tou fogou fogou ileba, haba nimokou boholou ma hagualeyode tobou mou kou dulo i. Ni a tagale i debabe, nime hohou degele ile, ame Aye Godikou ili kaha degeimou. Yobe ame hiye o mei, Aye Godinou si hiye o folodo. ²⁹ A you ile dala kelege nimokou kou tobou kehe. Habage, a fogou ibabe, ni damaleyodele ile.

³⁰ Ma tabe sasado dege ta tobolou mei, yobe sa sibige hiye o keme hagulu kaha degeimou. O kaha ame tolou sagaj meiyode, ³¹ kenou si sa sibige o sasaj kediage a ma Ayebe tagai hiyedo kaha, age e tobolou kenou dulo milou gadidade tawamabadomou. Ni haguama, di ime.

Yesu ɛme hebe bolodo

15 Yesuha haba ta makai kɔu gue tobou, ɛme hebe bolodo, hebe haimikɔu tafala. Ma Aye ɛme hebe hai obɔu. ² Hebe go, sibige maɗiyo mei keme ma Aye ha diafigima hebesedi. Hebe go sibige maɗi keme huyadefei kasagai degei ta dugumɔu be bologuama fogɔu di, sibige hiyedo mayadomɔu. ³ Ta a nimokɔu tobɔu di kahage, nime hebe go bologuɔumɔu bolɔ degele i kenɔu tefei dalagua. ⁴ Ni abɔu de dogɔu guo dalaba, ɛne nibɔu de dogɔu guo dalale. Hebe gobe yɔunɔu dalamɔu be, sibige maɗiyo mei. Hebe gobe yɔu ɛ tɔu guebɔu asɔu gie dalamɔu si, sibige maɗi. Nebe kenɔu tefei, nime amokɔu asɔu gie dala mei debabe, ni sibige ta ma ile mei. Amokɔu asɔu gie dalabasi, ni sibige ma ile.

⁵ Aye hebe tɔu, nime hebe go. O koyo na, abɔu de dogɔu guo dalaba, ɛne nabɔu de dogɔu guo dalaba debabe, na sibige hiyedo male. Na a tɔu fogɔu, nesofei dalababe, na sibige ta male mei. ⁶ O ta abɔu de dogɔu guo dala ho fogɔu babe, o keme hebe gonɔu tefei, o tae diafolɔu muguba fafagale fiyale. Kegele i keme, mɔuma, doulukɔu hebesomɔu, douye wobolɔu fiyadi.

⁷ Ni abɔu de dogɔu guo dalaba, ma tane nibɔu de dalababe, ni bi ta tagaiba amokɔu yodubabe, age ni yodulu keme nele. ⁸ Ni sibige hiyedo mɔuba, o sasai kedia nime ma dabai degele idi odade tawale ibabe, ma Aye ha hu damaledo ke dia solɔuba hebele fogulo ile. ⁹ Aye Godiha amokɔu hohɔ degedi sagai kenɔu tefele ɛne nimokɔu hohɔ degedi. Ni abɔu de dalababe, di mogo dege dalame. ¹⁰ A ma Aye ha na duyedei ke dulo seseimɔu, ele mogo degenɔu daladi. Nebe kenɔu tefei, nime a ni dumabeedei ke dulo seseibabe, di mogo dege dalaguale. ¹¹ A nimokɔu ke tobolɔu kaha yobe kɔu gue, a hohɔ degedi sagai nime kenɔu tefele hohɔ degemabadomɔu tobolɔu. Kegeibasi, hohɔ ni dugulo keme hiyedo, ni duledu amamale. ¹² A ni dulo kɔu gue tobolɔu kuhe. A nimokɔu solɔu do degedi sagai kenɔu tefele nime niɔu sie yogokɔu solɔu do degeiba solɔu do degeiba dema. ¹³ O taha ɛ mogo diamokɔu solɔu do dege dogɔu guba, o tae ɛ wouba tolo ilebe tabɔu mei. O kamaha ɛ solɔu do degedi midihɔ kahage solɔu do degedi midihɔ ilo keme gabama folodo dala. ¹⁴ Ni a tobou ke dulo seseibabe, nime ma mogo dia. ¹⁵ Ifi kɔu bɔu gebe age nime dabai degedi oyode tobolɔu mei. Yobe, dabai degedi oege dabai nedi o kaha degedi olɔu fei keme tewe mei kaha degeimɔu. Ma Aye ha amokɔu hehegiei olɔu fei keme a nimokɔu kɔu hehegiei kaha degemɔu, age nime ma mogo dianɔu yode tobou.

¹⁶ Nige ɛme ni bi degeleyodema makali mei. Ninɔu si kolo mamabadomɔu, age nime ma bi degeleyodema makai. Kolo ni ma ile keme tabale mei, yɔu kegenɔu dalale. Kegeiba, ni ma huya ke Aye Godikɔu diho baga tobɔu babe, ege ni yodulu keme nimokɔu nele. ¹⁷ A ni dulo kɔu gue tobolɔu kuhe. Ni niɔu sie yogokɔu solɔu do degeiba solɔu do degeiba dema.

Sa sibige o sasai kedia Yesuha ɛ dabai degedi o kedia amokɔu dafa ile

¹⁸ Yesuha haba kɔu gue tobou, sa sibige o kedia nimokɔu dafa ibabe, totɔu degedama, amokɔu dafa i sagai kenɔu tefele nimokɔu ne dafa ilidade tawama.

¹⁹ Nime sa sibige o sasai sagai dalagua debabe, diage nibɔu de mogonɔu dala. Kenɔu si nime dia sagai dala mei. A ni makamɔumɔu, ni sa sibige o sasai kedia tɔu fogɔu, amokɔu haguasiei kaha degeimɔu, diage nimokɔu kuhe dafa ili. ²⁰ A nimokɔu kɔu gue tobou keme, ni defeido tawama, dabai degedi oyene, ɛ hiye obe gabama feli mei. †

O a makolo i kediage nime makolo ile. Haba ma ta dulo i kediage ni tane dulo ile. ²¹ Ni amokɔu damaleyodele i kaha degeimɔu, dia nimokɔu bɔu basiado degele ile. Yobe, o ɛ a tobɔu mɔu haguei o keme dia tewe mei kaha degemɔu.

²² A hagua o kedia amokɔu tobɔu li mei debabe, o sasai kedia midihɔ kasagai milɔu gadi kaha hebe ke ta molɔu dala mei. Kenɔu si a hagua, egei hehegiei kaha degeimɔu, dia midihɔ kasagai milɔu gadi kaha hebe keme tɔu fogolɔu sagai mei. ²³ O koyoha a dafolu keme, ɛme ma Ayene dafolu. ²⁴ A o sasai dihile kokɔu dabai, o tae ta degeli mei ke degemɔu ili mei debabe, o sasai olɔu fei midihɔ kasagai kaha hebe ta molɔu dalayodili mei. Kenɔu si dia midihɔ gehe gehe a milɔu gadi ke kɔu dugulo idiye, haba ma Ayebɔu elemokɔu dafa idi kaha degemɔu, dia midihɔ kasagai kaha hebe ke mala ile dala. ²⁵ Midihɔ dia milɔu ga i keme die kuolɔu tae kɔu gue tobou kenɔu tefele degele idi.

Dia amokɔu be mɔu dafa i.

Buk Song 35:19

²⁶ Duo Bolofei, nibɔu de dogɔu guo dalale o ɛme Aye Godibɔu de dala. A ɛ tobɔu ba hagua, damaledo Godibe nimokɔu hehegiemɔu ile. ɛme ma Aye Godikɔu ge haguaba, nimokɔu ma midihɔbɔu a degedibɔu olɔu fei ke hehegiei. ²⁷ Nime o sasai kedia amokɔu a degedi ke hehegiei tobɔu ma. Yobe, nime abɔu de yoma dabai degemɔu haguabe demɔu, ifine kegenɔu dala kaha degemɔu.

16 Yesuha haba kɔu gue tobou, ta olɔu fei a nimokɔu kɔu hehegieibe, ni damaleyodele ke tɔu fogouye domɔu kuhe tobou. ² Hiye o kedia nime egei mosokɔu folodamabeede akogulo ile. Haba sawisie i ta kelege, o iloye ni wouba tofigieiba, diage keme Godiha dabai bolodo degeliyade tawale ile. ³ Dia midihɔ kegei ke degele ile kaha yobe, diame Aye Godibɔu abɔu debe defei ta tawale iyo mei kaha. ⁴ A kɔu tobolɔu kaha yobe, habage ni hagi olɔu fei kɔu duguba, egei a nimokɔu tobou kɔu tawamabadomɔu kuhe tobolɔu.

Yesuha, Duo Bolofei ha dabai degele ke tobou

Yesuha haba kɔu gue tobou, afuge ta kɔume age nimokɔu tobɔu li mei, yobe ɛme nibɔu de delei kaha. ⁵ Aye o a tobɔu mɔu haguei kokɔu boholɔu ma ilam-

† Jon 13:16

ou. Kenou si, ni o taha amokou, name kiliya iya? de ta yodulo iyo mei. ⁶ A ta kou tobolou kahage ni hagi hiyedo degeli. ⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ame ni dogou gulamou fogou iladi. A ni tou fogou fogou i ho fogou babe, ni dogou guo dalale obe nimokou haguale mei. A ibasi, a tobou ba, e nimokou haguale. ⁸ E migileba, sa sibige o sasai kediamokou, midihog kasagai kaha sibigebou, midihog bolodo kaha sibigebou, Godiha ta sale kaha sibigebou olou fei ke hehegieiba, dia defeido tawale ile. ⁹ Midihog kasagai kaha sibigebe, o sasai kedia amokou damaleyodele iyo mei ke. ¹⁰ Midihog bolodo kaha sibigebe, a Aye Godikou ibabe, ni a haba ta dugulo mei. ¹¹ Godiha ta sale kaha sibigebe, sa sibige kaha hiye o eme ta saiye tolou yode tobou. †

¹² A nimokou ta hiyedo kou tobolou dalaye, kenou si ni toto dulo tawale mei. ¹³ Duo Bolofei e hagubasi, ege Godiha ta damaledo kenou hehegiebe. E you e ta ta tobolou mei. Godiha tobou mou du sagai kenou tobolou. Ege nimokou habage degele kenou hehegiebe. ¹⁴ E nimokou ma ta kenou mala hehegieiba, ma hubou ma nelebou hiyedo degele. ¹⁵ Aye Godiha bi olou feibe ma binou kaha degeimou, a nimokou kou gue kuhe tobou, Duo Bolofei hage ma tanou malaba nimokou hehegieyodei.

Hagi duguo mei degeiba, haba hohobolou ile

¹⁶ Yesuha haba kou gue tobou, huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba habage huyadefei dala demaba, ni a dugulo ile. ¹⁷ E dabai degedi o ilo kedia diousie kou gue yoduga i, e huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, ni a duguloyode toboubou, haba tabe, yobe ame Aye Godikou ileyode toboubou kaha sibigebe kei? ¹⁸ Haba diousie kegenou yoduga i, huyadefei dalaleyodei kaha sibigebe kei? E ta ke tobou kaha yobe di ta tewe mei.

¹⁹ Dia emokou yodulamou degele imou Yesuha tawalemou, diamokou kou gue tobou, ni a huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, ni a duguloyode tobou kaha sibigebe tawale iyo mei kaha degemou, ni amokou yodulamou degele ili. ²⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe, nige ma sihou gosolo ile, kenou si sa sibige o sasai kedia me hohobolou ile. Ni hagi duguo dalagua dema mei degeiba, ni haba hohobolou ile. ²¹ Sasaiye dihi mou lamou be, e do hiyedo dugudi. Kenou si dihi mala felemou be, e do dugu ke ta fimadiyo mei, e dihi kokou nou hohobou di. ²² Nebe kenou tefei, nine hagi duguluye, kenou si a haba ni dugubabe ni hohobolou ile. Ni ke hohobolou ile keme o tae ta igile mugulo sagai mei. ²³ Sawisie kelegebe, ni amokou ta yodulo ile mei. A

† *Juda o kediage Yesube midihog kasagai milou di oyade tawale i. Kenou si Godiha e hebenitou mala felei kaha hegibe, eme midihog bolodo milou di oyodei. †† Yesu e hebe fufugomajikou tolo i kelegebe, o sasai kediage eme you e midihog kasagai kaha hebe ke molouyade tawale i. Kenou si kege degeli mei. E sa sibige o sasai di dogou gulamou tolomou haguah gehi degei. Yesuha tei keme, Godiha Tamah ta sama abogoutiye tofougou.*

nimokou damaledo tobolou kuhe, ni ma huya ma Ayekou bi ta yodubabe, bi ni yodulu keme e nimokou nele. ²⁴ Afudo tofougou haguabe demou ifine, ni ma huya bi ta yodulo idiyo mei. Ni ma huya ke yoduma, kegeibabe ni bi ke malaba hohobolou be hiyedo folodo.

Yesu ege sa sibige kaha nele ke gabai dala

²⁵ Yesuha haba kou gue tobou, age nimokou be ta makinou tobou di. Sawisie tabe a nimokou ta makai ta tobolou mei, age nimokou ma Ayeha degelebe tamado tobolou. ²⁶ Sawisie kelegebe, ni niou nou ma huya ke Aye Godikou diho baga tobolou ile. Age nimokou be a Aye Godikou ni dogou guyedema diho baga tobolou yodeiyo mei. ²⁷ Damaledo, Aye Godihage nimokou hohog degeli, yobe ni amokou hohog degemou, ame Godibou de dalali hagueidade damaleyodele ili kaha degeimou. ²⁸ Ame Aye Godibou de dalali, sa sibige kuokou kuhe migi. Ame haba sa sibige kou tou fogou, Aye Godikou bohoulou ma iladi.

²⁹ Kegemou, e dabai degedi o kedia emokou kou gue tobolou i, ta na ifi tobolou be, ta makai ta tobou yo mei. Na tamanou tobolou. ³⁰ Ise ei tawale ili, na olou fei kou tewe kaha, obe namokou you yoduladi keme na kou tawale dalamou habage kuhe yodudi. Kegei kaha degemou, ei name Godibou de dalali hagueidade damaleyodele ili.

³¹ Kegemou, Yesuha tobou, ise ni damaleyodele ili? ³² Ni duma, sawisie ta mei, ifi degeladi, ni a tou fogou, niou ni sabekou kusia fosigeiba, a masofei dalale. Kenou si, masofei dalale mei, ma Aye e abou de dalale. ³³ A tagalibe ni abou de dogou guoba, himi dege dalamabadomou, a nimokou ta kou kuhe tobolou. Sa sibige kuokou be, nime hagi dugumou ile, kenou si ni nelede dege tafalama. Sa sibige kaha nele keme a kou gabai dala.

Yesuha Godiha e dogou guyadomou diho baga tobou †

17 Yesuha e dabai degedi o kediamokou ta ke hehegiema mei degeimou, e hebenitou daladuguomou diho baga tobou,

Aye, sawisie na makaibe kuhe. Na ne Dihihag hu hebele fogu. Kegeiba ne Dihihane ne hu hebele fogulo. ² Yobe, na ne Dihikou hu hiyedo nelemou migile, sa sa o sasai kedia die hiye o dege dalali, o sasai na emokou makai kediamokou fi tofousogo tofousogo tofolou ke neyadomou. ³ Fi tofousogo tofousogo tofolou keme kou gue, o sasai fi gehi ke mala i kediage name damaledo Godi tanou do, gehi ta dala meiyode tawale ili. Yesu Kelesu, na tobou mou haguei, ene dia tawale ili.

⁴ A dabai na amokou degedyedei ke degema mei degei kahage, ne hubou ne nelebou hiyedo ke sa sibige o sasai kediamokou hegi. ⁵ Aye, na sa sibige kou milou li mei kelegebe, a nabou de hu hiyedo kegenou

† *Kalai ta kuguo Tah Hiye 17 kuokou be widio takamadia dala. Pisin ta kugukou be tanou fei dala.*

delei. Ifi nà haba hụ hiye ke ̄amokōu nēiba, a n̄abōu de dalale.

Yesuhā Godihā ̄e dabai degedi o sasaj, ̄ebōu de suluguei kedīā dogōu guyedema diho baga tobou

⁶ Yesuhā haba kōu gue diho baga tobou,

Age n̄e h̄ube sa sibige o sasaj n̄a ̄amokōu nēi kedīamokōu kōu hehegiei. Diame n̄e o, n̄a ̄amokōu nēimōu, diā n̄e t̄a def̄eido dulo sesele i. ⁷ Ifi diā tawale ili, bi olōu fēido n̄a ̄amokōu nēi k̄eme n̄amokōu genōu hagueidade tawale ili. ⁸ T̄a olōu fēi n̄a ̄amokōu hehegiei k̄eme a dīamokōu ne hehegieimōu, diā def̄eido dulo damaleyodema, āme n̄abōu de kōu deleiye, n̄a tobōu mōu a kuhe migidade tawale ili.

⁹ Age n̄a m̄a o sasaj kedīanōu dogōu guyadomōu diho baga tobolōu. Sa sibige o sasaj olōu fēido dogōu guyadomōu diho baga tobōu yo mei. O sasaj n̄a ̄amokōu makai kedīanōu dogōu guyadomōu, a n̄amokōu kuhe diho baga tobolōu, diame n̄e bi degei dalagua kahā degeimōu. ¹⁰ M̄a o sasaj olōu fēibe n̄e bi. Haba n̄e o sasaj olōu fēibe m̄a bi. Sa sibige o sasaj kedīā da bi kedīā dugulo ilibe, diā m̄a h̄ubōu m̄a nēlebōu hiyedo ke dugulo ili.

¹¹ Āme sa sibige kuokōu hiyedo dalale mei, n̄amokōu iladi. Kenōu si m̄a o sasaj kedīame sa sibige kuokōu dalaguale. Aye, n̄ame damal̄edo Godi, n̄a saḡaibe ta dala meido. N̄age diame n̄e h̄u ̄amokōu nēi kahā neleyenōu dia dala. Da f̄i tanōu dala saḡa kenōu tefei dīane kegenōu dalamabadeba. ¹² A dīabōu de dala kōu legebe, age diame h̄u n̄a ̄amokōu nēi kahā dia daladi. Tanōu ta fogōu li mei. O tanōu si a tōu fogōu mōu, ̄e yō̄usie makoloyadomōu fogōu i. Yobe, Godihā kuguokōu nal̄ai dala k̄eme damal̄edo tam̄a degeyadomōu. ¹³ Āme n̄amokōu fogōu iladi. Iyo mei, sa sibige kuokōu you dala kōu lege, a hohōbōu di m̄a duledu dala saḡa kenōu tefele dīane kege hohōbōu mabadomōu kuhe diho baga tobolōu.

¹⁴ A n̄e t̄a ke m̄a dabai degedi o sasaj kedīamokōu hehegieimōu be, haba sa sibige o sasaj kedīage dīamokōu dafa idi. Yobe, m̄a o sasaj kedīame sa sibige o kedīā bi mei, āne sa sibige o kedīā bi mei kahā degeimōu. ¹⁵ Age n̄a m̄a o sasaj, sa sibige kuokōu dala ke toto mōuma iyedema diho baga tobōu yo mei. Age Tamahā diā makeiye domōu, n̄a diā dia dalayadomōu kuhe diho baga tobolōu. ¹⁶ Āme sa sibige kōumahā o mei, dīane sa sibige kōumahā o mei. ¹⁷ Nē t̄abe damal̄edo. A tagalibe, n̄a n̄e t̄a kahā degeiye, die duledu dabai degeligi, diame n̄ou n̄e sosōu do dege. ¹⁸ N̄a tobōu mōu, a migile, sa sibige o sasajibōu de dala saḡa kenōu tefei, age diame ya, sa sibige o sasajibōu de dalaguamabeedei. ¹⁹ A m̄a o sasaj dogōu gulamōu, mayō̄usie n̄amokōu nel̄i kuhe, dīane n̄ou n̄e sosōu bolodo degemabadomōu.

Yesuhā Godihā damaleyodei o sasaj olōu fēi kedīā dogōu guyadomōu diho baga tobou

²⁰ Yesuhā haba kōu gue diho baga tobou,

Age n̄a m̄a dabai degedi o sasaj kedīanōu dogōu guyadomōu diho baga tobōu yo mei. O sasaj olōu fēi die t̄a duloba ̄amokōu damaleyodele ile kedīane dogōu guyedema diho baga tobolōu, ²¹ f̄i tanōu degemabadomōu. Aye, n̄a ̄abōu de dala, haba āne n̄abōu de dala saḡa kenōu tefele, dīane dabōu de dalamabadomōu. Sa sibige o kedīage kegeiba duguobabe, āme n̄a tobōu mōu migidade tawale ile. ²² M̄a h̄ubōu m̄a nēlebōu hiyedo, n̄a ̄amokōu nēi k̄eme, age dīamokōu ne nēi, diame f̄i tanōu fēi dege, da dala saḡa kenōu tefele dalamabadomōu. ²³ Āme dīabōu de dalamōu, haba n̄ane ̄abōu de dalamōu dei kahā degeimōu, dīane f̄i tanōu fēi degemabadomōu a kuhe diho baga tobolōu. Kegeibasi, sa sibige o sasaj kedīage, āme n̄a tobōu mōu migi, haba n̄a ̄amokōu hohō degeli saḡa kenōu tefele n̄a dīamokōu ne hohō degelidade tawale ile.

²⁴ Aye, o sasaj n̄a ̄amokōu nēi kedīame, age ̄abōu de a dalakōu dalali, m̄a hohōbōu m̄a nēlebōu hiyedo n̄a ̄amokōu sa sibige kōu milōu li mei kelege nēi k̄eme dīane dugulo ke tagali. ²⁵ Aye, n̄ame d̄ōudo o, sa sibige o sasaj kedīage n̄ame tewe meiyē, n̄ame a tewe kahā degeimōu, o sasaj ̄amokōu damaleyodele i kedīage āme n̄a tobōu mōu migidade tawale ili. ²⁶ A dīamokōu hehegieimōu, diā n̄a tewe degei. A haba hehegile, n̄a a tagadi saḡa kenōu tefele, dīane dīō̄usie yogo tagaiba tagaiba deiba, āne dīabōu de dalale.

Yesu ̄e do duguo tolomōu, haba haguā gehe degei

(T̄a Hiye 18–20)

Judashā Yesu tolōu mōu ho o kedīamokōu sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

18 Dihō baga tobōu ma mei degeimōu, Yesuhā ̄e dabai degedi o kedīabōu de t̄o Kidron dama yai. T̄o kahā ilobōu be hebe hai ta delei. Diā yamōu, hebe hai kokōu fologai. ² Yesu ho o kedīamokōu sesegulo o Judas, ̄ene hebe hai ke kōu tewe, Yesubōu ̄e dabai degedi obōu diā kokōu kōu kefegulo idi kahā. ³ Kege-mōu, Judas ̄e ami o kedīā sosogōu haguei. Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedīā kasamane o ilo kelene tobōu mōu, Judasbōu de kamajbōu, disio mibōu, biyadi bibōu de tōu ma haguasiei. ⁴ Haguasieimōu, Yesu ̄e hagi yō̄umakōu haguale k̄eme yō̄u kōu tewe kahā, ̄e ilemōu dīamokōu yodu, n̄ime koyo ka haguasieiya?

⁵ Kege yodumōu, o kedīā tobou, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili. Yesuhā tobou, o k̄eme a. Judas ̄ene ho o kedīabōu de tefelei. ⁶ Yesuhā o k̄eme ayode to-

bôu môu, o kediã dulo kesigiemôu tegulo iye, mihikôu fiyasigei.

⁷ Kegemôu, Yesuhã haba yodu, nîme koyo ka haguasieiya? Kege yodumôu, diã tobolôu i, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili. ⁸ A nîmokôu kôu tobou, o keme anôu. Nî a ka haguasili debabe, o abôu de dalagua kôudiãme tôu fogôu ba diôu yale. ⁹ E kege tobou kahã yobe, afu e o na amokôu makai kediãme, age tanôu ta tôu fogôu li meiyode tobou. † Keme damalêdo tamã degeyadomôu kuhe tobou.

¹⁰ Kegemôu, Saimon Pitahã e aweki me bolou, yukuei foudou sai ke telemôu, mogôu du daladi hiye o kahã dabai o ke faj, kehe dele ke tagã mugu mihikôu fiyei. Dabai o kahã hÿbe Malkus. ¹¹ Kehe ke mihikôu fiyoumôu, Yesuhã Pitakôu tobou, ne aweki ke boholôu sagi. Hagî mã Aye Godihã a duguyedei keme, nãge a hagî ke dugulobe dafoluyode tawali? ††

Diã Yesu o Anaskôu malã yai

¹² Kegemôu, ami o kediãbôu, die hiye obôu, haba Juda o kediã kasamane o kediãbôu de Yesu tolôu tigama, ¹³ o Anaskôu malã yai. O keme Kaiafashã e kei. Kaiafasbe sadebe diã Yesu woumôu tolo i kelegebe mogôu du daladi hiye o delei. ¹⁴ O keme, afu, Juda o kediãmokôu, o olôu fei dowobe o tanôu ye tolosi bolofeyode tobou ke. ‡

Pitahã Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Kegemôu, o kediã Yesu tolôu tigama malã youmôu, Saimon Pitabôu, Yesuhã dabai o tabôu dilie Yesu sesele yai. Yesuhã dabai o ta keme mogôu du daladi hiye o kahãge kôu tewe kahã degeimôu, e Yesu sesele, mogôu du daladi hiye o kahã moso kekaimidu felei. ¹⁶ Kenôu si Pita eme feli mei, kekai adi hafei dege tefelei. Tafalamôu, Yesuhã dabai o, mogôu du daladi hiye ohã kôu tewe kahã boholôu mã hagua, kekai adi dia daladi sasãi kokôu tobôu ma, Pita kuhe wolôu felei. ¹⁷ Pita foloumôu, kekai adi dia daladi sasãi kahã duguomôu yodu, didiõ degei o kahã dabai o tabe nã? E sima tobou, kege mei, ame o kahã dabai o meido. ¹⁸ Folomôu dugube, mogôu du daladi hiye ohã dabai obôu, kasamane obôu kediã sa kulio degeimôu, dou tôu ma ha tafalaguamôu, Pita ene diãbôu de dou ke ha tefelei.

Mogôu du daladi hiye ohã Yesu ta sai

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Kelege, mogôu du daladi hiye ohã Yesukôu e dabai o kediãbôu, egei e hehegiedi kebôu de tawalamôu yodugai. ²⁰ Yesuhã sima tobou, age tamakôu genôu o sasãi kediãmokôu hehegiedi. Age Juda o sasãi di kefejudi egei mosodugebôu Godihã moso kekaimidugebôu denôu egei hehegiedi, mogogôu ta hehegiediyo mei. ²¹ Nã amokôu kageimôu yodugouya? Nã o sasãi

† Jon 6:39 †† Pisin tãege ta makainôu tobou. Kalã tãege ta sibiõ kenôu nalã. ‡ Jon 11:50

mã ta dulo idi kediãmokôu yoduga, ta a toboudibe diã tewe.

²² Yesuhã kege tobôu môu, kasamane o hafei dege tafala kahã e midihokôu famôu tobou, kageimôu na mogôu du daladi hiye o kokôu kege sima tobôu ya?

²³ Yesuhã tobou, a ta kasagãi tobou debabe, na amokôu defeido tobôu. Haba a ta bolodo tobou debabe, na kageimôu a fouya?

²⁴ Kegemôu, Anashã tobôu môu, haba Yesu wôu ma, mogôu du daladi hiye o Kaiafaskôu yai. Tigiye tigei ke kusieli mei, kege dalamôu.

Pitahã haba Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita e dou ha tafalamôu, o kediã emokôu yodu, nãne didiõ degei o kahã dabai o ta? E haba sima tobou, kege mei, ame o kahã dabai o mei.

²⁶ Kegemôu, mogôu du daladi hiye ohã dabai o Malkushã †† sosôu tahã Pitakôu kôu gue tobou, age nãme didiõ degei o kebôu de hebe haikôu tafalamôu dugu. ²⁷ Pitahã haba, kegeli meiyode tobôu môu, kelegenôu sio ayomôu taj.

O kediã Yesu o Pailatkôu wolôu yai

(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Sabiyomôu, Juda o kediã Kaiafashã moso tôu fogôu môu, Yesu gamani hiye o kokôu wolôu yai. Kenôu si diãme Gabama I Sawisiei kahã dowo ke wai sipsip nalã ilamôu degele ili kahã degemôu, diã gamani o kahã mosodu fologali mei, adikôu nôu tefeleguei. Kegeligi, diã Godihã dihile kokôu sibigi degeiye domôu. ††²⁹ Adikôu tafalaguamôu, Pailathã migilemôu, diã amokôu yodu, nige o kôume kei dowoye ta salamôu degele iya? ³⁰ Diã tobolôu i, o kôume midihõ kasagãi milôu gadiyo mei debabe, ei namokôu ta wolôu haguasieiyo mei.

³¹ Kegemôu, Pailathã Juda o kediãmokôu kôu gue tobou, nî o ke wolôu ya, nîôu nî kuolôu sesele ta sama. Pailathã kege toboumôu, Juda o kediãge, eibe o ta wouba tolo ilebe kuolôu yodele i. ††³² Juda o kediã kege tobolôu i kahã yobe, afu Yesuhã eme obe wouba tolo ileyodei keme damalêdo tamã degeli kehêdado-môu kuhe tobolôu i.

³³ Kegemôu, Pailathã mosokôu boholôu mã folomôu, Yesu haguismôu foloumôu yodu, Juda o kediã hiye obe nã? ³⁴ Yesuhã sima tobou, na nõunôu tawaga amokôu yodulu? Haba o tae a degegai ke tobôu môu dulomôu kuhe yodulu? ³⁵ Pailathã sima tobou, ame Juda o mei. Nôu ne sosôu bôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu kediã na amokôu sesegulo ili. Nã kei degeiye diã na amokôu wolôu haguasilou?

†† O Malkusbe Pitahã faj kehe dele tagã mugu o ke (Jon 18:10).

‡† Gamani o keme Pailat. Pailat eme Juda o mei, eme sa Rom o. Juda o kediã kuolôu yege, diã sa ta o tahã mosodu fologaba, diã Godihã dihile keke sibiõbôu dalali, Gabama I Sawisiei kahã dowo ke wai sipsip nalã ilebe kuolôu hiyedo. ††† Sa Rom o kediã Juda o kediã amokôu o ta sama wodamabeedema kuolôu dogogulo i. O ta sama hebe fufuguomãikôu ikoke degedi midihõbe sa Rom o kediã midihõ.

³⁶ Kegemōu, Yesuhā tobou, ʼame sa sibige o sasaj ke-
diā hiye o mei. A sa sibige o sasaj wolōu dala debabe,
mā o diā biyouba, ʼame o tahā Juda o kediamokōu
sesegulo sagaj mei. Kenōu si mā sabe sa sibige
kuokōu mei. ³⁷ Kege tobōu mōu, Pailathā yodu, name
damaledo o sasaj kedia hiye o? Yesuhā sima tobou,
nage ʼame o sasaj kedia hiye oyodilibe nōunōu to-
bolōu. Mā adioū hā a sa sibige kuokōu malā feleibe, a
dabai tanōu fei damaledo tā kenōu hehegielamōu. O
olōu fei tā damaledo ke dulo seseli kediamē mā tā du-
lo idi. ³⁸ Pailathā yodu, tā damaledo keme kei?

**Pailathā Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke
degemabeedei**

(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailathā kege tobōu ma fogōu, haba mihikōu mulō-
mōu, Juda o kediamokōu tobou, ʼage o kōume midihō
kasagaj milou ta duguli mei. ³⁹ Kenōu si ʼage sadebe
olōu fei, Gabama I Sawisiei tōu mōu be, didio o tanōu
telemadi. Ni tagalibe, ʼage Juda o ni hiye o kōume tele-
male? ⁴⁰ Kenōu si, o kedia tā digio degemōu, o ke mei,
o Barabas telemayedele i. Barabas ʼeme sa Rom
gamanibōu de biyoumōu kuhe didio degei.

19 Kegemōu, Pailathā tobōu mōu, ami o ilo kedia
Yesu tigi dofōu ye woma, ² tigi ayebōu ta malā-
mōu, hiye o kedia heti sagaj kege milōu gamamōu,
Yesuhā widiletōu mugulo i. Yukuei wej degei sasado ta
kene ʼemokōu kagile i. ³ E midihōya ke ima haguama
dele iligi susuga tobolōu i, Juda o kedia hiye o nā
gusugu bolofeyodele imōu, e midihokōu fa i.

⁴ Kegemōu, Pailathā haba tamakōu migile, Juda o ke-
diamokōu tobou, a o ke nimokōu wolōu migiba, ni
tawama, ʼage ʼeme midihō kasagaj ta milōu li mei
dugulu. ⁵ Kege tobōu mamōu, Yesu telemomōu
tamakōu migimōu dugulo ibe, tigi ayebōu heti бага
milou ke widiletōu mugu kebōu, yukuei wej degei
sasado kebōu de kaj kahā migimōu dugulo i. Pailathā
tobou, duguma, o kōume kuhe.

⁶ Kegemōu, mogōu du daladi hiye obōu, kasamane
obōu kedia Yesu dugomōu, tā digio dege, hebe
fufuguomajkōu ikoke dege. Hebe fufuguomajkōu
ikoke degeyede tobolōu i. Pailathā sima tobou, niōu
wolōu ya, ikoke degema. ʼAge ʼeme midihō kasagaj ta
milōu li mei dugu. ⁷ Kenōu si Juda o kedia kōu gue
sima tobolōu i, ei kuolōu tā dala, kuolōu kahage o
kōume toyedei, yobe e yōusie ʼeme Godihā Dihiyode
tobōu di kahā.

⁸ Kege tobolōu imōu, Pailathā dulomōu, guē hiyedo
degei. ⁹ E mosōdu boholōu mā folomōu, Yesukōu yo-
du, ne sabe kiliya? Kenōu si Yesuhā tā ta sima tobōu li
meido. ¹⁰ Kegeimōu, Pailathā yodu, nā amokōu tā to-
bolōu dafa? Nage ʼame hiye o ke de tawali? A ikoke
degemabeede tobōu babe, diā nā ikoke degele ile. Ha-
ba a nā tōu fogōu mabeedeibabe, diā nā tōu fogōu le
ile.

¹¹ Kegemōu, Yesuhā Pailatkōu tobou, o hebenitōu
duwo kahā namokōu hū hiye ke nelī mei debabe,
name nelebōu mei, nā a huyafei degele sagaj mei.

Kegeimōu, midihō kasagaj nā milolōu keme huyade-
fei. O a wolōu hagua, namokōu sesegu o keši e midihō
kasagaj hiyedo folodo. ¹² Pailat e Yesuhā kege tobōu
mōu dulomōu, e Yesube kage tōu fogolōu domōu fima
delei. Kenōu si Juda o kedia tā digio dege tobolōu i, nā
o kōu tōu fogōu babe, name hiye o Sisarhā mogo mei.
O koyohā yōusiebe o sasaj wolōu daladi hiye oyode to-
bōu babe, o keme Sisarhā ho o.

¹³ Kege tobolōu imōu dulomōu, Pailathā Yesu mi-
hikōu wolōu mulō, Igiye Fafai Sa kokōu yamōu, Pailat
e tā sai fidi o kahā duwodi kotōu duwei. Igiye Fafai Sa
keme Hibru tae Gabata-yodele idi. ¹⁴ Sawisiei keme
Gabama I Sawisiei kahā nalē kefele idi sawisiei. Agali
degeimōu, Pailathā Juda o kediamokōu tobou, dugu-
ma, o kōume ni hiye o. ¹⁵ Kenōu si o kedia tā digio
dege tobolōu i, malā ile, hebe fufuguomajkōu ikoke
degeyede i. Pailathā yodu, a ni hiye o kōu de ikoke
degele? Mogōu du dalaguadi hiye o kedia kōu gue to-
bolōu i, ei hiye obe ta dala mei, tanōu fei sa Rom o Sis-
arnōu. ¹⁶ Kegemōu, Pailathā ise Yesu hebe fufuguo-
majkōu ikoke degemabadomōu, ami o kediamokōu
sesegumōu, wolōu yai.

Diā Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i

(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Yesuhā yōu e hebe fufuguomaj ke hebele iligi, O
Widio Dio Sakōu fologai. Hibru taege Golgotayodele
idi. ¹⁸ Fologamōu, o kedia e hebe fufuguomajkōu ikoke
degele i. O bolōune Yesubōu de ikoke degele i. Ta
ilokōu, ta ilokōu. Yesube duo kile.

¹⁹ Kegemōu, Pailathā tobōu mōu, diā tā ta nalā-
mamōu, Yesuhā widio hebe kotōu diōu golōu i. Nalaj
keme kōu gue:

*SA NASARET O YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.*

²⁰ Nalaj keme Hibru tabōu, Rom tabōu, Grik tabōu de
nalaga i. Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i sa
keme Jerusalem hafei kahā, Juda o sasaj sudo kedia
haguasie nalagai ke husolōu i. ²¹ Kegemōu, mogōu du
daladi hiye o kedia nalaj ke husōuma, Pailatkōu tobou,
nā Juda o kedia hiye oyode nalāda, o kahage, ʼame Ju-
da o kedia hiye oyode tobouyode nalā.

²² Kegemōu, Pailathā sima tobou, a kage nalaj keme
kehefei.

²³ Ami o kedia Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke dege-
ma fogōu mōu, e yukuei ke dosōu yosi kege kefema
mamamōu, diā maj tanōu tanōu malā i. E tōu mugu
sasado keme sasaj kedia gofolōu ili mei, yukuei tanōu
feije milōu gai dugulo i. ²⁴ Kegeimōu, diā tobolōu i,
tōu mugu kōume diafōu dame. Di yame. O koyohā
yāiye bolō degeibabe, yukuei keme e molōu. Diā ke
degele i keme Godihā kuguokōu,

Diā mā yukuei fimamōu, mā tōu mugube diā yama, o
tahā yai bolō degeimōu, e moyoyodei

Buk Song 22:18

ke damaledo tamā degei.

²⁵ Yesuhā e adioū bōu, e adioū tabōu, Klopashā sasaj
Mariabōu, sa Makdala sasaj Maria tabōu diā hebe

fufuguomaj̄ hafej̄ dege tefeleguei. ²⁶ Tafalaguamōu, Yesuhā dugube, ē adioū bōu, ē dabai o ta, ē mogodo, kebōu dilie hafej̄ dege tafalaguamōu, ē adioū kōu tobou, adioū, o kōume nē dihi. ²⁷ Haba ē dabai o kokōu tobou, sasaj̄ kōume nē adioū. Kelege tofogōu mōu, o kahā Yesuhā adioū ē mosokōu wolōu ile delei.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesuhā ise ē dabaibe olōu fej̄ mei degeidade tawalemōu, ā huej̄ nalē sagaj̄ degeliyodei. Tā kē tobou kahage, tā ta Godihā kuguokōu nalaj̄ dala kē † damaledo tamā degeiyodemōu tobou. ²⁹ Ami o kediā kē dulo-mōu, hebe kolo huej̄ dou afido ta kele dala kodu bi suo degei kē muguomōu, hebeya ta kokōu tigama, hebele foguomōu, Yesuhā mogoukōu elegulo i. ³⁰ Yesuhā hebe kolo huej̄ kē namamōu, mei degeliyode tobōu ma, ē widio suguama fiyamōu tolo i.

Ami o tahā Yesuhā figikōu malaye ti

³¹ Sawisie, o kediā Yesu ikoke degele i kelegebe, misiholo duwodi sawisie hiye kahā nalē kefedo sawisie kahā degeimōu, Juda o kediā o ikoke degei kediame kege dalaguale dafoumōu, Pailatkōu die ibigidio gobōu giba, toto tofigieiba, oe mōuma yamabadomōu tobolōu i. ³² Pailathā tā kē dulomōu, ami o ilo kele tobōu mōu ya, Yesubōu de ikoke degele i o bolou kediā ibigidio gobōu gile i. ³³ Kenōu si Yesube kōu tolo i degeimōu, ē ibigidio ta gobōu gile ili mei. ³⁴ Haba ami o tahā malaye Yesuhā figikōu timōu, kelegenōu kafeibōu huejbōu de migimōu dugu. ³⁵ O kē dugu kahā tā damaledo tobolōu kuhe. †† O kahage tā ē tobolōu kōume damaledadili. Nīne damaleyodemabadomōu kuhe nalolu. ³⁶ Midiho olōu fej̄ kē hagua kogu keme mōu yōuwa tamā degeli mei. Godihā kuguokōu nalagai kē damaledo tamā degeyadomōu kuhe tamā degei. Nalaj̄ ta keme kōu gue nalaj̄,

Diā ē dio ta gobolōu ile mei.

Kisim Bek 12:46

³⁷ Nalaj̄ ta keme kōu gue nalaj̄,

O figikōu malaye ti keme diā dugulo ile.

Sekaraia 12:10

Yesu tei malā ya, ulou ebele dai ta kodu dogogulo i

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Sa Arimatea o, ē hū Josep, ene Yesuhā dabai oye, kenōu si ē Juda o kediāmokōu guē degeimōu, ē damaleyodei tamā degeli mei. Kegemōu, Josephā Yesu tei malā ilamōu, Pailatkōu ile yodumōu, Pailathā deyodemōu, ē ile Yesu tei malā i. ³⁹ Yesu tei mōu ibe, o ta ē hū Nikodemushā Josepbōu de i. Nikodemushā hebe kolo mola hō bolodo tei hudi kē hiyedo 30 kilo sagaj̄ kege malā i. Nikodemusbe o huliame ta kelege Yesubōu de tā kei o kē. ⁴⁰ Dilie Yesuhā tōu kokōu mola hō bolodo kē humamōu, yukuei fō degei kahā tiga i.

Keme Juda o kediā tei widalamōu degedi sagaj̄ kenōu tefele degele i.

⁴¹ Yesu hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i sa kelebe, hebe hai sa ta hafej̄ kele delei. Hebe hai sa kokōu be, obe ulou ebele dama fogou ta delei. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei. ⁴² Sawisie keme Juda kediā nalē kefele idi sawisie kelege kahā degeimōu, dilie Yesu tei toto malā ya, ulou dai kodu dogogulo i, ulou dai keme hafej̄ido dala kahā.

Yesu ē haba hagua gehē degei

(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

20 Misiholo duwodi sawisie kē mei degeimōu, sa you biyoumōu, sa Makdala sasaj̄ Mariahā Yesu widaikōu ile dugube, ulou a tefei igi hiyedo keme kogolo i figikōu dogogu dalamōu dugu. ² Duguomōu, bohōlōu mā foykua hagua, Saimon Pitabōu, Yesuhā ē mogodo, ē dabai o kebōu diliemokōu tobou, di Hiye O tei widai keme oe malā ya, dogogulo i sa keme ei ta tewe mei.

³ Kegemōu, Pitabōu, dabai o ta kebōu dilie haguamōu, toto widaikōu yai. ⁴ Dilie foykua yaibe, o ta kahā Pita gabamōu, widaikōu ebukōu ile felei. ⁵ Folomōu, adikōu genōu ulou daimidu dugube, yukueiyenōu tilamōu dugu, kenōu si ē dugule feli mei. ⁶ Adikōu nōu tafalamōu, Saimon Pitahā habage haguamōu, uloudo folomōu dugube, Yesu tigei yukuei kahanōu dalamōu dugu. ⁷ Haba ē widio tigei yukuei keme defej̄ bologuādo tigama esofej̄ dogogu dalamōu dugu. ⁸ Ise, dabai o, ulou dai kokōu ebukōu ile felei, ene ulodu folomōu, Yesu tei tila mei kē duguomōu damaleyodei. ⁹ Kelegebe Godihā kuguokōu Yesube toloba hagua gehē degeleyodei keme, †† dilie ta tawale ili mei. ¹⁰ Kegemōu, dilie bohōlōu mā mosokōu yai.

Sa Makdala sasaj̄ Mariahā Yesu dugu

(Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Kegemōu, Maria ē ulou dai adi kokōu gosolo tafalali, ulou daimidu dugube, ¹² esol o yukuei fō degei kaj̄ bolou Yesu tei dogogu kokōu duwoguamōu dugu, tabe widio hebekōu, tabe kati hebekōu. ¹³ Esol o bolou kedilie yodu, sasaj̄, nā kageimōu gosouya? E tobou, o kediā mā Hiye O tei malā yai, diā dogogu sabe ā tawaiyo mei kahā kuhe gosoulu. ¹⁴ Kege tobōu ma, bohōlōu mōu dugube, Yesu tafalamōu dugu, kenōu si ege o keme Yesudade tawali mei.

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā Mariakōu yodu, nā kageimōu gosouya? Nā koyo ka haguei? Maria ē tawaibe, o keme hebe hai sa kē dia daladi oyademōu, o kokōu, tei kōume nā malā i debabe, nā dogogu sa kē amokōu tobōu ba, ā ile molōuyode tobou. ¹⁶ Kege tobōu mōu, Yesuhā ē hū sōu, Maria deimōu, ē haba bohōlōu mōu Hibru tae Rabonai de tobou. Tā kahā sibigebe Tisa Hiye. ¹⁷ Yesuhā tobou, nā ā tōu da, yobe āme Aye Godikōu ili mei, you dala kahā. Kenōu si nā mā mōgodiāmokōu ileba, āme mā Aye, nī Ayekōu iliyode, mā Godi, nī Godikōu iliyode tobou.

† Buk Song 69:21 †† O keme kuguo kōu nalaj̄ o Jon s̄a degei.

‡ Jon 3:1-21

†† Buk Song 16:10

¹⁸ Kegemōu, sa Makdala sasaj Maria e ile, Yesuha e dabai degedi o kediamokōu, age di Hiye Obe kōu duguyodema, Yesuha emokōu tobou ke olōu fei di amokōu tobou.

Yesuha e dabai o kediamokōu tama degei

(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimōu, sawisie ta kaha huliā degeimōu, Yesuha dabai o kedia Ju da o kediamokōu gue degeimōu, mosokōu kefema, a tefegama duwoguamōu, Yesuha dia duwogua ki-legenōu tama degemōu tafalali, ni bologuado dalaguamabeede tobou. ²⁰ Kege tobōu mamōu, e dobogōubōu, e figikōu bōu malaye ti ke diamokōu hehegiei. Dia Hiye O duguomōu, hohō hiyedo degele i. ²¹ Hohō hiyedo degele imōu, Yesuha haba tage nime bologuado dalamabeede tobou. Aye Godihā a tobōu mōu haguei sagai kenōu tefele ane ni tobōu ba yaleyode tobou. ²² Kegemamōu, e diamokōu mogouye haguiguomōu, ni Duo Bolofei mōumabeede tobou. ²³ Ni o taha midihō kasagai milou ke gebe mei ho fogōu babe, o keme hebe kasagai molōu. Ni o taha midihō kasagai milou ke gebe meiyodeibasi, Godihane o kaha midihō kasagai keme gebe meiyodeiba mei degele.

Yesuha Tomaskōu tama degei

²⁴ Yesuha e dabai degedi o kediamokōu tama degei kelegebe, o olōu fei 12 kege suluguadi o ta Tomas, e hu tabe Didimus, eme kokōu deleli mei. ²⁵ Kegemōu, dabai degedi o ilo kedia emokōu be, eige di Hiye Obe kōu dugulo iyode tobolōu i. Kenōu si e tobou, ikoke degele i a, e dobogōukōu dala kokōu, a ma dobogōu dosōu muguo dugu ho fogōu babe, age ta damaleyodele mei. E figikōu malaye ti a kokōu ne a dobogōu mugu ho fogōu babe, age damaleyodele mei.

²⁶ Fula ta mei degeimōu, Yesuha e dabai degedi o kedia haba mosokōu kefema duwoguamōu, Tomas ene duwei. A tefega ima duwoguamōu, Yesuha dia duwogua kilegenōu haba tama degema tafalali, ni bologuado dalamabeede tobou. ²⁷ Kele tafalali, Tomaskōu tobou, na hagua, ma dobogōukōu ne dobogōu dosōu ye muguo dugu. Haba, ne dobogōu ye ma figikōu ne muguo dugu. Na hobōu fi bolou degeda, amokōu nōu damaleyode. ²⁸ Kege tobōu mōu, Tomashage name ma Hiye O, ma Godiyode tobou.

²⁹ Kegemōu, Yesuha emokōu, name a duguomōu kuhe damaleyodili. Kenōu si o a duguli mei damaleyodele i kediame hohōbōu mabeede tobou.

Kuguo kōumahā e sibigedo

³⁰ Yesuha e dabai degedi o kedia dihile kokōu midihō gehe gehe sudo milōu gai. Kuguo kuokōu be olōu fei keme nalagali mei. ³¹ Midihō gehe gehe milōu gai ke nalagai kaha yobe kōu gue, nige Yesu eme Godihā Dhi, Godihā makai o Kelesudade tawamabadomōu. Ni

emokōu damaleyodebabe, e huya ke fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu ke molōu.

Yesuha e dabai degedi o kediamokōu haba tage tama degei

(Ta Hiye 21)

Dabai degedi o dioyosi kege kedia Yesu dugulo i

21 Kegemōu, Yesuha e dabai degedi o kediamokōu haba ta tama degeibe, e ohueiyai Taiberias † biyakōu ge kōu gue tama degei. ² Saimon Pitabōu, Tomas, e hu tabe Didimusbōu, haba sa Galili duo kile sa Kana o ta Natanielbōu, haba o Sebedihā dhi bolou kegebōu, haba Yesuha e dabai degedi o bolou tabōu de dioufeji kele kefema deleigui. ³ Kele kefema dalaguali, Saimon Pitahā, ame neke ma ilamōu degeliyode tobōu mōu, o ilo kediāne, di dioufeji imebeede tobolōu i. Dia mosole sama ya, huliā sogo dabai hiyedo kōu degele iye, kenōu si miye ta malā ili mei.

⁴ Neke maga iligi sabiyomōu dugube, Yesube ohueiyai biyakōu tafalamōu dugulo i. Diage o keme Yesudade tawale ili mei. ⁵ E tafalali diamokōu haguisa yodu, mogo diāma, ni miye ta de malā i? Eibe miye mōuyo meiyode tobolōu i. ⁶ Kege tobolōu imōu, e di amokōu tobou, neke mosole figi deleya hebele muguoba, miye mōumabeede tobōu mōu, dia ke dulo mōu neke deleya ke hebele muguomōu dugube, nekebe miye sudo sai amamāi dugu. Mosole foudu malā folo sagai duguli mei.

⁷ Kegemōu, dabai degedi o Yesuha e mogodo kaha Pitakōu tobou, o keme di Hiye Oyodei. Saimon Pitahā ke dulomōu e yukuei sasado digima māi ke kamōu, ohueiyaikōu fogu fiyamōu i, Yesuha tafala kokōu felei. ⁸ E fogu fiya imōu, dabai degedi o ilo kediāne mosol-eye e habage sesele yai. Ohueiyai biya ahu mei, mita olōu fei 100 sagai kegenōu fei kaha degeimōu, neke foudu miye sai kege dalamōu, ohueiyai biyakōu gisigama yai.

⁹ Ohueiyai biyakōu ya fologamōu, dou wobolōu kokōu dugube, miyebōu ōu bōu de si dalamōu dugulo i. ¹⁰ Yesuha dia fologomōu duguomōu tobou, miye ni malā i keme ilo kelebe amokōu malā haguama. ¹¹ Kege tobōu mōu, Saimon Pitahā mosole foudu folomōu, neke gisigama biyakōu felei. Neke keme miye sai amamāi. Miyebe hiye hiyedo olōu fei 153 kege moye, kenōu si nekebe dulali mei, yōu bolodo kegenōu delei.

¹² Kegemōu, Yesuha diamokōu, ni hagua, nale namabeede tobou. Die o taha ta name koyo? de yodulo ili mei. Gue kōu degele iye, kenōu si o keme die Hiye Odade tawale i. ¹³ Fologomōu, Yesuha doulukōu ōu si ke mōuma, diamokōu nej. Miyene mōuma nej.

† Ohueiyai kaha hu tabe Galilyodele idi.

¹⁴ Yesuhā tolomōu haguā gehe degemōu, ɛ dabal degedi o kediamokōu tamā degeibe, ohueiyai biyakōu keme komā tamā degei.

Yesuhā Pitakōu, name mā wai sipsip wōu ma dalayede tobou

¹⁵ Kegemōu, nale nalā ima mei degeimōu, Yesuhā Saimon Pitakōu yodu, Jonhā dihi Saimon, nage ame tagai hiyedo kahā degeimōu, o ilo kōūdiā a tagai keme nage de gabai? Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagai keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, name mā wai sipsip sisigefei ke dabayede tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba yodu, Jonhā dihi Saimon, nā a tagaibe de hiyedo? de yodu. Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagali keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, name mā wai sipsip kedia wōu ma dalayede tobou.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba tage yodu, Jonhā dihi Saimon, nage ame de tagali? Tage kege yodumōu dulomōu, Pitahā yōusie solōu do dege fimamōu tobou, Hiye O, nā olōu fei tewe. A nā tagali keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nā mā wai sipsip olōu fei ke dabayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, Yesuhā Pitakōu tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe, name gisiai kelegebe, nā yukuei nōūnōu mōu sama, nōu tagali sagai kele siadi. Nā odo degeibabe, nā dobogōudio dōysusuguba, o tae nā yukuei mōu samaba, sa nā ile tagali mei kokōu wolōu ile. ¹⁹ Yesuhā tā ke tobou kahā sibigebe kōu gue, Pitabe kagei toubasi, o sasai kedia Godikōu ho-

hōbolōu domōu kege kuhe tobou. Yesuhā kege tobōu mamōu, Pitakōu da imebeede tobou.

Dabal degedi o, Yesuhā ɛ mogodo kahā degele tā

²⁰ Kegemōu, Pitahā bohōlōu mōu dugube, dabal degedi o Yesuhā ɛ mogodo kahā, dilie sesele hagu-mōu dugu. Afu nale nalā i kelege, o kahage Yesuhā kihiyōudu amafei, Hiye O, name o koyohādo ho o kediamokōu sesegulo? de yodu. ²¹ O ke hagumōu dugumōu, Pitahā Yesukōu yodu, Hiye O, o keme kagele? de yodu. ²² Yesuhā Pitakōu tobou, age o keme yōu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? Name anōu sesele haguayede tobou. ²³ Yesuhā tā kege tobou uwo keme damaleyodele i o sasai kedia dulomōu tawale ibe, dabal degedi o keme damaledo tolo meiyade tawale i. Kenōu si Yesuhage o keme tolo ile meiyode tobōu li mei. Ege kōu gue tobou, age o keme yōu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? de tobou.

²⁴ Dabal degedi o kahage olōu fei ke nimokōu hehegiemōu nalagai kuhe. Di tewe, tā ɛ hehegili kōume damaledo tā.

²⁵ Yesuhā dabal sūdo ilo kelene kōu degegadiye, kenōu si dabal tanōu tanōu olōu fei ɛ degagai keme oe kuguokōu olōu fei nalaga i debabe, dige kuguo sūdo olōu fei ke kiliya maga ile? Di sa sa olōu feibe kuguo sūdo ke magalebe timōu mei degele, mōu fegegulo.

Dabai

Ta-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia Degele I

Tawale Ta

Kuguo kōume o Lukhā nalaj. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke nalaj. E kuguo tane kōu nalaj. Kuguo keme Yesuhā degei kaha ta, di yodele ili.

Kuguo kōume e nalama, o Tiofiluskōu neji. O keme Juda o mei. Kuguo ke nalama neji kahage dine o kedia dabai gehe gehe degele idi ke tawamabadomōu kuhe nalama neji dala.

Kuguo kōumahā ta sibigebe kōu gue: Duo Bolofeiha neleya kenōu ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia sa sa o sasaji kediamokōu Yesuhā ta hehegiemōu suluguei.

Ta hiye 1 ile 12 keme Pitaha dabai degei kaha ta. Ta Hiye 13 ile 28 keme Polha dabai degei kaha ta. Sawisiei ilo kelegebe Luk e Polha sulu sesele siei.

Luk eme medigo dabai degedi o sa degei. Kolosi 4:14 kokōu duguma.

Dabai kuguo kōumahā ta sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1–8:3

Sa Jerusalemkōu ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuhā degei kaha ta ke hehegile i.

Ta Hiye 8:4–12:25

Sa Judiabōu, sa Samariabōu keleya ke, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuhā degei kaha ta ke hehegiemōu suluguei.

Ta Hiye 13:1–21:14

Polha sa sa sūdo keleya ke Yesuhā degei kaha ta ke hehegiemōu siei.

Ta Hiye 21:15–26:32

Sa Judiakōu ge, o kedia Pol e didiyo degemamōu, ta sa i.

Ta Hiye 27–28

Ami o kedia Pol sa Romkōu tolōu yai.

Sa Jerusalemkōu ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuhā degei kaha ta ke hehegile i

(Ta Hiye 1:1–8:3)

Yesuhā Duo Bolofei tobōu ba hagualeyodema makai

1 Mogo Tiofilus, ta dagado a namokōu nalama neji kokōu be, Yesuhā degegai kebōu, ta e hehegiei kebōu olōu fei nalaj. ² Yesuhā dabai degega haguabe demōu, Godiha e hebenitōu mala felei keme a kōu nalaj. Godiha e mala ili mei kelege, Yesuhā e ta-bolofei-mala-suluguadi-o, e kōu makagai kediamokōu tamā degemōu, Duo Bolofeiha neleya ke diamokōu egei tobou. ³ E tolo ilemōu haguā gehe dege dalali, di amokōu tamā degemōu, eme gehe dege dalayodemamōu hehegiemōu siei. Sawisiei olōu fei 40 kege di abōu de dalali, Godiha o sasaji wolōu dalaleyode to bolōu delei. ⁴ Sawisiei ta, Yesuhā diabōu de nale nala

duwoli, egei kōu gue tobou, ni sa Jerusalem tōu fogōu dama. ¹ A nimokōu mā Ayeha bi ta neleyodeiyode tobōu mōu du ke dia dalama. ⁵ Jonhage huejilikōu fafeleya degedi. Kenōu si sawisiei hiyefeji tieli mei, nime Duo Bolofeiha fafeleya degeleyode tobou.

⁶ Kegemōu, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia ke-feguomōu, emokōu yodulo i, Hiye O, ifi na di sa Israel hiyedo degemaba, di hiye o taha di sa haba de wolōu dalale? ⁷ E sima tobou, keme ni bi mei. Sawisiei keme Aye Godi yōunōu makaiyode tobou. ⁸ Kenōu si habage, Duo Bolofeiha migileba, nimokōu nele hiyedo neiba, ni mā ta sa Jerusalemōu, sa Judiabōu, sa Samariabōu olōu fei kokōu hehegiemaba, habage sa sa olōu fei kene tefele hehegiemōu sulugueyode tobou.

Yesu hebenitōu fogōu i

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yesuhā ta ke tobou mei degeimōu, o kedia dugube, Godiha neleye e mala foulugi, mabi taha e gogumōu, dia e dugulo ili mei. ¹⁰ Fogōu imōu, dia agudiletōu ba-ha tafalaguamōu, o bolōu ta toto tamā degemōu, di abōu de tefeleguei. O bolōu kedilie yukueibe fo

degele i dugulo i. ¹¹ Dilie tobou, Galili o diama, ni kageimou agudiletou baha tafalagua? Ifi Yesube ni tou fogou mou, Godiha hebenitou mala i. Habagesi, ni e imou dugu sagai kenou tefele boholou ma hagualeyode tobolou i.

O kedia Judasha timou molou o ta makai

¹² Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia bitou Oliv tou fogou, sa Jerusalemkou boholou ma yai. Ahu mei, hafeido. ¹³ Sa Jerusalemkou fologamou, fou gou moso diou duwoguadi kotou fologai. O kedia, die hube olou fei kuhe, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfiusha dihi Jems, Saimon e hu tabe Selot, Jemsha dihi Judas. ¹⁴ O kediame fi tanou dege kefeguo duwoguali, diho baga tobolou idi. Sasai ilo kelebou, Yesuha e adiou Mariabou, e mala diabou olou feine, o kediabou de duwoguali diho baga tobolou idi.

¹⁵ Kelegebe, damaleyodei o sasai olou feibe 120 sagai kege delei. Kegemou, Pitaha duo kile hagua tafalali tobou, ¹⁶ mogo diama, Judasha degei kaha ta, o Devitha Duo Bolofeiha neleya ke kou tobou keme Godiha kuguokou nalai dala. † Kegemou, Judasha Yesu o kediakou sesegumou kuhe tolou ma ta sa i kaha degemou, ta Devitha toboube damaledo tama degei kehe. ¹⁷ Judas eme eibou de kou dalali, dabai tanou degediyode tobou.

¹⁸ Kegemou, Judasha midihog kasagai milou kaha hebe ke sele malamou, asou kolo ta mamou. Asou kolo ke mamou kokou ge eme mihikou fiamou, gua olou fei tigile mugumou, e tolo i. ¹⁹ Sa Jerusalem o kedia e degei ta ke dulomou, die tae asou kolo kaha hube Akeldamayodele idi. Hu kamaha e sibigebe Kafeibou Sa.

²⁰ Kegemou, Pitaha haba tobou, ke degei keme Die Fedi Kuguokou be kou gue nalai dala,

Sa e tiadi keme you mou kege dalale. Kelebe o ta dalayedei.

Buk Song 69:25

Taba kou gue,

O taha e timou ke moubane bolou.

Buk Song 109:8

²¹ Kegei kaha degemou, di o ta makame. Hiye O Yesuha dibou de sumou, o ilo dibou de suluguei o kele ta makame. ²² Jonha Yesu e fafeleya degei kelege haguabe demou, Godiha e hebenitou mala imou dugu o kele ta makame. O kegei kamaha dibou de dabai degeleba, Yesube tolo ilemou hagua gehe degeiyode tobou mou sialeiyode tobou.

²³ Kegemou, o kedia o bolou ta maka degele i. O ta e hube Josep, e hu tabe Barsabasyodele idi. E hunou tabe Jastus. O tabe e hube Matias. ²⁴ O kedia o bolou kege maka degemamou, diho baga tobolou i, Hiye O, o fi olou feidobe na tewe. Na o koyo maka degeiya, na eimokou hegyedele i. ²⁵ Judas eme di dabai ke tou fogou, sa you dalale sagai kokou fogou i. O koyoha e timou ke malaba, ta-bolofei-mala-siadi-o degele ke

eimokou hegyedema diho baga tobolou i. ²⁶ Diho baga tobou mamou, igi yale iligi, Matiasha e hu tama degeimou duguomou, eme ta-bolofei-mala-siadi-o ta degemamou, o kegele i 11 kege kediakou geleguomou, olou feibe 12 kege degei.

Duo Bolofeiha migi

² Misiholo duwodi sawisie Pentikos †† tou mou, damaleyodei o sasai kedia kefeguo duwei. ² Duwoguali, agudiletou ge uwo ta toto degeimou dulo i. Uwo keme wi hiyedo uwo sa degei kaha moso dia duwogua kodu olou fei tefei. ³ Uwo ke dulomou dugube haba dou i sagai kegei kaha o olou fei tolou hobogou dalamou dugulo i. ⁴ Dou i sagai ke dugumou, Duo Bolofeiha dia tolou hobogou mou, kelege dia ta daga daga taenou yoma tobolou i. Keme Duo Bolofeiha degeiyenou dia ta daga daga ke kuhe tobolou hobogou.

⁵ Kelegebe, sa sa tie o sasai sudo sa Jerusalemkou kou haguasie felega deleigui. O sasai kediame die hutibe Juda, egei dudi o. ⁶ Uwo ke hagumou dulomou, sa sa o sasai kedia kesigiemou kefegulo i. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasai kedia die Galili tae tobolou ili mei, kenou si sa sa o sasai diou die taenou tobolou imou dulo i. ⁷ Kege dulo kesigiemou tobolou i, ta kou tobolou ili o olou fei kediame Galili o sasainou. ⁸ Kageiye ta dia tobolou ilibe, di diyou di taenou tobolou imou dulo iya? ⁹ Di kou hagua kefeguo dalagua o sasai di sa sa hu olou feibe Partia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, ¹⁰ Frigia, Pamfilia, Isip. Di ilo kelebe sa Libia tie o, sa Sairini hafei dege dalaguadi o. Di o ilo kelebe sa Rom tie o. ¹¹ Di o ilo kelebe damaledo Juda o. Di o ilo kelebe Juda o kedia egei dudi o. To tibi sa Krit obou, sa Arebia obou, di olou feibe Godiha dabai neledo dege degedi kaha ta ke diyou di taenou tobolou imou dulo ili kuheyode tobolou i. ¹² Dia diou die tae tobolou imou dulo kesigiemou, fi hiyedo ma imamou, diounou tugulo tobolou i, koume keiyedo tama degeiya? ¹³ Kenou si o ilo kelege susuga tobou mou iligi, o kedia tigi kolo huei gofoudo ke nai kaha degemou, fi totou degele iyode tobolou i.

Pitaha egei tobou

¹⁴ Kegemou, Pitaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o 11 kege kediabou de dogou guo tafalali, o sasai kediakou ta neledo dege kou gue tobou, ma mogo diama, huti Juda o nibou, sa Jerusalem tie o nibou olou fei, ta a kou tobou lamou degeli koume ni olou fei de feido duma. Ni kou dugulu kaha sibige keme ni tawayadomou a tobou ladi kuhe. ¹⁵ Nige wa, o koudiame tigi kolo huei gofoudo ke nama fi totou degele iliyade tawale ili. Kege meido. Kou bou gebe gusugudo dala. Gusugu kou bou ge obege tigi kolo huei gofoudo nama fi totou degele idiyo mei. ¹⁶ Kou degelibe, o Joel-

†† 'Ista' sawisie mei degeimou, sawisie olou fei 50 kege mei degeimou be, Pentikos sawisie ke kuhe tou di. Pentikos sawisie daga degele, Kelesuha Duo Bolofei tobou mou migi.

† Buk Song 41:9

hã kôu tobou sagã kênôu tefelegeli. O habage-degele-duguo-tobôu di-o kahã tobou keme kuguokôu nalã dala kuhe,

¹⁷ Godihã kôu gue tobou, uwage sawisie kelege, a mã Duo Bolofei tobôu ba mulô, o sasã olôu fei tôu ba, nã o sisigobôu nã sasã sisigobôu kediã mã tã, habage tamã degele kahã tã ke hehegie tobolôu ile. O gisiai kediã diho bohôu mãba, tawale hobogolôu. Odo kediã tieimi dugulone, damalêdo kênôu dugulo ile.

¹⁸ Damalêdo, sawisie kelegebe, a mã Duo Bolofei tobôu ba mulô, mã dabai degele idi obôu, mã dabai degele idi sasãbôu kediã tôu ba, diã habage tamã degele ke tobolôu ile.

¹⁹ A degeiye, agudiletôu ge midihô gehe gehe ke tamã degegouba oe duguoba hiyedo kesigile ile. Haba asôu be kôune a midihô gehe gehe hehegie. Kafibôu, doubôu, dou dahãbôu de hiyedo tamã degeleyode tobou.

²⁰ Asone huliã degele, oguone duhido kafei sagã degele. Kegeibabe, Hiye Ohã haguale sawisieibe hafei degeli kehe. Sawisie keme Hiye Ohã e nelebôu e hohôbôu ke hegie sawisie.

²¹ Kegeba, o koyohã Hiye Ohã huya ke a dogôu guyedema diho bagã tobôu babe, o keme Godihã mamolôu.

Joel 2:28-32

²² Israel o diãma, nã mã tã duma. Sa Nasaret o Yesu eme Godihã tobôu môu hagua, nã nã dihiã kokôu midihô gehe gehe ke milôu gamôu sumôu nã duguomôu hiyedo kesigile i keme nã olôu fei kôu tewe. Godihã nã o keme yôu tobôu môu hagueidade tawamabdomôu e kuhe degei. ²³ Godihã Yesube nãmokôu seseguloyodemã fogou, habage degele ke e kôu tewe. Kegemôu, habage, Godihã Yesube nãmokôu sesegumôu, nã Godihã tã dudiyo mei o kediãmokôu sesegumôu, hebe fufuguomãkôu ikeke degele imôu, kuhe tolo i. ²⁴ Kênôu si Godihã Yesu e todi kahã do degeli ke môu duguo fogôu li mei, haguãgimôu gehe degei dala. Yobe, todi kahãge eme ta tolôu dalale sagã mei. ²⁵ Afu Devithãne e degei ke kôu gue tobou,

Hiye Ohã a hafei degele dalamôu dugudi. E mã dobgôu delekôu duwo kahã degemôu, a me nelêdo degele dala kuhe. Guẽ ta degediyo mei.

²⁶ Kegei degemôu, mã fiã bolofeiãdo, hohônôu. A tã tobolôu ne, hohô degele tobolôu. Ame Godihã amokôu midihô bolodo degele ke dia dala.

²⁷ Nãge a ta tôu fogôu ba, tofigiei sa kokôu dalale mei. Nã nôu nã biyodema makai o bolodo keme widaimikôu be ta tabale mei.

²⁸ Nã amokôu tofousogo tofousogo tofolôu kahã midihô ke kôu hegi. A nãbôu de dalaba, nã degeiye a hohô hiyedo degeleyode tobou.

Buk Song 16:8-11

²⁹ Mogo diãma, a nãmokôu damalêdo tobolôu kuhe, di kôu guai o Devit eme kege nalãmamôu tolo imôu, oe e wida i. Widai keme ifi kôu bôu gene dibôu de dala. ³⁰ Kênôu si Devit eme habage-degele-duguo-to-

bôu di-o kahã degemôu, Godihã yôu e huya kênôu makamamôu kôu gue tobou keme e kôu tewe,

Habage a nã hyti o ta makamãba, e hiye o dege nebe nôu nã sagã kege dalaleyode tobou.

Buk Song 132:11

³¹ Devithã ke toboube, e Godihã habage degele ke kôu duguomôu, Godihã makai o Kelesube † haguã gehe degeleyodei. Godihã eme o tofigiei sa kokôu ta dalaba duguo fogolôu mei. Widaimikôu ne ta tabale meiyode tobou. ³² O keme Yesu. O Yesu eme Godihã haguãgimôu, gehe degei dala. Ei olôu fei eme kôu dugulo i. Kegemôu, eige ei dugulo i kahã tã ke tobolôu idi.

³³ Eme haguã gehe degeimôu, Godihã tobôu môu hebenitôu folomôu, e Godihã dobogôu delekôu duwoli, Duo Bolofei e Ayehã neleyode tobou ke moy. E Duo Bolofei malãmôu tobôu môu migimôu, nã Duo Bolofeiã dabai degeli ke duguomôu dulo ili kuhe.

³⁴ Devit e Yesuhã hebenitôu felei sagã kênôu tefelegeli mei, kênôu si e kôu gue tobou,

Hiye Ohã mã Hiye Okôu kôu gue tobou, nã mã dobgôu delekôu duwoba ibe deba, ³⁵ a nã ho o kediã mômãba, nã abogôu hayedu kefeleguloyodei.

Buk Song 110:1

³⁶ Israel o diãma, kegei degemôu, nã defeido tawama. Yesu, nã hebe fufuguomãitôu ikeke degele i keme Kelesu, Godihã makomôu, eme Hiye O degei, o sasã olôu fei mamolôuyodei.

O sasã sũdo fiã bohôlôu môu, fafeleya tofolôu i

³⁷ O sasã kediã Pitahã tã ke dulomôu kesigie gue degemôu, Pitabôu e mogo diãmokôu bôu de yodulo i, mogo diãma, eibe kagele? ³⁸ Kegemôu, Pitahã diãmokôu tobou, nã olôu feiãdo fiã bohôlôu ba, Yesu Kelesuhã huya ke fafeleya tofolôu ibasi, midihô kasagã, nã milôu ga idi ke Godihã gebe meiyodemãba, e Duo Bolofeiã nãmokôu nele. ³⁹ Godihã Duo Bolofei neleyode tobou keme nã sisigô diãmokôu bôu, o sasã olôu fei, ahuya dalagua kediãmokôu bôu de nele. Damalêdo, o sasã, di Hiye O Godihã yôumakôu haguãmabdomôu haguĩsalãmôu degeli, o sasã kediãmokôu be Godihã e Duo Bolofei neleyode tobou.

⁴⁰ Pitahã egei ilo kele tobôu môu iligi, tã nelêdo degele kôu gue tobou, nã tawãibôu, nãme o midihô kasagã milôu ga idi kediãbôu de makeiye. ⁴¹ Tã ke tobôu môu, o sasã sũdo dulomôu fafeleya tofolôu i. Sawisie kelegebe, o sasã 3,000 sagã kege kediã Yesukôu kôu damaleyodei kediãbôu de geleguo sũdo degei.

Damaleyodei o sasã kediã fiã tanôu degele

⁴² Damaleyodei o sasã kediã tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã hehegi ke dulomôu, diôusie yogo dogôu gumôu dogôu gumôu dele idi. Haba kefeleguomôu be, nalã nalãmôu, diho bagã tobolôu idi. ⁴³ Godihã nã degeiye, e tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã midihô gehe gehe ke milôu ga idibe, o sasã kediã dihiã kokôu milôu gômôu duguomôu kesigie gue degele idi. ⁴⁴ Damaleyodei o sasã olôu feiãdo kediãge fiã tanôu

† Kelesube Godihã di mamôuyadomôu makai o.

dege kefeguomōu, diōunōu bimaj nejmōu nejmōu dele idi. ⁴⁵ Diā die asōu kolobōu, die bimajbōu olōu fej ke tiga nemamōu be, sele ke mōumamōu, o bi mei obōu, nale mei obōu kedia mokōu file idi. ⁴⁶ Sawisiei olōu fejbe, diā Godihā moso kekaimidu fologa kefegulo idi. Haba die moso tanōu tanōu yane nale nalāmōu suluguadi. Fimaj tanōu dege, hiyedo hohobolōu nale nalā idi. ⁴⁷ Diā Godihā hynōu hebele fogulo imōu be, o sasaj damaleyodili mei kedia ne diā mokōu hoho degele idi. Sawisiei olōu fejbe Hiye Ohā o sasaj ilo kele mamōumōu be, o ebukōu damaleyodei kedia bōu de geleguo sudo degedi.

O ta ibigidio tofigiei ke bolō degei

3 Sawisiei olōu fej, Juda o kedia diho baga tobōu dibe, habi 3 klok kelege tobōu di. Sawisiei ta Pitabōu Jonbōu diliene diho baga tobōu lamōu, Godihā mosokōu yai. ² Dilie fologoumōu, o ilo kelege o ta, e ibigidio tofigiei ke hebele haguasiei. O keme e ibigidio iobe e adioū hā tofigiei kegei kuhe malā felej. Sawisiei olōu fejbe, o kedia o ke hebema haguasiemōu, Godihā moso kahā kekai adi ta kokōu dogogulo idi. Adi kahā hube Nebōu do Adiyodele idi. O sasaj Godihā moso kekaimidu fologoumōu be, e sele hawaga duwodi. ³ E Pitabōu Jonbōu dilie Godihā mosokōu fologoumōu duguomōu, e diliemokōu sele ta neyadomōu hawai. ⁴ Pita dilie Jon dilie emokōu hiligedo masemamōu, Pitahā tobou, nā elemokōu dugu. ⁵ Dilie emokōu sele ta neleyademōu e diliemokōu masele duwei. ⁶ Kenōu si Pitahā tobou, a me selebōu mei. Bi a dala keme namokōu nelāmōu. Nasaret o Yesu Kelesuhā huya ke nā haguama iyede tobou. ⁷ Kege tobōu mamōu, Pitahā o kahā dobogōu delekōu tolōu haguagimōu, kelegenōu ibigidio tofigiei o ke bolō degei. ⁸ E foguo folo fiya tofogu mōu tofōu tofōu i. Diōufej Godihā moso kekaimidu fologai. E hobōu ga sulugi, Godihā hynōu hebele foguo, hohobolōu mōu hobōu ga siei. ⁹ O sasaj kedia dugube, e me sulugi, Godihā hū hebele fogomōu dugulo i. ¹⁰ Diā e midihō duguo tawale i, e me Nebōu do Adi kokōu duwoli, sele hawagadi odadele i. E me bolō degei duguomōu, diā kesigie, fi mei degele i.

Pitahā Godihā mosodu egei tobou

¹¹ Sa ke tie o sasaj kedia ge ke degei ke dulomōu, kesigie, Godihā mosokōu fokua ya, kefegudi moso, diā Solomonhā mosoyodele idi kokōu fologa dugube, hawagadi o kahā Pitabōu Jonbōu dilie tolōu mā tafalamōu dugu. ¹² Pitahā diā haguasieimōu duguomōu, diā mokōu tobou, Israel o diāma, kageimōu ni kōu duguo kesigile iya? Kageimōu, ni elemokōu masele iya? Ni tawalibe, ele neleyenōu degeiye o kōu kōu gue haguama sulu, he, elebe Godihā dihile bologuado daladi kahā o kōu kuhe haguama suluyode tawale ili? Kege mei. ¹³ Keme Godihā neleya kenōu Yesuhā degei. Di kōu guai o Abrahambōu Aisakbōu Jekobōu die Godihānōu si e dabai degedi o Yesukōu be hū hiyedo kōu ne. O kenōu be ni ho o kedia mokōu seseguomōu,

Pailatkōu woyede tobolōu i. Kenōu si Pailathage tōu fogōu ba yōu ileyodeiye, haba nige kegelebe dafamōu, tōu fogōu dayede tobolōu i. ¹⁴ E me Godihale, Midihō Doudo kenōu Degedi O. Kenōu si, nige e me dafamōu, Pailatkōu o wodi o ta ke tōu fogōu ba, nimokōu haguayede tobolōu i. ¹⁵ O fi nedi o e me ni wala imōu tolo i. Kenōu si Godihā e me widaikōu haguagimōu, haguā gehe degeimōu ele duguomōu kuhe tobolōu ili. ¹⁶ Yesukōu damaleyodei kahanōu, o kasagaj, ni kōu dugudi tewe kahā ibigidio ke kuhe nele degei dala. Ni o keme Yesuhā huya ke damaleyodema, bolō degeimōu dugulo ili kuheyode tobou.

¹⁷ Mogo diāma, a tawali, ni Yesu woumōu tolo ibe, ni defej ta tawale ili mei. Nebe, ni hiye o kedia ne kenōu tefei. ¹⁸ Kenōu si habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia Godihā o makai Kelesube do duguloyode tobolōu ibe, diā ni degele i ke tobolōu i. Kegemōu, die tā keme olōu fej damaledo tamā degeiyodei.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, ni fi bohōu ba, Godikōu damaleyodema. Kegeibasi, Godihā ni midihō kasagaj milōu di kahā hebe keme togule mugulo. ²⁰ Damaledo, ni fi bohōu babe, Hiye Ohā degeiye ni misiholo duwolo. Kegeibasi, Godihā yōu makai o Kelesu tobōu ba hagua ni dogōu gulo. O a tobolōu keme Yesu. ²¹ Ifibe, e me hebenitōu dalali, Godihā bimaj olōu fej gehe degeiyode tobou ke dia dala. Godihā afudo tā keme yōu e habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia mokōu kōu tobōu mōu dulomōu tobolōu iyode tobou.

²² Moseshane kōu gue kōu tobou,

Ni Hiye O Godihā o ta makalebe, e ni o habage haguale ta makale. O keme nebe anōu tefei, habage-degele-duguo-tobōu di-o degele. Tā e tobōu babe, nige defejido duloba sesegama. ²³ Habage-degele-duguo-tobōu di-o ke haguba, o koyohā e tā ke ta du ho fogōu babe, o keme Godihā sosōu o kedia bōu de ta tofousogo dalale meiyode tobou.

Lo 18:15, 18-19

²⁴ Habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fej kedia kōu tamā degei keme kōu tobolōu i. Yomogoube, o Samuelhā tobōu mōu haguabe demōu, o ilo kele tanōu tanōu tobōu mōu haguasiebe demōu, ifine kuheyode tobou.

²⁵ Nime habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia sosōu degei. Afudo, Godihage ni kōu guai o kedia mokōu ebōu de mogo degedi midihō ke e milolōu yodema hegibe, e Abrahamkōu kōu gue tobou,

Ne habage haguale o kahā degeiyege, Godihā sa sa o sasaj olōu fej kedia mokōu midihō bolofej hehegileyode tobou.

Stat 22:18

²⁶ Damaledo, Godihā e dabai degedi o ke haguagie tobōu mōu, nimokōu bukōu hagua felej, midihō bolofej ke hehegieiba, ni tanōu tanōu midihō kasagaj ke tōu fofōu guemabadomōu.

Hiye o kedia Pitabōu Jonbōu didio mugulo i

4 Pita dilie Jon dilie o sasaj kedia mokōu tā tobolōu imōu, mogōu du dalaguadi o kedia bōu, Godihā

moso dia daladi hiye obou, Sadyusi † o kediabou de haguasiei. ² O kedia gofou degele i, dilie o sasai kedi- amokou tobou mou iligi, Yesu e tolo ilemou hagua gehe degei kaha degemou, tofigile i o sasai kediane hagua gehe degele ileyode tobou mou dulomou dia gofou degele i. ³ Dia dilie tolou mou, ta salamou degei, sa nugomou, idiba kege ta saleyodemamou, didionou mugulo i. ⁴ Kenou si, o sasai sudo egei ke dulomou, damaleyodele i. Ebele damaleyodeibou, ebukou damaleyodeibou geleguo olou feibe folodo, 5,000 sagai kege.

Hiye o kedia Pitabou Jonbou kansole o kedia dihile kokou ta sa i

⁵ Sabiyomou, Juda hiye o kediabou, haba odo odobou, Moseshu kuolou yo dulo i obou kedia sa Jerusalemkou kefegulo i. ⁶ Mogou du daladi hiye o Anasbou, o Kaiafasbou, o Jonbou, o Aleksanderbou, haba mogou du dalaguadi hiye o ilo kediabou de ke- fegulo i. Mogou du daladi hiye o kediane sosou tanou fei. ⁷ O kedia kefeguomou, dilie tefegiemou, kou gue yodulo i, nele dabai kou degeibe, o koyoha neleya ke degelou? Koyoha huya ke degelou de yodulo i?

⁸ Kegemou, Pita e Duo Bolofeha tou mou, o kedi- amokou tobou, Israel hiye o diama, odo odo diama, ⁹ ele o ibigidio kasagai ke dogou gu kaha degemou, ni ele kuhe ta solu. Ni o ke kage degeiye bolu degei do- mou tawalamou degele ili. ¹⁰ Kegei kaha degemou, nibou Israel obou, ni olou fei kounou tawama, sa Nasaret o Yesu Kelesu, ni hebe fufuguomai kou ikoke degeimou, Godiha haguagimou gehe degei o kaha, e huya kenou o ibigidio kasagai ke kuhe bolu dege tafalamou ni dugulo ili kuhe. ¹¹ Yesuha degei keme o taha Godiha kuguokou kou gue nalai,

Mouti, moso togodi o ni dugube kasagai degeimou igile filei keme e haba meleya mouti fogou.

Buk Song 118:22

¹² O taha di mamolou sagai ta dala mei. Yesuha huya kenou si o sasai di bolofei dege dalale. Enou si Godiha di mamouyadomou makaiyode tobou.

¹³ Pitaha ta tobou mou be, hiye o kediage fi hiyedo ma i. Dia kou tewe, Pita dilie Jon diliebe sokou lou hiye- do duwegueli mei, mou yowa o. Kenou si dia dugube diliebe gue degeiyo mei, ta dilie tobolou be neledo. Kegeimou, diage diliebe Yesubou de kou deleiyode tawale i. ¹⁴ O e ibigidio bolofei degei keme diliebou de tafalamou duguomou, diliemokou ta ta sima tobou li mei.

¹⁵ Kegemou, hiye o kedia diliemokou kansole kedia moso ke tou fogou mugua, mihikou tafalaguam- abeedeimou, dilie muguomou, diounou tugulo to- bolou i. ¹⁶ Di o bolou keme kage degele? Midihou gehe, dilie milou keme sa Jerusalem tie o sasai olou fei kou tawale i. Dige ta gale sagai mei. ¹⁷ Kegei kaha dege- mou, di o bolou kediliemokou be o kaha huya ke hobou ta ta tobou damabeedeme. Kegeligu, ta kou sa

† Sadyusibe sa hu mei, egei hu ta sa degei. Sadyusi o kediage o tofigiei kediane ta hagua gehe degele meiyade tawale idi.

sa o sasai olou fei tefeledu. ¹⁸ Hiye o kedia diounou tugulo tobou ma mei degemou, dilie haguismou, felegoumou, nele Yesuha huya ke hobou ta tobolou ba hehegedamabeede tobolou i.

¹⁹ Kenou si Pita dilie Jon dilie die ta simamou, kou gue tobolou i, Godiha dihile kokou be, midihou kage degeibasi doudu? Elege ni ta sesele, ha, Godiha ta sesele ke doudu? Nidou nou file duguma. ²⁰ Kenou si ele ta kou tobolou be ta fogolou mei. Ele dihoeye dugu kebou kihiyoye du kebou de ele hehegielamou yode tobolou i.

²¹ Kegemou, kansole kedia diliemokou ta neledo dege tobolou ima, diliebe fogou imabeedele i. Yobe, o sasai olou fei kedia ke degei ke kou duguomou, Godi- ha hu hebele fogulo i kaha degemou, hiye o kedia diliemokou hebe kasagai nelebe gue degele i. ²² Yobe, midihou gehe ke milouye bologuomou bolu degei o kaha e sadebe olou feibe 40 kege gabama i.

Damaleyodei o sasai kedia egei tobou di kaha nele ke moluyodema dihou baga tobolou i

²³ Kansole o kedia Pitabou Jonbou dilie tou fogou mou, dilie bohoulou ma, dilie mogo diamokou fogou yai. Ya fologamou, ta olou fei mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia diliemokou tobolou i ke, diliene dilie mogo diamokou tobolou i. ²⁴ Dilie mogo dia ta ke dulomou, fi tanou dege, Godikou kou gue di- hou baga tobolou i, ei Wolou Daladi Hiye O, name agu- diobou mihibou to dawalabou, bimai olou fei du dala kou milou gai o. ²⁵ Afudo, na kou tobou mou Duo Bolofeha neleya ke, ei kou guai o, ne dabai degedi o Devitha kou gue tobou,

Kagemou sa sa o olou fei gofou degele iya? Kagemou o sasai kedia midihou kasagai milou lamou tugulo to- bolou iya?

²⁶ Sa sa olou fei dia daladi o kedia biyalamou dou- susulo ili. Hiye o kedia kefeguomou, Hiye O Godibou, e makai o Kelesubou de huyafei degemebeede tobolou ili.

Buk Song 2:1-2

²⁷ Damaledo, ei sa kuokou be, Herotbou, Pontius Pailatbou, haba sa ta o ilo kelebou, Israel o kediabou de kefeguomou, ne dabai degedi o Yesu, nou ne dabai degeyadomou makai ke huyafei degele ileyodema tugulo tobolou i. ²⁸ O kedia ke degeibe, ne neleyenou na kou degeleyode tobou sagai kenou kuhe degele i. ²⁹ Hiye O, na dugu, o kedia eimokou tae biyamou to- bolou ili. Kenou si na ne dabai degedi o ei dogou gu- ba, ei ne ta kuhe tobou mou suluguale, ei ta gue degele ile mei. ³⁰ Na do o kediakou ne dobogou do- goguoba bologua. Haba o sasai kedia dihile kokou be, ne dabai degedi o Yesuha huya ke midihou gehe gehe ke milou ba, dia olou fei duguoba kesigile ileyodema dihou baga tobolou i.

³¹ Damaleyodei o sasai kedia dihou baga tobou ma mei degeimou, moso duwo ke fifigimou dugulo i. Moso duwo ke fifigile dalamou, Duo Bolofeha dia

†† Kenou si o kedia diounou tawaga degele iliyade tawale i.

tolôu hobogôu môu, diã Godihã tã yomogôu tobolôu i. Diã ta guẽ degele ili mei, hiligedo egei tobolôu i.

Damaleyodei o sasãj olôu fei kediã diôusie yogo dogôu gumôu dogôu gumôu dele idi

³² Yesukôu damaleyodei o sasãj olôu fei kediã mogo tanôu degemôu, die fimãine tanôu fei degele i. Die bimãibe mã bidoyodele idiyo mei, diôusie yogokôu neimôu neimôu dele idi. ³³ Tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã egei neledô dege tobdô môu sulugualibe, ei Hiye O Yesube tolo ilemôu haguã gehe degeimôu duguomôu, ei kuhe hehegiemôu suluguayode tobolôu idi. Hehegiemôu suluguamôu, Godihã damaleyodei o sasãj olôu fei kediã habaguguei. ³⁴ Diã nalebôu, bimãibôu ta mei degediyo mei. Yobe, die o tahã asôu kolo sagãj, mosô sagãj kegei ta dalamôu be, o kahã ke tiga sele malãmôu ile, ³⁵ tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãmokôu neimôu, o kediãge damaleyodei o bibôu nalebôu mei kediãmokôu file idi.

³⁶ Kegeimôu, o ta delei, e hũbe Josep. Tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã e hũ ta tibe Barnabasyodei. Hũ kahã sibigebe Dedej Sagidi O. O keme e hũtibe Livai. E sabe tã tibi sa Saiprus. ³⁷ O kahã e asôu kolo ta tiga sele malã ile, tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãmokôu neimôu.

Ananias dilie Safaira dilie Godi ogôu galamôu degele i

5 O ta delei, e hũbe Ananias. E sasãihã hũbe Safaira. Diliene dilie asôu kolo ta tiga sele malã i. ² Sele ke malãmôu, ilo kele Ananaiashã yôu e bi degeleyodema, mogogôu dogogu. E sasãihãge ke degeibe kôu tewe. Sele ilo kele mogogôu dogoguomôu, ilo kenôu malã ile, tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãmokôu folo neimôu. ³ Kegeimôu, Pitahã tobou, Ananias, nã kageimôu Tamãhã ne duledu dabai degeiya? Nã ne asôu kolo tigei sele ilo kelebe nôu mogogôu dogoguo fogôu môu, nãme Duo Bolofei ogôu galamôu degeli. ⁴ Ne asôu kolobe tiga sele môu li mei kelegebe, nôu ne asôu kolo. Asôu kolo dowo sele kene nôu ne sele. Kageimôu nã sele ilo ke mogogôu môu, eimokôu sele olôu fei neliyode tobdô ya? Nã o einôu ogôu gouyo mei, nã Godine ogôu goluyode tobou. ⁵ Ananias e tã ke dulomôu, tolo fiyei. O sasãj kediã tã uwo ke dulo-môu, guẽ hiyedo degele i. ⁶ Kegemôu, o gisiai kediã haguasiemôu, e tôu ke yukueiye tigama, hebema yamôu wida i.

⁷ Asô dihô kamadia sagãj kege mei degeimôu, kelege Ananaiashã e sasãj hagua felei. E mãhã tolo i keme e ta tawali mei. ⁸ Pitahã emokôu tobou, nã dugu, nele asôu kolo dowo sele moyube kôunôu fei? Sasãj kahã tobou, damaledo, nã tobolôu be doudoyode tobou. ⁹ Pitahã haba tobou, kageimôu, nele Hiye Ohã Duo Bolofei ogôu gamebeedema ogôu ga ilou? Nã du, ne mã wida i o kediãme haguasie, adikôu felegaladido. Haba nãne hebema yaleyode tobou. ¹⁰ Pitahã tã ke tobolôu kelegenôu ene Pitahã abogôu hafei dege kele

tolo fiyei. Tolo imôu, o gisiai kediã haguasie felegamôu dugu, sasãj kene tei tilamôu duguomôu, e tôu kene hebema yamôu, e mã widai hafei kele wida i. ¹¹ Kege-môu, damaleyodei o sasãj kediãbôu, haba o sasãj ilo, tã uwo ke dulo i kediãbôu olôu fei guẽ hiyedo degele i.

Midiho gehe gehe tamã degeimôu dugulo i

¹² Tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã o sasãj kediã di-hile kokôu midiho gehe gehe ke milôu goumôu duguomôu hiyedo kesigile i. Damaleyodele i kediãne mogo tanôu degemôu, kefegudi mosô, Solomonhã mosoyodele idi kokôu fologamôu kefegulo idi. ¹³ O sasãj damaleyodili mei kediãge damaleyodei o sasãj kediãmokôu hohobolôu idiye, kenôu si diãbôu de ke-fegulo idiyo mei, diã guẽ degele idi. ¹⁴ Kenôu si o sasãj sudo Hiye Okôu damaleyodemamôu o ebukôu damaleyodei kediãbôu de geleguomôu, olôu fei sudo degei.

¹⁵ Kegei kahã degemôu, o sasãj kediã do o môuma haguasiemôu, a Pitahã ilya kahã feya ke fafai tageya dogogule i. Yobe, Pitahã haguba, e taye kahã do o ilo kediãmokôu diôu guyadomôu degele i. ¹⁶ O sasãj, sa Jerusalem hafei dege tie kediãne do o sasãibôu, duo kasagãiye tolôu i o sasãibôu de môuma haguasie dogogueimôu, olôu fei bologuomôu bolô degele i.

Esol o kahã tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã dogôu gumôu, didiô mosô ke tôu fogôu fogôu yai

¹⁷ Kegemôu, tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã dabai degeimôu, mogôu du daladi hiye obôu, e mogo Sadyusi o kediãbôu de duguomôu, gofôu degemôu, kona degele i. ¹⁸ Gofôu degemôu, tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãme tôu gama, didiô degeimôu, midiho kasagãj degele idi o kediãbôu de deleigui. ¹⁹ Kenôu si huliãme Hiye Ohã esol o tahã hagua, didiô mosô a sôungôu môu, diôufeï tamãkôu muguamôu tobou, ²⁰ ni ya, Godihã mosô kekaimidu fologaba, o sasãj kediãmokôu fi gehe kôumãhã midiho kôu dugulu kôu olôu fei hehegie tobdô mabeede tobou. ²¹ Esol o kahã kege tobdô môu, diã dulo i. Sabiyomôu diã ya, Godihã mosô kekaimidu fologa, o sasãj kediãmokôu yomogôu hehegie tobolôu i.

Kegemôu, mogôu du daladi hiye ohã e mogo diãbôu de haguasie kefegulo i. Kefeguomôu, hiye o kediãge kansole o kediãbôu, Israel odo odo kediãbôu olôu fei haguismomôu, haguasie kefegulo i. Olôu fei kefeguomôu, die dabai degedi o kediã tobdô môu, didiô mosôkôu yai, tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediã wôu ma haguasiemabdomôu. ²² Kenôu si dabai degedi o kediã didiô mosôkôu fologamôu dugube, diãme didiô mosôdu mei dugu. Mei duguomôu, bohólô mã haguasiemôu, hiye o kediãmokôu kôu gue tobou, ²³ ei dugube, didiô mosô a tefeibe hiligedo tefegu dugu. Adi dia dalaguadi one kôu tafalaguamôu dugu. Kenôu si ei a tefei solôumôu dugube, didiô o olôu feibe mei duguyode tobolôu i.

²⁴ Godihā moso dia daladi hiye obōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu kediā tā kē dulomōu, fi hiyedo mā imamōu tobou, o kediāme kage kama fosigelou? ²⁵ Fima imōu, o tahā hagua, hiye o kediāmokōu kōu gue tobou, duma, o nī didiō masai kediāme kōu bōu gebe Godihā moso kekaimidu tafalaguadi, Godihā tā o sasajī kediāmokōu hehegie tobolōu iliyode tobou. ²⁶ Tā kē dulomōu, Godihā moso dia daladi hiye obōu, e dabai degele idi obōu kediā yamōu, tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā wōu ma haguasiei. Kēnōu si hiye o kediāge diā ta makolo ili mei. Yobe, diā o sasajī kediāmokōu gue degele i, o sasajī kediā diā igiye wala iye domōu.

Tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā kansole kediāmokōu tā tobolōu be ta gue degele ili mei

²⁷ Godihā moso dia dalaguadi o kediā tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā wōu ma haguasie, kansole kediā dihiile kokōu tofōu giesāma fogōu mōu, mogōu du daladi hiye ohā diāmokōu kōu gue tobou, ²⁸ eige nīmokōu o kahā hūya hobōu hehegie tobōu damabeedema kōu kuolōu mā i. Kēnōu si nī ta dulo ili mei, sa Jerusalem kōu lebe nī tā kēme olōu fejī kōu tefei. Nī eimokōu o kē woumōu tolo i kahā hebe kasagajī kē nelāmōu degeli kuhe.

²⁹ Kēnōu si Pitabōu diā sima kōu gue tobou, eige Godihā tā kēnōu sesele, o tahā tā ta sesele meiyode tobou. ³⁰ Nige Yesube hebe fufuguomajīkōu ikoke degeimōu kōu tolo iye, kēnōu si di kōu guai o kediā Godihā e haguāgimōu haguā gehe degei. ³¹ Eme Godihā malā hebenitōu folomōu, Godihā dobogōu delekōu dogogumōu duwo. Yobe, eme Hiye Ohā Dihi, e dimokōu a hegieba, di mamōu lamōu. E Israel o di dogōu guo dala, di fi bohōu ba, midihō kasagajī, di milōu ga idi kē Godihā gebe meiyodeyadomōu. ³² Eige Godihā degeli olōu fejī kē kōu duguomōu kuhe tobolōu ili. Duo Bolofejī, Godihā e tā dulo idi o sasajī kediāmokōu nejī, ene kē kōu duguomōu tobolōu dalayode tobou.

Kansole o Gamalielhā tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediāmokōu hebe kasagajī ta nedamebeede tobou

³³ Kansole o kediā Pitahā tā kē dulomōu gofōu dege-mōu, tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediāme wouba tofigiileyode tobolōu i. ³⁴ Kēnōu si kansole o ta, eme Farisi † o, e hūbe Gamaliel, Moseshā kuolōu yo du o. O sasajī olōu fejī e hū hebele fogulo idi. O kahā haguāmōu tobou, didiō o kediā moso tōu fogōu mulō, mihjīkōu baha tafalamabeede tobou. ³⁵ Mihjīkōu muguumōu, Gamalielhā kansole o ilo kediāmokōu kōu gue tobou, Israel o diāma, nī o kediāmokōu hebe kasagajī nelābabe, nī defejido fimāmaba hobōu yode tobou. ³⁶ Nī tewe, sadebe sudo mei degeli mei, kelege o Teudas e hagua, āme hiye o, ānōu be hūbōu yode tobou. Kege tobōu mōu, o 400 sagajī kege kediā emokōu damaleyodele i. Kēnōu si o tae e woumōu tolo i. Tolo

imōu, o emokōu damaleyodele i kediāne kama fosigei. Dabai e degelamōu degeibe, mōu mei degei.

³⁷ Habage kelege, gamani o kediā o sasajī hū solōu imōu, Galili o Judas e haguā tobōu mōu, o sasajī kediā e tā dulo sesele i. Diā e sesele ya biyama, gamani o kediā igile mugulamōu degele i. Kēnōu si o kēne o tae woumōu tolo i. O emokōu damaleyodele i o kediāne kama fosigei. ³⁸ Kegei kahā degemōu, a ifi nīmokōu tobolōu kuhe, nī o kōudiāme tōu fogōu ba fogōu imabeedili. Yobe, diā dabai kē degelibe diōu die fijenōu degeibabe, dabai kēme ile kasagajī degele. ³⁹ Kēnōu si dabai kēme Godi yōu tobōu mōu degeli debabe, nige diāme ta akogulo sagajī mei. Kegeligī, nī Godikōu biya iye.

Gamalielhā tā kē tobōu mōu, kansole o kediā kē dulomōu, ⁴⁰ tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā haguismōu, haguasieimōu, dofōu ye wala i. Dofōu ye wala imamōu, kuolōu mā i, nī Yesuhā hūya kē hehegie tobōu damabeedema, tōu fofōu gueimōu, diā fogōu yai. ⁴¹ Tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā kansole kediā moso kē tōu fogōu fogōu yamōu hohō degele i. Yobe, Godihāge kōu tawai, diāme Yesuhā dowoye hagi malāba, nelēdo dege tafalagualebe tefeidadei. ⁴² Sawisiei olōu fejī, diā Godihā tā hehegile idibe, Godihā moso kekaimidu fologa hehegile idi. Haba ya, o sasajī kediā moso tanōu tanōu yane tā uwo bolofejī kē tobōu mōu suluguadi. Diā hehegile idi ta fogōu le ili mei, Yesu eme Godihā makai o Kelesuyode tobolōu mōu hehegile idi.

Damaleyodei o kediā o olōu fejī dioyosi kege maka degei, tā-bolofejī-malā-suluguadi-o kediā dogōu gumabadomōu

6 Kelegebe, Yesuhā dabai degedi o kediāme sudo degei. Diā olōu fejībe o hūti Juda oye, kēnōu si o ilo kelebe Grik tae tobolōu idi, haba ilo kelebe Hibru tae † tobolōu idi. Kegemōu, o Grik tae tobolōu idi o kediāge o Hibru tae tobolōu idi o kediāmokōu be dafamōu kōu gue tobolōu i, nige nale mei o kediāme kōu dogōu gulo idiye, kēnōu si ei kuei sobōu kediāme nige ta dogōu gulo idiyo mei. ² Kegei kahā degemōu, tā-bolofejī-malā-suluguadi-o olōu fejī 12 kege kediā Yesuhā dabai degedi o olōu fejī haguismōu, haguasieimōu, diāmokōu tobou, eibe Godihā tā hehegiedi kē fogōu ba, nale fidi dabai kē degeibabe, dōudo mei. ³ Mogo diāma, nī o dioyosi kege nī dala duo kile kama. O koyobe o sasajī dihiile kokōu dōudo o, Duo Bolofejīhā e tōu mōu, e tawagai dōudo dala, o kegele i kediānōu nale fidi dabai kē degemabeedema maka degema. ⁴ Eiyōu ge sawisiei olōu fejī dihō bagā tobolōu ba, Godihā tā hehegielamōu yode tobou.

⁵ Damaleyodei o sasajī kediā tā kē dulomōu, hohōbolōu i. O dioyosi kege makamāibe, diā o Stivenbukōu makamāi. Eme nelēdo dege damaleyodei o, Duo Bolofejīhā e tou dala. Tabe o Filipbōu, o Prokorusbōu, o Nikanorbōu, o Timonbōu, o Parmenasbōu, o Nikolas e sabe Antiok. O kēme Juda o

† Farisi hūbe sa hū mei, egei hū ta sã degei. Farisi o kediā tawaiibe, o tofigiei kediāme haguā, gehe degele iledade tawale i.

†† Tā Hibru sagajī, tā Aram sagajī kegei tobolōu idi.

meiye, kēnōu si ɛme Juda o kediā egei dudi o. ⁶ O kediame damaleyodei o sasaj kediā tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediāmokōu wōu ma youmōu, diā die widiletōu dobogōu dogoguomōu, diho baga tobolōu i, o kediame nale file dabai ke degemabadomōu.

⁷ Kegemōu, Godihā tābe sa Jerusalem kilebe olōu fei tefei. Sa ke tie o sasaj sūdo Yesuhā dabai degedi o degele hobogōu mōu, olōu fei sūdo degei. Mogōu du daladi o sūdo kediāne Godihā tā dulomōu, damaleyodele i.

Juda o kediā o Stiven tā sa i

⁸ O Stiven ɛme Godihā habagugueguo, nele neimōu, o sasaj dihi ke kokōu midihō gehe gehe ke milōu goumōu duguo kesigile i. ⁹ Kēnōu si o ilo kediā haguasiemōu, ɛmokōu tae biya i. O kediame afu fisi-mōu dabai degedi ke tōu fogōu mōu, bologuado dalaguali, diōunōu diesofei egei gehe dudi. O kediame Juda oye, kēnōu si die sa hiyedobe sa Sairinibōu sa Aleksandriabōu. Haba ilo kelebe sa Silisia duo kile sa sabōu, haba sa Esia duo kile sa sabōu kele tie o. ¹⁰ O kediā Stivenkōu tae biya imōu, Duo Bolofeiha degeiye, Stiven ɛ tawagai doudo kahā degeimōu, o kediā ɛme gabali mei. ¹¹ Kegemōu, diā o ilo kediāmokōu amafei wōmogōu mōu, niye kōu gue tobōu mabeedei, eige Stivenhage Mosesbōu Godibōu dilie huyafei degelamōu tobōu mōu dulo iyodemabeede tobolōu i. ¹² O ilo kediā tā ke dulomōu, Stivenhā degeli mei ke o sasaj kediāmokōu ogōu ga tobolōu i. Haba odo odobōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediāne ogōu gai tā ke dulomōu, gōfōu degemōu, ɛ tolōu māmōu, kansole o kediāmokōu tolōu ya fologai. ¹³ ɛ tolōu fologamōu, diā o ilo kele makamamōu, tā sai kokōu ge ɛ degeli mei ke tae ogōu ganōu tobōu mabeedele i. Tā ke dulomōu, o kediā kōu gue tobou, sawisiei olōu fei ei dudibe, o kahage Godihā mosqōbōu, Moseshā kuolōu tābōu kokōu bōu basia tobōu mōu dulo idiyode tobolōu i.

¹⁴ Damalēdo, eige ɛ sa Nasaret o Yesuhage Godihā mosqō kōu makomaba, haba Moseshā kuolōu tā dimokōu neī kene igile muguoba, tā gehe ke hehegileyode tobōu mōu dulo i. ¹⁵ Ogōu gai tā ke tobōu mōu, kansole o olōu fei kele duwogua kediā ɛmokōu masele iligi dugube, ɛ midihobe hohō hiyedo, ɛsol o midihō sagaj degeimōu dugulo i.

Stivenhā kansole o kediāmokōu egei tobou

⁷ Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā Stivenkōu yodu, o kediā tā kōu tobolōu ilibe de damale, ha gulokou? ² Stivenhā tobou, † mogo diāma, aye diāma, ni duma. Afu kelege, di kōu guai o Abraham ɛ sa Mesopotemiakōu duwei, sa Harankōu ili mei, you kelegebe, Godi, ɛ hohōbōu ɛ nelebōu hiyedo, ɛ hagua tamā degemamōu, ³ Abrahamkōu kōu gue tobou,

Nā ne sabōu ne hutibōu de tōu fogōu ba, sa ā namokōu hegile kokōu fogōu iyede tobou.

Stat 12:1

† Tā sasado (7:2-53) Stivenhā kōu tobou keme 'Stat' kuguobōu, 'Kisim Bek' kuguobōu kele dagado nalagai dala.

⁴ Kegemōu, Abrahamhā sa Kaldia †† o sasaj kediā tōu fogōu mōu, ɛ aye dilie sa Harankōu fogōu yai. Fologa dalaguali, ɛ aye tolo imōu, Godihā haguayede tobōu mōu, ɛ hagua, sa ni dalagua kuokōu felei. ⁵ Feleimōu, Godihā ɛmokōu asōu kolo ta ka nelī mei, ɛme asōu kolo meido. Kēnōu si Godihā sa kōume olōu feido ɛmokōu neleyodema makamamōu kōu gue tobou, A sa kōume nābōu, ne sosōu bōu, ne habage hagua ilebōu nimokōu neība, ni sa kuokōu haguasie tofolōu ileyode tobou.

Stat 17:8

Abraham ɛme dihi mei kelege, Godihā tā ke kuhe tobou. ⁶ Godihā Abrahamkōu be kōu gue tobou,

Ne sosōu, ne habage hagua ile kediame asōu sabekōu ya dalaguali, fisiba dabai degele ile. Fisiba dabai degele iba, sa obōu kediā diā makomōu iligi, sadebe olōu fei 400 kege mei degele. ⁷ Kēnōu si ni fisi-ba dabai degele kahā hebe kasagaj keme ā sa obōu kediāmokōu neleyode tobou. Kegeiba, ne habage hagua ile kediame asōu sa ke tōu fogōu haguasie felegaba, sa kuokōu mā dabai degele ileyode tobou.

Stat 15:13-14

⁸ Kegemōu, Godihā Abrahamkōu mogo degedi midihō ta hegieba, ni o sisigo olōu fei kolo diafigima, diame mayōu mā biyodema kege makamamabeede tobou. Abrahamhā ke dulomōu, ɛ sasajhā dihi Aisak malā feleimōu, sawisiei olōu fei dimayosi kege mei degeimōu, Abrahamhā dihi Aisakhā kolo diafou. Kolo diafōu mōu, habagedo, Aisakhā sasaj kahā dihi Jekop mala felei. Malā feleimōu, habage Jekophā sasaj diāne dihi olōu fei 12 kege mōuma felegai. O kediame di hutī yodo.

⁹ Kegemōu, di kōu guai o kediā die malā Josepkōu kona degemōu, o ilo kediāmokōu sesegu, fisiba dabai degeyadomōu. Sesegumōu, o kediā Josep wolōu, sa Isipkōu yai. Kēnōu si Godihā Josep dogōu guo delei.

¹⁰ Godihā dogōu gumōu, Josep ɛ hagi olōu fei mei degei. Godihā ɛmokōu tewe hiyedo neimōu, ɛ Isip kediā hiye o kebōu de tā koumōu, o kahā ɛmokōu hohō degemōu, makamamōu, ɛ gamani dabai degeligi, sa Isip kile bimaj olōu fei ke dia daladi.

¹¹ Kegemōu, sa Isipbōu sa Kenanbōu kile hegie hiyedo hagua kogumōu, o sasaj hagi hiyedo degele i. Di kōu guai o kediāne nale olōu fei mei degele i. ¹² Kēnōu si o Jekop ɛ sa Isipkōu nale dalayode tobolōu imōu dulomōu, ɛ di kōu guai o kediāmokōu tobōu mōu, dagado yamōu, nale mōuma haguasiei. ¹³ Haba tage ya fologoumōu, Josephā ɛ eye diāmokōu ɛme Josepyode tobou. Isip o sasaj kediā hiye o kahane Josephā ɛ sosōu diame dalayodele imōu dulo tawai. ¹⁴ Ke dulomōu, Josephā ɛ aye Jekopbōu, ɛ sosōu ilo kelebōu olōu fei 75 kege kediā haguamabeedemamōu tā tobōu ma dogogu. ¹⁵ Kegemōu, Jekop ɛ sa Isipkōu ile dalali tolo i. ɛ sisigo, di kōu guai o kediāne olōu fei tofigile hobogou. ¹⁶ Tofigile hobogōu mōu, habagedo, di kōu guai o ilo kele tofigiei olōu fei mōuma haguasiemōu, sa

†† Sa kahā hū tabe 'Mesopotemia'.

Sekemkôu wida i. Widai sa keme, afudo Abrahamhã o Hamor huti kediã sa ke e seleye kôu tiga moy.

¹⁷ Tã Godihã Abrahamkôu kôu tobou keme damalêdo tamã degele hafêi degeimôu, kelege di Israel o sasãine sa Isipkôu sudo degei. ¹⁸ Di Israel o sasã sudo degeimôu, sa Isip hiye o ta haguã tofou. Hiye o kahã Josepbe ta tewe mei. ¹⁹ Sa Isip hiye o kahã di kôu guai o kediã ogôu gama, o sasã makolamôu, dihi diefeji tofigieyadomôu, aye adiôu kediamokôu dihi die môuma hebesemabeeede tobou. ²⁰ Kelegebe, Mosesha adiôu hã dihi Moses malã felej. Godihã dugube, dihi keme bolofejido. Malã felejimôu, e aye dilie dihi ke hebele filelê mei, dilôu dilie mosokôu fofolôu dalali, oگو kamadia kege mei degei. ²¹ Oگو kamadia kege mei degeimôu, dilie dihi ke aïkôu dogogu dalamôu, sa Isip hiye o kahã sasã dihi kahã sulugi dihi ke duguomôu, e mosokôu malã ile, fofolôu gi, hiye degei. ²² Moses eme sokôu lôu duwoli, Isip o kediã tawagai ke e olôu feji moy. Eme ta neledô dege tobôu di o, dabaine neledô dege degedi.

²³ Kege dalali, Mosesha e sadebe olôu feji 40 kege mei degeimôu, e yôu e o Israel o kediamokôu ileyodema i. ²⁴ E ilemôu dugube, Isip o tahã Israel o ta woumôu duguomôu, e yogohã dowoye Isip o ke woumôu tolo i. ²⁵ E tawaiibe, e mogo diãge Godihã degeiye e diã dogôu guloyode tawale iliyade tawaiye, kenôu si diã ta tawale ili mei. ²⁶ Tiei sabiyomôu, e iligi dugube, Israel o bolou ta biya imôu dugu. Duguomôu, biyolu ke akogulamôu tobou, nelebe eye malã. Kagemôu nele nolôu sie makolo iya? de yodu. ²⁷ Kenôu si o e yogo walamôu degeli kahã Moses ka filamôu tobou, Nãme o koyohã makaiye, hiye o degemamôu, ei ta souya?

²⁸ Nã i Isip o wei sagã kenôu tefe, nã ane kege walamôu degeli?

Kisim Bek 2:14

²⁹ Mosesha ta ke dulomôu, kama folo ile, sa ta o Midiankôu delei. Dalali, e sasã hulomôu, o dihi bolou kege moy.

³⁰ Kegemôu, Moses e dalali, sadebe 40 kege mei degeimôu, ilemôu, sa hebe mei mihinôu sa, bitou Sainai hafêi dege dala kokôu ge, esol o tahã emokôu tamã degeimôu dugu. E tafalali dugube, hebe huyadefêi tahã goya ke olôu feji dou wobolôu imôu, esol o kahã dou i kahã duo kile tafalamôu dugu. ³¹ E ke degeli ke duguomôu, fi hiyedo maj. E ile, hafêi dege dugulamôu degeimôu, Hiye Ohã kôu gue tobôu môu du,

³² Ame ne kôu guai o kediã Godi. Damalêdo, ame Abrahamhã Godi, Aisakhã Godi, Jekophã Godi.

Kisim Bek 3:6

Mosesha ta ke dulomôu, gue degemôu dio koulugi kokôu ta maseli mei. ³³ Kegemôu, Hiye Ohã emokôu haba tobou,

Nã ne tamaka tigiga. Yobe, sa nã tafala kôume mã sanôu. ³⁴ A dugulube, Isip o kediãge mã Israel o sasã makolo imôu dugulu. A mã o sasã kediã gosolo uwo dulu kahã degemôu, a diã dogôu gulamôu migile dala kuhê. Kegei degemôu, nã sa Isipkôu iyede tobou.

Kisim Bek 3:5, 7-8, 10

³⁵ O keme Moses. Afu e mogo diã eme tobekôu muguomôu kôu gue yodulo i,

Nãme o koyohã makaiye, hiye o degemamôu, ei ta souya?

Kisim Bek 2:14a

Moses eme Godihã hiye o degeba, Israel o kediã mamôuyede tobou. Esol o hebe douye wobolôu kodu tamã degeimôu dugu kelege Godihã emokôu kege tobou. ³⁶ Kege tobôu môu, e fogôu haguã, Israel o sasã sosogôu, sa Isip tôu fogôu fogôu haguasiei. E o sasã kediã dihi ke kokôu midihô gehe gehe ke milôu goumôu duguomôu kesigile ibe, e sa Isipbôu, dawala Wei Degeibôu, † haba hebe mei mihinôu sabôu kokôu e midihô gehe gehe milôu gamôu sulugi, sadebe olôu feji 40 kege mei degei. ³⁷ O keme Moses. E Israel o kediamokôu kôu gue tobou,

Godihã o ta makalebe, e ni o habage haguã ta makale. O keme nebe anôu tefei, habage-degele-duguomôu di-o degeleyodei.

Lo 18:15

³⁸ Di kôu guai o kediã hebe mei mihinôu sa kokôu dalaguali, Mosesha bitou Sainai kôu felei. Foloumôu, esol o ta kahã Godihã ta emokôu hehegie tobou. Ta kenôu be e di kôu guai o kediamokôu ne hehegie tobou. Haba dimokôu ne tobolôu dala kuhê. Ta keme ta mei degele mei, yôu kegenôu dalale.

³⁹ Kenôu si di kôu guai o kediãge Mosesha tabe ta dulo ili mei. Diã e tobekôu muguomôu, sa Isipkôu bololôu mã ile sagã degele i. ⁴⁰ Diã o Aronkôu † kôu gue tobolôu i,

O Moses, sa Isipkôu ge di wôu ma haguei keme kagelou? Eige ta tawaiyo mei. Kegei kahã, nã ei godi ilo kele milôu gamaba, ei sosogôu ba iyede tobolôu i.

Kisim Bek 32:1

⁴¹ Kelege, diã ogôu gai godi ta wai bulumakou dihi sa dege igiye milôu mamôu, gali sile nelemôu, die ogôu gai godi kahã hu hebele foguo, hohobolôu i. ⁴² Kenôu si, Godihã diã tobekôu mugumôu, diãge asobôu oguobôu kuidihobôu kokôu nôu diho bagã tobolôu môu, die dabai kenôu degele idi. Habage-degele-duguomôu di-o kediã ke tobolôu idi ke die kuguo kokôu kôu gue nalaj dala,

Israel o diãma, nime hebe mei mihinôu sa kokôu sulugalibe, sadebe olôu fejibe 40 kege kelege, ni wai sipsipbôu, gali ilo kelebôu de woma sidibe, ni amokôu sima nele idi? Kegeli mei, ni amokôu sima nele idiyo mei. ⁴³ Ni ogôu gai godi Molekhã falai moso ke hebe ma suluguadi. Ogôu gai godi Refanhã kuidihô figisa kene ni hebema suluguadi. Damalêdo, ni ogôu gai godi figisa ke milôu gamamôu, yubu sugulo fiyamôu, diho bagã tobolôu idi. Kegei kahã degemôu, a ni igiseiba, ni niôu ni sa tôu fogôu fogôu ile, asôu sa Babilon figi ilokôu dalaleyode tobou.

Amos 5:25-27

⁴⁴ Afudo, di kôu guai o kediã hebe mei mihinôu sa kokôu deleibe, diã Godihã falai moso keme diãbôu de delei. Falai moso keme Godihã kuolôu ta dala kahã moso. O kediã moso ke togolo ibe, Godihã Moseskôu

† Tõ dawala kahã hu tabe Fefê Sũ. †† Aronbe Mosesha e eye.

tobôu môu du sagaj kenôu tefelemôu togolo i. Damaledo, Godihã Moseskôu hegimôu dugu sagaj kenôu tefele togolo i. ⁴⁵ Diã Godihã falai moso ke togoma, die sisigo diãmokôu nemôu haguasiligi, o Josuahã di kôu guai o kediã sosogôu môu, diã falai moso ke hebema haguasiei. Godihã ho o kôu le afu deleigui ke igiseimôu, diã sa kôu malãmôu, falai moso kebôu de malã haguasie felegai. Felegoumôu, falai moso ke kôu le kegenôu dalali, Devithã haguã hiye o degei. ⁴⁶ Devitbe Godihã habaguguegu dala. E Jekophã Godihã moso ta togoloyodema diho bagã tobou. ⁴⁷ Kenôu si Devit e Godihã moso ke ta tegeli mei, e dihi Solomonhã tegei.

⁴⁸ Kenôu si Damaledo Godi eme moso oe tegei kodu daladiyo mei. Kegei keme habage-degele-duguo-tobôu di-o kahãge kôu gue tobou,

⁴⁹ Hiye Ohã kôu gue tobou, hebenibe a duwodi sa. A kuokôu duwoli, ni wolôu daladi. Sa sibigekôu be a abogôu muguo tofogôu duwo. Kegei kahã nige mã moso kagei ke tagalamôu? Ame kiliya misiholo duwolo? ⁵⁰ Bi olôu fei keme a mayônôu milôu gaiyode tobou.

Aisaia 66:1-2

⁵¹ Stivenhã kansole o kediãmokôu haba tobou, nime dulo idiyo mei o. Nime asôu sa o sã degei, ni kihiyôube tefegai dala. Nime Godikôu damaleyodele ili mei o sã degei, ni fine totôu degele inôu. Nime niôu ni kôu guai o kediã degedi sagaj kenôu tefeli, Duo Bolofejihã ta dulo idiyo mei. ⁵² Ni kôu guai o kediãge habage-degele-duguo-tobôu di-o olôu fei kediãme makolo idi. Damaledo, Midiho Doudo kenôu Degedi O hagualeyodele imôu, ni kôu guai o kediã diã wala imôu tofigile idi. Habage, e hagumôu ne, nige eme ho o kediãmokôu sesegumôu, wala imôu tolo i. ⁵³ Godihã kuolôu ta keme esol o kediã nimokôu kôu neiyie, kenôu si nige ta keme ta dulo sesele idiyo meiyode tobou.

O kediã Stiven igiye wala imôu tolo i

⁵⁴ Kansole o kediã Stivenhã ta ke dulomôu, gofôu hiyedo degemôu, me tiliga i. ⁵⁵ Kenôu si Stiven e Duo Bolofejihã tôu môu, agudiletôu daladugube, Godihã hohô hebenitôu dalamôu dugu. E dugube, Yesube Godihã dobogôu delekôu tafalamôu dugu. ⁵⁶ E ke duguomôu tobou, ni duguma. Hebeni a sôugou dalamôu, O Kediã Dihi eme Godihã dobogôu delekôu tafalamôu a duguluyode tobou.

⁵⁷ O kediãge Stivenhã ta ke tobôu môu dulomôu, hiligedo tigê fuamôu, die kihiyôu tefele ima, emokôu fôukua yamôu, e tolôu mã i. ⁵⁸ Diã e tolôu môu wolôu, sa kahã figikôu yamôu, igiye wala i. E ta sai o kediã die yukuei sasado ke digima, o gisiai ta, e hube Sol, diã Solhã tafala hafej kokôu yukuei ke dogogule i. ⁵⁹ Igiye wala imôu, e kôu gue diho bagã tobou, Hiye O Yesu, nage mã fi môuyedei. ⁶⁰ E yubu sugulo fiya duwoli, nelêdo dege tobou, Hiye O, midiho kasagaj kôu milolôu ili kahã hebe keme, nage diãmokôu hobôu ne-dayede tobôu mamôu, e kuhe tolo i.

8 O Solhã Stiven wala ibe douyoyode tawai.

Sol eme damaleyodei o sasaj makodi o

Sawisiei, o kediã Stiven wala i kelegebe, sa Jerusalem tie o kediã damaleyodele i o sasaj kediã yomogôu makomôu i. Makomôu imôu, damaleyodele i kediã kama fosige ya, sa Judiabôu sa Samariabôu keleya ke ya deleigui. O ta-bolofej-malã-suluguadi-o kediãnôu si fosigili mei, sa Jerusalemkôu kile deleigui. ² Hagj ke duguomôu, egei dudi o ilo kediã Stiven tei widamamôu, e sihou hiyedo gosolo i. ³ Kenôu si Solhãne damaleyodei o sasaj makolamôu ile, die moso tanôu tanôu folo gisigima ile, didiô degedi.

Sa Judiabôu, sa Samariabôu keleya ke, ta-bolofej-malã-suluguadi-o kediã Yesuhã degei kahã ta ke hehegiemôu suluguei

(Ta Hiye 8:4-12:25)

O kediã ta uwo bolofej ke Samariakôu tobolôu i

⁴ O sasaj kama fosigei kediã sa sa olôu fei yai. Yamôu, ta uwo bolofej ke o sasaj kediãmokôu tobôu môu suluguei. ⁵ O Filip ene sa Samariakôu ilemôu, sa kahã duo kile sa ta ile felei. Folomôu, e Godihã makai o Kelesuhã degei ke hehegiemôu siei. ⁶ Hehegiemôu sulugi, midiho gehe gehe kene milôu goumôu, o sasaj kediã duguomôu, e ta tobôu môu be diãge kihiyôu dogoguo, defeido dulo idi. ⁷ Yobe, Filiphã duo kasagajye tolôu i o sudone duo kasagaj igiseimôu, gôu guãma fosigeimôu dugulo idi. O sudo abogôubôu dobo-gôubôu kasagaj degele i kene bologuomôu, bolô degele imôu dugulo idi. ⁸ Sa ke tie o kediã kegei ke duguomôu, hohô hiyedo degele i.

⁹ Sa kelebe o ta delei, e hube Saimon. Eme hôu milôu gadi o. Afudo kege milôu gamôu iligi, kegenôu delei. Sa Samaria o sasaj kediã ke duguomôu be, fi hiyedo mã idi. E yôusie hiye degemôu, ¹⁰ hôu kege milôu goumôu, o húbôu obôu, o húbôu mei obôu kediã e ta dulomôu tobôu môu iligi, Godihã nele, di Nele Hiye-doyodele idi keme o kôubôu de dala kuheyode tobolôu i. ¹¹ Damaledo, o kediã e ta defeido dulo idi. Yobe, afudo hôu kegenôu milôu goumôu duguo kesigile idi kahã degeimôu. ¹² Kenôu si Filiphã haguamôu, ta uwo bolofej ke tobôu môu, o sasaj kediã e ta kenôu dulo i. Filiphã Godihã diã wolôu dalaleyodema, Yesu Kelesuhã huya ke tobôu môu, o kediãbôu haba sasaj kediãbôu de damaleyodele imamôu, fafeleya tofolôu i. ¹³ Saimon ene damaleyodemamôu, fafeleya tofou. E Filipbôu de sulugi, Filiphã midiho gehe gehe sudo milôu goumôu duguomôu e fi hiyedo mãj.

¹⁴ Kegemôu, ta-bolofej-malã-suluguadi-o kediã sa Jerusalemkôu dalaguali dube, sa Samaria o sasaj kediãme Godihã ta dulomôu damaleyodele iliyodeimôu dulomôu, Pitabôu Jonbôu tobôu môu, dilie o sasaj ke-

diāmokōu yai. ¹⁵ Dilie ya fologamōu, Godihā Duo Bolofēihā sa Samaria o sasāi kediā tōu yadomōu diho bagā tobolōu i. ¹⁶ Yobe, Duo Bolofēihage o sasāi kediāme ta tōu li mei delei kahā. Diā fafeleya tofolōu ibe, Hiye O Yesuhā hūya kenōu fafeleya tofolōu i. ¹⁷ Kege-mōu, Pitabōu Jonbōu dilie diho bagā tobōu mamōu, o sasāi kediāmokōu dobogōu dogogumōu, Duo Bolofēihā diā tōu mōu i.

¹⁸ Kegemōu, Saimonhā dilie dobogōu dogogumōu, Duo Bolofēihā o sasāi olōu fei tolōu hobogōu mōu duguomōu, e sele ta diliemokōu malā haguamōu tobou, ¹⁹ nele dedej ke amokōu ne nema. Kegeiba, ane o takōu dobogōu dogoguba, o kene Duo Bolofēihā tolōu yode tobou.

²⁰ Kenōu si Pitahā kōu gue tobou, nāme ne selebōu de makoloyodei. Nāge Godihā solōu do nedi keme sel-eye mamōudi yade tawai, kenōu si keme seleye mōudi bi meido. ²¹ Godihā dihile kokōu be ne fi be dōudo mei kahā degemōu, ele dabai kōu degelibe, nābōu degele mei. ²² Nā fi bohōlōu ba, ne midihō kasagāi ke tōu fogōu ba, Hiye Okōu diho bagā tobōu basi, e ne fimāi kasagāi ke gebe meiyodele sagāi. ²³ A kege tobolōu kahā yobe age nāme kona degeimōu duguluyodei. Ne midihō kasagāi kahāge nāme didiō degei sagāi kenōu tefei dalamōu duguluyode tobou. ²⁴ Saimonhā tobou, nele Hiye Ohā a habagugueyadeba diho bagā tobōu ma, nele tobou kahāge amokōu hagua koguye domōu.

²⁵ Kegemōu, dilie egei tobolōu iligi, Hiye Ohā degeimōu dugu ke hehegie tobolōu i. Tobolōu imamōu, sa Jerusalemkōu bohōlōu mā haguasiei. Haguasiligi, tā uwo bolofēi ke sa Samaria duo kileya ke tobōu mōu haguasiei.

Filiphā tā uwo bolofēi ke sa Itiopia o ta kokōu hehegie tobou

²⁶ Kegemōu, Hiye Ohā esol o tahā Filipkōu kōu gue tobou, nā kōu le tōu fogōu ba dolōu gi, sa Gasakōu ya-di a, sa Jerusalemkōu ge hebe mei mihjōu sa duoya ke idi kokōu folo. ²⁷ Filiphā tā ke dulomōu iligi, ali duo kelege sa Itiopia o ta gelegu. O keme gamani o, sa Itiopia dia daladi sasāi Kandasihā gamani hiye o, gamani sele olōu fei ke dia daladi. O keme sa Jerusalemkōu hagua, diho bagā tobōu mamōu, bohōlōu mā imōu dugu. ²⁸ Sa Itiopia o kahā e sabekōu bohōlōu mā ibe, kalōu wai hosye gisigama idiya ke i. E tagetōu duwoli, kuguo habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā nalāi ke husolōu duwei. ²⁹ O ke imōu duguomōu Duo Bolofēihā Filipkōu tobou, nā ileba, kalōu ke hafei dege iyedei. ³⁰ Filiphā tā ke dulomōu, foukua ile hafei degemōu dube, o keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kuguo nalāi ke husolōu dulomōu, e kōu gue yodu, tā nā husolōu kahā sibigebe nā de tawali? ³¹ O kahā tobou, o tae amokōu tobōu ho fogōu babe, sibigebe a ta tawale meiyodei. Filipkōu haba tobou, nā kalōu tagetōu fele duwoba da imebeede tobou.

³² Kuguo o kahā husolōu keme kōu gue nalāi dala,

E me wai sipsip walamōu malā imōu degedi sagāi kenōu tefei, e ta talī mei. Haba wai sipsip dihi, oe e towe kagimōu ne, e ta tādīyo mei ke sagāinōu tefei. ³³ O kediā e mabōu sagāi dege tā sa ibe, tā dōudo tā sali mei. Haba eme e sosōu bōu mei o kahā degemōu, oe e sosōu diā degele idi kahā tā ta susulo tobolōu sagāi mei, oe e wala imōu tolo i. E me sa sibige kuokōu be ta dala mei.

Aisaia 53:7-8

³⁴ Kegemōu, kuguo nalāi ke husolōumamōu, hiye o kahāge Filipkōu yodu, mogoya, habage-degele-duguo-tobōu di-o kahāge koyohā degei ke tobolōu mōu nalāi? Haba, e yōu degei ke nalāi, ha o tae degei ke nalāi? de yodu. ³⁵ Kege yodumōu, Filiphā emokōu kuguo kahā tā kokōu ge yomogōu hehegie tobōu mōu iligi, Yesuhā degei tā uwo bolofēi ke olōu fei tobou. ³⁶⁻³⁷ O bolōu kedilie kalōu ya ke iligi, tō ta duguomōu, sa Itiopia o kahāge Filipkōu tobou, tō kōu dugu. Nā a de fafeleya degele? de yodu.

³⁸ Kegemōu, e kalōu malā siadi o kokōu kalōu dogoguyede tobou. Dogogumōu, dilie talekōu mulomōu, Filiphā eme fafeleya degei. ³⁹ Tō ke tōu fogōu fologoumōu, kelegenōu Hiye Ohā e Duo Bolofēihā Filip malā fogōu imōu, ege Filip haba ta duguli mei. E hohō degemōu, kalōu ya ke fogōu i. ⁴⁰ Filip yōu dugube, eme sa Asdotkōu tafalamōu dugu. Ile, sa sa olōu fei keleya ke sieibe, e tā uwo bolofēi Yesuhā degei kahā tā ke tobōu mōu iligi, sa Sisariakōu felei.

Solhā fi bohōu

(Dabai 22:4-16, 26:9-18)

9 Kelegebe, o Solhā gofōudo degemōu, Hiye Ohā dabai degedi o sasāi olōu fei woma mei degeleyode tobōu di. Kegei kahā degemōu, e o mogōu du dala-di hiye okōu ilemōu, ² kōu gue tobou, a sa Damaskuskōu ile, sa ke tie o sasāi, midihō gehe ke sesele ili ke dugubabe, didiō tōu ma haguaba, sa Jerusalem kuokōu ge tā saleyodei. Nā tawale tā kahā kuguo ilo kele nalāgama, amokōu neiba, a mōuma ile, Juda o, egei mosō dia dalaguadi o kediāmokōu neiba, diāne a degele ke tawale ile. ³ Solhā kuguo olōu fei ke mōuma, sa Jerusalem tōu fogōu, sa Damaskuskōu fogōu i. Iligi, sa Damaskus hafei degeimōu, hohō ta agudiletōu ge toto migilemōu, e silemaj. ⁴ Silemōmōu, e mihjōu fiyamōu tilali, tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Sol, Sol, nā kageimōu a makouya? ⁵ E yodu, Hiye O, nāme koyo? Kege yodumōu, Hiye Ohā, ame Yesu, nā anōu makodiyode tobou. ⁶ Kenōu si nā haguaba, sa Damaskuskōu folouba, o tahā nā degele ke tobolōu yode tobou.

⁷ O Solbōu de yolu kediā kesigiemōu, ta talī mei. Tā uwo ke kōu dulo iye, kenōu si o ke toly kahā tōu be ta dugulo ili mei. ⁸ Talī mei tafalaguamōu, Sol e haguā, diho kusiamōu dugube, dugulo sagāi kegei duguli mei. Kegeimōu, e mogo diā e dobogōu tolōu, sa Damaskuskōu fologai. ⁹ Dihō du dege deleibe, sawisiei kamadia kege delei. E nale nalī mei, haba hueine ta nalī mei.

¹⁰ O ta, Hiye Ohā dabai degedi o, e hybe Ananias, eme sa Damaskus tie o. E diho bohólôu mamôu dube, Hiye Ohā e hy Ananias de solôu haguismôu du. Dulomôu e tobou, Hiye O, ame dala kuhe. ¹¹ Hiye Ohā emokôu tobou, na haguama ileba, a e hybe A Doudo ke ile, o Judashā mosokôu foloba, na o kediāmokôu be sa Tarsus o Solbe kôu le de dala? de yodu. O keme kôu bôu gebe diho bagā tobolôu dala. ¹² O kahā e diho du degei ke kegenôu dalali, diho bohólôu mamôu dugube, o ta, e hybe Ananias hagua felejimôu dugu. O Ananias hagua haguamôu, e haba duguyadomôu e diho kôu dobogôu dogogumôu dugu.

¹³ Kegemôu, Ananias hagua sima tobou, Hiye O, a o sūdô kediā Solhā ne o sasaj sa Jerusalem tie kediāmokôu midihô kasagaj milôu gamôu hiyedo makodi ke tobolôu imôu du. ¹⁴ Eme mogôu du dalaguadi hiye o kediā tobôu môu hagua, o sasaj ne hy hebele fogudi kediā olôu fei tôu ma ile, didiô masaleyode tobou.

¹⁵ Kenôu si Hiye Ohā Ananias kôu be na iyede tobou. Age Solbe ma dabai degeyadomôu kôu makai. E ileba, sa ta o sasajbôu, die hiye o olôu feibôu, Israel o sasajbôu kediāmokôu ma huya ke egei tobôu môu siale. ¹⁶ Ma dowoye e hagi gehe gehe ke dugulo ke age emokôu kôu hehegie tobolôu yodei.

¹⁷ Kegemôu, Ananias hagua ile, mosô Solhā duwo kokôu folomôu, e dobogôu Solkôu dogogumôu tobou, ma mogo Sol, Hiye O Yesu, na alikôu gelegu kahā tobôu môu a kuhe hagulu, ne diho haba bolô degeiba duguba, Duo Bolofejihā na tôu yadomôu yode tobou.

¹⁸ Kege tobôu môu, kelegenôu miye gebe sagaj kahā dogoma deleigui ke gugusomôu, Sol e diho bologuomôu bolô degeimôu, e haguama ile, fafeleya tofou. ¹⁹ Fafeleya tofou mei degemôu, e nale nama nele degei.

Solhā sa Damaskuskôu tã uwo bolofej ke hehegie tobou

Kegemôu, Sol e sa Damaskuskôu huyadefej deleibe, Hiye Ohā dabai degedi o kediābôu de delei. ²⁰ E kele dalali, Juda o kediā egei mosô tanôu tanôu ya Yesube Godihā Dihiyode tobôu môu siei. ²¹ Sa ke tie o sasaj kediā e tã ke dulo kesigiemôu, diônôu kôu gue tobolôu i, o kôume Yesuhā hy hebele fogulo idi o sasaj makodi oyodele i. Sa Jerusalemkôu kôu kegema fogôu hagua, haba kôu le o sasaj kegele i kediāne didiô tôu ma sa Jerusalemkôu ile, mogôu du dalaguadi hiye o kediāmokôu seseguba, tã salamôu degeli sagaiyode tobolôu i.

²² Kenôu si Sol e nelebe hiye degeligi, Yesu eme Godihā makai o Kelesuyodema tamado hehegie tobôu môu, Juda o, sa Damaskus tie kediā dulo kesigiemôu, ta tã ili mei.

Juda o kediā gofôu degele imôu, Sol e kama fou

²³ Sol eme sa Damaskuskôu hiyedo dalali kelege, Juda o kediā kefeguomôu, e wouba tolo ileyodema dou-susulo i. ²⁴ Kenôu si Solhā o kediā degelamôu degele ili

ke du. Sa Damaskus kekai adi tanôu tanôu kokôu be, oe agalibôu huliamebôu ama dalaguadiyode tobolôu imôu du. ²⁵ Kenôu si huliame ta kelege, e dabai degedi o kediā e kekai tagetôu wolôu fologamôu, tigi mosô tegei kodu sagiemôu, tinôu tôu fofôu guemôu mulugi, mihikôu mulô kogu.

Sol e sa Jerusalemkôu ile delei

²⁶ Kegemôu, Sol e sa Jerusalemkôu ile folomôu, damaleyodei o sasaj kediā gelegulamôu degeimôu, o sasaj kediāge wa, eme Yesuhā dabai degedi o degeli meiyade tawalemôu, gue degele i. ²⁷ Kenôu si o Barnabashā e wolôu môu, tã-bolofej-mala-suluguadi-o kediāmokôu i. O kahā o kediāmokôu susulo toboube, Solbe Hiye O ali duo dugumôu, Hiye Ohā emokôu tobôu môu, e sa Damaskuskôu felei. Folomôu gue degeli mei, e Yesuhā huya ke egei tobôu môu sieiyode tobou.

²⁸ Kegemôu, Sol e o kediābôu de dalali, sa Jerusalem keleya ke siei. E ta gue degeli mei, Hiye Ohā huya ke egei tobôu môu siei. ²⁹ Juda o ilo kelege Grik tãenôu tobolôu idi. E o kediābôu de tãe biyadi, kenôu si o kediā e walamôu degele i. ³⁰ E mogo diã tã ke dulomôu, diã e wolôu mugua, sa Sisariakôu fologa emokôu tobôu môu, e sa Tarsuskôu fogôu i.

³¹ Kegemôu, damaleyodele i o kediā sa Judiabôu, sa Galilibôu, sa Samariabôu kile bologuado dalaguadi. Oe ta makodiyo mei, die damaleyodele nelede dege dalaguadi. Hiye Ohā hayedu dalaguamôu, Duo Bolofejihā dedej sasagiemôu, o sasaj sūdô ebele damaleyodemamôu, olôu fei sūdô degei.

Pitahā o Ainius bologuomôu bolô degei

³² Pita e sa sa keleya ke sulugi, sa ta Lidakôu ne folomôu, Godihā o sasaj sa kele tie kediābôu de delei. ³³ Sa kokôu o ta, e hy Ainius, eme dobogôubôu abogôubôu olôu fei tofigiei dalamôu dugu. O keme hualē sagaj mei dalali, sadebe olôu feibe dimayosi kege mei degei.

³⁴ Pitahā o kokôu tobou, Ainius, name Yesu Kelesuhā bologuomôu bolô degeli kuhe. Na haguaba, ne tiadi bimaj ke bologuayede tobôu môu, kelegenôu o kahā haguaj. ³⁵ Sa Lida o sasajbôu, imi sa Saron o sasajbôu kediā o ke bolô degeimôu duguomôu, fi bohólôu môu, Hiye Okôu damaleyodele i.

Pitahā sasaj Tabita kôu tolo i ke haguagimôu gehe degei

³⁶ Sa Jopakôu Yesuhā dabai degedi sasaj ta delei, e hybe Tabita, Grik tãege Dorkasyodele idi. Sasaj kahage o sasaj kediāmokôu midihô bolofej kenôu milôu gamôu, haba bi mei o sasaj kediāne dogôu gudi.

³⁷ Sawisie ta kelege, e do duguomôu, tolo i. Tolo imôu, e mogo diã e tôu ke bigimamôu, fôu gou mosô kotôu malā fologa dogogulo i. ³⁸ Sa Jopabe sa Lida hafej dege dala kahā degemôu, Yesuhā dabai degedi o kediā Pitabe sa Lidakôu dalayodeimôu dulomôu, die o bolô ta tobôu môu ya fologamôu, Pitakôu na sa Jopakôu totodo iyede tobou. ³⁹ Kegemôu, Pita e o bolô

kedilibôu de i. Yolugi, mosokôu fologoumôu, dilie e wolôu, fôu gou moso kotôu fologai. Fologoumôu, kuei sasaj kedia kefeguo, e silema gosolo i. Sasaj kaha gehe dalali, yukuei gofôu gai ke môuma, Pitakôu hehegiemôu gosolo i. ⁴⁰ Yukuei ke hehegile imôu, Pita-ha sasaj kedia tobou môu, mihikôu mugua hobogôu môu, e yubu sugulo fiya duwoli, dihô baga tobou môu iligi, sasaj tei kokôu midihô degemôu tobou, Tabita, na haguayede tobou môu, sasaj kaha dihô kusiamôu, e duguomôu, haguâ biyei. ⁴¹ E sasaj kaha dobogôu tolôu haguagimôu, haguâ tefelei. Haguâ tafalamôu, e Godihâ o sasajibôu, kuei sasajibôu olôu fei kedia haguismomôu, fologoumôu, e Tabita tei gehe degei ke hegimôu dugulo i. ⁴² Pita-ha ke degei ta ke sa Jopa tie o sasaj olôu fei dulo tefemôu, o sasaj sudo Hiye Okôu damaleyodele i. ⁴³ E sa Jopakôu hiyedo deleibe, o gali kolo dabai degedi o, e hu Saimonbôu de delei.

Esol o taha Korniliuskôu tama degemôu tobou

10 Sa Sisaria tie o ta, e hu be Kornilius, eme sa Itali ami o kedia dia daladi o. ¹² Ebôu e sosou bôu diame olôu fei egei dulomôu, Godihâ hayedu dalaguadi o sasaj. Ege Juda o sasaj bibôu mei kedia dogou gudi. Godikôu ne dihô baga tobou di. ³ Sawisiei ta kelege, habi 3 klok sagaj kege, e dihô bohoulou mamôu tamado dugube, Godihâ esol o taha folomou kôu gue tobou, Kornilius deimou du. ⁴ E ke dulomou, gue hiyedo degemou yodu, Hiye O, na kageimou amokou tama degeiya?

Kegemou, esol o kaha emokou kôu gue tobou, na Godikou dihô baga tobou dibou, haba bi mei o kediamokou bi nedibou keme Godihâ ta totou degeli mei, e hohô degediyode tobou. ⁵ Ifi na o ilo kele tobou ba, sa Jopakou ile, o ta, e hu be Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, namokou haguayedei. ⁶ Pita eme o ta, e hu be Saimonbôu de dala, gali kolo dabai degedi o kaha mosokou. Moso keme to dawala ko kokou duwoyode tobou.

⁷ Kegemou, esol o kaha Korniliuskou ta ke tobou ma fogou imou, Korniliusha e dabai degedi o boloubou, haba ami o tabou de haguasai. Ami o kene egei dudi o, Korniliusbou de daladi. ⁸ O kamadia kedia haguasieimou, e diamokou e dugu ke olou fei tobou mamou, ni sa Jopakou imabeede tobou mou, fogou yai.

Pitahâ dihô bohoulou ma dugu

⁹ O Korniliusha tobou mou yai kedia yolugi ali tiasigei. Sabiyomou yolugi, agali duo sa Jopa hafei degeimou be, Pita eme moso tagetou † dihô baga tobou lamou felei. ¹⁰ E duwoli, hegie degemou, nale nale sagaj degei. O tae nale you sili kelege, e dihô bohoulou ma dugube, ¹¹ agudio a soloumaj. Yukuei ye sagaj degei ke migimou dugube, ti bolou bolou kaha tolou mou tou fofou gue, mihikou migimou dugu. ¹² Yukuei

† E ami o olou feibe 100 kege dia delei. †† Die mosobe meleyabou mei, mou bo degeinou.

ye kodu gali sudo dalamou dugu, wai sagajibou, sabi sagajibou, siobou sudo dalaguamou dugu. ¹³ E ke maseligi, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Pita, na haguaba, gali kou woma nayedeimou du. ¹⁴ Kenou si Pitahâ tobou, Hiye O, a gali koume nale meido. Gali kuolou maj dalamou be a ta nadiyo mei. Ne dihile kokou gali kou noubabe kasagayode tobou. ¹⁵ Ta uwo kaha emokou haba tage kou gue tobou, gali Godihâ nayede tobou keme hobou kasagayode tobou dayede tobou mou du. ¹⁶ Yukuei ye kaha kamadia kege tama degemamou, kelegenou bohoulou ma, agudiletou mala foloumou dugu.

¹⁷ Kegemou, Pita e you dugu kaha sibigebe kage domou fi hiyedo ma duwomou, o Korniliusha tobou mou haguasiei o kedia haguasiligi, omokou Saimonha mosobe kiliya duwo de yodugamou haguasiligi, moso adikou felegai. ¹⁸ Felegamou tafalaguali kou gue haguaisa tobou, o Saimon, e hu tabe Pita, o keme kou le de dala? ¹⁹ Pita e you dugu kenou fimâ duwomou, Duo Bolofehâ emokou tobou, na du, o kamadia kege na ka haguasiliyodei. ²⁰ Na haguama muloba, o kediabou de i. Na hobou fi hiyedo mada. Diame a tobou mou, haguasieiyode tobou.

²¹ Kegemou, Pitahâ mulô, o kedia duguo tobou, o ni dugulamou kolube, a kuhê. Ni me kadegeimou haguasieiya? ²² O kedia tobou, eibe ami o kedia dia daladi o Korniliusha tobou mou, haguasili. Eme doudo o, Godihâ hayedu daladi. Juda o olou fei kediane eme o bolodoyode tobolou idi. Kegemou, e tobou mou, ei kuhê haguasili. Yobe, Godihâ esol o taha name e mosokou ileba, egei tobou ba ege duyede tobou.

²³ Pitahâ ta ke dulomou tobou, ni kou le tiamabeedei. Tiei sabiyomou, haguâ, o kediabou de i. O ilo, damaleyodei o sa Jopa tie o kediane yai.

Pita e ile, Korniliusha mosokou felei

²⁴ Pitabou dia yolugi, ali tanou tiasigemou, sa Sisariakou fologai. Kelegebe, Kornilius eme you e sosou bou, e mogodo diabou olou fei kedia kou haguismomou, e mosokou kefeguo baha duwoguamou, Pita kuhê felei. ²⁵ Pitabou dia mosodu falamou degeimou, Korniliusha mulomou, Pitahâ e abogou hafei dege yubu sugulo fiamou duwei.

²⁶ Kenou si Pitahâ e dobogou tolou haguagiemou, na haguayedei. Ane sa sibige onou yode tobou. ²⁷ Dilie ta komou mosodu fologamou, Pitahâ dugube, o sasaj sudo kefeguo duwoquamou dugu.

²⁸ Kegemou, Pitahâ o sasaj kediamokou tobou, Juda o eibe sa ta obou de geleguo duwolobe kuolou hiyedo keme niou kou tewe. Mosesha eimokou be, ni sa ta o kediane gelegudamabeedema kuolou dogogu. Kenou si Godihâ amokou hegibe, sa ta o kediane Godihâ dihile kokou ta kasagayodemâ, diabou gelegulo ke ta kuolou dogogudayede tobou. ²⁹ Kegei kaha, ni amokou haguayede toboube, a dulomou hagulu kuhê. A dafali mei. Haba a nimokou yodulube, kageimou ni a haguayede tobolou?

³⁰ Kegemôu, Korniliusha tobou, sawisie 4 kege you mei degele dalamôu kelege, habi 3 klok nebe kôu gueimôu, a ma mosokôu duwoli, diho baga tobou. A diho baga tobolôu duwoli dugube, o ta toto haguamôu, amokôu midihô dege tafalamôu dugube, e yukueibe fô degei hohô hiyedo dugu. ³¹ Esol o kaha amokôu kôu gue tobou, Kornilius, Godihage na diho baga tobôu dibe kôu du. Haba na o sasaj bi mei kediamokôu bibôu selebôu nedi kene e kôu tewe. ³² Kegemôu, na o ilo kele tobôu ba, sa Jopakôu ile, o Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobôu ba, haguayedei. O keme o gali kolo dabai degedi o Saimonha mosokôu dala, mosô tô dawala ko kokôu duwo ke. ³³ Esol o kaha ta ke tobôu môu, kelegenôu a o ilo kele totodo tobôu môu yai, na tobôu ba haguayadomôu. Ei name haguei kaha bolofejyodili kuhe. Ifibe ei olôu fei haguasie, Godihã dihile kuokôu kefeguo duwogua kuhe, Hiye Ohã namokôu tobou ke na eimokôu hehegie tobôu ba, ei olôu fei dulamôu.

Pitahã Korniliushã mosô kokôu ge egei tobou

³⁴ Kegemôu, Pitahã kôu gue tobou, damaledo, ifibe a tawali, Godihã sa sibige o sasaj dibe esofej esofej dei mei, olôu fei tefelenôu do dugulu. ³⁵ Sa sa o sasaj koyohã Godihã hayedu dalali, midihô dqudo kenôu milôu môu be, o keme Godihage tobekôu mugudiyo mei, o kokôu hohô hiyedo degedi. ³⁶ Ta, Godihã Israel o sasaj eimokôu nej keme ni kôu tewe. Ta uwo bolofej keme kôu gue, Yesu Kelesube o sasaj olôu fei di Hiye O. E degeiye, di Godibôu de mogo tanôu degei. ³⁷ Sa Israel kokôu tamã degemôu ibe ni kôu tewe. Keme sa Galilikôu ge yomogoube, Jonhã fafeleya tofôu mabeedei kelege yomogou. ³⁸ Godihã sa Nasaret o Yesu emokôu Duo Bolofejbôu, nele hiyedobôu de nelemôu, ebôu de dalamôu, e sa sa olôu fei sulugi, midihô bolofej milôu gamôu, o sasaj Tamahã tôu môu suluguadi kedia olôu fei bologuomôu, bolô degele i. ³⁹ Eibe e sa Judabôu sa Jerusalebôu kokôu ge e milôu ga sumôu dugu ke hehegie tobolôu idi. Eme o kedia hebe fufuguomaitôu dogoguomôu, ikoke degele imôu tolo i. ⁴⁰ Kenôu si sawisie kamadia kege mei degeimôu, Godihã e haba haguagimôu, e gehe dege haguama ilemôu, o sasaj dihile kokôu sumôu dugulo i. ⁴¹ E tamã degeibe, e juda o olôu fei kediamokôu tamã degeli mei. E Godihã makai o eimokôu nôu tamã degei. E widaikôu ge haguama hagua felemôu, eibôu de duwoli, nalebôu huejbôu de nalã duwei. ⁴² E eimokôu be o sasaj kediamokôu egei tobolôu ba, haba Godihã eme o sasaj tofigili meibôu tofigieibôu olôu fei kedia ta sai fidi oyodema makamajyode tobôu mabeede tobou. ⁴³ Habage-degele-duguo-tobôu di-o olôu fei kedia e habage degele ke kôu gue tobolôu idi, o sasaj olôu feibe e huya ke damaleyodeibasi, die midihô kasagaj milôu gadi keme Godihã gebe meiyodele.

Duo Bolofejihã sa ta o kedia tolôu hobogou

⁴⁴ Pitahã egei ke tobolôu dalamôu, o sasaj ta ke dulo ili ke Duo Bolofejihã tolôu hobogou. ⁴⁵ Juda o damaleyodele i, Pitabôu de haguasie kedia ke duguo kesigiemôu tobolôu i, Godihã e Duo Bolofej tobôu môu migimôu, sa ta o sasaj kediamokôu ne solôu do nelijode tobolôu i. ⁴⁶ Kege tobolôu i kaha yobe kôu gue, sa ta o sasaj kediamã ta gehe gehe tãe tobolôu môu, Godihã hu hebele foguo tobolôu imôu dulo i kaha degemôu. Pitahã ke dulomôu, kôu gue tobou, ⁴⁷ Godihã eimokôu be Duo Bolofej kôu nej sagaj kenôu tefei, ege sa ta kediamokôu ne nelij kuhe. Kegei kaha degemôu, o sasaj kedia huejlikôu fafeleya tofolôu keme obe akogulo sagaj meiyode tobou. ⁴⁸ Pitahã haba o sasaj kediamokôu, ni Yesu Kelesuhã huya ke fafeleya tofôu mabeede tobou. Fafeleya tofôu mamôu, dia Pitakôu diabôu de huyadefej dalayede tobolôu i.

Pitahã sa Jerusalemkôu bohólôu mã ile folomôu, sa ta kokôu tamã degei kaha ta ke susu

11 Ta-bolofej-malã-suluguadi-obôu, damaleyodele i o sa Judiakôu dalaguabôu olôu fei kedia sa ta tie o sasaj kedia Godihã ta dulo iliyodeimôu dulo i. ² Kegemôu, Pita e sa Jerusalemkôu ile foloumôu, juda o damaleyodei o, kolo diafigidi o kedia ge emokôu gofôu dege tobolôu i. ³ Gofôu dege kôu gue tobolôu i, name kageimôu o kolo diafigidiyo mei o kedia mosokôu folo duwoli, o kedia bôu de nale nadiya? ⁴ Kegemôu, Pitahã midihô emokôu tamã degei ke olôu fei susulo tobolôu gi, ⁵ a sa Jopakôu diho baga tobolôu dalali, diho bohólôu mamôu, a yukuei ye sagaj degei ke migimôu dugube, ti bolou bolou kaha tolôu môu tôu fofôu gue, a dalakôu migimôu dugu. ⁶ A defejdo tawalamôu dugube, yukuei ye kodube gali súdo dalamôu dugu. Dabai wai sagajbôu, fia wai sagajbôu, sabi sagajbôu, siobôu súdo dalaguamôu dugu. ⁷ A ke masele dalali, ta uwo ta kôu gue tobôu môu du, Pita, na haguaba gali kôu woma nayedeimôu du. ⁸ Kenôu si a tobou, Hiye O, a gali kôume nale meido. Gali kuolôu maj dalamôu be, a ta nadiyo mei. Ne dihile kokôu gali kôu noubabe kasagajyode tobou. ⁹ Ta uwo kaha hebenitôu ge haba tage kôu gue tobou, gali bolodo Godihã nayede tobou keme hobôu kasagajyode tobôu dayede tobôu môu du. ¹⁰ Yukuei ye kaha kamadia kege tamã degemamôu, haba bimaj ke bohólôu mã, agudiletôu malã foloumôu dugu. ¹¹ Kegemôu kelegenôu, o kamadia kege ta sa Sisaria o tahã tobôu môu haguasie kedia mosô a dala kokôu felegai. ¹² Felegoumôu, Duo Bolofejihã amokôu kôu gue tobou, na o kedia bôu de ilebe, fi hiyedo madayedei. Kege tobôu môu, a i. Damaleyodei o olôu fei walajiyosi kege kôudiãne abôu de yolugi, o kaha mosokôu fologai. ¹³ Fologoumôu, o kaha eimokôu toboube, esol o tahã e mosokôu tamã degema, emokôu kôu gue tobou, na o ilo kele tobôu ba, sa Jopakôu ya, o Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobôu ba,

haguayede tobou ke tobou mōu dulo i. ¹⁴ Na o kaha egei tobolou ke dubabe, Godiha nabou ne sosou bou olou fei kege mamolouyode tobou. ¹⁵ E amokou kege tobou ma mei degeimou, a egei tobolou gi, Duo Bolofeha o kediakokou migimou dugu. Diakokou migine, afu dimokou migi sagai kenou tefele migi. ¹⁶ A ke duguomou, Hiye Ohā kou gue kou tobou ke tawai, Jonhage o sasai be huejilikou fafeleya degedi. Kenou si nime Duo Bolofeha fafeleya degeleyodei ke tawai. ¹⁷ Dibe Hiye O Yesu Kelesukou damaleyodeimou, Godiha e Duo Bolofei dimokou solou do nei. Nebe kenou tefei, e o sasai kediakokou ne solou do nei. Kegei kaha degemou, age Godiha dabai keme ta akogulo sagai meiyode tobou.

¹⁸ Juda o damaleyodei kedia Pitaha ta ke dulomou, tabou meiyode tobolou i. Dia Godiha hunou hebele foguomou tobolou iligi, ifi Godiha sa ta o sasai kedi-ane fi boholou ba, fi gehe ke mala iyadomou dogou guluode tobolou i.

Sa Antiok o sasai kedia Kristen degei

¹⁹ Stiven wala imou tolo i kelege, Yesukou damaleyodei o sasai ilo kedi-ane makolo imou, o ilo kele kama fosigei. Kama fosige ya, ilo kele sa Fonisiakou youmou, ilo kele to tibi sa Saipruskou youmou, ilo kele sa Antiokkou youmou dei. O sasai olou fei kedia Yesuha degei ta keme Juda o kediakokou nou hehegie tobolou i. ²⁰ Kenou si o ilo kelebe, to tibi sa Saiprusbou sa Sairinibou kele tie o kedia sa Antiokkou ya fologa, Hiye O Yesuha degei ta uwo bolofei ke Grik ta tobou di o sasai kediakokou ne tobolou i. ²¹ Hehegie tobolou deleigui, Hiye Ohā dedei ke o kediabou de dalamou, o sasai sudo fi boholou mou, Hiye Okou damaleyodele i.

²² Damaleyodei o, sa Jerusalem tie kedia sa Antiokkou ge degeli ke dulomou, o Barnabas tobou mou, e sa Antiokkou i. ²³ E ile folomou dugube, Godiha habaguguei midihō ke duguomou, e hohō hiyedo degei. E hohō hiyedo degemou diakokou Hiye Ohā ta defei do sesemabeedema dedei sasagiei. ²⁴ Barnabas eme o bolodo, Duo Bolofeha tou dalali, nele do dege damaleyodei o. O sasai sudo kedi-ane Hiye Okou damaleyodema haguasiei.

²⁵ Kegemou, Barnabas e sa Tarsuskou o Sol ka i. ²⁶ E Sol duguomou, sa Antiokkou wolou haguei. Sadebe tanou ta dilie damaleyodei o sasai kediabou de dalali, Hiye Ohā ta ke o sasai sudo kediakokou hehegie tobolou i. Hu Kristen keme sa Antiokkou ge yoma hu tile i.

²⁷ Kelege, habage-degele-duguo-tobou di-o ilo kele sa Jerusalem tou fogou mou, sa Antiokkou haguasie felegai. ²⁸ Die o ta e hu be Agabus, e Duo Bolofeha neleya ke tafalali, sa sa olou fei be hegie hiyedo tama degeleyode tobou. Habage, Sisar Klodiusha sa sa dia delei kelege, hegie hiyedo ke damaledo kuhe tama degei. ²⁹ Yesuha dabai degedi o sasai kediage Agabusha ta ke dulomou, ta doususuma, sele dia dala sagai ke kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judiakou

dalagua kediakokou nelamou degele i. ³⁰ Sele kefema, Barnabasbou Solbou diliemokou neimou, dilie mala ya, damaleyodei o sasai wolou daladi o kediakokou nei.

Herotha Jems woumou tolo imou, haba Pita didio mugu

12 Kelege, hiye o Herotha damaleyodei o sasai ilo kele makomou i. ² E o ilo kele tobou mou, aweki me bolou kaha Jems walamou tolo i. Jemsbe Jonha e eye. ³ Juda o kedia e ke degei kokou hohō degele imou duguomou, e haba Pitane tou, didio mugulamou. O mola mei ou sidi sawisiei hiye kelege e ke degei. ⁴ E Pita tolou mou, wolou ile, didio muguomou, ami hiye okou e ami o olou fei 16 kege Pita dia dalaguamabeedei, dosou dia dosou dia kegega degemou ileba, Gabama I Sawisiei † tolou kelege, Herotha Pita telema-ba, o dihle kokou ta salamou degei. ⁵ Kegemou, ami o kediage Pitabe didio mosokou dalamou dia deleigui. Kenou si damaleyodei o sasai kedia Godiha Pita dogou guyedema hiyedo diho baga tobolou i.

Esol o taha Pita dogou gumou, didio moso tou fogou fogou i

⁶ Kegemou, sawisiei Herotha Pita ta saleyodema maka degeibe idiba kege domou. Hulia kahage ami o ta ilokou haba ta ilokou dema, Pita eme mogou du tiei. Eme tigi nele do bolouye tigei, haba ami o ilo kelene adikou dia deleigui. ⁷ Kelegenou, Hiye Ohā esol o taha didio moso kodu totonou tama degeimou, hohō hiyedo hohogu. Pita tilamou esol o kaha e figikou kuguo tiliguomou, na toto haguayede tobou mou, tigi nele do, e dobogou tigei ke kusiana, mihikou fiyasigei. ⁸ Esol o kaha emokou ne yukueibou ne tamakabou kayede tobou. Pita e kenou tefele degeimou, esol o kaha haba tobou, ne yukuei sasado ke kaba, a sesele haguayedei. ⁹ Kege tobou mou, Pitaha didio moso e tiei ke tou fogou, esol o ke sesele i. Kenou si ege esol o kaha ke degelibe damaledade tawali mei, ege wa, tie-mi duguluyade tawai. ¹⁰ Dilie ya, ami o bolou adikou tafalaguamou dohou gou fogou yamou, haba ami o ilo kelene dohou gue yolugi, kekai adi nele do dege tefei kokou fologai. A ke solouma muguamou be sa hiyekou yadi. Dilie kodu tafalaguale dugube, a ke younou soloumoumou dilie telema, tamakou muguai. Aba huyadefei yamou, kelegenou esol o kaha Pita toto tou fogou fogou i.

¹¹ Kegemou, Pitaha ise keme damaledade tawai. Herotbou Juda obou kedia a bou basia makolamou degeimou, Hiye Ohā e esol o tobou mou hagua, a kuhe dogou guludade tawai. ¹² E damaledade tawale-mou, Mariaha mosokou i. Sasai keme Jonha e adiou.

† Gabama I Sawisiei, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigeimou, e Israel sisigo kedi-ane si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

Jon e hu tabe Mak. O sasaj sũdo sasaj kaha mosokou kefequomou, diho baga tobolou duweguei. ¹³ Pitaha ile falamou, moso adikou koga tafalamou, dabai dege-di sasaj ta, e hu Rodaha a tefei sou lamou haguei.

¹⁴ Kenou si e Pitaha ta uwo ke dulo tawalemou, hoho hiyedo degeiye, kenou si a tefei sou li mei, toto bolou ma mosodu folomou, Pitabe hagua fele, adikou tafalayode tobou. ¹⁵ O sasaj kediage emokou be, gulokou, na fi totou dege tobolou yode tobolou i. Kenou si e damaledo damale, Pitaha tafalayode tobou mou be, haba diage name Pitaha e esol † duguyode tobolou i.

¹⁶ Kenou si Pita e adikou koganou dalamou, dia a tefei soloumou dugube, damaledo e tafalamou duguo kesigile i. ¹⁷ E dobogouye tadamabadomou akogoumou, diamokou, Hiye Oha degeiye, e didio degei ke tou fogou ke susulo tobou mamou, nige Jemsbou, damaleyodei o sasaj ilo diamokou bou, a nimokou tobolou ke tobou mabeede tobou. E kege tobou mamou, sa ta fogou i.

¹⁸ Sabiyomou, ami o kedia dugube, Pitabe mei degeimou, dia kesigimou, gue hiyedo degemou, diou sie Pitabe kagelou? de yoduga i. ¹⁹ Pita didio mosokou meiyode tobolou imou dulomou, Herotha e ami o kedia tobou mou ya, Pita ka sulugueiye, kenou si dugulo ili mei kaha degemou, Herotha e ami o, Pita dia deleigui kedia kefemamou yodugoumou, Pitabe dia dugulo ili meiyode tobolou imou, e gofou hiyedo degemou, ami o kediame wouba tofigileyode tobou. Kege tobou ma, sa Judia tou fogou, sa Sisariakou fogou ile tefelei.

Herot e tolo i

²⁰ Hiye o Herotha sa Tair o sasajbou, sa Saidon o sasajbou kediakokou gofou hiyedo degeimou, o kedia kefemamou, e dugu yai. Yobe, o sasaj kediame asou kolo mei. E asou kolo kokou nou nale mala idi kaha degemou. Ya fologamou, e tiadi mosodu dabai degedi o Blastusbou ta dousumamou, Herot emokou ya, na ei solou do degeba, gofou degeli ke fogou yede tobolou i.

²¹ Kegemou, sawisie you kou makai kelege, Herotha you e yukuei bolodo ke kama, you duwodi bolodo kotou duwoli, o kediakokou ta hiyedo tobou. ²² O sasaj kedia e ta tobolou ke dulomou, hiligedo kou gue tobolou i, koume obe tobou yo mei, godi taha tobolou yode tobolou i. ²³ Herotha ta ke dulomou, Godiha hu hebele foguli mei. Kegeimou, kelegenou Hiye Oha esol o taha e woumou, do hiyedo emokou hagua kogoumou, diabeye e duledu nale iligi tolo i.

²⁴ Kenou si Godiha tabe neledo degemou, sa sa olou fei tefelei siei.

²⁵ Kegemou, Barnabasbou Solbou dilie sa Jerusalemkou sele ke nele fogou. Dilie sa Antiokkou bohoulou ma yalamou be, o Jon Makbou de wolou yai.

† Esol keme Godiha esol mei. Afudo Juda o ilo kediage esol sagaj o tanou tanou dogou guo suluguadi kedia midihobe o sasaj midih sagajoyode tawale idi.

Polha sa sa sũdo keleya ke Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou siei

(Ta Hiye 13:1-21:14)

Damaleyodei o kedia Barnabasbou Solbou dilie Godiha dabai degemabadomou makamai

13 Sa Antiokkou, damaleyodele ili o sasaj kedia dalagua kilebe habage-degele-duguo-tobou dibou, Godiha ta hehegiedi obou ilo kelene deleigui. O kegei tabe o Barnabas. Tabe o Simeon, e hu tabe Niger. † Tabe o Lusius, o keme sa Sairini tie o. O ta e hu be Manain, o keme gamani hiye o Herotha e mogo. Haba o ta eme Sol. ² Damaleyodei o kedia Hiye Oha dabai degelemou, nale nalā iyo mei kelege, Duo Bolofeha o kediakokou kou gue tobou, ni Barnabasbou Solbou dilie ma dabai, a dilie degemabeede ke degele ke maka degemabeede tobou. ³ Ta ke dulo-mou, o kedia nale nali mei diho baga tobolou iligi, diliemokou dobogou dogoguamamou, nele Godiha ta tolu fogou imabeede tobolou i.

Barnabas dilie Sol dilie ta uwo bolofei ke to tibi sa Saipruskou tobolou i

⁴ Duo Bolofeha tobou mou, dilie sa Selusiakou yai. Sa Selusia tou fogou mou, mosoleye to tibi sa Saipruskou yai. ⁵ Yolugi, dilie sa Salamiskou fologai. Fologamou, Juda o kedia egei moso tanou tanou ya Godiha ta hehegiemou suluguei. Jon Mak ene dilie dogou guo siei.

⁶ Dilie to tibi sa Saiprus kileya ke olou fei tefele hehegiemou suluguali, sa Pafoskou fologamou, Juda o ta, e hu be Barjisa e duwomou dugulo i. Eme hou milou gadi o, ogou gai egei ke tobou di. ⁷ E gamani hiye o tabou de daladi. Hiye o kaha e hu be Sergius Paulus, fi gofou degei o. O kaha Barnabasbou Solbou de haguamabeede tobou, Godiha ta dulo sagaj degemou. ⁸ Hou milou gadi o, Grik ta ege Elimasyodele idi, ege dilie dabai degeli ke akogulamou degei, gamani hiye o keme Yesukou damaleyodeiba dugulobe dafamou. ⁹ Kenou si Sol, e hu tabe Pol, eme Duo Bolofeha tou mou, Elimaskou maselemou tobou, ¹⁰ name Tamaha dihi. Name midih bolofei ke dafadi o. Ogou gadi midihobou, midih kasagajbou olou fei kegele i keme ne duledu amamai dala. Na Hiye Oha a dou do ke gulaj degelamou degedi midih keme ta tou fogolou sagaj mei? ¹¹ Na du. Ifi Hiye Oha dobogouye na wouba, ne diho du degele. Sawisie huyadefei tiamou ilebe, na aso ta dugulo meiyode tobou. Polha kege tobou mou, kelegenou, mabi hulia degei kaha Elimasha diho gogoumou, e diho du degeimou e dogou tolu ile o ta ka siei. ¹² Gamani hiye o kaha ke degei ke dugoumou e damaleyodei. Yobe, Polbou

†† Niger - O dosogo degeiyodele idi.

Barnabasbôu dilie Hiye O Yesuhâ degei tã ke hehegie tobôu môu dulo kesigi kahâ degemôu.

Barnabasbôu Polbôu dilie sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkôu egei tobolôu i

¹³ Polbôu diã sa Pafos tôu fogôu môu, mosoleye sa Pamfilia duo kodu sa hiye Pergakôu ya fologai. Kenôu si Jon Makbe dilie tôu fogôu môu, haba sa Jerusalemkôu boholôu mã i. ¹⁴ Dilie sa Perga tôu fogôu môu, sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkôu ya fologai. Misiholo duwodi sawisie kelege dilie Juda kediã egei mosodu fologa duweguei. ¹⁵ Dilie duwoguamôu, o ilo kediã Mosesâ kuolôu tãbôu, habage-degele-duguo-tobôu di-o kediã tãbôu de husolôu imôu dulo i. Husolôu imamôu, egei moso dia daladi o kediã o ta tobôu môu, diliemokôu kôu gue tobou, mogo dilie, nele eimokôu dedej sasagile tã ta dalababe, tobôu mabeedei.

¹⁶ Kegemôu, Polhã haguamôu, dobogôuye tãdam-abadomôu akoguomôu tobou, Israel obôu, haba sa ta o, Godihã hayedu dalaguadi obôu, ni olôu fei duma. ¹⁷ Israel o sasã ei Godihã ei kôu guai o kediãme makamomôu, yôu e sosôu degei. Diã die sa tôu fogôu môu, sa Isipkôu fogôu ya dalaguadi, Godihã degeiye diã sudo degeimôu, Godihã yôu e neleyenôu sosogôu boholôu mã haguei. ¹⁸ Hebe mei mihinôu sa kokôu suluguamôu be, Godihã die midihõ kasagã milolôu ke duguomôu hagj dege deleibe, sadebe olôu fei 40 sagã kege mei degei. ¹⁹ Sa Kenankôu be, Godihã tobôu môu, diã obiyei olôu fei dioyosi kege woma mei degemamôu, sa keme Godihã Israel o sasã kediãmokôu nei, die sa degeyadomôu. ²⁰ Kegegamôu iligi, sadebe olôu feibe 450 sagã kege mei degei. Kege-môu, Godihã die tã sai fidi o tanôu tanôu makamamôu hagulugi, habage-degele-duguo-tobôu di-o Samuel kuhe haguã tofou.

²¹ Samuelbe Godihã dabai degedi o dalamôu, diã hiye o ta môu lamôu yodumôu, Godihã o ta makamã, e huibe Sol. O kahã hiye o degema dia deleibe, sadebe olôu fei 40 kege delei. O keme Kishã dihi, Benjaminhã huti. ²² Kenôu si habage Godihã Sol igile muguomôu, e Devit die hiye o maka degei. Maka degemôu, kôu gue tobou,

Å dugube, Jesihã dihi Devit eme mã fimãjya ke dabai degeimôu dugu. Ege a tagali sagã kenôu seseleyode tobou.

1 Samuel 13:14; Buk Song 89:20

²³ Godihã yôu kôu tobou sagã kenôu tefelemôu, e Devithã huti o Yesu Israel o sasã eimokôu nei, ei † mamôuyadomôu.

²⁴ Yesu e dabai yomogôu li mei kelege, Jonhã Israel o eimokôu tobou, ni fi boholôu, fafeleya tofôu mabeedei. ²⁵ Jonhã e dabai degedi ke fogôu lamôu kelege, e o kediãmokôu kôu gue yodu, nige ame koyode tawale iya? Ame o ni baha duwogua ke mei. Kenôu si ni duma, habage o ta haguale. O kahã tama-

ka kaj keme age ta tegile sagã mei, ame o bolõ mei kahã degemôu.

²⁶ Mogo diãma, Abrahamhã huti obôu, sa ta o, Godihã hayedu dalaguadibôu, ni olôu fei duma. Godihã o sasã mamolôuyode tobou tã keme dimokôu tobou. Tã keme ifi dibôu de dala. ²⁷ Jerusalem o sasãibôu, die hiye o olôu feibôu kediãge Yesube defei ta tawale ili mei. Misiholo duwodi sawisie olôu feibe diã Godihã tã kôu dulo idiye, kenôu si diã ta tawale idiyo mei. Diã Yesube wouba tolo ileyodei kelege, tã habage-degele-duguo-tobôu di-o kediã kôu tobolôu i sagã kenôu tefeledamã degei. ²⁸ Diã Yesu tã samamôu dugube, e midihõ kasagã miloube ta dugulo ili meiy, kenôu si diãge eme wouba tolo ileyodema Pailatkôu sesegulo i. ²⁹ Habage-degele-duguo-tobôu di-o kediã oe emokôu degele kôu tobolôu i sagã ke olôu fei tefeledegemamôu, diã Yesu hebe fufuguomãjtôu delei ke mã migilemôu wida i. ³⁰ Kenôu si eme Godihã haba haguãgimôu, gehe degei. ³¹ E gehe dege haguãma ilemôu, o sasã, sa Galilikôu ge e sesele ya sa Jerusalemkôu fologai kediãmokôu sudo tamã deggai. Kôu bôu gebe, o sasã kediãme Juda o eimokôu Yesuhã haguã gehe degei ke hehegiemôu suluguadiyode tobou.

³² Godihã ei kôu guai o kediãmokôu tobou keme tã uwo bolofei ele nimokôu tobolôu kuhe. ³³ Ifi die sisigo ei dihile tã keme damã degei. Godihã Yesu haguãgimôu, gehe degei dala. Keme Die Fedi Kuguo tã hiye 2 kokôu kôu gue nalã dala,

Nãme mayôu mã Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

³⁴ Godihã Yesu tei haguãgimôu gehe degei kahã, e widaikôu ta tabale mei keme kuguokôu nalã dala, Å ni hiye o Devitkôu midihõ bolofei hegileyodei keme a nimokôu ne hehegile. Damã degei, nige mayôu tobou sagã kenôu tefeledamã degeiba dugulo ile.

Aisaia 55:3

³⁵ Haba Godihã kuguokôu tã ta kôu gue nalã dala, Nã nôu ne biyodema makai o bolõdo keme widaimikôu be ta tabale mei.

Buk Song 16:10

³⁶ Di tewe, hiye o Devit eme sa sibige kuokôu Godihã tã sesele iligi tolo i. Tolo imôu, o ilo kelege yôu e kôu guai o wida idi kokôu nôu wida imôu tabale fiyei.

³⁷ Kenôu si Godihã haguãgimôu, gehe degei o eme ta tabali mei. ³⁸ Mogo diãma, kegei kahã ele ni tawayadomôu tobolôu be, Yesuhã haguã, midihõ kasagã, ni milôu ga idi keme gebe meiyodelamôu haguei ke tobolôu kuhe. ³⁹ Nime Mosesã kuolôu tã seselebe tefei mei kahã, Godihãge nime dõudo o sasãiyode tobolôu mei. O sasã koyohã Yesukôu nôu damaleyodeibasi, eme Godihã dihile kokôu dõudo o degele. ⁴⁰ Kegei kahã degemôu, niôu tawaibôu, habage-degele-duguo-tobôu di-o kediã tobou ke nimokôu tamã degeiye. Kôu gue nalã dala,

⁴¹ Susuga tobôu di o nime makouba niôu dugu ke sigile ile. Ni dalagua kile a degele keme ni ta damaleyodele ile mei. Haba o tahã nimokôu tobôu bane, ni ta damaleyodele ile mei.

† Nã Dabai 13:26 dugu.

Habakuk 1:5

⁴² Polhā tā ke tobōu mamōu, Barnabas dilie egei moso tōu fogōu fogōu yala degeimōu, o kediā tobou, nele misiholo duwodi sawisie ta kamahā haba haguasieba, tā kegei ke hehegiemabeedele i. ⁴³ Diā olōu fei egei moso tōu fogōu youmōu, Juda obōu, die egei dudi obōu sūdo kediā dilie sesele yai. Sesele youmōu, dilie o sasāi kediāmokōu egei tobōu mōu yolugi, kōu gue tobolōu i, Godihā habaguguei keme nībōu de dalabanōu suluguamabeedei.

⁴⁴ Kegemōu, misiholo duwodi sawisie ta kahage sa ke tie o sasāi sūdo Hiye Ohā tā du yai. ⁴⁵ Juda o kediā o sasāi sūdo kefegulo i ke duguomōu, kona degemōu, Polhā tobolōu ke huyafei degelamōu susuga tobolōu i. ⁴⁶ Kēnōu si Pol dilie Barnabas dilie guē degele ili mei, die tā simamōu tobou, ele Godihā tā Juda o sasāi nīmokōu bukōu tobolōu sagāiye, kēnōu si nī dafamamōu, nīōu degeiye, fī gehe ke molōube ta tefei mei kahā, ele nī tōu fogōu ileba, sa ta o sasāi kediāmokōu hehegielamōu. ⁴⁷ Yobe, Hiye Ohā elemokōu kōu gue tobou,

Age nāme sa ta o sasāi kediāmokōu hohō sagāi degeyadomōu makamāi.

Kegeiba, nā sa sa olōu fei mā dabai degemōu suba, sa sa o sasāi kediāme mayōu mamolōuyode tobou.

Aisaia 49:6

⁴⁸ Kegemōu, sa ta o sasāi kediā Polhā kege tobōu mōu dulomōu hohōbolōu i. Hohōbolōu mōu, Hiye Ohā tā keme bolofeīdoyodele i. Kegeimōu, o sasāi olōu fei, Godihā tofousogo tofousogo tofolōu yodema makamāi kediāme damaleyodele i. ⁴⁹ Hiye Ohā tā keme sa kokōu olōu fei tefei. ⁵⁰ Kēnōu si Juda o kediā degeiye, hūbōu sasāi, Juda kediā egei dulo idibōu, sa ke dia dalaguadi obōu kediā Polbōu Barnabasbōu diliemokōu gofōu degeimōu, sa ke tie o sasāi olōu fei kediāme gofōu degemōu dilie hele mugulo i. ⁵¹ Hele mugumōu, dilie fogōu yalamōu be, dilie abogōukōu duotele dala ke igile filei, sa ke tie o sasāi kediā diōu die midihō kasagāi ke tawamabadomōu. Duotele ke igile filāmōu, dilie sa Antiok tōu fogōu mōu, sa Aikoniamkōu fogōu yai. ⁵² Kēnōu si Yesuhā dabai degele idi o sasāi, sa Antiok tie kediāme Duo Bolofeīhā tōu mōu, hohōbolōu idi.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Aikoniamkōu egei tobolōu i

14 Sa Aikoniamkōu fologamōu, Polbōu Barnabasbōu dilie nebe dilōu degei sagāi kēnōu tefe, Ju da o sasāi kediā egei mosodu fologa, egei tobolōu i. Dilie tā bolōdo ke tobolōu imōu Juda o sasāibōu, Grik o sasāibōu sūdo kediā dulomōu damaleyodele i. ² Kēnōu si Juda o ilo kediāge egei ke dulomōu be, ta damaleyodele ili mei, gofōunōu degele i. Diā degeiye, sa ta o kediāme Yesukōu damaleyodele i o sasāi kediāmokōu gofōu degele i. ³ Polbōu Barnabasbōu dilie sa Aikoniamkōu hiyedo dalaguali, damaleyodele i o sasāi kediāmokōu egei tobolōu ta guē degele ili mei. Hiye Ohā habaguguei kahā tā ke hehegiemōu iligi, Hiye

Ohā neleya ke midihō gehe gehe o sasāi kediā dihile kokōu milōu goumōu duguomōu kesigile i. Kegei kahā degemōu, Hiye Ohāge tā dilie tobolōu ili keme damalēdo kuhe hehegiedi. ⁴ Kēnōu si sa ke tie o kediā diōusie filemōu, ilo kediāme Juda o kediābōu de fī tanōu degele i. Haba ilo kediāme Pol dilie Barnabas diliebōu de fī tanōu degele i. ⁵ Fī tanōu degele ili mei, Juda o ilobōu, sa ta o ilobōu, haba die hiye obōu diage diliebe makoma, igiye wouba tofigileyodele i.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Likonia duo kodu egei tobōu mōu suluguei

⁶ Dilie walamōu degele ili tā uwo ke dulomōu, dilie kama fosige ya, sa Likoniakōu fologai. Fologamōu, sa kahā duo kile suluguali, sa Listrabōu, sa Derbebōu, sa huyadeifejibōu kileya ke suluguei. ⁷ Dilie sa kileya tā uwo bolofeī ke tobōu mōu suluguei.

⁸ Sa Litra kelege o ta delei. O keme ibigidio tofigie. E adiōu hā kegei kuhe malā felei, ta siadiyo mei. ⁹ E Polhā hehegili ke dulo duwomōu, Polhā emokōu masele dugube, eme yōu e damaleyodei kahā bolofeī degele sagāi dugu. ¹⁰ Polhā ke duguomōu, hiligedo tobou, nā haguayedeimōu, o kahā foguo folo tofogōu mōu tofōu tofōu siei.

¹¹ Kegemōu, o sasāi sūdo kediā Polhā ke degeli ke duguomōu, sa Likonia tae kōu gue tobolōu i, godi bolōu kedilie o bagamamōu, dimokōu migiyodele i. ¹² O sasāi kediā Barnabashā hūbe Susyodele i. Haba Polhā hūbe Hermesyodele i, † Pol eme tā tobōu di o kahā degemōu. ¹³ Ogōu gai godi Suskōu gali sidi mosobe sa hiye kahā figikōu duwei. Moso ke dia dala-di hiye o kahā wai bulumakou oye bolōubōu, haba hebe fibōu guobōu tigiye fagai kebōu mōuma, sa hiye kahā kekai adikōu haguei. Hagumōu, o sasāi kefeguomōu, diliemokōu wai bulumakou sima nelāmōu degele i.

¹⁴ Kegemōu, tā-bolofeī-malā-suluguadi-o Polbōu Barnabasbōu diliege o kediā kege degele iladi ke dulo kesigiemōu, dilōu dilie yukuei kāi ke dulagile i. Dilie foukua yamōu, o sasāi kefei sūdo kodu fologamōu kōu gue tobolōu i, ¹⁵ mogo diāma, nī kageimōu kege degele iya? Elebe o nebe nī sagāi degei. Ele hagua, tā uwo bolofeī kōu nīmokōu tobolōu be, nī ogōu gai godi, sibige ta dala mei ke tōu fogōu ba, yōu kegenōu daladi Godikōu haguamabadomōu. Damalēdo Godi eme agudiobōu, sa sibigebōu, tō dawalabōu, bi olōu fei kodu dalagua kebōu de milōu gai Godi. ¹⁶ Damalēdo, afudo, kōu guai o kediā deleigui kelegebe, obiyei olōu fei kediā diōu tagai sagāi degele imōu, e mōu duguo fogōu di. ¹⁷ Kēnōu si Godibe nī duguye domōu, mogogōu daladiyo mei. Sawisie olōu feibe Godihā nīmokōu midihō bolofeīnōu milōu di. E degeiye, agudiletōu ge huei toumōu be, segei mōudi a kelege nī segei mōudi. Damalēdo, Godihā nīmokōu nalē hiyedo neimōu, nī hohō hiyedo degele idiyode tobolōu i.

¹⁸ Dilie kege tobolōu iye, kēnōu si o sasāi kediā

† *Susbōu Hermesbōu diliebe Likonia kediā kōu guai o kediā ogōu gai godi bolōu.*

diliemokōu wai sile neleyodema nele degele i. Nele degele imōu, diliene neledo dege akogulamōu degele i.

¹⁹ Kegemōu, Juda o Antiokbōu Aikoniambōu kile dalagua kediā haguasiemōu, sa Listra o sasaj kediā fimaj ke bohōu mōu, o kediāne dilie dafamōu, Pol igiye wala i. Walamōu, diage eme teiyademōu, e tōu ke gisigama ya, sa hiye kahā figikōu mamōu fogōu yai. ²⁰ Kenōu si Yesuhā dabai degele idi kediā haguasie, e silēmā tafalaguamōu, e haguamōu, sa hiye kodu felei. E folo tiei sabiyomōu, Barnabas dilie sa Derbekōu yai.

Barnabasbōu Polbōu dilie Yesukōu damaleyodele i o sasaj kediāmokōu dedej sasagie

²¹ Dilie tā uwo bolofej ke sa Derbekōu tobōu mōu, o sasaj sūdo Yesukōu damaleyodele i. Kegemōu, dilie haba bohōu mā sa Listrabōu, sa Aikoniambōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Antiokkōu fologai. ²² Dilie yolugi, Yesuhā dabai degedi o sasaj kediā dedej sasagiemōu, kōu gue tobōu mōu yai, ni Yesukōu damaleyodeibe neledo dege dalama. Godihā e sa di wolōu dalale kokōu fologalababe, di hagi hiyedo kebukōu dugumōu iligi kuhe fologaleyode tobolōu i. ²³ Dilie yolugi, sosi tanōu tanōu, damaleyodele i o sasaj wolōu dalale o maka degegāmōu yai. Maka degegāmōu, nalē nali mei dihō bagā tobōu mōu yolugi, o damaleyodele i kediāme Hiye Ohā dobogōu tagetōu dogoguēmōu yai.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkōu bohōu mā ya fologai

²⁴ Barnabasbōu Polbōu dilie sa Pisidia duo kileya yolugi, haba sa Pamfiliakōu fologai. ²⁵ Fologamōu, sa kileya suluguali, sa hiye Perga tie o sasaj kediāmokōu egei hehegiemamōu fogōu yolugi, sa hiye Ataliakōu muguai. ²⁶ Dilie sa Atalia tōu fogōu mōu, mosoleye sa Antiokkōu bohōu mā yai. Afu, sa kelegebe damaleyodei o kediāge diliebe Godihā dobogōu tagetōu kōu dogoguēmōu, Godihā habagugueiya ke dabai degemabeede tobolōu i. Dabai ke mei degeimōu, kelege dilie sa Antiokkōu bohōu mā ya fologai. ²⁷ Dilie fologamōu, damaleyodei o sasaj haguasiemabeede tobōu mōu, haguasie kefegulo imōu, midihō Godihā degei olōu fej dilie dugulo i ke susulo tobolōu i. Godihāge sa ta o sasaj kediā Yesukōu damaleyodele ile abe solōumaj dalayode tobolōu i. ²⁸ Ke olōu fej susulo tobōu mamōu, dilie Yesuhā dabai degedi o kediābōu de sa Antiokkōu hiyedo deleigui.

Sosikōu dabai degele idi o kediā sa Jerusalemkōu kefegulo i

15 Kegemōu, sa Judia tie o ilo kediā sa Antiokkōu ya fologamōu, damaleyodei o kediāmokōu kōu gue hehegie tobolōu i, ni Mosesah kuolōu tā ke seseleba, kolo diafigi ho fogōu babe, nime Godihāge ta mamolōu meiyodele i. ² Pol dilie Barnabas dilie tā ke dulomōu, o kediābōu de tae biya imōu, damaleyodele i o kediā diliebōu, o ilo kelebōu de maka degega-

mamōu, ni sa Jerusalemkōu ya, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediābōu, damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kediābōu de hagi kōu doususumabeede tobolōu i.

³ Kegemōu, damaleyodei o kediā Polbōu diā tobōu mōu, sa Jerusalemkōu yai. Diā sa Fonisiabōu sa Samariabōu duoya ke yolugi, sa ta o sasaj kediā fi bohōu i ke totobōu mōu yai. Sa sa ke tie o sasaj, Yesukōu damaleyodele i kediā tā ke dulomōu, hohō hiyedo degele i.

⁴ Polbōu diā yolugi, sa Jerusalemkōu fologoumōu, damaleyodei o sasajbōu, die wolōu daladi obōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-obōu olōu fej kediā diāmokōu agali bolofeyodele i. Kegemōu, dilie diāmokōu midihō Godihā degei olōu fej dilie dugulo i ke tobolōu i.

⁵ Kenōu si Farisi † o ilo kelebe Yesukōu damaleyodele i o. O kediā haguamōu kōu gue tobolōu i, sa ta damaleyodele i o kediāme kolo diafigimaba, Mosesah kuolōu tā ke defejdo sesele imabeede tobolōu i.

⁶ Kegemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediābōu, damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kediābōu olōu fej kefeguomōu, hagi ke doususulo i. ⁷ Hagi kahā tā ke hiyedo tugulo tobolōu imamōu, Pitahā haguamōu kōu gue tobou, mogo diāma, afu, Godihā dimokōu dabai nemōu ibe, ame sa ta tie o kediāmokōu tā uwo bolofej tobolōu ke makamaj, †† o sasaj kediā ke duloba, damaleyodemabadomōu. ⁸ Godihāge o sasaj di duo olōu fej kōu tewe, e Duo Bolofejbe sa ta o sasaj kediāmokōu nej, afu dimokōu nej sagaj kenōu tefele nej. Godihā ke degei kahāge dimokōu hegilibē, e sa ta o kediāme ta tobekōu muguyo mei, diāmokōu ne hohō degeli ke hegili kuhe. ⁹ Godihāge dimokōu midihō esofej ta degema, haba sa ta o kediāmokōu midihō esofej ta degema dediyō mei. Sa ta o sasaj diāne damaleyodei kahā degemōu, Godihāge die midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke togule muguomōu, yōu e dihile kokōu sibigibōu mei dalagua. ¹⁰ Kegei degemōu, ni kageimōu Godi tefele dugulo iya? Damaleyodele i o sasaj kediāmokōu be hagi nedamabeedei. Afu di kōu guai o kediābōu, ifi dine hagi keme ta tolōu sagaj mei. ¹¹ Di Hiye O Yesuhā habaguguei kahānōu si Godihā di mamōudadele i. Nebe, Godihā di mamōu sagaj kenōu tefele, sa ta o sasaj kediāne kegenōu mamōuyode tobou.

¹² Pitahā tā ke tobōu mōu, o kefei dala kediā tā ta tobōu li mei. Barnabasbōu Polbōu dilie Godihā neleya ke sa ta o sasaj kediā dihile kokōu midihō gehe gehe milōu goumōu diā duguo kesigile i ke tobolōu imōu dusuā duweguei.

¹³ Dilie tā ke tobōu ma mei degeimōu, Jemshā kōu gue tobou, mogo diāma, ni a tobolōu kōu duma. ¹⁴ Saimonhā ‡ Godihā sa ta o sasaj kediāmokōu dagado solōu do degemōu, ilo kele mamōuma, yōu e biyode-ma makai ke kōu susulo tobou. ¹⁵ Tā e tobou keme habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tobolōu i sagaj kenōu tefei, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

† Farisi o kediā Mosesah kuolōu tā ke hiligedo tolōu dalaguadi.

†† Na Dabai 10 dugu. ‡ O Saimon e hu tabe Pita.

¹⁶ Devitha hyti o kediame moso bilama i sasaj dala. Hiye O a habage bohoolu ma muloba, moso gehe ta togolo.

Moso kasagaj bilama i keme a haba togouba, gehe dege duwolo.

¹⁷ Kegeba, o ilo kediage Hiye O ame ka suluguale.

Sa ta o sasaj olou fei mayou ma biyode kou makamaj kedia a ka sulugualeyode tobou.

Ta, Hiye Ohaj kou tobou, keme habage damaledo tama degele.

Amos 9:11-12

¹⁸ Afudo, Hiye Ohaj tobou keme o sasaj kedia dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

¹⁹ Kegei kaha, ma fimabe kou gue, sa ta o kediame die fi Godikou bohoo degemou, dige hagi ta nedame.

²⁰ Di kuguo ta diamokou nalama nejbasi de. Di nalabebe, kou gue nalame, nime ogou gai godikou wai si kasagaj keme nadama, sasaj hiyoubou, o hiyoubou de siadama, gali oe gabagidu tigamamou wei keme nadama, † haba kafeine nadamabeede tobolou ba nalame. ²¹ Di tewe, sa sa kilija olou feibe obe Mosesha ta ke hehegiemou hagulugi ifine kuhe. Misiholo duwo-di sawisie olou fei kelege, e ta ke obe husolou tobolou idiyode tobou.

O kedia sa ta o sasaj damaleyodele i kediakokou kuguo nalama nele i

²² Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, damaleyodele i o sasaj wolou dalaguadi obou, damaleyodele i obou olou fei kedia hagi ke doususumamou, diou die o bolou ta makamaj. O tabe Judas, e hu tabe Barsabas. Haba o tabe Sailas. O kediliebe damaleyodele i kedia wolou dalaguadi o. Kegei degemou, dia Judasbou Sailasbou diliebe Polbou Barnabasbou de sa Antiokkou imabeede tobolou i. ²³ Dia kugukou ta kou gue nalaj ke, diliekou neimou mala yai.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o eibou, haba damaleyodele i o sasaj wolou dalaguadi o eibou, eibe ni mogodo. Ei kuguo kou sa ta o sasaj nimokou nalolube, ei sa Antiok tie o sasajbou, haba sa Siriabou sa Silisiabou duo kile sa sa tie o sasajbou olou fei nimokou agali bolofeyodili kuhe. ²⁴ Ei o ilo kedia nimokou ya fologamou, ta dia tobou keme ni dulomou hagi degele iyodeimou du. Kenou si diame ei imabeedeimou yali mei. ²⁵ Kegei kaha degemou, ei tugulo tobolou ima, fi tanou degemou, o bolou ta makamaj, nimokou yamabado-mou. O kediliege ei mogodo Barnabasbou Polbou dilie sesele yale. ²⁶ Diliebe oe kou wala ile sagaiye, kenou si dilie ta gue degele ili mei, di Hiye O Yesu Kelesha huya ke egei tobou mou suluguadi. ²⁷ Kegei kaha degemou, ei Judas dilie Sailas dilie tobou ba, nimokou ile foloba, ta ei nalaj sagaj kenou dilie mogouye tobou ba, ni duma. ²⁸ Duo Bolofeibe eibou dala kaha ei fi tanou dege, nimokou hagi ta nele sagaj mei. Kegei kaha degemou, eige nimokou kuolou malebe, dosou yosi kege male kenou do sesemabeedili kuhe. ²⁹ Ogou gai godikou gali si keme nadama, kafei nadama, gali

† Kafei du dala kaha degemou.

oe gabagidu tigamamou wei keme nadama, haba sasaj hiyoubou, o hiyoubou dene siadamabeedei. Ni midihog kasagaj olou fei kou dege ho fogou babe, keme bolofeido. Ei ta kenou fei. Ni defei dalama.

³⁰ Dia kuguo nalama mei degemou, Polbou diamokou tobou mou, sa Antiokkou mala ya fologamou, damaleyodele i o sasaj kedia haguasie kefegumabeede tobou mou, kefegumou, kuguo nalaj ke nei.

³¹ Damaleyodele i o sasaj kedia husoumamou, hohog degele i, dedei sasagie ta bolofei ke mou kaha degemou. ³² Judas dilie Sailas diliebe habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, dilie damaleyodele i o kediakokou dedei sasagiemou, egei hiyode tobolou i. ³³⁻³⁴ Sa Antiokkou dalaguali, damaleyodele i o kedia diliekou, nele tobou mou haguasie i o kediakokou bologuado bohoolu ma imabeedeimou, dilie fogou yai. ³⁵ Kenou si, Pol dilie Barnabas diliebe yali mei, sa Antiokkou kege dalaguali, sa ke tie o sudo kediabou de Hiye Ohaj ta uwo bolofei ke tobolou delegei.

Pol dilie Barnabas dilie fi tanou degeli mei

³⁶ Sawisie ilo kele mei degeimou, Polha Barnabaskou tobou, sa sa, da Hiye Ohaj ta hehegiemou i kokou be, da haba bohoolu ma ya, da mogo diame bologua dalagua, haba bou basia dalagua deba duguo tawamebeede tobou. ³⁷ Kege tobou mou, Barnabashage o Jon, e hu tabe Makbou de wolou ilamou degei. ³⁸ Kenou si Polha dafamou kou gue tobou, afu, o keme sa Pamfiliakou ge da tou fogou mou, dabou de dabai degemou sialebe tagali mei. Dage o keme wolou idamebeedei. ³⁹ Dilie dilou sie tae biya imamou, yogo esofei imou, yogone esofei imou dele i. Barnabash Mak wolou ilemou, mosoleye to tibi sa Saipruskou yai. ⁴⁰ Haba Polha Sailas wolou ilamou degeimou, damaleyodele i kediage Hiye Ohaj habagugueibe nelebou de dalayodema diho baga tobou ma fogou mou, dilie fogou yai. ⁴¹ Yolugi, sa Siriabou sa Silisiabou duoya ke o sasaj damaleyodele i kediakokou dedei sasagiemou yai.

Polha o Timoti wolou i

16 Pol dilie Sailas dilie ya, sa Derbekou fologamou, haba sa Listrakou ya fologai. Sa kele Yesuha dabai degedi o ta delei, e hu be Timoti. E adiou be Juda sasaj, Yesukou damaleyodele. Haba e ayebe sa Grik o. ² Sa Listra damaleyodele i o sasajbou, sa Aikoniam damaleyodele i o sasajbou kediage Timoti eme o bolofeyododele idi. ³ Polha Timoti e wolou ilamou, e kolo diafou. Yobe, Juda o, sa ke tie kediage Timotihaj e ayebe sa Grik odade tawale i kaha. ⁴ Kolo diafolou mou ya, sa sa keleya ke kuolou ta, hiye o kedia † sa Jerusalemkou ge ma i ke o sasaj kediakokou hehegiemou, ni ta ke sesemabeede tobou mou suluguei. ⁵ Egei tobou mou sulugamou, sa sa o sasaj damaleyodele i kedia ke dulomou, nelede dege

†† Sa Grik o kedia die o sisigo kolo diafigidiyo mei. ‡ Hiye o kediage ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, damaleyodele i o sasaj wolou dalaguadi obou kedia.

damaleyodele i. Haba sawisieie olôu feido o sasaj̄ ilo kediane damaleyodemamôu, ebukôu damaleyodei kedibôu de geleguomôu olôu fei sũdo degemôu i.

Polh̄a sa Masedonia o ta dugu

⁶ Polbôu diã sa Esia duo kileya ke Godih̄a tã hehegiemôu sulugualamôu degeimôu, Duo Bolofejih̄a diã akogu. Akogumôu, diã haba sa Frigiabôu, sa Gale-siabôu duo kileya suluguali, ⁷ sa Misiah̄a figikôu fologai. Fologamôu, haba sa Bitiniah̄a duo kodu fologalamôu degei, kenôu si Yesuh̄a Duo Bolofejih̄a haba akogu. ⁸ Kegeimôu, diã sa Misia duoya ke môu yôuwa yolugi, sa hiye Troaskôu muguamôu kele tiasigei. ⁹ Huliãme Polh̄a dih̄o bohólôu mamôu dugube, sa Masedonia tie o ta tafalali, emokôu kôu gue tobou, na mosole saba, sa Masedoniakôu hagua, ei dogôu guyedeimôu du. ¹⁰ Polh̄a e dugu ke tobôu môu, ei † to to sa Masedoniakôu yalamôu a ka i. Godih̄a tã uwo bolofej̄i ke ei o sasaj̄i kediamokôu tobôu yadomôu hegilidade tawale i.

Sasaj̄i Lidia, e Kristen degei

¹¹ Kegemôu, ei sa Troas tôu fogôu môu, mosoleye sa Samotreskôu ya fologai. Kele tiei sawisieie, ei haba mosole sama, sa Neapoliskôu ya fologai. ¹² Ei sa Neapolis tôu fogôu ile, sa Filipaikôu fologai. Keme sa hiyedo, Rom o kediã afu ya kokôu fologa deleigui sa, sa Masedonia duo tie o sasaj̄i die sa hiyedo. Ei sa hiye kokôu sawisieie ilo kelenôu deleigui. ¹³ Misiholo duwo-di sawisieie kelege, ei sa hiye kah̄a kekai aya ke telema ya, tã ko kokôu muguai. Ei tã ko kokôu be, obe dih̄o bagã tobólôu idi sa daladadema yamôu dugube, sasaj̄i ilo kediã kele kefeguo duwoguamôu dugulo i. Ei geleguo duwoguali, sasaj̄i kedibôu de tã kolo i. ¹⁴ Ke tã kolo duweguei kilebe, sasaj̄i ta, e hube Lidia, ene kile dusua duwei. Eme yukuei wej̄i degei kah̄a sele tiga môudi sasaj̄i. E sadobe sa Taiataira. Eme Godikôu hohôbôu di sasaj̄i. Polh̄a tã tobôu môu, Hiye Oh̄a degeiye, e fi bohólôu môu, tã ke defeido dulo duwei. ¹⁵ Defeido dulo duwo dema, ebôu e sosôu bôu diã fafeleya tofôu mamôu, e eimokôu, nige ame Hiye Okôu damaleyodei sasaj̄idade tawaibabe, ni mã mosokôu ile dalamabeede tobou. Ege eibe e mosokôu doudo dege imabeede tobôu môu, ei ebôu de yai.

Polbôu Sailasbôu dilie sa Filipaikôu didiô degei

¹⁶ Sawisieie ta, ei dih̄o bagã tobôu di sa kokôu yolugi, fisimôu dabai degedi sasaj̄i ta alikôu gelegu. Sasaj̄i keme duo kasagaj̄iye tôu môu, habage tamã degele ke duguo tobôu di. Sasaj̄i kah̄a dabai ke degedi kah̄a, e bese diãme sele hiyedo malã idi. ¹⁷ Sasaj̄i ke geleguomôu, e Polbôu ei seselemôu, neledô dege, o kôudiãme Damaledô Godih̄a dabai degedi o, Godih̄a ni mamolôu kah̄a tã ke hehegile idiyode tobôu môu i. ¹⁸ Sawisieie sũdo kege degeimôu, kelege Polh̄a dafamôu bohólôu

† Kuguo kôu nalaj̄i o Lukhage e Polbôu de sulu kelegebe eiyode naladi.

môu, duo kasagaj̄i kokôu, a Yesu Kelesuh̄a huya ke namokôu tobólôu kuhe, na sasaj̄i kôu tôu fogôu fogôu iyede tobou. E kege tobôu môu, duo kasagaj̄i kah̄a sasaj̄i ke tôu fogôu fogôu i.

¹⁹ Kegemôu, fisimôu dabai degedi sasaj̄i kah̄a e bese diãge sele môudi ke mei degei ke tawalemôu, Polbôu Sailasbôu dilie tolôu dufolôu yamôu, gamani o, sa ke-fegudi sa kokôu duwogua kediamokôu fologai. ²⁰ Dilie tã sai fidi o kediã dih̄ile kokôu tefegiemôu kôu gue tobólôu i, o kôudiliebe Juda o. Dilie di sa kuokôu hagi hiyedo môuma felegai. ²¹ Felegamôu, sa Rom o di degediyo mei midih̄o keme diliege di degemabeedele iliyode tobólôu i. ²² O sasaj̄i ilo kediane dogôu guomôu, tã keme damaleyodemôu, diliemokôu tãe biya ibe demôu, tã sai fidi o kediã dilie yukuei tegisema, o ilo kediamokôu tobôu môu, tigiye wala i. ²³ Dilie bôu basia-do wala imamôu, didiô masa i. Masamamôu, didiô mosô dia daladi o kokôu defeido dia dalayede tobólôu i. ²⁴ O kahage tã ke dulomôu, dilie didiô mosô duledudo wôu ma folomôu bibigei. Dilie abogôu hebe kôu boloye hiligedo timogu kah̄a, tele sagaj̄i mei degema fogou.

²⁵ Kegemôu, huliãme duodo kelege, Polbôu Sailasbôu dilie Godikôu dih̄o bagã tobôu de, diã fei de dega duwoguamôu, didiô o olôu fei dusua duweguei. ²⁶ Dusua duwoguamôu, gigima hiyedo toto haguamôu, mosô mouti ke olôu fei biligisalamôu degeligi a olôu fei sôusei. Didiô o olôu fei kediã tigigi ti kene olôu fei kusigise hobogou. ²⁷ Didiô mosô dia daladi o kah̄a tiei kesigiemôu dugube, a olôu fei sôusei ke duguomôu, didiô o olôu fei kama fosigeiyade tawalemôu, e aweki me boloy ke telemôu, yôusie walamôu degei. ²⁸ Kenôu si Polh̄a haguissama, neledô dege tobou, na nôusie woda. Eibe olôu fei dalayode tobou. ²⁹ E tã ke dulomôu, o ta tobôu môu, disio mile tolôu hagumôu, e malãmôu, mosô Pol dilie Sailas dilie duwogua kodu foykua felei. Folomôu, e gue hiyedo degemôu, dio koulugi, yubu sugulo fiyei. ³⁰ E hagua-môu, dilie wôu ma, mihikôu mulomôu yodu, hiye o boloy dilie, ame kageibasi, Godih̄a a mamolôu?

³¹ Kegemôu, dilie kôu gue tobólôu i, na Hiye O Yesukôu damaleyodeibasi, Godih̄a nabôu ne sosôu bôu olôu fei mamolôuyodele i. ³² Kege tobôu mamôu, dilie Hiye Oh̄a tã didiô mosô dia daladi obôu, e sosôu bôu olôu fei kediamokôu hehegile i. ³³ Huliãme kilegenôu, o kah̄a dilie wôu ma ile, hebe kôuye timogu do ke hueiye bigimamôu, kelegenôu ebôu e sosôu bôu olôu fei fafeleya tofolôu i. ³⁴ Fafeleya tofôu mamôu, e dilie wôu ma ile, e mosokôu fologamôu, nale neimôu nalã i. Ebôu e sosôu bôu diã olôu fei Godikôu damaleyodele i kah̄a degemôu hohô hiyedo degele i.

³⁵ Tiei sabiyomôu, tã sai fidi o kediãge kasamane o kediã tobôu môu ya, didiô mosô dia daladi o kokôu tobólôu i, tã sai fidi o kediãge o boloy ke tôu fogôu ba yaleyodele i. ³⁶ O kahage tã ke dulomôu, Polkôu tã sai fidi o kediãge nelebe tôu fogôu ba imabeedei. Kege-môu, nele bologuado imabeedema egele tobou.

³⁷ Kēnōu si Polhā kasamane o kediāmokōu tobou, elebe sa hiye Rom o. Kageimōu tā sai fidi o kediāge ele tā ke defei duli mei fogolou? O sasai dihile kokōu diā ele wala imamōu, didiō degei. Haba kageimōu diā ele amafeido tele filouba fogōu ile? Diā kege degedama. Diōunōu haguaba, ele kuhe telemamabeede tobou.

³⁸ Kegemōu, kasamane o kediā Polhā tobou ke dulo-mōu, boholōu mā ya, tā sai fidi o kediāmokōu, o kōūdiliebe Rom oyode tobolōu i. Diā ke dulomōu, gue hiyedo degele i. ³⁹ Gue degemōu, diā didiō mosokōu ya fologamōu, diliemokōu solōu do tā tobōu mamōu, mihikōu wōu ma muguamōu, nele ei sa tōu fogōu fogōu imabeede tobolōu i. ⁴⁰ Dilie didiō mosō tōu fogōu muguamōu, sasai Lidiahā mosokōu yai. Ya fologamōu dugube, damaleyodele i o kediā duwoquamōu duguomōu, diāmokōu dedei sasagiedi tā tobōu mamōu fogōu yai.

Sa Tesalonaika o kediā Polbōu Sailasbōu dilie walamōu degele i

17 Polbōu diā sa Amfipolisbōu sa Apoloniabōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Tesalonaikakōu fologai. Sa kokōu be Juda o kediā egei mosō ta duwei. ² Pol e yōu degedi sagai kege egei mosokōu folo, misiholo duwodi sawisiei kamadia kege, Godihā tā, kuguokōu nalai dala ke o kediābōu de dōsusuga tobolōu deleigui. ³ E Godihā tā kahā sibige ke tobōu mamōu, haba diāmokōu kōu gue tobou, Godihā makai o Kelesube do hiyedo duguoba, tolo ile, haba haguā gehe degele kahā tā kene kuguokōu nalai dala. A nimokōu Yesu eme Godihā makai o Kelesuyode tobolōu kuhe. ⁴ Polhā tā ke dōyudo dege tobōu mōu, Juda o sasai ilo kele tā ke dulomōu damaleyodema, Polbōu Sailasbōu dilie sesega suluguei. Sa Grik o sasai, Godikōu hohobolōu idi o ilo kediābōu, haba hūbōu sasai sūdo kediane damaleyodema, dilie yolu ke sesega yai.

⁵ Kēnōu si Juda o kediā dugube, o sasai kediā dilie sesele youmōu duguomōu, kona dege dafa i. Dafamōu, midihō kasagāi degedi o, aliya mōu suluguadi ilo kediābōu de kefeguomōu, sa ke tie o sasai sūdo kediā fufuguemamōu, diōufeī gofōu dege biyalamōu, foukua ya, o Jesonhā mosō adi ke bafolōu mugulo i, Polbōu Sailasbōu duguoba, tolōu mā o sasai kediāmokōu sesegulamōu degele i. ⁶ Kēnōu si diliebe mosō kodube mei degemōu, diā Jesonbōu, damaleyodele i o ilo kelebōu denōu tōu ma dufolōu mā yai. Dufolōu mā yolugi, sa ke dia daladi hiye o kediāmokōu fologamōu, hiligedo tobolōu i, o kōūdiame sa sa olōu fei hagi nēmōu suluguadi o. Ifi kōu lene haguasie dalagua kuhē. ⁷ Diāme Jesonhā e mosokōu wōu ma delei. Di hiye o Sisarhā kuolōu tābe diā ta dulo idiyo mei, hiye o ta dala, e hūbe Yesuyode tobolōu idi. ⁸ Juda o kediā kege tobolōu imōu, sa ke tie o sasai bōu, sa kahā hiye obōu diā dulo kesigiemōu, gofōu hiyedo degele i. ⁹ Kegemōu, sa kahā hiye o kediā tobōu mōu, Jesonbōu, damaleyodele i obōu diā tā sai fidi o kokōu sibimōu, diā ni fogōu yamabeede tobolōu i.

Pol dilie Sailas dilie sa Beriakōu ya dabai degele i

¹⁰ Huliā degeimōu, damaleyodele i o kediā Pol dilie Sailas dilie tobōu mōu, sa Beriakōu yai. Dilie ya fologamōu, Juda o kediā egei mosokōu yai. ¹¹ Juda o sasai, sa Beria tie kediāme bolōdo. Die midihōbe Juda o, sa Tesalonaika tie kediā midihō sagai kegei mei. Yobe, Polhā egei tobōu mōu dulomōu, hohō hiyedo degele i kahā. Sawisiei olōu fei Godihā kuguu husōuma, Polhā tā keme gulokou, haba de damaledo domōu file idi. ¹² Juda o sasai sūdo Yesukōu damaleyodele i. Sa Grik sasai hū dala kediābōu, sa Grik o sūdo kediābōu de damaleyodele i.

¹³ Kēnōu si, Juda o, sa Tesalonaika tie kediā Polhā Godihā tā sa Beriakōu hehegie dalayodeimōu dulomōu, ya fologamōu, sa Beria tie o sasai fufugue tobōu mōu, o kediane diliemokōu gofōu degele i. ¹⁴ Gofōu degele imōu, kelegenōu, damaleyodei o kediā Pol tobōu mōu, tō hiye kahā ko kokōu i. Sailas dilie Timoti dilienōu si yali mei, sa Beriakōu kege deleigui. ¹⁵ Damaleyodele i o ilo kediā Pol wolōu mōu, sa Atenskōu ya fologai. Fologamōu, Pol kele dalamōu, diā boholōu mā yala degeimōu, Polhā Sailasbōu Timotibōu diliebe toto haguamabeedema tā dogogu.

Polhā sa Atenskōu egei tobou

¹⁶ Polhā sa Atenskōu Sailasbōu Timotibōu dilie haguaba dugulamōu dia dalali dugube, ogōu gai godi milōu gai sūdo dalaguamōu duguomōu, e hagi hiyedo degei. ¹⁷ Kegei kahā degemōu, e ilemōu, Juda o kediā egei mosokōu folomōu, Juda o kediābōu, sa ta o, Godikōu hohobōu di kediābōu de dōsusuga tobolōu deleigui. Haba e kefegudi sa kokōu ne ile folomōu, o sasai kefeguo dala kediābōu de dōsusuga tobolōu deleigui. ¹⁸ Kefegudi sa kokōu be, Epikurian tewe obōu, Stoik tewe obōu kediane deleigui. Dalaguadi, diā Polbōu tae biya i. Ilo kediā kōu gue tobolōu i, tā sebe degega siadi o kamahage eimokōu be kei tā tobōu lamōu? Haba ilo kediāge e sa ta godi kediā tā tobōu lamōu degeliyode tobolōu i. Yobe, Pol ege Yesubōu, e haguā gehe degeibōu kahā tā uwo bolofei kēnōu hehegie tobōu di kahā. ¹⁹ Dōsusuga tobolōu mōu, tewe o kediā Pol wolōu ya, die kansole o kediā sa bitōu Areopaguskōu kefeguomōu, Polkōu kōu gue tobolōu i, tā gehe, nā o kediāmokōu hehegie tobōu di keme eine tawale sagai degeli. ²⁰ Ei dumōu be, ne tā keme esofei kahā, eige tā kahā sibige ke tawalamōu degeliyode tobolōu i. ²¹ Sa Atens tie o kediābōu, sa ta o, sa Atenskōu dalaguadi kediābōu olōu fei dabai ta degele idiyo mei. Tā uwo gehe kēnōu dulo sagai degele idi. Tā gehe ta dulomōu be, diōunōu dōsusuga tobolōu idi.

²² Kegemōu, kansole kediā bitōu Areopaguskōu kefeguomōu, Polhā die dihile kokōu ge haguamōu tobou, sa Atens o diāma, age nime godi sūdo kokōu nōu hohobolōu imōu dugulu. ²³ A ni sa kuokōu sulugi, ni godi milōu gai dalaguamōu dugu. Igi milōu gai ta kokōu be kōu gue nalai dala, Kōume godi ei ta tewe

mei kaha igiyodei dugu. Godi ni ta tewe mei, mou yowa hohobolu idi keme a ifi nimokou hehegie tobou ladi kuhe.

²⁴ Godi sa sibige kou milou, enou si damaledo Godi. Eme bimai agudiletou dalaguabou, mihikou dalaguabou olou fei kaha Hiye O. Eme egei moso obe tegekou be daladiyo mei. ²⁵ Godi e bi ta mei degele mei. O di dobogouye bi ta milou maba, emokou nele sagai mei. Younou si fibou hohobou, bi olou fei ke o sasai dimokou nedi. ²⁶ Godiha o tanou ta milou ma dogogomou kaha hutigamou hagueibe, ifi dine sa sa olou fei dalagua kuhe. E o di dalale aso diho ke maka degema, haba sa di suluguale kene maka degema i. ²⁷ Yobe, Godihage o sasai e kolugi duguomou emokou haguasili ke tagadi. Kenou si eme ahudo dala mei, eme di tanou tanou hafei dege dala. ²⁸ Godiha degeye, dibe fibou dalali, e neleyenou di sulugua kuhe. Damaledo, afu, nou ni tewe o kediage dine yowu e sisigoye dalaguayodele i. ²⁹ Dibe Godiha sisigo kaha degemou, di Godibe sele igi golye milouyode tawadame. Eme sele igi silvaye milou li mei. Igido igiye milou li mei. Eme o taha fimama dobogouye milouyode tawadamebeede tobou.

³⁰ Afu o kediage Godibe ta tewe mei kelegebe, Godihage dia midihog kasagai milou ga imou be, e mou duguo fogou di. Kenou si ifibe e neledo dege, sa sa olou fei o sasai dibe fi bohou mabeede tobolou.

³¹ Yobe, e sa sibige o sasai di ta sale sawisie keme kou makamai kaha degemou. Sawisie kelegebe, yowu e midihog doudo keleyanou, ta sai file o, e kou makai kaha di midihog ke file. Ta sai file o keme tolo imou kou widaiye, haba haguagimou gehe degei kaha, dige Godiha ta sai file dabai keme o kokou nou neidade tawamebeede tobou.

³² Polha o tabe tolomou haguayode tobolou ke dulomou, o ilo kedia emokou susuga tobolou i. O ilo kedianou si na ta ke haba tobou ba ei dulo sagai degeliyode tobolou i. ³³ Kege tobolou imou, Pol e tewe o kedia tou fogou fogou i. ³⁴ Kenou si o ilo kele e ta dulomou damaleyodele i. O ta, e hube Dionisius, o keme kansole o, bitou Areopaguskou e yogo diabou de kefema dabai degedi. Sasai ta, e hu Damaris, ene damaleyodei. O sasai ilo kediane damaleyodele i.

Polha sa Korinkou egei tobou

18 Kegemou, Pol e sa Atens tou fogou, sa Korinkou i. ² Folomou, Juda o ta gelegu, e hube Akwila, e sadobe sa Pontus duo kile delei. E sasai Prisila diliebe sa Itali tou fogou ya, sa Korinkou be ebelenou fei fologai. Yobe, Hiye o Sisar Klodiusa Juda o sasai olou feibe sa Rom tou fogou fogou yamabeedeimou. Kegemou, dilie sa Korinkou dalaguamou, Polha dilie dugulamou i. ³ Pol e sele dabai degedibe falai moso togogadi, dilie dabai degedi sagai kenou degedi. Kegei kaha degemou, e diliebou de dalali, dabai ke degele delegeuei. ⁴ Misiholo duwodi sawisie olou fei kelegebe, e Juda o kedia egei mosokou folomou be, o kediabou de ta kolo duwodi. Ta kolo duwoli, Juda obou Grik

obou kediamokou doudo dege, ni Yesukou damaleyodemabeede tobou di.

⁵ Kegemou, Sailasbou Timotibou dilie sa Masedonia tou fogou, sa Polha dala kokou ya fologai. Fologomou be, Pol eme sele dabai degedi fogou mou, egeinou tobolou delei. E Juda o kediamokou Yesu eme Godiha makai o Kelesube a kou teweyode tobou di.

⁶ Kenou si Juda o kedia e ta ke dafamou susuga tobolou imou, Pol ene dafamou, e yukueikou kofai ke figimamou, kou gue tobou, nime tou fogou babe, a mei, yobe niou degeiyenou. Ifi a ni tou fogou ili, sa ta o sasai kediamokou egei tobou lamou. ⁷ Polha kege tobou mamou, egei moso ke tou fogou ilemou, o ta e hube Titius Jastusha mosokou felei. O keme Godikou hohobou di o. E mosobe Juda o kedia egei moso ke hafei dege delei. ⁸ Kenou si egei moso ke dia daladi o, e hu Krispusbou e sosou bou olou fei diame Hiye O Yesukou damaleyodei. Sa Korin o sasai sudo kediane Polha tobolou ke dulomou, damaleyodemamou, fafaleya tofolou i.

⁹ Kegemou, hulia ta kelege, Polha diho bohoulou mamou dugube, Hiye Ohu tama degemou, emokou tobou, na gue degeda. Na egei kengenou tobou mou iyedei. ¹⁰ Ame nabou de dala. O taha ta na makolo mei, yobe, sa kou tie o sasai be ma bi degele i sudo dalagua kaha degemou yode tobou. ¹¹ Pol e ta ke dulomou, sadebe tanou ogo walayosi kege kele dalali, o sasai kediamokou Godiha ta hehegie delei.

¹² Kenou si, gamani o Galioha sa Akaia duo kile sa sa olou fei wolou delei kelegebe, Juda o kedia gofou degemou, fimai tanou dege kefema, Pol tolou, ta saikou yamou, kou gue tobolou i, ¹³ o koumahage o sasai kediamokou be di kuolou be sesedamabeedema, haba egei ta, e hehegiedi kenou dumabeede tobou diyode tobolou i. ¹⁴ Polha die ta sima tobou lamou degeye, kenou si Galioha Juda o kediamokou tobou, Juda o diama, o koumahu kuolou, gamani o ei mai ke gobolou ba, midihog kasagai milou debasi, a ni ta dulo.

¹⁵ Kenou si kegei mei, ni tobolou ili keme sibige ta dala mei. Niou sie tae biya idi. Hu gehe gehebou, niou ni kuolou mai kebou keme ma bi mei. Niou nou dou-susuga tobou ma. Age ta sai filebe dafayode tobou.

¹⁶ Hiye ohu kege tobou ma, Juda o kediane igiseimou, fogou muguai. ¹⁷ Dia olou fei muguamou, o Sostenes tolou i. O keme egei moso dia daladi o. Dia o ke ta sai fidi moso midou kokou tolou ma wala imou, Galioha mou duguo fogou.

Pol e sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkou bohoulou ma i

¹⁸ Polha sa Korinkou hiyedo dala dema, damaleyodele i o kediamokou egema fogou ile, sa Senkriakou felei. Kelege, haba mosole foudu folomou, sa Siriakou i. Sasai Prisila dilie o Akwila diliene Polbou de yai. Pol e sa Senkria tou fogou li mei kelegebe, e widio towe waj, Godiha dihle kokou ta degeleyodema kou makai kaha degemou. ¹⁹ Mosoleye yolugi, sa Efesuskou fologamou, Polha dilie tou fogou mou, younou ile, Juda o, sa kele tie kedia egei mosodu folomou, diabou de ta

kolo duwei. ²⁰ Duwomou, dia emokou tobolou i, name eibou de kou le dalayedele imou, e sima tobou, kegele mei, ame kou le dalale meiyodei. ²¹ Egema fogou ilamou, e haba tobou, Godiha boloyodeibabe, ame haba bohoulou ma hagualeyodema, mosole foudu folomou, sa Efesus tou fogou fogou i. ²² Ile, sa Sisariakou folomou, Pol e mosole tou fogou mou, sa Jerusalemkou ilemou, damaleyodele i o kediamokou folomou, agali bolofeyode tobou ma fogou mou, sa Antiokkou kuhe ile felei.

²³ Sa Antiokkou folomou, Pol e sawisie si sagai dala demamou, e ile, sa Galesiabou sa Frigiabou duo keleya ke sulugi, o sasai Yesuha dabai degele idi kediamokou dedei sasagiemou siei.

O Apoloshā sa Efesuskou egei tobou

²⁴ Kelegebe, Juda o ta, e hube Apolos, e sadobe Aleksandria, e ilemou, sa Efesuskou delei. Eme ta bologuado tobou di o. Haba, Godiha ta kuguokou nalagai dala kehe e tewedo. ²⁵ O ilo kelege emokou Hiye Ohā midihō doudo ke kou hehegiedi kahā degemou, e egei neledo dege tobou di. Yesuha degei ke defeido hehegiediye, kenou si eme Jonhā fafeleya degedi midihō kenou tewe. ²⁶ E ta guē degeli mei, Juda o kedia egei mosokou folomou, Godiha ta yomogou hehegiei. Prsilabou Akwilabou dilie e ta ke dulomou, e wolou yamou, dilie mosokou ge emokou Godiha midihō ke defeido tawayadomou hehegiele i. ²⁷ Hehegiele imou, e sa Akaia duo kodu ilamou degeimou, damaleyodei o kedia e dedei sagiemou, kuguo ta, Yesuha dabai degedi o sasai, sa ke tie kedia e wolou dalamabeedema nalai. Apoloshā kuguo ke mala ile, sa Akaia duo kodu folomou, e o sasai, Godiha habagugueimou, damaleyodele i kedia hiyedo dogou guo delei. ²⁸ Yobe, sa ke tie o sasai dihile kokou e Juda o kedia ta tobolou idi ke doususulomou, o kediamokou tamado kou gue hehegie tobou di, Godiha kuguoyege Yesu eme Godiha makai o Kelesuyodei ke hehegie delei.

Polhā sa Efesuskou egei tobou

19 Apolos e sa Korinkou dalamou, Polhā bitou saya ke iligi, sa Efesuskou felei. Folomou, e Yesuha dabai degedi o ilo kele geleguomou, ² e o kediamokou yodu, ni ebelenou fei damaleyodeimou be, Duo Bolofeiha nime de tolou i? Kegeli mei, eige Duo Bolofeiha ta dalayodeimou dulo idiyo meiyode tobolou i. ³ E haba yodu, nime kagega fafeleya tofolou ilou? Eibe Jonhā fafeleya degedi sagai kenou tefele tofolou iyode tobolou i.

⁴ Kegemou, Polhā tobou, Jonhā o sasai fafeleya degeligibe, ni fi bohoulou ba, hobou fafeleya tofou mabeedei. O ta ma habage haguale dala kokou damaleyodemabeede tobou. Jonhā o ta e habage hagualeyodei keme Yesu. ⁵ O kediage ta ke dulomou, Hiye O Yesuha huya ke fafeleya tofolou i. ⁶ Polhā e

† Juda o kedia midihobe kou gue, dia Godiha dihile kokou ta degeleyodema makama dalali, degeleyodema makai ke degemamou be, die widio towe wa idi.

dobogou diamokou dogogumou, Duo Bolofeiha diamokou migimou, ta gehe gehe ta tobolou i. Haba habage tama degele kene tobolou i. ⁷ O kediane olou feibe 12 sagai kege.

⁸ Kegemou, Polhā Juda o kedia egei mosokou folomou, egei yomogou tobou. E ta guē degeli mei, oguo olou feibe kamadia kege, e sa ke tie o sasai kediabou de dalali, neledo dege Godiha di wolou dalayode tobolou delei. ⁹ Kenou si Juda o ilo kelebe, die fimaiya kenou suluguei, damaleyodele dafa i. O sasai dihile kokou midihō gehe keme bou basiado tobolou i. Bou basiado tobolou imou, Polhā o kedia tou fogou mou, Yesuha dabai degedi o sasai wou ma fogou ilemou, sawisie olou fei o Tiranushā sokou lou mosokou fologamou be, o kediabou de ta kolo idi. ¹⁰ E egei hehegie dalali, sadebe bolou kege mei degei. Kegemou, sa Esia duo kile, Juda o sasai bou Grik o sasai bou olou fei Hiye Ohā ta dulo hobogou.

O Skevahā sisigo diage o duo kasagaiye tolou i ke igisemou degele i

¹¹ Godiha degeiyege, Polhā midihō gehe gehe milou gadi. ¹² Haba, yukuei kai, Polhā kou mala siadi ke, obe mouma yamou, do o sasai kediamokou dogogule imou be, bolou degele idi. Haba duo kasagaiye tolou i o sasai kediane bolou degele idi.

¹³ Juda o ilo kediane duo kasagaiye tolou i ke igisemou suluguadi. Ilo kelebe Hiye O Yesuha huya ke igisemou, kou gue tobolou idi, Yesu, Polhā hehegiedi kahā huya ke, a duo kasagai nime fogou imabeedele idi. ¹⁴ Juda o ta, mogou du daladi hiye o, e hube Skeva, e o dihi olou feibe dioyosi kege. Diane Yesuha huya ke duo kasagaiye tolou i ke igisemou suluguadi. ¹⁵ Sawisie ta kelege, dia Yesuha huya ke dabai degemou suluguamou, duo kasagai tahā tobou, Yesubou Polbou diliebe a kou tewe. Kenou si nime koyo? ¹⁶ Kege tobou mou, duo kasagaiye tou o kahā woulugi, die yukuei dulagisema, kolo kagisemou, dia moso ke tou fogou mou, bese kama fosigei. ¹⁷ Juda obou Grik obou, sa Efesuskou dalaguadi kedia ke degei ke dulomou, guē degemou, Hiye O Yesuha hu hebele fogulo i.

¹⁸ Damaleyodele i o sudo kedia haguasiemou, o sasai dihile kokou ge midihō kasagai, diou afu milou ga idi ke kusigile tobolou i. ¹⁹ Hagai wodi obou, hou milou gadi obou sudo kediane die midihō milou gadi ke nalagai kuguo olou fei ke dou tolou ibe, o sasai die dihile kokou ge dou tolou i. Afu kuguo olou fei ke mamoube, sele 50,000 kegeye mamala i. ²⁰ Hiye Ohā nele kahage e ta keme sa kilebe olou fei tefeimou, one sudo damaleyodema neledo dege delegei.

Sa Efesus o kedia Polkou gofou degele i

²¹ Olou fei ke degegammou, Duo Bolofeiha degeiye, Pol e sa Jerusalemkou ileyodema, sa Masedoniabou sa Akaiabou duo keleya ke iligi, sa Jerusalemkou kuhe foloyodei. Kele dala demababe, haba sa hiye Romkou ne ileyode tobou. ²² Kegeleyodemamou, you e dabai

degedi o bolou, Timoti dilie Erastus dilie sa Masedonia kōu imabeede tobou mōu, diliebukōu yai. Pol yōuge sa Esiakōu huyadefei delei.

²³ Kelegebe, o ilo kedia Hiye Ohā midihō gehe ke dafamōu, gofōu dege, tae biya i. ²⁴ O ta, e hube Demetrius, eme sele igi silvaye bi milōu gadi o. Sele dabai ke degedibe, e sele igi silvaye ogōu gai sasai go-di, e hu Artemisha egei moso sagai kegei fisigofei dege togogadi. O ilo, ebou de dabai tanou degele idi kediane sele hiyedo mala idi. ²⁵ Kegemou, Demetriusha e yogo diabou, haba o bi gehe milou gadi o ilo kediabou olou fei haguissoumou, emokou haguasieimou tobou, dabai tanou degedi o diama, di dabai kahage di sele hiyedo mou di keme ni kou tewe. ²⁶ Ni dulomou dugube, ta o Polha tobou mou, o sasai sudo dulo kesigiemou, midihō doudu me sesele imou dugu. E ke degedibe, sa Efesuskou nou degediyo mei, sa Asia duo olou fei kileya kene ta e tobou di kahā tefele siama mei degeladi. Di dobogouye milou gama damaledo godiyodele idi keme ege damaledo meiyode tobou di. ²⁷ Ta, e tobolou kahage di sele dabai kahā hu ke huyafei degeiba, haba di sasai godi Artemisha egei moso kene oe damaledo meiyode tobolou iye. Ifibe sa Asia tie o sasai bou, sa sibige o sasai bou olou fei kediane sasai godi kokou damaleyodema, e hu hebele fougomou hiye degele idi. Kenou si o Polha ta kahage di sasai godi kahā hu keme huyafei degele sagaiyode tobou.

²⁸ Kegemou, o kedia ta ke dulomou, gofou degemou, hiligedo kou gue tobolou i, di godi Efesus sasai Artemis, eme bolodo. ²⁹ Kege tobolou mou, uwo hiyedo degemou, fimai tanou dege foukua yolugi, o bolou ta tolou dufolou ya, sa kefegudi sa kokou fologai. O kediliebe sa Masedonia o, Polbou de suluguadi. Dilie hube Gaiusbou Aristarkusbou. ³⁰ Polha biyolu kodu ilamou degeiye, kenou si Yesuha dabai degedi o kedia idayede sima tobolou i. ³¹ Sa Asia duo kodu gamani o ilo kediage, Polbe die mogodo kahā degemou, kefegudi sa kokou be hobou idayedema ta dogogulo i.

³² O sasai kele kefema deleigui kedia fi totou degemou, ta daga daga hiligedo tobolou i. Ke kefele i kahā yobe o sudo kediage ta tawale ili mei. ³³ Juda o kedia o Aleksander tolou fugumou, e ile, o sasai kedia dihile kokou tefelei. Tafalamou, o ilo kelege duguomou be, eme haji kahā yobe eyade tawale i. E die ta ke sima tobou lamou, dobogouye tadamabadomou akogu.

³⁴ Kenou si o sasai kedia eme Juda oyode tawalemou, ta hiligedo tobolou i, di godi Efesus sasai Artemis, eme bolodo. Kegenou tobolou iligi, aso diho bolou kege mei degei.

³⁵ Kegemou, sa Efesuskou, die kuguo nalagadi gamani o kahā tadamabeede tobou mamou, e haba kou gue tobou, sa Efesus o diama, ni duma. Sa Efesus o di sasai godi Artemisha egei moso ke dia daladibe sa sa o sasai olou fei kedia kou tewe. Haba igi agudiletou ge migi ke di dia daladi kene o sasai olou fei tawale i. ³⁶ Di ke degedi keme o tae ta gulokouyode tobolou sagai mei. Kegemou, ni tadama, toto hobou gofou

degeba kage ta degedama. ³⁷ Ni o bolou kou kuokou kou wou ma haguasieye, kenou si dilie ta kasagai degeli mei. Dilie egei mosodu bi ta hiyouye mou li mei. Haba sasai godi koumahā hune ta huyafei dege tobolou ili mei. ³⁸ Demetriusbou, dabai tanou degele idi o kediabou de haji ta dalababe, ta sai fidi mosobe a tefeli mei dala. Hiye o ta sai filamou dia dalagua kedianou doussuloyodei. ³⁹ Haba ni haji ilo kele dala debabe, gamani o ei tobou ba, kelegenou di olou fei kefemaba doussume. ⁴⁰ Kegeiye, gamani hiye o kedia ifi degeli kou duloba, ta sa iye. Ta soubabe, dige ta ta sima tobolou ile sagai mei. Gofou dege biya ili kahā yobe ta dala meiyode tobou. ⁴¹ Sa Efesus gamani o kahā ta ke tobou ma mei degemou, ni imabeede tobou.

Polha sa Masedoniabou sa Grikkou † kele i

20 Gofou dege biya i olou fei ke mei degeimou, Pol e Yesuha dabai degedi o sasai kedia haguasieyede tobou mou, haguasie kefegumou, e o sasai kediamokou dedei sasagiemamou, egema fogou, sa Masedonia duo kodu fogou i. ² Iligi, sa sa keleya ke damaleyodele i o sasai kediamokou dedei sasagiemou, egei tobou mou i. Kege iligi, sa Grikkou kuhe felei. ³ Folomou dalali, oگو kamadia kege mei degeimou, e sa Sirkou bohoulou ma ilamou fimai. Mosoleye ilamou degeligi dube, Juda o kedia e woloyodei ke du. Kegemou, e abogou a sa Masedonia duo keleya ke bohoulou ma fogou i. ⁴ Bohoulou ma fogou imou, o sudo ebou de yai. O ta, e hube Sopater, o keme Pirusha dihi, e sadobe Beria. O bolou tabe sa Tesalonaike tie o, dilie hube Aristarkusbou Sekundusbou. O tabe Gaius, e sadobe Derbe. Tabe Timoti. O bolou tabe sa Asia tie o, dilie hube Tikikusbou Trofimusbou. ⁵ O kedia diabukou yamou, sa Troaskou fologamou, ei haguasieiba dugulamou dia deleigui. ⁶ Ou mola mei sidi sawisie ke mei degeimou, ei sa Filipai tou fogou yamou, mosoleye yolugi, sawisie houyosi kege mei degeimou, sa Troaskou fologai. Fologamou, ei mogo dia geleguomou dalaguali, sawisie diyosi kege mei degei.

Polha sa Troaskou ge o gisiai Yutikus tei ke haguagimou gehe degei

⁷ Dalaguali, misiholo duwodi sawisie kelege, ei ya kefeguomou, nale nale imamou, Polha damaleyodei o sasai kediamokou egei sasado tobolou gi, hulia duo degei, e idiba kege fogou ileyodei kahā degemou.

⁸ Fou gou moso, ei kefegu kotou be, kamai mimigiei sudo delei. ⁹ Fou gou moso sugutou kahā akai kotou be, o gisiai ta duwei, e hube Yutikus. Pol e ta sasado tobou mou imou, Yutikusha egei ke dulo duwoli yogou gua tieiye wilou ma fiyei. Fiyoumou, ei mugua fougoumou dugube, kou tolo i dugu. ¹⁰ Pol ene mulu, o gisiai kahā tagetou fiya tilali tolou mou, o sasai kediamokou ni haji degedama, e teli mei, sosou dalayode tobou.

¹¹ Kege tobou mamou, haba bohoulou ma fologa, nale

† Sa kahā hu tabe 'Akaia'.

nalā imamōū, ẹ egei tobolōū gi, sabiyomōū, ẹ fogōū i. ¹² O gisiai kẹme sosou dalamōū, o ilo kediā ẹ mosokōū wolōū yamōū, hohō hiyedo degele i.

Polhā sa Troas tōū fogōū mōū, sa Miletuskōū i

¹³ Ei Pol tōū fogōū, eibukōū mosoleye sa Asoskōū ya fologamōū, Pol abogōū a hagulu kẹ dia deleigui. Yobe, Polhāge eibe eibukōū mosoleye kōū imabeedema, ẹme abogōū a ileyodei kaha degemōū. ¹⁴ Kege-mōū, Pol sa Asoskōū felejimōū, ei ẹ wolōū, mosole sama yolugi, sa Mitilnikōū fologai. ¹⁵ Ei sa Mitilini tōū fogōū mōū, mosoleye yolugi, sabiyomōū tō tibi sa Kios dohōū gōū yolugi, haba sabiyomōū yolugi, sa Samoskōū fologai. Haba sabiyomōū yolugi, sa Miletuskōū fologai. ¹⁶ Yobe, Polhā sa hiye Efesus dohōū golōū yodei kaha, ei sa Miletuskōū toto ya fologai. Ẹ sa Esia duo kodu hiye sialebe dafai. Sa Jerusalemkōū totodo ilamōū degei, misiholo duwodi sawisie Pentikos † kelegebe, ẹme sa Jerusalemkōū kōū folo duwobasi boloyodei kaha degemōū.

Polhā sa Efesus damaleyodei o sasaj wolōū daladi hiye o kediamokōū egele tobou

¹⁷ Ei sa Miletuskōū fologamōū, Polhā sa Efesus damaleyodei o sasaj wolōū daladi o kediā haguasiemabeedema t̄a dogogu. ¹⁸ O kediā haguasiemōū, ẹ kōū gue tobou, a afu sa Esia duo kodu dagado felemōū, midihō bolonōū degemōū hagu-lugi, ifine kegenōū degeli kẹme n̄i kōū tewe. ¹⁹ Juda o kediā a makoloyodele imōū be, a hagi hiyedo duguomōū gosodi. Kenōū si a Hiye Ohā dabai degele dafadiyo mei, kegenōū degedi. A mayōū mā h̄u hebele fogudiyo mei kẹne olōū fej̄ n̄i kōū tewe. ²⁰ A n̄i dogōū gulamōū egei olōū fej̄ tobōū mōū i kẹme n̄i kōū tewe. A ta guẹ degediyo mei, o sasaj kediā dih̄le n̄imokōū hehegiedi, haba n̄i mosō tanōū tanōū yane hehegiemōū siadi. ²¹ A egei neledō dege hehegiedibe, Juda o sasajbōū Grik o sasajbōū olōū fej̄ kediamokōū hehegiedi. Age dibe Godikōū f̄i boholōū ba, di Hiye O Yesukōū damaleyodemebeede tobōū di. ²² Mogo diāma, ifine n̄i duma. Duo Bolofej̄hanōū degeiye, a sa Jerusalemkōū ile. A iba, amokōū midihō kageiye tamā degele kẹme a ta tewe mei. ²³ Kōūnōū si a kōū tewe, sa sa keleya a idibe, Duo Bolofej̄hā ame didiobōū, hagi-bōū hiyedo duguloyode tobōū di.

²⁴ Kenōū si o tae a wouba tolo kẹme a guẹ degeiyo mei. Mā fimaj̄ tanōū fej̄be kōū gue, a mā dabai degema mei degelamōū. Damaledō, Hiye O Yesuhā a ẹ dabai degeyede tobou kaha degemōū, a Godihā di habaguguei kaha t̄a uwo bolofej̄ kẹ kuhe hehegielamōū yode tobou.

²⁵ Mogo diāma, n̄i duma. A n̄ibōū de dalali, Godihā di wolōū daladi kẹ hehegiemōū siadi. Kenōū si ifi a tawalibe, a fogōū ibabe, n̄i a haba ta dugulo mei. ²⁶ Kegei kaha degemōū, ifi a tamādo n̄imokōū kōū gue tobolōū, n̄i mā t̄a, a afu tobōū di kẹ sese ho fogōū dalali

toubabe, yobe a mei, n̄iōū nōū. ²⁷ Yobe, a n̄imokōū Godihā fimaj̄ olōū fej̄ kōū hehegiedi kelegebe, a ta guẹ degediyo mei. ²⁸ N̄iōū tawaibōū, n̄iōū sie defeido dia dalama. Yesukōū damaleyodei o sasaj̄ kediāne defeido dia dalama. O sasaj̄ kediāme Godihā bi, ẹ Dihihā kafeiyenōū mamōū. Duo Bolofej̄hage n̄i Godihā wai sipsip kẹ dia dalamabadomōū makamaj̄. ²⁹ A n̄i tōū fogōū iba, s̄i so gofōūdoye n̄imokōū haguasieba, wai sipsip wala idi kenōū tefele n̄ine wala ile kẹ a kōū tewe. ³⁰ O ilo n̄iōū dalagua kilegene t̄a gulokou tobolōū ba, Yesuhā dabai degedi o sasaj̄ sosogōū yaba, diōū degeli sagaj̄ kenōū sesele imabeedema degele iba dugulo ile. ³¹ Kegei degemōū, n̄iōū tawaibōū. Sadebe olōū fej̄ kamadia kege mei degei kaha duo kilegebe, agalibōū huliamebōū de, a solōū do degemōū geseibōū, n̄i tanōū tanōū n̄imokōū egei tobōū di. N̄i kẹ to-tōū degedamabeede tobou.

³² Ifi age n̄ime Godihā dobogōū tagetōū dogogulu, ege n̄ime kōū solōū do degeleyode tobou kaha degemōū. Godihā habaguguei kahanōū, n̄i f̄i neledō dege dalaguabasi, ẹ yōū ẹ biyodema makai o sasaj̄ kediamokōū neleyodei bi bolōdo kẹme n̄imokōū ne neleyode tobou.

³³ Age selebōū yukueibōū o taha bi kẹme ta tagadiyo mei. ³⁴ Age mayōū mā dobogōūye sele dabai degedi kahanōū nale mamōūdi. Abōū de dalaguadi o kediāne mayōūnōū dogōū guo wolōū daladi kẹme n̄iōū kōū tewe. ³⁵ Midihō olōū fej̄ a milōū gadi kaha n̄imokōū hegibe, dabai hiyedo kegei kokōū gebe, dige o sasaj̄ diōūsie dogōū gulo sagaj̄ mei kediā dogōū gumbadomōū milōū gadi. Hiye O Yesuhā toboube, o bi mōūdi o kẹme hohō huyadefej̄. O bi n̄edi o kenōū si hohō hiyedo folodo. Yōū tobou kẹme di totōū degedamebeede tobou.

³⁶ Polhā kege tobōū ma, yubu sugulo fiyamōū, o kediabōū de dihō bagā tobou. ³⁷ Dihō bagā tobōū mamōū, o olōū fej̄ kediā gosolomōū, ẹ tolōū mā nogōū lōū i. ³⁸ O kediā solōū do hiyedo degele i, n̄i mā midihō haba ta dugulo meiyode tobou kaha degemōū. Kegemōū, o kediā ẹ mosole dalakōū wolōū yamōū, ẹ mosole foudu felei.

Polhā mosoleye sa Jerusalemkōū i

21 Ei sa Efesus o kediā tōū fogōū mōū, mosole foudu fologamōū yolugi, tō tibi sa Kosbōū, tō tibi sa ta Rodesbōū keleya kẹ titiamōū yolugi, sa Patarakōū fologai. ² Sa kelege ei mosole ta, sa Fonisakōū ilamōū degeimōū duguomōū, ei mosole kokōū fologamōū yolugi, ³ tō tibi sa Saiprus dobogōū fofōūkōū dalamōū duguo fogōū yolugi, sa Siria duo kodu sa hiye Tairkōū fologai. Yobe, dabai degedi o kediā mosole kodu bisai kẹme kele talama dogogulo ile kaha degemōū. ⁴ O kediā bisai tala dalaguamōū, ei ya, Yesuhā dabai degedi o sasaj̄ ilo kele duguomōū diabōū de dalaguali, sawisie dioyosi kege mei degei. Duo Bolofej̄hā degeiye, diā Pol ẹ sa Jerusalemkōū idayede tobolōū i. ⁵ Sawisie dioyosi kege mei degeimōū, ei sa kẹ tōū fogōū fogōū yala degeimōū, di-

† Pentikos - Dabai 2:1 kokōū tawale t̄a dala. Nā dugu.

à Polbôu ei tō biyakôu wôu ma yai. Die sasajibôu, die sisigobôu olôu fei kedia ei sesele ya, tō biyakôu muguamôu, yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolôu i. ⁶ Ei yogokôu egeimôu egeimôu demamôu, ei mosole foudu fologoumôu, o kedia die mosokôu bohólôu ma yai.

Sa Sisariakôu ge habage-degele-duguo-tobôu di-o Agabusha Polkôu egei tobou

⁷ Kegemôu, ei sa Tair tôu fogôu môu, fogôu yolugi, sa Tolemeskôu fologai. Fologamôu, ei damaleyodei o sasaj kedia mokôu agali bolofeyode tobôu mamôu, die mosokôu tiasigei. ⁸ Sabiyomôu, ei fogôu yolugi, sa Sisariakôu fologai. Fologamôu, ei o Filiphâ mosokôu deleigui. O keme ta uwo bolofei ke hehegiedi o, tabolofei-mala-suluguadi-o kedia dogôu gudi, o dioyosi kege kaha duo kile daladi o. ⁹ O kaha e sasaj dihi gisiai olôu feibe bolou bolou kege delei. Sasaj gisiai kedia egei tobolôu idibe, habage tama degele ke tobolôu idi.

¹⁰ Kegemôu, ei sa Sisariakôu be sawisie ilo kele dalaguamôu, habage-degele-duguo-tobôu di-o ta, e hube Agabus, e sa Judia tôu fogôu hagua felei. ¹¹ E eimokôu fele, Polha fiyati ke malamôu, yôu e dobo-gubôu abogubôu de tigamamôu kôu gue tobou, Duo Bolofeha tobolôu be, Juda o, sa Jerusalemkôu dalaguadi kedia fiyati kôumahâ e obôu be kounou tefele tigamaba, sa ta o kedia mokôu sesegulo ileyode tobou.

¹² Kegemôu, ei ta ke dulomôu, eibôu sa ke tie o sasajibôu ei Pol e sa Jerusalemkôu idayedema neledo dege tobolôu i. ¹³ Kenôu si Polha sima tobou, ni kageimôu gosolo iya? Ni gosolo ili kaha ame hagi hiyedo degeli. Ame Hiye O Yesukôu damaleyodei kaha degemôu, sa Jerusalemkôu ile folouba, oe a didio degeibane, wouba tolone tabôu mei. ¹⁴ E kege tobôu môu be, eige haba ta ta tobolôu ili mei. Yobe, ege ei tabe ta dulo sagaj mei kaha. Eige Hiye Ohâ tagai sagaj ke yôu emokôu tama degeleyodele i.

Sa Judiakôu ge, o kedia Pol e didio degemamôu, ta sa i

(Ta Hiye 21:15-26:32)

Polha sa Jerusalemkôu ile felei

¹⁵ Sawisie ilo kele mei degeimôu, ei bi kefemamôu, sa Jerusalemkôu kuhe yai. ¹⁶ Sa Sisaria tie o ilo, Yesuha dabai degedi kedia eibôu de yai. Fologamôu be, o kedia ei wôu ma, o Nasonha mosokôu yamôu, ei kele deleigui. O keme tō tibi sa Saiprus tie o, Yesuha dabaibe afudo degemôu haguei. ¹⁷ Ei sa Jerusalemkôu fologoumôu be, damaleyodele i o kedia eimokôu bolofeyode tobôu ma, hohobolôu i.

† Nâ Dabai 6:5-6 kokôu dugu.

¹⁸ Sabiyomôu, Polbôu ei Jems dugulamôu ya fologai. Damaleyodei o sasaj wolôu daladi o kedia haguasie kefele i. ¹⁹ Kefegumôu, Polha gusugu bolofeyode tobôu ma, dabai yôu degedi kaha ta olôu fei ke susulo tobou. Godiha degeiye, e dabai degeimôu, sa ta o sasaj kedia fi bohólôu môu, Yesukôu damaleyodele i ke susulo tobou.

Damaleyodei o sasaj wolôu daladi hiye o kedia Pol tobôu môu Godiha mosokôu i

²⁰ Damaleyodei o sasaj wolôu daladi hiye o kedia Polha tobou ke dulomôu, Godiha hu hebele fogulo i. Kegemôu, dia Polkôu kôu gue tobolôu i, mogo, sa Jerusalem kuokôu Juda o suudo Yesukôu damaleyodei keme na de dugulu? Damaleyodemamôu, Mosesha kuolôu ta kene dulo, defeido sesele ili. ²¹ Sesele iligi, gulokou ta uwo ta, Juda o, asôu saya dalaguadi kedia mokôu nage Mosesha kuolôu ta keme sesedamabeede tobôu diyodele i ke dulo i. Kolo diafigidi midihobôu, haba ei kôu guai o kedia midihô olôu fei kebôu debe nage sesedamabeede tobôu diyodele i ke dulomôu gofôu hiyedo degele i. ²² Dia na hagueiyode tobôu ba dulo ile. Kegei kaha degemôu, di kagele? ²³ Na ei tobôu ladi kôu du. Ei kôu lebe o bolou bolou kege kedia Godiha dihile kokôu ta degeleyodema makama dalagua. ²⁴ Na o bolou bolou kedia wôu ma ileba, Godiha dihile kokôu sibigi igile mugudi midihô, di kôu guai o kedia degedi ke degemaba, nôu ne seleye wai sipsip ta mamalaba, Godikôu sile neleba, ni widio towe wama. †† Ni kege degeiba, o sasaj kedia duguo tawalebe, ta uwo keme damaledo mei, gulokoudade tawale ile. Nane Mosesha kuolôu ta kôu sesedi odade tawale ile. ²⁵ Kenôu si sa ta o sasaj, Yesukôu damaleyodele i kedia mokôu be, di kôu doususuma kôu gue nalaj, nime ogôu gai godikôu gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamôu wei kene nadama, haba sasaj hiyoubôu, o hiyoubôu dene siadamabeedema nalajiyode tobolôu i. ²⁶ Polha die ta ke dulomôu tie sabiyomôu ile, o bolou bolou kedia sosogôu ilemôu, Godiha dihile kokôu sibigi igile mugudi midihô ke milolôu i. Milolôu imamôu, Pol e ile, Godiha mosokôu folomôu, mogôu du daladi o takôu kôu gue tobou, ei Godiha dihile kokôu sibigibe mei degemaba, ‡ ise, ei tanôu tanôu gali kuhe sima, Godikôu nemôu ileyode tobou.

Juda o kedia Pol Godiha mosoduge tolôu ma i

²⁷ Sawisie dioyosi kege mei degela degeimôu, Juda o, sa Esia duo kile tie kedia haguasie, Pol e Godiha moso kekaimidu tafalamôu dugulo i. Kodu tafalamôu duguomôu, dia o sasaj fufuguemamôu, dioufei Pol tolôu maji. ²⁸ Dia hiligedo kôu gue tobolôu i, Israel o diama, ni ei dogôu guma. O kôumahage sa sa olôu fei sulugi, ta gehe hehegiemôu be, Juda o sasaj di huyafei

†† Widio towe wadi kaha sibigebe, na Dabai 18:18 kaha tawale ta kokôu dugu. ‡ Sawisie dioyosi kege mei degeimôu be, diame Godiha dihile kokôu sibigi ta dala meiyode tawale i. Na Dabai 21:27 dugu.

degedi. Haba e Mosesha kuolou tabou, Godiha moso koubou dene huyafei degedi. Haba tabe, e Grik o ilo kedia wou ma haguamou, Godiha moso kekaimidu felegai. Kegei kaha, Godiha moso koume kasagai degei dala kuheyode tobolou i. ²⁹ Kege tobolou i kaha yobe kou gue, dia sa Efesus o Trofimusbé, Polbou de sa Jerusalem kodu kou sumou dugulo i kaha dege-mou, diage o keme Polha wolou, Godiha moso kekaimidu feleiyade tawalemou kuhe tobolou i.

³⁰ Kegemou, sa ke tie o sasai olou fei kedia kesigie gofou hiyedo degemou, foukua haguasie kefeguomou, Pol tolou ma gisigama muguoumou, o ilo kedia Godiha moso kekai a olou fei totonou tefega i.

Sa Rom ami o kedia Pol tolou ma i

³¹ Sa ke tie o kedia Pol walamou degele imou, ami kedia hiye oha sa Jerusalem o olou fei kediame gofou dege biya iliyodeimou du. ³² E ke dulomou, e ami o kediabou, ami dia daladi o kediabou de totodo muguamou foukua yamou, o sasai kefema dalagua kele fologai. O sasai kedia ami o kedia haguasieimou duguomou, gue degemou, Pol wala ili ke fogou le i.

³³ Ami kedia hiye oha ile hafei degemou, Pol tolou mamou, ami o kediakou, o kou tigi neledo bolou kaha tigamabeede tobou mamou yodu, o koume koyo? E kei degelou? ³⁴ O sasai sydo dalagua kedia hiligedo tamou, ta gehe gehe tobolou i. Uwo hiyedo degele i kaha ami kedia hiye oha ta kaha sibigebe ta tawali mei. Ami o kediakou be, ni o kou tolou ile, di mosokou wolou folomebeede tobou. ³⁵ Ami o kedia Pol tolou yamou, die moso kaha boba yokou fologamou dugube, o sasai kedia biyei hiyedo degeimou duguomou, dia Pol hebema fologai. ³⁶ O sasai sydo kedia habage haguasiligi, hiligedo o keme wouba toloyode tobou mou haguasie.

Polha Juda o kediakou you damaleyodei kaha sibige ke tobou

³⁷ Ami o kedia Pol wolou, die mosokou falamou degele imou, Polha ami kedia hiye okou Grik tae, a namokou ta ta de tobolou de yodu? Kege yodumou be, haba hiye o kaha simamou be, name Grik tae kou tewe de yodu? ³⁸ Age name wa sa Isip o, gamani kediakou biyalamou, we awekiye biyadi o olou fei 4,000 kege wou ma, hebe mei mihjnou sa kokou i obe nayade tawai. ³⁹ Kenou si, Polhage ame Juda oyodei. Ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsus tie o. Ma sa keme hu hiyedo dala. A o sasai kediakou ta ta de tobolou? ⁴⁰ Kegemou, ami kedia hiye oha boloyode tobou mou, Polha bobagekou tafalali, dobogouye tamabadomou akogu. Die ta olou fei mei degeimou, e o sasai kediakou Hibru tae tobou.

22 Mogo diama, aye diama, ni duma. Ame midihou kasagai ta milou li meiyode tobou. ² O sasai kediage Polha diou die ta Hibru tae tobou mou dulomou, ta mei degema, amafeido duweguei.

Kegemou, Polha haba kou gue tobou, ³ ame Juda o. Ma adiou ha ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsuskou malafelei. Kenou si ei sa ke tou fogou haguamou, sa Jerusalem kuokou dalali, a kuhe hiye degei. A dihifei delei kelegebe, Farisi hiye o Gamalielbe ma tisa dalali, amokou di kou guai o kedia kuolou yo ke bologuado hehegedi. Hehegieimou, a kuolou Mosesha dogogu ke olou fei hiligedo tou lamou degei. A Godiha tagai sagai ke seselamou dabai hiyedo degedi, ifi ni degeli sagai kenou tefe degedi. ⁴ Midihou gehe ke sesele ili o sasai kediame age makolamou degedi. Damaledo, age wलयodema, tigiye tigiimamou, didio mosokou mouma idi. ⁵ A ke degegadibe, mogou du daladi hiye obou, kansole o kediabou de kou tewe kaha degemou, diage nimokou tobolou nou. Haba afune, o kedia kuguo nalagama amokou neimou, a di mogo Juda o, sa Damaskus tie kediakou nelamou mala i. Kuguo kokou be, age Yesukou damaleyodei o sasai, sa ke tie kedia didio tou ma, sa Jerusalemkou wou ma haguaba, ta sama, hebe kasagai ke nelamou degei ke nalaga i.

Polha e Kristen degei ke susu

(Dabai 9:3-19, 26:12-18)

⁶ Polha haba tobou, a titiamou iligi, sawisie ta agali duodo kelege, sa Damaskus hafei degeimou, hohou hiyedo ta agudiletou ge toto migilemou, a silimai.

⁷ Silimoumou, a mihikou fiamou tilali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya?

⁸ A yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ame sa Nasaret o Yesu, na anou makodiyode tobou. ⁹ O abou yolu kediage hohobe kou dugulo i, kenou si ta uwo amokou tobou keme ta dulo ili mei.

¹⁰ Kegemou a haba yodu, Hiye O, ame kagei? Hiye Oha amokou kou gue tobou, na haguaba, sa Damaskuskou folouba, o taha namokou haguaba, dabai olou fei a namokou makai ke tobolou yode tobou mou du. ¹¹ Hohou hiyedo kaha ma dihou du degeimou, o abou yolu kedia a dobogou tolou, sa Damaskuskou fologai.

¹² Kegemou, o ta e hu Ananiasha a dugu haguei. Eme egei dudi o, Mosesha kuolou ta sesedi. Juda o sa Damaskus tie o olou fei kediage eme o bolodoyodele idi. ¹³ E hagua felemou, amokou hafei dege tafalali tobou, mogo Sol, ne dihoye duguyedeimou, kelegenou do ma dihou bolou degeimou, a e dugu. ¹⁴ E haba tobou, di kou guai o kedia die Godihage name you tagali sagai ke tawayadomou makai. Kegemou, na Midihou Dou do kenou Degedi O ke duguoba, you tobou ba dulo. ¹⁵ Nage na kou dugubou, na kou dubou, haba na habage dugulobou dulobou keme olou fei o sasai kediakou hehegiemou siayedei. ¹⁶ Na kageimou kegenou duwo? Na hagua, fafeleya tofou yedei. Na Hiye Oha hu souba, ege ne midihou kasagai ke bigima mei degeleyode tobou.

Godihā Pol ẹ sa ta o kediamokōu egei tobōu mōu siayede tobou

¹⁷ Polhā haba tobou, ẹ sa Jerusalemkōu bohōlōu mā hagua felemōu, ẹ Godihā mosokōu ile folomōu, diho baga tobolōu duwoli, diho bohōlōu mamōu, ¹⁸ Hiye O dugu. Hiye Ohage amokōu kōu gue tobou, nā totodo haguāba, sa Jerusalem tōu fogōu fogōu iyedei. Nage mā tā keme sa kuokōu hehegieibabe, o sasajī kedīage ta dulo ile mei, diā dafa ileyode tobōu mōu duyodei. ¹⁹ A tobou, Hiye O, o kedīage ẹ egei moso tanōu tanōu ya damaleyodele i o sasajī didiō degegāmamōu, tigi dofōu ye womōu siadi keme diage defejido kōu tewe. ²⁰ Diā nẹ tā malā siadi o Stiven wala i kelegebe, ẹme hafejī dege tafalamōu, mā dihiye keke degeibe bolofejido dugu. A diā Stiven wala ili ke maselemōu, die yukuei majī ke dia tefelei. ²¹ Kenōu si Hiye Ohā amokōu be nā iyedei. Nāme ẹ tobōu ba, o gehe sa sa ahudo dalagua kediamokōu fogōu ileyode tobou.

Polhā ami o kediamokōu ẹme sa hiye Rom oyode tobou

²² Juda o kedīa Pol ẹme sa ta o sasajī kediamokōu fogōu ileyode tobōu mōu dulomōu, dafa i. Dafamōu, hiligedo o keme wouba toloyodele i. O kegei keme eibōu de dalale sagajī mei. ²³ Gofōu degemōu hiligedo kege tobolōu mōu, yukuei digimamōu, mihibōu de hebesele i. ²⁴ Ami kedīa hiye ohā gofōu tā uwo hiyedo ke dulomōu, ẹ ami o ilo kediamokōu, Pol tolōu ya, di mosokōu fologaba, tigi dofōu ye woulugi, ẹ midihō kasagajī kage degei ke yodugamabeede tobou. Ẹ o sasajī kedīa Polkōu gofōu degemōu, hiligedo tobolōu ili kahā sibige ke tawalamōu. ²⁵ Ami o kedīa Pol wolōu fologamōu, ẹ dobogōubōu ẹ abogōubōu tigiye tigmamōu, dofōu ye walamōu degele imōu, Polhā ami o kedīa dia daladi o ta hafejī dege tafalamōu duguomōu, o kokōu tobou, nige ẹme tā sali mei keme kageimōu dofōu ye walamōu degele iya? Ẹme sa Rom o. Njōu njī kuolōu majī kokōu gebe Rom o dofōu ye wolobe de bolō, haba kasagajī?

²⁶ Kegemōu, ami o kedīa dia daladi o kahā ke dulomōu ilemōu, ẹ hiye okōu tobou, nā o kōume kagele? Ẹme sa Rom oyode tobou. ²⁷ Ami kedīa hiye ohā tā ke dulomōu, Polkōu ile folomōu kōu gue yodu, nāme sa Rom oyodeibe damale? Polhā damaleyode tobou. ²⁸ Kegemōu, hiye o kahā tobou, mā sele hiyedoye kōu tiga mamōu kahā degemōu, ẹme sa Rom o degeiyode tobou. Haba Pol ẹ tobou, ẹme mā adiōu hā keke malā felejī kahā degemōu, ẹme sa Rom o degeiyode tobou. ²⁹ Ami o kedīa tā ke dulo kesigiemōu, Polkōu yodugama tobeye toto fogōu yai. Ami kedīa hiye ohage Polbe sa Rom oyode tawalemōu, ẹne guē degei, ẹ Pol kōu tigamabeede tobou kahā degemōu.

Polhā Juda kansole o kediamokōu tā tobou

³⁰ Ami kedīa hiye ohage Juda o kedīa Polkōu taje biya ili kahā sibige ke tawalamōu, sabiyomōu, ẹ Pol tiga i

tigi ke kusia filejī. Kusia filamōu, ẹ mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fejī kedīa haguasiemabeede tobōu mōu, haguasie kefeguo dalaguamōu, ẹ Pol wolōu migilemōu, die dihiye kokōu tefegi.

23 Kegemōu, Polhā kansole kediamokōu maselemōu tobou, mogo diāma, ẹme Godihā diho tageyanōu sulugi, ifine kegenōu sulu kuhē. Mā dule-dube bolonōu dalayode tobou. ² Mogōu du daladi hiye o Ananaiashā ke dulomōu, Polkōu hafejī dege tafalagua kediamokōu tobou, nige ẹ mogoudu famabeedei. ³ Kege tobōu mōu, Polhā hiye o kokōu tobou, Godihage nōu nanōu wolo. Nāme tōu bōu midihōbōu kōu boloye, kenōu si nẹ dule-dube kasagajī ta mogogou dala. Nā Mosesahā kuolōu tā kokōu tofogōu mōu, ẹ tā sai filamōu kōu hagua duwoye, kenōu si nā o kediamokōu mā mogoudu famabeede tobolōu kahage kuolōu tā keme nā gobolōu kuhēyode tobou.

⁴ Kegemōu, o hafejī dege tafalagua kedīa tā ke dulomōu, Polkōu, Godihā mogōu du daladi hiye o kokōu be nā tā bōu basia kege tobōu dayede tobolōu i. ⁵ Polhā sima tobou, mogo diāma, ẹge o kōume mogōu du daladi hiye odade tawali mei. A kōu tewe debabe, kege ta tobōu li mei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalajī dala,

Njī wolōu daladi hiye o kokōu be tā bōu basia ta tobōu damabeedei.

Kisim Bek 22:28

⁶ Kegemōu, Polhā tafalali dugube, kansole o ilo kelebe Sadyusi o, ha ilo kelebe Farisi o dalaguamōu, ẹ kansole o kediamokōu neledō dege tobou, mogo diāma, ẹme Farisi o tahā dihi. Ẹme Farisi o. A o sasajī tofigi ile i kedīame haba haguā, gehe degele iledade tawadi kahā degeiyenōu, ẹ kōu le tafalaba, njī ẹ tā saladī kuhē.

⁷ Kegemōu, Farisi obōu, Sadyusi obōu kedīa Polhā tā ke tobōu mōu dulomōu, taje biya iligi, duoya filemōu, ilo kefegumōu ilo kefegumōu dei. ⁸ Yobe, Sadyusi o kedīage o tofigie i kedīame ta haguā ile meiyodele idi. Haba tabe, ẹsol obōu duo kasagajībōu kene ta dalagua meiyodele idi. Kenōu si Farisi o kedīa olōu fejī kokōu damaleyodele idi. ⁹ Kegemōu, o olōu fejī kedīa hiligedo tā i. Mosesahā kuolōu yo dulo i o ilo kelebe Farisi o. O kedīa tafalaguali, tā hiligedo kōu gue tobolōu i, eige o kōumahage midihō kasagajī ta milōu li mei dugulu. Tā ẹ tobōu dibe damaledō sa degei. Ẹsol o tae sagajī, ha duo bolofejī tae sagajī kahā emokōu kōu migile tobou sa degeiyode tobolōu i. ¹⁰ Taje hiyedo biya imōu, ami kedīa hiye ohā guē degei, Juda o kedīa Pol wala iba teiye domōu, ẹ ami o kediamokōu, njī Pol o kedīa dobogōu tagetōu dala ke ka muguoba, wolōu ile, mosokōu folomabeede tobou.

¹¹ Mosokōu foloumōu, huliame, Hiye O Yesuhā hagua, Pol hafejī dege tafalali, kōu gue tobou, nā guē degeda. Sa Jerusalem kuokōu ge nā ẹ degei kahā tā ke hehegiedi sagajībe, haba sa Romkōu ne kenōu tefele hehegie tobōu yede tobou.

Juda o kediã Pol wouba toloyodema doususulo i

¹² Sabiyomou, Juda o kediã mogogou kefema, Pol wouba toloyodema, neledo dege kou gue maka dege tobolou i, di nalebou hueibou ta nale meido dalali, o Polbe wouba toloyodele i. ¹³ O ke degeleyodema mogogou doususulo i kediãme olou fei 40 gabama folo kege. ¹⁴ Doususulo imamou ya, mogou du dalagua-di hiye obou, odo odobou kediãmokou fologamou, ei nale ta nale mei dalali, Polbe wouba tolo ileyodema doususulo iyode tobolou i. ¹⁵ Kegei kaha degemou, nibou kansole obou, ni olou fei ami kediã hiye o tobou ba, e Pol wolou, nimokou haguayede tobou ma. Nige emokou ou ga kou gue tobou ma, ei Pol ta sai kaha sibige ke tugulo tobou ma tawalamou yode tobou ma. Kegeiba, e Pol wolou haguba, ei alikou ama du-woguali, Pol tolou ma wouba tolo ileyode tobolou i.

¹⁶ Kenou si Polha e bobou sieha o kediã ama du-wogualeyode tobolou ili ke dulomou, e ile, ami o kediã mosokou folomou, ta e du ke Polkou tobou. ¹⁷ Polha ta ke dulomou, ami o kediã dia daladi o ta haguismou hagumou tobou, na o gisiai kou wolou, ami kediã hiye okou folouba, e ta ta tobolou yode tobou. ¹⁸ Ami o kaha e wolou ile, ami kediã hiye okou folomou tobou, didio o Polha a haguisa toboube, o gisiai kou wolou iyodeimou, a kuhe wolou hagulu. E namokou ta ta tobolou lamou yode tobou.

¹⁹ Kegemou, ami kediã hiye oha o gisiai ke dobogou tolou tafei ilemou kou gue yodu, na amokou kei ta tobolou lamou? ²⁰ O gisiai kaha tobou, Juda o kediãge na idiba ma babou wolou, kansole o kediã mosokou muba, dia ta sai kaha sibige kenou tawalamou yode tobolou ile. Kenou si ta keme gulokou. ²¹ Na die ta ke dulo seseda. Die o olou feibe 40 dohou gou folo kege alikou ama duwogualeyodele i. Dia nalebou hueibou nale mei dalali, ma babou wouba tolo ileyodema maka degei. Na bolyode tobou ba, ma babou aba wolou haguba dugulamou ama duwogualeyode tobou. ²² Ami kediã hiye oha ta ke dulomou, e o gisiai kokou tobou, na i. Na ta amokou tobolou koume, o takou hobou kege tobou dayede tobou.

Ami o kediã Pol gamani hiye o Feliskou wolou yai

²³ Kegemou, ami kediã hiye oha e ami o dia daladi o bolou ta haguismou, haguasieimou, diliemokou kou gue tobou, nele ami o kediãmokou yale ama dalamabeede tobou ma. Ami o olou fei 200 kegebou, haba ami o, wai hos tagetou duwodi olou fei 70 kegebou, haba ami o mala tou di olou fei 200 kegebou olou fei kediã tobou ba, ifi huliame 9 klok kelege sa Sisariakou imabeedei. ²⁴ Pol ene wai hos tagetou bigeba, gamani hiye o Feliskou kuhe defeido wolou ima. Haba wai hos ilo kelene moumaba, mou youwa wou ma imabeedei. ²⁵ Ami kediã hiye oha diliemokou kege tobou ma, kuguo ta kou gue nalai,

²⁶ Ame Klodius Lisias, a kuguo kou gamani hiye o Feliks namokou nalama nelai. Agali bolofeyode tobolou

kuhe. ²⁷ Juda o kediã o kou tolou mou walamou degele iye, kenou si a ma ami o kediãbou de yamou, ka muguomou wolou haguasiei. Yobe, eme sa Rom oyode tobou mou du kaha degemou. ²⁸ Age o kediã e ta sai kaha sibige ke tawalamou, a e wolou ile, Juda kansole o kediãmokou folomou, die dihile kokou tefegi. ²⁹ O kediã tobolou ibe, a o koumahã diou die kuolou mai kenou gobou giyode tobolou imou du. Dia ta sa iye, kenou si age file dugube, eme wouba tolo ile sagai midihobou, didio degele sagai midihobou de milou gaibe ta duguli mei. ³⁰ Ifi a o taha tobou mou dube, o ilo kediã e wouba tolo ileyodeimou du kaha degemou, a ma ami o kediãmokou, e wolou, namokou totodo yamabeede tobou. E ta sale o kediãne, a namokou imabeede tobou. Kegeba, nage ta sa ile kaha sibige ke dubola tawayadamou.

³¹ Kegemou, ami kediã hiye oha kuguo ke nalama, o takou neimou, e ami o kediã e ta ke dulo seselemou, huliame kelege, Pol wolou ya, sa Antipatriskou fologai.

³² Tiasigei sabiyomou, ami o, hos tagetou duwoguadi kediã Pol wolou, sa Sisariakou youmou, haba ami o ilo kediã bohoulou ma, sa Jerusalemkou yamou, die mosokou fologai. ³³ Wai hos tagetou duwoguadi kediã yamou, sa Sisariakou fologai. Fologamou, kuguo nalai ke gamani hiye o kokou nelemou, haba Polne e dobogou tagetou dogogulo i. ³⁴ Gamani hiye o kaha kuguo nalai ke husoumamou, Polkou yodu, name sa kiliya tie o? Polhage ame sa Silisia tie oyode tobou. ³⁵ Gamani hiye o kaha tobou, o na ta sa i o kediã haguasieiba, a ne ta kuhe duloyode tobou. Kegemou, e ami o kediãmokou, ni o koume gamani o Herothã mosokou wolou ya, didio degemabeede tobou.

Juda hiye o kediã Pol ta sa i

24 Sawisiei houyosi kege mei degeimou, mogou du daladi hiye o Ananiasbou, odo odo ilo kediãbou de sa Sisariakou muguai. O ta, sa Rom o kediã kuolou yo du o, e hube Tertulus, ene diãbou de mu. Dia gamani hiye o kaha dihile kokou ge Pol ta salamou muguai. ² Muguomou, gamani hiye o kaha Pol haguismou hagua feijimou, Tertulushã Pol ta salamou, yomogou kou gue tobou, hiye o Feliks, na ei dogou gumou, ei bologuado deleibe, biyei ta duguli mei. Ne fimai bolodo kaha degemou, midihou ei afu milou gadi keme nage doususugai. ³ Hiye o Feliks, na ei olou fei dogou gudi ke duguomou, ei namokou bolofeyoyode tobolou ili kuhe.

⁴ Kegeligi, a ta sasado dege tobouye. Na eimokou solou do degeba, ei ta tou degeifei kou du. ⁵ Ei dugudibe, o koumahãge omokou hagi nemou sulugi, Juda o, sa sa olou fei kile tie kediãmokou biyamabeedema fufugue tobou mou sumou dugudi. O sasai ilo kelebe ei tou fogou mou, ebou de geleguomou, midihou gehẽ ta sesele yadi. Diãme obege Nasaret o sasaiyodele idi. Eme die widio hiye o. ⁶⁻⁷ E Godihã mosodune midihou kasagai degelamou kou degeiye, kenou si ei e tolou mamou didio degei. ⁸ Kegei kaha degemou, nage emokou yoduba, you e mogouya to-

bolôu ke duloba ise, ei e ta sa i kaha sibige ke olôu fei kuhe tawaleyode tobou.

⁹ Tertulusha ta ke tobou mou, Juda o kediane ta keme damaledo-yodemou dogou guo tobolou i.

Polha o Felikskou egei tobou

¹⁰ Kegemou, gamani hiye o kaha Polkou ise ta tobou yadomou dobogouye hegimou, Polha kou gue tobou, age name sa kou tie o sasai kedia ta sai fidi o dege-mou hagueibe sadebe sudo mei degei keme kou tewe. Kegei kaha degemou, a Juda o kedia ta sima tobolou be ta gue degeiyo mei, hohodo degeli. ¹¹ Sawisie 12 kege you mei degele dalamou kelege, a sa Jerusalemkou ilemou, Godiha mosokou diho бага to-bou lamou felei. Na o koudiamokou yodubabe, a kou tobolou koume nage defeido tawale. ¹² Juda o kediage a Godiha mosoduge tae ta biyoumou dugulo ili mei. Haba egei moso tanou tanou yabou, sa hiye kodubou debe a ta fufuguemou sumou dugulo ili mei. ¹³ Ifi o koudia a ta sa ili koume damale mei kaha, ta sai kumahaha sibigebe namokou be doudo ta hegile meiyode tobou.

¹⁴ A midihoge hehe, obege ebele midihoge kasagaiyodele idi ke sesele ili keme a kusigile tobolou kuhe. Kenou si ei kou guai o kedia Godine a ta tou fogou li mei, a e dabai kegenou degedi. Haba Moseshu kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kuguokou nalagai tabou olou fei kokou ne a damaleyodei dala. ¹⁵ A Godiha o sasai, doudobou, doudo meibou olou fei tofigiei ke haguagiba hehe degele ile ke dia dala. Nebe kenou tefei, Juda o kou le dalagua kediane Godiha ke degele kenou dia dalagua. ¹⁶ Kegei kaha degemou, a ma duledube bolonou degelamou degeli, Godibou o sasai olou fei kediabou die diho tageya amokou kasagai ta deleiye domou.

¹⁷ A sa sa olou fei sulugi, sadebe ilo kele mei degeimou, bohoulou ma ile, ma obiyeikou felei. A sele, sa ta o ilo kedia kefei ke mala ilemou, bi mei o sasai kediakokou filamou degei. Haba tabe, a Godiha mosodu gali silamou degei. ¹⁸ A Godiha moso kekaimidu feleibe, a mou feli mei. A ei kou guai o kedia a sibigi igile mugudi midihoge ke milou mamou, Godiha dihile kokou o bolodo degemamou kuhe foloumou dugulo i. A tafalamou be, o sasai sudo ta kefeguomou, amokou ta gofou dege biya ili mei. ¹⁹ Kenou si, a kele tafalamou, Juda o, sa Esia tie ilo kedia fologamou, a tolou ma i. O kedia a ta salababe, diounou kou le hagua felegaba, hiye o Feliks ne dihile kou le ta samabeedei. ²⁰ Haguasie ho fogou babe, Juda hiye o, kou haguasie dalagua kediane tobou mabeedei. Die kansole dihile kokou ge dia a kou ta sai file imamou, midihoge kasagai a kage degei ke dugu keme haba namokou tobou mabeedei. ²¹ Kenou si a die dihile kele tafalali, hiligedo kou gue tobou, o sasai tofigile i kediane haba haguama hehe degele ile kokou a damaleyodeiyode tobou. A tawalibe, a kokou damaleyodei kaha ta ke tobou kahanou, a kuhe ta sa iliyode tobou.

²² Kegemou, Polha ta tobou ma mei degeimou, gamani o Feliks, e midihoge hehe ke kou tawalemou, sabiyei ta kelege kuhe ta sama mei degeleyodei. Ami kedia hiye o Lisias migiba, a kuhe ta doususuloyode tobou. ²³ E ami o kedia dia daladi o kokou Pol didio degeyede tobouye, kenou si didio hiyedo degedayedei. Polha e mogo dia emokou nale dogou gulo ke hobou akogudayede tobou.

Feliksha Polbe didio mugumou dalali, sadebe olou fei bolou kege mei degei

²⁴ Sawisie ilo kele mei degeimou, Feliksbou, e sasai Drusila, Juda sasai kebou dilie haguasie felegamou, Pol haguismou haguei. E Polha Yesu Kelesukou damaleyodei kaha ta ke tobou ba dulamou. ²⁵ Polha midihoge doudo degedi kebou, haba tou e tagadi midihoge kasagai ke akogudi kebou, Godiha habage di ta sale kebou de tobou mou dulomou, e gue hiyedo dege-mou, Polkou na iyedei. Habage a dabai ta mei deba hobou, na haba kuhe haguayede tobolou. ²⁶ E ta fimabe, Polha emokou sele ta neiba, e didio degei ke telemouba fogou ileyode tawai. Kege tawalemou, e sawisie sudo Pol haguismou hagumou, dilie ta kolo idi.

²⁷ Kegemou, sadebe bolou mei degeimou, gamani o ta, Porsius Festusha Feliks e timou mou. Feliksha Juda o kedia hohobou mabadomou, e Pol telemali mei, didio mosodu you kegenou delei.

Polha sa Rom hiye o Sisarhage e ta sai fiyede tobou

25 O Festus eme sa Judia o kedia gamani hiye o degei. E sawisie kamadia kege kele dala dema, sa Sisaria tou fogou, sa Jerusalemkou ile felei.

² Foloumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Juda hiye obou olou fei kedia emokou haguasiemou, Pol ta sale ta neledo dege kou gue tobolou i, ³ nage ei dogou guo, o ta tobou ba ile, Pol sa Jerusalemkou bohoulou ma wolou haguale ke tobou yede tobolou i. Ta ke tobolou i kaha yobe, Juda o kedia alikou ama duwoguali, Pol haguba, wouba tolo ile ke fimamou kuhe tobolou i. ⁴ Festusha die ta ke dulomou sima tobou, Polbe sa Sisariakou didio degei dala. Huyadefei dala dema, mayounou sa kokou ile. ⁵ Kelege, ni hiye o ilo kediane abou de sa Sisariakou muguaba dugu, e midihoge kasagai ta kou milou debasi, dia e ta sale boloyode tobou.

⁶ Festusha kege tobou mamou, e o kediabou de sawisie olou fei 8 sagai, haba 10 sagai kege dala dema, sa Sisariakou mulu felei. Folomou, tiei sabiyomou, e ta sai fidi mosodu folo duwoli, Pol wolou haguamabeede tobou. ⁷ Pol e hagua feleimou, Juda o, sa Jerusalemkou ge migigai kedia e silema tafalaguali, e degeli mei ta tobolou mou, hiyedo ta sa i. Kenou si ta sai kaha sibigebe Festuskou be doudo ta hegili mei. ⁸ Dia ta sa ima mei degeimou, Polha die ta simamou kou gue tobou, age Juda o ei kuolou ta kebou, sa Rom hiye o Sisarha ta kebou debe, a ta gobou li mei. Haba Godiha moso kene ta huayafei degeli mei.

⁹ Kenôu si Festusha Polha ta ke tobolôu ke dulomôu, e Juda o kediabôu de mogo degelamôu, e Polkôu kôu gue yodu, da sa Jerusalemkôu ileba, a na kelege ta sai filebe de tagali? ¹⁰ Polha sima tobou, moso a ifi tafala kôume hiye o Sisarha ta sai fidi moso. Moso kuokôu genôu Sisarha dabai degedi o taha a ta sai fiyedei. A Juda o kediâmokôu midihô kasagai ta degeli mei keme na kôu tewe. ¹¹ Age midihô kasagai, a wouba tolo sagai ta milou debasi, a tolo ile keme tabôu mei. Kenôu si Juda o kôudiâ a ta sa ili keme damaledo mei kaha degemôu, o tae ta ame o kôudiâmokôu sesegulo sagai mei. A tagalibe, sa Rom hiye o Sisarhanôu a ta sai file sagaiyode tobou. ¹² Festusha ta ke dulomôu, e kansole o kediabôu de tugulo tobolôu imamôu, e Polkôu kôu gue tobou, na Sisarhanôu na ta sai fileyode tobolôu kaha degemôu, o tae na Sisarkôu wolôu ileyode tobou.

Festusha hiye o Agripakôu Polbe kagele de yodu

¹³ Sawisie i lo kele mei degeimôu, hiye o Agripabôu e bobasi Bernaisibôu dilie sa Sisariakôu hagua felegamôu, Festuskôu agali bolofeyodemamôu ebôu de deleigui. ¹⁴ Dilie sawisie i lo kele kile dalaguamôu, Festusha Pol didio degei kaha ta ke hiye okôu kôu gue tobou, o ta, Feliksha didio degei dalali, ifine yôu kegenôu dala. ¹⁵ A sa Jerusalemkôu imôu, Juda o kediâ die mogôu du dalaguadi hiye obôu, die odo odobôu olôu fei kediâ didio o ke ta sa imamôu, amokôu be, na ta sai ke fimaba, hebe kasagai o kokôu neyede tobolôu i. ¹⁶ Kenôu si a die ta simamôu kôu gue tobou, sa Rom o eige hebe kasagibe môu yôuwa nedio mei. Ei o ta ta sai fimamôu be, emokôu yodugama, e tobolôu keme ei defeido dulo idiyode tobou.

¹⁷ Kegemôu, a sa Sisariakôu boholôu ma hagueibe, Juda o kediâne abôu de haguasiei. Felegamôu, a môu yôuwa duweli mei, tiei sabiyomôu, a ta sai fidi mosokôu ile duwoli, didio o Pol amokôu haguayede tobou. ¹⁸ Hagumôu, Juda o kediâ hagua imôu, a tawaibe, midihô kasagai, Polha milou ta tobôu lamôu degele ileyade tawai. Kenôu si kegei ta tobolôu ili mei. ¹⁹ Diâ diôu die egei dudi midihô kenôu tobolôu môu, emokôu tae biya i. Haba o ta tolo i kaha e hube Yesu, o keme Polhage hagua gehe degeiyode tobôu di kaha degemôu, diâ emokôu tae biyamôu kuhe tobolôu i. ²⁰ A ta kaha sibige ke tawalamôu degeiye, kenôu si ta tawali mei. Kegemôu, a Polkôu yodu, na sa Jerusalemkôu iba, sa ke tie hiye o kediâ na ta sai filebe de tagali? ²¹ Kenôu si Polhage eme didio degei kege duwoba, hiye o Sisarhanôu ta sai fiyede tobou. Kege-môu, age eme didio mosokôu kege duwoba, a ami o tae Sisarkôu kuhe wolôu iyede tobolôu yode tobou. ²² Hiye o Agripaha ta ke dulomôu tobou, a mayônônôu o kaha ta ke dulo sagai degeli. Kege tobôu môu, Festusha, name idiba duyede tobou.

²³ Tiei sabiyomôu, hiye o Agripabôu, e bobasi Bernaisibôu dilie bologuado momomamôu, kefegudi mosokôu yai. Yamôu, ami kediâ hiye obôu, sa kaha hiye obôu olôu fei kefegudi mosodu fologa duweguei.

Duwoguali, Festusha o ta tobôu môu, Pol wolôu haguei. ²⁴ Wolôu hagumôu, Festusha kôu gue tobou, hiye o Agripabôu, o eibôu de kôu le dalagua obôu, ni olôu fei o kôu duguma. Juda o olôu fei, sa Jerusalem-bôu, sa kôu tie obôu kediâ amokôu o kôu woyedema, eige eme sosou dalalebe dafayodele idi. ²⁵ Anôu si e wouba tolo ile sagai midihobe ege ta milou duguli mei. Ege di hiye o Sisarhanôu e ta sai fiyede tobou kaha degemôu, age eme Sisarkôu ile keme kôu doususu dala. ²⁶ Kenôu si a ta sai kaha sibigebe di hiye o Sisarkôu kage nalama nele, keme a defeido ta tawaiyo mei. Hiye o Agripa, kegei kaha degemôu, a o kôume nabôu, o ilobôu nimokôu wolôu haguei. Di e ta tobôu ladi kaha sibige defeido dulo tawaleba, a kuguokôu kuhe nalalamôu. ²⁷ A didio o ta tobôu ba môu yôuwa ibabe, midihô keme doudo mei. E ta sai kaha sibige ke tawaleba ta ke tolôu ibasi bolô.

Polha hiye o Agripakôu egei tobou

26 Kegemôu, hiye o Agripaha Polkôu na nôu ne ta ke tobôu yedeimôu, Polha dobogôu foguomôu, kôu gue tobou, ² hiye o Agripa, age Juda o kediâ a ta sai ke boholôu tobôu ba, na filebe a hohô degeli.

³ Damaledo, a hohô degelibe, nage midihô, Juda o ei milôu ga idibôu, ei tae biya idibôu olôu fei keme na kôu tewe kaha a hohô degeli. Kegei kaha degemôu, na duwoli, ma ta kôu defeido du.

⁴ Juda o olôu fei kediage a tofôu môu haguei keme kôu tewe. Damaledo, a dihifei kelegebe, ma obiyeibôu de dala demamôu, haba ile, sa Jerusalemkôu delei keme diâ kôu tewe. ⁵ Ame gisiaifei kelege, Farisi o degeibe kegenôu dalali, ifine kegenôu dala kuhe. Ame Juda o ilo kediâ egei dudiyo mei, Farisi o kediâ egeinôu dulomôu, die kuolôu ta olôu feibe a defeido sesele haguei keme diage kôu tawale hobogou kaha dege-môu, diôu tobolôu be bolô. ⁶ Juda o kediâ a ta sai ke ifi na file kaha yobe, a Godiha ei kôu guai o kediâmokôu tobou sagai ke degeiba dugulamôu dia dala kuhe. ⁷ Juda o eibe huti olôu fei 12 kege, ei Godikôu damaleyodema, agalibôu huliamebôu e dabai degeligi, yôu tobou ke damaledo degeiba dugulamôu dia dalagua. Hiye o Agripa, na du. Ane kenôu dia dala kaha degeimôu, Juda o kediâ a kuhe ta sa ili. ⁸ Kageimôu, ni o ilo kediâ Godiha o tofigiei ke haguagiba gehe degele kokôu damaleyodele iyo mei?

⁹ Afudo, ane sa Nasaret o Yesuha hube huyafei degeleyode tawai. ¹⁰ Kegemôu, a sa Jerusalemkôu gene midihô kenôu degedi. Mogôu du dalaguadi hiye o kediâ tobôu môu, age Hiye O Yesuha o sasai sudo didio masadi. Haba o ilo kelege damaleyodei o sasai womabeede tobolôu imôu be, ane bolofeyode tobôu di.

¹¹ Haba tabe, a egei moso tanôu tanôu yane sulugibe, o sasai tôu ma ilemôu, ta sama hebe kasagai nedî. A Yesu huyafei degemabeedemamôu ne fufuguedi. Damaledo, a gofôu hiyedo degemôu ile, sa sa ahudo o sasai kediâne kamôu sulugi duguomôu makodi.

Polhā yōū Kristen degei ke susu
(Dabai 9:3-19, 22:6-16)

¹² Polhā haba kōū gue tobou, kegega sulugi, mogōū du dalaguadi hiye o kediā tobōū mōū, a die hūya ke sa Damaskuskōū i. ¹³ Hiye o Agripa, a agali duodo kelege, aba iligi dugube, hohō hiyedo ta agudiletōū ge migimōū dugu. Hohō keme hiyedo folodo, asō hohōbe gabai. Hohō kahage abōū, o abōū yolu kebōū olōū fei silēmaj. ¹⁴ Silēmōūmōū, ei olōū feido mihikōū fiasigēmōū, a tilali, tā uwo ta amokōū Hibru tae kōū gue tobōū mōū du, Sol, Sol, nā kageimōū a makouya? Nā hebe tōū do kokōū abogōūye woulu keme nā nōūsienōū do nelī. ¹⁵ Kegemōū, a yodu, Hiye O, nāme koyo? Kege yodumōū, Hiye Ohā, ame Yesu, nā anōū makodiyode tobou. ¹⁶ Kēnōū si nā haguā tofōū. A ifi nāmokōū hagua, nā mā dabai tolōū ba degeyadomōū maka degeli kuhe. Kegeiba, nā ifi dugulu kebōū, a habage nāmokōū hehegile kebōū olōū feido nā o sasaj kediāmokōū hehegie tobōū mōū sia. ¹⁷ Kegeiba, nōū ne obiyeibōū, sa ta o sasajbōū olōū fei kediā nāmokōū midihō kasagaj milōū babe, a nā dogōū guba, nā makolo ile mei. A nā tobōū ba, o sasaj kediāmokōū ileba, ¹⁸ dihō bagaj dalagua ke kusigiba, die fi bohōlōū ba, huliā ke tōū fogōū ba, tamākōū felegale. Damaledo, diā Tamahā nelē ke tōū fogōū ba, Godikōū haguasie felegouba, Godihā die midihō kasagaj milōū gadi ke gebe meiyodeiba, diame Godihā yōū makai o sasaj, amokōū damaleyodei kediabōū de geleguo dalagualeyode tobou.

Polhā hiye o Agripakōū e dabai degega siei ke susu

¹⁹ Polhā haba kōū gue tobou, hiye o Agripa, a hebenitōū ge tobou ke dulomōū, a e tā ta gobōū li meido. ²⁰ A egei ke sa Damaskus o sasaj kediāmokōū hehegiemamōū, haba sa Jerusalemkōū ile, sa ke tie o sasaj kediāmokōū hehegiei. Hehegiema fogōū mōū, sa Judia duo kileya ke hehegiemōū siei. Sa ta o sasaj kediāmokōū ne a egei tobōū mōū siei. A egei tobōū mōū sieibe, kōū guenōū hehegiedi, nī fi bohōlōū ba, Godikōū damaleyodema, midihō dōūdo, oe nīme fi bohōū o sasajidade tawale sagaj kēnōū milōū mabeede tobōū di. ²¹ A egei kegei ke hehegiedi kahā degemōū, Juda o kediā a Godihā mosō kekaimiduge tolōū mā walamōū degele i. ²² Kēnōū si Godihā a dogōū guo haguabe demōū ifine kuhe. Kegei kahā degemōū, a kōū le tafalali, o hūbōū bōū, o hūbōū meibōū kediāmokōū tā damaledo kēnōū hehegiedi. A tā gehe ta tobōū yo mei, Mosesbōū, habage-degele-duguo-tobōū di-obōū kediā kōū tobolōū idi sagaj kēnōū tefele tobolōū kuhe. ²³ Diā kōū gue kōū tobolōū deleigui, Godihā makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, tolo ile, haba ebukōū haguā gehe dege dalali, Godihā hohōya ke Israel obōū, sa ta obōū kediāmokōū egei tobolōū.

Polhā hiye o Agripa, nāme Yesukōū damaleyodeyede tobou

²⁴ Polhā tolo ile, haguā gehe degele kahā tā ke tobōū mōū, Festushā hiligedo tobou, Pol, nāme fi totōū degei. Nāme sokōū lōū hiyedo duwoli tewe kahānōū degeiye, fi totōū degeiyode tobou. ²⁵ Polhā tobou, hiye o Festus, ame fi totōū degei mei. Age damaledo kōū tawagamōū tobolōū. ²⁶ Tā a kōū tobolōū be, hiye o Agripahāne kōū tewe. Kegei kahā degemōū, a ta gue degeiyo mei, a di hiye okōū dōūdo kuhe tobolōū. A tewe, olōū fei ke degegai keme e kōū tewe, ta mogogōū degeli mei. ²⁷ Hiye o Agripa, nāge habage-degele-duguo-tobolōū-idi-o kediā tobolōū idi keme de damaleyodei? Age nā kōū damaleyodei dalayode tawali.

²⁸ Polhā kege tobōū mōū, hiye o Agripahā yodu, nāge asō dihō tōū degeifei kōū bōū gebe, ne tā kōūmahānōū degeiye, ame de Kristen degele sagaj tawali? ²⁹ Polhā kōū gue tobou, asō dihō sasa debane, tōū debane tābōū mei. Age nābōū, o sasaj mā tā dulo ili olōū feibōū, nīne a sagaj degele imabadomōū a Godikōū dihō baga tobolōū. Kēnōū si nī didiō degele ile keme, age ta tagaiyo meiyode tobou.

³⁰ Kegemōū, Polhā kege tobōū ma mei degeimōū, hiye o Agripabōū, sasaj Bernaisibōū, gamani hiye o Festusbōū, haba o ilo kele, diabōū de dalaguabōū diā olōū fei haguamamōū, ³¹ mosō ke tōū fogōū mōū, diōūnōū kōū gue tobōū mōū yai, o kōūme wouba tolo ile sagaj midihōbōū, didiō degele sagaj midihōbōū debe ta milōū diyo meiyode tobolōū i. ³² Hiye o Agripahā Festuskōū kōū gue tobou, o kahage di hiye o Sis-arhānōū e tā sai fiyedili mei debabe, nāge eme didiō degei ke tōū fogōū ba fogōū ilebe boloyode tobou.

Ami o kediā Pol sa Romkōū tolōū yai

(Tā Hiye 27-28)

Ami o kediā Pol mosole foudu sagiemōū sa Romkōū yai

²⁷ Gamani o kediā dōūsusumamōū, ei † mosoleye sa Italikōū imabeedema, Polbōū didiō o ilo kelebōū de ami o kediā dia daladi o kahā dobogōū tagetōū dogogulo i. O kahā e hūbe Julius. Eme hiye o Sisarhā ami dabai degedi o. ² Ei sa Adramitium o kediā mosole sama yai. Mosole keme sa Esia duo kodu sa sa, tō dawala kahā ko kokōū dalagua keleya ke sialamōū. O ta, e hūbe Aristarkus, e sabe Masedonia duo kodu sa hiye Tesalonaika, o kene eibōū de i. ³ Yolugi sabiy-oumōū, ei sa Saidonkōū fologai. Fologamōū, Juliushā midihō bolofēido ke Polkōū hegiemōū, nā ile, ne mogo diā duguba, diā nāmokōū nalē neibabe boloyode to-

† Kuguo kōū nalaj o Lughage e Polbōū de sulu kelegebeeiyode naladi.

bou. ⁴ E ile, bohólôu mā hagumôu, eiyôu fei mosole foudu fologamôu, sa Saidon ke tôu fogôu yolugi, wi kahā doudu ile sagāi mei degeimôu, ei tō tibi sa Saiprushā figiya ke yai. Keleyabe wi kasagāi keme ta hagueli mei. ⁵ Ei tō dawala duoya ke dama, sa Silisi-abôu sa Pamfiliabôu hafei dege dohôu gôu môu yolugi, sa Lisia duo kodu sa hiye Mairakôu fologamôu, mosole ke kele tôu fogou.

⁶ Kelege, ami o kediā dia daladi o kahā sa Aleksandria o kediā mosole ta, sa Italikôu ilamôu degeimôu dugu. Duguomôu, e ei mosole kodu sagimôu yai. ⁷ Ei amafei amafeinôu yai, wi kasagāiye akogudi kahā degemôu. Mosole foudu dabai degedi o kediā dabai hiyedo degele iligi, sa Nidus kuhe hafei degei. Kenôu si wi kahā haba akogumôu, ei ile sagāi mei degeimôu, ei huyadefei bohólôu môu, tō tibi sa Krit a taya ke yai. Yolugi, tō tibi kahā bitou Salmone buguli dalamôu duguomôu yolugi, tō tibi kahā figiya ke yai. Kelebe wi kasagāi keme ta haguoy mei. ⁸ Mosole foudu dabai degedi o kediā dabai hiyedo degele iligi, tō tibi sa Krithā figiya ke yolugi, sa ta kahā hube Mosole Gabôu Bolofeyodele idi kokôu fologai. Sa keme sa hiyedo Lasea hafei dege dala.

⁹ Ei sawisiei sudo kele dalaguamôu, Juda o kediā nale nalā idiyo mei sawisiei hiye kene mei degei. Kelegebe, wi kasagāi hiyedo haguadi kahanôu, mosoleye ile sagāi mei. Kegei kahā degemôu, Polhā kôu gue tobou, ¹⁰ o diāma, nī duma. A tawalibe, di ifi ibabe, di ta bologua yale mei. Mosole makouba, bisai olôu fei mei degele. Haba, diyôu dine makoloyode tobou. ¹¹ Kenôu si ami o kediā dia daladi o kahāge Polhā tabe ta duli mei. Mosole tolôu siadi o kebôu, mosole kahā obôu kebôu dilie tanôu dulo seselemôu, di imebeede tobou. ¹² Wi kasagāi haguadi kelegebe, mosole gabôu ei delei keme bolofei mei, wiye mosole makolo sagāi kahā degemôu. O sudo kediā, di mosole gabôu ta Finiskôu ileba, wi hiyedo hagulu ke mei degele ke dia dalaguamebeedei. Mosole gabôu Finiksbe tō tibi sa Krit kahā mosole gabôu ta. Mosole gabôu kokôu ge tafalali dugube, tō hiyedo aso muly kokôu tilamôu dugu. Haba dugube, figi iloya iloya olôu feibe toyenôu dalamôu dugu.

Wi gofôudobôu tō boboubôu kahā mosole mōuma hebesemôu siei

¹³ Ei baha duwoguamôu, wi aso mudi kokôu ge figi ilo fofôuya ke hagumôu dugulo i, kenôu si wi hiyefei mei. Kegemôu, hiye o kediā mosole gabôu Finiskôu sasale iledade tawale i. Kege tawalemôu, mosole ti gisigama fologamôu, ei tō tibi sa Krit hafeiya ke dohôu gôu yai. ¹⁴ Kenôu si youmôu, wi kahāge totonôu bohólôu môu, tō tibi sa Krit kokôu ge nelede dege haguei. Wi gofôu kahā hube aso haguadi kokôu ge figi ilo fofôu wi. Wi nelede kahā haguamôu, ¹⁵ mosole kokôu tilemôu malā iligi, tō tibi sa ke ahudo degei. Mosole foudu dabai degele idi o kediā bohólôu mā ilamôu degeiye, kenôu si ile sagāi mei, hagi hiyedo degeimôu diā sesegumôu, wi kahā mosole malā, tō

duokôu do i. ¹⁶ Wi kahā mosole tolôu iligi, tō tibi huyadefei ta kahā e hube Kaudayodele idi ke dohôu gôu môu, tō tibi sa kahā wi ke akogumôu, ei dabai hiyedo degele iligi, diou dalāguo malā hagua, mosole foudu folo dogogu. ¹⁷ Mosole foudu dabai degedi o kediā diou ke mosole foudu dogogumôu bagagiemôu, mosole hayeya tigiye silemā, hiligedo gomogulo i, mosole gagiye domôu. Yolugi, sa Afrika hafei dege tō duo kele welikôu folo dogoguye domôu gue degeimôu, diā falai sugutôu diôu golôu i † ke tulo dogogumôu, wi kahā mosolekôu nōu timôu amafei kuhe i. ¹⁸ Wibôu tō boboubôu kahā mosole ke mōuma hebesemôu sulugi, sabiyomôu, diā bisai ilo kele talama, t̄alekôu hebesa i. ¹⁹ Haba sabiyomôu, diā fī hiyedo mā iligi, mosole falaibôu, falai diôu gôu di hebebôu ilo kele mōuma, t̄alekôu hebesa i. ²⁰ Ei sawisiei sudo yolugi, aso hohobôu kuidihobôu ta dugulo ili mei. Wi kasagāi kahā mosole timôu, eibe kama folo mei, ei olôu feido toye wolodade tawale i.

²¹ Ei nale nalā ili mei hiyedo dalaguai, Polhā hagua tofolôu môu kôu gue tobou, o diāma, nī mā t̄a dulo seseleba, di tō tibi sa Krit tôu fogôu li mei debabe, hagi kôu ta dugulo iyo mei, di bisai ta mei degeli mei. ²² Kenôu si a ifi n̄imokôu gue degedamabeede tobolôu kuhe. Dibe tanôu ta tolo mei. Mosolenôu si makolo. ²³ Ame Godihā bi, e dabai degedi o. I huliame Godihā esol o kahā hagua, a hafei dege tafalali, kôu gue tobôu môu du, ²⁴ Pol, nā hobôu gue degeda. Nā hiye o Sisarhā dihile kokôu tafalayedei. Nā du, Godihā solôu do degeiba, o olôu fei n̄abôu de mosole kodu dalagua keme ta tofigile meiyode tobou. ²⁵ O diāma, e-sol o kahā kege tobou kahā degeimôu, nī gue degedama. Age Godihā amokôu tobou sagāi keme damaledo kege degeledade tawali. ²⁶ Kenôu si, wi kôumahā di mosole malā ileba, tō tibi sa ta kokôu tolôu maleyode tobou.

²⁷ Fula bolou mei degeimôu, wi kahā timôu, mosolebe dawala Mediterenianya ke iligi, huliame duo kelege, mosole foudu dabai degedi o kediāge mosolebe ise tō biyā ta hafei degelidade tawale i. ²⁸ Kegemôu, diā tō aī tefedi bi ke tō dulemôu hebele muguomôu dugube, tō aī makabe 40 mita dalamôu dugulo i. Ke duguomôu, mosole tafei teguo ilemôu, tō aī tefedi bi ke haba hebele muguomôu dugube, tō aī makabe 30 mita dalamôu dugulo i. ²⁹ Diā kegeligi, mosole kahā ileba, bogo, tō dulemôu dala tagetôu foloba gagiye domôu gue degele i. Gue degemôu, diā dio bimāi hagiido mosole tolôu mā duwodi †† dosôu yosi kege ke mosole siowôukôu ge tō dulemôu hebesa i, wiye mosole malā iye domôu. Hebesamamôu, toto sabiyayedema dihō bagā tobolôu duweguei. ³⁰ Sabiyomôu, mosole foudu dabai degedi o kediā mosole tōu fogôu kama fosigelamôu degele i. Diā diou, mosole foudu tila ke ti kokôu tolôu amafei tōu fofôu

† Falai sugutôu diôu golôu i kokôu wiye timôu, mosole kuhe totonôu idi. †† Dio bimāi hagiido mosole tolôu mā duwodibe Tok Pisin t̄aēge 'anka'. Dio bimāi hagi hiyedo tigikôu bagagi daladi ke tō dulemôu hebele mugumôu mosole tolôu mā duwodi.

gue mulò, ɬalekòu dogoguomòu, ogòu ga kòu gue tobolòu i, ei dio bimaj̄i hagido mosole tolòu ma duwodi ilo kele mosole widiokòu ge tò dulemòu hebesalamòu yode tobolòu i. ³¹ Kènòu si Polhà ami o kedià dia daladi obòu, ɛ ami obòu olòu fēi diāmokòu kòu gue tobou, mosole foudu dabai degedi o kòudià di tòu fogòu fogòu ibabe, n̄i olòu fēibe makolo sagaj̄iyode tobou.

³² Polhà kege tobòu mòu, ami o kedià diou ti k̄e diafigimòu, diou k̄e toye malà i.

³³ Sabiyala degeimòu, Polhà, n̄i olòu fēi nale namabeedei. N̄i fula boloy kegebe hagi hiyedo k̄e duguomòu nale nalà ili mei deleigui kaha. ³⁴ Kegei kaha degemòu, n̄i nale nama. Duma, n̄ime taf̄ēi makolo mei. N̄i olòu fēibe bolonòu dalagualeyode tobou. ³⁵ ɛ kege tobòu mamòu, òu si ta malà tolòu, die dih̄ile kokòu ge Godikòu bolof̄eyode tobòu ma kagimamòu, ta malà naj̄. ³⁶ Nòumòu, o olòu fēi kediàne hohò degemòu nale nalà i. ³⁷ Mosole foudu dala o eibe olòu fēi 276 kege. ³⁸ Nalè nalà ima mei degeimòu, alasi sagaj̄ † makisi degelamòu sai k̄e talama, ɬalekòu hebesoumòu, mosole howo degei.

Mosole makei

³⁹ Sabiyomòu, tò dawalakòu ge, mosole foudu dabai degedi o kediàge tò biyà ta duguomòu, sa k̄e dade ta tawale ili mei. Kènòu si dià dawala ko k̄eme we bolòdo dalamòu duguo, mosole kaha keleya ile bolof̄ej̄nòu dade tawale i. ⁴⁰ Dià dio bimaj̄i hagido mosole tolòu ma duwodi ti k̄e tò dulemòu diafigisai. Diafigisamamòu, mosole malà siadi bala tigei k̄e kusiei. Kusiamòu, haba falai wiye timòu mosole kuhe idi k̄e tigikòu bagagiemòu dalagumòu tòu gule foloumòu, wi kaha mosole tò biyàkòu malà i. ⁴¹ Ile-mòu, mosole widio kaha tò duo kele welikòu folo dogogumòu, tò bobou kaha mosole siowòu k̄e hebele fofogueligi gagi. ⁴² Mosole yomogòu gagimòu be, ami o kediàge didiò o olòu fēi wouba tofigileyodele i, kegeligi tò ilobòu suwa fologaba kama fosigeiye domòu. ⁴³ Kènòu si ami o kedià dia daladi o kahaage Pol dogòu gulo fimamòu, didiò o wouba tofigileyodele ili k̄e akogu. ɛ o tò suwadi tewe k̄e n̄ime n̄ibukòu fogu fiyasigeba, tò suwa dasigemabeede tobou. ⁴⁴ O ilo n̄ime hebe tofòubòu, mosole bafigiseibòu k̄e mòm̄uma-ba kaha tò suwa damabeede tobou. Ei olòu fēi t̄a k̄e dulomòu, tò biyàkòu dama fologai, ei ta makeli mei.

Pol ɛ tò tibi sa Maltakòu folo delei

28 Ei tò biyaya k̄e dama fologamòu, tò tibi sa kaha h̄ube Maltayodele imòu dulo i. ² O sa k̄e tie kediàge midihò bolof̄ej̄nòu eimokòu hehegile i. Huēj̄ tòu mòu, kulio degeimòu be, dià ei wòu ma yamòu, dou tòu ma fogòu mòu, ei dou k̄e ha duweguei. ³ Polhà dou kefema tòu lamòu degeimòu, bei tahà dou kefei kodu duwoli, dou n̄e degeimòu, telemà folomòu, Polhà dobogòukòu gala homogòu delei. ⁴ Sa k̄e tie o kedià bei kaha Polhà dobogòukòu gala homogòu dalamòu

† Alasi sagaj̄ - k̄eme wit, di òu sagaj̄ milòu ga idi k̄e.

duguomòu, dià diòunòu, o kòume o woumòu tofigiedi oyodele i. ɛme toye wala teli meiyè, kènòu si sasaj̄ go-di kaha hebe kasagaj̄ neimòu, beiye gololu kuhe, kegeligi ɛ sosou dege tofouye domòu. ⁵ Kènòu si Polhà ɛ dobogòu fifigiligi bei k̄e ka mugu, doulukòu fiyei, ɛ do ta duguli meido. ⁶ O sasaj̄ ilo kediàge ɛ dobo-gòube fofaleyadele i. Haba ilo kediàge ɛme kelegenòu tolo ileyade tawale i. Dià baha deleiguiye, kènòu si emokòu hagi ta tamà degeimòu dugulo ili mei. Kegeimòu, diàge ɛme godi tayade tawale i.

⁷ Sa ei folo deleigui kaha haf̄ēi kelebe, tò tibi sa k̄e dia daladi o ɛ h̄u Publiushà asòu kolo. O kaha ɛ mosokòu ei wòu ma ile folomòu, sawisiei kamadia kege ei bologuàdo wòu ma delei. ⁸ Publiushà ɛ aye suguaibòu, guadobòu de do tilamòu, Polhà folomòu, dihò bagà tobòu mamòu, dobogòu dogoguomòu, do k̄e bologuomòu, bolò degei. ⁹ O k̄e bolò degeimòu duguomòu, do o sasaj̄ ilo, kile tie kediàne Polkòu youmòu, bologuomòu, bolò degele i. ¹⁰ O sasaj̄ kedià eimokòu midihò bolof̄ej̄do kènòu hehegile i. Ei tòu fogòu yalamòu degeimòu ne, dià bi ei dala mei k̄e eimokòu nelè i.

Polhà sa Romkòu ile felei

¹¹ Ei tò tibi sa Maltakòu dalaguali, oگو kamadia kege mei degeimòu, ei mosole ta kokòu fologai. Mosole k̄eme wi hiyedo haguadi kelegebe tò tibi sa kokòu tiladi. Mosole k̄eme sa Aleksandria o kedià mosole. Mosole kaha widio kokòu be, ogòu gai godi Sushà o sisigò boloy kedilie figisabòu. Ei mosole kaha yai. ¹² Yolugi, sa Sirakyuskòu fologamòu, sawisiei kamadia kege kele delei. ¹³ Sa Sirakyus tòu fogòu mòu, mosoleye yolugi, sa Regiumkòu fologai. Kele tiei sabiyomòu, wi asò mudi kokòu ge figi ilo fofòuya k̄e haguomòu duguomòu, ei sa k̄e tòu fogòu mòu mosoleye yai. Yolugi, sawisiei boloy mei degeimòu, ei sa Puteolikòu fologai. ¹⁴ Sa kokòu be ei damaleyodele i o ilo kele gegelegule i. O kedià eimokòu diàbòu de dalamabeedema yodulo imòu, ei sawisiei olòu fēi dioyosi kege diàbòu de deleigui. Dalagua dema, ei sa hiye Romkòu abogòu a fogòu yai. ¹⁵ Sa Rom tie o, damaleyodele i kedià ei haguasileyodei k̄e dulomòu a kaga haguasieimòu, ilo kelebe makisi sa Apiuskòu ge gelegulo i. Haba ilo kelebe habage haguasieimòu, Gabale Tiadi Mosò Kamadia duwo kele gelegulo i. Polhà o kedià duguo geleguomòu, Godikòu bolof̄eyodei. Kegei kaha ɛ f̄ibe nelèdo degei.

¹⁶ Kegemòu, ei sa Romkòu ile fologoumòu, gamani o kaha Polbe ɛsof̄ej̄ mosò takòu dalalebe boloyodei. Ami o tae ɛ kama fouye domòu dia delei.

Polhà t̄a uwo bolof̄ej̄ k̄e sa Rom tie o sasaj̄ kediàmokòu hehegiei

¹⁷ Sawisiei kamadia kege mei degeimòu, Polhà Juda hiye o kedià haguasieimabeede tobou. Hagua kefeguò dalaguamòu, ɛ o kediàmokòu kòu gue tobou, mogo diàma, ɛge di Juda o sasaj̄ ta huyaf̄ej̄ degeli mei. A di

kôu guai o kediã degedi midihõ kene ta huyafei degeli mei. Kenõu si sa Jerusalem o kediã a tolõu mõu didio degemamõu, sa Rom o kediãmokõu sesegulo iyodei.

¹⁸ Rom o kediã a ta samamõu dugube, ame wouba tolo ile sagai midihõ miloube ta dugulo ili mei kaha, ame telemalamõu kõu degele iye, ¹⁹ kenõu si Juda o kediã ta ke gobolõu mugulo imõu, a hiye o Sisarhanõu a ta sai fiyede tobou. Yõu a ta sai fiyede tobouye, kenõu si a ma obiyei ke ta ta salamõu degeli mei. ²⁰ Kaha yoyenõu, a ni duguoba, nimokõu ta tobõu lamõu haguismõu haguasiei kuhe. Ame Israel o di dia dalagua ke damaledo degeiba dugulamõu dia dala kaha degemõu, a ifi didio degei dala kuheyode tobou.

²¹ Kegemõu, Juda o, sa ke tie o kediãge kõu gue tobolõu i, Judia o tae na degei ta ke kuguokõu nalama, eimokõu ta mala hagueli mei. Ei mogo diãne haguamõu, na midihõ kasagai ta milou kaha ta susumõu, ei ta dulo ili meiyodele i. ²² Kenõu si ei tagalibe, nage nõu ne fimai ke susuyodele i. Yobe, sa sa o sasai olõu fei kediã midihõ gehe keme kasagayodele ili keme ei dulo tawale ili kaha degemõu.

²³ Kegemõu, sawisie ta maka degemamõu kelege, o sudo haguasie, moso, Pol e duwo kokõu kefegulo i. Kefegu dalaguamõu, e Godiha wolõu dalale ta ke gusugu yomogõu hehegiemõu iligi habi degei. E Moseshã kuolõu ta kebõu, habage-degele-duguo-tobõu di-o kediã tabõu de hehegiemõu doudo dege, ni Yesukõu damaleyodemabeede tobou. ²⁴ O ilo kediãge e ta ke tobolõu be damaleyodele i. Haba o ilo kediãge

ta damaleyodele ili mei. ²⁵ Diõunõu tae biya i. Yalamõu degele imõu, Polha haba tobou, Duo Bolofehã habage-degele-duguo-tobõu di-o Aisaiahã mogouya ke di kõu guai o kediãmokõu damaledo kõu gue tobou,

²⁶ Na ileba, ne Juda o kediãmokõu kõu gue tobõu, Ni kõu duloye, kenõu si sibige ta tawale ile mei. Ni kõu duguloye, kenõu si sibige ta dugulo ile mei.

²⁷ O sasai kediã die fiãbe hiligido dalagua. Die kihiyoye dulobe dafa idi.

Die dihõne bagã idi.

Kegeligi, die dihoye duguo, kihiyoye duloba, sibige tawaleba, fi bohõlõu amokõu haguasieiba, a bo-loguõuba, bolõ degele iye domõu.

Aisaia 6:9-10

²⁸⁻²⁹ Kegemõu, Polha haba kõu gue tobou, kegei kaha degemõu, Godiha tobõu mõu, ei yõu di mamolõu kaha ta ke sa sa o sasai olõu fei kediãmokõu hehegiemõu sulugua. O sasai kediãge dulo ileyode tobou.

³⁰ Kegemõu, Polha moso kodu dalali, sadebe olõu fei bolõu kege mei degei. Moso kokõu be e heliofei dalali, moso obõu kokõu sele nedi. O e mosokõu haguasieimõu duguomõu be, e hohõ dege wõu ma folodi. ³¹ E o sasai kediãmokõu be Godiha wolõu dalale ta kebõu, Hiye O Yesu Kelesuhã degei kaha ta kebõu de hehegiedi. E ta gue degediyo mei. O tae e ta akogudiyo mei.

Rom

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Polhā sa Korinkōu dalali, kuguo kōu nalāĭ. Tewe o ilo kediāge kuguo kōume Polhā nalāmamōu, sasāĭ ta, ę hu Fibikōu neĭmōu ę malā ile, sa Rom o sasāĭ, Yesukōu damaleyodele i kediāmokōu kuhe neĭdade tawale i. Sa Romkōu be damaleyodele i o sasāĭ ilo kelebe Juda o, haba ilo kelebe Juda o mei.

Kuguo kōumahā tā sibige hiyedobe kōu gue, o sasāĭ di olōu feĭbe midihō kasagāĭ milolōu idi o. Di kuolōu tā olōu feĭbe sesegale sagāĭ mei. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, Godihā di midihō kasagāĭ milōu di kaha hebe ke igisema, ę dihĭle kokōu dibe dōudo o sasāĭyodemaba, di kuhe mamolōu.

Sibige tabe, di Yesukōu damaleyodeiba, Yesuhā yōunōu dogōu guo dalaba suluguabasi, Duo Bolofejihā dedeĭya ke, di midihō bolofejinōu milolōu sagāĭ.

Haba tabe, Juda o kediāge Godibe tobekōu kōu mugulo iye, kenōu si habage Godihage o sasāĭ kediāne mamolōu ke nalāĭ.

Kuguo Rom kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1–4

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe ę dihĭle kokōu dōudo o sasāĭyode tobolōu.

Tā Hiye 5–8

Dibe Yesubōu de tolo ilemōu, haba ębōu de haguā gehe dege dalagua.

Tā Hiye 9–11

Polhā midihō Godihā Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou.

Tā Hiye 12:1–15:13

Polhā midihō Kelesukōu damaleyodei o sasāĭ kediā degele ke tobou.

Tā Hiye 15:14–16:27

Polhā dabai yōu degedi kaha tā kebōu, haba sa Rom o kediāmokōu agali bolofejiyodene tobou.

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe ę dihĭle kokōu dōudo o sasāĭyode tobolōu

(Tā Hiye 1–4)

Polhā ę tā-bolofej-malā-siadi dabai degedi ke tobou

1 Ame Pol, Yesu Kelesuhā dabai degedi o. Godihage ame tā-bolofej-malā-siadi-o degema, ę tā uwo bolofej ke tobōu yedema makai kaha degemōu, a kuhe tobolōu.

²Tā uwo bolofej keme Godihā afu ę habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāmokōu kōu tobōu mōu dulo-mōu, Godihā kuguokōu nalāga i dala kuhe. ³Tā uwo bolofej, o kediā nalāga i keme Godihā Dihi ę degele kaha tā. ę hagua, o degemōu, hiye o Devithā hūti kele tofou. ⁴Godihā ę widaimikōu haguāgi kelegebe, Duo Bolofejihage dimokōu be ęme Godihā Dihi neĭdoyodemōu hegi. ęme di Hiye O Yesu Kelesu. ⁵ę ke degei kahanōu Godihā ei habaguguemōu, ę huya kenōu eimokōu tā-bolofej-malā-suluguadi dabai kōu kuhe

neĭ, sa sa o sasāĭ olōu feĭ kediā ęmokōu damaleyode-ma, ę tā kenōu dulo sesele imabadomōu. ⁶Nĭne ę sosōu yenōu dalagua. Yobe, Godihā nĭme Yesu Kelesukōu haguamabeede tobōu mōu, nĭ dulo i kaha degemōu.

⁷Sa Rom o diāma, Godihage nĭmokōu solōu do degemōu, nĭ ęmokōu haguamabeede tobou. Nĭme ę sosōu do. Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nĭmokōu habagugueiba, nĭme bologuādo dalamabadomōu.

Polhā sa Rom o sasāĭ dugulo sagāĭ degei

⁸Yomogoube, a nĭmokōu kōu gue tobōu lamōu. Sa sa olōu feĭ o sasāĭ kediāge nĭ neĭdo dege damaleyodema dalagua ke tobolōu idi kaha, a Yesu Kelesuhā huya ke mā Godikōu bolofejiyode tobolōu dala. ⁹A Godihā dabai neĭdo dege degedibe, ę Dihihā degei kaha tā uwo bolofej ke hehegi. A ę nĭ dogōu guyedema diho bagā tobōu di keme yōu kōu tewe.

¹⁰Godi yōu tagaiyanōu ęmokōu a hegiba, a nĭmokōu totodo ileyodema diho bagā tobōu di. ¹¹Ame nĭ dugulo sagāĭ degeli. A Duo Bolofejihā neĭ daga daga ke nĭmokōu solōu do neĭba, nĭ neĭdo dege dalaguam-

abadomôu. ¹² Mā fimajibe kôu gue, nî damaleyodei kahā a dedejî sagiba, mā damaleyodei kahā nî dedejî sasagieiba dema, di olôu feî nele dege dalaguale ke tagali.

¹³ Mogo diama, a nîmokôu ile kôu fimadi ke tawama. Ile ke hiyedo fimadiye, kenôu si a ili mei. A sa sa obiyei kediame dogôu gue sumôu, ilo kediame kôu damaleyodema dalagua. A o sasajî nî dalagua duo kile kediame Kelesukôu damaleyodemabadomôu dogôu gu ilamôu degediye, kenôu si hagiye felegamôu a akogoguemôu hagulugi, ifine kuhê. ¹⁴ Godihā dabai kôu amokôu neîbe, sa Grik obôu, sa sa ilo obôu, haba tewe obôu, tewe mei obôu olôu feî kediame dogôu guyadomôu kuhe neî. ¹⁵ Kegei kahā degemôu, a sa Rom o sasajî nîmokôu ne ta uwo bolofejî ke tobolôu sagajî degeli.

Tā uwo bolofejî keme Godihā dedejî

¹⁶ A tā uwo bolofejî ke hehegilebe ta guê degediyo mei, Godihā dedejibe tā uwo bolofejî kokôu kôu dala kahā degemôu. Dedejî keme damaleyodei o sasajî mamolôu dedejî. Mamolôube, Juda o kediabukôu mamalaba, haba sa sa o sasajî kediame kuhe mamolôu. ¹⁷ Tā uwo bolofejî kokôu gebe, Godihā dibe doyo do o sasajî degele ile kahā midihô ke hegili kuhê. Di damaleyodele iba, e dibe doyo do o sasajiyode tobolôu. Damaledo, Kelesukôu damaleyodei kahānôu si di Godihā dihîle kokôu doyo do o sasajî degele. Keme Godihā kuguokôu be kôu gue nalajî dala,

O taha damaleyodemaba, Godihā dihîle kokôu doyo do o degeibabe, eme yôu kegenôu dalale.

Habakuk 2:4

O sasajî olôu feî Godi tobekôu mugulo i

¹⁸ Godibe hebenikôu duwoli, e gofôube omokôu tamā degeli kuhê. O sasajî e tobekôu mugulo ili kediame amokôu be Godihā hebe kasagajî ke neleyodei, diā midihô kasagajî milôu ga idi kahā dowoye. Die midihô kasagajî milolôu idi kahage damaledo tā keme huyafeî degeli. ¹⁹ O kediame midihô olôu feî, Godihā milôu gadibe kôu tewe. Godi yôu diamokôu kôu hehegile hobogou. Kenôu si diā midihô kasagajî kegenôu milôu ga imôu, Godihā hebe kasagajî ke neleyodei. ²⁰ Godihā sa sibige kôu milôu mamôu, bimajî olôu feî e milôu gai keme o sasajiyede dugumôu haguabe demôu, di ifine dugulo ili kuhê. Kegeimôu, di Godihā midihô di dugulo sagajî mei kebôu, e nele hiyedo, yôu kegenôu dalale kebôu, haba eme Godidadene di sasale tawale ile sagajî. Kegei kahā degemôu, midihô kasagajî milôu ga idi o kediame Godibe ta dala meiyode tobolôu ile sagajî mei.

²¹ Diā Godi kôu tewe, kenôu si eme damaledo Godiyode tawale idiyo mei. E hū hebele fogulo idiyo mei, emokôu bolofejiyodele idiyo mei. Die fîbe totôu degele i, sibige ta tewe mei, die duledube huliā degei dalagua. ²² Diā diôusie hiye degemôu, eibe tewe oyodele idiye, kenôu si diame totôu degele inôu. ²³ Diā Godi, yôu kegenôu dalale kahā hohô ke tobekôu mugomôu be, e hū hebele fogulo idiyo mei. Ogôu gai godi

milôu gamamôu, o tofigiedi sagajî kebôu, sio sagajî kebôu, wai sagajî kebôu, beibôu sabibôu sagajî kebôu kegele i kokôu nôu damaleyodema, bimajî kegele i kahā hūnôu hebele fogulo idi.

O sasajî olôu feî midihô kasagajî gehe gehe milôu ga idi

²⁴ O sasajî kediame Godi tobekôu mugulo imôu, Godihā diā tôu fogôu môu, diôu die fimajî kasagajî kenôu degelemôu, kefema, diôusie tôu e tagadi midihô kasagajî yogohā yogokôu milôu môu milôu môu dele idi. ²⁵ Kegele idi o sasajî kediame Godihā tā damaledo keme tôu fogôu môu, gulokou tā kenôu tolôu idi. Diā bi olôu feî milôu gai o keme tôu fogôu môu, bimajî e milôu gai kokôu nôu hohobolôu môu, bimajî kahā dabai kenôu degele idi. Kenôu si Godibe bimajî olôu feî kahā e obôu do kahā degemôu, di sawisie olôu feîbe e hūnôu hebele fogulo dalame. Damaledo.

²⁶ Diā Godi tobekôu mugulo i kahā, ege diame diôu die midihô kasagajî milôu gadi kokôu tôu fogôu môu dalaguale, die sasajiyene o hulobe dafamamôu, bohôlôu sasajî yogo hudi. ²⁷ O diame kenôu tefei, sasajî hulobe dafamamôu, bohôlôu o yogo hudi. O diôusienôu yogo tagaimôu tagaimôu dema, sidifi degedi midihô ke diôusie yogohā yogokôu milôu môu milôu môu dele idi. Kegei kahā, hebe kasagajî keme midihô kasagajî diôu milôu ga idi sagajî kenôu tefele molôu dala kehe.

²⁸ Diame Godibe kôu tewe, kenôu si diā dafa idi. Kegei kahā degemôu, Godihā diā tôu fogôu môu, diā diôu die fiye tagali kenôu milôu gamôu be, midihô doyo do mei kenôu degele idi. ²⁹ Midihô doyo do mei, diā milôu ga idibe kôu gue, midihô kasagajî milôu di midihô, bimajî duguo tagadi midihô, ho mādi midihô, kona degedi midihô, o woumôu tofigiedi midihô, tae biyadi midihô, ogôu gadi midihô, o ta kasagajiyodele midihô kebôu olôu feî ke milôu ga idi. Midihô kasagajî kegele i keme omokôu hiyedo dala. Haba tobe tobôu di midihô, ³⁰ yogo susuga tobôu di midihô, Godi dafadi midihô, tā kasagajî tobôu di midihô, diôu die hū hebele fogudi midihô, diôusie hiye degedi midihô, midihô kasagajî gehe gehe milôu gadi midihô, aye adiôu tā dudiyo mei midihô kebôu olôu feî ke milôu ga idi. ³¹ Die fimajîbe totôu degele i. Diā ta degeleyodema maka degele idiye, kenôu si diā ta degele idiyo meido. Yogokôu solôu do degele idiyo mei, ta habaguguediyo mei. ³² Midihô kegei milôu di o sasajî kediame Godihā kuolôu yege o kegele i keme tofigileyodele keme diôu kôu tewe, kenôu si diā midihô kegele i kenôu milôu gamôu, die mogo tae midihô kegei ke milôu môu be, diame boloyode tobolôu idi.

Godihā doyo do tā sale

2 Kegei degemôu, o ta nā midihô nogohā milolôu ke hobôu fida. Yobe, midihô nogohā milolôu sagajî kenôu tefele nane milôu di kahā degemôu. Nā midihô nogohā milolôu ke filababe, nā nôusiene file dugulo. Kegeligî, nane tā saiye touye deba. ² Midihô kegei

ke milou gadi kaha hebe kasagabe kou nele dalaye, kenou si dige Godiha dou do ta salebe kou tewe. ³ Na midihogo nogo dia milou ga idi ke figaba, nane midihogo dia milou gadi sagai kenou tefe milou babe, na tawalibe, Godiha na ta sale meiyode tawali? Kegele mei, Godiha nane habage ta sale dala. ⁴ Godiha namokou midihogo bolofeinou milou di. Hebe kasagai toto nelebe solou do degedi. Na fi bohou yadomou e dia daladi, dafadiyo mei. Keme na tewe mei? Nage keme mabou sa degei dugulu? ⁵ Name ne fi be hiligido dala kaha degemou, na fi bohou yo mei. Godiha gofou degele keme na nou sie kefemou ili. Sawisie Godiha dou do ta sale kelege, e gofou ke tama degeiba, na hebe kasagai ke molou. ⁶ Godiha hebe ke nelebe, Midihogo di milou ga idi ke fileba, hebe kasagabou, hebe bolobou de o sasai tanou tanou dimokou kuhe nemou ile.

Buk Song 62:12

⁷ O sasai ilo kedia midihogo bolofei ke defeido milou gamou iligi, hebeni hohogebou, Godiha dihile keke hu hiye kebou, fi gehe you kegenou dalale kebou de mou lamou degele ili o sasai kediakokou be Godihage fi gehe neiba, tofousogo tofousogo tofolou ile. ⁸ Kenou si, o sasai ilo kedia gili degemou, damaledo ta ke tobekou muguomou, midihogo dou do mei ke milou gamou ili o sasai kediame Godiha gofou ke duguoba, hebe kasagai ke mala ile. ⁹ Midihogo dou do mei ke milou ga idi o sasai kediame habagebe hagibou do bou kou dugulo ileye dala. Hagibou do bou keme Juda o kediakokou duguoba, haba sa sa o sasai kedia kuhe dugulo ile. ¹⁰ Kenou si Godihage midihogo bolofei ke milou ga idi o sasai kediakokou be hebeni hohobou, hu hiye kebou de neiba, dia bologuado dalaguale. Ke nelebe, Juda o kediakokou bukou neleba, haba sa sa o sasai kediakokou kuhe nele. ¹¹ Godiha sa sibige o sasai di fidi midihobe, esofei esofei dege fidiyo mei, olou fei tefelenou do fidi.

¹² Kegemou, o sasai Mosesha kuolou ta tewe mei kedia midihogo kasagai milou babe, diame makoloye dala. Haba o kuolou ta kou tewe kediame midihogo kasagai milou babe, Godihage kuolou ta kenou sesegaba ta sale. ¹³ O sasai kuolou ta ke mou dulo kediame Godiha dihile kokou be dou do mei. O sasai kuolou ta ke dulo mou seseli kedianou si, Godihage diame dou do o sasaiyode tobolou. ¹⁴ Kegemou, sa sa o kediame Mosesha kuolou ta ta dala mei, mou kege dalaguaye, ha diou die fimaiyenou kuolou ta kaha midihogo ke seseibabe, die fimaiye kuolou ta sagai dala. ¹⁵ Midihogo dia degegolu kaha dimokou hegiliba, Godiha kuolou ta olou feibe die duledu nalagai dala kehe. Die duledugebe, dia midihogo kasagai milou mamou be, midihogo dia milolou keme kasagaidade tawale idi. Haba dia midihogo bolou milou mamou ne, midihogo dia milolou keme bolodade tawale idi. ¹⁶ Ta sale sawisie, Godiha makai kelegebe, di kenou tefei dugulobe, Godiha Yesu Kelesukou tobou ba, e o sasai di ta souba dugulo. Midihogo di milou ma mogoguei dala ke olou fei tama

degeba ta sale. Ta uwo bolofei a tobou di koumahage olou fei ke tobolou nou dala.

Juda o kediage Mosesha kuolou ta kahage diame ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi

¹⁷ Juda o diame, ni fimaiye, Mosesha kuolou ta kahage ni me ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi. Ni me niou sie hiye degemou, eibe Godiha sosou dade tawale idi. ¹⁸ Ni kuolou ta tawale hobogou kaha degemou, Godiha tagadibou, midihogo bolofebou olou fei keme ni kou teweyodele idi. ¹⁹ Kegemou, ni tawadibe, nige diho du degei kediame sasale sosogou idiyodema, haba huliakou dalagua o kediakokou ne hohogohogudiyode tawale idi. ²⁰ Kenou tefei, ni tawadibe, nige o sasai ta tawaiyo mei kedia hehegediyodema, sisigo kedia tisa dabai degediyode tawale idi. Yobe, nige Mosesha kuolou ta kokou gebe tewe kebou, damaledo ta kebou olou feibe ni kou tawale hobogou keheyade tawale idi kaha degemou. ²¹ Damaledo, ni o sasai kediakokou hehegile idi. Haba kageimou ni niou sie hehegie ho fogou ya? Ni omokou hiyou mou damabeede kou tobolou idiye, kenou si niou ne hiyou mala idi. ²² Ni sasai hiyou mou damabeede kou tobolou idiye, kenou si niou ge kege degele idi. Ni ogou gai godibe dafaiyodele idiye, kenou si ni ogou gai egei mosokou fologa bi hiyou mala idi. ²³ Nige niou sie hiye degemou, Mosesha kuolou tabe kou teweyode tobolou idiye, kenou si nige ta keme gobou gilemou, Godi huyafei degele idi. ²⁴ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Ni degeiyenou, sa sa o sasai kedia Godiha hube huyafei degele idi.

Aisaia 52:5

Kolo diafigidi midihogo dou do

²⁵ Juda o di Mosesha kuolou ta ke dulo seseibabe, di kolo diafigidi midihogo kene bolodo. [†] Kenou si Juda o na kuolou ta ke sese ho fogou babe, name kolo diafigili mei o kedia sa degei dala. ²⁶ O kolo diafou li mei taha Mosesha kuolou ta ke dulo seseibabe, o keme kolo diafou o sagai dalale. ²⁷ Juda o dibe Mosesha kuolou ta nalagai ke kou dalamou, di kolo kuhe diafigile hobogou. Kenou si Juda o ta na kuolou ta ke gobou babe, o gehe ta, kolo diafou li meiyee, haba kenou si di kuolou tanou sesedi o kaha na ta sale. ²⁸ O koyoha huyenou Juda o dege dalababe, o keme damaledo Juda o mei. Kolo diafigidi midihogo keme tou ha binou mei. ²⁹ O e duledugedo Juda o dege dala kesi damaledo Juda o. Kolo diafigidi midihogo kene e duledugedo feleibasi bolou. Midihogo keme kuolou ta kaha e duledu milou li mei. Duo Bolofeha e duledu dalali milou. O kegei kokou be oe ta bolofeyode tobolou sagai mei. Godihanou bolofeyode tobolou.

[†] Juda o kedia die o sisigo kolo diafigidi kaha sibigebe sisigo kediame Godiha biyodemou maka degele idi.

Midiho kasagai kahage midiho bolofei ke huyafei degele sagai mei

3 Kolo diafigidi midiho keme tōu ha binōu mei debabe, Juda o dige sa sa o sasai kediame kage gabale? Di kolo diafigidi midiho be sibige de dala? ² Sibige hiyedo dala, Juda o dibe mabōu sagai mei. Olōu fei Godiha dimokōu nei, sibige hiyedobe kōu gue, Godiha yōu e ta ke Juda o dimokōu nei, di dia dalayadomōu. ³ Damaledo, Juda o ilo kedia Godiha ta kokōu damaleyodele ili meiyē, kenōu si Godiha tabe damaledo, e degeleyodemā degelenōu. ⁴ Godiha e degeleyodei keme e ta totōu degediyo mei. O olōu feibe ogōu ga tobolōu idi, kenōu si Godi eme damaledo ta kenōu tobōu di. Keme e kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godi, eige na ta dōydo kenōu tobōu ba dulo ile. Oe na kōu ta saleye, ta sai kahage name ta tolōu mei.

Buk Song 51:4

⁵ Ha kagele? Di midiho kasagai kahā Godiha midiho dōydo ke tamā degeibabe, di kage tobolōu? Godiha gofōu degeba, dimokōu hebe kasagai ke neibabe, e defega degeli? Meido. E defega degeiyo mei. Fimāi kegei keme o di fimajinōu. ⁶ Godi eme dōydo o mei? Kege meido. Godiha midiho bolō milolōu mei debabe, e sa sibige o sasai di ta sale sagai mei. ⁷ Nebe kenōu tefei, o tae yōusie kōu gue tobolōu sagai, a ogōu ga tobōu di kahage, Godiha damaledo ta tobōu di ke tamā degeiba, o sasaiye Godikōu hohōbōu babe, kageiba, e a ogōu gai midiho kasagai milōu di kahā hebe ke amokōu neleyode tobolōu? ⁸ Haba tabe, o ilo kelege ei kōu gue tobolōu idiyodele idi, midiho kasagai milōu di kahage, midiho bolofei kenōu tamā degele. Kenōu si ei kege ta tobolōu idiyō mei. Keme gulokoudo. Godiha ta sale kelegebe, o kediame die ta kasagai ke tobōu di kahā hebe ke malā ile.

O tahā ta midiho dōydo ke milōu diyo mei

⁹ Di kage tobolōu? Juda o dige sa sa o ilo kele gabai sa degei? Kege meido. Juda o sasai bōu, Grik o sasai bōu di olōu feibe midiho kasagai milōu dinōu. ¹⁰ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godiha dihile kokōu be dibe o dōydo ta dala mei. O dōydo ta meido. ¹¹ Midiho dōydo keme o tae ta tawaiyo mei. O tae ta Godi kadiyo mei. ¹² O sasai olōu fei Godi tobekōu mugulo i. Olōu feidobe midiho kasagai milōu gadi o. Midiho bolofei milōu di o tanōu ta dala mei. Meido.

Buk Song 14:1-3

¹³ Die mogoube tei widai a solōumai dala ke sa degei. Gulokou ta kasagai hiyedo tobolōu idi.

Buk Song 5:9

Die mogouyege o walamōu dōsusulo idi, hiye bei me kahā galadi sagai kenōu tefei.

Buk Song 140:3

¹⁴ Ta kasagai o makoma, omokōu hagi nele ta tobolōu idi.

Buk Song 10:7

¹⁵ Toto ya, o woumōu tofigiedi. ¹⁶ Suluguali, o sasai makolo imōu, hagi hiyedo degele idi. ¹⁷ Mogo degedi midiho ta tawale iyo mei.

Aisaia 59:7-8

¹⁸ O kege degele idi kediage Godikōu gue degele idiyō mei.

Buk Song 36:1

¹⁹ Kuolōu ta keme Godiha Juda o sasai dimokōu nele mōu, ni mā ta dumabeede tobou, dibe kuolōu ta kahā hayedu dalaguamabadomōu. Kenōu si, Godiha dihile kokōu be dibe dōydo o ta dala mei. O tae ta eme dōydo oyode tobolōu sagai mei. Godiha sa sa o sasai di olōu feido kōu ta saleye dala. ²⁰ Kegemōu, o tae kuolōu ta ke seselaba degeibabe, o keme Godiha dihile kokōu be dōydo o mei dalaba dugulo. Kuolōu ta kahāsi dibe midiho kasagai milōu di o sasaiyodemōu hehegedi.

Yesu Kelesukōu damaleyodei obe Godiha e dihile kokōu dōydo o degei

²¹ Kenōu si ifi kōu bōu gebe, Godiha o sasai di e dihile kokōu dōydo degele kahā midiho gehe keme dimokōu kōu hegi dala kuhe. Midiho keme kuolōu ta ke seselamōu degedi midiho meiyē, kenōu si Mosesbōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu dia kuguokōu nalai dala. ²² Midiho gehe keme kōu gue, o sasai Yesu Kelesukōu damaleyodei kediame Godihage dōydo o sasaiyode tobōu di. Godiha dihile kele dōydo degele kahā midiho be gehe ta dala meido. ²³ O sasai di olōu feibe midiho kasagai milōu di kahā degemōu, dige Godiha hohō, hebenitōu dala keme ta molōu sagai mei. ²⁴ Kenōu si Godiha di habaguguemōu, Yesu Kelesu dimokōu solōu do nei. Yesuhā degeiye, Godiha di mamōumōu, nime dōydo o sasai degei dalayode tobou. ²⁵ Godiha Yesu dimokōu neibe, e toloba e kafei kahā o sasai emokōu damaleyodei kedia midiho kasagai milōu gadi kahā hebe ke igile muguyadomōu nei. Midiho keme Godiha di dōydo o degele kahā midiho ke hegi. Afuge Godihage o sasaiye midiho kasagai milōu gadi kahā hebe nelebe solōu do degedi. ²⁶ Ifi kōu bōu gebe, Godihage yōu enōu si dōydo yodemōu dimokōu hegili. Haba, e degeiye, o sasai Yesukōu damaleyodele i kediame dōydo o sasaiyodemōu hegili.

²⁷ Kegei kahā degemōu, o tahā yōu e hy hebele fogulobe de bolō? Bolō meido. O tae Moseshā kuolōu ta olōu fei ke dulo sesedi debabe, o kahā yōu e hy ke hebele fogulobe tabōu mei. Haba o tahā Yesukōu damaleyodemabasi, yōu e hy hebele fogudayedei. ²⁸ Yobe, di kōu gue tawali, Moseshā kuolōu ta seselamōu degedi kahage dibe Godiha dihile kokōu dōydo o sasai degele mei. Yesukōu damaleyodeibasi, Godiha dibe dōydo o sasaiyode tobolōu.

²⁹ Godibe Juda o sasai di Godinōu? Sa sa ilo obiyei kedibōu Godi mei? Kege meido. Godibe Juda o sasai bōu, sa sa o sasai bōu olōu fei di Godi. ³⁰ Yobe, Godibe tanōu feido. E o kolo kōu diafigile hobo-goubōu, haba kolo diafigili mei obōu olōu fei Yesukōu damaleyodele imōu duguomōu, nime mā dihile dōydo

oyode tobou. ³¹ Di Yesukôu damaleyodeibe sibige hiye-doyode tobolôu idi kahage, kuolôu tã keme huyafej degele sagaj? Kege meido. Dibe Mosesã kuolôu tã keme nelêdo dege tou dalagua.

Godihã Abrahambe doudo oyode tobou

4 Di kôu guai o Abrahamkôu be dige kejyode tobolôu? ² Abrahamã dabai yôu degedi kahã eme doudo o degei debabe, dabai e ke degedi kokôu ge e yôu e hu hebele fogulobe tabôu mei. Kenôu si kegei debabe, Godihã dihile kokôu be eme doudo mei.

³ Godihã kuguokôu be kage nalaj dala?

Abraham eme Godikôu damaleyodei kahã degemôu, Godihãge eme doudo oyode tobou.

Stat 15:6

⁴ O tahã dabai ta degeimôu be, e bosehage dabai ke degei kahã hebe kenôu nedi. Solôu do nediyo mei, dabai ke degei kahã hebe kenôu nedi. ⁵ Kenôu si o tahã Godihã dihile kokôu doudo o degelababe, e kage degeiye doudo o degele? E dabai hiyedo degeligi, midihô bolodo ke milôu laba dege ho fogôu ba, Godikôu damaleyodeibasi, Godihãge o keme doudo oyode tobolôu. Yobe, Godihãnôu midihô kasagaj milôu di obe doudo o degedi kahã degemôu. ⁶ Devit ene kegenôu tobou, o midihô bolô ta milou deba, haba ta milôu li mei deba, Godikôu damaleyodeibasi, Godihã o keme doudo oyode tobolôu. O kegele i kediamme hohôbôu mabeedei. ⁷ Damalêdo, Devithã kôu gue tobou,

O, Godihãge e tã dulo idiyo mei ke gebe meiyodei kediamme hohôbôu ma. Midihô kasagaj milôu ga idi kahã hebe kasagaj ke molôu mei kahã hohô degema. ⁸ Hiye Ohãge die midihô kasagaj ta daladade tawaiyo mei kahã degemôu, o sasaj kediamme hohô hiyedo degemabeedei.

Buk Song 32:1-2

⁹ O kolo diafigile hobogou kedianôu † hohô degele ile? Ha, o kolo diafigile ili mei kediane de hohô degele ile? Abrahambe e damaleyodei kahãnôu Godihãge eme doudo oyode tobou. ¹⁰ Abraham e kage dalamôu, Godihã eme doudo oyode tobolou? Eme kolo kôu diafou? Ha, diafôu li mei, you? A nijmokôu tobolôu kuhe, eme kolo diafôu li mei kelegebe, Godihã eme doudo oyode tobou. ¹¹ E kolo diafôu li mei kelege, Godikôu damaleyodeimôu, Godihãge eme doudo oyode tobou. Godihã eme doudo o degeimôu duguomôu, kolo diafôu yede tobou. Kolo diafou keme Godihã eme doudo degeiyodemôu maka degei. Kegei kahã degemôu, Abraham eme kolo diafigili mei o, Godikôu damaleyodele i kediam die kôu guai o. Diãme kolo diafigili meiyee, kenôu si Godihã dihile kokôu be doudo o. ¹² Kolo diafigile i o ilo kediane, Abrahambe die kôu guai o. O kediamme môu yôuwa kolo diafigili mei. Diãne Abraham e

† O kolo diafigidi o kediamme Juda obiyei. O kolo diafigili mei o kediamme sa sa obiyei. †† Abraham e Godikôu damaleyodema dalali, sadebe 14 kege mei degeimôu, o tae e kolo kuhe diafou (Stat 15:6, 16, 17:24-25).

kolo diafôu li mei kelege, Godikôu damaleyodei sagaj kenôu tefele damaleyodele i o.

Godihã Abrahamkôu neleyodema makai tã keme damaleyodele i o sasaj dimokôu bôu de tobou

¹³ Godihã Abrahambôu, e sosôu bôu diãmokôu sa sa olôu fej neleyodema makai keme kuolôu tã sesedi kahã mei. Abraham e Godikôu damaleyodei kahã degeimôu, Godihã kege kuhe tobou. ¹⁴ Godihãge kuolôu tã ke sesele idi o sasaj kediamokôu sa sa olôu fej neleyode tobou debabe, Yesukôu damaleyodei midihô keme sibigebôu mei, haba Godihã neleyodema makai kene môu yôuwa hiyafogou. ¹⁵ Kuolôu maj dalamôu be, kuolôu tã ke gobôu gile idi kene dala. Kege degeli keme Godihã gôfôu hiyedo degeli. Kenôu si kuolôu tã ta dala mei debabe, tã ta gobôu gile idiyo mei.

¹⁶ Godikôu damaleyodeibe sibigebôu. Ni duma, Godihã Abraham habaguguegu keme o habage haguã ile kediambôu de tanôu habaguguegu. Godihã habaguguemôu, bi ta solôu do neleyodeibe, kuolôu tã seseli o kediamokôu nôu nele tobôu li mei, Abrahamã Godikôu damaleyodei sagaj kenôu tefele damaleyodele i o sasaj kediamokôu ne tobou. Damale, Abraham eme di olôu fej di kôu guai o. ¹⁷ Keme Godihã kuguokôu be kôu gue nalaj dala,

A degeiye, sa sa obiyei súdo kediamme nãme die kôu guai oyode tobolôu ile.

Stat 17:5

Damalêdo, Abrahamã Godikôu damaleyodeimôu, eme Godihã dihile kokôu di kôu guai o degei. Godi, Abrahamã damaleyodei keme tofigiei kediamokôu fi gehê nedi Godi. Haba e taenôu tobôu môu ne, bi kegei ta deleli mei kene tamã degedi.

¹⁸ Abraham e Godihã emokôu solôu do neleyodei keme kage nele keme e ta tawali meiyee, kenôu si e Godikôu damaleyodema dia dalali, Godihã degeiye, eme sa sa obiyei súdo die kôu guai o degei. Yobe, Godihã kôu gue kôu tobou kahã,

Nãme nabukôu tafalaba, o ne habage haguã ile kediamme súdo degemôu ileyode tobou.

Stat 15:5

¹⁹ Godihã Abraham emokôu ke tobou kelegebe, e sadebebe olôu fej 100 sagaj kege. E tôu be olôu fej nele mei dege, tolo ile sagaj delei. E sasaj Sarane, sobôu dedo degei, dihi ta molôu sagaj mei. Kenôu si Abraham e Godikôu damaleyodeibe, nelêdo dege delei. ²⁰ Godihã emokôu ke neleyodeimôu, e ta fi bolou malj mei, Godikôu nôu damaleyodei. Damaleyodema, nelêdo dege dalali, Godikôu hohôbôu di. ²¹ E Godihã degeleyodema makai keme damalêdo kege degeledade tawai. ²² Kegei kahã degemôu, Godihãge eme doudo oyode tobou.

Stat 15:6

²³ Godihã kuguokôu Abraham eme doudo oyode nalagaj dala keme emokôu nôu tobôu li mei.

²⁴ Dimokôu bôu de tobou, dine Godi, di Hiye O Yesu tei haguãgi kokôu damaleyodei kahã degemôu, ege dine

doyudo o sasajiyode tobolou. ²⁵ Damaledo, Godihā di midihō kasagajī kahā hebe ke igile mugulamou, e Yesu kuhe tou fogou mou, oe wala imou tolo i. Haba, Godihā dibe doyudo o sasajiyodele domou, e Yesu kuhe widaimikou ge haguagi.

Dibe Yesubou de tolo ilemou, haba ebou de hagua gehē dege dalagua

(Tā Hiye 5-8)

Godihā dibe doyudo o sasajiyode tobou †

5 Di Godikou damaleyodei kahā, Godihāge dibe doyudo o sasajiyodei. Kegei kahā, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiyenou, dibe Godibou de mogo tanou degei dala kuhe. ² Di damaleyodei kahā degemou, Yesuhā degeiye, dibe Godihā habaguguei kodu fologa dalagua. Haba di Godihā hohō, hebenikou dala kokou fologale ke dia dalagua kahā degemou, di hohō hiyedo degele ili kuhe. ³ Di ke degele kokou nou hohō hiyedo degediyo mei. Di hagi dugumou ne, hohō degele idi, di hagi dugulu kahāge dibe neledo dege tafalaguamabadomou kuhe dugudi. ⁴ Di neledo dege tafalaguali, tefele duguye tamā degeibabe, di mihikou ta fiyale mei. Di mihikou fiyale mei, Godihā dimokou midihō bolodo degele ke dia dalaguale. ⁵ Di Godihā dimokou midihō bolodo degele ke dia dalagualibe, di ta mou youwa dia dalaguadiyo mei. Yobe, Godihāge di solou do degemou, Duo Bolofei dimokou neimou, e solou do degedi midihō ke di duledu dala kahā.

⁶ Di nele dege dalali mei, Godi tobekou muguo dalaguamou, Godihā sawisie kōu maka degei kelegenou, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i. ⁷ Dige doyudo o tahā dowoye di ta tolo ile sagajī mei. O midihō bolofeido milou gadi o tahā dowoye dige e dogou gulabasi tolo ile sagajī. ⁸ Kenou si dibe midihō kasagajī milou di o sasajī kegenou dalamou, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i, di dogou gulamou. Midihō keme Godihā dimokou solou do hiyedo degedi midihō. ⁹ Tolomou, e kafeiye di hebe kasagajī ke togule mugu kahā degemou, dibe e dihile kokou doyudo o sasajī degele i. Kegei degemou, di tewe, Godihā midihō kasagajī milou gadi o sasajī kediamokou gofou degeibabe, Kelesuhā degeiye dibe bologuā dalaguale. ¹⁰ Di Godibou ho degei kegenou dalamou be, Godihā e Dihi e teibe di ho degei midihō ke mei degei. Ifi dibe Godibou de mogo tanou degei dala kahā, di Godihā di mamoloudade tawale ili, e Dihibe haguā gehē dege dala kahā degemou. ¹¹ Haba tabe, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiyenou dibe Godibou de mogo tanou degei. Dibe Godibou de mogo tanou degemou, di emokou hohō hiyedo dege dala kuhe.

Adamhā degeiye todi midihō ke tamā degei, kenou si Yesuhā degeiye fi gehē degedi midihō ke tamā degei

¹² O tanou fei kahā midihō kasagajī milou kahānou degeiye, midihō kasagajī sa sibige kuokou tamā degei. Midihō kasagajī kahāge todi midihō kene hagua kogumou, sa sa o sasajī dibe olou fei tofigile o sasainou dala, midihō kasagajī milou gadi kahā dowoye. ¹³ Mosehā kuolou tā ta malī mei kelegebe, sa sibige kuokou be o sasajīye midihō kasagajī milou ga idi. Kenou si, kuolou tā ta malī mei kahā degemou, Godihāge midihō kasagajī olou fei keme mou duguo fofou guei, ta husouma nalagali mei. ¹⁴ Kenou si Adamhā tofougou mou, o sasajī olou fei tofigiemou haguabe demou Moseshā haguamou delei. O ilo kediage kuolou tā, Adamhā gobou sagajī kenou tefele ta gobou li meiye, kenou si olou fei tofigiemou haguei.

Adambe habage haguale o kahā maka sagajī delei. ¹⁵ Kenou si midihō kasagajī milou obou, Godihā solou do nei obou diliebe tefeinou mei. Dilie tanou tahā Godihā tā gobou kahānou be, o sasajī olou fei tofigile idi. Kenou si, Godihā Yesu Kelesu dimokou solou do nei kahāge e habagugueibe o sasajī olou fei dibou de hiyedo dala kuhe. ¹⁶ Haba nebe, solou do nei kebou, midihō kasagajī milou kebou diliene ta tefeinou mei. Midihō kasagajī, dilie tanou tahā milou kahāge, o sasajī olou fei tā sale kelegebe hebe kasagajī ke malā ileyodei. Kenou si o sasajī sudo midihō kasagajī milou ga imou be, Godihā habaguguemou, tā saiye tolou ile meiyodei, Godihā o sasajī kediamē kōu doyudoyode tobou kahā degemou. ¹⁷ Damaledo, o tanou kahā Godihā tā ke gobolou mou, midihō kasagajī ke milou kahānou be, todi midihō ke tamā dege hiye degemou, o sasajī olou fei tofigile idi. Kenou si Godihā habaguguei kahāge todi midihō ke gabamou, hiyedo degemou ili. O koyohā Godihā solou do nei ke mouba, Godihā o keme doyudo oyode tobou babe, o keme fi gehē malāba, tofousogo tofousogo tofolou. Dabai kene Yesu Kelesuhā degeiyenou dalali, hiyedo degemou ili kuhe.

¹⁸ Kegemou, di defeido fimame. O tanou kahā kuolou ke gobou kahā degemou, Godihāge o sasajī di olou feibe tā saiye tolou yode tobou. Kenou si Yesu Kelesuhā midihō doyudo ke milou kahā, Godihā o sasajī dibe doyudoyode tobou, tā saiye di ta tolou mei. ¹⁹ O tanou kahā Godihā tā gobou kahānou degeiye, o sasajī olou fei kediamē midihō kasagajī milou ga idi. Kenou si, Yesu Kelesuhā Godihā tā ke dulo sesedi kahā degemou, o sasajī olou fei kediamē Godihā dihile kokou doyudo o sasajī dege dalaguale.

²⁰ Godihā e kuolou tā ke maiibe, o sasajī kedia midihō kasagajī milou gale domou kuhe majī. Midihō kasagajī hiyedo milou ga idiye, kenou si Godihā o sasajī di habagugueibe hiye folodo dala kuhe. ²¹ Midihō kasagajī milou di kahāge todi midihō ke tamā degemou, hiyedo degei. Kenou si Godihā habagugueimou, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiyenou, dibe doyudo o sasajī degemou, fi gehē moumaba, tofousogo tofousogo tofolou ile.

† Yesube di dowoye tolo i kahā degemou.

Dibe Kelesubôu de tofigiei

6 Ha kagele? Di midihô kasagaj sũdo milôu gadibe, Godihã habaguguei midihô keme de hiye degele domôu kuhe milôu gadi? ² Kegele meido. Dibe tofigiei o sagaj kaha, di midihô kasagaj kaha nelebe olôu fei mei degei. Kegei kaha, dibe kageiba midihô kasagaj ke kegenôu milôu ga ile? ³ Dibe Yesu Kelesu yôu kôu dogôu guomôu fafeleya tofolôu i kaha degemôu, dibe ebôu de tofigiei dalagua. Keme nige ta tawale iyo mei? ⁴ Di fafeleya tofolôu ibe, dibe tofigiemôu Kelesubôu de widai dalagua, dibe Aye Godihã nele hiyedo kahanôu Kelesu haguagimôu gehe degei sagaj kenôu tefei, dine fi gehe ke mômabadamôu.

Di Kelesubôu de fi gehe degele dala

⁵ Dibe Kelesubôu de dogôu guomôu, Kelesu e tei sagaj kege dine tofigiei. Nebe kenôu tefele, e haguamôu, fi gehe degei sagaj kegenôu dine haguã, fi gehe malã ile. ⁶ E hebe fufuguomaitôu tolo i kelegebe, dine ebôu de dogôu guomôu, di tóu keme e tei sagaj kenôu tefele tolo i, tóu e tagadi midihô kaha di ta tóu ba, midihô kasagaj kaha dabai degeiye domôu. ⁷ Yobe, o ta tolo imôu be, midihô kasagaj kaha neleye o ke ta dia daladiyo mei kaha.

⁸ Damaledo, dibe Kelesubôu de tofigiei kaha degemôu, di ebôu de fi gehe mômabada tofousogo tofolôu kokôu ne damaleyodele idi. ⁹ Godihã Kelesu e tei kôu haguãgi kaha degemôu, e haba ta tolo ile mei keme di kôu tewe. Eme todi midihô kahage ta gabale dala meido. ¹⁰ E tanôu fei tolo i kelegenôu, midihô kasagaj kaha nelebe olôu fei mei degei. E haba ta tolo ile mei. Ifibe eme gehe degei, Godibôu de dala.

¹¹ Nebe kenôu tefei, nîne tofigiei sa degei kaha, ni midihô kasagaj kaha nelebe olôu fei mei degei. Yesu Kelesuhã yônôu dogôu guo dalamôu, ni fi gehe degemôu, Godibôu de sulugua ke tawama.

¹² Ni ni tóu ta seseguba, midihô kasagaj kaha ni tóu dia daladama. Tóu keme todinôu. Kegeligi, midihô kasagaj kaha ni tóu ba, ni ke seseiye. ¹³ Midihô kasagaj kaha ni dobogôubôu, ni abogôubôu ni tóu ilo kelebôu dia dalayedema sesegudama, ni midihô kasagaj milôu ye deba. Nime tofigiei o, haguã i ke sa degei kaha degemôu, nîdôu sie Godikôu nema. Midihô bolô kahanôu ni tóu olôu fei dia dalayedema seseguoba, ni midihô dôudo kenôu milôu ma. ¹⁴ Midihô kasagaj kahage nime haba ta dia dalale mei. Yobe ifibe nime Mosesahã kuolôu ta kaha hayedu dala mei. Nime Godihã habaguguei hayedu dalagua kaha.

Dibe midihô dôudo kaha dabai degedi o dalagua

¹⁵ Dibe Mosesahã kuolôu ta kaha hayedu dalagua mei, Godihã habaguguei kaha hayedunôu dalagua. Kegei kaha degemôu, di kage degele? Di midihô kasagaj milolôu de bolofei? Kege meido. ¹⁶ Nime nîdôu sie bese o takôu seseguoba, e dabai ke degeibabe, ni e ta olôu fei kenôu dulo sesemabeedei. Keme nige ta tawale iyo

mei? Nebe kenôu tefei, ni midihô kasagaj milôu dibe, nime todi midihô kaha dabai degedi. Ni Godihã ta dulo, e dabai degeibasi, nime dôudo o sasaj degeiba dugulo. ¹⁷ Bolôdo, afuge nime midihô kasagaj kaha dabainôu degediye, kenôu si ta Godihã nimokôu hehegiei keme ni tolôu môu sesedi. Kegei kaha, di Godikôu bolofeiye degeiye toboi me. ¹⁸ Ni midihô kasagaj milôu di kelegebe, nime didio o sagaj deleigui. Dalaguamôu, Godihã ni mamômôu, ni didio degei ke tóu fogôu môu, midihô dôudo kaha dabai degedi o degele i. ¹⁹ Ni a tobolôu be olôu fei ta tawale iyo mei kaha degemôu, a haba oe toboi di sagaj kenôu tefele toboi ladi. Duma, afuge nime midihô kasagaj kaha ni dobogôubôu, ni abogôubôu dia dalayedema seseguomôu, midihô kasagaj sibigibôu ke milôu ga idi. Ni Godihã ta tobekôu muguomôu, e ta ta dulo idiyo mei. Ifibe ni midihô kasagaj ke hiyafogôu ma. Midihô dôudo kaha ni tóu olôu fei dia dalayedema seseguoba, dabai kenôu degema. Kegeiba, Godihã dihile kokôu bolofeiye degeiba, e nime yôu e biyode tobolôu.

²⁰ Ni midihô kasagaj kaha dabai degele idi kelegebe, midihô dôudo kaha dabaibe ta degele idiyo mei. ²¹ Ni midihô, ifi nîdôu sidifi degeli sagaj kenôu milôu ga idi kelegebe, ni hebe bolofei ke de moy? Môu li meido. Midihô kegei kahage o di tofigilenôu. ²² Ifi kôu bôu genôu, Godihã degeiye, nime midihô kasagaj kaha didio degei ke tóu fogôu môu, Godihã dabai degedi o degele i. Kegei kaha degemôu, ni hebe bolofei kenôu malã ile. Godihã nime e dihile kokôu bolofeiye degele iba, nime yôu e biyode tobolôu. Uwagebe, ni fi gehe kege malã ile. ²³ Midihô kasagaj milôu di kaha hebebe todinôu. Kenôu si Godihã dimokôu fi gehe ke solôu do neimôu, di Hiye O Yesu Kelesuhã degeiye, di tofousogo tofousogo tofolôu ile.

Ifi dibe fi gehe kaha dabai ke degele ili

7 Mogo diãma, a ta kôu toboi ladibe, o Mosesahã kuolôu ta ke kôu tewe nimokôu toboi ladi. O ta teli mei kelegebe, eme kuolôu ta kaha hayedu dala. Toubabe, eme kuolôu ta kaha hayedube haba ta dalale mei. Keme nige de tewe? ² Sasaj tahã o hulomôu, e ma teli mei dalamôu be, Mosesahã kuolôu majiyege sasaj kahage e mabôu de dogôu gu dalayedei. Kenôu si e ma toumôu be, kuolôu keme mei degeimôu, eme môu yôuwa daladi. ³ E ma teli mei kelege, o ta humôu be, eme o hiyou moy sasajyodele idi. E ma tolo ibasi, kuolôu ta dalale mei. E o daga hulobe, kasagaj mei, bolofei.

⁴ Mogo diãma, nîne kenôu tefei. Kelesu e tolo i kelege, nîne ebôu de tofigile i. Kegei kaha degemôu, nime Mosesahã kuolôu ta kaha hayedu dala mei. Ifibe nime o toumôu widaimikôu dogogumôu, e haba haguã gehe degei o kaha yôu e sosôu degei, dibe Godihã tagadi midihô bolofeiye degeiye kenôu milolôu ile domôu degei. ⁵ Di diyôu di tóu e tagadi midihô kasagaj kaha di dia delei kelegebe, kuolôu kaha degeiye, di midihô kasagaj milôu galamôu hiyedo degele idi. Midihô keme tofigile midihonôu. ⁶ Kenôu si midihô

kasagaj, di didio degei keme Kelesubou de tolo i kaha degemou, dibe Mosesha kuolou kuguokou nalagai kaha hayedube ta dala meido. Ifi di dabai degelibe, di midihogehē, Duo Bolofeiha dimokou hegiya kenou dabai degele ili.

Midiho kasagaj kahage di kou makei

⁷ Ha kagele? Mosesha kuolou ta kaha degeiye, di kuolou ke gobolou ba, midihog kasagaj milou babe, di kage tobolou? Kuolou be kasagaj? Kege mei. Kuolou ta dala mei debabe, a midihog ilo kelebe kasagajdade tawadiyo mei. O taha bi ke hobou tagadayede † tobou li mei debabe, age midihog kegei keme kasagajdade tawadiyo mei. ⁸ Age kuolou ta kaha ni hobou degedamabeedei ke dulomou be, a midihog kasagajnou milou galamou degedi. Tagadi midihog kasagaj daga daga ke ma duledu hiyedo tama degedadi. Kuolou ta ke dala mei debasi, midihog kasagaj a milou lamou degedi keme o tei sagaj degei, nele meido. ⁹ Afuge a Godiha kuolou ta ta tawali mei delei. Kenou si habage, a kuolou ta kaha na hobou degedayedei ke dulomou, midihog kasagaj milou lamou degeli midihog ke ma duledu tama degei. ¹⁰ Kegei kaha degemou, ame tei sagaj delei. Mosesha kuolou maj kaha yobe o fi gehe ke mouyadomou maj. Kenou si a kuolou ta ke dulo seselamou degeimou be, a fi gehe ke ta mou li mei. Kuolou ta kaha degeiye, ame todi kokou delei. ¹¹ A kuolou ta kaha ni hobou degedamabeedei ke dulomou, a midihog kasagajnou milou galamou degedi. Midihog kasagaj kaha kege ogou gama, a woumou tei sagaj degei.

¹² Dige Mosesha kuolou ta keme kage tobolou? Kuolou ta keme Godiha bi, Godi yomakou genou haguei. Haba, ta olou fei kuolou ta kaha duledu dala kene Godiha you e binou kaha, Mosesha kuolou ta keme dou do bolofeido. ¹³ Kenou si kagele? Kuolou ta bolofei kahage a de woumou tei sagaj degei? Kege meido. Midihog kasagaj kaha a wei. Mosesha kuolou be bolofeiye, kenou si midihog kasagaj kahage kuolou ta bolofei kebou de geleguomou, a kuhe wei. Kegemou, midihog kasagaj keme tamado felejimou, di tawalibe, midihog kasagaj keme kasagajido. Midihog keme dolodo kasagajido gabama folodo.

Di duledube fi kasagajbou fi gehēbou dilie biya idi ††

¹⁴ Di Mosesha kuolou tabe Godi you majiyode kou teweye, kenou si ma tou e tagadi midihog kaha degeiye, a Godiha ta ke dulo sesele sagaj mei, ame midihog kasagaj kaha dabai degedi o kaha degemou. ¹⁵ Midihog a milou gadi kaha yobe a ta tawaiyo mei. Midihog a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihog a tagadiyo mei keme a olou fei milou gadi. ¹⁶ A mayou tagadiyo mei ke milou gadi kaha hegilibe, a Mosesha kuolou tabe bolofeidade tawali. ¹⁷ Kegei kaha, midihog a milou gadi keme a mayounou milou gadiyo mei. Midihog kasagaj, ma duledu dala kaha

degeiyenou milou gadi. ¹⁸ A tewe, ma duledube bolofei ta dala mei. A ma tou e tagadi kenou tobolou. Damaledo, a midihog bolofei kou milolou sagaiye, kenou si a ta milou diyo mei. ¹⁹ Midihog bolofei, a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihog kasagaj, a tagadiyo mei keme a milou gadi. ²⁰ Damaledo, midihog a tagadiyo mei keme a milou gadi. Kegei degemou a tawali, a mayounou milou gadiyo mei. Midihog kasagaj, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

²¹ Kegemou, a ma duledube midihog kou guei kaha dalamou dugulu, a midihog bolofei milou lamou degeimou be, midihog kasagaj kahage akogoguedi. ²² Ma fimaj kokou gebe Godiha kuolou ta kenou tagali. ²³ Kenou si a midihog taha ma tou ke dia dalamou dugulu. Midihog kasagaj kahage midihog bolou, ma fimajkou dala kebou de biyolugi, ame didio o sagaj tolou mou, ma dobogoubou, ma abogoubou olou fei ke dia dala. ²⁴ Ame o kasagaj, hagi hiyedo dugulu. Ma tou e degeiye a olou fei tolo ile sagaj. O koyoha a dogou guba, a todi midihog ke tou fogolou? ²⁵ Bolofeido. A Godikou bolofeyode tobolou. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, Godihanou si a dogou gulo.

Kegemou, abou ma fibou olou feibe Godiha kuolou ta kaha hayedu dalaye, kenou si ma tou e tagadi midihog kaha degeiye, ame midihog kasagaj kaha hayedu dala, kenou si a dogou gulo o dala.

Yesu Kelesu e di midihog kasagaj kaha hebe ke igile muguomou, haba Duo Bolofei dimokou nei

8 Kegei kaha degemou, o sasaj di Yesu Kelesubou de dogou guo dalaguababe, dibe ta saiye ta tolou ile mei. ² Yobe, dibe Yesu Kelesubou de dogou guomou, Duo Bolofeiha hayedu dalaguamou, e dimokou be fi gehe nei kaha, di midihog kasagaj kaha didio degei keme tou fogou mou, todi midihog kaha hayedu ta dalagua mei kaha degemou. ³ Mosesha kuolou ta seselamou degedi midihog kahage di midihog kasagaj kaha hebe keme ta igile muguli mei, yobe di tou e tagadi midihog kasagaj kaha di kuolou ta ke dulo seseli ke akogudi kaha degemou. Kuolou ta kaha ta degeli mei, keme Godihanou degei. Godiha you e Dihi tobou mou migile, midihog kasagaj milou di o di baga mala felemou, di dowoye Godiha eme ta saikou dogogoumou, e toumou, di midihog kasagaj milou gadi kaha hebe keme olou fei emokou neimou, mei degei.

⁴ Godiha ke degei kaha yobe kou gue, Mosesha kuolou tabe dou doye, kenou si di seselamou degele iye, Godiha dihile kokou dibe ta dou do o sasaj degele ili mei. Kegemou, dibe Godiha e dihile kokou dou do o sasaj degemabadomou, e midihog gehe ke dimokou hegi. Midihog keme tou e tagadi midihog mei, Duo Bolofeiha dogou guo dalamou suluguadi midihog ke hegi.

⁵ O sasaj, tou e tagadi midihog sesega idi kediage die tou e tagadi kokou nou fimaj idi. Kenou si o sasaj, Duo Bolofeiha dia dalagua kediage Duo Bolofeiha tagaj sagaj kokou nou fimaj idi. ⁶ O sasaj die tou e tagaj kokou nou fimaj idi kediame tofigile ile. Kenou si o sasaj, die fimaj Duo Bolofeiha dia daladi kediame bo-

† Kisim Bek 20:17 † Good News Bible kaha widio ta.

loguado dalaguale, fi gehe tofousogo tofousogo tofolou ke mala ile. ⁷ O e tou e tagadi kokou nou fimoubabe, o keme Godikou be ho mai dala. O kegei keme Godiha kuolou ta kaha hayedube dala mei. Ege kuolou ta keme sesele sagai meido. ⁸ Tou e tagadi midih kasagai kaha dia dalaguadi o sasai kediage Godiha tagali keme ta degele sagai meido.

⁹ Nime tou e tagadi midihoya ke sulugua mei. Nime Godiha Duo Bolofeiha you dogou guo dalamou sulugua. O Kelesuha e Duo Bolofei diabou de dala mei kediam Kelesuha bi mei. ¹⁰ Midih kasagai kahage ni tou be woumou tofigiei dalagua. Kenou si Kelesube ni duledu dalababe, nime fi gehe degei dalagua, Godiha dihile kokou nime doudo o sasai degei kaha degemou. ¹¹ Godiha Yesu Kelesu tei haguagimou gehe degei. Kegemou, Godiha Duo Bolofei ni duledu dalabasi, ni tofigieiba, haba hagu gehe degele ile.

Duo Bolofeiha degeiye, dibe Godiha sisigo degei

¹² Mogo diama, age di midih tanou fei kokou yanou siamebeede tobolou, ha di tou e tagadi midihoya ke ta siamebeede tobou yo mei. ¹³ Yobe, ni tou e tagadi midih kasagai kokou suluguababe tofigile ile. Ni Duo Bolofeiha neleyenou midih ke tobekou mugubasi, ni fi gehe tofousogo tofousogo tofolou ile. ¹⁴ Yobe, Godiha Duo Bolofeiha dogou gumou suluguadi o sasai kediam Godiha sisigo degei dalagua kaha degemou. ¹⁵ Duo Bolofei, Godiha nimokou nei kahage nime e fisimou dabai degedi o degemabeede tobou li mei. Damaledo, ni haba ta gue degele ile mei. Duo Bolofeiha degeiye, nime Godiha sisigo degei dalagua. Dibe Godiha sisigo kaha degemou, dige Aye, † ma Aye de haguisa idi. ¹⁶ Duo Bolofeiha younou di fimai dogou guomou tobolou be, dibe Godiha e sisigo degei dalaguayode tobolou. ¹⁷ Dibe Godiha e sisigo degei dala kaha degemou, di bi bolodo Godiha dimokou neleyodema makai ke dia dalagua. Keme Kelesu di eyeha kou mou. Di haji, Kelesu e dugu sagai ke dine duguoba, di Godiha sisigo degei dalaguababe, di habage hebeni hoho ke malaba, ebou de dalaguale.

Habage di hebenikou bologuado duwoguale ke mala ile

¹⁸ Damaledo, a haji di ifi kou dugulo ili koume hiyefei meidade tawali. Di hebeni hoho ke malaba, bologuado duwoguale keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. ¹⁹ Bimai olou fei Godiha milou gai kediam you e sisigo di tama degeiba dugulamou dia dalagua. ²⁰ Yobe, ifi sa sibige kumaha bi olou fei, Godiha milou gai kediam mou dalagua. Keme diou tagaiya ke dalagua mei. Godi you degeiye, kuhe kege dalagua. Dalaguale, midih bolofei diamokou tama degele ke dia dalagua. ²¹ Damaledo, ifi kou bou ge sa sibige kumaha bimai olou feibe makodi keme didiq degei sagai dala. Habage, e tou fogou basi, bimai olou

fei kediam Godiha sisigo dibou de bologuado dalaguale.

²² Bi olou fei Godiha milou gai kediam haji dege dalali do hiyedo, sasaiye dihi mou lamou dugudi sagai kenou tefele duguomou gosomou hagulugi ifine kegenou dala keme di kou tewe. ²³ Bimai olou fei kediamou gosolo iyo mei, dine gosolo ili. Godiha e Duo Bolofei dimokou kou nei keme bi dagado e dimokou nei. Kenou si dine haji dege gosolo iligi, Godiha dibe e sisigoyode tobou ba, di tou be bolodo, tawaga tobolou sagai meido degele ke dia dalagua. ²⁴ Godihage dibe kou mamou, kenou si dige di dihoye ta duguli mei, you dala. Di e midih bolodo ke dimokou hegiba dugulo ke dia dalagua. Damaledo, di ke olou fei kou dugulo i debabe, di ke ta dugulamou dia dalagua mei. ²⁵ Kenou si di Godiha midih bolodo hegiba dugulamou dia dalaguabe, di dedeido dege dia dalagua, di duguli mei, you kaha degemou.

²⁶ Haba, Duo Bolofeiha o sasai di dedei mei degeimou duguomou be, e di dogou gudi. Di tawadiyo mei, mou youwa diho baga tobolou imou be, e Godikou di dogou guyedema diho baga tobou di. Duo Bolofeiha diho baga tobou dibe, hilige tobou diyo mei, duledugenou wodi. ²⁷ Kegemou, Godihage o duledune dugudi, haba Duo Bolofeiha fimaine e kou tewenou. Yobe Duo Bolofeiha Godi you tagaiya kenou e o sasai di dogou guyadomou emokou diho baga tobou di kaha degemou.

²⁸ Godikou hoho degele idi o sasai, Godiha you tagai sagai kenou degemabadomou makai kediam Godiha hiyedo dogou gudi, keme di kou tewe. ²⁹ Yobe, o sasai, Godiha kou mamolouyodema makai kediam you e Dihi sagai kenou tefemabadomou, e Dihido keme e sisigo sudo di eyedo degele domou kuhe makai. ³⁰ O sasai, Godiha kou makai kediamokou be ege haguissama haguamabeede tobou. O sasai you haguissai kediam ege doudo o sasaiyode tobou. Doudo o sasaiyode tobou mamou, e hohobou e nelebou ke diamokou nei.

Godiha di solou do degedi midih keme midih tae ta akogulo sagai meido

³¹ Ha kagele? Di Godiha degei kuokou be kage tobolou? Godiha di dogou gubabe, o koyoha dimokou ho male? ³² Damaledo, Godiha e Dihido ta habali mei. E tobou mou migile, di dogou gulamou tolo i. Kegei kaha degemou, di tewe, Godiha dimokou bi bolodo olou fei kene nele.

³³ Dibe Godiha makai o sasai, you e binou. Kegei kaha, o tae di ta sale sagai meido. Godihage dibe you e dihile kokou doudo o sasaiyode tobou. ³⁴ O koyoha tobouye, di hebe kasagai ke molou? Ta meido. Yobe, Yesu Kelesu e tolo imou, Godiha haguagimou, gehe degemou, ifibe Godiha dobogou delekou duwoli, di dogou guyedema diho baga tobou di. ³⁵ Kelesuhage dimokou solou do hiyedo degedi kaha degemou, midih taege e solou do degedi keme ta akogulo meido. Di haji dugubane, do dugubane, oe dimokou midih

† Yesuha taage Aba dilibe, ma 'aye' dili.

kasagai hegibane, hegie degeibane, yukuei mei degeibane, ho oe di makoubane, biyaba di woubane, kegegai olou fei kahage Kelesuha dimokou solou do degedi keme ta akogulo meido. ³⁶ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Eibe ne bi kaha degemou, ho o kedia ei woumou tofigile idi. Eibe wai sipsip sagai degei duguomou, di womebeede tobolou idi.

Buk Song 44:22

³⁷ Kelesuha dimokou solou do degedi kaha degemou, dige hagi kegei ke duguomou be gabama folodi.

³⁸ Damaledo, Godiha dimokou solou do hiyedo degedi kaha degemou, a tawalibe, midihog tae e solou do degedi keme ta akogulo sagai mei. Todibou, todiyo meibou, esol o kedia bou, duo kasagai kedia bou, bi ifi dala kebou, sabita dalale kebou, duo daga daga neledo neledo olou fei kebou, ³⁹ duo sugutou dalagua kebou, mihi dulemou dalagua kebou, Godiha milou gai kebou olou fei kedia ge Godiha solou do degedi keme ta akogulo sagai meido. Godiha di Hiye O Yesu Kelesu dimokou nei kahanou be, Godiha dimokou solou do degedi ke hegi dala kuhe.

Polha midihog Godiha Israel obiyei kedia mokou degeli ke tobou

(Ta Hiye 9-11)

Polha Israel obiyei kedia mokou solou do hiyedo degei

⁹ Ame Kelesubou de dogou guo dala kaha degemou, a gulokou tobou yo mei. Duo Bolofeha degeiye, a ma duleduge tawalibe, a damaledo tanou tobolou kuhe. ² A hagi hiyedo degemou, fi hiyedo degedi, ma duleduge gosolomou solou do hiyedo degedi. ³ Age Godiha ma Israel obiyei kedia mamolou ke tagali. Godiha a Kelesubou dala ke akoguoba, a makolo debabe, ma Israel obiyei kedia ma timou moloune tabou mei. ⁴ Diame Israel o sasai, Godihage diame you e sisigyodemamou, e hohobou e nelebou ke dia mokou hegi. E mogo degedi midihogbou, e kuolou tabou, e egeibou olou fei ke dia mokou nei. Haba, e midihog bolodo kene dia mokou degeleyodema makai. ⁵ Israel o die kou guai o kedia me huti hiye o. Dia dihi momou haguasiligi, Kelesu ene haguai. Eme o degeiye, kenou si eme Godi. Bi olou feibe e hayedunou dala. Sawisie olou feibe di e hunou hebele foguo dalame. Damaledo.

Polha midihog Godiha Israel obiyei kedia mokou degeli ke tobou

⁶ Midihog ma Israel obiyei kedia ge milolou idi kaha, a hagi hiyedo degeliye, kenou si Godiha dia mokou midihog bolou ta milolou yodema makai keme age mabou sa degeiyode tobou yo mei. Dia dihi momou haguasilibe, a tawali, ilo kebebe damaledo Israel o mei.

⁷ Nebe, Abrahamha sosou ye, kenou si olou feibe e

sisigodoyode tobou li mei. Di tewe, Godiha emokou kou gue kou tobou,

Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne huti obe hiyedo dege kuhe biyomou ileyodei.

Stat 21:12

⁸ Ta koumaha e sibigebe kou gue, sisigo, Abrahamha degei ilo kebebe Godiha sisigo mei. Dihi, Godiha Abrahamkou neleyodema nei kaha e sisigonou si e hutiyodei. ⁹ Godiha dihi neleyodema kou gue makai,

A haguale makai kelege, a bohoulou ma hagua feleba dugulobe, Sarabe o dihi ta malamai duguloyode tobou.

Stat 18:10, 14

¹⁰ Nebe, di kou guai o Aisakha sasai Rebeka ene dihi bolou guokou degei. ¹¹ Dalali, dihi bolou mala fel mei, you kelegebe, sisigo bolou kediliege midihog bolou, ha midihog kasagai ta degele ili meiyee, kenou si Godiha midihog you degedi kenou sesegamou, you tagai sagaiya ke dihi tanou fei ta maka degei. ¹² Damaledo, Godihage dabai obe degedi kokou ta fimadiyo mei, you tagai sagaiya kenou o maka degedi. Kegei kaha degemou, dihi bolou ke mala fel mei kelegebe, Godiha dilie adiou kou tobou,

Dihi ebukou mala fele keme e mala, habage mala fele kaha dabai degedi o degeleyodei.

Stat 25:23

¹³ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Age Jekopsi tagaliye, kenou si Isobe dafoulou.

Malakai 1:2-3

¹⁴ Kegei kaha di kage tobolou? Di Godihage midihog dou do mei ke milolou yode tobolou? Kege meido.

¹⁵ Godiha Moseskou kou gue tobou keme di kou tewe, A o takou solou do degelababe, a solou do degelenou. Haba, a o takou habaguguegulababe, a habaguguegulonou.

Kisim Bek 33:19

¹⁶ Kegei kaha degemou, Godiha o ta maka degedibe oe tagai sagai kokou ge mei, haba oe dabai degedi kokou ge mei, Godiha you e solou do kokou genou o maka degedi. ¹⁷ Godiha kuguoyege, Godiha sa Isip o kedia hiye okou kou gue tobou keme di kou tewe, A degeiye, na hiye o degei, a ma nelebe namokou hegiba, haba o sasai sudo ma hu hebele foguoba, a namokou degei ke sa sa olou fei tobou mou suluguamabadomou.

Kisim Bek 9:16

¹⁸ Kegei kaha degemou, di tewe, Godiha o takou solou do degelababe, e o kokou solou do degelenou. Nebe, e o taha fi hiligilababe, e o kokou kegelenou.

¹⁹ Kenou si a tawalibe, ni o tae amokou kou gue tobolou, Godi e kege degeibabe, kageiye e di midihog kasagai kaha hebe ke dimokou neleyode tobou ya? Godiha degele fimai keme oe ta igile mugulo sagai meiyode tobolou. ²⁰ O ta na Godikou hobou gofou dege tobou da.

Bilika mihiye milou kahage o e milou kokou be na kageimou a milouye a kou gue dala de de yodulo?

Aisaia 29:16

Kegebe ta yodulo meido. ²¹ O mihi bilika milou di kaha ge mihi malamou be, you tagai sagai kokou nou milou di. Mihi ilobe bilika bolofeido ke milou di, haba ilobe bilika kasagai degei milou di. Midiho keme dou-do mei? Age keme midihou douyode tobolou kuhe. E you tagai sagai kokou nou milou di.

²² Godihane kege degedi. O sasai ilo kebe mihi bilika kasagai dege milou ke sagai kenou tefei dalaguamou, e mou duguo fogou dalaye, kenou si e gofou degeba, o sasai kegele i kedia makoloba, e nele ke omokou hehegileyodema dia dala. ²³ Haba nebe, o sasai ilo kebe Godiha habagugueimou mihi bilika bolofei degei ke sagai kenou tefei dalagua. Godiha o sasai kediakokou e hohobou e nelebou ke hehegileyodemamou, e hebeni hohou kebou, bologua duwodi kebou de milou ma tou fogou fogou, o sasai kediakokou habage nelamou dia dala. ²⁴ Mihi bilika, Godiha habaguguei keme o sasai Godiha kou maka degei, di. Keme Juda obiyei dinou mei, sa sa ilo obiyeibou olou fei Godiha hagnosisai. ²⁵ Habage-degele-duguo-tobou di-o Hosea e Godiha tobou ke kuguokou kou gue kou nalai dala,

O sasai ilo kediame ma sosou meiyee, a ma sosou yode tobolou. O sasai ilo kediame a tagali meiyee, habagesi age ma tagaidoyode tobolou.

Hosea 2:23

²⁶ Haba,

Sa, Godiha nime ma o sasai meiyode tobou kokou ge, nime you kegenou daladi Godiha e sisigoyodele.

Hosea 1:10

²⁷ Aisaia ene e Israel obiyei kediakokou fimamou, hiligedo kou gue tobou,

Israel o sasai kediame suudo, to ko we sa degeiye, kenou si Godiha ilo kelenou mamolou. ²⁸ Hiye Oh sa sa o sasai olou fei ta samaba, hebe kasagai ke totonou nele hobogolou.

Aisaia 10:22-23

²⁹ Ke tama degegalebe afu Aisaiah kou gue kou tobou,

Hiye O Godi e nelebe hiyedo folodo kaha di sosou do diame kefeguli mei diou kege dalagualeyodei debabe, di olou feibe sa Sodombou Gomorabou makei sagai kegenou kou makoma mei degeiyodei.

Aisaia 1:9

Israel o sasai kediame defeido damaleyodele ili mei kaha degemou, diame doudo o mei

³⁰ Ha kegei kaha di kage tobolou? Sa sa ilo obiyei kediame Godiha dihiile kokou doudo o degelamou dabai hiyedo degele ili meiyee, kenou si dia Yesukou damaleyodele i kahanou be Godihage diame doudo o sasaiyodei. ³¹ Kenou si Israel obiyei kedia Mosesh kuolou ta ke seselamou degele i. Diage kuolou ta sesedi kahage Godiha dihiile kokou doudo o sasai degeleyade tawale iye, kenou si Mosesh kuolou ta kahage diame ta dou-do degele ili mei. ³² Yobe, diame damaleyodili mei. Kuolou ta ke seselamou dabai hiyedo degei kahage diame doudo o sasai degeiyade tawale i. Die abogouye

igi sa degei kokou kuwamou, mihihou fiyasigei. ^{†33} Igi keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Ni duma, a bitou Saionkou igi ta dogogulu. Die abogouye igi kokou kuwagaba fiyasigile. Damaledo, igi hiyedo kokou be obe kuwagaba, mihihou fiyasigile.

Aisaia 8:14

O taha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei.

Aisaia 28:16

Israel obiyei kediame Godiha midihobe tewe mei

10 Mogo diama, age Godiha Israel obiyei kedia mamolou ke tagalemou diho baga tobou di. ² Israel o kediame a tewe kaha degemou, age diame midihou Godiha tagali ke seselamou dabai hiyedo degele ilidade tawali. Kenou si a dugulube, Godiha tagalido keme diage defeido ta tawale iyo mei dugulu. ³ Godiha dihiile kokou doudo o sasai degedi midihou keme dia ta tawale idiyo mei. Mosesh kuolou ta kenou sesele iligi diounou doudo o degelamou degele idi. Godihage diame doudo o degele ke tobekou mugu. E hayedu dalagua mei. ⁴ Kelesuh hagueiye, Mosesh kuolou ta ke mei degei. Kelesukou nou damaleyodebasi, Godiha dihiile kokou dibe doudo o sasai degele.

⁵ Kuolou ta sesedi kaha doudo o degele keme Mosesh kou gue nalai,

O koyoha kuolou ta ke olou feido sesele ibasi, eme tofousogo tofousogo tofolou.

Wok Pris 18:5

⁶ Godiha kuguokou ge damaleyodei kaha doudo o degele keme kou gue nalai dala,

Ni niou sie hebenitou be o koyoha ile de yodudama.

Lo 30:12

Ta kegei keme ni Kelesu wolou migilamou tobolou ili sagai. ⁷ Haba,

Ni niou sie tofigiei kedia sakou be o koyoha mulodene yodudama.

Lo 30:13

Ta kegei keme ni Kelesu widai sakou ge tamakou wolou felamou tobolou ili sagai. ⁸ Ta kaha sibigebe kou gue,

Godiha tabe ni hafeido dege dala. Ni duledune, haba ni mogoudune dala.

Lo 30:14

Ta keme Yesukou damaleyodele kaha ta, ei hehegile idi ke. ⁹ Ta keme kou gue, ni Yesube Hiye Oyode tama dege tobolou ba, ni duleduge Godiha Yesu widaikou ge haguagi kokou damaleyodeibasi, Godiha ni mamolou. ¹⁰ Di duledube damaleyodei dala kaha degemou, Godihage dibe doudo o sasaiyodele. Di mogouye damaleyodei ke tama dege tobou di kaha, Godiha di mamolou.

¹¹ Keme Godiha kuguokou kou gue nalai dala keme di kou tewe,

O koyoha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei.

Aisaia 28:16

† Igi keme damaledo igi mei, keme Yesu. Bitou Saion (9:33) keme sa Jerusalem.

¹² Juda obōu, Grik obōu kediame Godihā dihile kokōu be tefeinōu do dala. Die Hiye One tanōu fei, di olōu fei-do, di Hiye O. O koyohā Hiye Ohā a dogōu guyedema diho bagā tobōu mōu be, Hiye Ohāge o kokōu midihō bolonōu hiyedo hehegiedi. ¹³ Yobe,

O koyohā Hiye Ohā hūya ke a dogōu guyedema diho bagā tobōu babe, o keme Godihā mamolōu ke nalai dala.

Joel 2:32

¹⁴ Kenōu si, o sasai damaleyodili mei kediage Hiye Okōu diā dogōu guyedema ta yodulo ile sagai mei. Diā Hiye Ohā tā ke ta tobōu ba dulo ili mei debabe, emokōu kage damaleyodele ile? Ha o tahā egei tobōu ho fogōu babe, diā kage dulo ile? ¹⁵ Ha, o ilo kele egei tobōu di o ta iyede tobōu mōu iyo mei debabe, egei ta tobolōu mei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O sasaiye tā uwo bolofei hehegiedi o kediā haguasieiba duguoba, hohō hiyedo degele ile.

Aisaia 52:7

Israel obiyei kediā tā uwo bolofei ke kōu dulo iye, ta tolōu ili mei

¹⁶ Kenōu si Israel o sasai ilo kediā tā uwo bolofei ke kōu dulo iye, ta tolōu ili mei kahā, Aisaiahā kōu gue yodu,

Hiye O, o koyohāge egei ei tobōu di ke dulomōu damaleyode iya?

Aisaia 53:1

¹⁷ Kegemōu, di egei dulo hobogou kahāge di damaleyodei dalagua ke tawali. Egei di dulo idi keme Kelesuhā tā.

¹⁸ Kenōu si, a yodulube, Israel o kediage egei ke ta dulo ili mei? de yodulu. Kege mei, diā kōu dulo i. Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme di kōu tewe, Tā tobolōu idi keme sa sibige o sasai olōu fei kediā kōu dulo hobogou. Sa sa olōu fei tefele dulo i.

Buk Song 19:4

¹⁹ Haba, a yodulube, Israel o kediage tā kahā sibigebe ta tawaiyo mei? de yodulu. Kege mei, diā kōu tewe. Yomogoube, tā Godihā kōu tobou keme Moseshā nalai dala kuhe,

Age hūbōu mei obiyeibōu, haba totōu degele i o sasai bōu kediānōu mamōuba, ni kona degeba, gofōu degele ileyode tobou.

Lo 32:21

²⁰ Habage, Aisaia e gue degeli mei, tā Godihā kōu tobou keme e nalai dala kuhe,

O a ka ili mei kediage ame kōu dugulo i. Haba, o sasai, a dugulamōu yoduga ili mei kediāmokōu be a tamā degeiyode tobou.

Aisaia 65:1

²¹ Kenōu si Israel o kediāmokōu be e kōu gue tobou, Nieme fi hiligido o sasai, tā dulo idiyo meiyē, kenōu si sawisie olōu fei a nimokōu dobogōu eleguomōu, ni mamōu lamōu degeliyodei.

Aisaia 65:2

Godihā Israel o ilo kediā habaguguegu

¹¹ A yodulube, Godihāge yōu e Israel obiyei kediame tobekōu mugu dala? de yodulu. Kegeli mei, tobekōu muguli mei. Ane Israel o. Mā kōu guai obe Abraham. Ame Benjaminhā hūti o. ² Godihā e obiyei, yōu kōu makai kediame tobekōu muguli meido. Elaijahā degei kahā tā, Godihā kuguokōu nalai dala keme ni kōu tewe. Elaijahā Israel o kediā tā salamōu, Godikōu neledo dege kōu gue diho bagā tobou,

³ Mā Hiye O, o kediage ne habage-degele-duguo-tobōu di-o kediame woumōu tofigile i. Tofigieimōu, ne gali sisi moso olōu fei kene igisei. Tanōu anōu si dala kuhēye, diā ane walamōu degele iliyodei.

1 King 19:10, 14

⁴ Kenōu si, Godihāge emokōu be kage tobolou? Kōu gue tobou,

A mā o sasai be olōu fei 7,000 kege dalaye, diage ogōu gai godi Balkōu be ta yubu sugulo fiya diho bagā tobolōu idiyo meiyodei.

1 King 19:18

⁵ Ifine nebe kenōu tefei, Israel o ilo kediame Godihā habaguguegumōu, yōu e bi degei dala. ⁶ Die dabai degegadi kokōu be e ta fimali mei, e diā habagugueguomōu maka degei. Kegeli mei debabe, Godihā habaguguegu keme sibige bōu mei.

⁷ Ha di kage tobolōu? Israel obiyei kediā mōu lamōu degele i keme diā tā malā ili mei. Diā dabai hiyedo degele iye, kenōu si ta malā ili mei. Israel o ilo, Godihā yōumakōu makai o sasai kediānōu si malā i. Ke ta mōu li mei kediame fi be hiligido dalagua. ⁸ Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Godihā degeiye, o kediame fi totōu degei. Die diho du degemōu dugulo sagai mei. Die kihiyōune tefegamōu, uwo dulo sagai mei. Kegenōu haguabe demōu, ifine yōu kegenōu dala kuhe.

Lo 29:4

⁹ Devithāne kege kōu tobou,

O kediā nale hiyedo kefema nolū kelege, a tagalibe, diame salemaiye gali tōu di sagai kenōu tefele tōu bane, haba ulou dai sagai kodu fiyasigeibane bolō. Haba die abogōu ye igi sa degei kokōu kuwaba fiyasigeiba, hebe kasagai ke malā ibane bolō. ¹⁰ Die diho du degeiba, haba ta dugulo sagai mei. Die sagi do degeibane, haba ta haguā tofolōu sagai mei, yōu kegenōu kuhe dalaleyode tobou.

Buk Song 69:22-23

Godihā sa sa ilo obiyei kediā mamolōu

¹¹ Kegemōu, a yodulube, Israel obiyei kediā igi kokōu abogōu ye kuwamōu fiyasigei kelegebe, diā haguale sagai mei? de yodulu. Kegeli mei, diame kōu hagualeye dalagua. Kenōu si diā Godi tobekōu mugulo i kahā degemōu, Godihā sa sa ilo obiyei kediā mamōu lamōu degeliyode tobou. Kegeiba, yōu e Israel obiyei kediā duguoba, kona degemabadomōu. ¹² Israel o kediā Godi tobekōu mugulo i kahā degemōu, Godihāge bohōlōu mōu, sa sibige o olōu fei kediā hiyedo dogōu

guo dia dala. Damaleḁo, Israel o kediame mihikōu fiyasigei kaha, Godihage midihō bolōdo keme sa sa ilo obiyei kediāmokōu nōu hehegie dala. Haba, Israel obiyei olōu fei kediā Godikōu bohōlōu mā hagubabe, midihō bolofeido, tawaga tobolōu sagai mei keme dimokōu tamā degemōu ile.

¹³ A sa sa ilo obiyei nimokōu tobōu ladi kuhē. Ame Godihā tā-bolofei-malā-siadi-o. Godihā tobōu mōu a ile, e tā ke sa sa sūdo hehegiemōu siadi. A dabai dege-di kokōu hohō hiyedo degeli. ¹⁴ A Godihā tā sa sa keleya ke hehegiemōu suba, mā Israel obiyei kediage midihō bolofei Godihā nimokōu hehegili ke duguo kesigieba, nimokōu kona degemabadomōu. Midihō a kōu degeli kahage, mā Israel obiyei ilo kelene fi bohōlōu ile sagai, Godihā mamōuyadomōu. ¹⁵ Godihā Israel obiyei kediā igile mugu kelegebe, e degeiye, sa sibige o sasai di olōu feibe ebōu de mogo tanōu degei. Nebe, Godihā Israel obiyei kediā haba mamōubabe, age yōu degeiyenōu, o sasai tofigeimōu kōu wida i kediame haba haguā gehē degele iledade tawali.

¹⁶ O tae ōu si ta huyadefei bafolōu ba, Godikōu nejbabe, ilo olōu fei kene Godihā binōu. Hebene nebe, tefe keme Godihā bi debabe, hebe go olōu fei kene Godihā binōu. ¹⁷ Israel obiyei kediame hebe bolofei, haimikōu tafala ke sa degei. Tafalamōu, Godihā hebe go ilo kele diafigisei. Sa sa ilo obiyei nime hebe dibikōu mōu yōuwa tafalagua ke sa degei. Kegemōu, Godihā dibi hebe go ilo kele diafigima mōuma hagua, hebe bolofei kokōu asōu gieimōu, hebe bolofei kaha go diafigisei kaha timōu ke moy. Ni die timōu ke malamōu, hebe bolō kaha kōu ke mōudibe, yōu e goye mōudi sagai kenōu tefe mōudi. ¹⁸ Kenōu si ni hebe bolō kaha go afu delei ke huyafei degeba, niōu ni hū hebele fogudama. Ni hebe tefe kokōu ta kōu neḁiyo mei. Hebe tefe kahage go nimokōu kōu neḁi ke tawama.

¹⁹ Kenōu si ni kōu gue tobolōu sagai, Godihā hebe go ilo kele diafigisei kaha yobe di die timōu ke mōuyadomōu. ²⁰ Damaleḁo, Godihā kege degei. Kenōu si ke degei kaha yobe kōu gue, Israel obiyei kediame damaleyodili mei kaha degemōu, Godihā diafigisei. Ninōu si damaleyodei kaha degemōu, nime hebe bolōdo kokōu asōu gie dalagua. Niōu tawaibōu, ni kegeli-gi, niōu ni hū hiye degele iye. ²¹ Yobe, hebe go afu delei keme Godihā mōu duguo fogōu li mei, diafigisei. Kenōu tefe, ni damaleyode ho fogōu babe, ege nime mōu ta duguo fogolōu mei, diafigisele. ²² Kegemōu, Godihā midihō bolofei kebōu, midihō gofōudo kebōu de omokōu hehegiedi keme ni tawama. O koyohā midihō bolofei ke tōu fogōu babe, Godihā o kokōu gofōu degele. Ni damaleyodema, midihō bolofei kenōu tōu basi, Godihā e midihō bolōdo ke nimokōu hegile. Ni kege dege ho fogōu babe, ege nime diafigisele.

²³ Nebe, hebe bolō kaha go, afu e diafigisei kediā haba damaleyodele ibabe, e diā bohōlōu mōuma asōu gile. Damaleḁo, Godi ege hebe bolō kokōu haba asōu

gilenōu. ²⁴ Yobe, sa sa ilo obiyei nime hebe dibikōu tafalagua kaha go sa degele i, Godihā ni diafigi-mamōu, hebe bolofei kokōu asōu gie. Hebe bolōdo keme ni hebedo meiye, kenōu si e ni kokōu asōu gie. Di kegei ke tewe kaha degemōu, di kōu guene tawali, Israel obiyei kediame hebe bolofei kaha go diafigisei ke sa degei kaha, Godi yōu sasale bohōlōu mōuma, diōu die timōu kokōu nōu haba asōu gile.

Godihā e habaguguei ke o sasai olōu fei kediāmokōu hehegielamōu degeli

²⁵ Mogo diame, nige ni tewebe hiyedoyode tawaiye domōu, a mogogou tā kōu nimokōu kuhē tobōu ladi. Israel obiyei ilo kediā fiibe hiligido, fi bohōu yo mei dalagua. Diā kegenōu dalaguaba ibe deba, sa sa ilo obiyei, Godihā kōu makai kokōu folo tefeibabe, haba Israel o sasai kediā olōu feibe yōu e bi degele ile.

²⁶ Kegeba, Godihā Israel o sasaine olōu fei mamolōu. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O sasai dogōu gulo o kaha bitq Saion tōu fogōu ile, Israel o sasai mamolōu. Jekophā sosōu diame Godi tobekōu muguo dalaguaye, kenōu si Hiye Ohā degeiye, diā haba bohōlōu ba, Godikōu midihō degele ile.

²⁷ Kelegebe, Godihā kōu gue tobou, age abōu de mogo dededi midihō ebele ke diāmokōu hegile. Midihō kaha sibigebe kōu gue, a midihō kasagai diā milōu gadi kaha hebe keme igile muguloyode tobou.

Aisaia 59:20-21; 27:9

²⁸ Israel o kediā tā uwo bolofei ke tobekōu mugulo i kaha degemōu, diame Godibōu ho mai dala. Kegei kaha degemōu, Godihage sa sa ilo o sasai ninōu dogōu guo dala kehē. Kenōu si Godihage Israel o sasai kediame yōu e biyodema kōu makai kaha, e o kediāmokōu solōu do dededi ke ta fogōu li mei, die hūti hiye o kediāmokōu fimadi kaha degemōu. ²⁹ Godihā o ta hagnosisuba, hagua, bimai bolofeido ke nelebabe, e haba fi ta bohōlōu meido.

³⁰ Afuge sa sa ilo obiyei ni Godihā tā dulobe dafa i. Haba, ifibe Israel obiyei kediā Godihā tā dulo dafa ili kaha degemōu, Godihā habagugueibe ni moy.

³¹ Nebe, ifine Israel o kediage Godihā tā dulobe dafa ili kaha, Godihā habagugueibe sa sa ilo obiyei ni bōu de dala. Godihā ni habaguguei sagai kenōu tefei, Israel obiyei kediame Godihā habaguguei ke malā ile. ³² Godihage e tā dulo dafadi midihō kaha o sasai kediā didio degededema mōu duguo fogou, yobe, e habagenōu olōu feido habaguguelamōu.

Di Godihā hū hebele fogume

³³ Damaleḁo, Godihā e midihō bolofeido, e twebōu, e tawagaibōu hiyedo dala. Dalali, mihī hayemōu bōu, agudio tagetōu bōu, haba figi ilo ilo olōu feido dala. O sasai dige Godihā fimai olōu fei ke ta tawale sagai mei. E degedadi olōu feibe di ta tawale ile sagai mei.

† Namba 15:17-21. Tā Polhā kōu tobou kaha sibigebe kōu gue: Ifibe Israel o ilo kediānōu Yesukōu damaleyodele i. Habagesi, Israel obiyei olōu feido damaleyodele ile.

†† Bitq Saion keme sa Jerusalem. Jekophā sosōu keme Israel obiyei.

³⁴ O taḥa Hiye Ohā fimaj̄i ke tawaleba, Hiye Okōu de egei tobolōu sagaj̄i? O taḥa kege ta degele sagaj̄i meido.

Aisaia 40:13

³⁵ Afu, o tae Godikōu bi ta de nelemōu, na haba amokōu bi kaha hebe ta de neyede tobou? O taḥa kege ta degeli meido.

Jop 41:11

³⁶ Yobe, Godihā bimaj̄i olōu fej̄ido milōu gai kaha degemōu, e neleya kenōu dalagua. Eme bimaj̄i kaha e obōu do. Sawisiei olōu fej̄ibe di Godikōu hohobōu me. Damaleḍo.

Polhā midihō Kelesukōu damaleyodei o sasaj̄i kediā degele ke tobou

(Ta Hiye 12:1–15:13)

Diyōu di tōu bōu fimaj̄ibōu olōu fej̄i keme Godikōu neme

12 Mogo diama, Godihā di habaguguei kaha degemōu, ni n̄iōu sie Godikōu neme. Oe gali Godikōu sile n̄edi sagaj̄i kenōu tefei, n̄ine n̄iōu ni tōu bōu fimaj̄ibōu olōu fej̄i keme Godikōu neleba, Godi yōu e bido degeba, e tagai sagaj̄i dabai kenōu degemōu ima. ² Damaleyodili mei o sasaj̄i kediā, sa sibige kuokōu suluguadi sagaj̄i kegebe hobōu suluguadama. Ni n̄iōu sie Godikōu seseguba, e degeiye ni fimaj̄i gehe degeiba, midihō, ni milōu ga idi kene gehe degele. Kegeibasi, ni midihō olōu fej̄i ke fileba, Godihā midihō bolofej̄i kebōu, midihō yōu hohō degele sagaj̄i kebōu, midihō doḍo kebōu olōu fej̄ibe tawale ile.

Dige solōu do Godihā dimokōu nej̄i kokōu nōu dabai degega ime

³ Godihā a habaguguei sagaj̄iya ke, a ni tanōu tanōu nimokōu tobōu ladi. N̄iōu tawaibōu, ni hu hebele fogudama. N̄iōu ni fimaj̄i ke filebe, ni damaleyodei kaha makaya kenōu tefele fima. ⁴ O e tōu be tanōu fejiye, kenōu si e tōu kōu be abogōubōu dobogōubōu di-hobōu kihiyōubōu, haba ilo kelene sudo dala. Kediage dabai tanōu degediyo mei, dabai esofej̄i, esofej̄i degele idi. ⁵ Nebe kenōu tefei, dibe damaleyodele i o sasaj̄i sudo dalaguaye, kenōu si di Kelesubōu de dogōu guomōu, dibe tōu tanōu fej̄i. Damaleḍo, dibe o ilo kediābōu de dogōu guomōu tanōu fej̄i dege dalagua.

⁶ Godihā solōu do dimokōu tewe esofej̄i esofej̄i kōu nemōu i kaha degemōu, di e dabai daga daga degele idi kuhe. Godihā neleya ke o tae habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā hehegiedi sagaj̄i kege hehegile tewe debabe, o kahage e damaleyodei kaha makaya kenōu kuhe egei hehegie tobōu yedei. ⁷ Godihā neleya ke o tabe o sasaj̄i dogōu guo dabai degedi ke tewe debabe, o kahage dabai kenōu kuhe degeyedei. Godihā neleya ke o tabe tisa dabai degedi ke tewe debabe, o kahage Godihā ta kenōu kuhe hehegie tobōu yedei.

⁸ Godihā neleya ke o koyobe dedej̄i sasagiedi dabai ke tewe debabe, o kahage e dabai kenōu kuhe degeyedei. Ha, bi mei o kediāmokōu bi n̄edi dabai ke tewe debabe, o kahage hiyedo neyedei. Ha, Godihā o sasaj̄i dia daladi dabai ke tewe debabe, o kahage defej̄ido dia dalayedei. Ha, o sasaj̄i habaguguei dabai ke tewe debabe, o kahage hohō degeba, yōu e dabai ke degeyedei.

Yesukōu damaleyodei o sasaj̄i di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

⁹ Solōu do degedi midihōbe taḥe tobōu di midihō ke mei. Midihō kasagaj̄i keme dafama. Midihō bolofej̄ido kenōu tōu ma. ¹⁰ Ni Yesukōu damaleyodei dala kaha degemōu, eye mala dilōu sie tagadi sagaj̄i kenōu tefele, ni n̄iōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme. Haba n̄iōu ni hu hebele fogudama. O ilo kediā h̄unōu hebele foguma. ¹¹ Dabai degelebe dafadama. N̄ime Duo Bolofej̄i h̄unōu dogōu guo dalaba, Hiye Ohā dabai degema. ¹² Ni damaleyodema, Godihā nimokōu midihō bolodo degele ke dia dalaguadi kaha degemōu, ni hohō degema. Hagi dugubabe, neleḍo dege dalama. Sawisiei olōu fej̄i diho baga tobolōu nōu dalama.

¹³ Godihā o sasaj̄i ilo kele bi mei debabe, nige dogōu guma. Haba sa ta tie o sasaj̄iye ni sabekōu ya fologoubane, bologuado dia dalaguama.

¹⁴ O ilo kelege ni makalaba degeibabe, nige Godihā diāmokōu midihō bolofej̄i kenōu hehegieyedema diho baga tobōu ma. Damaleḍo, Godihā midihō bolodo hegieyedema diho baga tobōu ma. Diā makoyedema hobōu diho baga tobōu dama. ¹⁵ Hohō degele ili o sasaj̄i kediābōu de hohō degema. Haba, gosolo ili o sasaj̄i kediā dogōu guo gosoma. ¹⁶ Nige o sasaj̄i ilo kediābōu de midihō tefeinōu milōu ga ima. N̄iōu sie n̄ime h̄ubōu oyode tawadama. Ni o sasaj̄i mogo degele ilebe, h̄ubōu mei o kediābōu de mogo degema. Ni n̄iōu sie n̄ime tewe oyode tawadama.

¹⁷ Midihō kasagaj̄i ke nimokōu milōu babe, ni hobōu muwōu milōu dama. Sawisiei olōu fej̄ibe, nige o dihiḷe kokōu midihō bolofej̄inōu milōu galaba degemabeedei.

¹⁸ Ni n̄iōusie gofōu degeba biyadama. Ni mogo dege dalale sagaj̄i kenōu milōu gaba, o sasaj̄i olōu fej̄i ni fi tanōu dege dalama. ¹⁹ Ma mogo diama, midihō kasagaj̄i nimokōu milōu ba, ni hobōu muwōu bohōlōu milōu dama. Di tewe, Godihā midihō kasagaj̄i kaha hebe ke nele dala. Yobe, ta Godihā kōu tobou keme Moseshā nalaj̄i dala kuhe,

A muwōu diāmokōu milōlōu . Damaleḍo, midihō kasagaj̄i milōu gadi kaha hebe nele keme ma dabai.

Lo 32:35

²⁰ Kenōu si,

N̄e ho o taḥa hegie degeibabe, nage emokōu nale neyedei. Huej̄i nale sagaj̄i degeibane, huej̄i dōu la neyedei. Kege degeibasi, ege e midihō kasagaj̄i milōu di ke tawaleba, sidifi degeleyode tobou.

Gutpela Sindaun 25:21-22

²¹ Midiho kasagai kaha nabou de deleiye. Midiho bolofei kenou milou basi, midiho kasagai keme tou fogou mei degele.

Di gamani o kedia ta ke duloba, die hayedu dalame

13 Gamani o kedia ta keme o sasai olou fei duloba die hayedu dalamabeedei. Yobe, Godiha maka degeli mei debabe, gamani ta dala mei kaha degemou. Gamani o kedia dabai Godiha nei ke tolou mou kuhe dabai degele idi. ² Kegei kaha degemou, o koyoha gamani o kedia ta ke du ho fogou babe, o kahage Godiha makai o kedia ta ke tobekou mugulu. Kegeli o keme hebe kasagai ke molou. ³ Midiho bolofei milolou idi o kediame gamani o kediakokou gue degediyo mei. Midiho kasagai milolou idi o kedianou gue degele idi. Na gue degeiye debabe, midiho bolofeinou milou basi, gamani kediage name bolofeyode tobolou ile.

⁴ Yobe, gamani o kediame Godiha dabai degedi o, na dogou guba, name bologuado dalayadomou. Kenou si na midiho kasagai milou babe, na gue degeyedei. Yobe, gamani o kediage aweki me bolou sagai ke tolou idibe, mou youwa ta tolou idiyo mei, Godiha gofou degeimou, diage midiho kasagai milou gadi o kediakokou hebe kasagai ke nele idi. ⁵ Kegei kaha degemou, di gamani o kedia hayedu dalaguame. Die ta keme defeido dume, kegeligi dia gofou degeba, dimokou hebe kasagai ke nele iye deba. Di dule-dugene, di gamani kedia ta dudi midiho keme bolodade tawame.

⁶ Kegei kaha yoenou ni sibidi selene kefemamou, gamani o kediakokou kuhe nedi. O kediame Godiha dabai degedi o kaha degemou, e dabai ke defeido dia dalaguadi. ⁷ Ni sibidi sele ta gamani o kediakokou nele sagai keme dou do dege nema. Sibidi sele kagei kagei ke kefema, gamani sibidi sele kefedi o kediakokou nema. Haba, ni o taha hayedu dalaguababe, e ta defeido duma. O taha hiye o degeibabe, ni e hu hebele foguma.

Di o sasai kediakokou solou do degeme

⁸ Ni bi ta yogokou nele sagai keme toto nema. Haba, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema. Yobe, o ta yogokou mogo degeli kahage Mosesha kuolou ta olou fei ke dulo sesedi. ⁹ Kuolou be, kou gue nalai dala keme ni kou tewe, Sasai hiyoubou, o hiyoubou hobou mou duma.

Kisim Bek 20:14

O hobou wodama.

Kisim Bek 20:13

Hiyoubou hobou mou duma.

Kisim Bek 20:15

O taha bi ke hobou tagadama.

Kisim Bek 20:17

Kuolou ta kou bou, ilo kelebou olou fei kaha e sibigebe tanou fei kou gue dala,

Na nousie tagadi sagai kenou tefe, nogo diakokou ne kengenou tagayedei.

Wok Pris 19:18

¹⁰ O koyoha o sasai kediakokou solou do degedi midiho ke milou gadi kahage, diakokou be midiho kasagai ta milou diyo mei. Kegeli o keme Mosesha kuolou ta olou feibe e tolou dala.

Di midiho dou do kenou seseme

¹¹ A nimokou midiho olou fei ke milou gamabeedei. Yobe, ifi sabiyei koume ni kou tewe. Ni yogou gua tiei kesigima. Di Kelesukou yomogou damaleyodele i kelege, Godiha di mamolou sawisie keme ahudo dege deleiye, kenou si ifi hagua hafei degei. ¹² Hulia, koume mei degeladi. Haba sabiyale hafei degeladi. Kegei kaha degemou, di midiho huliame milou gadi olou fei keme tou fogou ba, hohou kelege biyadi bimai olou fei kenou mala tou me. ¹³ Dige agali kelege suluguadi sagai kenou tefele suluguame. Tigi kolo huei gofou do nama fi totou degeba midiho kasagai ta milou gadame. Sasai hiyoubou, o hiyoubou de suluguali, tou e tagadi midiho kasagai ke ta milou gadame. Kona degeba, tae biyadame. ¹⁴ Kenou si, ni Hiye O Yesu Kelesukou damaleyodemaba, e biyadi bimai ke sagai dege tolou dalama. Tou e tagadi midiho kasagai ke sesele fimadama.

Di damaleyodei o sasai kedia midiho ke fidame

14 O ta kou damaleyodeiye, kenou si e damaleyodei nele mei debabe, ni o ke wolou folo dogou guma. Ta gehe gehe, o kaha tobolou ke ni file tae biyaba tobou dama. ² O tanou ta e damaleyodeibe nele do kaha, e nale olou fei nadi. Kenou si, o ta e damaleyodeibe nele mei kaha degemou, e gali nadiyo mei.

³ Nale olou fei nadi o kahage gali nadiyo mei midiho ke ta fileba, o kegei ke huyafei dege tobou da. O gali nadiyo mei o kahage nale olou fei nadi o keme midiho kasagai milou di oyode tobou da. O kene Godiha kou malamou wolou dala. ⁴ Na o taha dabai degedi o kaha midiho ke hobou file kasagayode tobou da. O keme nele dege tafalale deba, haba mihikou fiyale deba keme e Hiye Oha binou. Kenou si ta fiyale mei. Hiye Oha degeiye, eme nele do dege tafalale.

⁵ O taha fimai, sabiyei tabe sibige hiyedo, sabiyei ilo kele gabama folodoyode tawadi. Haba, o ta kahage sabiyei olou feibe tefeinou yode tawadi. O tanou tanou you e fimai ke tawale dugu, dou do debabe kenou seseyedei. ⁶ O taha e fiye sabiyei tanou tabe folodoyode tawababe, o keme Hiye Okou fimamou kege kuhe degeli. Nale olou fei nadi o keme Hiye Okou fimamou kege kuhe nadi. Yobe, o keme Godikou bolofeyode tobou mamou kuhe nadi. Nale olou fei nadiyo mei o kene Hiye Okou fimamou, nale ilo kele nadiyo mei. O kahane Godikou bolofeyode tobou di.

⁷ Di o taha ta e teli mei kelegebe, e fibou e tou bou keme younou e bi mei. Tolo iba kelegene, eme you e bi mei. ⁸ Di sosou dalagua kou legebe, dibe Hiye Oha e bi, emokou hohobou me. Haba di toubane, dibe Hiye Oha e binou kaha degemou, di emokou hohobou me. Kegemou, di kou le dalabane, haba toubane, dibe di

Hiye Ohā binōu. ⁹ Kegei kahā, Kelesu e tolo ilemōu, haba gehe degeibe, o sasaj tofigili meibōu, tofigiei o sasajbōu kedia die Hiye O degele domōu kuhe degei.

¹⁰ Nage ne mogohā midihō ke file, kasagajiyode tobōu da. Nogo keme huyafei degeda. Di olōu feibe Godihā e tā sale kokōu tafalaguale. ¹¹ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Ame Hiye O, mayōu kegenōu daladi o kahā degemōu, a damaledo tobolōu kuhe, sa sa o sasaj olōu fei amokōu haguasieba, yubu sugulo fiyaba, tamā dege name damaledo Godiyode tobolōu ile.

Aisaia 45:23

¹² Kegemōu, di o tanōu tanōu midihō di degele idi ke Godikōu kusigile tobolōu ile.

Dige di mogo diā midihō kasagaj kokōu fiasigemabeedema ta degedame

¹³ Kegei kahā degemōu, midihō, mogo diā milolōu keme di hobōu file, kasagajiyode tobōu dame. Di di mogo diā dogōu gubasi bolō. Haba, dige di mogo diā ame midihō kasagaj kokōu fiasigemabeedema ta degedame. ¹⁴ Hiye O Yesuhā degeiyenōu, mā fiye de feido tawalibe, Godihā dihile kokōu be nale olōu fei nadi keme bolofejinōu, kuolōu ta dala mei, nalenōu.

Kenōu si o tahā nale tabe kasagajiyode tawaibabe, nale keme o kokōu nōu kasagaj. ¹⁵ Kegei kahā degemōu, nage nale ta nogohā fiye nale keme Godihā kōu kuolōu majiyode tawai ke noubabe, name nogokōu solōu do degeiyo mei. Kelesube nogohā dowoye tolo i kahā degemōu, nā nale kegei kahā nogohā fi makoda. ¹⁶ Ni degele ili niōu bolofejidade tawale ili keme haba o iloye kasagajiyode tobouye. ¹⁷ Godihā wolōu daladi kahā sibige keme nalebōu huejbōu kahā bi mei. Godihā wolōu daladi midihō keme midihō doudo kebōu, mogo degedi kebōu, hohō degedi kebōu de olōu fei Duo Bolofejihā hehegieimōu tamā degedi. ¹⁸ O tahā midihō ke seseligi, Kelesuhā dabai degeibabe, Godihā e kokōu hohō degeiba, o ilo kelegene emokōu hohō degeba, boloyode tobolōu ile.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, dige mogo degedi midihō ke sesegaba, haba diyōu sie di damaleyodei ke yogokōu dedej sasagieiba sasagieiba deme. ²⁰ Ni nale kele ta tobōu gaba, Godihā dabai makodama. Nale olōu fei keme bolodo, nalenōu. Kenōu si nale ta nā nolū kahā degeiye, nogo mihikōu fiyoubabe, keme kasagaj hiyedo. ²¹ Nogohā nā galibōu tigi kolo huei gofōudo kebōu de nouba duguoba, e damaleyodei keme mihikōu fiyoubabe, nā ke hobōu nāda. Nebe, midihō ta kegei kene milōu da. ²² Nā damaleyodemamōu, ne fiye kage maj keme Godibōu nolōu nōu tewe. O koyo nā nōu degedi keme bolofejidade tawaibabe, ne duledu hagi ta dala mei, o kegei ke name hohō degedeyedei.

²³ Kenōu si o tahā fimaj boloy kege dalali, gali noubabe, o keme hebe kasagaj ke molōu, ege ta e damaleyodeiya ke nouyo mei kahā degemōu. Haba di midihō ta di damaleyodeiya ke milōu gadiyo mei keme midihō kasagajinōu.

Dige Yesu Kelesuhā fimajbōu e midihōbōu de seseme

15 Damaleyodei neledo dege dalagua o sasaj dige nele mei degele i kedia hagi degeiba dogōu gume. Di hobōu diyōu sienōu dogōu gudame. ² Di tanōu tanōu dige di mogo diā dogōu gume, midihō bolofei kenōu milōu gamabeedema. Die damaleyodei ke neledo dege dalamabeedema, di dedej sasagieme. ³ Di tewe, Kelesuhā yōusie ta dogōu gudiyo mei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Oe namokōu sidifi nele idi keme amokōu ne kōu nele idi.

Buk Song 69:9

⁴ Tā olōu fei, Godihā kuguokōu nalagai dala kahage dimokōu hehegie dala. Damaledo, Godihā tā kahage dimokōu dedej sasagieiba, di neledo dege dalaguale, Godihā dimokōu midihō bolodo degele ke dia dalamabeedema nalaj dala kuhe. ⁵ Godihā di dedej sasagiedibe, e degeiyenōu di neledo dege dalagua kahā degemōu, a tagalibe, nime yōunōu dogōu guo dalaba, Yesu Kelesuhā tagaiya ke ni fi tanōu dege dalaguale ke tagali. ⁶ Kegeiba, ni olōu fei fi tanōu degeba, di Hiye O Yesu Kelesuhā e Aye Godihā hu kenōu hebele fogumabadomōu.

Kelesuhā Juda obiyeibōu, sa sa ilo obiyeibōu de dogōu gu

⁷ Kegei kahā degemōu, ni damaleyodele i o sasaj kedia wōu maba, hohō dege dalamabeedei. Kelesuhā ni wolōu dalali, nimokōu hohō degedi sagaj kenōu tefele, nime niōu sie yogokōu hohō degeiba hohō degeiba deme. O sasaj kedia ni midihō kege degeiba duguobabe, Godihā hu hiye dege hebele fogulo ile. ⁸ A nimokōu tobolōu kuhe, Kelesu e hagua, dabai degeibe, eme Juda obiyei kedia † dogōu guo dabai degei. E ke degei kahage Godihā afu kōu tobou keme damaledo tayodemōu hegi. Damaledo, Godihā Juda o die kōu guai o kediamokōu habage degeleyodema makaibe damaledo tamā degei kehe. ⁹ Haba, Kelesu e haguei kahā yo tabe sa sa ilo obiyei kedia Godihā habaguguei ke duguoba, Godikōu hohōbōu mabadomōu kuhe haguei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Kegei kahā degemōu, a sa sa o sasaj kedia dihile kokōu namokōu bolofejiyode tobolōu ba, ne hu hebele fuguoba die feile.

2 Samuel 22:50

¹⁰ Tā tabe kōu gue nalaj dala, Sa sa o sasaj nime Godihā o sasaj kedia bōu de dogōu guoba hohōbōu ma.

Lo 32:43

¹¹ Haba tā tabe kuhe,

Sa sa o sasaj ni olōu fei Hiye Ohā e hu hebele foguma. Sa sa obiyei olōu fei ni emokōu bolofejiyode tobōu ma.

Buk Song 117:1

¹² Tā tabe Aisaiahā kōu gue tobou,

† Grik taege "kolo diafigidi o kedia"-yodili.

Jesihā sosōu † kokōu ge, wolōu daladi hiye o taha hagua, sa sa obiyei olōu fei wolōu dalale. Sa sa o sasaj olōu fei kediage o kaha hagua, diāmokōu midihō bolodo degele ke dia dalaguayodei.

Aisaia 11:10

¹³ Dibe Godihā dimokōu bolodo ta degeleyodema maka degei ke dugulamōu dia dalagua. Age nime Godikōu damaleyodema, hohō hiyedo degeba bologuado dalaguale ke tagali. Kegeibasi, Duo Bolofejihā neleya ke, nime Godihā bi bolodo ta neleyodei ke mōu laba, neledo dege dia dalaguale.

Polhā dabai yōu degedi kaha tā kebōu, haba sa Rom o kediāmokōu agali bolofejiyodene tobou

(Tā Hiye 15:14–16:27)

Polhā dabai yōu degeli kokōu hohō degei

¹⁴ Mā mogo diama, a damaledo tawalibe, nime midihō bolofej milōu gadi o sasaj, tewene hiyedo dala kaha degemōu, nige niōu sie yogokōu hehegieiba hehegieiba delenōu. ¹⁵ Kuguo, a nimokōu nalama nelī kōume ilo kelebe huyadefei neledo. Kenōu si a kōu nalaj kelegebe a ta guē degeli mei. Ni totōu degeiye domōu a kege kuhe nalaj. Yobe, Godihā amokōu solōu do degemōu, ¹⁶ e tobōu mōu, a Yesu Kelesuhā dabai degedibe, sa sa obiyei kediāmokōu Godihā tā uwo bolofej ke hehegiemōu sulu. Ame mogōu du daladi o sā dege sulugi, sa sa ilo o sasaj mōuma hagua, Godikōu nedi. Kegeiba, Duo Bolofejihā degeiye, diame Godihā o sasaj degeiba, yōu wōu ma hohōbōu yadomōu.

¹⁷ Kegemōu, a Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalali, Godihā dabai degeli kaha degemōu, a hohō degeli kuhe. ¹⁸ Age tā hiye ta tobolōu sagaj mei, a kōu guenōu tobōu ladi, Kelesuhā degeiye, a dabai degedibe, sa sa obiyei kediāmokōu hehegie siadi. Kegeiba, o sasaj kediane Godihā tā ke duloba sesemabadomōu. ¹⁹ A dabai ke degeimōu be, Duo Bolofejihā neleya ke a o sasaj dihiye kokōu midihō gehē gehē ke milōu mōu siei. A kege siadibe, a sa Jerusalemkōu ge yomogōu mōu, Kelesuhā degei kaha tā uwo bolofej ke sa sa olōu fei keleya ke tobōu mōu sulugi, sa Ilirikumkōu felei. ²⁰ A tā uwo bolofej ke hehegiedi kelegebe, a sa sa, o sasaj Kelesuhā hu tewe meiya kenōu hehegie tobolōu sagaj degeli. Damaledo, o tae moutima fogōu ba kokōu a moso togolobe dafa. ²¹ Kenōu si, age Godihā kuguokōu nalaj dala sagaj kenōu tefele degelamōu,

O sasaj, yōu degei kaha tā afu ta dulo ili mei kediage eme dugulo ile. Tā uwo bolofej ke ta dulo ili mei kediage defeido tawale ile.

Aisaia 52:15

† Jesihā sosōu - O Jesibe hiye o Devithā e aye.

Polhāge sa Rom o kediā duguo fogōu ba hobōu, ise sa Spenkōu kuhe ile ke tagai

²² Dabai a degedi kahage, a akogudi kaha, a nimokōu toto ili mei. ²³ Kenōu si a sa kōu leya dabai degega siadibe ifi mei degei. Sadebe sudo mei degemōu haguei kelegebe, a ni dugulo sagaj hiyedo degedi. ²⁴ Kegemōu, a sa Spenkōu ilebe, a ali duo kele sa Rom o nibukōu duguoba, huyadefei dogōu guo dalali, ni a dogōu guba hobōu, ise sa Spenkōu kuhe ile.

²⁵ Kenōu si a kōu bōu gefei sa Jerusalemkōu ileba, Godihā o sasaj, sa ke tie kediā dogōu gulamōu. ²⁶ Yobe, damaleyodele i o sasaj, sa Masedoniabōu Akaiabōu duo kile dalagua kediage bi mei o sasaj kediā dogōu gulamōu, sele kefema, Godihā o sasaj sa Jerusalem tie kediāmokōu neleyodele i. ²⁷ Sa sa o kediā diōu die fimaiyenōu sele ke kefema nele ibe bolodo. Yobe, afu Juda o kediage Godihā bi bolofejido ke diāmokōu kōu nele i kaha degemōu, a tawalibe, sa sa o kediage tōu dogōu gudi bi bolodo ke kefema, Juda o kediāmokōu kuhe nelamōu degelibe bolodo.

²⁸ A sele ke sa Jerusalem o sasaj kediāmokōu nele fogōu ileba, ali duo kele sa Rom o nibukōu duguo fogōu ba, ise sa Spenkōu kuhe ileyodei. ²⁹ A tewe, a nimokōu ile folobe, a bi bolofej, Kelesuhā amokōu neji ke tolōu foloba, nimokōu hiyedo nemōu ile.

³⁰ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Duo Bolofejihā degeiye, di olōu fei mogo degei kaha degemōu, ni Godihā a dogōu guyedema neledo dege diho bagā tobōu ma. ³¹ Sa Judia o ilo, Yesukōu damaleyodili mei kediā a walamōu degele idi kaha degemōu, ni Godihā a dogōu guyedema diho bagā tobōu ma. Haba tabe, Godihā o sasaj, sa Jerusalem tie kediāmokōu be a sele ke neiba duguoba, diā hohō degemabadeba diho bagā tobōu ma.

³² Kegeiba, Godihā tagaiya ke a hohō dege ile, ni geleguoba, diyōu fei misiholo duwoguale.

³³ Godi eme bologuado daladi kaha obōu. E nibōu de dogōu guo dalale. Damaledo.

Polhā o sasaj kediāmokōu agali bolofejiyode tobou

16 A damaleyodei sasaj, di mogo Fibi eme midihō bolodo milōu di sasajiyode tobolōu kuhe. Sa Senkria kokōu be, eme damaleyodele i o sasaj dogōu guo dabai degedi. ² E nimokōu foloubabe, ni Hiye Ohā huya ke bologuado wolōu dalamabeedei. Midihō keme bolofej, Godihāge yōu e o sasaj di milōu mabeedei. E hagi ta degeibabe, ni hiye dege dogōu guma. Yobe, eme o sasaj sudo dogōu gudi sasaj, a ne kōu dogōu gudi kaha degemōu.

³ Ni sasaj Prisila dilie e mā Akwila diliemokōu agali bolofejiyode tobōu ma. Diliebe Yesu Kelesuhā dabai ei tanōu degele idi. ⁴ Dilie a dogōu gulamōu degeligi, kōu tofigile sagaj ke fogou. Kegemōu, a diliemokōu bolofejiyode tobolōu kuhe. Haba, damaleyodei o sasaj, sa sa tie kediane bolofejiyodele idi. ⁵ Damaleyodele i o

sasaj, dilie mosokou kefegulo idi kediamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

Haba ma mogodo, o Epainetus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Sa Esia duo kilebe eme ebukou do Kelesukou damaleyodei o.

⁶Haba sasaj Maria † emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ni dogou gulamou dabai hiyedo kou degedi.

⁷Haba o Andronikusbou sasaj Juniasbou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe ei huti tanou. Ame didio mosokou dalamou be, diliene deleigui. Ta bolofei-mala-suluguadi-o kedia duo kilene dilie hu dala. A damaleyodili mei kelege, dilie diliebukou Kelesukou damaleyodele i.

⁸Haba o Ampliatus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ma mogodo, Hiye Obou de dogou guo dala kah degemou.

⁹Haba o Urbanus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme Kelesuha dabai dibou de degedi.

Ma mogodo, o Stakis, emokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹⁰Haba o Apeles emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Di eme Kelesu sesele siadi oyodele idi.

Haba o Aristobulusbou e sosou diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹¹Ni o Herodion emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Elebe huti tanou.

Haba o Narsisusbou e sosou, Hiye Oh bi degele ibou olou fei diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹²Ni sasaj Trifinabou sasaj Trifosabou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe Hiye Oh dabai hiyedo degele idi.

Haba ma mogo ta, sasaj Persis emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Ene Hiye Oh dabai hiyedo kou degedi.

¹³Ni o Rufus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme o bolofeido, Hiye Oh makai. Haba e adiou, ma adiou sagai dege dala, emokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹⁴Ni o Asinkritusbou, o Flegonbou, o Hermesbou, o Patrobasbou, o Hermasbou, haba damaleyodele i o ilo diabou de dalaguabou olou fei diamokou agali bolofeyode tobou ma.

¹⁵Ni o Filologusbou sasaj Juliabou, haba o Nerusbou e bobasibou, haba o Olimpasbou, haba Godiha o sasaj diabou de dalaguabou olou fei diamokou agali bolofeyode tobou ma.

¹⁶Godiha o sasaj nige niou sie yogo nogou ba nogou ba dema.

Sa sa o sasaj olou fei, Kelesukou damaleyodele i kedige nimokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

† Sasaj keme Maria ta, Yesuha adiou mei.

O ilo kedia degeiye, damaleyodei o sasaj kedia duo kele file idi

¹⁷Mogo diama, a ta neledo dege nimokou tobou ladi. Ogou gai egei tobou di o kediamokou be niou tawaibou. O kedia di egei dudi ke tou fogou ba, egei gehu dumabeedeibabe ni ta dudama. Ni ilo kele die ta seseiye deba, o kegele i ke ahu dege dalama.

¹⁸Damaledo, o kegele idi kedigame di Hiye O Kelesuha dabai degele idiyo mei. Diou die tou e tagaiya kenou dabai degele idi. Ta sebe degemou, ogou gai egei tobolou idi keme o sasaj tewe mei kedige wa, damaleyadele idi. ¹⁹Kenou si nime Godiha ta dulo sesediyodele i keme sa sa o sasaj olou fei kou dulo i kah degemou, a nimokou hoho degeli. A nime midihobolo olou fei ke tawamabadomou tagali. Ha, midihobolo kasagai milou gadi keme tawadamabadomou tagali. ²⁰Godi eme bologuado daladi kah obou. E degeiye, ni Tamabe tofoguou ba, tuema, mih dilemou ebeguladi.

Di Hiye O Yesuha habagugueibe nibou de dalale.

O ilo kedia sa Rom o kediamokou agali bolofeyodele i kah ta

²¹Ele dabai tanou degedi o Timotihai nimokou agali bolofeyode tobolou. Haba ma huti o Lusiusbou Jesonbou Sosipaterbou, diane nimokou agali bolofeyodele ili kuhe.

²²Ame o Tertius. A Polhai tobou mou kuguo kou kuhe nalolu. A Hiye Oh huya ke nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe.

²³⁻²⁴O Gaius ene nimokou agali bolofeyode tobolou. Ege ame e mosokou bologuado dia dala. Haba damaleyodele i o sasaj, sa kou le tiene olou fei e bologuado dia daladi.

Gamani sele dia daladi o Erastusbou, o di mogo Kwartusbou diliene nimokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

Di Godiha hu hebele fogume

²⁵Godiha degeiyenou si ni damaleyodeibe neledo degele. Ta uwo bolofei, a tobou di kahage kegenou hehegiedi. Yesu Kelesuha degei kah ta keme afuge mogogou deleiye, ²⁶kenou si ifi Godiha degeiye, tama degei dala kuhe. Godi you kegenou daladi, e habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou tobou mou dia nalagai kenou be, ifi ei hehegie tobolou ili kuhe, sa sa obiyei olou feido damaleyodema, e ta ke dulo sesemabadomou. ²⁷Damaledo, Godi enou si tewe hiyedo folodo. Di Yesu Kelesuha degei kenou fimaba, sawisie olou feibe Godikou nou hohobou me. Damaledo.

1 Korin

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Sa hiye Korinbe sa Grik kile delei.

Pol ɛme sa Efesuskōu dalali, damaleyodei o sasaj, sa Korin tie kediamokōu nalāma neĭ. Afu, kuguo kōu nalali mei kelege, Polhā die sa kele kōu ile dalali, Yesuhā degagai kahā tā ke diāmokōu hehegie tobou. (Dabai 18:1-17 kene dugu.) Hehegie tobōu mōu be, o sasaj ilo kele damaleyodele i.

Kegemōu, Pol ɛ tōu fogōu fogōu imōu, damaleyodele i o sasaj kediā hagi hiyedo dugulo i. Hagi hiyedo dugumōu, o ilo kelege ile, Polkōu tobolōu i. Tobolōu imōu dulomōu, kuguo kōu diāmokōu egele tobolōu mōu kuhe nalāma neĭ.

1 Korin 13, Yesukōu damaleyodele i o sasaj sudo kediā nalāi ke tagale ili. Yobe, tā kahā sibigebe kōu gue, di diyōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi keme midihō bolodo Godihā dimokōu neĭ dala keheyodei.

Kuguo 1 Korin kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1–4

Damaleyodele i o kediamē tae ta biyaba, diōu die hū hebele fogudamabeedei.

Tā Hiye 5–6

Midihō kasagaj, damaleyodele i o sasaj kediābōu de dala keme diōu doṡsusumabeedei.

Tā Hiye 7

Polhā obōu sasajbōu hulomōu daladi kahā tā ke tobou.

Tā Hiye 8–10

Damaleyodei o sasaj kediāge gali, o tae ogōu gai godikōu neĭ keme de nalā ile?

Tā Hiye 11–14

Polhāge neĭ, Duo Bolofejihā solōu do nēmōu i kebōu, haba sosi mosokōu kefeguo dabai degedi midihō bolodo kebōu de hehegie tobou.

Tā Hiye 15

Tofigile i o sasaj kediā haguā gehe degele ile.

Tā Hiye 16

Polhā dabai ɛ degeleyode tawai ke tobou.

Damaleyodele i o kediamē tae ta biyaba, diōu die hū hebele fogudamabeedei

(Tā Hiye 1–4)

¹ Ame Pol, Godihā yōu tagaiyenōu ā haguīsamōu, ame Yesu Kelesuhā tā-bolofej-malā-siadi-oyode-ma makai dala. O Sostenes, di mogo, elege kuguo kōu nalolu kuhe. ² Sa Korin o sasaj Godikōu damaleyodei diāma, nĭmokōu ele kuguo kōu nalāma nelĭ kuhe. Yesu Kelesuhā degeiye, nĭme Godihā bi bolodo degei dala. Nĭbōu, haba sa sa o sasaj, di Hiye O Yesu Kelesuhā hū hebele fogulo idi kediamokōu bōu, Godihage nĭme mā bi bolodo degemabeede tobou. Yesu Kelesube di Hiye O, haba sa sa o sasaj diāne die Hiye O. ³ Di Aye Godi-

bōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nĭmokōu habagugueiba, nĭme bologuādo dalamabadomōu.

Polhā Godikōu bolofejiyode tobou

⁴ A mā Godikōu bolofejiyode tobōu di, ege nĭ habaguguemōu, Yesu Kelesu neĭ kahā degemōu. ⁵ Yesu Kelesuhā dogōu guyenōu, nĭme Godihā tā hehegiedi tewe. Haba ɛ tewe bolō hiyedone nĭbōu de dala. ⁶ Yobe, Kelesuhā degei kahā tā ei nĭmokōu hehegie tobou keme nĭ kōu damaledo-yodema dalagua kehe. ⁷ Nĭ damaleyodema, Hiye O Yesu Kelesuhā tamā degeiba dugulo ke dia dalabe, Duo Bolofejihā neĭ daga daga keme nĭme ta mei degeiyo mei dala kehe. ⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuhā nĭmokōu dedej sagiba, nĭme neĭdo dege ibe deba, sawisie, ɛ bohōlōu mā haguale kelege, midihō kasagaj milōu ga idi kahā hebe keme ɛ nĭmokōu ta neĭ mei. ⁹ Godihā yōu degeleyodei keme ɛ doṡdo degedi. ɛ Dihi Yesu Ke-

Iesu, ɛme di Hiye O, ɛge n̄bōu de dogōu guomōu dala kehe.

Damaleyodele i o sasaj̄ kediā fī tanōu mei, filemōu bolou degei

¹⁰ Mogo diāma, a n̄imokōu nele dege tobolōu be, di Hiye O Yesu Kelesuhā h̄uya ke n̄ime fī tanōu degemabeede tobolōu. Fileba, bolou degedama. Fī tanōu degeba, fī tanōu fei m̄ama. ¹¹ Mogo diāma, a o Kloehā sosōu diāge n̄ime t̄ae biya idiyode tobolōu imōu du. ¹² A tobolōu kahā yobe kōu gue, n̄i sa kile tie o ilo kelegebe o Pol sesele iliyode tobolōu idi. Haba n̄i o ilo kelegebe o Apolos sesele iliyode tobolōu idi. Haba o ilo kelegebe o Pita sesele iliyodele idi. Haba ilo kelegebe Kelesu sesele iliyodele idi. ¹³ A n̄imokōu yodugalamōu, Kelesuhā ɛ tōu be kagima fi dala? Kegeli mei. Hebe fufuguomaj̄kōu teibe, a n̄i dowoye tolo i? Kegeli mei. N̄i fafeleya tofolōu i keme, n̄i Pol m̄a h̄uya ke fafeleya tofolōu i? Kegeli mei. ¹⁴ A o Krispusbōu o Gaiusbōu nōu fafeleya degei. N̄i o s̄udo a fafeleya degeli mei keme bolō, kegei kahā degemōu a Godikōu bolofeyidili. ¹⁵ Kegeligi, n̄i kile o tahā ɛme Polhā h̄uya ke fafeleya tofouyode tobouye. ¹⁶ A totōu degei. O Stefanasbōu, ɛ sosōu bōu dene a kōu fafeleya degei. Haba o ilo kelene a kōu fafeleya degei debane, ɛge tawaiyo mei. ¹⁷ Kelesuhā a tobōu mōu Hagueibe, a fafeleya degedi dabai degeyede tobōu mōu hagueli mei. Ame t̄a uwo bolofei k̄enōu tobōu yedeimōu kuhe Haguei. K̄enōu si, t̄a keme hehegie totobōu mōu siayedeimōu Hagueibe, a sa sibige tewe o kediā tobōu di sagaj̄ kege tobōu diyo mei. Kegeligi, Kelesuhā hebe fufuguomaj̄kōu tolo i keme sibige mei s̄a degeiye domōu.

Kelesu ɛme Godihā dedej̄nōu

¹⁸ Damalēdo, o makolo ile o kediā tobolōu idibe, hebe fufuguomaj̄ kahā t̄abe sibige ta meiyode tobolōu idi. K̄enōu si, Godihā mamolōu o sasaj̄ diyōu nōu si tewe, hebe fufuguomaj̄ kahā t̄a sibige hiyedobe, Godihā yōu ɛ dedej̄nōu dala. ¹⁹ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala,

Tewe o kediā tawagai keme a makouba mei degele. Sa sibige fī gofōu o kediā fī gofōu kene a hebele filou-ba mei degeleyodei.

Aisaia 29:14

²⁰ Sa sibige kuokōu † tewe o kediāme kou? Kuolōu yo du o kediāme kou? Fī gofōu degele i o kediāme kou? O kegele i obe meido. Godihā sa sibige kahā tawagai keme sibigebōu mei, totōu degele i o kediā t̄ayodili.

²¹ Godihā ɛ tewebe hiyedo, sa sibige tewe olōu feibe gabama folodo. O sasaj̄ kediānōu be Godi tawale sagaj̄ mei. Tawale sagaj̄ mei kahā degemōu, Godihā a ta maka degei, o sasaj̄ mamōu lamōu. Eine a kahā t̄a ke hehegiedi. Damaleyodele ili mei o kediāsi ei t̄a keme totōu degei t̄ayodele idi. ²² Juda o kediā midihō gehe

† 1 Korin kuguo kuokōu be, Polhā sa sibige o sasaj̄yode tobōu dibe, t̄a kahā sibigebe Yesukōu damaleyodele ili mei o sasaj̄yode tobōu di.

gehe milōu gamabeede tobolōu idi. Grik o kediāge tewe k̄ebōu de t̄anōu hehegie tobōu mabeedene tobolōu idi. ²³ Einōu si †† Kelesuhā hebe fufuguomaj̄kōu tolo i kahā t̄a k̄enōu hehegie tobōu mōu be, Juda o kediā dafa idi. Sa ta o kediā eimokōu n̄ime totōu degele i oyodele idi. ²⁴ Godihā makai o sasaj̄, Juda tiebōu Grik tiebōu dige tewe, Godihā Kelesu tobōu mōu Hagueibe ɛ yōu ɛ nelebōu twebōu de hegi. ²⁵ Sa sibige kōu le o kediāge Godihā tewebe totōu degeiyodele idiye, k̄enōu si Godihā ɛ tewebe hiyedo folodo. Sa sibige o kediā tawagai huyadefei. Godihā nele, oe huyadefeyodele idi, keme nele hiyedo. Sa sibige o kediā nelebe huyadefej̄nōu.

²⁶ Mogo diāma, afu, Godihā n̄i haguismōu, yomogou damaleyodele i kelegebe, n̄ime sa sibige o sasaj̄ kediā dih̄ile kokōu tewe obe s̄udo meidade tawama. N̄ime nelebōu obe s̄udo mei. H̄ubōu o sasaj̄ine ta s̄udo mei. ²⁷ Sa sibige o die dih̄ile kokōu totōu degei o sasaj̄ kediāme Godihā makai, sa sibige tewe o kediā sidifi degemabadomōu. Sa sibige o sasaj̄ye nele meiyodele idi keme Godihā makai, nelebōu o kediā sidifi degemabadomōu. ²⁸ H̄ubōu mei o sasaj̄, sa sibige kuokōu oe mabōu nōu degele idi kediāme Godihā makai. Haba h̄ubōu o sasaj̄ kediāme Godihā makali mei, mōu yōuwa dalaguayodei, sa sibige kōumaha nele ke mei degeiba dugumabadomōu. ²⁹ Kegei kahā degemōu, Godihā dih̄ile kokōu be o sasaj̄ di diyōu di h̄u ke hebele fogudame. ³⁰ Godihā degeiye, n̄ime Yesu Kelesubōu de dogōu guo dala. Tewe, Godihā dimokōu nei kahā ɛ yobe Kelesu ɛnōu. Kelesuhā degeiyenōu, dibe Godihā yōu ɛ bi, ɛ dih̄ile kokōu d̄oɔdo o sasaj̄ degei dalagua. Damalēdo, Kelesuhā degeiyenōu, Godihā di mamōu kahā degemōu, midihō kasagaj̄ kahā hebe keme di ta molōu meido. ³¹ Kegemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala k̄enōu sesame, O tahā yōusie hohōbōu lababe, ɛ yōu ɛ h̄u ke hebele foguda, Hiye Ohā h̄u k̄enōu hebele foguyedei.

Jeremaia 9:24

Polhā sa Korin o sasaj̄ kediā Yesu Kelesukōu damaleyodele i ke tobou

2 Mogo diāma, a afu ile, n̄imokōu folomōu, Godihā mogogou t̄a ke hehegie tobōu dibe, a tewe o kediā t̄a gehe gehe tobolōu idi sagaj̄ kege ta tobōu diyo mei. ² A n̄ibōu de deleibe, fībe tanōu fei, Yesu Kelesuhā degei k̄enōu m̄amōu, ɛ hebe fufuguomaj̄kōu tolo i kahā t̄a k̄enōu tobōu di. ³ A n̄i dih̄ile kokōu tefeibe, ɛme nele mei. A guɛ degemōu, dio kolo tefeile. ⁴ Tafalalibe, a sa sibige tewe o kediā n̄i fī bohōu yadomōu t̄a sebe degedi sagaj̄ kege ta hehegie tobōu diyo mei. ɛge Duo Bolofeiha neleyanōu hehegie tobōu di, n̄i m̄a t̄a damaleyodemabadomōu. ⁵ O di tewayenōu n̄i damaleyodei ke tamā degeli keme a dafai. Godihā dedej̄yenōu n̄i damaleyodei ke tamā degeli keme a tagai.

†† Polhā eiyodilikeme yōubōu, Godihā dabai degedi o ilo kelēbōu de. Tabe Sostenes s̄a degei (1:1). Haba tabe Timoti s̄a degei (4:17).

Duo Bolofejihā dimokōū fimajibōū tewebōū bolofei ke nei

⁶ Godihā tewe keme eige fi hagua i o sasaj kedi- amokōū nōū hehegie tobolōū idi. Tewe keme sa sibige tewe mei. Sa sa hiye o kedia, die tewe sagaj ke ei ta to- bōū diyo mei. O tewe kegele i kedia me mei degeladi. ⁷ Ei hehegiendi keme Godihā tewedo, afu oe ta tawali mei, mogogou delei. Bi ta milōū li mei kelege, Godihā yōūnōū di wolōū foloba, e hebeni hohō kokōū do- goguloyode tawai. ⁸ Godihā fimaj keme sa sa hiye o kedia ta tawale ili mei. Tawale i debabe, hebeni hohō kahā e obōū do, di Hiye O, eme dia hebe fufuguo- majkōū ikoke degele ili mei. ⁹ Tā ei hehegie tobōū di keme Godihā kuguokōū be kōū gue nalaj dala, O tae ta dugudiyo mei, kihiyoyene dudiyo mei, o fi- majiyene ta tawadiyo mei keme Godihā afudo yōū kege kōū tawale fogōū dalali, o sasaj emokōū hohō degele idi kediamokōū nelamōū degeliyodei.

Aisaia 64:4

¹⁰ Tā keme Godihā e Duo Bolofejikōū hegimōū, ege eimokōū hehegieimōū tawale ili kuhē. Yobe, Duo Bolofejihā mogogou dala olōū fei ke kolugi, Godihā fi- maji duledune dugudi. ¹¹ O tae o tahā fimaj ta tawaiyo mei. O yōū e fimaj kenōū si tewe. Nebe kenōū tefei, Godihā Duo Bolofej yōūnōū si Godihā fimaj ke tewe. ¹² Eibe sa sibige kahā duo ke mōū li mei. Godihā yōū e Duo Bolofej ke nei, ei bi olōū fei Godihā eimokōū solōū do nei ke tawamabadomōū. ¹³ Godihā nei kahā tā ke tobolōū be, ei sa sibige kōūmahā teweya ke tobōū diyo mei, Duo Bolofejihā eimokōū hehegiei tā damale- do kenōū tobolōū idi.

¹⁴ Godihā e Duo Bolofejibōū de dala mei o kedia e bi Godihā nei keme dafa idi, dia e keme totōū degeimōū, sibige meiyade tawale idi. Dia tawaiyo mei kahā yobe kōū gue, Duo Bolofejihā diamokōū hehegieiyo mei kahā degemōū kuhe kege tawale idi. ¹⁵ Duo Bolofejibōū de dala o kedia si midihō kasagajibōū bolobōū de figadi ke tewe. Ha kenōū si, Duo Bolofejibōū o kedia midihōbe o tae ta file sagaj mei. ¹⁶ Godihā kuguokōū be kōū gue nalaj dala,

O tahā Hiye Ohā fimaj ke tawagamaba, ege Hiye Okōū de hehegile sagaj? O tahā kege ta degele sagaj meido.

Aisaia 40:13

Dinōū si Kelesuhā fimajibōū de dala.

Sosikōū dabai degedi kediamē Godihā dabai degedi o sasaj

3 Mogo dia ma, afu, a nimokōū hehegiei kelegebe, nime Duo Bolofejihā midihō ke sesele ili mei. Nime tōū e tagadi midihō ke sesele idi o sasaj dalaguamōū, a nimokōū kuhe hehegiei. Nime dihi diē sā degei, Kelesuhā degei kahā sibige keme ni ta tawale ili mei. ² A nimokōū kōū hehegiei keme a bu sā degei kenōū nei. Nalē gofōū degei keme ni toto ta nalē sagaj mei delei. Ifine, nime nalē gofōū degei ta nalē sagaj meido dala. ³ Nime ni tōū e tagadi midihō kasagaj keme ta tōū fo-

gōū li mei. Yobe, ni niōū sie yogokōū kona degeimōū kona degeimōū dele idi. Haba taene biya idi kahā degemōū, a tawalibe, ni tōū e tagadi midihō kasagaj ke sesele idi. Midihō damaleyodele ili mei o sasaj kedia milōū ga idi keme nime milōū ga idi. ⁴ Damaledo, ni kile tie o ilo kelege tobōū dibe, eibe Pol sesele iliyodele idi. Haba ni kile tie o ilo kelege ei Apolos sesele iliyodele idi. Midihō kegei keme damaleyodele ili mei o sasaj ke- dia milolōū idi.

⁵ Ni defejido tawale fimama. Apolos eme koyo? Pol ame koyo? Elebe dabai degele idi onōū. Hiye Ohā el- emokōū dedej esofej esofej neimōū ya, dabai ta, dabai ta de degele imōū, ni Hiye O Yesukōū damaleyodema dalagua kehe. ⁶ Ame segei hou sogodi o ke sā degei. Haba Apolos eme segei huei nedi o ke sā degei. Kenōū si, Godihanōū degeiye, segei hou keme folo hiye degeli. ⁷ Segei hou sogodi o keme hūbōū mei. Huei ne- di o keme hūbōū mei. Godi enōū si hūbōū dala, yobe e neleyenōū segei hou ke hiye degemōū ili. ⁸ Segei hou sogodi o kebōū, huei nedi o kedilie dabai degele idibe, fi tanōū fei dege degele idiye, ha dabai kahā hebe ke molōūbe esofej esofejinōū malā ile. ⁹ Elebe Godihā dabai degele idi o. Godibōū de dabai degele idi. Nime Godihā hebe hai sa sā degei.

Sosikōū dabai degedi obe mosō togodi o ke sā degei

Nime Godihā e mosō, yōū togoulu kehe. ¹⁰ Godihā a habaguguegumōū, ame mosō togodi bose ke sā degei, moutima fogōū mōū, o tahā mosō mouti tage- tōū togoulu kehe. O koyo dia mosō togoubabe, defej- do togoma. ¹¹ Moutima fogou ke haba o ta nā igile muguoba, haba mouti gehē ta fogōū da. Moutima fo- gou keme Yesu Kelesu enōū. ¹² Mouti tagetōū mosō togolo idibe, o ilo kediamē sele igi golye mosō togolo ili. Ilo kediamē sele igi silvaye togolo ili, ilo kediamē se- le igi kuidihō fai degeiye togolo ili, ilo kediamē hebeye togolo ili, ilo kediamē dioye togolo ili, ilo kediamē hiye dioye togolo ili. ¹³ Kegei degemōū, mosō olōū fei to- gogama mei degeiba, sawisie Godihā o sasaj di tā sale kelege, dabai di degele i keme Godihā douye tefega dugulo, dabai bolō, he kasagaj deba ke tefega duguo- ba file dala. ¹⁴ O e mosō douye nalj mei keme e hebe bolō ke molōū. ¹⁵ O e mosō douye olōū fei nāma mei degei debabe, eme dabainōū degei. Hebe bolōdo e ta molōū mei. E dabai makoma mei degele, ha kenōū si yōū eme makolo mei. O keme mosō douye noumōū, o tae figamōū, figikōū dogogu ke sā degei dalale, bibōū mei.

Nime Godi yōū e mosō

¹⁶ Nime Godi yōū e mosō. Godihā Duo Bolofejihā ni duledu dala keme ni tawaiyo mei? ¹⁷ O tahā Godihā mosō ke makoubabe, Godihā o kene makolo. Yobe, mosō keme Godi yōū e mosō kahā degemōū. Mosō keme ni.

Sa sibige o kediã hu hebele fogudame

¹⁸ Ni njõu sie ogõu gadama. Ni kile o tahã yõusie eme sa sibige tewebe hiyedoyode tawaibabe, o keme fi bohõu yede. E fi bohõu ba, damaleyodili mei o sasã kediã dihile kokõu be eme totõu degei o sagã dalaba dugulo. Kenõu si Godihãge eme tewe oyode tobolõu. ¹⁹ Yobe, Godihã dihile kokõu be sa sibige tewe keme ta hiye mei. Godihãge sa sibige kõuhã tewebe totõu degeinõu yode tawali. Damalẽdo, Godihã kuguokõu be kõu gue nalã dala,

Tewe o kediã ogõu gadi midihõ ke milõu goumõu be, Godihãge salemãye tõu di sagã kenõu tefele tõu lamõu ama dala.

Jop 5:13

²⁰ Haba tabe,

Hiye Ohã tawadibe, tewe o kediã fimã idi keme sibige meidade tawadi.

Buk Song 94:11

²¹ Kegei degemõu, ni sa sibige o ei hu ke hebele fogudama. Damalẽdo, bi olõu feibe ni bi. ²² Damalẽdo, Pol a, Apolos, Pita eibe ni mogonõu. Sa sibige kene ni binõu. Fjõu dalagua kebõu, tofigile i kebõu, ifi kõu bõu gebõu, habage sawisiale kebõu debe olõu fei njõu ni binõu. ²³ Njõu sibe Kelesuhã e bi. Kelesube eme Godihã bi.

Hiye O yõunõu e dabai degele idi o sasã kediã figale

4 Kegei degemõu, nige eibe Kelesuhã dabai degedi o, Godihã ta mogogou ke dia dalaguadidade tawama. ² Dabai degedi obege e bosehã ta ke dulo seseyedei, e bosehã e dafaiye domõu. ³ Kelesuhã dabai, a degedi keme ni fileba, hebe kasagã ke amokõu nelebe tabõu mei. Ta sai fidi hiye o tae a ta salene tabõu mei. A dabai degedi ke mayõusie ta file mei. ⁴ A tawalibe, a midihõ kasagã ta milõu li meidade tawaliye, kenõu si sa sibige kuokõu ge ame dõudo oyode tobolõu mei. Hiye O yõunõu tawaga filesi bolõ.

⁵ Ta sale hiyebe you kahã degemõu, ni yogo toto ta file tobõu dama. Hiye Ohã haguale kenõu baha duwoma. Hiye Ohã haguale kelegebe, huliã kodu mogogou dala keme olõu fei hohõ kokõu tamã degele. O sasã kediã fimã kene tamã degele. Kelegenõu be, Godihã die midihõ milõu gadi kahã hebe ke dimokõu nemõu ile.

Sa Korin o sasã kediã diõu die hõnõu hebele fogulo i

⁶ Mogo diãma, Apolos ele dabai degele idi kamahã ta makai, a kõu hegi kokõu defejido fimãma, ni Godihã kuguokõu nalãgai ke ta gobõu dama. O tahã hu kenõu hebele foguoba, haba o tahã hu ke huyafei degedama. ⁷ Mogo tanõu tanõu diãma, o koyohãge nãme hiye o degeyede tobolou? Nãme hiye o mei. Bi olõu fei nã dala keme Godihã nã solõu do degemõu nei. Nã nã hu kadegeimõu hebele foguya?

⁸ Nime guokõu hiyedo degeiyodele ili. Haba bi hiyedone dalaguayodele ili. Ni njõu sie nime hiye o hõbõu yodele ilibe de damalẽ, ha gulokou? Nime hõbõu o

bolõ debabe, di olõu feine hõbõu onõu dalame. ⁹ A tawalibe, sa sibige kuokõu be, Godihãge e ta-bolofejimãla-suluguadi-o eibe uwagedo dogogumõu dalaguadadili. Eibe o ilo kelege ta sama wouba tofigile ileyode maka degei o sa degei. Damalẽdo, eibe sa sibige o sasãbõu, esol obõu diã dihile kokõu oe wala iba tofigile kenõu baha duwogua. ¹⁰ Ei Kelesuhã hu hebele fogudi kahã degemõu, eibe o sasã kediã dihile kokõu be totõu degele i o sa degei dalagua. Nige njõu sie tewe oyodemõu, Kelesukõu damaleyodei o bolõdoyodele idi. Haba eibe nige nele meiyodele idi. Ni njõu sie nime nelebõu yodele idi. Nime o sasã kediã dihile kokõu be hõbõu dalaguayodele idi. Einõu sibe nige hõbõu meiyodele idi. ¹¹ Ei afu hegiebõu, huei nale sagãbõu degemõu hagulugi, ifine kuhẽ. Eibe yukuei bolõ mei. O ilo kelegebe ei bõu basianõu woma fofõu gule idi. Eibe mosõ mei. ¹² Nalẽ mõu lamõu be, ei dobogõye dabai hiyedone degele idi. O sasã ilo kediã e ei susuga tobolõu imõu be, eige Godihã nimokõu midihõ bolõnõu hehegieyedele idi. O kediã ei makolamõu degele imõu be, ei gofõu degediyo mei, nelede dege dalaguadi. ¹³ Eibe o kasagãyode tobolõu imõu be, eige ta bolõ kenõu tobolõu idi. Afune, sa sibige o sasã kediãge eibe mabõu kofai бага igisalamõu degemõu haguabe demõu, ifine kuhẽ.

Polhãge sa Korin o sasã kediãme e midihõ kenõu sesele imabadomõu tagai

¹⁴ A nalã kõumahã yobe ni sidifi degemabadomõu nalõuyo mei. Nime mã sisigo sa degei, a nimokõu solõu do degemõu kuhe egele tobolõu. ¹⁵ O sũdo, 10,000 kege kediã ni wõu ma, Kelesuhã ta ke hehegie dala debabe, o sũdo kediãme ni ayedo mei. Anõu si ni ayedo degei. Abukõu ile, Yesu Kelesuhã ta uwo bolofej ke nimokõu hehegie tobou kelege, ame ni aye dege dalali, ifine kuhẽ. ¹⁶ Kegei degemõu, a nime midihõ a milõu di sagã kenõu milõu mabeedili. ¹⁷ Nime mã ta ke dulo sesemabadomõu, a Timoti tobõu ba nimokõu ile. Timoti eme mã dihi sa degei. A emokõu hohõ hiyedo degeli. E Hiye Ohã dabai degelebe ta dafadiyo mei, defejido degedi. Kegei degemõu, Timoti e nimokõu ile foloba hehegie, midihõ, a Yesu Kelesu sesele idi ke haba hehegie, afu a hehegiei ke ni totõu degeiye domõu. Ta e hehegie keme, ane damaleyodele i o sasã, sa sa olõu fei kediãmokõu hehegie totobõu mõu siadi.

¹⁸ Ni o ilo kelege ame nimokõu bohõlõu mã haguale meiyode tawale ili kahã degemõu, nime ta a kõu hehegie tobou ke dafolu. ¹⁹ Kenõu si, Hiye Ohã tagaibabe, a nimokõu ilebe hafei degeli. A nimokõu folo dalali tawalebe, ta dudiyo mei o kediã tãenõu tobolõu ilidade tawale. O kediã Godihã neleye tobolõu ili? Damalẽ he gulokou, a ke tawalamõu degeli. ²⁰ O sasã, Godihã wolõu daladi kediãge tãenõu tobolõu idiyo mei. O sasã kediãme Godihã neleyenõu e ta dulo sesele yadi. ²¹ Ni a kage degele ke tagaiya? A ile foloba, ni egele wolo ke tagali? He, a solõu do degeba, nimokõu ta amafei tobolõu ke tagali?

Midiho kasagaj, damaleyodele i o sasaj kedi- abou de dala keme diou doususumabeedei

(Ta Hiye 5-6)

Damaleyodele i o sasaj, sa Korin tie kilebe sasaj hiyou mou o ta delei

5 A dube, ni kile o taha sasaj hiyou mala dalayode tobolou imou du. Midiho kasagaj o kaha milolou keme kasagaj hiyedo. O kaha e ayeha sasaj ke hiyou malamou, sasaj kebou de dalayode tobolou imou du. Keme midiho kasagajido, damaleyodili mei o sasaj kediane midiho kegei ke ta milou diyo mei. ² Midiho kegei keme nibou de kile kou dalaye, kenou si nige niou ni hu hebele fogulo ili. Ni solou do dege gosoloba, midiho kasagaj milou o ke igile muguba mou youwa dalabasi bolou.

³ Damaledo, ame kou ahudo dalaye, ha ma fibe nibou de dalali, a file dugulube, midiho keme kasagajido dugulu. ⁴ A di Hiye O Yesuha huya ke tobou lamou. Ni olou fei kefeguoba, hagi ke doususuma. Ma fibe nibou de dalaba, di Hiye O Yesuha nele kahanou ni dogou guo dalale. ⁵ Kege kefeguoba, o kegei keme Tamakou seseguma. Seseguba, o kaha tou keme kou makoloye, kenou si uwage sawisie, Hiye Oha haguale kelegebe, o kaha fi keme Godiha mouba, e bologua dalale.

Damaleyodele i o sasaj, sa Korin tie kedia o midiho kasagaj milou ke igile mugumabeedei

⁶ Niou ni hu hebele fogudi midiho keme bolou mei. Ou sidi mola huyadefei ke ou sagaj kebou de tiagewoma fogou mou be, younou fofolugi hiye degedi. Ni kegedi keme ta tawaiyo mei? ⁷ Ou sidi mola kasagaj ta nibou de dala keme hebele filama. Hebele filaba, nime ou ebele kenou dalama. Kenou si, a tewe, nime ou sidi mola ke dala mei. Yobe, Kelesu eme o kedia woumou tolo i kaha degeimou. Damaledo, o kedia eme Gabama I Sawisie † kaha wai sipsip wili sa dege woumou tolo i. ⁸ Kegei degemou, sawisie hiye kaha dowo keme di ou molabou mei ou si kenou name. Oe ou sidi mola olou fei ke igisedi kenou tefe, dine midiho kasagaj milou gadi ke olou fei tou fogou fogou ile, midiho sibigi mei kebou, ta damaledo tobou di midiho kebou denou milou game. Midiho bolodo keme ebele ou, molabou mei ke sa degei.

⁹ A kuguo nimokou nalama nei kokou ge toboube, nime sasaj hiyou siadi obou, haba o hiyou siadi sasajbou de dalaguadamabeedei. ¹⁰ A ke toboube, keme sa sibigi kuokou sasaj hiyou siadi obou, o hiyou siadi sasajbou olou fei kediane ni tou fogou mabeede ta tobou li mei. O taha bimaj duguo tagadi obou, o

† Gabama I Sawisieikelege, Juda o kedia eme wai sipsipbou, ou mola mei kebou de nala idi. Na Matyu 26:2 kaha tawale ta kokou dugu.

womamou bi hiyou mou di obou, ogou gai godikou diho baga tobou di obou olou fei kediane ni tou fogou mabeede ta tobou li mei. A kege tobou debabe, nige midiho kasagaj milou ga idi o sasaj olou fei kediane tou fogou ba, sa sibigi kou olou fei tou fogou dolo fogou yale. ¹¹ Kenou si a kou nalaj kaha sibigebe kou gue, damaleyodei o ta, ni mogoha sasaj hiyou degeibabe, nime o kebou de hobou daladama. Nebe kenou tefe, o taha bimaj duguo tagadi midiho kebou, ogou gai godikou diho baga tobou di midiho kebou, susuga tobou di midiho kebou, tigi kolo huei gofou degei hiyedo nadi midiho kebou, o womamou bi hiyou mou di midiho kebou olou fei ke, ni kile o taha midiho kegei ke milou babe, o kebou de hobou daladama. Haba tabe, o kegei kebou de hobou geleguo nale nadama. ¹² Damaleyodele ili mei o sasaj kedia file keme ma bi mei. Kenou si damaleyodele i o sasaj ni hagi ta dugubabe niou sie filebe bolou. ¹³ Godihage damaleyodele ili mei o kediane ta sale. Kuguokou be kou gue nalaj dala,

Midiho kasagaj milou di o, nibou de kile dala keme igile mugumabeedei.

Lo 17:7

Damaleyodei o sasaj dige diyou sie yogo ta souba ta souba dedame

6 Damaleyodei o sasaj ni kile o bolou ta dilou sie tae biyaba, o tanou taha Godiha o sasaj tobekou muguo ile, damaleyodele ili mei o kedia dihile kokou ge yogo ke ta soubabe, midiho keme bolou mei, kasagajido. ² Uwage sawisie kelege, Godiha e o sasaj kedia sa sa o sasaj fileba, ta sale keme nige de tawale ili? Kegei degemou, ifi kou bou ge hagi huyadefei ta salebe dabai hiyedo mei. ³ Dige esol o kediane fileba, ta sale keme ni de tawale ili? Kegei degemou, sa sibige kuokou ge tae biya idi ke ta salebe hiyefei mei. ⁴ Tae biyoumou biyoumou demou be, nige kageimou damaleyodili mei o kedia ta samabeede tobolou idiya? O kediane damaleyodei o sasaj di dihile kokou hubou o mei. ⁵ Ni de sidifi degele ili? Damaleyodele i o bolou dilou sie yogokou tae biyouba biyouba debabe, ni ta sai file obe de dala, ha mei? ⁶ Ni kou dalaye, kenou si nige damaleyodili mei o kedia dihile kokou ge ni niou sie yogo ta soumou ta soumou dele idi. Ke degele idibe kasagaj hiyedo.

⁷ Ta soumou ta soumou dedi midiho kaha hegiliba, nime Kelesuha midiho ke sesega yadi keme tou fogou mou fiasigei dala kuh. Ni mogo taha nimokou midiho kasagaj ta milou babe, nige hebe ta bohoulou nedama, mou duguo fogou ma. Haba ni mogo taha ni bimaj ta figoubabe, tabou meiyodelebe bolou. ⁸ Kou kegeiye, kenou si nige niou sie yogokou midiho kasagaj milou mou milou mou dedi. Niou sie yogoha bimaj figoumou figoumou dedi.

⁹ Midiho kasagaj milolou idi kediane Godiha wolou daladi sa kokou fologale sagaj mei. Nige keme de tawale ili? Kegei kaha degemou, niou sie ogou gadama. Ni kou tawama, sasaj hiyou siadi o kediabou,

o hiyou siadi sasaj̄i kediabōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di o sasaj̄ibōu, o dilōu sie hudibōu, sasaj̄i dilōu sie hudibōu, o sasaj̄i kegele idi kediamē Godihā wolōu daladi sa kokōu be ta fologale sagaj̄i mei. ¹⁰ Hiy-ou mōudi obōu, o tahā bimaj̄i duguo tagadi obōu, tigi kolo huej̄i gofōu degei hiyedo nadi obōu, yogo susuga tobōu di obōu, o woma bi hiyou mōudi obōu, o sasaj̄i kegele idi kediamē Godihā wolōu daladi sa kokōu be ta fologale sagaj̄i mei. ¹¹ Damaleḍo, n̄i ilo kelene kōu kegele idiye, kenōu si Godihā n̄i duo tanōu tanōu olōu fej̄i bigimamōu, n̄ime mā biyodei. Hiye O Yesu Kelesuhā huya ke, di Godihā e Duo Bolofej̄ihā degeiye, n̄ime Godihā o sasaj̄i dōudo degele i dalagua kehe.

Di tōu be Duo Bolofej̄ihā e moso

¹² N̄i o ilo kelege tobolōu idibe, a ta degele fimoubabe, a degelenōu, kuolōu ta dala meiyode tobolōu idi. Tā keme kōu damaleḍoye, kenōu si midihō olōu fej̄i n̄i milōu babe, n̄i bologua ta dalale sagaj̄i mei. Damaleḍo, a kage degelababe, a kōu degelenōu ye, kenōu si midihō kasagaj̄i tae a didiḡ degelebe, a dafa. ¹³ N̄i haba tobolōu idibe, nale olōu fej̄ibe gua kahā bi. Gua eme nale sadinōu. Tā kene kōu damaleye, kenōu si Godihāge nalebōu guabōu olōu fej̄i keme makouba mei degele. Di tōu kenōu sibe o hiyoubōu, sasaj̄i hiyoubōu de suluguadi kahā bi mei. Di tōu be Hiye Ohā bi. Di Hiye O eme di tōu dia daladi o. ¹⁴ Hiye O tolo imōu, Godihā haguagi kahā degemōu, haba ene yōu e nele hiyedo kahā di haguagile.

¹⁵ Kelesuhā tōu keme n̄inōu . N̄i tanōu tanōu be Kelesuhā tōu bōu dala keme n̄i de tewe? N̄i tōu ke o hiyou siadi sasaj̄i kahā tōu bōu de gelegubabe de bolō? Keme bolō mei. ¹⁶ O tahā o hiyou siadi sasaj̄ibōu de dogōu guo dala keme, diliebe tōu tanōu fej̄i degei. N̄ige keme de tawale ili? Godihā kuguokōu be tamādo dege kōu gue nalaj̄i dala,

Dilie tōu be tanōu fej̄i dege dalale.

Stat 2:24

¹⁷ Kenōu si o tahā ta Hiye O Yesubōu de dogōu guo dalababe, diliebe f̄i tanōu fej̄i. ¹⁸ Sasaj̄i hiyou siadi midihōbōu, o hiyou siadi midihōbōu ke olōu fej̄i tōu fogōu babe, haba ta milōu gadama. Midihō kasagaj̄i ilo kahāge o tōu be ta makolo mei. Kenōu si sasaj̄i hiyou siadi o kahāge yōu e tōu nōu makodi. ¹⁹ Duo Bolofej̄i, Godihā n̄imokōu nej̄i, eme n̄i duledu dala. N̄i tōu be e moso keme n̄ige de tawale ili? N̄i tōu be n̄idōu n̄i bi meido. ²⁰ Godihā n̄i mamoube, bi sibigē hiyedoye mamou. Kegei kahā degemōu, n̄i tōu hāge midihō bolonōu milolōu ba, Godihā hu hebele foguo ima.

Polhā obōu sasaj̄ibōu hulomōu daladi kahā tā ke tobou

(Tā Hiye 7)

Polhā obōu sasaj̄ibōu hulomōu daladi kahā tā ke tobou

⁷ Yodu tā, n̄i amokōu kuguo nalāma nej̄i kokōu ge, a n̄imokōu tawale t̄abe kōu gue tobōu lamōu. O n̄i sasaj̄i hulo mei dalalebe bolō. ² Kenōu si, sasaj̄i hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihō keme hiyedo milōu ga ili kahā degemōu, o tanōu tanōu be yōu e sasaj̄ibōu denōu dogōu guo dalayedili. Haba sasaj̄i kediane, diōu die m̄abōu denōu dogōu guo dalamabeedili. ³ O eme sasaj̄ibōu o debabe, e tōu be yōu e sasaj̄ihā bi. Haba sasaj̄i ene obōu sasaj̄i debabe, e tōu be e māhā bi. Dilie dilōu sie akogudama. ⁴ Obōu sasaj̄i, e tōu be esofej̄i bi mei, e mā diliōu fa bi. Sasaj̄ibōu o ene, e tōu be esofej̄i bi mei, e sasaj̄i diliōu fa bi. ⁵ Sasaj̄ibōu obōu hulo i, nele dogōu guo sulugualebe, nele nolōu sie yogo tobekōu muguoba, nele tōu ke akogudama. Kenōu si, nele f̄i tanōu degeba, Godikōu defej̄ido diho baga tobōu laba, da tōu fogōu tafej̄i dalamebeedema tōu fogōu ba, e-sofej̄i esofej̄i dalalebe t̄abōu mei. Huyadefej̄i kege dalagua dema, haba bohōlōu mā ya, nolōu fa dogōu guo dalagualebe bolō. Kegeliḡi, Tamahā hagua tefeleduguba, nele tōu e tagadi midihō kasagaj̄i ke milōu ga iye. ⁶ A tobolōu keme kuolōu tā mei, mā fimaj̄iyenōu tobolōu, n̄i dogōu gulamōu. ⁷ A tagalibe, o sasaj̄i olōu fej̄i gisiai, a sagaj̄inōu dege dalalebe bolō. Godihā neleya ke ame kegenōu dala kuhe. Kenōu si, nele Godihā nemōu ibe, o sasaj̄i dimokōu esofej̄i esofej̄i de nemōu i dalagua kuhe.

⁸ Gisiai o sasaj̄ibōu, kuei sasaj̄ibōu diama, a n̄imokōu ne tā tobōu lamōu. N̄i olōu fej̄ine a dege ke mōu kegenōu dalagualebe bolō. ⁹ Kenōu si, n̄i tōu e tagadi sagaj̄i keme ta akogulo sagaj̄i mei debabe, n̄i ile hugalenōu. Kegeliḡi, n̄i hiyouyenōu sulugueiye domōu.

¹⁰ Sasaj̄ibōu obōu kōu huga i diama, a n̄imokōu kuolōu dogogulamōu. Kōume mayōu mā fimaj̄i mei. Hiye Ohā tā. Keme kōu gue, sasaj̄iye e mā tōu fogōu idayedede tobou. ¹¹ Kenōu si sasaj̄i tae e mā tōu fogōu ibabe, e haba o ta hūdayedili, mōu yōuwanōu dalale. Kege ho fogōu babe, haba bohōlōu mā ileba, e m̄abōu de mogo dege. Haba oyene, e sasaj̄i hobōu hiyafogōu da.

¹² O sasaj̄i ilo diama, a n̄imokōu ne tā ta tobōu lamōu. Kōume Hiye Ohā kōu tobōu li meiyē, a mā fimaj̄iyenōu tobōu lamōu. Damaleyodei o, e sasaj̄ibe Kelesukōu damaleyodili meiyē, ha sasaj̄i kahā e m̄abōu de dalale tagaibabe, o kahāge sasaj̄i kegei keme hobōu hiyafogōu da. ¹³ Haba damaleyodei sasaj̄ine, e m̄abe damaleyodili meiyē, ha o kahā e sasaj̄ibōu de dalale tagaibabe, sasaj̄i kahā e mā kegei keme hobōu tōu fogōu ida. ¹⁴ Yobe, damaleyodili mei o keme e sasaj̄ibōu

de dogou guo dalamou be, diliebe Godiha bi degei, sasai keme Kelesukou damaleyodei kaha degemou. Haba, damaleyodili mei sasai kene e mabou de dogou guo dalamou be, diliene Godiha bi degei, o keme Kelesukou damaleyodei kaha degemou. Kegeli mei debabe, ni sisigo diame Godiha dihile kokou sibigibou dalagua. Kenou si ni sisigo olou feibe Godiha e binou. ¹⁵ Kenou si, damaleyodili mei o kaha e sasai damaleyodei ke hiyafogou laba degeibabe, ni mou duguo fogou ma. Haba damaleyodili mei sasai kahane, e ma damaleyodei o ke tou fogou ilaba degeibane, ni hobou akogudama. Damaleyodei o keme haba gisiai bagalebe tabou mei. Damaleyodei sasai kene haba gisiai бага siale keme tabou mei. Yobe, Godihage nime mogo dege hemele fiya dalaguamabeedema kou makai kaha degemou. ¹⁶ Sasai, na ne ma damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne mahane Kelesukou yomogou damaleyodele keme na ta tewe mei. Haba, o nane ne sasai damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne sasaihane Kelesukou yomogou damaleyodele kene na ta tewe mei.

Dibe Godiha you makai sagai kengenou dalaguame

¹⁷ Dibe Godiha you makai sagai kokou nou kuhe dalame. Godiha di hagnosis kelege diyou delei sagai, kengenou kuhe dalame. Daladi olou fei keme Hiye O Yesuhage o tanou tanou olou fei dimokou kou nemou i. Damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediamokou ne a kenou totobou mou siadi. ¹⁸ Godiha di hagnosis kelegebe, o ilo kelege kolo diafigile i delei debabe, o kediamame † diou kengenou dalaguama. Haba o ilo kelege kolo diafigile ili mei debabe, diame diou kengenou dalaguama. ¹⁹ Kolo diafigidi midihobou, kolo diafigidiyo mei kebou keme sibige ta dala mei. Godiha ta dulo sesedi midihou kenou si sibige hiyedo. ²⁰ Nime Godiha ni hagnosis kelege, niou delei sagai kengenou kuhe dalama. ²¹ Godiha na hagnosis kelegebe, name fisimou dabai degedi ke degele delei debabe, na hagi ta degeda. Kenou si fisimou dabai degedi keme tou fogou yedeiba, na ke tou fogou basi bolou. ^{††22} O tabe fisimou dabai degedi ke degeimou, Godiha hagnosis keme Hiye O Yesuha e bi degema, e dihile kokou fisimou dabai degedi ke fogou mou, mou dalamou dugu. Kenou si o tabe mou dalamou hagnosis keme Hiye O Yesuha e dabai degedi o degele. ²³ Godiha ni mamoube, bi sibige hiyedoye mamou. Kegei kaha, nige sa sibige o ilo kedia ni fisileba egei gehe ta dumabeedeibabe, ni die ta ke hobou ta dudama. ^{‡24} Mogo diama, afu Godiha ni hagnosis kelege, ni kage ta delei debabe, ifine kenou tefele dalali, Godiha younou ni dogou guo dalaba suluguama.

† O kediamame Juda o. †† Fisimou dabaidegedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimou dabai mou youwa degedi. ‡ Afu, Polha delei kelegebe, selebou o taha e dabai degele o ta molou sagai degeimou be, e makisikou ile, seleye fisiba dabai degele o ta mamou. Godihasi dibe seleye mamou li mei, Yesu e kafei kahanou di mamou, di hebenitou bologuado dalamabadomou.

Polha gisiai o sasai kediamokou tobou

²⁵ Gisiai o sasai diama, a Hiye Oha amokou tobou ke tobou lamou mei. Mayou ma fimayenou ni egele tobou lamou. Yobe, Hiye Oha amokou solou do degemou, e degeiye, ame damaledo ta ke hehegie tobou di o degei. ²⁶ Ifi kou bou gebe hagi hiyedo hagulu kaha degemou, a tawalibe, nime niou ifi gisiai dala sagai, kengenou dalaguama. ²⁷ O nane ne sasai bou, haba sasai nane ne obou debabe, kengenou kuhe dalaguama. O na, ne sasai hiyafogou da. Sasai nane, ne ma tou fogou ida. Gisiai o debabe, sasai hulaba degeda. Gisiai sasai debane, o hulaba degeda. ²⁸ Kenou si na sasai hulobe, keme midihou kasagai mei. Gisiai sasaiye o hulo kene midihou kasagai mei. Kenou si sa sibige kuokou be, sasai bou obou huga ibabe, diame hagi hiyedo duguo dalaguale. Kegemou, age hagi kegei ke nimokou hagua koguba dugulo dafamou kuhe tobou.

²⁹ Mogo diama, uwage sawisie kelege hagi dugulobe hafei degei. Kegei degemou, ifi kou bou ge yoma kugule ilebe sasai bou o kediamame sasai bou mei o sa dege dalama. ³⁰ Gosolo idi o kediamame gosodiyo mei o sa dege dalaguama. Hohobolou idi o kediamame hohobou diyo mei o sa dege dalaguama. Bimai mamala idi o kediamame bi mei o sa dege dalaguama. ³¹ Sa sibige koumahaba dabai degele idi o sasai kediamokou be dabai dia degele idi keme sibige ta dala meidade tawamabeedili. Yobe, sa sibige di ifi bou dalamou dugulu koume mei degeladi.

³² A nime sa sibige kuokou ge hagi dugulo keme tagaiyo mei. O gisiai eme Hiye Oha dabai kokou nou fimamou, midihou Hiye Oha tagali sagai kenou milou lamou degedi. ³³ Sasai bou o, eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midihou e sasai hagi tagali sagai kenou milou lamou degedi. ³⁴ O kege fimadi kaha e fimai be bolou degei dala. Gisiai sasai bou, gisiai бага sulugadi sasai bou kediamame Hiye Oha dabainou degelamou fimai idi. Sasai kegele i kediamame, diame Hiye Oha bi degeba, die tou bou die fibou olou fei keme bolonou dalale ke tagale idi. Kenou si, sasai e mabou eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midihou e mahaba tagali sagai kenou milou lamou degedi. ³⁵ A ke tobolou kahage ni dogou guba, ni bologuado dalaguamabado-mou kuhe tobolou. A ni akoguyo mei. Age nime midihou doudo kenou seseleba, sawisie olou fei Hiye Oha dabainou degele ke tagali.

³⁶ O taha sasai emokou tileyodema makai ke hulo sagai hiyedo degeibabe tabou mei, sasai ke hulonou. Sasai keme mou kege dalaba, e sasai ke hulo keme midihou kasagai degeiyo mei. ³⁷ Kenou si, o taha sasai ke hu ho fogou bane tabou mei. O tae eme ta fisile mei, haba e fimaiyene sasai hulo meiyodema, e tou bou e fimai bou neledo dege dalale kene tabou mei. Sasai ke hu ho fogou ba, dilie gisiai kengenou dalababe, o keme midihou kasagai degeiyo mei. ³⁸ Oe sasai emokou tileyodema makai ke hulo keme tabou mei. Haba, hu ho fogou bane bolofeido.

³⁹ O hu sasaj ta, e ma teli mei dalababe, ege e mabou denou dogou guo dalayede tobou. Sasaj e ma ke tolo ibabe, eme kwei sasaj degele. Haba Hiye Okou damaleyodei o taha sasaj kegei ke hulobe tabou mei. ⁴⁰ Kenou si a tawalibe, kwei sasaj kaha o tage hu ho fogou babe, sasaj eme hohobolou ba bologuanou dalale. O tae hubabe, haji huyadefei dugulo sagaj tawali. A ma duedune Duo Bolofei daladade tawalemou, ta olou fei ke kuhe tobolou.

Damaleyodei o sasaj kediage gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nala ile?

(Ta Hiye 8-10)

Polha gali, ogou gai godi kediakokou sile nedi kaha ta ke tobou

8 A gali, ogou gai godi kediakokou sile nelemou kuhe nala idi kaha ta ke tobou lamou. † Keme di olou fei kou teweyodele idi. Kenou si di diyou sie tewe oyode tobou babe, di diyou di hu kenou hebele fogulu. Di solou do degedi midihonou milou basi, di nelede dege dalaguale. ² O taha eme tewe oyode kou tawaliye, kenou si eme defei ta tewe mei. ³ O koyoha Godikou hoho degeli o keme, Godihage tewedo.

⁴ Gali, ogou gai godi kediakokou sile nele idi ke nala ilebe kou gue, di tewe, ogou gai godibe mabou nou, sibige ta dala mei, gulokounou. Godibe gehe ta dala mei. Tanou, enou dala. ⁵ Sa sibige kuokou godiyodele idibe sudo. Agudiletou ne dalagua. Haba hiye oyodele idi kediame sudo kou dalaguaye, ⁶ kenou si di Godibe tanou feido, eme di Aye. Di Godi eme bimaj olou fei milou gai kaha e yo. Dibe younou dogou guo dalaba sulugualamou degeli kuh. Di Hiye O ene tanou feido, eme Yesu Kelesu. Ege bi olou fei milou ga dalali, fi gehe kene dimokou nei.

⁷ Kenou si Yesu Kelesukou damaleyodei o sasaj ilo kediage keme ta tewe mei, diage wa, ogou gai godibe sibigebou yade tawale idi. O kediame ogou gai godi sesele idi ke kou fogouye, ha gali sile nei ke nalamou fimaj idibe, ogou gai godibe sibigebou yode tawale idi. Kegei kaha degemou, diame midihog kasagaj milolou yademou haji degele idi, dia defeido tawaiyo mei kaha degemou. ⁸ Kenou si nale noubane, haba na ho fogou bane keme Godikou ile a mei. Gali si ke nadibe, sibige ta dala mei. Na ho fogou bane sibige ta dala meinou. ⁹ Kenou si njou tawaibou, nale olou fei ni nale tagali keme kuolou ta dala meiy, ha ni ke nala ili kaha degeiye, damaleyodei nele mei degele i o kedia mihikou fiyasigeiye.

¹⁰ Tewe o ta na, ogou gai godi taha mosokou folo, gali si ke nouba, defei tewe mei o taha ke duguoba,

† Sa Korin kokou ge, Yesukou damaleyodili mei o sasaj kedia gali sile, ogou gai godi kediakokou nele idi. Gali si keme makisikou mouma youmou, o ilo kedia seleye mamala idi. Yesukou damaleyodei o kedia Polkou ke kou yodulo i, ei gali si ke mouma nalebe de bologou.

ene folo, gali ke naiye. ¹¹ Na kege degeibabe, ne mogo e damaleyodei nele mei degei, e dowoye Yesu Kelesuh e mamolouyodema tolo i keme na tawaga kege degeli kaha ge bou makoulu kehe. ¹² Damaledo, nige ni mogo, defei ta tewe mei o sasaj kediakokou midihog kasagaj kege degeiba, dia mihikou fiyasigeibabe, nime Kelesukou midihog kasagaj bou degele ili kehe. ¹³ Kegei kaha degemou, a gali kegei ke naiye, ma mogoha damaleyodei ke fiyoubabe, age gali kegei keme haba ta nale mei.

Polha ta-bolofei-mala-siadi dabai e degedi kaha hebe keme sele ta mou li mei kokou e hohobou

9 Midihog a kou milou gadi ke ni duguo tawama. Tabe, ame kuolou maj ta dalamou ke sesediyo mei. Tabe, ame ta-bolofei-mala-siadi-o. Tabe, di Hiye O Yesube age kou dugu. Haba tabe, a degeiye, nime Yesukou damaleyodele i dalagua kehedade tawama. ² O ilo kelegebe ame ta-bolofei-mala-siadi-o meiyode tawale iliy, kenou si nige ame dabai ke degedi odade tawale i. Yobe, ni Hiye Okou damaleyodei kaha hegibe, ame Hiye Oha e ta-bolofei-mala-siadi-o damaledo.

³ O ilo kele midihog a milou di ke figa dugulo imamou kasagayodele imou be, a diakokou kou gue sima tobou di. ⁴ Ele †† Hiye Oha dabai ke degedi kaha hebe keme, nige elemokou nalebou hueibou de nele sagaiye, kenou si ni kege ta degediyo mei. ⁵ Ele sasaj damaleyodei ta dalaba, ele sasaj kegele i kebou wou ma dabai degemou sulugualebe nige kageimou akogulo idiya? Hiye Oha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediabou, haba e mala diabou, haba Pitabou dia kege degele idi keme o tae ta akogudiyo mei. ⁶ Barnabas elenou si sele dabai degedi, mou ta dalale sagaj mei kaha degemou. Hiye Oha ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediame kege degediyo mei, damaleyodele i o sasaj kedia dogou gulo idi kaha degemou. ⁷ Obe ami dabai degeimou be, dabai kaha hebe sele mou di. Haba, obe hebe hai dabai degeimou be, segei sibige nadi. Obe wai meme dia dalamou be, wai meme kaha bu kou ke nadi.

⁸ A ta kegei ke tobolou be, a sa sibige kuokou o tae kou tobou di sagaj kenou sesega tobou yo mei. Kuolou ta, kuguokou nalaj kaha ke kenou tefele tobou dala. ⁹ Damaledo, Mosesha kuolou ta kaha ge kou gue nalaj dala,

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegeligi dia alasi nala iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama.

Lo 25:4

Ni kage tawaiya? Godiha ke toboube, e damala wai bulumakou tobou, ha kei tobolou? ¹⁰ Godiha ke toboube, e dimokou tobou. Nalaj kaha yobe kou gue, o taha hebe hai dabai hiyedo degeligibe, habage nale segei ke e naledade tawadi. Alasi gama kolo gulo o ene alasi ke ene naledade tawadi. ¹¹ Oe segei hou sogodi sagaj, kenou tefei, ele Duo Bolofeha ta ke ni solou fedu segei. Kegei kaha degemou, nige elemokou tou dogou

†† Polbou Barnabasbou dilienou. Na 9:6 dugu.

gudi bi nelebe de doudo? A nimokou tobolou kou nele kenou si bolodo. ¹² Bimajibou nalebou, ni o ilo kediamokou nele idi keme elemokou ne hiyedo dege nelebe bolo.

Kenou si, ni bimaji, ele molou sagai keme ele ta mou li mei. Kegei kaha ele hagi hiyedo dugulo idi. Ele mou li mei kaha yobe, Kelesuha ta uwo bolofei ke sa sa olou fei tefele keme ele akogulo sagai mei. ¹³ Ni tewe, Godiha mosodu dabai degele idi o kediane, die nalebe Godiha mosokou ge mala idi. Haba gali sile Godikou nele idi o kediane hui ilo kelebe dia nala idi. ¹⁴ Nebe kenou tefei, Hiye Oha dimokou kou gue tobou, ta uwo bolofei tobolou idi o kediamokou ne, dia egei hehegie-di dabai kaha hebe keme o sasai die ta dulo idi kediamabeede tobou, Godiha dabai degele idi o kedia mou tiasigeiye domou.

¹⁵ Kenou si ni bi, a molou sagai keme a ta mouidiyo mei. Ifine, a nimokou hawamou nalouyi mei. A hawolu debabe, ame sidifiye tolo ile sagai degele. Hawa-di midihog keme a tewe mei kaha degeimou, a hohog degeli. Midihog, a sesedi ke o tae akogulobe a dafolu. ¹⁶ A ta uwo bolofei tobou dibe, mayou ma hu hebele fogudiyo mei, dabai keme Hiye O you degeyedei kaha a kuhe degedi. A egei hehegie tobou ho fogou babe, kasagai hiyedo, ame tawaibou siale sagai. ¹⁷ A mayou ma tagaiya kenou dabai degeli debasi, a dabai kaha hebe ke kou molou. Ha, Godi younou amokou dabai ke degeyede tobou kaha degemou, a dabai kaha hebe ke ta mouidiyo mei. ¹⁸ A Godiha dabai degedi kaha hebe keme kei molou? A ni bi keme kou molou sagaiye, haba a ta molou mei. Hebe bolo, a moloube, keme kou gue, age ta uwo bolofei ke o sasai kediamokou hehegielebe hohog hiyedo degedi. Dabai ke degele hohog hiyedo, a dugulu keme ma dabai kaha hebe bolodobe kehe.

Pol eme sa sa o sasai olou fei kedia die dabai degedi o

¹⁹ Ame kuolou maji ta dalamou ke sesediyo mei. Ame sa sibige kuokou ge o tae fisimou dabai degediyo meiy, kenou si mayou ma tagaiya kenou, age o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou die dabai degedi o kuhe degei. ²⁰ Ame Juda o kediabou de dalamou be, die midihog kenou sesedi, diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Ame Mosesha kuolou ta dulo sesediyo meiy, kenou si, kuolou ta dulo sesedi o kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi o sa dege dala-di, kegeiba diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. ²¹ Nebe kenou tefei, ame sa ta o sasai, Juda o ei kuolou ta dulo sesediyo mei kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi ke fogou mou, haba die midihog kenou sesedi, diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Kenou si a kege dalalibe, Kelesuha ta, Godiha maji kenou dulo sesedi. ²² Nebe kenou tefei, a damaleyodei huyadefei o sasai kediabou de dalalibe, ame dia dalagua sagai kenou tefele daladi, kegeiba diane Kelesukou defeido damaleyodema, dimokou gelegumabadomou.

Damaledo, a sa sa olou fei o sasai kedia midihog kage degele imou be, ane dia degeli sagai kenou sesedi, dia ilo kele Kelesukou damaleyodele iba, Godiha mamouyadomou. ²³ A ta uwo bolofei ke hehegie tobou lamou, dabai hiyedo degedi, bi Hiye Oha neleyodema makai keme ane molou sagai degeimou.

Di neledo dege foukua ileba, hebe bolodo ke moume

²⁴ O sudo kou foukua idiye, ha o tanou feiyenou si ebukou foloumou be, hebe bolodo keme e mouidi. Hebe bolodo ke mou o kaha foukuai sagai kegenou do kuhe foukua dema. ²⁵ Obe foukuai ebukou folo sa degeimou be, tou doususu dabai hiyedo degele idi, hebe bolodo ke mou lamou. Hebe bolodo, dia molou keme ta tofousogo dalale mei. Hebe bolodo, di molou kesi you kegenou kuhe dalale, ta mei degele mei. ²⁶ Kegei kaha degemou, a mou youwa foukuadi o sagai kege foukuadiyo mei. A dobogouye biyadi tewe-do o ke sagai dege degedi, dobogou mou youwa hebesediyo mei. ²⁷ A ma tou doususumou be, ma tou ege ma fimaji bolo kenou sesedi. Kegelige, a egei tolou sulugibe, mihikou fiyouba, a ma dabai degeli kaha hebe bolodo ke ta mou ho fogouye domou.

Tefele duguye haguba, di fiyasigeiye

10 Mogo diama, age nime a tobou ladi ke tawale ile ke tagali. Mosesha delei kelege, ei kou guai o olou fei kedia mabi hayeya ke to dawala duoya ke ilobou dama yaibe, to kamou ile dalamou, mihijafagai degeiya ke dasigei. ¹² Mabiye dia wou mamou, dawala duoya ke ilobou dama yai keme fafeleya degedi ke sa degei, Godiha dia olou fei be Moses sesemabadomou makai. ³ Dia suluguamou, nalebe Duo Bolofei hanou di amokou neimou, dia nalamou suluguei. ⁴ Dia olou fei do hueine Duo Bolofei hanou neimou nalamou suluguei. Huei keme bogo to kelege migimou nalamou suluguei. ¹¹ Bogo keme Kelesu younou diabou de dogou guo siei. ⁵ Suluguamou, Godihage o sasai sudo ilo kediamokou hohog degeli mei. Hebe mei mihinou saya ke suluguali tofigile imou be duguo fogou suluguei.

⁶ Hagi, ei kou guai o kedia dugumou i kaha ge dimokou hegili kuhe, die midihog keme kasagai, di kegei ke hohog dege milou gadame. ⁷ Ei kou guai o ilo kelege ogou gai godikou diho baga tobolou idi sagai ke tefele degedama. Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

O sasai kedia duwoguali, nalebou hueibou de nala imamou hagua tofolou ima, ogou gai godikou hobolou idi.

Kisim Bek 32:6

⁸ Haba, sasai hiyoubou, o hiyoubou dene sulugadama. Ei kou guai o sasai ilo kedia kegele i kaha degemou, sawisie tanou fei ta kelege, o sasai suudo, olou fei 23,000 kege tofigile i. ¹⁹ Dige haba Hiye O tefele dugudame. Ei kou guai o sasai ilo kedia kegele i kaha degemou, dia ilo kele beiye gogoloumou tofigile

i. ¹⁰ Godikōu gofōu dege tobōu dama. Ei kōu guai o sasaj̄ ilo kediā kegele i kahā degemōu, makodi esol o kahā woumōu tofigile i. ††

¹¹ Hagj̄, ei kōu guai o kediā dugulo i kahā tā, Godihā kuguokōu nalāgai dala kahāge ifi dalagua o sasaj̄ dimokōu hegili kuhe, o kediā degele idi sagaj̄ keme di ta degedame, uwage sawisie hafej̄ degeli kahā degemōu. ¹² Da neleḏo dege daladade tawaibabe, defej̄do dalame, kegeligi fiyeiye. ¹³ Tefeledugu, n̄imokōu feleḏi keme daga mei, o olōu fej̄do kōu dugudi kenōu. N̄i tefeledugu kegei ke dugubabe, Godihā yōu degeleyodei keme e doḡdo degele. E n̄i dogōu guba, tefeledugu kahā n̄i nele ke ta gabama folo mei. Godi yōu e neleyenōu n̄i dogōu guba, n̄i ta fiyale mei.

Di Godikōu diho baga tobolōu gige, duo kasagaj̄ kediāmokōu ne diho baga tobōu dame

¹⁴ Ma mogodo diama, a kōu tobou kahā degemōu, n̄i ogōu gai godikōu hobōu diho baga tobōu dama.

¹⁵ N̄ime tewe o kahā degeimōu, a n̄imokōu kuhe tobolōu. Ma tā ke defej̄do figama. ¹⁶ Di kopekōu tigi kolo huej̄ gofōudo sōu guomōu, Godikōu bolofej̄yode tobōu ma nolugi, Kelesu e kafei migi kokōu ne fimamōu, eme dibōu de dogōu guo daladade tawale idi. Nebe kenōu tefei, di ōu si bafigine nolugi, Kelesu e tōu kōu fimadibe, dibe e tōu kokōu sosōu tanōu fej̄ degei daladade tawale idi. ¹⁷ Ōu si di nalā idibe tanōu fej̄ kahā degemōu, dibe o sasaj̄ s̄udoye, kenōu si di olōu fej̄ibe sosōu tanōu fej̄ dala. ¹⁸ Nige Israel o sasaj̄ kediā gali si di midihō kokōu fimama. O, Godihā dou mosō kokōu gali sile, Godikōu nele idi kediāge huj̄ ilo kele noḡmōu be, o kediāne Godibōu de sosōu tanōu fej̄ degei keme n̄i kōu tewe.

¹⁹ Kegelig, a tobou kokōu ge, nige ogōu gai godikōu gali sidibe sibige ta dalayade tawale iye. A kege tobōu li mei. Age ogōu gai godibe sibige ta dala meiyode tobolōu kuhe. ²⁰ A tobou kahā sibigebe kōu gue, damaleyodili mei o kediā gali sima nele idibe, diame duo kasagaj̄ kediāmokōu nōu sima nele idi. Godikōu ta sima nele idiyo mei. Haba n̄ime duo kasagaj̄bōu de gelegulo keme a dafa. ²¹ N̄i Hiye Ohā huej̄ kopekōu sōu gu ke noḡbabe, duo kasagaj̄ kediā huej̄ keme hobōu ta naḏama. N̄i Hiye Ohā ōu si ke noḡbabe, duo kasagaj̄ kediā ōu si keme hobōu ta naḏama. ²² Diyōu tawaibōu, Hiye Ohā kona degeiye. Nige di dedej̄ibe Hiye Ohā dedej̄ keme gabama feleiyade tawale ili? Kegele sagaj̄ meido.

Di Godihā h̄nōu hebele foguo ime

²³ N̄i o ilo kelege tobolōu idibe, di ta degele fimōubabe, di degelenōu, kuolōu ta dala meiyode tobolōu idi. Tā keme kōu damaledoye, kenōu si midihō olōu fej̄ di milōu goubabe, di bologua ta dalale sagaj̄ mei. Damaledo, di kuolōu ta dala meiyode, kenōu si di midihō kage kage ta milōu gamaba, neleḏo dege ta dalaguale sagaj̄ mei. ²⁴ Di diyōu sienōu dogōu gulaba

† Namba 21:4-9 †† Namba 14:29

degedame. Di o sasaj̄ ilo kediāmokōu ne dogōu gulaba degeme.

²⁵ Gali huj̄ daga daga makisikōu dalaba dugubabe, n̄i mamōuma nalenōu. Fimaj̄ hiye degeba, yodugadama.

²⁶ Yobe, kōu gue nalā dala,

sa sibigebe Hiye Ohale. Haba, bi olōu fej̄ sa sibige kuokōu dala kene e binōu.

Buk Song 24:1

²⁷ Haba tabe, Yesukōu damaleyodili mei o tahā n̄i didigueibabe, n̄i yale keme tabōu mei. Nale olōu fej̄ o kahā n̄imokōu nelj̄ keme n̄i nalenōu. Fimaj̄ hiyedo degeba, yodugadama. ²⁸ Kōu kegeiye, haba o tahā tobolōu gi, gali huj̄ kōume ogōu gai godikōu sile neiyode tobōu babe, naḏama. Nalā ibabe, keme midihō bolō mei. Yobe, kegeligi ke tobou o kahā n̄i gali ke noḡba duguoba, hagj̄ degeba, fi hiyedo maj̄ye domōu. ²⁹ Age n̄i defelij̄yode tobōu yo mei. A tobolōu be, o ta n̄ime defelij̄yode tawai o kahā defelij̄yode tobolōu.

Kenōu si, o tahā kege tobōu ho fogōu babe, n̄i nalenōu. Godikōu damaleyodei o sasaj̄ dibe kuolōu ta dala mei. O yōusie kuolōu maj̄ o e amokōu naḏayede tobōu babe, a de dulo sesele? ³⁰ A Godikōu bolofej̄yode tobōu ma, nale ke noḡbabe, o tahā kageiye nale ke kasagaj̄yode tobolōu?

³¹ N̄i nalebōu, huej̄bōu de nolugi, haba dabai kage kage ta degeligine, n̄i Godikōu nōu hohōbōu dema.

³² N̄i Juda o sasaj̄bōu, Grik o sasaj̄bōu, Godikōu damaleyodei o sasaj̄bōu kediāmokōu defej̄do fimaba, midihō n̄i milolōu keme diā duguba, mih̄kōu fiyale sagaj̄ keme n̄i milōu gadama. ³³ Ane kegei ke degedibe, a midihō o sasaj̄ olōu fej̄ tagale idi kenōu milōu di. Yobe, a mayōusie dogōu gulamōu mei. A tagalibe, Godihā o sasaj̄ olōu fej̄ kediāne mamōuyadomōu tagali.

11 A Kelesuhā midihō ke milōu di sagaj̄, kenōu tefeledugu, n̄ime midihō a milōu di kenōu milōu ma.

Polhage nele, Duo Bolofej̄hā solōu do nemōu i kebōu, haba sosi mosōkōu kefeguo dabai degedi midihō bolōdo kebōu de hehegie tobou

(Tā Hiye 11-14)

Polhā widio gogudi midihō ke hehegie tobou

² N̄i amokōu fimolugi, tā olōu fej̄ a hehegiemōu haguei keme n̄i tolōu dala kahā degemōu, a n̄imokōu bolofej̄yode tobolōu kuhe. ³ A n̄imokōu tā tabōu de hehegie tobōu lamōu. Tā keme kōu gue, Kelesube o di widio o. Sasaj̄ kediā widio obe die mā. Godi enōu si Kelesuhā e widio o. ⁴ O koyo na, ne heti kaj̄bōu de diho baga tobōu bane, egei hehegie tobōu bane, na ne widio o ke sidifi nelj̄. Ne widio o keme Kelesu. ⁵ Kenōu si sasaj̄ koyo na, ne widio goguli mei dalali, diho baga tobōu de, ha egei hehegie tobōu de deibabe, name ne

widio o, ne makou sidifi nelj. Sidifi keme widio towe waj sasaj kedia sidifi dugudi ke sa kegei. ⁶ Yobe, sasaj tahā e widio gogu ho fogou babe, sasaj keme e widio towe tou dege kagiyede. Kenou si, sasaj kedia die widio towe tou dege kagilebe sidifi hiyedo degele idi. Haba wale kene sidifi hiyedo. Kegei kahā degemou, sasaj kedia die widio towe gogumabeede. ⁷ O dibe di widio gogudame, dige Godihā e hubou e nelebou de hehegile idi kahā degemou. Sasaj kedianou si die mahā e hubou e nelebou de hehegile idi.

⁸ Godihā obou sasajbou yufi milou gai kelegebe, e o miloube, sasaj kahā tou e milou li mei, e sasaj kenou si o kahā tou e milou. ⁹ Godihā o miloube, o kahā sasaj dogou guyadomou milou li mei. Haba, Godihā sasaj milou kesi, o dogou guyadomou kuhe milou. ¹⁰ Kegei kahā degemou, sasaj kedia die widio gogudi kahā esol o kedia mokou hegiliba, Godihāge sasaj kedia e dabal degemadomou makai ke hegili.

¹¹ Kou kegeiye, Hiye Ohā di dogou gue dalamou be, sasaj diesofej dala mei, haba one diesofej dala mei. Sasajbou obou dia diou sie yogo dogou gumou dogou gumou dele idi. ¹² Godihāge sasajbe o tou ye milou ke sagaj kenou tefei, obe olou fei sasaj kedia mouma feledi. Kenou si bi olou fei kahā e yobe Godi.

¹³ Njou nou kou gue file duguma. Sasaj tahā e widio gogu ho fogou ba, Godikou diho baga tobou babe keme de bolō, ha kasagaj? ¹⁴ Midihō di milou gadi kahā hegiliba, o ta e widio towe sasado dalababe, keme bolō mei. ¹⁵ Sasaj kedia widio towe sasado dalababe, keme diou die similou. Godihā widio towe sasado ke sasaj kedia mokou nei, die widio gogumadomou.

¹⁶ O koyo na, a widio gogudi ta kefej tobou kahā hebe ke tae biyalaba degeibabe, na kounou tawa, eibe midihō gehēbou sesediyo mei. Godikou damaleyodele i o sasaj olou fei kediane midihō kenou sesele idi.

Sa Korin o sasaj kedia Hiye Ohā ou sibou, e huejibou debe dou do nala idiyo mei

¹⁷ A nimokou egele tobou lamou. Midihō ni milou di kokou be a hohō ta degeiyo mei. Yobe, ni kefeguo, Godihā dabal degeimou be, dabal ni degedibe kasagajiyode tobolou imou du kahā degemou. Damaledo, dabal ni degele idi keme dou do degele idiyo mei. ¹⁸ Yomogou, a ta hebenou dube kou gue, damaleyodele i o sasaj ni egei dulamou kefeguomou, tae biyama filemou be, fi tanou dege dalagua meiyode tobolou imou du. Age ta keme huyadefej damaledade tawai. ¹⁹ Yobe, kokou gebe O Hiye o seselibou, Hiye O seseiyo meibou debe tamado duguo tawale. ²⁰ Kenou si ni sosi mosokou kefeguomou, Godihā dabal degemamou, Hiye O you e ou sibou, tigi kolo huej gofoudobou de ni nala idi keme nige dou do nala idiyo mei. ²¹ Nige ni nale ke totodo nolugibe, o ilobou file nala idiyo mei. Haba, o ilo kelegene tigi kolo huej gofoudo ke hiyedo dege nama, fi totou degele idi. ²² Kageimou, ni kege degediya? Nime nalebou huejibou de nadi mosobe mei sa degei. Nige Godikou damaleyodele i o sasaj kedia me mabou sagaj duguomou, nale mei o

sasaj kedia kuhe sidifi nele idi. A kage tobolou? Age nimokou ta bolofeyode tobolou sagaj meido.

Hiye O Yesuha ou sibou, tigi kolo huej gofoudo kopekou sou gu kebou de e dabal degele idi o kedia mokou nei

(Matyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ta a nimokou tobolou keme Hiye Ohā amokou tobou kenou. Hulia, Hiye O Yesu eme Judashā ho o kedia mokou sesegu kelege, ege ou si ta mala tolou mou, ²⁴ Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima tobou, koume ma tou, a ni dowoye nelj kuhe. Ni kou nolugibe, amokou fimamabeedei. ²⁵ Ou si nama mei degeimou, e huej kopekou sou gu ma ke mala tolou mou tobou, koume ma kafei. Ma kafei koumahage Godibou de mogo degedi midihō ebele ke hegili. Ni habagene kege nalaba, amokou fimamabeedei. ²⁶ Ou si kebou, huej kopekou sou gu kebou de nalaba, ni Hiye O e tolo i ke hehegie tobou mou ibe deba, e haba bohoulou ma haguale.

Dige Hiye Ohā e ou sibou e tigi kolo huej gofoudobou ke nalababe, di diyou sie file duguoba kuhe name

²⁷ Kegei kahā degemou, o koyohā Hiye Ohā ou sibou, huej kopekou sou gu kebou de mou youwa noubabe, o keme midihō kasagaj degeli, ou bou tigi kolo huej gofoudobou keme Hiye Ohā you e tou bou kafeibou ke makai kahā degeimou. Ke mou youwa noubabe, o keme hebe kasagaj molou dala. ²⁸ Kegei kahā degemou, ou sibou, huej kopekou sou gubou ke nalababe, ni tanou tanou njou sie fileba dugu, bolō degeiba kuhe nama. ²⁹ O koyohā Hiye Ohā e tou kokou fimā ho fogou ba, ou sibou tigi kolo huej gofoudo kebou mou youwa noubabe, o keme midihō kasagaj you degedi kahā hebe ke molou dala. ³⁰ Kegei kahā degemou, ni kile do o sasajbou, tou nele mei degele i o sasajbou sudo dalagua. Haba ilo kelege tofigile i. ³¹ Di diyou sie defejido file duguoba, Hiye Ohā ou sibou, tigi kolo huej gofoudo kebou de noubabe, dibe hebe kasagaj keme ta mala ile mei. ³² Kenou si, Hiye Ohāge di midihō filemou doususudi. Kegelig, di sa sibige kuokou damaleyodili mei o sasaj kedia bou de ta saiye touye domou.

³³ Mogo diama, kegei kahā degemou, ni kefeguo, nale gili dege, toto nadama. Ni o ilo ke baha duwoma. ³⁴ Ni kile o tahā hegie degeibabe, e you e mosokou ge nale kou nama, sosi mosokou kuhe iyedili. Kegelig, ni kefeguo noubabe, gili noly kahā hebe kasagaj ke mouye.

Ta isimo keme a nimokou ile foloba, hehegie tobolou.

Polhage Duo Bolofeha nele daga daga dimokou solou do nemou i ke hehegie tobou

12 Mogo diama, a Duo Bolofeha nele daga daga nimokou solou do nemou i ke hehegie tobou lamou. ² Ni tewe, afudo, nime damaleyodele ili mei

kelegebe, mōu yōuwa dalamōu, ogōu gai egei tobōu di o kediā nī wōu ma, fī mei godi, tā tobōu diyo mei kokōu yadi. ³ Kegei kahā degemōu, ā tagalibe, nī kōu tawama, Godihā Duo Bolofejī ɛme o tahā duo kokōu dalababe, o kahāge Yesube makoyede tobolōu mei. Haba o tanōu ta ɛ duledube Duo Bolofejī dala mei debabe, o kahāge Yesube Hiye Oyode tobōu diyo mei.

⁴ Duo Bolofejihā nele daga daga solōu do hiyedo neḏiye, kenōu si Duo Bolofejibe tanōu feiye dala. ⁵ Hiye Ohā dabai, di ɛsofejī ɛsofejī kōu degeleye, kenōu si di Hiye Obe tanōu fejī dala. ⁶ Di Godihā dabai degedi kahā tewe keme ɛsofejī ɛsofejī kōu dalaye, kenōu si Godibe tanōu fejī, ɛ neleyenōu di dogōu gumōu, ɛ dabai ɛsofejī ɛsofejī degele idi. ⁷ Duo Bolofejihā ɛ nele daga daga keme dimokōu mōu yōuwa nejiyo mei. ɛ solōu do degemōu nelī, di nele kahānōu diyōu sie yogo dogōu guba dogōu guba demabdomōu. ⁸ Kegei degemōu, Duo Bolofejihā ɛ nele ɛ takōu nejmōu be, o kahāge fimajī bolōdo dege dalali, tā bolōdo kenōu hehegie tobōu di. Haba nele ta ke o ta kokōu nejmōu be, o kamahāge tewe hiyedo degemōu, tewe ke hehegie tobōu di. Kenōu si Duo Bolofejibe tanōu fejī. ⁹ Duo Bolofejihā ɛ neleyenōu o ta Yesukōu damaleyodema neleḏo dege daladi. Haba Duo Bolofejihā ɛ nele kahānōu o tabe do o sasajī bologuōumōu bolō degedi. Kenōu si Duo Bolofejibe tanōu fejī. ¹⁰ Duo Bolofejihā ɛ nele daga daga kahānōu be, o tabe midihō gehe ke milōu gadi. O tabe habage degele duguo tobōu di. O taeye o sasajī, duoye tolōu i keme, duo kasagajīye tou, he Duo Bolofejīye tou domōu ke file duguo tawagadi. O tabe tā gehe tae tobōu di. † Haba o tabe tā gehe ke tobōu mōu bohōu di. ¹¹ Duo Bolofejibe tanōu feiye, kenōu si ɛ degeiyenōu, dabai kegele i olōu fejibe tamā degeimōu dugudi. ɛ yōu ɛ tagaiya kenōu ɛ dedejī olōu fejī ke damaleyodele i o sasajī kediamokōu fimōu i dala kuhē.

Dibe Yesuhā tōu kokōu sosōu tanōu fejī dege dala

¹² O tōu be tanōu fejī, kenōu si ɛ tōu kōu be abogōu, dobogōu, kehe, diho kegele i sūdo dalagua. Kegele i ke olōu fejī gelegumōu be tōu tanōu fejī degei. Kelesuhā ɛ tōu ne ke sagajī kegeinōu dala. ¹³ Yobe, Duo Bolofejihā neleyenōu di fafeyela degeimōu, dibe Kelesuhā ɛ tōu kokōu sosōu tanōu fejī degei dala. Juda o sasajī eibōu, Grik o sasajī nijbōu, dabai degedi o sasajī diābōu, bose diābōu, di olōu fejibe Duo Bolofejihā tou dalagua kuhē.

¹⁴ Di tewe, o di tōu be abogōubōu dobogōubōu kenōu fejī mei. Di tōu kōu be diho, kehe, mukuō kegele i sūdo dala. ¹⁵ Abogōu tae tobolōu gi, ɛme dobogōu mei kahā degemōu, ɛme tōu kōumahā bi meiyode tobōu babe, keme gulokou tobolōu. Abogōu kene tōu hā bi. ¹⁶ Haba, kehe tae tobolōu gi, ɛme diho mei kahā degemōu, ɛme tōu kōumahā bi meiyode tobōu babe, kene gulokou tobolōu. Kehe kene tōu hā binōu. ¹⁷ Tōu kokōu be dihonōu debabe, diho kahāge obe tobōu ba de dulo? Dulo mei. Tōu kokōu be kihiyounōu debabe,

† Tā gehe tæetobōu dibe keme Duo Bolofejihā tobōu di tā.

kihīyōu kahāge gali sili hō de dulo? Dulo meido.

¹⁸ Godihā o sasajī di tōu milōu gaibe, abogōubōu dobogōubōu kegele i olōu fejido keme ɛ yōu tagaiya kenōu defejido asōu giema fogou. ¹⁹ Di tōu be dobogōuyenōu dalagua debabe, keme damale tōu mei. ²⁰ Damale tōu dobe kegei mei. Damale tōu dobe dobogōu, abogōu, kehe, diho kegele i sūdoye, kenōu si tōu be tanōu fejido dala.

²¹ Dihoyege dobogōukōu be, nā dala mei debabe, ɛ mayōunōu sasale dalayode tobolōu sagajī mei. Widioyene abogōukōu be, nā dala mei debabe, ɛ mayōunōu sasale dalayode tobolōu sagajī mei. ²² Kege tobōu babe keme gulokou. Bi, di tōu guebōu dalagua ilo kelege dige tatabai degeiyode tawale idiye, kenōu si bi kediā dala mei debabe, di tōu be kasagajī degeba mōu tilaba dugulo. ²³ Tōu hā bi ilo, di sibigē dala meiyade tawadi keme di simlōu di. Tōu hā bi ilo, di sidifi degedi keme di yukuei kajīye gogudi. ²⁴ Tōu hā bi ilo, di sidifi degediyo mei keme mōu dala. Kenōu si Godihā tōu hā bi olōu fejī asōu giemamōu dugube, ilo kelege hū mei duguye, kenōu si diāne sibigē dalayodema makai.

²⁵ Kegeligī, tōu hā bi ilo ke diafouye. Tōu hā bi olōu fejī kediā diḏōsie yogo dogōu guba dogōu guba deibasi bolōdo. ²⁶ Tōu hā bi ilo tahā do dugumōu be, tōu olōu fejī do dugudi. O tae tōu hā bi ilo tahā hū hebele fogumōu be, tōu olōu fejī hohō degedi.

²⁷ Nī olōu fejido be Kelesuhā ɛ tōu. Nī tanōu tanōu be ɛ abogōubōu dobogōubōu sū degei dalagua. ²⁸ Godihā o sasajī sosikōu dabai degemabdomōu makai. Sasafejibe, ɛ tā-bolofejī-malā-siadi-o. Sasamabe, habage-degele-duguo-tobōu di-o sasajī. Komābe, ɛ midihō hehegie tobōu di o sasajī. Midihō gehe gehe milōu di o sasajībōu, do o bologuādi o sasajībōu, o dogōu gudi o sasajībōu, widio o sasajībōu, tā gehe gehe tae tobōu di o sasajībōu kediane Godihā makai, ɛ dabai ke degemabdomōu. ²⁹ Nī kage tawaiya? Godihā dabai degele idi o sasajī olōu fejido be de tā bolofejī malā suluguadi? Olōu fejido be de habage degelenōu duguo tobolōu idi? Olōu fejido be de Godihā midihō bolofejī kenōu hehegie tobolōu idi? Olōu fejido be de midihō gehe gehe kenōu milōu ga idi? ³⁰ Olōu fejido be de do o sasajī bologuā idi? Olōu fejido be de tā gehe gehe tæenōu tobolōu idi? Olōu fejido be de tā gehe gehe kenōu bohōu idi? Kegediyo mei, di tanōu tanōu be dabai ɛsofejī ɛsofejī degele idi. ³¹ Kenōu si nige Duo Bolofejihā nele daga daga hiyedo folodo ke defejido molōu tagama.

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

Kegei degemōu, ɛ midihō ta nīmokōu hehegielamōu. Midihō keme bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagajī mei.

13 A tā gehe tæe tobōu di keḏōu, ɛsol o kediā tobōu di tā keḏōu kōu tobōu diye, haba solōu do degedi midihō ke milōu ho fogōu babe, ɛme bala woumōu uwo degedi ke sagajīnōu. Diyo gōumōu uwo degedi ke sagajī degeinōu, sibigē ta dala mei. ² ɛme habage

degele ke kôu duguo tobôu di debane, Godihâ fimaj mogogou dala olôu fei ke kôu tewe debane, sa sibige kuokôu tewe olôu fei kene a kôu tawagai debane, a Godikôu damaleyodeibe, a ta tobôu ba, bitouye ma ta dulo tegulonôu debane, kenôu si a solôu do degedi midihô ke milôu ho fogôu babe, dabai a degedi keme sibige ta dala mei. ³ A ma bimaj olôu fei ke bi mei o kediamokôu kôu nei debane, a mayôusie kôu sesegumôu, oe a tolôu môu doulukôu sigumôu a tolo i debane, kenôu si a solôu do degedi midihô milôu ho fogôu babe, ame hebe bolô ta molôu meido.

⁴ O sasaj solôu do degedi midihô keme kôu gue, dafadiyo mei, midihô bolonôu hehegiedi, kona degediyo mei. Midihô kegei ke milôu di oyege yôu e hu hebele fogudiyo mei, yôusie hiye oyode tobôu diyo mei. ⁵ Solôu do degedi midihô keme midihô kasagaj hehegiedi midihô mei. Solôu do degedi oyege yôusienôu fimadiyo mei. Toto gofôu degediyo mei. O tae midihô kasagaj emokôu milôu môu be, e kokôu ta fimadiyo mei, môu duguo fogôu di. ⁶ Solôu do degedi midihô keme midihô kasagaj milôu di kokôu hohô degedi midihô mei. O sasaj solôu do degedi oyege damaledo midihô kokôu hohobôu di. ⁷ O sasaj solôu do degedi oyege, o tae emokôu hagi neimôu be e mi-hjokôu fiyadiyo mei. Godikôu nôu damaleyodema, Godihage emokôu midihô bolodo degeledade tawadi. Hagi kagei kagei ta dugumôu be, eme neledo dege daladi.

⁸ Solôu do degedi midihô keme mei degele mei. Kenôu si habage degele duguo tobôu di midihô keme mei degele. Ta gehe gehe tae tobôu di kene mei degele. Tewe olôu feine mei degele. ⁹ Tewe di dalabe, ilo kelenôu fei dala. Dige olôu feido tewe mei. Haba, Godihâ habage degele ta kene dige olôu feido tobolôu idiyo mei, ilo kelenôu tobolôu idi. ¹⁰ Kenôu si, midihô dôudo ke tamâ degeibabe, midihô dôudo mei keme susuafogolôu. ¹¹ Ame dihifei kelegebe, a dihiye ta tobôu di sagaj kegenôu tobôu di, sisigoye fimâ idi sagaj kegenôu fimadi. A dihiye tawadi sagaj kegenôu tawagadi. Hiye degeimôu be, a sisigo kedia midihô keme tâu fogou. ¹² Nebe kenôu tefei, ifibe di Godihâ fimaj ke olôu fei tewe mei. Di midihô dugudi galaseya taye dugudi sagaj kenôu tefeledugudi. Habagesi, di Godibe midihô gelegulo dala. Damaledo, ifi di tewebe ilo kelenôu tewe. Habagesi, Godihâ di defeido tewe sagaj kenôu tefeledugudi, dine Godihâ e tewe ke olôu feido tawale ile. ¹³ Mei degele mei midihô olôu fei kamadia kege. Tabe, damaleyodei midihô. Tabe Godihâ midihô bolodo degele ke dia daladi midihô. Tabe solôu do degedi midihô. Kenôu si solôu do degedi midihô kahage midihô bolôu ke gabama feleido dala.

Ni Godihâ ta hehegie tobolôu be hiyedo tagama

14 Nige solôu do degedi midihô kenôu sesegaba, nele daga daga, Duo Bolofejihâ solôu do nedi kene olôu fei molôuyodemaba degema. Egei, habage degele-duguo-tobôu di-o kedia tobolôu idi kahâ nele ke, Duo Bolofejihâ nedi kene ni molôuyodemaba hiyedo

degemôu ima. ² Oe ta gehe tae tobolôu idibe, keme o sasaj kediamokôu tobôu diyo mei, Godikôu nôu tobolôu. Damaledo, ta keme o tae ta duyo mei. Duo Bolofejihâ neleya kenôu ta mogogou dala ke kuhe tobolôu. ³ Haba o tae egei hehegieibabe, kesi o sasaj nele dege dalamabadomôu hehegie tobolôu. O kegei kahage damaleyodei o sasaj kedia dogôu guo dedej sasagile. ⁴ O tae ta gehe tae tobôu babe, e yôusienôu nele degelamôu tobolôu. Haba egei tobolôu o kahânôu si Kelesukôu damaleyodele i o sasaj kedia nelede dege dalamabadomôu hehegie tobôu di. ⁵ A ni olôu fei ta gehe tae tobolôu ile keme kôu tagaliye, kenôu si ni egei tobolôu ile keme a tagalido. O tae ta gehe tae tobôu babe, haba o tahage ke tobolôu ke bohôu yedili, damaleyodele i o sasaj kedia duloba, nelede dege dalamabadeba. Ta ke bohôu o ta mei debabe, ta gehe tae tobolôu be huyadefei bolô. Haba egei tobôu di kesi bolofej. ⁶ Mogo diama, ni a tobolôu ke defeido file duguma. A ile folo, ta gehe tae nimokôu tobôu babe, a ni dogôu gulo sagaj mei. Kenôu si, a ile foloba, nimokôu egei hehegieibabe, keme ni dogôu gulo. Ta, Godihâ amokôu hegi kebôu, tewe ta kebôu, habage degele ta kebôu de a nimokôu hehegie tobôu lamôu degeli.

⁷ Hohôu sabôu, gitabôu keme fi dala meiyee, kenôu si dilie uwo bolô mei debabe, dige die uwo defeido ta dulo mei. ⁸ Kibiye bologuado haguisa ho fogôu babe, o koyohâ haguale? ⁹ Nebe kenôu tefei, ni ta gehe tae tobôu babe, o sasaj kedia nime môu tûba duloba, sibige ta tawale ile mei. ¹⁰ Damaledo, sa sibige kuokôu be, ta daga daga súdo dalagua. Ta olôu fei ke tobolôu idi keme die sibigebôu nôu dala. ¹¹ Kenôu si, o tahâ e tae tobolôu kahâ sibige ke a tawaiyo mei debabe, o kahage ame sa ta oyodeiba, haba ane o keme sa ta oyodeiba dele. ¹² Nîne ke sagaj dala. Kenôu si, nele daga daga, Duo Bolofejihâ solôu do nedi keme nige molôu sagaj degele i kahâ degemôu, ni damaleyodele i o sasaj dedej sasagiedi nele súdo keme môu laba degema.

Polhâ ta gehe gehe tae tobôu di midihô ke hehegie tobou

¹³ O koyohâ ta gehe tae tobolôu tewe debabe, e ta gehe ke bohôu kahâ nele kene Duo Bolofejihâ emokôu neyedema, Godikôu diho baga tobôu yedili. ¹⁴ Yobe, a ta gehe tae Godikôu diho baga tobôu babe, a ma duo kahânôu diho baga tobôu di. Kenôu si ma fimaiye sibige ta tawaiyo mei. ¹⁵ Kegei degemôu, a kage degele? A tagalibe, ma duo kahâ diho baga tobôu babe, ma fimaiyene diho baga tobôu yedili. Ma duo kahâ die feibane, ma fimaiyene die feyedili. ¹⁶ Na ne duo kahâ ta gehe tae Godikôu bolofejiyode tobôu ma, damaledo-yode tobôu babe, o taeye nabôu de damaledo-yodele sagaj mei. Yobe, e ne ta uwo kôu du-loye, kenôu si sibige ta tawale mei kahâ degemôu. ¹⁷ Damaledo, na Godikôu kôu bolofejiyode tobolôu ye, kenôu si ne diho baga tobolôu kahâ sibigebe o tae ta tawaleba dedej degele mei. ¹⁸ A ta gehe tae tobôu

mōu hagulu kaha degemōu, a Godikōu bolofeyode to-
bolōu kuhe. Ni ta gehe geheye tobolōu idi keme age
gabama feleido dala. ¹⁹ Kenōu si damaleyodele i o
sasajī sosi mosokōu kefeguo dalaguababe, a egei, dia
tawale sagajī kenōu hehegie tobōu lamōu . A ta gehe
tae sasado dege tobōu mōu iligi dele mei.

²⁰ Mogo diama, sisigoye fimadi sagajī kege fima-
dama. Midihō kasagajī milolōu kokōu be, nīme dihi die
totōu degele i, midihō kasagajī milolōu idiyo mei kedia
daladi sagajī kegenōu dalaguama. Kenōu si midihō ilo
kele milōu gale kelebe, nī fimāibe odoye fimadi sagajī
kenōu tefele fimama. ²¹ Kuolōu ta kuguokōu be kōu
gue nalajī dala, Godihā tobolōu gi,

A sa ahudo tie kedia tae o sasajī kuokōu hehegie to-
bōu babe, sa kōu tie kedia ge mā ta ta dulo ile mei.

Aisaia 28:11-12

²² Kegei degemōu, ta gehe gehe tae tobolōu idi midihō,
keme Godihā dedejī ke, damaleyodele ili mei kedia
dugumabadomōu hegidi. Kenōu si, habage tama
degele ta, keme Godihā dedejī ke, damaleyodele i o
sasajī di dugumabadomōu hegidi.

²³ Kegei kaha degemōu, nī sosi mosokōu kefeguba, o
damaleyodele ili mei o ilo kedia fologa dube, nī olōu
fejī ta gehe geheyenōu tobolōu iba dubabe, diage wa,
nīme totōu degei oyade tawale ile. ²⁴ Kenōu si,
damaleyodili mei o taha foloba dugu, nī egei hehegie
tobolōu iba dubabe, e yūsienōu file duguoba, eme
midihō kasagajī milōu di odade tawale. ²⁵ Fimajī
kasagajī, e duledu dala keme tama degeiba, e yubu
sugulo fiya, miye duwoli, Godikōu diho baga tobolōu
be, damaledo, Godibe nijōu de dalayodele.

Ni sosi mosokōu kefegubabe, Godihā dabaibe dou- donōu degema

²⁶ Mogo diama, kegei kaha degemōu, nī sosi
mosokōu kefegubabe, Godihā dabai ke kage degele
ile? A nijmokōu tobōu lamōu. Nīme dabai tanōu tanōu
degemōu ima. Ni ilo kelebe die feile. Ilo kele egei
hehegie tobolōu. Ilo kele mogogou ta ke hehegile. Ilo
kele ta gehe tae tobolōu. Ilo kele ta gehe tae tobōu ba
ke boholōu. Ni dabai olōu fejī ke degele ilebe, keme nī
damaleyodei ke dedejī sagiba sagiba dele. ²⁷ O ilo kele
ta gehe geheye tobōu lababe, o bolōu deba kamadia
deba diandōu tobolōu ile keme bolō. O tanōu tanōu to-
bōu mōu iba, o tae dia tobolōu ili ke bohōu ma haba
ta degayedili. ²⁸ Sosi mosokōu be, ta gehe gehe tae to-
bolōu ke bohōu di o ta dala mei debabe, ta gehe tae
tobōu di o nage tobōu da, nōunōu amafejī Godikōu to-
bōu. ²⁹ Egei hehegie tobōu labane, o bolōu deba ka-
madia deba diandōu tobolōu ile keme bolō. O ilo kelebe
mōu dulo fimabeedili. ³⁰ Sosi mosokōu duwo o tanōu
takōu, Godihā mogogou ta ta hegiba, e tobōu la de-
babe, o ta tōu gule tobolōu tafala ke nāme tada.

³¹ Kege degeibasi bolō. Ni tanōu tanōu egei hehegie
tobōu mōu iba, o olōu fejī tawale, neledo degele ile.

³² Egei hehegie tobolōu idi o kedia me amafejī baha du-
woli, ise diōu egei tobolōu asō diho kelegenōu egei
kuhe tobōu mabeedili. ³³ Yobe, Godi eme dōudo dabai

degedi o. Dine mogodo degeba, e dabai ke fī tanōu
dege degele ke tagali.

Godikōu damaleyodele i o sasajī kedia sosi mosokōu
kefeguo, ³⁴ Godihā dabai degeibabe, sasajī kedia me
talē mei, amafejī, o kedia hayedu duwomabeedei. Sa sa
olōu fejī kedia ne di midihō kenōu milolōu idi. Moseshā
kuolōu tae kegenōu kōu tobou dala. ³⁵ Sasajī kedia
yodu ta ta dalababe, baha duwoli, mosokōu fogōu ya
fologa, diōu die makōu nōu yodumabeedei. Sasajī ye
sosi mosokōu ge ta tobōu babe, keme midihō dōudo
milōu yo mei. ³⁶ Kageiye nī dulo idiyo mei? Godihā tae
nī sabekōu ge yomogōu haguei kaha degemōu? Kege
mei. He, nijmokōu nōu malā ile foloumōu, nī tolōu i?
Kegeli mei.

³⁷ O ta nāme egei hehegie tobōu di o degeidade
tawababe, ta a tobolōu kōume nā damaledo-yode to-
bōu . O ta nāme Duo Bolofejīhā nelebōu de dalayode
tawabane, nāme ta a tobolōu kōume damaledo-yode
tobōu . Yobe, ta a tobolōu kōume Hiye Ohā di dum-
abeedei ke tobolōu. ³⁸ O koyohā mā ta ke du ho fogōu
babe, o sasajīyene e tae dulo sagajī mei. ³⁹ Mogo dia-
ma, egei hehegie tobolōu be hiyedo dege tagama. Ta
gehe gehe tae tobōu di midihō ke akogudama.

⁴⁰ Kenōu si, nī sosi mosokōu dabai dōudo kenōu dege-
mōu ima.

Tofigile i o sasajī kedia haguā gehe degele ile

(Ta Hiye 15)

Kelesuhā tolo ilemōu haba haguajī

15 Mogo diama, ta uwo bolofejī, a nijmokōu tobōu
mōu, nī kōu dulo tawale, neledo dege dalagua
keme nī defejido tawamabadomōu haba kuhe nalolu.
² Ta uwo bolofejībe, a nijmokōu tobōu mōu defejido
tolōu imōu, Godihā nī mamōu dalagua kehe. Kegeligī,
nī damaleyodei ta sibige mei degeiye.

³ Ta sibige hiyedo, a kōu dulomōu, nijmokōu hehegie
tobou keme kōu gue, Godihā kuguokōu nalajī sagajī
kenōu tefei, Kelesu e di midihō kasagajī milōu ga idi
kaha hebe ke di mōudamabadomōu e kuhe tolo i.

⁴ Godihā kuguokōu nalajī sagajī kenōu tefei, e tolo
imōu, widama sawisie kamadia kege tiamōu, Godihā
e haguagi. ⁵ Godihā e haguagimōu ile, Pitakōu tama
degei. Haba e dabai degedi o olōu fejī 12 kege kedi-
amokōu ne tama degeimōu dia dugulo i. ⁶ Haba,
damaleyodele i o sasajī sudo, 500 gabama folo kege
kedia kefeguo dalali dugube, e tama degeimōu dugu-
lo i. O kedia me olōu fejī tofigile ili mei, sudo dala. Ilo
kelenōu tofigile i. ⁷ O sasajī sudo kedia mokōu tama
degeimōu dugulo imōu, e Jameskōu ne tama degema,
haba ta-bolofejī-malā-suluguadi-o olōu fejī kedia mokōu
ne tama degei.

⁸ Kegemōu, uwage, Kelesuhā amokōu ne tama
degeimōu a dugu. Ame mā adiōu hā dihi bolō malā fe-
li mei sagajī degeiye, kenōu si amokōu ne tama

degeimōu dugu. ⁹ Ame ta-bolofej-mala-siadi-o tanōu ta, kenōu si hiye o mei. Ta-bolofej-mala-suluguadi-o ilo kedianōu si hiye o. Ame hiye oyodele idibe bolō mei. Yobe, a Godikōu damaleyodei o sasaj kedia kōu makomōu haguei kahā degemōu. ¹⁰ Kenōu si Godihā a habaguguegumōu, a kegenōu dala kuhē. Godihā habaguguei kahā a mōu yōuwa dala mei. A dabai neledo dege degemōu iligi, ta-bolofej-mala-suluguadi-o ilo kedia dabai degedi ke gabama folodo dala. Kenōu si a dabai ke mayōunōu degediyo mei, Godihā habagugueiyenōu, a dabai degele dala kuhē. ¹¹ A degeibane, haba o ilo kedia degeibane egei hehegie tobolōu idi keme tabōu mei. Ta ei hehegie tobolōu idibe tanōu fej, Yesu tolo ilemōu, haguama iyode tobolōu imōu, ni dulo damaleyodele i.

Tofigile i o sasaj kedia me habage haguā ile

¹² Ei Kelesu e tolo ilemōu, haguai ta ke hehegie tobolōu mōu be, haba ni kile o ilo kelege tobolōu gi, tofigile i o sasaj kedia me haguale meiyode kadegeimōu tobolōu iya? ¹³ Tofigile i o sasaj kedia me haguale mei debabe, Godihā Kelesube ta haguagili mei. ¹⁴ Godihā Kelesube tolo imōu haguagili mei debabe, ta ei hehegie tobolōu idi keme sibige ta dala mei, haba ni kokōu damaleyodele i kene sibige ta dala mei. ¹⁵ Haba tage, Godihā Kelesune haguagili mei debabe, eibe ogōu gai egei hehegie tobolōu idi. Kelesu e tolo imōu, Godihā haguagiyode tobolōu idi kahā degemōu. Haba, Godihā Kelesu tolo i ke haguagili mei debabe, tofigile i o sasaj kedia me haguā ile mei. ¹⁶ Damaledo, tofigile i o sasaj haguā ile mei debabe, Kelesu ene tolo ilemōu haguā ile mei. ¹⁷ Godihā Kelesu tolo imōu haguagili mei debabe, ni damaleyodei keme sibige ta dala mei, nime midihō kasagajinōu milōu gamōu ili. ¹⁸ Kegei debabe, Kelesukōu damaleyodele i o sasaj tofigile i kedia me makei dala. ¹⁹ Di Kelesukōu damaleyodema, e dimokōu midihō bolodo degele kenōu dia dalagua kuhē. Kenōu si, di sa sibige kōumahā bi molōu kenōu dia dala debabe, o sasaiye dimokōu solōu do degele ile kahage gube di-hikōu solōu do degele idi ke gabama folodo degele.

²⁰ Kenōu si kege mei. Godihā Kelesu tolo imōu haguagi keme damaledo. Godihā o tofigiei ke haguagilebe, yufi e Kelesu haguagi keme hebe hai segei yufido suwi degedi sagaj kenōu tefei. Habage, tofigile i o sasaj kedia me haguagile dala. ²¹ O tanōu tahā degeiye, di olōu fej tofigiemōu ili sagaj kenōu tefei, haba o tanōu tahā degeiye, di olōu fej Godihā haguagiba, gehē dege dalaguale. ²² O Adamhā degeiye, di olōu fej tofigile idi sagaj kenōu tefele, Kelesuhā degeiye, di olōu fej gehē degeba, tofousogo tofousogo kegenōu kuhe tofolōu. ²³ Kenōu si, di tofigiema dia dalali, Godi yōu makai sagaj kelegenōu haguā ile. Godihā yufi Kelesu tolo imōu haguagi, habage, Kelesuhā bohōlōu mā haguale kelege, o sasaj e bi kedia me haguā ile.

²⁴ Kegeba, uwage sawisie kelege, bi olōu fej mei degele. Kelesuhage duo daga dagabōu, esol o daga dagabōu olōu fej kedia me makoma mei degeiba, e Aye

Godikōu sa bolodo ke kuhe dia dalayedele. ²⁵ Yobe, Kelesu eme o sasaj wolōu daladi o dege dalaba, Godihage ho o olōu fej ke Kelesuhā abogōu hayedu kefe-ma dogoguba e tofogōu dalale. ²⁶ Ho o uwagedo, Godihā makolobe, keme todi ke makoma mei degeibabe, haba ta tofigile meido dalaguale. ²⁷ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Godihā bi olōu fej kefeguo, o e abogōu hayedu dogogu dala.

Buk Song 8:6

Bi olōu feiyode tobolōu mōu nalaj dala keme Godi yōu ebōu de tobolōu li mei. Godihā bi olōu fej ke e Dihihā hayedu dogogube, e yōusiebōu dogogu dala meiyodei. ²⁸ Godihā bi olōu fej ke e Dihihā hayedu dogoguo mei degeibabe, e Dihi eme haba e Aye hā hayedu folo dalale. Kegeibabe, Godi yōu eme bi olōu fej kahā widio hiyedo o dege dalale.

²⁹ Tofigile i kedia haguale mei debabe, tofigile i kedia dowoye, fafeleya tofolōu idi o kedia me kage degele? Tofigile i kedia haguale mei debabe, kagemōu o ilo kedia tofigiei kedia dogōu gumabadomōu fafeleya tofolōu idiya? ³⁰ Eige tofigile i o kedia me Godihā haguagileyode tobolōu mōu suluguadi kahā dowoye, o ilo kedia ei walamōu degele idi. Tofigile i kedia haguā ile mei debabe, ei kege ta tobolōu mōu suluguadiyo mei. ³¹ Mogo diama, a tobolōu kōume damaledo. Sawisiei olōu fej ame o ilo kelege wouba tolo hafei dege-ma fogōu di. A ta kōume nimokōu ta mogogolōu mei, yobe a nimokōu hohō hiyedo degeli, dibe di Hiye O Yesu Kelesubōu de dalagua kahā degemōu. ³² Tofigile i kedia haguale mei debabe, a mayōu tagaiya ke sa Efe-sus kuokōu si sobōu de biyadi † kahā ame ta dogōu gudiyo mei. Tofigile i kedia haguale mei debabe, di kōu gue tobolōu me,

Di nalebōu hueibōu nāme, idiba di tofigile kahā degemōu.

Aisaia 22:13

³³ Ni tewe,

Di midihō kasagaj milōu di o sasajbōu de mogo degeibabe, dine die midihō kasagaj ke sagaj milōu gale. ††

O tae ta ogōu ga tobolōu babe, e ta ke dudama. ³⁴ Totōu degedama. Bologuado fimāba, midihō kasagaj ni milōu gadi ke olōu fej tōu fogōu ma. Ni o ilo kedia me Godibe tawale iyo mei. A kōume ni sidifi degemabodomōu tobolōu.

Tofigile i o sasaj Godihā haguagile kedia, die tōu be gehedo, sa sibige o kedia tōu sagaj mei

³⁵ O tae kōu gue yodulo, Godihā tofigile i kedia haguagibabe, dia kage haguā ile? Die tōu be kageido dugulo ile deibabe? ³⁶ Keme totōu degei o kedia yodu tanōu. Ni hebe hai kokōu nale hou kou tidi ke so-goumōu be, kolo keme tabale fiya mei degeimōu, e ho

† Tewe o ilo kele fimā idibe, si so mei, ho o kedianōu Pol makolamōu degele idi. Haba tewe o ilo kedia fimā idibe, ho o kedia die si so kedia Pol womabeede tobolōu di kahā ta. †† Ta kōume sa Grikkōu ge tewe o tahā nalaj.

kahanôu kôu tile folodi. ³⁷ Segei hou di sogodi keme alasi hou debane nale hou ta debane kôu tili kokôu dugubabe, alasi hou keme alasi fua folo hiye degei ke sagaj dugulo mei. Segei hou ta debane, e fua folo hiye degei ke sagaj dugulo mei. ³⁸ Kenôu si, Godiha yôu tagaiya kenôu milolôu yodema, segei hou olôu fei e-sofeji esofeji milôu môu fologadi. Di segei hou die midihô esofeji esofejinôu fua fologoumôu dugudi. ³⁹ Tôu olôu feibe tanôu fei mei, esofeji esofeji degai. O sasaj di tôu be esofeji, gali tôu ne esofeji esofeji degai. Sio tôu esofeji, miye tôu ne esofeji. ⁴⁰ Haba agudio kaha bi kene tôu esofeji esofeji dala. Sa sibige kôumahâ bi kene tôu esofeji esofeji dala. Agudiletôu bi kaha similou kene esofeji. Sa sibige kuokôu bi kaha similou kene esofeji. ⁴¹ Aso e hohô esofeji. Oguo e hohô esofeji. Kuidihô die hohô diesofejiye, haba kuidihô tanôu tanôu, die hohô be tanôu fei mei, esofeji esofeji de hohogulo idi.

⁴² Tofigile i kedia hagualêbe, nale houye kôu tidi sagaj kenôu tefe degele. Tofigieiba widoubabe, tôu keme mihikôu tabale ile. Fihâ tôu gehe dege hagualê keme, kasagaj degele mei, yôu tofousogo tofousogo kegenôu kuhe dalale. ⁴³ Tôu tolo imôu, di wida idi keme kasagaj, nele olôu fei mei degei. Fihâ tôu gehe dege hagualê keme bolodo. Nelede dege, yôu kegenôu dalale. ⁴⁴ Tôu, di wida idi keme sa sibige kôumahâ tôu. Tôu Godiha haguagile, keme hebenihâ tôu.

Sa sibige kôumahâ tôu dala kaha degemôu, hebenikôu ne, di fihâ tôu gehe molôu dala. ⁴⁵ Godiha kuguokôu be kôu gue nalaj dala,

Yomogôu milou o Adam eme Godiha emokôu fi nejimôu fibôu de delei.

Stat 2:7

Haba Adam ta, habagedo haguei keme yôunôu be fi nedi o. ⁴⁶ Godiha o yomogôu milou o keme hebenihâ tôu gehe ke milôu li mei, mihj gobolôu môu milou. Habagesi, damaleyodele i o sasaj di hebenihâ tôu gehe ke malâ ile. ⁴⁷ Yomogôu do milou o Adam eme sa sibige kôumahale. Godiha eme sa sibige kuokôu mihj gobolôu môu milou. Haba Adam ta eme hebenitôu ge migi. ⁴⁸ Sa sibige o sasaj olôu feibe sa sibige kuokôu mihye milou o e sagaj dege dalagua. Damaleyodele i o sasaj kediam hebenitôu ge migi o e sagajinôu dege dalagua. ⁴⁹ Ifi dibe sa sibige kôumahâ o бага i dala. Nebe kenôu tefei, habage dibe hebenitôu ge migi o ke бага ile.

⁵⁰ Mogo diama, di tôu, sa sibige kuokôu tabale ile keme Godiha wolôu daladi sa kuokôu be fologale meidade tawama. Tabadi bi kaha ge tabadiyo mei bi bolodo keme ta molôu sagaj mei. ⁵¹ A nimokôu tobôu ladi kôume mogogou tã. Ni duma. Di olôu fei tofigile mei, kenôu si di tôu olôu fei bohólôu ba, tôu gehe dege dalaguale. ⁵² Sawisie i uwage kelege, kibi uwage haguissouba, † dibie bila naj sa degei, Godiha tofigile i o sasaj olôu fei haguagiba, fihâ tôu gehe bolodo, tabale mei ke malâ ile. Haba tofigile ili mei, sosou dala dine di tôu olôu fei bohólôu ba gehe degele ile. ⁵³ Ni kôu

† Mogogou Tã Hegi 11:15

tawama, di tôu, tabale ile keme Godiha bohólôu ba tabale mei tôu ke nejiba dalamabadomôu. Di tôu, tofigile ile keme bohólôu ba, tolo mei tôu ke nele, di tofousogo tofousogo kegenôu kuhe dalamabeedema. ⁵⁴ Di tôu, tabale ile keme Godiha bohólôu ba tabale mei tôu ke nejiba dalaguale. Di tôu, tofigile ile keme bohólôu ba, tolo mei tôu ke Godiha nejiba, di tofousogo tofousogo kegenôu kuhe dalaguale. Kegeiba, Godiha kuguokôu kôu gue nalaj,

O e biyolugi, todi ke makoma mei degeiba duguloyode tobolôu môu nalaj,

Aisaia 25:8

keme damaledo kege tamâ degele.

⁵⁵ Todi, nage ei wouba tofigile ile mei. Ne nele olôu fei keme mei degei.

Todi, nage ei wouba tofigile ke ei ta gue degele mei.

Hosea 13:14

⁵⁶ Di tolo ke gue degedi kaha yobe kôu gue, di midihô kasagaj milôu gadi kaha hebe ke molôu sagaj kaha degemôu. Haba, Mosesha kuolôu malj mei debane, di midihô kasagaj milôu gadi keme kasagajidade tawale iyo mei. ⁵⁷ Kenôu si di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, todi ke mei degei kaha degemôu, di Godikôu bolofeyj-ode tobôu me.

⁵⁸ Mâ mogodo diama, kegei kaha degemôu, ni hobôu kesigidama, nelede dege dalaguama. Ni Hiye Ohâ dabai degele idi keme nelede dege degema. Yobe ni tewe, Hiye Ohâ dabai keme môu yôuwa dabai mei. Dabai kaha hebe, ni malâ ile keme bolodo.

Polhâ dabai e degeleyode tawai ke tobou

(Tã Hiye 16)

Polhâ sa Korin o sasaj kedia sele kefema, sa Jerusalem o kediamokôu nelamôu degei ke tobou

16 Sele ni kefema, Godiha o sasaj Judia tie kediamokôu nelamôu degeli keme kôu gue degema. A damaleyodele i o sasaj, sa Galesia duo kile tie kediamokôu tobou sagaj kenôu tefe, nîne kegenôu degema. ² Fula tanôu tanôu, Sande kelege, ni tanôu tanôu, fula koduge sele malâ ili ke fileba, sele ilo kele o kediamokôu neleyodema, njôu ni mosokôu dogoguma. Ni kege kefemôu iligi, sele huyadefei hiye degeiba, habage a ile foloubabe, ni sele olôu fei kôu kefema maj kaha degemôu, ni haba ta kefele mei. ³ A ni sakôu ile foloubabe, nige sele kefei ke malâ yale o ilo kelene maka degema. Maka degeiba, a duguoba, kuguo ta nalama nejiba, dia tolôu ya, sele ni sa Jerusalem tie o sasaj damaleyodei kediamokôu solôu do neleyodema kefei ke kuhe nele. ⁴ Ane ileyode tawaibabe, a iba, o kedia a sesele yale.

Polhâ sa Korin o sasaj kedia dugu ilamôu degei

⁵ A sa Masedonia duo kile tie o sasaj kediamokôu ile dala dema, ni sakôu kuhe ile. Yobe a sa Masedonia ke-

leya ke ile kaha degemou. ⁶ A nimokou foloba, hiyedo tiamou iligi, sa kulio degei ke olou fei mei degele sa degei. Habage, a ni tou fogou, sa ta ilebe, ni a dogou guba kuhe ile. ⁷ A nimokou toto ile folo huyadefei tiale keme dafa. Hiye Ohā tagaibabe, a habage ile foloba, ni sa kokou hiyedo tafalale sagai degeli. ⁸ Kenou si ame sa Efesuskou kou le kegenou dalali, Pentikos Sawisie† ke mei degeiba kuhe fogou ile. ⁹ Yobe, Godiha amokou a sougou mou, a e dabai hiyedo degele dala. Godiha dabai ke akogudi one sudo dalagua.

¹⁰ O Timoti e ile nimokou foloubabe, e gue degeiye deba, ni emokou midihō bolonou hehegiema. Eme Hiye Ohā dabai, a degedi sagai kenou degedi. ¹¹ E ile foloubabe, emokou hohō degema. Hobou duguo fogou dama. Habage, e ni tou fogou laba degeibane, ni e dogou guba, e fi hohō degeba ni tou fogou amokou bohoulou ma haguale. A ma mogo diabou de e haguale ke baha duwoguale.

¹² Di mogo Apolosbe, a eme damaleyodele i o ilo kediabou de nimokou iyede hiyedo kou tobou diye, kenou si ifibe e nimokou ile dafoulu. Habage, you fi hohō degeibasi ile.

Polha ta ilo kele tobolou mou nalai

¹³ Niou tawaibou, damaleyodema neledo dege dalaguama. Gue degedama, dedeido dege dalaguama. ¹⁴ Godikou bou omokou bou olou fei solou do degebanou dabai degema.

† *'Ista' sawisie† mei degeimou dalali, haba sawisie† olou fei 50 kege mei degeimou be, Pentikos sawisie† ke kuhe tou di. Pentikos dagado kokou ge, Kelesuha Duo Bolofei tobou mou migi. Na Dabai 2:1-13 kokou dugu.*

¹⁵ Mogo diama, nige o Stefanasbou e sosou bou diame kou tewe. Sa Akaia duo kilebe damaleyodei o ta deleli mei kelege, diabukou do Kelesukou damaleyodele i. Damaleyodema, diou die tagaiyanou, dia Godiha o sasai kedia dogou gulo idi. Kegei degemou, a nimokou neledo dege tobou ladi. ¹⁶ Ni o sasai kegele i kedia ta defeido dulo sesele ima. Haba o dabai kegei ke dogou guo degele idi kedia ta kene dulo sesele ima.

¹⁷ O Stefanasbou, o Fortunatusbou, o Akaikusbou dia haguasie felegoumou, a hohō degei. Sa Korin o ni olou fei haguasiediyo meiyē, kenou si dia haguasie felegoumou, a duguomou hohō hiyedo degei. ¹⁸ Felegamou, dia degeiye, ma duo hohō degei, haba ni duone kou hohō degei. O kegele i kediamē nige duguoba hohō dege dema.

¹⁹ Damaleyodele i o sasai, sa Esia duo kile tie kedia nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe. Akwila dilie Prisila diliene Hiye Ohā huya ke nimokou agali bolofeyode tobolou. Haba damaleyodele i o sasai olou fei, dilie mosokou kefeguo, egei dulo idi kediane nimokou Hiye Ohā huya ke agali bolofeyode tobolou ili kuhe. ²⁰ Kelesukou damaleyodele i o sasai olou fei kediane nimokou agali bolofeyode tobolou ili. Nime Godiha o sasai degei dalagua kaha degeimou, ni niou sie yogo nogou ba nogou ba degama.

²¹ Nimokou agali bolofeyodili koume Pol, a mayou ma dobogouyenou nalolu kuhe.

²² O tahā Hiye O hohō dege ho fogou babe, o keme makolo dala. Hiye O, na hagua.

²³ Hiye O Yesuha habagugueibe nibou de dalale.

²⁴ Yesu Kelesuha huya ke, a nimokou solou do degeliyode tobolou kuhe.

2 Korin

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Pol ę sa Masedonia duo kile dalali, damaleyodele i o sasaj, sa Korin tie kediamokou haba kuguo ta nalāma neĭ. Yobe, o Taitusha sa Korinkou ile, dala dema, Polkou fogou ilemou be, sa ke tie kediam midihō kasagai milou gadi ke fogou mou fi boholou iyode tobou kaha. Kenou si o sasaj ilo, fi boholou ili mei kediage wa, Pol ęme ta-bolofei-mala-siadi-o mei, ogou gai egei tobou di oyade tawale i.

Kegei kaha degemou, fi boholou i o sasaj kedija hohō degemabadomou Polha kuguo kou kuhe nalāma neĭ. Haba fi bohōu li mei o sasaj kediamokou nalāma neĭbe, ęme ta-bolofei-mala-siadi-oyode tobolou mou nalaj. ę dabai kagei kagei degedi kehe nalaj.

Tā ta nalajibe, sa Korin o kediage Yesukou damaleyodei o sasaj, bi mei kedija dogou gulamou kou tobou kaha degemou, Pol ę sele kefemabeedei tobolou mou nalaj.

Polha kuguo kou nalaj kuokou uwagedo tabe kou gue, niou tawaibou, ogou gai egei tolou suluguadi o kedija ta hobou dudamabeede tobou, ni damaleyodei ke makeiye domou.

Kuguo 2 Korin koumahā tā sibige tanou tanou olou feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1–7

Polhage dabai, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou neĭ ke tamā dege tobou.

Tā Hiye 8-9

Sa Korin o sasaj kedija sele kefema, damaleyodele i o sasaj, sa Judia duo kile tie kediamokou nelāba dia dalamabeedei.

Tā Hiye 10–13

O ilo kedija Pol susuga tobolou imou, sa Korin tie o kediane ęmokou gofou degele imou, Polha hagi ke dou-susu.

Polhage dabai, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou neĭ ke tamā dege tobou

(Tā Hiye 1–7)

1 Ame Pol, Godi you tagaiyenou ęme Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-oyodema makai. Abou, di mogo Timotibou, ele kuguo kou Godikou damaleyodei o sasaj sa Korin tiebou, haba Godiha o sasaj, sa sa olou feĭ, sa Akaia † duo kile tiebou nimokou nalāma nelĭ. ² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha Godiha ę dogou gudi ke bolofeyode tobou

³ Di Godiha hu hebele fogume. ęme di Hiye O Yesu Kelesuha ę Aye. ęme di Aye, solou do degedi midihō kaha ę obou, dimokou dedej sasagiedi Godi. ⁴ Ele hagi dugumou be, Godiha elemokou dedej sasagiedi. Kegei

† Sa Korinbe sa hiye, sa Akaia duo kile delei.

kaha degemou, elene o hagi dugulu ili kediamokou dedej sasagilenou. Godiha elemokou dedej sasagiedi sagai kenou tefei, ele o hagi dugulu kediamokou dedej sasagiedi. ⁵ Hagi hiyedo Kelesuha dugu sagai keme elene dugulo idi sagai kenou tefeibe, Kelesuha ele dogou guomou, elemokou hiyedo dedej sasagiei dala kuhe. ⁶ Ele hagi dugubabe, keme mou dugulo iyo mei. Ele ni dogou guoba, dedej sasagie iligi, Godiha ni mamouyadomou. Damaledo, ele hagi dugudiye, kenou si Godiha elemokou dedej sasagiemou be, elene nimokou dedej sasagieli. Kegeibasi, nime hagi, ele dugudi sagai kenou tefele dugubabe, ni nelędo dege dalagualenou. ⁷ Elege nime nele dege dalaledade tawali. Yobe, hagi ele dugudi sagai ke nime dugudi kaha, Godihage dimokou be tefelenou dedej sasagiledade tawali.

⁸ Mogo diama, nige ele sa Esia duo kile dalaguale, hagi hiyedo dugulo delei kenou tawama. Damaledo, ele hagi hiyedo dugu dalagualibe, nele olou feĭ mei degei. Elebe tofigile hafeĭ degeidade tawale i.

⁹ Damaledo, elebe didio o sa degei, ta sai fidi o tae o keme toloyode tobou mou hagi dugudi sagai kenou tefei, elene hagi hiyedo kegei ke dugulo i. Hagi ke dugu kahage, elebe olou ele neleyenou ta dalaguale

sagaj duguli mei, Godiha neleyenou wolou dalalesi bolou dugu. Eme tofigiei haguagiedi Godi. ¹⁰ Elebe kou tolo hafei degeiye, kenou si Godiha figa mugu. Habagene, elebe ke degei sagaj kegenou dugulo. Damaledo, elebe Godikou damaleyodei kaha iligi, e ele figa moloudade tawali. ¹¹ Kegei kaha, nige Godiha ele dogou guyedema diho baga tobou ma. Kegeibasi, Godiha o sasaj sudo kedia diho baga tobolou ke dulo-ba, e ele habagugueba dogou gulo. Kege degeiba, o sasaj sudo kedia ke duguoba, Godikou bolofeyode tobolou ile.

Polhage sa Korin o sasaj kediamme ta ogou gali mei

¹² Ele hoho degeli koumah yobe kou gue, ele fiye tawalibe, ele sa sa olou fei kokou ya ke suluguadibe, elege Godiha midihog bolodo kenou defeido milou gamou suluguadi. Nimokou ne, ele midihog bolodonou defeido milou ga idi. Midihog ele milou gadibe, keme sa sibige midihog ke mei. Midihog ele milou gadi keme Godiha habaguguei midihog kenou milou gadi. ¹³ Ele kuguo kou nalama nelibe, ni sasale husouma tawale sagaj. Mogogou ta mei, ta sibige olou feibe ni tawale sagaj. ¹⁴ Damaledo, ma ta ilo, a nimokou kou nalama nei keme nige sibige defeido ta tawali meiyee, haba ni olou fei husouma tawababe, Hiye O Yesuha haguale sawisie kelegebe, ele nimokou hoho degeiba, nige kenou tefe elemokou hoho degeledade tawali.

¹⁵ Age ni elemokou hoho degele ilidade tawalemou, ele ile ni dugulamou degei. Duguo fogou ileba, haba bohoulou ma hagulugine, ni duguo fogou ba kuhe hagualamou degei. Ni hoho degemabeedema, a nibou de bolou kege gelegulamou kou degeiye fogou.

¹⁶ Damaledo, a sa Masedoniakou ilamou degeibe, a ni ali duo kele duguloyodema kuhe ilamou degei. Haba, bohoulou ma hagulugine, nimokou hagua feleyodema kuhe ilamou degei. Ni a dogou guba, a sa Judiakou kuhe ileyodema fimaiye fogou. ¹⁷ A kou deyodema fougoube, a fimai bolou degemou fogou li meido. Ma fimai-be sa sibige o ilo kedia fimai sagaj kegei mei. Degele meibou, degelebou debe a ta tobou diyo mei.

¹⁸ Godiha e degeleyodei keme e doudo degedi kenou tefei, ane a degeleyode tobou di keme a doudo dege-lamou degedi. Degele meibou, degelebou debe a ta tobou diyo mei. ¹⁹ Godiha dihi, Yesu Kelesuha degei ta keme o Sailasbou o Timotibou eige nimokou kou hehegie tobou mou haguei, ege degele meibou, degelebou de ta tobou diyo mei. Kelesuha e degeleyode tobou keme e doudo degei. ²⁰ Godiha midihog bolou hegileyodema makai keme Kelesu e haguei kelegenou damaledo tamag degei kaha degeimou, di tewe, Godiha degeleyodei keme olou fei damaledo tamag degeiba, di dugulo ile. Kegei kaha degemou, di Godiha ta dulo-mou be, dige Kelesuha huya kenou damaledo-yode tobou mamou, Godikou hohobolou idi. ²¹ Godi enou degeiye, ifibe nibou eibou de neledo dege dalagua. Yobe, Kelesube dibou de dogou guo dala kaha.

Damaledo, Godihage dibe you e bidoyodema makai dalagua kuhe. ²² E you e makabe, Duo Bolofei ke

dimokou nei kahage, dibe you e biyodema hegili. Kegei kaha di tawale ibe, bi olou fei, Godiha dimokou habage neleyodei kene e neledade tawale i.

Polha sa Korinkou toto ili mei

²³ Ta a nimokou tobou ladi koume damaledo. Godi younou tewe. A sa Korinkou toto ili meibe, a nimokou hagi nele dafamou kuhe fogou. ²⁴ Eige ni Kelesukou totodo damaleyodemabeedema fisilemou tobolou idiyo mei. Nime Godikou neledo dege damaleyodema dala kehe. Eige ni dogou guba ni hoho degemabado-mou kuhe degeli.

2 A nimokou hagi haba ta nele dafamou, a ni sabekou kuhe ili mei. ² A hagi nimokou ta nei debabe, nige amokou be ta hoho degele meido. Nidou nou dalale. Amokou hoho degele o ta dala mei. ³ A nimokou ileba hagi dugulobe dafai. Di geleguoba hohobolou sagaj ke haba betei degelebe dafamou, a ni doussulamou ta ke kuhe nalama nei. Age nime abou de hoho degele iledade tawai. ⁴ A nimokou fimamou, hagi hiyedo duguo gosolomou, kuguo ke kuhe nalama nei. A nimokou hagi ta nelamou degeli mei. A tagalibe, nige a nimokou solou do hiyedo degelidade tawale ke tagali.

Sa Korin tie o kediage midihog kasagaj, o tahag di-amokou milou keme gebe meiyodemabeedei

⁵ Midihog kasagaj milou o tahag hagi degei keme amokou degeli mei, nimokou degei. Age emokou go-fou degele dafamou kege kuhe tobolou. ⁶ Midihog kasagaj milou kaha hebe ke, o sudo ni o kokou nele i keme kege fogou ma. ⁷ Kegei kaha nige gebe meiyodemaba, emokou dedei sagima. Kegelige, e hagi hiyedo degeba mihikou fiyeiye. ⁸ Kegei kaha degemou, age ni emokou haba mogo degele ke tagali. ⁹ A afu ni tefele dugulamou nimokou kuguo ke kuhe nalama nei. Age ni ma ta ke de dulo sesele ili domou tawalamou degei. ¹⁰ O tae midihog kasagaj ta milou mou, ni ke gebe meiyodeimou be, ane gebe meiyodedi. O tae amokou hagi neimou be, age ni dogou gulamou be, Kelesuha dihile kokou ge gebe meiyode tobou di.

¹¹ Kegelige, Tamahag di ogou gouba, di mihikou fiasigeiye. Tamahag fimai olou feibe di kou tewe.

Polha o Taitus dugulo sagaj degei

¹² A Kelesuha degei ta uwo bolofei ke tolou mou hagulugi, sa Troaskou felemou dugube, Hiye Oha a dabai ke degele kaha a ke sougou mou dugu. ¹³ A felemou dugube, ma mogo Taitus mei degemou, a hagi hiyedo degei. Kegemou, a sa ke tie o sasaj kediamokou ege-ma fogou mou, sa Masedoniakou fogou haguei.

Godiha neleyenou ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Tamahag nele gabadi

¹⁴ A Godikou bolofeyode tobolou kuhe, eibe Kelesubou de dogou guo dalamou, Godiha ei wou ma sa sa olou fei Kelesuha degei kaha ta ke hehegiemou su-

luguadi kaha degemou. Ta bolofei keme ho bolodo ke sagai, o sasai kedia ho dulo idi. ¹⁵ Damaledo, eibe ho bolodo ke sa degei. Ho ke foloumou be, Godihage Kelesuha honou dudi. Ho keme Godiha kou molou o sasai bou, haba makoma mei degele o sasai bou kedia olou fei dulo idi. ¹⁶ Makolo ile o sasai kediame todi kaha hue ke dulo dalaguali kuhe tofigile ile. Godiha kou molou o sasai kediame fi gehede degele kaha ho ke dulo dalaguali, tofousogo tofolou ile. O koyohage you e neleyenou Godiha ta bolofei hehegile ke tawalemou dabai dededi? O kaha you e neleyenou be dabai ke degele sagai mei. ¹⁷ O ilo kediage Godiha ta hehegile kaha hebe keme sele hiyedo mala idi, kenou si eibe o kedia dededi sagai kege dedediyo mei. Eibe Godiha tobou mou ya, e ta hehegiedi keme hebebou mei, mou youwa hehegie suluguadi. Damaledo, eibe Kelesubou de dogou guo dalaguali, Godiha dihile kokou e ta ke defeido hehegile idi.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediame Godiha midihog ebele kaha dabai o degele i

3 Ei dabai dededi kaha ta ke tobolou ilibe, eige haba eiyou ei hu hebele fogulu? Kegeli meido. Ei o ta tobou mou, e ei dogou guomou eibe boloyodemou kuguo ta nalama nelj mei. Ei haba nimokou ne ta tobou mou, nj ei dogou guomou eibe boloyodemou kuguo ta nalama nelj mei. ² Eige kuguo kegei keme hohog mei. Njime kuguo kegei ke sa degei. Obe midihog nj milou di ke duguoba hobou, o nimokou hehegiedi o kediame bolodade kuhe tawale ile. Kuguo keme o sasai di duledu dala. O sasai olou fei husouma tawale ilenou. ³ Midihog bolodo, nj milou mou tama degei dala keme kuguo, Kelesuha nalaj ke sa degei. Damaledo, dabai ei dededi kahage, midihog bolofei, nj milolou ili keme kuguo sa degei, naladi biye nalalj mei, Godi, you kegenou daladi, e Duo Bolofei hanou nalaj. Igi kou nalagali mei, o sasai di duledu nalagai dalagua.

⁴ Eibe Kelesubou de dogou guomou, Godikou damaleyodei kaha degemou, ei nimokou kege kuhe tobolou ili. ⁵ Damaledo, eige dabai keme eiyou ei teweyenou dedediyo tobolou iyo mei. Dabai ei dededi keme Godiha neleyenou dededi. ⁶ Godiha degeiyenou, ei e midihog ebele kaha dabai ke degele idi. Midihog ebele keme Mosesha kuolou ta kuguo kokou be ta nalalj mei, Duo Bolofei ha midihonou. Yobe, kuolou ta olou feido ke dulo sese ho fogou babe, tofigilenou. Duo Bolofei ha midihog ebele kahanou degeiye, o kuhe tofousogo tofolou ile.

⁷ Afu, Godiha kuolou ta ke igikou nalama nej kelegebe, o sasai dulo idiyo mei kediame tofigile i. Kenou si Godiha hohog hiyedo ke Mosesha midihokou hohogumou, Israel o sasai kediage e midihokou be defeido dugulo sagai dugulo ili mei, hohog hiyedo kaha degemou. [†] Hohog hiyedo kou degeiye, haba younou amafej somouma iligi mei degei. ⁸ Kegei kaha degemou, dabai ebele, Duo Bolofei ha degeli kaha hohog kahage kuolou ta kaha hohog keme gabama feleido dala.

† Kisim Bek 34:29-30

⁹ Mosesha kuolou ta dudiyo mei kaha hebe keme ta sale kou deleiye, kenou si Godiha nalama nej kelegebe, hohogbou de tama degei. Dabai ebele, Godihage, o sasai e dihile kokou dou do dalaguamabado-mou degei keme hohogbou de tanou tama degei. Dabai ebele kaha hohog kahanou si afu dabai kaha hohog keme gabama folodo dala. ¹⁰ Godiha dabai afu degeibe hohogbou de tama degeiye, kenou si dabai ebele, Godiha habage degei kaha hohog kaha degeiye, afu dabai kaha hohog keme mei degeimou dugulu. ¹¹ Afu dabaibe kou mei degeiye, kenou si dabai keme Godiha hohogbou de tama degei. Kegei kaha degemou di tewe, dabai ebele keme mei dedediyo mei kaha degemou, e hohog kahage afu dabai kaha hohog keme gabama folodo dala.

¹² Ei damaleyodema, Godiha hohog ke hiyedo degeyadomou dia dalagua kaha degemou, eige e ta hehegile ta gue dedediyo mei. ¹³ Eige Mosesha degei sagai kege ta dedediyo mei. Mosesha midihokou hohog ke hohoguo delei ke ta somou lj mei kelegebe, e you e midihoge, Israel o sasai kedia duguye domou yukueiye goguomou kuhe delei. ¹⁴ Afu o kedia fi totou degele i, yukuei sa degei kaha die fimaj ke goguo dalamou. Ifine, afu midihog kaha kuguo ke husoumou be, yukueiye gogu sagai keme you kegenou dala. O tae ta igile muguli mei. Kelesubou de dogou guo dala kahanou si yukuei ke igile muguo mei degei.

¹⁵ Damaledo, ifine obe Mosesha kuolou ta ke husoumou be, yukuei sa degei kaha o sasai die fi ke gogu dalagua. ¹⁶ O taha e fi boholou ba, Hiye Okou damaleyodeibasi, Godiha yukuei ke igile muguba, o keme fi gofou dege tawaga dalale. ¹⁷ A Hiye Oyodei keme Duo Bolofei tobou. Hiye Ohaj e Duo Bolofei ha o takou dalababe, o keme midihog kasagai tae hagua diou gulo sagai mei. Eme you sasale dalale. ¹⁸ Di midihoge yukueiye goguli mei, di olou feibe Hiye Ohaj hohog ke duguomou, dibe you e sagainou dalali, e hohogbou de daladi. Damaledo, dibe midihog dugudi galase ke sa degei. Hiye Ohaj hohog hiyedo ke dimokou hohogumou be, hohog kahage haba boholou mou, o sasai ilo kediame mokou ne hohogudi. Hiye O eme Duo Bolofei, age e hohog kenou tobolou.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediame mihj bilika sa degei

4 Godiha ei solou do degei kaha degemou, eige dabai, e eimokou nej keme dafadiyo mei. ² Midihog ei milou di keme ta sidifi degemou, mogogou dededi midihog mei. Ei ogou gai midihog ta milou gadiyo mei. Godiha ta keme ei boholou mou haba ta gehede hehegiediyo mei, Godi you e ta kenou defeido hehegie tobolou idi. Eige damaledo ta ke tamanou do hehegie tobou ba, o sasai tanou tanou dia ei midihog ke file, diou die fiye tawagaba, eibe Godiha dihile kokou e dabai dou donou dededidade tawale ke tagali. ³ O sasai ilo, Godiha ta uwo bolofei, ei hehegiedi kaha sibige ke tawale iyo mei kediame olou fei makolo o sagainou. ⁴ Sa sibige kuokou ogou gai godiha degeiye,

damaleyodili mei o sasaj̄ kediame fi totou dege dalaguali, damaledo ta uwo bolofei ke ta tawale idiyo mei. Kelesube Godi you sagaj̄. E ta damaledo keme hohog sa degei. Kenou si dia ta dugulo sagaj̄ mei.

⁵ Ni duma. Eige eiyou ei hu hebele fogudiyo mei. Ei Yesu Kelesuha hu kenou hebele fogudi. Damaledo, Yesu eme di Hiye O. Ei e ta kenou dulo seselemou, ni dogou gulamou degeli. ⁶ Afudo huliayenou dalamou, Godiha huliya koduge hohog tama degeyede tobou mou, † hohog tama degemou haguabe demou, ifine e hohog kaha ei duledu hiyedo hohoguo dala. Hohoguo dalamou, ei Kelesuha midihokou duguomou, Godiha hohog hiyedo ke tawale ili kuhe.

⁷ Godiha ta bolofei keme sibige hiyedo. Eige eiyou ei neleyenou ta ke hehegie tobou diyo mei. Yobe, eibe mih̄ bilika sa degei, sasale gagilenou dala kaha. Kegei kaha degemou, ei Godiha ta ke hehegie tobolou idibe, Godi you e nele hiyedo kahanou ei dogou gumou kuhe hehegie tobolou idi. ⁸ Ei hagi hiyedo kou dugulo iliye, kenou si ta mih̄kou fiyasigeiyo mei. Ei fi hiyedo kou ma iliye, kenou si ei fimaibe ta makolo iyo mei.

⁹ Obe ei kou makolo iliye, kenou si Godihage eibe ta tou fogouyo mei. Ho oe ei fiyasigemabadomou bou basiado kou wala iliye, kenou si ei dolo makolo iyo mei. ¹⁰ Ho o kedia Yesu woumou tolo i sagaj̄ kenou tefe, eine wouba tofigileyodema kuhe degele idi. O sasaj̄ye eimokou duguo tawale ilibe, Yesu e hagua gehe degei kaha, e ei dogou guo daladade tawale ili.

¹¹ Ei Yesuha dabai degeimou, ho o kedia ei wala imou, o sasaj̄ye eimokou duguo tawale ilibe, Yesu e haguamou gehe degei dala kaha, e ei dogou guo daladade kuhe tawale ili. E ei dogou guo hohogou babe, eibe tofigile ile. ¹² Ei ta bolofei ke hehegie suluguadi kaha degemou, ho o kediage eibe wouba tofigileyadomou degele idi. Kenou si, ni ei ta ke dulo damaleyodele i kaha degemou, nime tofousogo tofolou ile.

¹³ Godiha kuguokou be kou gue nalaj̄ dala,

A Godikou damaleyodei kaha degemou, a kuhe tobolou.

Buk Song 116:10

Eine kenou tefele damaleyodei kaha degemou, ei ta bolofei ke kuhe hehegie tobou di. ¹⁴ Yobe, Godiha Hiye O Yesu haguagi kaha degemou, ei tewe, Godiha eine haguagieba, diyou fei Yesuha duwokou wou ma iledade tawale ili. ¹⁵ Hagi olou fei, ei dugudi keme ni dowoyenou dugudi. Kegei degemou, Godiha o sasaj̄ sudu habagugueiba, dia emokou bolofeyodema hohobolou ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godikou damaleyodema neledo dege deleigui

¹⁶ Ei dabai bolodo, Godiha degei keme ei tawalemou ta dafa idiyo mei. Damaledo, ei tou nou si kou makomou iliye, kenou si ei fi be sawisieie olou fei gehe degeganou daladi. ¹⁷ Ei hagi hiyedo kou dugulo iliye, kenou si eige hagi koume huyadeifei, totonou mei degeledadili. Ei hagi kou dugumou hagulu kaha,ge,

† Stat 1:3

eibe hebeni hohog kokou tofousogo tofousogo tofolou dade tawale ili. Hebeni hohog kaha,ge hagi ei dugudi keme gabama folodo dala. ¹⁸ Dige sa sibige kuokou bi di dihoye dugudi kokou be ta masediyo mei. Bi di dugudiyo mei kokou nou masedi. Bi di dugudi keme olou fei mei degele. Bi di dugudiyo mei kenou si mei degele mei, tofousogodo dalaguale.

⁵ Di kou gue kou tewe, sa sibige kuokou be dibe falai moso † duledu dalagua sa degei. Falai moso ke makoubabe, Godiha moso dimokou nelamou degeli ta dala. Moso keme oe tegeli mei, hebenitou moso, tofousogodo dalale. ² Sa sibige kuokou di fi be hiyedo gosolo ili, di hebenitou moso, yukuei sa degei ke kaleyadomou be. ³ Yukuei gehe ke koubabe, dibe bese dugulo mei. ⁴ Di sa sibige falai moso kuokou daladibe, di hagi hiyedo duguomou gosolo idi. Di yukuei kou ke telebe gue degele idi, haba hebeni yukuei gehe ke kale kenou si kou tagale idi. Kegeibasi, di tou todi keme mei degeiba, tou gehe ke you kegenou dalale. ⁵ Godi you dibe tofousogo kegenou dalamabadomou kuhe milou. Di dalamou, Godiha dimokou bi ebukou dobe Duo Bolofei ke nei, dige hebeniha bi olou fei kene dimokou neledade tawamabadomou.

⁶ Kegei kaha degemou, dibe sawisieie olou fei neledo dege kou tafalaguaye, kenou si sa sibige tou koubou de dalagua kou legebe, dige Hiye Oha duwo sakou be ta dalaguale sagaj̄ meidade tawali. ⁷ Kou legesi, di emokou damaleyodema suluguadi. Eme di dihoye dugudiyo mei. ⁸ Damaledo, di neledo dege dalaguali, sa sibige tou kou tou fogou ba, Hiye Oha duwo sa kotou fologalamou degele ili, kegeiba sa e dala keme di sa degele. ⁹ Di sa sibige kuokou dalagua debane, haba hebenikou dalagua debane, dige sawisieie olou fei, midihog, Hiye Oha tagale sagaj̄ kenou milou galamou degele idi. ¹⁰ Yobe, di olou fei be Kelesuha dihile ta sai kou tafalaguali, sa sibige kuokou ge degagai kaha hebe keme tobou ba di dulo ile. Di midihog bolou milou gamou haguei debabe, you e hebe kenou mala ile. Haba midihog kasagaj̄inou milou gamou haguei debane, you e hebe kenou mala ile.

Dige o kedia dogou guoba Godibou de fi tanou degeme

¹¹ Damaledo, eibe Hiye Okou gue degemou e hayedu dalagua kaha degemou, eige o sasaj̄ Godikou damaleyodemabeede kuhe tobolou idi. Godiha tewe, eibe e dihile kokou midihog bolonou milou ga idi. A tawali, ni fiyene tawale ilibe, ei midihobe dou donou dade tawale ili. ¹² Kege tobolou idi kaha sibigebe ei eiyou ei hu hebele fogulo idiyo mei. Nige midihog ei milou gadi kokou hohog degemabadomou ei kuhe nalama nelj̄. Kegei degemou, o ilo kedia diou die hu hebele fogubabe, nige ei midihog bolou ke diamokou tobou ma. O kediage o duledu dala kokou hohog degele idiyo mei. Haba die kolo tagetou, di dugudi kokou nou hohog

†† Koume ta makai. Falai moso keme di sa sibige kuokou tou nou. Hebenitou moso keme di tou gehe, Godiha damaleyodele i o sasaj̄ dimokou nemou ile.

degele idi. ¹³ Kɛnɔ̄ si nige wa, t̄a ei hehegiendi kɛme totɔ̄u degeiyade tawaibabe, t̄abɔ̄u meiyɛ, kɛnɔ̄ si nige eibe Godih̄a dabai degedidade tawama. Nige t̄a ei hehegiendi kɛme dɔ̄yɔdo t̄adade tawaibabe, nige ei n̄i dogɔ̄u gulamɔ̄u tobɔ̄u didade tawama. ¹⁴ Kelesuh̄a di solɔ̄u do degei kah̄a degemɔ̄u, eige Godih̄a dabai degele ta dafa idiyo mei, hiligedo degedi. Yobe, ei tewe, o tanɔ̄u fēj̄i kah̄a o olɔ̄u fēj̄i di dowoye tolo i kah̄a degemɔ̄u, di olɔ̄u fēj̄ibe bolɔ̄ degei dalagua kuh̄e. ¹⁵ E o sas̄aj̄i di dowoye tolo ibe, dibe diyɔ̄u sienɔ̄u f̄i hiyedo maga suluguadamabadomɔ̄u kuhe tolo i. Kegei degemɔ̄u, dige, e di dowoye tolo imɔ̄u Godih̄a haguaḡi kokɔ̄u nɔ̄u fim̄aba suluguame.

¹⁶ Kegei kah̄a, ifi kɔ̄u bɔ̄u ge tofɔgɔ̄u ilebe, sa sibige o dige di mogo dīa figadame. Afudo, dige Kelesune kɔ̄u kege figa idiye, kɛnɔ̄u si ifibe kege ta degele iyo mei. ¹⁷ O koyoh̄a ɛme Kelesubɔ̄u de dogɔ̄u guo dalababe, Godih̄a degeiyɛ, e geh̄e dege dalale. Afu dege-di midih̄o kɛme mei degele. Midih̄o geh̄e kah̄anɔ̄u ɛbɔ̄u de dalale.

¹⁸ Godi yɔ̄u degeiyenɔ̄u, di geh̄e dege dalagua kuh̄e. Afuge dibe Godikɔ̄u ho dege deleiguiyɛ, kɛnɔ̄u si e Kelesu tobɔ̄u mɔ̄u hagua, dibɔ̄u de dogɔ̄u guo delei kah̄a, di Godibɔ̄u de kuh̄e mogo degei. E dibɔ̄u de mogo degema, eimokɔ̄u dabai kɔ̄u nēj̄ibe, o sas̄aj̄i olɔ̄u fēj̄i di ɛbɔ̄u de mogo tanɔ̄u degele kah̄a dabai ke nēj̄i. ¹⁹ Damalɛdo, Godih̄a Kelesu tobɔ̄u mɔ̄u haguei kah̄a degemɔ̄u, sa sibige o sas̄aj̄i kediamokɔ̄u be die midih̄o kasaḡaj̄i kah̄a hebe ke ta nele saḡaj̄i mei. Godih̄a degei kah̄a t̄a kɛme yɔ̄u eimokɔ̄u tobɔ̄u mɔ̄u, ei kuh̄e hehegie suluguadi. ²⁰ Kelesuh̄a eimokɔ̄u tobɔ̄u di kɛnɔ̄u ei Godih̄a h̄uya ke tobolɔ̄u idi kah̄a degemɔ̄u, eige n̄ime Kelesuh̄a yɔ̄unɔ̄u dogɔ̄u guo dalaba, Godih̄a n̄ibɔ̄u de mogo degele t̄a ke kuh̄e dumabeede tobolɔ̄u idi. ²¹ Midih̄o kasaḡaj̄i olɔ̄u fēj̄i, di milɔ̄u ga idi kah̄a hebe kasaḡaj̄i hiyedo kɛme Godih̄age kefema dimokɔ̄u ta nel̄i mei. Haba midih̄o kasaḡaj̄i milɔ̄u diyo mei o ɛmokɔ̄u nɔ̄u nēj̄i, e di dogɔ̄u guyadamɔ̄u. Damalɛdo, di Kelesubɔ̄u de dogɔ̄u guo dalaguababe, Godih̄age dibe e dih̄ile kokɔ̄u dɔ̄yɔdo o sas̄aj̄i dalaguaba dugulo.

T̄a-bolofēj̄i-mal̄a-suluguadi-o kedīa hagi hiyedo dugulo i, Godih̄a dabai degele idi kah̄a degemɔ̄u

6 Eibe Godibɔ̄u de dogɔ̄u guo dabai degeli kah̄a degemɔ̄u, ei n̄imokɔ̄u neleɔdo dege kɔ̄u gue tobolɔ̄u, Godih̄a habagugueibe n̄ibɔ̄u de dala kah̄a degemɔ̄u, n̄i mɔ̄u yɔ̄uwa suluguadama, Godih̄a solɔ̄u do n̄imokɔ̄u nēj̄i ke ta sibige dege ho fogouye domɔ̄u. ² Godih̄a kɔ̄u gue tobou,

A n̄a dogɔ̄u gulamɔ̄u makai sawisiei kelege, n̄a diho baḡa tobɔ̄u mɔ̄u a du. Sawisiei kamahanɔ̄u a n̄a mamɔ̄u lamɔ̄u kuh̄e dogɔ̄u guo.

Aisaia 49:8

Godih̄a kuguokɔ̄u be kege nal̄aj̄i dalamɔ̄u, a n̄imokɔ̄u tobolɔ̄u kuh̄e, sawisiei kɔ̄umahanɔ̄u Godih̄a n̄i dogɔ̄u gulo. Ifi e n̄i mamolɔ̄uyodemama dala kuh̄e.

³ Obe ei dabai degedi kɛme kasaḡaj̄iyodeiyɛ domɔ̄u, ei o takɔ̄u hagi ta nēdiyo mei. Kegeriyɛ meido. ⁴ Eibe Godih̄a dabai degedi o kah̄a degemɔ̄u, ei o sas̄aj̄i dih̄ile kokɔ̄u midih̄o bolonɔ̄u milɔ̄u ga idi. Ei ta dafadiyo mei. Haḡine s̄yudo dugumɔ̄u haguasiei, oene ei makolamɔ̄u degemɔ̄u haguasiei, mɔ̄u yɔ̄uwane tiamɔ̄u haguasiei, kɛnɔ̄u si ei neleɔdo dege dalaguadi. ⁵ O ilo kedīa ei wala idi, ei didiɔ degele idi, o s̄yudo kefema ei walamɔ̄u degele idi, kɛnɔ̄u si ei neleɔdo dege dalaguadi. Ei haba dabai hiyedo degele idi. Hulīamene tiasigeiyɛ mei, hegiene hiyedo dugulo idi. ⁶ Ei midih̄o sibigi mei ke milɔ̄u ga idi. Ei tewe dala. Eige o sas̄aj̄i dogɔ̄u gulobe ta dafa idiyo mei. Eibe Duo Bolofēj̄i yɔ̄unɔ̄u dogɔ̄u guo dalamɔ̄u suluguali, ei t̄aenɔ̄u tobolɔ̄u idiyo mei, solɔ̄u done degele idi. ⁷ Ei damalɛdo t̄a kɛnɔ̄u hehegie tobɔ̄u dibe, ei Godih̄a neleyenɔ̄u tobɔ̄u di. Damalɛdo, eibe biyadi o kedīa saḡaj̄i degei, dobogɔ̄u delebɔ̄u, dobo-gɔ̄u fofɔ̄ubɔ̄u de ei midih̄o dɔ̄yɔdo midih̄o kɛme tabɔ̄u malabɔ̄u baga tɔ̄u ma dalaguadi.

⁸ O ilo kelege eimokɔ̄u yilɔ̄u idi. Haba o ilo kelegesi eimokɔ̄u hohɔbolɔ̄u idi. Damalɛdo, o sas̄aj̄i ilo kelege ei susuga tobolɔ̄u idi. Haba o ilo kelegesi eibe o boloyode tobolɔ̄u idi. Eige Godih̄a t̄a damalɛdo ke hehegie tobolɔ̄u idiye, kɛnɔ̄u si o ilo kelege eibe ogɔ̄u gai egei tobolɔ̄u idi oyodele idi. ⁹ O ilo kelege eibe mɔ̄u oyodele idiye, haba o ilo kelegesi eibe Godih̄a dabai dege-di o bolɔdoyodele idi. O ilo kelegebe Godih̄a ei egele wodiyode tobolɔ̄u idiye, kɛnɔ̄u si damalɛdo mei. Ei ta tofigili mei, eibe dalagua kuh̄e. ¹⁰ Ei hagi dugudiye, kɛnɔ̄u si ei hohɔ dege dalagua. Ei bi ta meiyɛ, kɛnɔ̄u si ei degeiyɛ, o sas̄aj̄i s̄yudo bi hiyedo malamɔ̄u bologuado dalagua. Damalɛdo, ei bi meiyɛ, kɛnɔ̄u si ei bi bolɔdo olɔ̄u fēj̄i ke kɔ̄u tolɔ̄u dalagua.

¹¹ Sa Korin o sas̄aj̄i dīama, ei n̄imokɔ̄u tam̄a dege tobolɔ̄u kuh̄e, ei fim̄aj̄ibe ta mogogɔ̄u yo mei. Yobe, ei n̄imokɔ̄u solɔ̄u do hiyedo degeli kah̄a degemɔ̄u.

¹² Eige n̄ime tobekɔ̄u muguli mei. Ei n̄imokɔ̄u solɔ̄u do degeli. N̄inɔ̄u si eibe solɔ̄u do degeiyɛ mei, ei tobekɔ̄u mugu dala. ¹³ Dihi aye tah̄a e sisigɔ dīamokɔ̄u tobɔ̄u di saḡaj̄i, a n̄imokɔ̄u kɛnɔ̄u tefele tobɔ̄u ladi, ei n̄imokɔ̄u solɔ̄u do hiyedo degedi saḡaj̄i, n̄ine eimokɔ̄u kɛnɔ̄u tefele solɔ̄u do degema.

Dibe Godih̄a mosɔ

¹⁴ Damalɛyodili mei o kedīabɔ̄u de dogɔ̄u guo dalaguadama. Midih̄o dɔ̄yɔdo midih̄obɔ̄u, midih̄o kasaḡaj̄i milɔ̄u di midih̄obɔ̄u diliebe de geleguo dabai degelenɔ̄u? Kegele mei. Hohoya siadi kah̄age hulīaya ke siadiyo mei, ɛsofēj̄i ɛsofēj̄i dei dala. ¹⁵ Kelesubɔ̄u Tam̄abɔ̄u diliebe f̄i tanɔ̄u degediyɛ mei. Haba, damalɛyodei obɔ̄u, damalɛyodili mei obɔ̄u diliene f̄i tanɔ̄u degediyɛ mei. ¹⁶ Dibɔ̄u ogɔ̄u gai godibɔ̄u de dabai ta degeleyodemama degele idiyo mei. Dibe yɔ̄u kegenɔ̄u daladi Godi e mosɔ, yɔ̄unɔ̄u kege tobolɔ̄u kuh̄e,

A dīabɔ̄u de duwoli, dīa duoya kile siale. Ame die Godi. Dīame ma o sas̄aj̄i dalale.

¹⁷ Kegei kaha degemou, Hiye O Godiha tobolou, Nige midihog kasagai milolou idi o sasai kediamame tou fogou ma. Haba diabou de ta dogou guo dalaguadama.

Bi sibigibou dala keme hobou ta kugudama. Gelegu ho fogou babe, a ni molou.

Aisaia 52:11

¹⁸ Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, you kou gue tobolou,

A ni aye dege dalaba, haba nime ma sisigo dege dalale.

2 Samuel 7:8, 14

7 Ma mogodo diama, Godiha degeleyodema maka degegai keme dimokou tobou di kaha degemou, di sibigi olou fei, di duledubou, di fibou kokou dalagua ke igisema mei degema, Godiha dihile kokou sibigi meido degeba dalaguame. Kegeibasi, di Godiha hayedu dalalibe, dibe e sagai dege doudo kegenou dalaguale.

Sa Korin o sasai kedia fi boholou imou, Polha hoho hiyedo degei

² Ni ei tobekou mugudama. Eimokou solou do dege-ma. Eige ni o takou midihog kasagai ta milou li mei. Ei ni o ta makeli mei. Haba ei ni o ta ogou gama, e bi ta hiyouye mou li mei. ³ A nimokou hagi nelamou kege tobou yo mei. A nimokou kou gue kou tobou, di sa sibige kuokou sosou dalagua debane, ha kou tofigiei debane, ei nimokou solou do hiyedo degeleyode tobou keme damaledo ta tobou. ⁴ A nimokou tobolou be ta gue degeiyo mei. Nime o sasai bolodo kaha degemou, ma fimai-be bolonou dalali, nimokou hoho hiyedo dege dala. Eibe hagi sydo kou duguluye, kenou si ni fi boholou i kahage ni amokou dedei sasagieimou, a hoho hiyedo dege dala kuhe.

⁵ Ei sa Masedoniakou haguasie felegamou, sa duo kile deleigueibe, bologuado deleigueli mei. Hagi ei dugumou hagueibe, o ilo kedia eibou de tae biya imou, ei gue hiyedo degele idi. ⁶ Kenou si, Godiha hagi dugulo idi o kedia dedei sasagiedi, e degeiye, Taitusha hagua felei kahage, ei dedei degei. ⁷ Kenou si, kenou mei. Taitusha hagua felemou, nime emokou dedei sasagieiyode tobou mou, ei dulomou, dedei degei. E eimokou kou guene tobou, ni ame dugulo sagai-bou, solou dobou, mogo degele sagai-bou de hiyedo degele iliyode tobou mou ei dulo i kaha degemou, a hoho hiyedo degeli.

⁸ Age ma kuguo nimokou nalama nei kahage, ni hagi degele idade tawaliye, kenou si age keme defei ta solou do degeiyo mei. Afu, nalama nei kelegesesi, a huyadefei solou do degei, yobe, ni husouma hagi degele idade tawai kaha degemou. Ifibe a defei ta solou do degeiyo mei, yobe hagi ni degei keme toto mei degei kaha degemou. ⁹ Ifibe a hoho degeli. Ni hagi degei kaha, a hoho degeiyo mei. Ni kou hagi degele iye, kenou si ni fi boholou i kaha degemou, a kuhe hoho degeli. Keme Godiha degeiye, ni hagi ke duguomou fi boholou i. Kegemou a tewe, kuguo a

nalama nei kahage ni ta makeli mei. ¹⁰ Hagi, Godiha nedo kahage o sasai dibe fi boholou nou. Fi bohou babe, Godiha di mamolou. Kegei kaha degemou, Godiha fi bohou mabeede tobou babe, hagi degedama. Kenou si o taha sa sibige kuokou haginou dege dalababe keme tolonou. ¹¹ Ni fimama. Godiha degeiye, hagi ni dugu kahage, ni midihog bolodo ke milou ga ili kuhe. Ni kesigiemou, niou sie doususulo i. O midihog kasagai milou kene nige doususulo i. Haba tabe, ni Godikou ne gue degemou, eimokou solou do degele ili. Damaledo, midihog kasagai milou o keme nige doususumamou, midihog bolou ke defeido hehegile i. Ni hagi ke doususumou haguasie kaha degemou, age nime hebe kasagai ke ta molou meidade tawali.

¹² Kuguo, a afu nimokou nalama nei keme midihog kasagai milou o ke doususuyadomou nalama neli mei. Haba o ta, midihog kasagai milou o kaha degeiye hagi dugu kene a dogou gulamou ta nalama neli mei. Godiha dihile kokou, nige eimokou solou do degeidade tawamabadomou ei kuhe nalama nimokou nei. ¹³ Ni fi boholou mou, midihog bolou ke milolou yode tobou mou dulomou, ei bologuado dalagua.

Taitusha haguamou, nime fi boholou iyode tobou mou du kahage, ei bologuado dalaguali dugube haba Taitus you eme hoho hiyedo degeimou dugu. Yobe, ni Taituskou dedei sasagieimou, e hoho degema fogou hagua felei kaha degemou, eine hoho hiyedo folodo kegenou dalagua. ¹⁴ Afudo, age Taituskou be, nime midihog bolodo kenou milou gadiyode tobou mamou, a ni hu ke hebele fogu. A ke tobou kaha sidifi ta degeli mei, damaledo ta kenou tobou. Ta olou fei ei nimokou tobolou i keme damaledo ta kenou tefei, midihog bolou, ni milou gadi kaha ta ei Taitus emokou kou tobou kene ege damaledo dugu. ¹⁵ Taitus e nimokou ile foloumou, ni gue dege, dio keibou de e wolou dalaguamou, e Godiha ta bolofeido ke tobou mou, ni dulo i. Ifine e nimokou fimamou, e nimokou solou do hiyedo degeli. ¹⁶ Ane ifibe hoho degeli, yobe, ni midihog bolodo milou ga ilidade tawalemou.

Sa Korin o sasai kedia sele kefema, damaley-odele i o sasai, sa Judia duo kile tie kediamokou nelaba dia dalamabeedei

(Ta Hiye 8-9)

Damaleyodei kedia sa Judia tie kediamokou sele solou do nelamou kefele i

8 Mogo diama, ei nimokou tawale ta kou tobou ladi. Godiha sa Masedonia duo kile tie o sasai, damaleyodele i kedia habaguguemou dogou gudi. ² O sasai kediamame hagi hiyedo dugulo iye, haba hoho hiyedone degele i. Diame kou bi meido, haba bi mei o ilo kediamokou solou do degemou, sele hiyedo kefema nele i. ³ A doudo tobolou kuhe, diou tagaiya kenou se-

le kefema nele ibe, bi diã nele sagaj keme olou fei nei. Ke nele fogou mou habage kegenou nemou i.

⁴ Damaledo, sa Masedonia tie kedia eimokou yoduga ibe, diãne sele kefemaba, Godiha o sasaj, bi mei kediamokou neleyodema yoduga i. ⁵ Eige diãne selenou neleyode tawale iye, ha diã nei kahage ei fimaj ke gaba feleido. Diã diousie Hiye Okou nelemou, haba Godiha tagaiya ke diousie eimokou ne nele i.

⁶ Afu, Taitus e sele kefema solou do nedi dabai ke ni sabekou ge yoma degei. Kegei degemou, ei emokou be, na sa Korinkou bohoulou ma ile dugu, sele kefema mei degeli mei debabe, dabai ke toto degema mei degemabeede tobou yede tobou. ⁷ Nime midihog bolodo kenou milou ga idibe, keme Godikou damaleyodema nelede dege dalaguali, e ta ke dedei dege hehegie tobolou idi. Nime tewe hiyedo dalali, Godiha dabai hiyedo degelamou degele idi. Eimokou ne ni hohog degele idi. Kegei degemou, ni solou do degedi dabai kene defeido degema.

⁸ A nimokou diaseiyo mei. O sasaj ilo kedia sele kefe-di dabai ke hiyedo degele ili kahã degeimou, a tawalamou degeli, nime bi mei o sasaj kediamokou de solou do degele ile domou kuhe tobolou. ⁹ Ni tewe, di Hiye O Yesu Kelesu e dimokou solou do hiyedo degemou, yousie dimokou nei. Hebeni bi olou feibe ebou de kou deleiye, kenou si e hebeni tou fogou, sa sibige kuokou migi. Ni dowoye, eme bi mei o бага siei, ni hebenikou bi ke malaba bologuado dalamabadomou.

¹⁰ Sele kefema solou do nedi dabaibe, a nimokou egele tobou ladi. Sadebe ta kou mei degei kahã, nibukou sele yomogou kefele ibe, ni dabai ke hohog hiyedo dege degele i. ¹¹ Nime sele toto kefema. Afu ni dabai ke yomogou kelegebe, ni hohog hiyedo degele i. Kenou tefele, ni dabai ke toto hohog dege degema mei degema. Ni tanou tanou be, sele ni nele sagaj dalaba kenou nema. ¹² O tahã bi ta solou do nelaba degeibabe, Godihage bi ke hohog dege molou. Damaledo, bi hiyedo neibane, bi huyadefei neibane, Godiha hohog dege molou.

¹³ A nime bi mei kahã hagi degeiba, ha sa ta o sasaj ilo kediasi bibou de bologuado dalale ke ta tobou yo mei. Age di olou fei tefei tefeinou dalamebeede tobolou. ¹⁴ Ifibe nime bi hiyedo dala. Bi mei o kediamokou nelonou. Haba sabita ni bi mei degeibane, o kediane bi dalaba, nimokou ne nele. Kegeibasi ni olou fei tefei tefeinou bologuado dalaguale. ¹⁵ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala kenou tefele degema.

O nale hiyedo mala idi o kediane nale hiyedo daladiyo mei.

Haba o nale huyadefei mala idi o kediane nale ta mei degediyo mei.

Kisim Bek 16:18

Polha o ilo kedia tobou mou, sa Korinkou yayi

¹⁶ A Godikou bolofeyode tobolou kuhe, Taitus ene nimokou solou do degedi kahã degemou. Godiha degeiye, a ni solou do degedi sagaj kenou tefei, Taitus ene nimokou solou do degemou, e ni dogou gulamou

hiyedo degeli. ¹⁷ Ei Taitus eme nimokou iyede tobou mou, ege bolofeyodema ilamou hohog hiyedo degei. You e fimaiyene e nimokou kou ilamou degeli. ¹⁸ Ei damaleyodei o tane tobou ba, Taitusbou de ile. Eme damaleyodele i o sasaj, sa sa olou fei tie kediane ta uwo bolofei hehegiedi dabai bologuado degediyode tobolou idi. ¹⁹ Haba tabe, o keme damaleyodele i o sasaj kedia maka ibe, eme eibou de ile, sele kefei ke mala ileyodema maka i. Sele kefema solou do nedi dabai keme ei mou youwa degeiyo mei, ei Hiye Okou hohobou lamou degele ili. Haba eige, o sasaj olou fei kediane ei hohog degeba, sele ke defeido mala iledade tawale ke tagali. ²⁰ O tae eibe sele hiyedo ke defeido ta dia dalale meiyode tobolou be ei dafa. ²¹ Eige Godibou, o sasaj kedibou die dihileya ke midihog bolonou milou lamou degele ili.

²² Damaleyodei o tane ei tobou ba, e Taitus diliebou de ile. † Ei o keme dabai nemou haguabe demou dugube, eme dabai bologuado degeimou dugulo i. Ifibe e nime midihog bolou milou gadi ke tawali kahã degemou, e solou do degedi dabai ke degelebe hohog hiyedo degeli.

²³ O Taitus eme ni tewe. Eme ma mogo, ele dabai tanou degedi, ni dogou gulamou. O bolou diliebe, damaleyodele i o sasaj, sa sa olou fei tie kedia tobou mou, dilie eibou de dabai kuhe degele ili. Dilie dabai degele idi kahã degemou, o sasaj kedia Kelesukou hohobolou idi. ²⁴ Kegei degemou, o kedia ya ni sabekou folo dugulobe, ni sele kefema solou do nedi dabai degeiba duguoba, ta uwo ke mala sa sa olou fei tefei-ba, damaleyodele i o sasaj kediane ni solou do dabai degedi kahã ta ke duloba tawalebe, ei nime midihog bolou milou ga idi o sasajyode tobolou idibe kou damaledo tobolou ididade tawale ile.

Sele kefema, damaleyodei o sasaj, bi mei kediamokou solou do neyede tobou

9 Nime damaleyodele i o sasaj kediamokou sele kefema solou do nele keme olou fei kou tewe kahã degemou, a nimokou tawale ta ke sasado ta nalama nele sagaj mei. ² A nime bi mei o sasaj kediamokou hiyedo dogou gulamou degele ilidade tawali. Damaledo, a sa Masedonia kou le tie o koudiamokou ni hu hebele foguomou kou gue tobou di, sadebe kou tolou hagua mei degei kelege, sa Akaia duo kile tie o sasaj kedia sele kefema, bi mei o sasaj kediamokou solou do nelamou degele iyode tobolou i kahã degemou, sa kou le tie o sasaj sudo kediane ni degedi sagaj kenou tefele degele ili kuhe. ³ Kenou si, a ni hu ke taenou hebele foguo tobolou keme dafa. A nime sele kefema solou do nedi dabai ke degema mei degeiyode tobou kahã degemou, ni solou do neleyodemaba sele toto kefema dogoguoba kuhe baha duwoma. Kege degeiba, a ma mogo diã tobou ba, diã dabai ni kele degeli ke dugu yale. ⁴ Age nime sele kefema dogoguo daladade tawali, kenou si sa Masedonia kou le o ilo koudia eibou de nimokou ya fologa dugu, sele kefema do-

† O bolou dilie hube di tewe mei.

goguli mei debabe, eibōu n̄ibōu de sidifi degele iye.

⁵ Kegei degemōu, a ma mogo diā tobōu ba diābukōu ya, sele hiyedo, n̄i solōu do neleyode tobou keme diā n̄i dogōu guo toto kefema mei degele. Kegeibasi, a n̄imokōu ile foloba, n̄i sele hiyedo kefema mei degema dalaba dugulo. N̄i kegeligi, ilo kelege dafai dalaba sele ke kuhe neīye.

⁶ Ta makai kōume totōu degedama. O tae nale hou huyadefeinōu sogoubabe, nale segei keme huyadefej molōu. Ha, o tae hiyedo sogoubabe, nale segei keme sudo molōu. ⁷ O sasaj tanōu tanōu n̄iōu n̄i fimaiye nelamōu degeli kenōu n̄ema. Nele dafama neibabe, bolō mei. Haba o tae diasele toto neyede tobōu ba neibane bolō mei. O koyohā hohō degeba bi ta solōu do neibabe, Godihage o kokōu be hohō hiyedo degele. ⁸ Godihā n̄imokōu bi hiyedo nelababe, e solōu do nelenōu. N̄ine kegeibasi, bi hiyedo dalaba iligi, bi mei o kediamokōu nelaba degele ibane, n̄ine solōu do dege nelenōu. Damaledo, solōu do dabai olōu fei keme n̄i degemōu ilenōu. ⁹ Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

O taha nale hou hebesedi sagaj kenōu tefele, bi mei o kediamokōu e bimaj ke nemōu ili kuhe.

O keme doyo o. E midihō bolō keme ta mei degele mei, yōu kegenōu kuhe dalale.

Buk Song 112:9

¹⁰ Godihā hebe hai dabai degedi o kediamokōu nale hou neimōu sogolo idi. Godihā degeiye, segei sibige maj, suwi degeimōu di malā n̄adi sagaj, kenōu tefei, Godihā bi olōu fei kene n̄imokōu neibane n̄i bologuado dalaguali, damaleyodele i o sasaj ilo, bi mei kediamokōu ne n̄i dogōu gulonōu. Damaledo, n̄i midihō bolō ke kegenōu degemōu ibabe, oe nale hou sogoumōu be, nale segei hiyedo maji sagaj keme Godihā n̄imokōu ne nele. ¹¹ Godihā n̄imokōu bi hiyedo nemōu ile kahā degemōu, n̄i o sasaj ilo kediamokōu ne sele hiyedo kefema solōu do nele bolō. N̄i sele kefema dogoguba, ei malā ya, bi mei o sasaj kediamokōu neibabe, o kedia Godikōu bolofeyode tobolōu ile. ¹² N̄i sele kefema solōu do nele dabai ke degeli kahā degemōu, Godihā e o sasaj kedia me bi ta mei degele mei. Bologuado dalaguali, Godikōu bolofeyode tobōu mōu ile. ¹³ Diage n̄i dabai bolō ke degeiba duguoba, n̄ime midihō bolodo ke kege milolōu ididade tawaleba, Godikōu hohobolōu ile. Yobe, n̄i damaleyodema, Kelesuhā degei kahā tā uwo bolofei ke dulo idi kahage, n̄i diābōu, haba bi mei o sasaj ilo kedia bōu de sele hiyedo ke solōu do neiba dugulo kahā degemōu. ¹⁴ Diage n̄imokōu hohō hiyedo degeba, Godihā n̄i dogōu guyedema diho bagā tobolōu ile, Godihā n̄i hiyedo habaguguei dala kahā degemōu. ¹⁵ Damaledo, Godihā solōu do dimokōu neī keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagaj mei. Di Godi emokōu hiyedo bolofeyode tobōu me.

O ilo kedia Pol susuga tobolōu imōu, sa Korin tie o kedia ne emokōu gofōu degele imōu, Polhā haji ke doysusu

(Ta Hiye 10-13)

O ilo kedia Pol e dabai ke huyafej degelamōu degele imōu, e sima tobou

¹⁰ N̄i o ilo kelege a tobe tobolōu idibe, Pol eme dibōu de dalalibe, gue degemōu, amafeinōu tā tobōu di, ha fogōu ilemōu be, e tā gofōudo dege kuguo nalama nediyodele idi. Kenōu si, age n̄ime Kelesuhā midihō e milōu di kokōu fimamabeede tobolōu kuhe. Kelesu ege yōusie huyafej degemōu, tā amafeinōu tobōu mōu siadi. Kegei degemōu, a egele tobōu ladi kōume n̄i defeido duma. ² N̄iōu tawaibōu, kegeiye, a n̄imokōu ile foloba, tā gofōu dege tobouye. Damaledo, a ile folobabe, tā gofōu dege tobolōu. Yobe, n̄i o ilo kelege eibe sa sibige kuokōu midihō kenōu milōu ga idiyode tobolōu idi kahā degemōu. ³ Ei sa sibige kuokōu kōu dalaguadiye, kenōu si eige biyadi o kedia degedi sagaj kege ta degele idiyo mei. ⁴ Ei biyadi bi keme sa sibige kuokōu biyadi bi ke mei. Biyadi bi, ei tolōu dalagua kōume Godihā nele bōu de dalali, ho o kedia kekai siōdi sagaj kegei. ⁵ Kegei kahā degemōu, ei obōu de tae biyolugi, die fimaj kasagaj bōu, die ogōu gai tabōu olōu fei keme huyafej degele ili kuhe. Damaledo, Godi tawalamōu degeli ke akogudi fimaj kene eige didio degele idi, o sasaiyege Godihā tā dulo ba, Kelesuhā tagaiya kenōu degemabadomōu. ⁶ Ei dia dalaba, n̄i ei tā olōu fei ke dulo seseibasi, eige n̄i o ilo kedia ei tā du ho fogōu babe, diamokōu hebe kasagaj nele ile.

⁷ N̄i o die tōu kenōu duguo fi maga tobōu dama. O n̄a n̄ousie n̄ame Kelesuhā e bidade tawaibabe, n̄a kōu gue tawa, n̄ame Kelesuhā e bi debabe, eine Kelesuhā bidade tawa. ⁸ Hiye Ohā eimokōu tobōu mōu, ei e dabai kōu degeli kuhe. Ei n̄i damaleyodei ke makolo keme e dafolu. E tagaiya kenōu ei degeiye, n̄i damaleyodema nelede dege dalagua kehe. Kegei degemōu, ei dabai ke degedi kahā a hohobolōu ba, ei hu huyadefej hebele fogubabe, a sidifi ta degele mei. ⁹ Kenōu si a kuguo olōu fei keme n̄i gue degemabeedema nalama nelidade hobōu tawadama. ¹⁰ Kōu kegeiye, n̄i o ilo kelege tobolōu idibe, kuguo olōu fei, Pol e nalama nedibe tā gofōubōu, nele bōu de nalama n̄edi. Ha e hagua fele, di geleguo dalalibe, e egei gofōu dege ta tobōu diyo mei. O dihiye tā tobolōu totōu yodele idi. ¹¹ Kegei tobolōu idi o, n̄i n̄iōu tawaibōu. Ei ile, n̄imokōu foloba, egele tobōu lababe, ei ahudo dalali tobōu di sagaj kenōu tefele tobōu lamōu. Damaledo, ei n̄imokōu kuguo nalama n̄edi sagaj kenōu tefele haba tobōu lamōu.

¹² O ilo kelegebe diŋu die hu kenou hebele fogulo idi. Eige ei hu hebele fogulobe dafa idi. O kegele i kedia diou die fimajyenou diousie tawaga file idi. Midiho keme totou degele i o kedia midiho. ¹³ Einou si eiyou ei hu mou youwa hebele fogudiyo mei. Godiha ei tobou mou, e dabai degemou suluguali, ni sabekou ne ya fologamou, egei hehegie tobolou i. Kegei degemou, eige Godiha tagaiyanou si, ei hu huyadefei hebele fogulo ili kuhē. ¹⁴ Ei nimokou ya fologa dabai degeli mei debabe, ei eiyou ei hu hebele fogulobe kasagai. Kenou si Godiha ei tobou mou eibukou ya, Kelesuha ta uwo bolofei ke nimokou tobolou i kaha degemou, eiyou ei hu huyadefei hebele fogulobe tabou mei. ¹⁵ O tae Godiha dabai degeli keme ei degeliyode tobou ma, ei hu ta hebele fogulo idiyo mei. Dabai, Godiha eimokou degemabeede tobou keŋi ei defeido degemou iligi dugu, nime damaleyodei ke neledo dege dalali, eimokou hohobou ba, ei ni sabekou haba yaba, diyou fei dabai hiyedo degele ile. ¹⁶ Ei sa sa ahudo, ni dala figiya ke † ya, ta uwo bolofei ke tobou lamou degele ili. Kegelige, Godiha dabai, sa takou o tae kou degei ke, haba eige ei degeiyodema, eiyou sie ei hu hebele foguye.

¹⁷ O taha yousiesie hohobou lababe, e you e hu ke hebele foguda, Hiye Oha hu kenou hebele foguyedei.

Jeremaia 9:24

¹⁸ Yobe, o taha you e hu ke hebele fogubabe, o keme Hiye Oha dihiŋe kokou be hu hiyefei mei. O taha e hu Hiye Ohanou hebele fogubasi, o keme e hu hebele hiyedo kegenou dalale.

Polha midihobe ogou gai egei tobou di o kedia midiho sagai kegei mei

11 Ame totou degei oe ta tobou di sagai kegei tobou lamou, ni mou duwoli, ta a tobou ladi ke du-ma. ² Godiha ni dowo kona degedi sagai kenou tefei, a nime kona dege dia dala kuhē. Sasai gisiai e aye-ha omokou tileyodema makai sagai kenou tefei, age nime Kelesukou tileyodema makai dala kaha degemou, a nime sasai gisiai bolodo sa degei ke, Kelesukou nelamou degeli. ³ Kenou si a gue degeli, bei kaha sasai Ivkou ogou ga tobou sagai kenou tefe, obe nimokou ne kege ogou ga tobouye domou. Kegelige, ni fimaj olou fei ke kasagai degeba, ni midiho bolou ke tou fogou ba, Kelesukou fimaj idi ke tou fogouye. ⁴ A gue degeli kaha yobe kou gue, o ilo kele ya, ni sabekou fologa, Yesu sagai taha ta tobou mou be, ni damaledo Yesuha ta, ei hehegiedi ke tou fogou mou, o kedia ogou gai ta kokou damaleyodele ili kehe. Ogou gai ta kokou damaleyodema dalali, duo gehē ta mala ilamou degele ili. Duo keme Duo Bolofei, ni afu kou mou sagai kegei mei. Duo ta mou lamou, ta uwo bolofei, ni dulo sesedi ke tou fogou mou, ogou gai egei dulo seselamou hohou degele ili.

⁵ Nige ogou gai egei tobolou idi o kedia me hu hiyedo dalaguayade tawale iliye, kenou si age die huyege ma

† Ahudo sa keme sa hiyedo Rombou, sa Spenbou ke tobou sa degei. Na Dabai 19:21-bou Rom 15:24-28-bou kokou dugu.

hu he ta gaba feli meidade tawali. ⁶ Ame egei hehegiedi o bolodo meiyodele iye, kenou si ame tewe hiyedo dala. Ni kou tewe, eige nimokou tewe kebou de hehegie tobou mou haguei.

⁷ A Godiha ta uwo bolofei ke nimokou hehegiedi kaha hebe sele ta mou diyo mei. A Godiha ta ke mou youwanou hehegiedibe, a mayousie huyafei degemou, ni hu kenou hebele fougoumou daladi. A ke degedibe midiho kasagai degediyo mei. ⁸ Damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia sele amokou nele idi, a ni sabekou Godiha dabai degeyadomou. Midiho keme hiyou mou di midiho sagai kegei, a o ilo kedia sele mou di, ni sabekou dabai degedi kaha degemou. ⁹ A nibou de dalali, bi mei degeimou be, a nimokou ta hawadiyo mei. Sa Masedonia duo kile tie o kedianou si ni sa Korinkou ya fologamou be, amokou bi, a dala mei kenou nele idi. A nimokou hagi nele ke dafamou hagulugi, ifine you kegenou dala kuhē. ¹⁰ Kelesuha ta damaledo kou abou de dala kaha degemou, a nimokou damaledo tobolou kuhē. Age ni sele mou diyo mei kaha, a hohou degenou dala. Sa Akasia duo kile tie o ta na midiho bolodo a milou di kaha hohou keme ta akogulo sagai meido. ¹¹ Ni tawalibe, a Godiha dabai degedi kaha hebe sele moloube kageimou dafadiya? A ni tagaiyo mei dale? Kege meido. Godiha tewe, a ni tagaido.

¹² Habagene, a egei tobou di kaha hebe sele ta molou sagai meido. Yobe, ogou gai egei tobou di o kedia diou die hu hebele fogulamou degelige, o sasai dihiŋe kokou ei sagai dalalamou degeli. Kegei kaha degemou, a tagalibe, nige tawaleba, ei midiho be o kedia midiho sagai kegei meidade tawamabadomou, a Godiha dabai ke degele idi o mei. O kedia me ogou gai midiho milou goumou, o sasaiyege wa, diame Kelesuha tabolofei-mala-suluguadi-oyade tawale idiye, kenou si gulokou. ¹⁴ O kedia ogou gai midiho milou ga idi kokou be ni hobou kesigidama. Tama ene ogou gai midiho milou goumou, o sasai ilo kedia duguomou be, diage wa, eme esol o bolodoyade tawale idi. ¹⁵ Tamaha dabai degedi o kedia die hiye oha degedi sagai kenou tefe degegoubane, ni hobou kesigidama. O sasai ilo kedia ke duguomou be, diage wa, midiho dou do o kedia degedi sagai ke degeliyade tawale idi. Diame habagebe ogou gai egei hehegiedi kaha hebe kasagai keme mala ile.

Polha tabolofei-mala-siei kelegebe hagi hiyedo dugu-di

¹⁶ Ta, a kou tobou kenou haba tobou lamou. Nige ame totou degei oyade tawadama. Kenou si ni kegei tawabane, tabou mei. Totou degei o koumaha tobou ba duma. A mayousie huyadefei hiye degelamou. ¹⁷ A kou tobou ladibe, a Hiye Oha tagaliya ke tobou lamou degeiyo mei. A totou degei oe ta tobou di sagai kegei mayou ma hu hebele fogulamou degeli. ¹⁸ O sasai syu-do sa sibige koumaha midiho ke sesele yolugi, diou

die hu hebele fogulo idi kaha, ane mayou ma hu hebele fogulamou.

¹⁹ Nige nime fi gofoudo oyode tawale idiye, haba totou degele i o kedia nimokou ogou gai egei tobou mou be, nige ta dafa idiyo mei, hohodege dulo idi.

²⁰ Damaledo, ogou gai egei tobou di o taha ni fisilemou dabai degemabeede tobou mou ne, ogou ga tobou ma ni bi mouma imou ne, nimokou bou basia degeimou ne, ni huyafei degeimou ne, haba ni midihokou foyou ne, nige mou duguo fogou le idi.

²¹ Eige kege degele idiyo mei kaha degemou, nige eibe dedei mei oyodele idi. Ni ke tobolou be damaledo debabe, ame sidifi hiyedo degeli.

Kenou si o ilo kediage diou die hu hebele fogulobe ta gue degele idiyo mei. Nebe kenou tefei, ane totou degei o sagai degeba, mayou ma hu hebele fogulamou. ²² O kediame Hibru oye, kenou si ane Hibru o. O kediame Israel oye, kenou si ane Israel o. O kedia die hutu yodobe Abraham, kenou si ane ma hutu yodobe Abraham. ²³ O kediame Kelesuha dabai degedi oyode tobolou idiye, kenou si dabai hiyedo, a degedi kahage die dabai keme gabama feleido dala. Kasagai hiyedo, a totou degei o бага mayou ma hu hebele foguo tobolou be sidifi hiyedo degeli. Asi Kelesuha dabai hiyedo degedi kaha degemou, a hagi hiyedo dugumou haguei, hagi o kedia dugulo ili keme gaba feleido.

Ame didi hiyedo degaga haguei. Dofou yene hiyedo wala idi. Damaledo, ame tolo kou hafei degema fogou dega haguei. ²⁴ Juda o kedia dofou ye a houyosi kege wala i kelegebe, olou fei 39 kege fa idi. ²⁵ Haba tabe, ame sa Rom o kedia biyaye kamadia kege wala i. Haba tabe ame igiye wala i. Haba tabe, a to dawalakou mosoleye sulugi, wiye mosole bohou mou, toyene kamadia kege wo fegei. Sawisie tanou tabe, ame mosole fe bafou kokou tolou dalamou, huliamebou agalibou toy malaj siei. ²⁶ A sa sa ahuya sulugi, hagi sudo dugudi. Toyene walamou degeimou, haba ali duone hiyou mou di oe walamou degele imou dei. Haba Juda obou, sa ahudo tie obou kediane walamou degele idi. Sa hiyebou, o mei sabou kelegebe ho oyene wala idi. To dawalakou ge mosole bohoulou mou ne, ame tolo hafei degedi. Haba ogou gai o, gule damaleyodele i kediane a wala idi. ²⁷ A agalibou huliamebou de dabai hiyedo degemou hagueibe, a ta tieli mei. A nalebou hueibou de nale sagaine dugumou haguei. Haba kulio yukuei kali mei mou youwa duwoli, kulione hiyedo dugudi.

²⁸ Ame hagi sudo dugumou haguei. Haba hagi a dugudi tabe kou gue, a sawisie olou fei gue degemou hagulube, damaleyodele i o sasaj, sa sa olou fei tie kedia die damaleyodele keme mihikou fiyasigeiye domou, a gue degemou hagulugi, ifine kuhe. ²⁹ Damaleyodele i o sasaj nele mei degeimou be, ane fi hagi degedi. O sasaj mihikou fiyasigeimou ne, ane hagi hiyedo dugudi.

³⁰ A mayou ma hu hebele fogu ho fogou babe, a egei tobolou be ni ta dulo ile mei. Kenou si a mayou ma neleyenou dabai ke degediyo mei kaha degemou, a mayou ma hu hebele foguoba, ame dedei meiyodenou tobou lamou. ³¹ Hiye O Yesuha e Aye Godiha e hu be di sawisie olou feido hebele fogume. Godiha kou tewe, a dedei mei degei kaha ta, a tobou ladi koume gulokou ta tobou ladiyo mei. ³² A sa hiyedo Damaskou dalamou, die hiye o, e hu Aretasha a ta saleyodema, e dabai dia daladi hiye o kokou tobou, na ami o kedia tobou ba, dia di sa koumah kekai adiya olou fei amagamabeedei. ³³ Kenou si, ma mogo dia tigi moso tegei hiyedo ta malamou, a kodu sagiemou, kekai a kaiya ke tigi kokou tolu tou fofou gue mulugi, mihikou dogogumou, a dabai dia daladi hiye o ke tou fogou kama fou. ††

Pol e diho bohoulou mamou dugube, Godiha emokou ta hiyedo hehegieimou dugu

12 A mayou ma hu hebele fogu ho fogou babe, ni a egei tobou ba dulo ile sagai mei kaha degemou, a mayou ma hu haba hebele fogulamou. Kenou si a ke degeli kahage, di ta dedei sasagile sagai mei. Tabou mei, a tieimi dugubou, mogogou tabou de, Hiye Oha amokou hehegiei kaha tanou tobou ladi. ² A Kelesubou de dogou guo daladi o ta tewe. * O kaha yousie dugube, eme Godiha hebenitou tou gulido †† malaj foloumou dugu. Ke duguomou deleibe, sadebe olou fei 14 kege mei degei. Godiha o keme tou bou gou guei malaj felei, ha, finou malaj felei, keme a ta tewe mei. Godi younou si tewe. ³ O keme Godiha tou bou de malaj felei, he, finou malaj felei, keme a ta tewe mei. Godihanou si tewe. ⁴ O keme Godiha hebenikou malaj foloumou, e dube, ta di ta tawaga tobolou sagai mei ke du. Ta keme kuolou hiyedo. ⁵ A o kegei kaha hu ke hebele fogulamou. Kenou si mayou ma hu be a hebele fogulo sagai mei. A dabai degedibe mayou ma neleyenou degediyo mei. Kegei degemou, ame dedei mei kaha degemou, a ma hu hebele fogulamou.

⁶ A mayou ma hu hebele fogulaba degeibabe, a totou degei oe ta tobou di sagai kege tobolou mei. Yobe, a ta damaledonou tobolou kaha degemou. Kenou si a mayou ma hu be hebele fogulo sagai mei, o tae ma hu mou hebele foguye domou. Midihou a degegoumou dugulo idibou, ta a tobou mou dulo idibou kokou genou o sasaj kediage ma midihou tewe.

Pol eme aye sagai kegeiye wei dala

⁷ A tieimi dugu sagai kege dugube, Godiha amokou hehegieimou dugu keme di ta tawaga tobolou sagai mei. Kenou si, a mayousie hohodegeiye domou, Godiha sesegumou, Tamaha e dabai degedi o tobou mou hagua, aye sagai kaha a tahoumou, do hiyedo dugumou hagulugi, ifine kegenou dala kuhe. ⁸ Kegei degemou, a Hiye Oha ma do ke bologuoba bolou

† Juda o kediage o ta dofou ye fa idibe, Lo 25:1-3 kaha tobolou be, olou fei 40 kege fa idi. Kenou si Juda o kediage maka 40 ke gaba ma folobe gue degemou, 39 kegenou fa idi.

†† Dabai 9:23-25 † Pol e yousienou tobou. Na 12:7 kokou dugu. †† Grik taage 'hebeni koma' kodu malaj foloumou dugu ke nalaj. Ta kaha sibigebe hebeni tou gulidomalaj felei.

degeyadomōu olōu fei kamadia kege diho baga tobōu mōu haguei. ⁹ A kege diho baga tobōu mōu, Hiye Ohage amokōu be, name mayōunōu habagugueiba siayedei. Na kōu nele mei degeiye, haba ma neleyenōu subabe, na ma nele hiyedo ke duguloyode tobou. Kegei degemōu, ame nele mei degeimōu, Kelesuha neleyenōu dogōu guo dalamōu sulu kaha, ame hoho degeli. ¹⁰ Damaledo, a Kelesuha dabal degega sulu kokōu ge a nele mei degedibōu, oe a susuga tobōu dibōu, a hagi kagei kagei dugudibōu, ho oe a makolamōu degedibōu, a mōu tiadibōu kokōu be a hohōnōu degedi. Ame nelebōu meiyē, kenōu si nele hiyedo dala kuhe.

Polha sa Korin o sasai kedia damaleyodei ke dedei sasagielamōu degei

¹¹ A mayōu ma hu hebele fogu kaha ta nalai keme kasagai, totōu degei oe tobōu di sa degei. Kenōu si ni degeiye a kege kuhe degei. Nige ogōu gai egei tobolōu idi o kediame hu hiyedadode tawale iliye, kenōu si age die huyege ma hube gabama feli meidade tawali. Damaledo, ame hubōu meiyē, kenōu si ni ma hu hebele fogu debabe bolō. ¹² A ilemōu nijbōu de dalali, ni dihile kokōu midihō gehe gehe milōu gōmōu, ni duguo kesigiemōu, ame ta-bolofei-malasiadi-odade tawale i. A hagi hiyedo kōu dugudiye, dabal ke neledo dege degedi. ¹³ A damaleyodele i o sasai, sa sa olōu fei tie kediabōu de sulugi, midihō, a die sabekōu milōu ga siadi ke ni sabekōu ne milōu gadi. Ni bimaine a molōu sagai degediyo mei. Kegemōu, a nijmokōu degeibe kasagai degei ta de dala? Kegei debabe, nige keme gebe meiyodema.

¹⁴ A nijmokōu boloy kege kōu ilemōu haguei. Ifibe a tage iladi kehe. A ile foloba, a bi ta mei degeba, ni a dogōu gumabeede tobolōu sagai mei. Damaledo, a ileba ni bimai ta molōu mei. A ninōu dugu ilamōu degeli. Nime ma sisigo sa degei kaha, a ni dogōu gulamōu. Ni tewe, dihi huyadeifeiyēge e aye adiōu diliemokōu nale nediyo mei. Aye adiōu dilienōu dilie dihihikōu nale nedi. ¹⁵ Kegei degemōu, a ma bimai olōu fei ke hohō dege nemaba, haba mayōusiene nijmokōu nelamōu degeli. A nijmokōu solōu do hiyedo degeimōu be, nige kageimōu amokōu huyadefejinōu solōu do degele iya?

¹⁶ Ni tewe, a ile nijbōu de delei kelegebe, a nijmokōu hagi ta nelī mei, haba ni bine a ta mōu li mei. Kenōu si, ni o ilo kediage wa, Pol yōu e fi gofōuyenōu di ogōu gama, bi hiyedo amafei moyyade tawale idi. ¹⁷ A ma dabal o tanōu ta de tobōu mōu nijmokōu ile ogōu gama, ni bimai ta de hiyou moy? Kegeli mei. ¹⁸ A Taitusbōu, di mogo tabōu dilie tobōu mōu nijmokōu ile deleigieibe, di olōu fei tewe, Taitus ege ni ogōu gama ni bimai ta hiyou mōu li meidade tawali. A nijmokōu damaledo tobolōu kuhe, Taitus elebe fi tanōu degemōu, dabal tanōu fei degele idi.

¹⁹ A tawali, nige kuguo kōu husōuma, ei ni dihile kokōu eiyōu sie dōsusulo iliyade tawale ilēye, kenōu si kege mei. Ma mogodo diama, eibe Kelesubōu de do-

gōu guo dalaguale, Godiha dihile kokōu eige ni damaleyodei ke dedei sasagielamōu nalolū. ²⁰ Yobe, a nijmokōu ileba dugu, nime a tagaliya ke dalaguaba dugu ho fogōu ye domōu gue degeli. Ha nige ane o ni tagali mei ke duguye domōu. Kegeligi, ni tae biya, konabōu gofōubōu degeba, niōu ni hūnōu hebele foguo, yogo susuga tobolōu, tobe tobolōu, ta du ho fogōu, kefema o walaba dege dele iba duguye domōu, a gue degeli. ²¹ A ileba dugu, nime midihō kasagai kenōu milōu ga iba duguoba, a Godiha dihile kokōu sidifi degeiye. Ni o sasai sudo kedia sibigi degedi midihō kebōu, sasai hiyou siadi midihō kebōu, o hiyou siadi midihō kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai gehe gehe kebōu olōu fei ke milōu gamōu haguei keme, fi bohōu li mei dalaba, a hagi degeiye.

Sa Korin o sasai kedia die damaleyodei keme defeido dia dalamabeedei

13 A nijmokōu boloy kege kōu ile dala dema haguei. Ifibe a haba tage iladi kehe. Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, O boloyyo, kamadia kege kedia hagi ke duguo tawaleba dōsusulo.

Lo 19:15

² A nijmokōu boloy kege kōu ile dala dema haguei. A sasama ke ilemōu dalali, nijmokōu kōu egele tobou. Ifine, ame kōu ahudo dalaye, haba boholōu ma ilamōu, egele tobolōu mōu nalama nelī kuhe. O sasai midihō kasagai, afu miloune, ebele miloune, a duguoba duguo fogolōu mei. ³ Nige a tobolōu keme Kelesuha tobolōu dade tawalamōu degeli kaha degemōu, ni kōu tawama, Kelesuha ma mogouya ke nijmokōu tobolōu be, ta nele mei dege tobōu yo mei, e neledo dege tobolōu. ⁴ Kelesu e hebe fufuguomajikōu ikeke degele i kelegebe, e ta nele degeli mei. Haba Godiha neleyenōu e gehē degei dala. Nebe, Kelesu e nele degeli mei sagai kenōu tefei, eine nele meiyē, kenōu si Godiha eimokōu nele neimōu, ei nele dege dalagua kuhe. Godiha nele keme ei nijmokōu hehegile.

⁵ Ni niōu sie file duguma. Nime Yesu Kelesukōu de damaleyodei dalagua? Nige eme ni duledube de daladade tawale ili? E nijbōu de dala mei debabe, ni emokōu damaleyodele iyo mei. ⁶ Nige eibe Kelesuha dabal degeligi, tefele dugumōu be, mihikōu fiasigeiyo meidade tawama. ⁷ Eige ni midihō kasagai milolōu iye domōu kuhe diho baga tobolōu idi. Eige oe eibe o boloyode tawamabadomōu, diho baga tobolōu idiyo mei. Haba oe eibe mihikōu fiasigeidade tawaibane tabōu mei. Eige ni midihō bolonōu milōu gamabadomōu kuhe diho baga tobolōu idi. ⁸ Ei damaledo ta kōume ta huyafei degele sagai mei. Ei damaledo ta kenōu hehegile idi. ⁹ Nime kōu damaleyodema nele dege dalaguaba, einōu nele mei dege dalaguababe, tabōu mei. Ei hohō degele ilenōu. Damaledo, eige nime Godikōu damaleyodema neledo dege dalaguamabadomōu kuhe diho baga tobolōu idi. ¹⁰ A ahudo dalali, egele tobolōu kaha yobe, a nijmokōu ileba, ta gofōudo dege tobolōu be ta tagaiyo mei. Hiye

Ohage ame ileba, ni dedei sasagiyedei. Haba a ni damaleyodei ke makoyadomou iyedili mei.

Polha uwage ta tobolou mou nalagai

¹¹ Mogo diama, a ise ta mei degelamou uwage ta tobolou kuhe. Ni me neledo dege dalagualaba degema. A tobolou kou defeido duma. Ni fi tanou degeba, niou sie mogo degeiba mogo degeiba dema. Kegeibasi,

Godiha nibou de dalale. Eme solou do degedi Godi. E degeiye, ni bologuado dalaguadi.

¹² Ni me Godiha o sasa degei kaha degemou, ni niou sie yogo nogou ba nogou ba dema. Godiha o sasa olou fei kedia nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe.

¹³ Hiye O Yesu Kelesuha ni habagugueiba, Godiha nimokou solou do degeiba, Duo Bolofehane nibou de dogou guo dalale.

Galesia

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Afu, Pol ę sa Galesia duo kile sieibe, ę tā uwo bolofej ke totobōu mōu siei. Sumōu, sa ke tie o sasaj kedia Yesukōu yoma damaleyodele i. Damaleyodele i dalaguamōu, ę dia tōu fogōu, sa ta kokōu fogōu i. O sasaj kedia Yesukōu damaleyodele i dalaguamōu, ogōu gai tā tobolōu idi o kedia ya fologamōu, tā uwo bolofej ke gulaj dege hehegie tobolōu idibe, Yesukōu damaleyodemaba, haba Moseshā kuolōu tā kene dulo sesemabeede tobolōu idi. Ebele midihō kebōu, haba afu midihō kebōu kaha tā ke dulo sese ho fogōu babe, nĭme Godihā dihĭle kokōu doṽdo o sasaj dalale sagaj meiyode tobolōu idi. Tā keme kōu ogōu gai egeiye, kenōu si dia hehegie tobolōu imōu be, o sasaj sūdo dulo sesele yai. Kegemōu, Polhā kuguo kuokōu kōu gue nalaj, nĭme Yesukōu damaleyodele i kaha degemōu, ogōu gai egei ke dulo sesedamabeedei.

Kuguo Galesia kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1:1–2:14

O Polbe Godihā yōu ę tā bolofej ke malā siyadomōu kuhe makai.

Tā Hiye 2:15–4:31

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasaj kedianōu si Godihā dihĭle kokōu doṽdo degei dalagua.

Tā Hiye 5–6

Dibe Kelesuhā degeiye kuolōu tā ke tōu fogōu mōu be, Duo Bolofejhā di dogōu guo dalamōu suluguali, diyōu sie yogokōu midihō bolonōu milōu mōu milōu mōu dele idi.

O Polbe Godihā yōu ę tā bolofej ke malā siyadomōu kuhe makai

(Tā Hiye 1:1–2:14)

1 Ame Pol, tā-bolofej-malā-siadi-o. Dabai ā degedi keme o tahā ta nelĭ mei. Ame o tae ta tobōu mōu hagua dabai kōu degeiyo mei. Yesu Kelesubōu, Aye Godi, Kelesu haguāgi o kebōu, dilie tobōu mōu ā hagua, dabai kōu kuhe degeli. ² Abōu, damaleyodei o sasaj kuokōu dalaguadi kedibōu de ei kuguo nalāma nelĭ kuhe. Kuguo kōume sa Galesia tie, Kelesukōu damaleyodele i o sasaj, sosi moso esofej esofej kefegulo idi nĭmokōu nalāma nelĭ.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nĭmokōu habagugueiba, nĭme bologuādo dalam-abadomōu. ⁴ Kelesu ęme di Aye Godihā tagaiya ke hagua, yōusie sesegumōu, o kedia ę wala imōu tolo i, kegeligi dibe midihō kasagaj diyōu milōu ga idi kaha hebe ke moyye domōu. Damaledo, di sa sibige kuokōu midihō kasagaj milōu ga idi ke tōu fogōu ba, ę di mamōu lamōu kuhe haguei. ⁵ Kegei degemōu, dige Aye Godikōu tofousogodo kegenōu hohōbōu mōu ime. Damaledo.

Tā uwo bolofej keme tanōu feĭdo

⁶ A nĭ degei ke dulomōu kesigi. Yobe, Kelesuhā degeiye Godihā nĭ hagnosisamōu kōu habaguguegu keme, nĭ ke toto tōu fogou. Tōu fogōu mōu, nĭme haba tā uwo ta dulomōu, ke sesele ili kaha degemōu.

⁷ Kenōu si keme tā uwo bolofej mei. O ilo kelege degele ilibe, nĭ fimaj kebōu, Kelesuhā tā uwo bolofej kebōu de gulaj degelamōu degele ili. ⁸ Kegemōu, ei sagaj, ha, esol o tahā sagaj tā uwo bolofej ā kōu hehegie tobou ke gulaj degeba, ogōu gai tā ta tobolōu ba, tā uwo keme bolofejyode tobōu babe, age o keme tā samaba, dou sakōu ile ke tagali. ⁹ Ei kōu tobou sagaj kenōu ā nĭmokōu haba tobōu lamōu. Tā bolofej, ā hehegie tobōu mōu, nĭ kōu dulomōu tolōu i ke, o tahā gulaj degeba, ogōu gai tā ę tobolōu keme tā uwo bolofejyode tobōu babe, age o keme dou sakōu ile makolo ke tagali.

¹⁰ Nĭ kage tawaiya? Age mā hube obe hebele fogulo ke tagali? Haba Godihā hebele fogulo ke tagali? A mā hube o sasaiye hebele fogulo ile ke tagali debabe, ęme Kelesuhā dabai degedi o mei.

Pol ęme tā-bolofej-malā-siadi-o degei kaha tā

¹¹ Mogo diāma, tā uwo bolofej ā nĭmokōu hehegie tobou keme o tae ta yōu ę fimajyenōu tawaga tobōu li meidade tawama. ¹² Tā uwo bolofej keme o tae ta

amokou nelj mei. Haba o tae ta hehegie tobou li mei. Ta uwo keme Yesu Kelesu you amokou tama degemamou kuhe tobou mou du. †

¹³ Midiho kasagai a afu milou di kaha ta keme susulo imou ni kou dulo idi. Damaledo, ame Juda o degemou, ei kuolou ta olou fei ke seselemou, a Kelesukou damaleyodei o sasai kediamokou gofou hiyedo degemou makomou siadi. †† A tagalemou degedibe, damaleyodei obe olou fei tofigiema mei degeleyadomou degedi. ¹⁴ A o gisiai kelege, ei kou guai o kedia kuolou ta olou fei ke defeido sesedibe, ame Juda o gisiai ilo kedia sagai mei, gaba folodo delei.

¹⁵ Kenou si, ma adiou ha a mala fei mei kelegebe, Godihage ame you e bi degeleyodema makamai. Kegei kaha degemou, a midiho kasagai milou gamou haguabe demou, sawisie yon makai kelege, ege a habaguguegomou kuhe haguaisai. ¹⁶ Godiha a haguismou, e Dihi amokou hegi, a e Dihaha degagai kaha ta ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegie tobou yadomou. Godiha amokou kou hehegiei kaha degemou, age defeido tawaleyodema omokou ta yoduli mei. ¹⁷ Age sa Jerusalemkou ta ilemou, o tabolofei-mala-suluguadi-o afu deleigui kediabou de ta ta keli mei. Kenou si a sa Arebiakou ilemou dala dema, haba bohoulou ma hagua, sa hiye Damaskuskou felemou keke delei. ¹⁸ Sadebe kamadia kege mei degeimou, a sa Jerusalemkou bohoulou ma ile felei, Pitabou de ta kalamou. Folomou, sawisie olou fei 15 kege ebou de keke delei. ¹⁹ Tabolofei-mala-suluguadi-o ilo kediame age ta duguli mei. Hiye O Kelesuha e mala Jemsnou si a kou dugu. ²⁰ A nimokou kou nalolube, Godiha tewe, a ogou gai ta ta nalouyo mei, damaledo tanou.

²¹ Kegemou, habage a ile, sa Siriabou sa Silisiabou duo kileya ke siei. ²² Sa Judia duo kilebe age ta sieli mei. Kegei kaha degemou, damaleyodele i o sasai, sa keleya dalagua kediage ma midiho ta duguo tawale ili mei. ²³ Kenou si dia a degeli ta uwo ke o iloye tobou mou dulo ibe, di walamou degedi o kahage e di damaleyodei midiho, e makolamou degedi kenou be, e haba hehegiemou siadiyode toboulou imou dulo i. ²⁴ O sasai kedia ta ke dulomou, Godikou bolofeyode toboulou i, yobe Godiha ma fi bohoulou kaha degemou.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei kedia Polbou de fi tanou degele i

2 Kegemou, sadebe olou fei 14 kege mei degemou, a sa Jerusalemkou haba bohoulou ma i. Kelegebe, o Barnabasbou de i. O tabe Taitus wolou yai. ² A ke i kaha yobe, Godiha a iyedei kaha degemou, age damaleyodei o sasai kedia die widio o kediamokou ta uwo bolofei, a sa sa ahudo o kediamokou tobou mou siadi kaha ta ke diamokou nou amafei tobou lamou kuhe i. Kegelig, dabai a kou degeibou, ha degeli koubou de oe akoguba mei degeiye domou. ³ Abou de delei o Taitus eme kou sa Grik oye, kenou si widio o kediage eme kolo diafou yede ta toboulou ili mei.

† Dabai 9:1-19 †† Dabai 8:1-3

⁴ Damaledo, ogou gama gule damaleyodele i o ilo kelege, eibe Mosesha kuolou ta de tou fogou mou, Yesu Kelesukou damaleyodele i dalagua deimou, amafei ei timiya ke haguasie felega dugulamou degele i. O kediage damaleyodele i o dine Mosesha kuolou ta ke seseleba, kolo diafigidi midiho ke milou mabeede toboulou idi. Kenou si kolo diafigidi keme bolou mei, fisimou dabai degedi sagainou degele idi. ⁵ Kenou si eige die ta keme ta dulo seseli mei, eige Taitusha kolobe diafou li mei. Kegelig, ta uwo bolofei ke gulai degeiye domou. Ta uwo bolofei keme damaledo ta, ei defeido dia daladi, nime ta bolodo kenou sesemabadomou.

⁶ Sa Jerusalem kelege, damaleyodele i o sasai kedia, die widio o kediame hubou o sa degei. Ma fimaiibe, o hubou, hubou mei keme sibige ta mei. Godihage o hubou, hubou mei kegei keme e ta fidiyo mei. Kenou si widio o kediage Mosesha kuolou ta ke sesemabeedebe eimokou ta toboulou ili mei. ⁷ A diamokou tobou mou tawale ibe, Godiha Pita tobou mou ile, Juda o sasai kediamokou ta uwo bolofei ke tobou mou siadi. Kenou tefeibe, Godiha ane tobou mou ile, sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegie tobou mou siadidade tawale i. ⁸ Damaledo, Pitabe Godiha neleya ke Juda o sasai kediamokou ta uwo bolofei ke tobou mou siadi. Nebe kenou tefei, ane Godiha neleya kenou ta uwo bolofei ke malamou, sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegiemou siadi. ⁹ Damaleyodei o sasai, sa Jerusalemkou dalagua kediage Jemsbou, Pitabou, Jonbou kediamou die widio o degeiyodele idi. O kamadia kediage ame Godiha habagugueiya kenou dabai degedidade tawalemou, dia Barnabas elebou de dobogou tou gimamou mogo degele i. Ei ta tobou ma walamai ibe, o bolou elebe sa sa ahudo o sasai kediamokou ileyodei, haba diame Juda o sasai kediamokou ileyode toboulou i. ¹⁰ Ta ta elemokou toboulou ibe, damaleyodei o sasai, bibou mei, sa Jerusalemkou dalaguadi kediamou dogou gumabeede toboulou imou, a dulomou hohou degei. Kegemou, a o sasai kediamokou solou do dege dogou gue hagulugi, ifine kege dogou guo dala.

Pol e Pitaha midiho kasagai milou ta ke tamakou tobou

¹¹ Kenou si Pita e sa Antiokkou †† hagua felemou, a emokou gofou degemou tamakou tobou. Yobe midiho kasagai e miloube tamado.

¹² Midiho, Pitaha milou dibe kou gue, Juda o Jemsha mogo dia haguasie felegali mei kelege, Pita ene kou Juda oye, ha eme sa ta o kediabou de nale nadi. †† Kenou si, Juda o kedia haguasie felegoumou be, e gue degemou fogou ile, esofei nale nadi. Yobe, o kediame kou damaleyodele i oye, kenou si diage Juda o kedia

‡ Juda o kediame Mosesha kuolou ta ke sesele ili kaha degemou, o kediage die o sisigo dia kolo diafigidi. Keme Godihage o sisigobe you e biyodemou makadi. Stat 17:12 kokou be kou gue nalai dala, ni o dihi die olou fei mala feleba dalali, sawisie dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeedei. †† Sa Antiokbe Juda o kedia sa mei. †† Mosesha kuolou majyege, Juda o sasai kediage sa ta o kediabou de nale nadiyo mei, kuolou hiyedo.

kolo diafigile idi midihō kene kōu sesele idi kaha degemōu, Pita e guē degei. ¹³ Juda o damaleyodele i ilo kediāne guē degemōu, Pitahā degei sagai kēnōu tefele degele i. Midihō keme bolō mei. Pitabōu diame tāenōu bolō degele idi o. Barnabas ene o kediā degele ili ke duguomōu, ene sa Antiok o kediābōu de nale nādibe guē degei. ¹⁴ Age o kediā tā uwo bolofei ke defeido seseiyo mei ke duguomōu, a o sasai dihile kokōu ge Pitakōu kōu gue tobou, name kōu Juda oye, kēnōu si a dugube, name sa ahudo o kediā midihō ke seseimōu dugu. Na sa sa ahudo o kediāmokōu kageimōu fisilemōu, Juda o di midihō ke milōu mabeede tobōu ya?

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasai kedianōu si Godihā dihile kokōu dōudo degei dalagua

(Tā Hiye 2:15–4:31)

O koyohā Yesukōu damaleyodeibabe, o keme Godihā dihile kokōu dōudo dalale

¹⁵ Eibe Juda o, ei adiōu diame Juda sasai kaha degemōu. Juda obiyei eibe sa ahu o mei. Sa sa ahudo o kediāge Moseshā kuolōu tā ke sesediyo mei kaha, eige diame midihō kasagai milōu gadi oyodele idi. ¹⁶ Kōu kegeiye, ei tewe, obe kuolōu tā dulo sesele ibabe, Godihā dihile kokōu o dōudo ta dalale mei. Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, o keme Godihā dihile kokōu be dōudo o. Kegei kaha degemōu, Juda o sasai eine Yesu Kelesukōu damaleyodele i, Godihā eimokōu nime dōudo o sasaiyode tobōu yadomōu. O tahā kuolōu tā dulo sesele ila deibabe, o keme Godihā dihile kokōu dōudo ta dalale mei. ¹⁷ Di Kelesukōu damaleyodema, Godihā dihile kokōu dōudo o degelaba degeligi, ha di midihō kasagai milōu babe, Godihāge de bolō dugulo? Bolō dugulo mei. Midihō kasagai, Juda o ei milōu bane, ege ta bolō dugulo mei. ¹⁸ A kuolōu tā dulo sesedi ke tōu fogōu, Kelesukōu damaleyodeibabe bolō. Kēnōu si haba Kelesukōu damaleyodei ke tōu fogōu, kuolōu tā haba dulo seseibabe, Godihā dugulobe, ame midihō kasagai milōu gadi o dugulo. ¹⁹ A kuolōu tā olōu fei keme kōu teweye, kēnōu si a olōu fei sesele sagai mei. Kegei kaha degemōu, kuolōu tā kaha degeiyege, ame kōu tolo i o sagai deleiye, kēnōu si Godihā degeiye ifi ame gehe degei dala. Ame Kelesubōu de hebe fufuguomāikōu tolo iye, ²⁰ kēnōu si ame Kelesuhā haguāgiemōu, e abōu de dogōu guo dala kuhe. Kelesu e amokōu solōu do dege dogōu gulamōu, e yōusie omokōu sesegumōu, o kediā e wala imōu tolo i. A sa sibige kuokōu dalabe, a Godihā Dihikōu damaleyodei dala. ²¹ Godihā habaguguei keme age sibige meiyodema tobekōu mugudiyo mei. Moseshā kuolōu tā sesele idi kaha degeiye, di Godihā dihile kokōu dōudo daladi debabe, Kelesu e tolo i keme sibige mei. Kēnōu si kege meido.

Kuolōu tā dulo sesedi midihōbōu, ha Yesukōu damaleyodei kaha midihōbōu

3 Sa Galesia o nime totōu degele i onōu. Kelesu hebe fufuguomāikōu ikoke degei tā keme a nīmokōu defeido hehegieimōu, nīōu dihoje kōu dugu sagai degele i. Kēnōu si haba koyohā degeiye, nī fimai totōu degele iya? ² A nīmokōu yodu tā huyadefei dala. Duo Bolofeiha nī duledu migile tolōu hobogoube, kagei kokōu ge tolōu ilou? Moseshā kuolōu tā ke dulo sesedi kaha? Haba, tā uwo bolofei ke dulo damaleyodili kaha? ³ Nime totōu degele i o sa degei. Yomamōu be, nime Duo Bolofeiha e neleya kēnōu suluguei. Haba ifibe nime mei degelamōu, nīōu nī neleya kēnōu kuhe sulugua? ⁴ Hagī nīmokōu tamā degemōu haguei keme mōu yōuwa tamā degemōu haguei? Kegeli mei. Hagī nīmokōu ke tamā degega haguei kaha e sibigebe kōu dala. ⁵ Godihā e Duo Bolofei nīmokōu nei kēbōu, e dedeiya ke nī midihō gehe gehe milōu gadi kēbōu debe kagei kokōu ge milōu ga idiya? Moseshā kuolōu tā ke dulo sesedi kokōu ge? Haba, tā uwo bolofei ke dulo damaleyodili kokōu ge?

⁶ Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Abraham eme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihāge eme dōudo oyode tobou.

Stat 15:6

⁷ Kegei degemōu, Godikōu damaleyodele i o sasai be Abrahamhā e sosōu dade tawama. ⁸ Afudo, tā uwo bolofei kōu tobou ke tamā degeli mei kelegebe, Godihā tawaibe, sa sa ahudo o sasai kediāne emokōu damaleyodeiba, ege diame dōudo o sasaiyode tobolōu yodei. Kegemōu, Godihā Abrahamkōu tobōu mōu, o tahā kuguokōu kōu gue nalai,

Ne sosōu o tahā degeiye, Godihā sa sa o sasai olōu fei kediāmokōu midihō bolofei hehegieiyodei.

Stat 12:3

⁹ Abrahamhā Godikōu damaleyodeimōu be, Godihā emokōu midihō bolofei ta hegi sagai kēnōu tefele, o sasai olōu fei Godikōu damaleyodele ibabe, Godihāge diāmokōu ne midihō bolofei ke hehegile. ¹⁰ O koyohā kuolōu tā kēnōu dulo seselaba degeligi, Godihā dihile kokōu eme dōudo oyode tawaibabe, o keme damaledo makolo dala. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O koyohā Moseshā kuguo kaha kuolōu olōu fei ke dulo defeido ta sese ho fogōu babe, o keme makoloyodei.

Lo 27:26

¹¹ Damaledo, kuolōu tā ke dulo sesedi o keme Godihāge dōudo o dugudiyo mei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Damaleyodei o sasai kediāme Godihā dihile kokōu be dōudo o sasai dege dalaguali, fi tofousogo tofolōu ke molōuyodei.

Habakuk 2:4

¹² Kuolōu tā sesedi midihō keme damaleyodei midihō mei. Kuolōu tā sesedi midihōbe esofei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O koyohā kuolōū tā kē olōū fejido sesele ibasi, ɛme tofousogo tofousogo tofolōū.

Wok Pris 18:5

¹³ Di kuolōū tā olōū fej kē defejido ta sese ho fogōū babe, dibe makolo ile dala. Kelesuhā migilemōū, di dogōū gulamōū be, o kedia ɛ woumōū tolo i. Kē degei kahānōū si, di makeiye domōū, ɛ di mamōū. Kēne Godihā kuguokōū be kōū gue nalāi dala,

O koyobe hebe fogou kotōū diōū gōū babe, o kēme Godihā makoloyodei.

Lo 21:23

¹⁴ Kegemōū, Godihā Abrahamkōū midihō bolofej hegiemōū, kōū gue tobou, nē sosōū o tahā degeiye, a sa sa ahudo o sasāi olōū fej kediamokōū midihō bolofej hehegileyodei. Yesu Kelesuhā degeiyenōū si, tā Godihā Abrahamkōū tobou kēme damalēdo tamā degei. Kegemōū, di olōū fej damalēyodema dalaguamōū, Duo Bolofej, Godihā dimokōū neleyodema makai kēme nēmōū ili kuhe.

Tā, Godihā degeleyodema maka degei kahāge Mosesha kuolōū tā kē gaba feleido dala

¹⁵ Mogo diama, a nīmokōū tā makaibe, sa sibige o sasāi di degedi kokōū mā tobōū ladi. O bolōyue dabai ta degeleyodemaba tā tobōū ma walamōubabe, dilie tā tobōū ma walamāi kēme ta fogolōū sagāi mei. Godihā tā tobolōū mōū yōū makamāi kēne kē sā degei dala. ¹⁶ Godihā degeleyodema makai, Abrahamkōū tobou kēme Godihā Abrahambōū ɛ sosōū bōū kokōū tobouye, kēnōū si ɛ sosōū yode tobou kahā sibigebe sosōū olōū fejido kege tobōū li mei. Godihā toboube, Abrahamhā ɛ sosōū o tanōū ta tobou. O kēme Kelesu. ¹⁷ Tā a nīmokōū kōū tobolōū kahā yobe kōū gue, Godihā tā Abrahamkōū degeleyodema makamā deleibe, sadebe olōū fej 430 kege hagua mei degemōū, Godihā yōū ɛ kuolōū tā kē Moseskōū kuhe hehegie tobou. Kuolōū tā kahāge, tā Godihā Abrahamkōū tobou kēme ta gaba folo sagāi mei. Tā Godihā Abrahamkōū tobou kēme ta mei degele mei. ¹⁸ Godihā dibe Mosesha kuolōū tā kē sesemabeede tobou debabe, bi bolofejido ɛ Abrahamkōū neleyodema makai kēme sibige ta dala mei. Kēnōū si kegele mei, sibige hiyedo dala. Godihā Abrahamkōū neleyodema makai kokōū di damalēyodebasi, di bi bolofejido kē molōū. ¹⁹ Kōū kegeiye, ha Mosesha kuolōū tā kahā sibigebe kagei? Godihāge midihō kasagāi kahā yo kē omokōū hegilamōū degei, o sasāiye kuolōū tā kē dulo sesele ibe deba, ise, Abrahamhā sosōū o ta, Godi yōū kōū makamāi kē kuhe hagualeyodei. Damalēdo, Godihāge ɛsol o ilo kedia kuolōū tā kē motōū ladi o Moseskōū nēiba, ege o sasāi kediamokōū hehegieyedei. ²⁰ Godihā Abrahamkōū degeleyodema makai kelegebe, tā motōū ladi o takōū ta tobōū li mei. Godi yōūnōū Abrahamkōū tobou, yobe Godibe tanōū fejido kahā degemōū, ɛ yōūnōū Abrahamkōū tobou.

Mosesha kuolōū tā kahāge di Kelesukōū imabeedemamōū hehegiedi

²¹ Kegei degemōū, di diyōū sie kōū gue yodugame, Mosesha kuolōū tā kahā sibigebe ɛsofej, haba Godi ɛ Abrahamkōū degeleyodema makai kahā sibige kēne ɛsofej degai? Kege mei. Godihā Moseskōū fī nēdi tā kē nēi debabe, di dulo sesele iligi, Godihā dihile kokōū dōūdo o sasāi degele i. ²² Kēnōū si Godihā kuguokōū ge tobolōū be, midihō kasagāi kahāge sa sibige o sasāi olōū fej dibe didiō o sasāi sā degeiyodei. Diyōū di neleya kē ta tōū fogolōū sagāi meiyode tobolōū nalāi. Di Yesu Kelesukōū damalēyodeibasi, dibe bi bolōdo Godihā Abrahamkōū neleyodei kēme di molōū dala.

²³ Kelesu hagueli mei kelegebe, kuolōū tā kahāge dibe didiō o sasāi sā dege deleigui. Dalaguale, kuolōū tā seselamōū degega haguabe demōū, ifi Kelesu ɛ hagumōū, dibe ɛmokōū damalēyodele i dalagua kuhe. ²⁴ Mosesha kuolōū tā kahāge di Kelesukōū imabeedemamōū hehegiemōū haguabe demōū, Kelesuhā migi, di ɛmokōū damalēyodema, Godihā dihile kokōū dōūdo o sasāi degeba dalamabadomōū. ²⁵ Ifi dibe kuolōū tā kahā hayedu ta dala mei. Bolōdo. Dibe Kelesukōū damalēyodei dala kuhe.

Yesukōū damalēyodili kahānōū si dibe Godihā sisigo dege dalale

²⁶ Yesu Kelesuhā dogōū gumōū, nī ɛmokōū damalēyodeimōū, nīme Godihā sisigo dege dala kehe. ²⁷ Fafelēya degei kahāge, nīme Yesu Kelesu ɛbōū de dogōū guo dalali, ɛ бага i dala kehe. ²⁸ Yesu Kelesubōū de dogōū guo dalagualibe, nīme ɛsofej ɛsofej de ta dala mei. Juda o sasāibōū, Grik o sasāibōū nīme fī tanōū dege dalagua. Bose o sasāibōū, dabai degedi o sasāibōū kediane fī tanōū degele i. Haba sasāibōū obōū olōū fej kediane fī tanōū degele i. Nīme Yesu Kelesubōū de dogōū guo dalagualibe, nīōū sie dogōū gumōū dogōū gumōū dele ili kehe. ²⁹ Kegemōū, nīme Kelesuhā ɛ bi degei dalababe, nīme Abrahamhā ɛ sosōū. Bi bolōdo, Godihā Abrahamhā sosōū kōū neleyodema makai kēme Godihā nīmokōū ne nele.

Kelesuhā degeiyenōū, fisimōū dabai degedi o dibe Godihā ɛ sisigo degei dalagua

4 A tā makai nīmokōū tobōū lamōū. Dihi tae ɛ ayebōū de dalali, habage ɛ aye tolo imōū be, dihi kahā ɛ ayehā bi olōū fej kē mōūdi. Dihi huyadefej keleges, dihi kēme bi mei o, fisimōū dabai † degedi o sā degei daladibe, ɛ ayehā dabai degedi o sagāinōū daladi. ² Dihi kahāge ɛ aye huguli kedia tānōū dulo sesegamōū ibe deba, sadebe, ɛ ayehā makamāi sagāi kokōū kuhe folo kogulo. ³ Dine kēnōū tefei. Di Yesu Kelesukōū damalēyodele ili mei kelegebe, dibe dihi kē sā degei deleigui. Di Ayehā fimāi kēme di defejido ta tawale ili mei. Dibe sa sibigebōū agudiobōū dia daladi

† *Fisimōū dabai degedi o kēme sele dabai degediyo mei. O kegei kēme o tae fisimōū dabai mōū yōūwa degedi.*

duo kediã fisimôu dabai degele idi. ⁴ Sawisieie Godihã makai kelegenôu si, e yôu e Dihi tobôu môu hagueibe, dihi diẽ bagamôu, sa sibige sasãye malã felei. Malã felemôu, Dihi keme Mosesha kuolôu ta kahã hayedu delei. ⁵ Godihãge kuolôu ta kahã hayedu dalagua o sasã di dogôu gulamôu, e Dihi kuhe tobôu môu haguei. Hagumôu, obe e woumôu tolo ibe, e di mamôuba, dibe Godihã sisigo degemabadomôu.

⁶ Damalêdo, nĩme Godihã sisigo degei. Godihãge e Dihihã Duo Bolofei ke tobôu môu di duledu hagua dalalibe, Aye, † mã Aye de tobôu di. ⁷ Kegei degemôu, ñame fisimôu dabai degedi o mei, ñame Godihã dihi. Godihã dihi dege dalali, bi bolodo, Aye Godihã neleyo-dema makai keme ña môu lamôu dia dala kehe.

Pol e sa Galesia o sasã kediãmokôu solôu do hiyedo degei

⁸ Afudo, ñi Godi tawali mei kelegebe, nĩme ogôu gai godi kediã fisimôu dabai degedi o dege deleigui. Ogôu gai godibe mabôu nôu, sibige ta meido. ⁹ Ifisi nĩge Godi kôu tewe, ha, a kôu gue tobolôu be bolô, Godihãge nĩme kôu tewe. Kegei degemôu, ñi kagemôu Godi tobekôu muguomôu, boholôu mã ya, duo kasagã nele mei kediã fisimôu dabai degedi ke haba degelamôu degele iya? ¹⁰ Nĩme sawisieie hiye sũdo kahã dowo ke hohobolôu idi, yobe, nĩme Godihã dihile kokôu dũdo o sasã degelamôu degele ili kahã degemôu. Oguo sũdo kahã dowo kebôu, sadebe sũdo kahã dowo kebôu de hohobolôu idi. ¹¹ A midihõ ñi milôu gadi kokôu fimamôu gue degeli. Kegeligi, dabai a ñibôu de degedi keme môu fogouye domôu.

¹² Mogo diãma, a ñimokôu egele tobolôu kuhe. A Mosesha kuolôu ta ke tóu fogou sagã kenôu tefe, ñine kuolôu ta ke tóu fogôu ma. A kuolôu ta ke tóu fogôu môu be, ame sa ta o sasã ñi sa degei dala, Mosesha kuolôu ta ta dulo sesediyo mei. Mogo diãma, nĩge amokôu kasagã ta degele idiyo mei. ¹³ Nĩ tewe, a ñimokôu dagado egei hehegieibe, ame dobôu ilemôu ñi dala kele felei kahã ñimokôu kuhe hehegiei. ¹⁴ Mã tóu be nele meido felei kahã ñi hagi hiyedo kôu dugulo sagãye, kenôu si nĩge ame ta tobekôu mugulo ili mei. Nĩge abôu de tafalaguale ta dafa ili mei, amokôu hohobôu nôu degele i. Nĩ amokôu hohobolôu ibe, esol o sagã, ha Yesu Kelesu sagã kegeiye foloumôu hohobolôu i sagã degeimôu dugu. ¹⁵ Kelegebe, nĩme amokôu kôu hohobolôu imôu duguye, kenôu si ifi ñi amokôu hohõ degeiyo meibe kagemôu degele iya? A ñimokôu damalêdo tobolôu kuhe. Nĩ amokôu hohobolôu i kelegebe, ñiôu ñi diho tigima amokôu nele dei debabe, ñi kege degele i. ¹⁶ A ñimokôu damalêdo ta ke tobolôu kahãge, nĩge ame ho o sa degei dugulu dale?

¹⁷ Ogôu gai egei tobôu di o kediã ñimokôu hehegieladi kôumahaãge nĩme bologua dalaguale mei. O kediã tagale ilibe, nĩme ei tóu fogôu ba, diôu die midihõ, kuolôu ta sesedi midihõ kenôu sesele ke tagale ili. ¹⁸ Midihõ o kediã ñi milôu mabeedei keme

† Yesuhã tãge Abe dilibe, mã 'aye' dili.

bolô debasi, tabôu mei. A ñibôu de dala kelegenôu mei, sawisieie olôu feido milôu môu ima. ¹⁹ Mã sisigo diãma, ame sasãye dihi môu lamôu do dugudi sagã kenôu tefe, haba do hiyedo dugulu. Age nĩme Godihã sisigodo degebe, e Dihi Kelesu sa dege dalaguamabadomôu kuhe solôu do degeli. ²⁰ Age ñimokôu tobolôu be ta tawaiyo mei. Ame ñibôu de dalali hobôu ta kolo sagã degeli. Ahudo dala kahã degemôu, a ñi dogôu gulobe ta tawaiyo mei.

Tã makaibe Abrahamã sasã ebukôu hu Sarabôu, tage hu sasã Hagarbôu kokôu mã tobou

²¹ O sasã diãma, nĩme Mosesha kuolôu ta ke sese-lamôu degele ilibe, kuolôu ta kahã sibigebe ñi de tawale ili? Nĩ amokôu totodo tobôu ma. ²² Tã Mosesha kuguo kokôu nalã dalabe, fisimôu dabai degedi sasã, Abrahamã tage hu kahã o dihi ta malã feleimôu, haba sasã ebukôu hu kahãne o dihi ta malã feleiyode nalã. ²³ Fisimôu dabai degedi sasã kahã dihi malã feleibe, keme kôu môudi kege malã felei. Haba sasã ebukôu hu kahã e dihi moubu, Godihã Abrahamkôu kege neleyodema kôu makai kahã degemôu kuhe malã felei. ²⁴ Tã kôumahaã sibigebe hiyedo. Tã makai, sasã bolõ kokôu mã tobou kahã sibigebe midihõ kahã ta bolõ kege, Godihã kôu tobôu ma walamã dala. Tanôu tabe midihõ, Godihã bitõu Sainakôu ge Moseskôu hehegiei. Keme sasã Hagarã sisigo diãme fisimôu dabai degedi o sasã degele i ke sa degei.

²⁵ Damalêdo, sasã Hagarã, e sibige tabe bitõu Sainai, sa Arebiakôu dala. Haba sibige tabe sa Jerusalem, sa sibige kuokôu dala. Sa bolõ kebôu, sa ke tie o sasãbôu kediãme olôu fei fisimôu dabai degele idinôu. ²⁶ Kenôu si Jerusalem tabe hebenitôu dala. Sa keme sasã ebukôu hu, di adiôu, e midihõ ebele dimokôu hehegile kahã sa. E sa keme fisimôu dabai degedi sa mei, bologuãdo daladi sa. ²⁷ Godihã kuguokôu be kôu gue nalã dala,

Dihi mei sasã ña hohobôu. Dihi malã felamôu do ta duguli mei sasã ña hohõ dege. Obôu daladiyo mei sasã ñame sisigo sũdo molôu, obôu daladi sasã kahã sisigo diã gaba folodo dalaguale.

Aisaia 54:1

²⁸ Mogo diãma, nĩme o Aisak sa degei. Yobe, Godihãge Abraham e dihi ta Aisak molôuyodema makai sagã kenôu tefei, ñine Godihã e sisigo degeleyodema kôu makai kahã degemôu. ²⁹ Abrahamã sasã bolõu dilie deleigui kelegebe, dihi kôu môudi kege malã felei dihi kahãge e malã, Duo Bolofeiã neleya ke malã felei kokôu be kasagãinôu degedi. Ifine kenôu tefei, o ilo kelegene di kasagã degele idi. ³⁰ Kenôu si Godihã kuguokôu be kôu gue nalã dala,

Ñage fisimôu dabai degedi sasã ke dilie, e dihi diliebe igile muguyedei. Sasã kahã dihi kahãge e ayeã timôu be ta molôu mei. Sasã ebukôu hu kahã dihi kahãno si e ayeã timôu ke molôu.

Stat 21:10

³¹ Mogo diãma, dibe fisimôu dabai degedi sasã kahã sisigo mei. Dibe bologuãdo daladi sasã kahã e sisigo.

Dibe Kelesuhā degeiye kuolōu tā ke tōu fogōu mōu be, Duo Bolofeiḥa di dogōu guo dalamōu suluguali, diyōu sie yogokōu midihō bolonōu milōu mōu milōu mōu dele idi

(Tā Hiye 5-6)

Dige Mosesha kuolōu t̄abe tōu fogōu ba bologuādo dalame

5 Kelesuhā degeiye, di Mosesha kuolōu tā ke tōu fogōu mōu bologuādo dala kuhe. Kegei dege-mōu, neḷedo dege dalama. O ilo kelege Mosesha kuolōu tā haba sesele imabeede tobōu babe, n̄i ta du-dama. Kuolōu tā sesele idi keme fisimōu dabai degele idi ke s̄a degei. N̄i keme ta sesedama.

² Ame Pol, a tobōu ladi kōu n̄i defeido duma. N̄ime Godihā dihiḷe kokōu dōydo o degelaba kolo diafigibabe, Godihā n̄i dogōu gulo sagai mei. Yobe, n̄i Kelesukōu damaleyodeibe sibige ta mei. ³ N̄iḷōu tawaibōu, n̄i Mosesha kuolōu tā duloba, kolo diafigibabe, kuolōu tā olōu fei kene sesemabadomōu kuhe tobolōu. Yobe, Godihā t̄aege kege kōu tobou dala kahā degemōu. ⁴ N̄ime Godihā dihiḷe kokōu dōydo o degelaba kolo diafigibabe, n̄i Kelesube tōu fogōu le ili kehe. N̄ime Godihā habagugueibe mei degei. ⁵ Duo Bolofeiḥa neḷeya ke di Godikōu damaleyodemamōu, Godihā dibe dōydo o sasaiyode tobolōu ke dia dalagua. ⁶ Yesu Kelesuhā di dogōu guo dalababe, kolo diafigidi midihōbe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Yesu Kelesukōu damaleyodema, di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba debasi keme damaleḷdo midihō.

⁷ Yomogōu mōu be, n̄ime defeido Kelesunōu sesele yai. N̄ime tā damaleḷdo ke dulo sesele yadi keme haba koyohā akogumōu, ogōu gai tā ke sesele youya?

⁸ Godihā n̄i haguismōu, yōu e bido degeleyadomōu maka degei. Kenōu si tā n̄i dulo sesele yolu keme Godihage ta hehegie tobōu li mei. ⁹ Ōu sagai sidi mola huyadefei ta ōu sagai kebōu de tiagewoma fogōu mōu, yōunōu fofolugi hiye degedi. ¹⁰ A Hiye Okōu damaleyodema tawaiibe, Hiye Ohage n̄i dogōu gubabe, n̄ime a fimadi sagai kegenōu fi maleḷdade tawai. N̄i fimai gugulaj degelamōu degedi obe koyo, a ta tewe mei. Kenōu si o keme e ke degedi kahā hebe kasagai ke molōu daladade tawali.

¹¹ Mogo diama, age n̄ime kolo diafigidi midihō ke sesemabeede tobōu di debabe, Juda o kediage ame makolamōu degele idiyo mei. Kenōu si age Kelesube hebe fufuguomajikōu tolo i kahā tanōu hehegie tobōu di kahā degemōu, o kedia amokōu gofōu hiyedo degele ili. ¹² O n̄i fimai makalamōu kolo diafigidi midihō milōu di kediage diōusie diōu die suabōu dohōubōu olōu feido diafigisemabeedei. †

† Polhā gofōu degemōu kege tobou.

¹³ Mogo diama, damaleḷdo, n̄ime Godihā haguismōu maka degei kahā degemōu, Mosesha kuolōu tā keme tōu fogōu mōu bologuādo dala. Kenōu si kuolōu tā ke tōu fogōu dalalibe, tōu e tagadi midihō kenōu milōu ga suluguadama. N̄i n̄iḷōu sie yogokōu solōu do dege dogōu guba dogōu guba dema. ¹⁴ Mosesha kuolōu tā kahā sibigebe tanōu fei dala.

N̄a nōusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diamokōu ne kegenōu tagayedei.

Wok Pris 19:18

¹⁵ N̄i n̄iḷōu sie gofōu degeba biya dalaguababe, n̄iḷōu tawaibōu, n̄i n̄iḷōu sie yogo makouba makouba dema mei degeiye.

Duo Bolofeiḥa midihōbōu, tōu hā midihōbōu

¹⁶ Kegei kahā degemōu, a n̄imokōu tobolōu be kōu gue. N̄ime Duo Bolofei yōunōu dogōu guo dalaba suluguama. Kegeibasi, n̄ime tōu e tagadi midihō kasagai milōu gale sagai degele ile mei. ¹⁷ Midihō kasagai, di tōu e tagali keme Duo Bolofeiḥa tagaiyo mei. Haba Duo Bolofeiḥa tagali keme di tōu e tagaiyo mei. O boloyye biyolu s̄a degei kahā degemōu, dilie n̄iḷōu tagali sagai ke ta degele sagai mei. ¹⁸ Duo Bolofeiḥa yōunōu dogōu guo dalaba suluguabasi, n̄ime Mosesha kuolōu tā kahā hayedu dalale mei.

¹⁹ Tōu hā midihō kasagai olōu fei keme n̄i kōu tewe: sasai hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihō kebōu, midihō sibigibōu degedi kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai hehe gehebōu, ²⁰ ogōu gai godikōu diho бага tobōu di midihō kebōu, hagai wodi midihō kebōu, omokōu dafadi midihō kebōu, t̄ae biyadi midihō kebōu, kona degedi midihō kebōu, toto gofōu degedi midihō kebōu, n̄iḷōu n̄i hūnōu hebele fogudi midihō kebōu, fi tanōu mei midihō kebōu, mogo degediyo mei midihō kebōu, ²¹ o tahā bi mōu lamōu tagadi midihō kebōu, tigi kolo huei gofōu n̄ama fi totōu degedi midihō kebōu, midihō daga daga kegele i ke milōu ga idi keme n̄iḷōu tawaibōu. A haba egele tobōu lamōu. O koyo dia midihō kegele i ke degele idi debabe, o kediame Godihā wolōu daladi sa kokōu ya fologale mei.

²² Duo Bolofeiḥa degeiyenōu si, di midihō bolō milōu gadibe, o sasai kediāmokōu solōu do degedi midihō kebōu, hohō degedi midihō kebōu, mogo degedi midihō kebōu, dafadiyo mei midihō kebōu, o sasai dogōu gudi midihō kebōu, midihō bolodo hehegiendi kebōu, degeleyodei ke degedi midihō kebōu, ²³ himi degedi midihō kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai ke akogudi midihō kebōu de. Midihō olōu fei kahā kuolōu maj ta dala mei. ²⁴ O sasai Yesu Kelesuhā e bi degei dalamōu be, dia die tōu e tagadi midihō kasagai keme olōu fei ebōu de hebe fufuguomajikōu ikeke degema mei degei.

²⁵ Duo Bolofeiḥa dimokōu fi gehe neji degemōu, dibe yōunōu dogōu guo dalaba suluguame. ²⁶ Di diyōu di hū ke hebele fogudame. Di yogokōu biyayedema, gofōu neḷdame. Di diyōu sie yogokōu kona deggadame.

Nalẹ hoube di sogouba, haba segei sagai kegeinōu molōu

6 Mogo diama, ni kile o taha midihō kasagai milōu ba dugubabe, nige Duo Bolofejihā midihō ke seseleba, o ke dogōu guoba, amafejinōu tobolōu gi, e midihō kasagai ke tōu fogōu yedei. Kēnōu si nīōu tawai-bōu, Tamahā nīne tefele duguba, mihjōu fiyasigeiye. ² Hagj dugubabe, ni nīōu sie dogōu guba dogōu guba dema. Midihō ke milolōu idibe Kelesuhā kuolōu tã kahā sibige ke sesele yadi. ³ Hū mei o taha e yōu e hū hebele fogubabe, eme yōusie ogōu golu. ⁴ O koyo nã dabai nã degedi ke dugu bolofej debabe, dabai nã degei kokōu hohōbōu yedei. Nē dabai degedibōu, o ilo kediã dabai degele idibōu geleguoba figadayedei. ⁵ Yobe, o sasaj tanōu tanōu be yōu e hagj keme kōu dugulo dala kahā degemōu.

⁶ O taha Godihā tã namokōu hehegie tobōu babe, nage nōu nē bi bolodo ta fileba, nã hehegili o kokōu neyedei.

⁷ Ni tawalibe, Godikōu be ogōu gale sagaiyade tawai-babe, midihō keme dōudo mei, nīōu sienōu ogōu golu. Nalẹ hou di sogoumōu be, haba segei sagai kegeinōu malã idi. ⁸ O koyohā e tōu e tagadi midihō kasagai kēnōu milōu mōu ibabe, o keme tōu e tagadi kahā hebe ke malãba makolo. O koyohā Duo Bolofejihā e midihō kēnōu milōu basi, o keme fi tofousogo tofolōu ke molōu. ⁹ Midihō bolodo milōu galebe dafadame. Di dafa ho fogōu babe, sawisie Godihā makai kelegebe, di midihō kahā hebe bolodo ke molōu. ¹⁰ Kegemōu, sawisie ta kelege, di o dogōu gulo sagai dalababe, di o sasaj kediã dogōu gume. Yesu Ke-

lesukōu damaleyodele i o sasaj kediãmokōu ne dige defejido midihō bolō kēnōu hehegieme.

Polhā Kelesu hebe fufuguomajikōu ikoke degei kokōu hohō hiyedo degei

¹¹ A mayōu mã dobogōu ye kuokōu nalaj dalaba duguma. Mã nalagaibe hiyedo dege nalaj kuhe. ¹² Ni duma, ni kolo diafigimabeede tobolōu idi o kediãge Juda o kediã dihjle kokōu diōu die hū hebele fogulamōu degele idi. Diã kōu gue fimã idi, ei Kelesu hebe fufuguomajikōu ikoke degei kokōu damaleyodeibabe, Juda o kediã ei makolo iledademōu gue degele i. ¹³ Kolo diafigidi o kediãme Mosesã kuolōu tã olōu fej ke defejido sesele idiyo mei. Nīmokōu kolo diafigimabeede tobolōu idi kahā yobe kōu gue, diãge Juda o kediã die hū hebele fogumabadomōu tagale idi, ni die tã ke dulo sesedi kahā degemōu. ¹⁴ Kēnōu si, a mayōu mã hū hebele fogulobe dafa. O taha hūne a hebele fogulo sagai mei. Di Hiye O Yesu Kelesuhā e hūnōu si a hebele fogulo sagai. Di Hiye Ohā hebe fufuguomajikōu tolo i kokōu nōu si, a hohō degemōu tawalibe, sa sibige kōumahā midihō, a kōu milōu gadi keme sibige meidade tawali. A haba kegei ke milōu galebe dafa. ¹⁵ Kolo diafigidi midihōbe sibige mei. Habã kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Godihānōu degeiye, di fi bohōlōu mōu gehe degei dalagua kesi sibigebōu. ¹⁶ O sasaj olōu fej tã kōu tolōu i kediãme Godihā solōu do degeiba, bologuado dalagualenōu. Godihā yōu e Israel o sasaj kediãne kegele ile.

¹⁷ O tae amokōu hagj nelebe a dafa. Ame obe wei do doloubōu dala kahā yobe, ame Yesuhā dabai degedi o.

¹⁸ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesuhā habagugueibe ni duledu ni fibōu de dalale. Damalēdo.

Efesus

Nalāma Neī

Tawale Tā

Pol ẹ didiọ mosokōu duwoli, kuguo nalāmamōu, o Tikikusokōu, nā kuguo kōu malā ile, sa Efesus o kediamokōu neyede tobou.

Afu kelege, Polhā sa Efesusokōu bolou kege ile folo, sa ke tie o sasāi kedīabōu de dalali, Yesuhā degei kahā tā ke hehegie tobōu mōu i. Dabai 18:19-21, 19:1-41, 20:1, nā kokōu dugu. Habage, ẹ sa Efesus hafeī dege ile dalali, die widio o kediamokōu haguamabeede tobōu mōu, haguasieimōu, ẹ diāmokōu egele tobou. Dabai 20:17-38 kokōu dugu.

Kuguo Efesus kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feībe kuhe:

Tā Hiye 1-3

Godihā degeiye, Kelesu ẹ dibōu de dogōu guo dalamōu, di gehe dege dalagua kuhe.

Tā Hiye 4-6

Dibe Yesu Kelesuhā tōu sā degei kahā degemōu, di Godihā midihō kenōu milōu game.

Tā hiye 4-6 keme sibige sudo dala. Sibige kamadia kegebe kōu gue:

Obōu sasāibōu hulomōu daladi kahā tā - Efesus 5:21-33.

Adiōu ayebōu sisigobōu olōu feī kahā tā - Efesus 6:1-4.

Tamābōu de biyadi bimāi ke olōu feī tefele tōu ma dalale kahā tā - Efesus 6:10-20.

Godihā degeiye, Kelesu ẹ dibōu de dogōu guo dalamōu, di gehe dege dalagua kuhe

(Tā Hiye 1-3)

1 Ame Pol, Godi yōu tagaiyenōu ame Yesu Kelesuhā tā-bolofei-malā-siadi-o degei. A kuguo kōu nalāma, Yesu Kelesukōu damaleyodema sesedi o sasāi, sa Efesusokōu dalagua nīmokōu nelī kuhe. Nime Godihā o sasāi. **2** Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nīmokōu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

Yesu Kelesuhā degeiyenōu, Godihā hebeni bimāi bolofei ke olōu feī dimokōu nei

3 Di Godihā hū hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuhā ẹ Aye Godi. Kelesuhā dibōu de dogōu guo dala kahā degemōu, Godihā hebeni bimāi bolofei ke olōu feī dimokōu nei, di damaleyodei midihō kenōu sesele imabadomōu. **4** Damalēdo, sa sibige kōu milōu li mei kelegebe, Godihāge Kelesube dibōu de dogōu guo dalaleyodema kōu makai. Kegei kahā degemōu, dibe midihō kasagāi kahā hebe keme ta molōu mei, Godihā ẹ dihīle kokōu dibe yōu ẹ bi bolonōu dalaguale. **5** Godihā yōu tagaiyenōu dibe yōu ẹ sisigodo dege dalaguamabadomōu makai. Yobe, Yesu Kelesu ẹme dibōu de dogōu guo dalale kahā degemōu,

Godihā kege kuhe degei. **6** Godihāge ẹ Dihibe yōu kōu tagaidoye, kenōu si ẹ dimokōu hiyedo habaguguemōu, ẹ Dihi ke dimokōu nei. Kegei kahā degemōu, di-ge Godikōu hohobolōu ba, ẹ hū hebele fogume.

7 Godihā di habaguguemōu, Kelesu tobōu mōu hagua tolo ilemōu, di mamou. Kelesuhā kafei ke migi kahāge, Godihāge di midihō kasagāi keme gebe meiyodei. **8** Damalēdo, Godihā di solōu do hiyedo degei kahā degemōu, ẹ tewe hiyedobōu, ẹ fimāi bolodobōu de dimokōu nei dala kuhe. **9** Afu, Godihāge Kelesuhā habage degeleyodema makamā fogou keme mogogou delei haguabe demōu, ise ifinōu ẹ tagai sagāi ke dimokōu hegi dala kuhe. **10** Godihā tagai keme kōu gue, sawisieī yōu makai kelegebe, ẹ sa sibige kōumahā bimāibōu, hebeni sa kahā bimāibōu olōu feī ke kefeguo, Kelesuhā hayedu dogoguba, ẹme widio hiyedo o dege dalale ke tagai.

11 Godihā ẹ dabai degedibe, yōu tagaiya kebōu, yōu ẹ fimāiya kebōu denōu degedi. Kegemōu, ẹ yōu tagaiya kenōu Juda o sasāi eibe Kelesubōu de dogōu guo dalaba, Godihāge eibe yōu ẹ sisigodo degeleyodema kuhe makai. **12** Juda o sasāi eibe Kelesukōu eibukōu damaleyodele i. Yomogou kelegebe, einōu Kelesukōu damaleyodema, ẹ boholōu mā haguale ke dia deleigui. Godihā ei makaibe, yōumakōu hohobolōu ba, ẹ hū hebele fogumabadomōu kuhe makai.

13 Sa ahudo o sasāi nī damalēdo tā uwo bolofei, Godihā nī mamolōuyodei ke dulomōu, Kelesu emokōu damaleyodeimōu be, ege nībōu de dogōu guo dalam-

ou, Godiha e Duo Bolofei nimokou kuhe nei. Duo Bolofei, Godiha dimokou neleyodei ke nimokou ne nei kaha yobe, nibe e bi degei dalagua. ¹⁴ Duo Bolofeibe, Godiha dimokou kou nei kaha degemou, di tawale ilibe, bi olou fei, Godiha e o sasai dimokou neleyodei kene kou neledade tawale ili. Di baha duwolobe, Godiha di mamolouyodei kenou baha duwoli, emokou hohobolu ba, e hu hebele fogume.

Polhage Godiha sa Efesus tie kediakokou tewe hiyedo ke neyedema diho baga tobou

¹⁵ Obe tobolou imou a dube, nime Hiye O Yesukou damaleyodema, Godiha o sasai kediakokou solou do degele idi ke tobolou imou dudi. ¹⁶ Kegemou, a Godikou diho baga tobou dibe, a nimokou hoho degemou, emokou bolofeyode tobou di. ¹⁷ Godi eme di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye. E hohobou, e nelebou debe hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Age Godiha nimokou fimai bolofeibou, tewe hiyebou de neleba, e yousie nimokou hegiba, ni e defeido tawam-abadomou diho baga tobou di. ¹⁸ A Godiha ni duledu hohoguyadomou tagali, bi bolofei, you e o sasai dimokou neleyodei, di dia dalagua keme nige tawam-abadomou. Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. ¹⁹ Ni ke tawababe, Godiha dedei, damaley-odele i o sasai di dogou gudi dedei keme hiyedo. E nele hiyedo di dogou gudi keme tei haguagidi nele sagai kenou tefei. ²⁰ Kelesu e tolo imou, Godiha you e nele hiyedo kahanou haguagiemou, hebenikou wolou folomou, e dobogou delekou bigimou baha duwo. ²¹ Kegemou, Kelesube hebeni sa tou gulido duwomou, esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediame e hayedu dalagua. Damaledo, ifibe Kelesu e hube hiyedo folodo, o hubou hubou olou feibe gabama folodo dala. Habagene, you kegenou dalale. ²² Godiha bi olou feibe Kelesuha hayedu kefeguogou dala. Damaleyodele i o sasai dine e hayedu dalagua. Eme di widio o hiyedo. ²³ Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuha tou sa dege dala. Kenou si di Kelesukou damaley-odili mei debabe, Kelesu eme tou mei, widionou sa dege dala. † Haba, bi olou fei kene Kelesubou de dala mei debabe, bimai keme sibige mei sa dege dala.

Godiha degeiyenou, o tofigiei sagai dibe Kelesubou de fi gehe dege dalagua

2 Afu nime Godiha ta dulo idiyo mei. Midihou kasagajnou milou ga idi kaha degemou, nime tofigiei sagai deleigui. ² Kelegebe, nime sa sibige kuokou midihou kasagai ke milou ga idibe, duo kasagai, agudiletou dalagua kedia hiye o kaha ta ke dulomou damaleyodema milou ga idi. Duo kasagai kedia widio o keme Godiha ta dudiyo mei o sasai kediabou de dogou guo dala. ³ Damaledo, afu di olou feine kegenou degele idi. Midihou kasagai, di tou e tagali ke sesele ibe, keme di diyou di fimai kenou sesele idi. Di adiou ha di

malu felemou hagueibe, Godiha gofou feleiye dine hebe kasagai ke kou molou sagaiye, ⁴ kenou si Godiha di tagalemou, solou do hiyedo degei kaha degemou, ⁵ di Kelesubou de fi gehe dege dalagua. Di midihou kasagai milou ga idi kaha, dibe tofigiei sa dege deleiguiye, kenou si Godiha habaguguei kahanou di mamou. ⁶ Godiha Yesu Kelesu haguagi sagai, e dine haguagiemou tobou, Kelesubou de dogou guoba, dine hebeni sa Kelesubou de dia dalaleyode tobou. ⁷ Yesu Kelesuha degeiyenou, Godiha e midihou bolodo ke dimokou hegi. Habaguguei midihou keme folodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegei kaha, habage dalaguale o sasai olou fei kediakokou ne Godiha e midihou bolofei ke hehegielamou degei. ⁸ Godiha ni habagugueimou, ni Kelesukou damaleyodeimou, Godiha ni kuhe mamou. Godiha ni mamou kaha e yobe kou guei, Godiha younou nimokou solou do degemou mou youwa kuhe mamou. Koume niou nou degeli mei, Godi younou degei. ⁹ Godiha di mamoube, di e dabai ta degeimou kaha hebeye mamou li mei, di diyou sie di hu hiye degeiye domou. ¹⁰ Yesu Kelesuha dibou de dogou guo dalamou, Godiha di duo gehe degei, dige midihou bolodo kenou milou mabadomou, afudo you kege kou degeleyode tawalemou makai delei.

Kelesuha biyadi midihou ke igile mugumou, Juda o sasai bou, sa sa o sasai bou olou feido mogo tanou degei dala

¹¹ Ni tewe, Juda o eibe kolo diafigidi midihou ke milou di, haba sa sa ahudo o nime eige kolo diafigidiyo mei oyodele idi. Kolo diafigidi midihou keme sa sibige koumahou midihonou milou idi. ¹² Tawama, afuge, nime Kelesube ahudo dege deleigui. Nime Israel o sasai mei, sa ahudo tie. Godiha Israel o sasai eimokou midihou bolou hegileyodema makai keme nimokou makali mei. Godiha ta tobou ma walamai kene nimokou ta walamai mei. Nige Godibe ta tawale ili mei. Nige e nimokou midihou bolodo degele ke ta dia deleigui mei. ¹³ Damaledo, afuge, nime Godibe ahudo dege deleigui. Kenou si, ifi Kelesuha kafeiyenou degeiye, nime Godikou hagua hafei dege dala kehe. ¹⁴ Kelesuha degeiye, di olou feibe mogo tanou dege dalagua. Afudo, Juda o sasai eige sa sa ahudo o sasai nime ho oyodele idi. Biyadi midihou keme takisi sa dege delei, Juda o sasai eibe ilokou, haba sa sa ahudo o sasai nibe ilokou. Kenou si, Kelesuha takisi ke gobolou mugumou, ifi dibe mogo tanou dege dalagua kuhe. ¹⁵ Mosesha Juda o sasai eimokou kuolou ta daga daga ke ei dulo sesemabadomou hehegi tobou. Kenou si Kelesu e hagua tolo i kaha degemou, kuolou ta keme mei degei. E ke igile mugube, Juda o sasai eibou, sa sa ahudo o sasai nibou de mogo degeba, di olou fei geleguo ebou de dalamabadomou. ¹⁶ Kelesu e hebe fufuguomai kou tolo i kaha degemou, Juda o sasai bou, sa sa ahudo o sasai bou di olou feibe Godibou de mogo tanou degei. Kegemou, biyadi midihou keme olou fei mei degei. ¹⁷ Kelesu e haguamou, dibou de

† Grik taeye ta sibige bolou dala. Kegei kaha degemou, Tok Pisin bohoubu esofei, Kalaj ta bohoubu esofei kege nalaj.

mogo degeiyode toboube, e ta uwo bolofei ke sa sa ahudo o sasai nimokou bou, haba hafei dege dala o sasai eimokou bou de hehegie tobou. ¹⁸ Damaledo, Kelesuha degeiye, Duo Bolofeiha a soloumoumou, Juda o eibou, sa sa ahudo o sasai nibou, di olou fei Aye Godikou diho baga tobolou idibe bolou.

Kelesukou damaleyodele i o sasai dibe Godiha e moso

¹⁹ Afudo Godiha sosou eige sa ahudo o sasai nime ho oyode tawale idi. Ifibe Kelesuha dogou gu kaha degemou, nime eibou de sosou tanou fei, Godiha e sosou. ²⁰ Nibou eibou di olou feibe Godiha moso. Ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, haba habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou kediamme moso mouti feya fofogui ke sa degei. Haba Yesu Kelesu eme meleya mouti sa degei. ²¹ Kelesube meleya mouti sa degei, moso hebe olou feibe meleya mouti kokou nou asou giedi. Kegemou, moso hebe tanou tanou olou fei dogogue hobogou mou be, moso kuhe gofou degedi. Hiye O Godihage moso ke togoulugi, hiye degeimou be, you e moso bolodo ke dugulu. ²² Kelesuha nibou de dogou guo dala kaha, nime Godiha e o sasai eibou de geleguomou dogou guo dala kuhe. Kegei kaha degemou, nibou eibou di olou feibe Godiha moso, e togoulu kodube e Duo Bolofei dala.

Pol e dabaibe ta uwo bolofei ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegiemou siadi

3 Kelesuhanou degeiye, di mogo tanou degemou, a ni dogou gulamou degei. Damaledo, ni dowoye a Yesu Kelesuha dabai degei kaha, ame didio o degei dala kuhe. ² Godiha amokou habagugueguomou tobou, na ma solou do degedi ta ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegiyedei keme age ni kou dulo idade tawali. ³ Godiha kou degeleyodemamou mogogou delei keme e amokou hegimou, a huyadefei kou nalai. ⁴ A nalai koume ni husoubabe, ni tawale ile, Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibige keme a defeido tewedadele ile. ⁵ Kelesuha dabai kaha sibige keme afu kou guai o sasai kediage ta tawale ili mei. Godiha defeido ta hehegili mei kaha degeimou. Ifisi, Godiha e Duo Bolofei ke tobou mou hagua, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou kediamokou hehegie tobou. ⁶ Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibigebe kou gue, sa sa ahudo o sasai nibou, sa Israel o sasai eibou de ta uwo bolofei ke dulo sesele ili kaha degemou, dibe sosou tanou fei dala. Ei Kelesubou de dala sagai kenou tefei, nime Kelesubou de dala. Damaledo, di olou fei tou tanou fei sa dege dala. Godiha eimokou neleyodema makai keme e nimokou ne kou nele. ⁷ Godiha a habagugueguomou, e dedei hiyedo ke amokou solou do nelemou, e ta uwo bolofei hehegiedi dabai degeyede tobou. ⁸ Godiha o sasai kediamme hubou o sasai. Kenou si ame hubou o meiyee, haba Godiha a habagugueguomou, ame sa sa ahudo o sasai kediamokou ta uwo bolofei ke hehegiyedei. Ta uwo bolofei keme Kelesuha degei

ta. Dige Kelesuha e sibigebe tefeiba tefele sagai mei. Husoubane husolou sagai mei. E sibigebe hiyedo folodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. ⁹ Godiha bi olou fei ke milou gama mei degeimou be, e you habage degele keme o takou ta tobou li mei. Godiha fimai keme mogogou haguabe demou, ifisi amokou you e fimai ke o sasai olou fei kediamokou hehegiyede tobou. ¹⁰ Godiha tagaibe, Kelesukou damaleyodele i o di-ge e fimai ke hebeni esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediamokou hehegiemabadomou tagai. Godiha e fimai be neledo, e tewebe folodo. ¹¹ Afu, Godihage sa sibige o sasai olou fei dibe ebou de dalaleyodemamou, e di Hiye O Yesu Kelesu tobou mou hagua, Godi you degeleyodei ke degema mei degei. ¹² Di Kelesukou damaleyodei kaha, di ta gue degediyo mei. Dige Kelesu eme Godikou yale adade tawale ili. ¹³ Kegemou, a nimokou tobolou kuhe. Nige ni dowoye a hagi degeli kuokou fi hiyedo madama. Ni mou hohobou ma, a ni Godikou yale a ke nimokou kou hegi kaha degemou, nime hebeni hohou ke dugulo ile.

Polhage sa Efesus o sasai kedia neledo dege dalam-abadomou diho baga tobou

¹⁴ A Aye Godiha degei kokou fimamou, emokou yubu sugulo fiya duwodi. ¹⁵ Godibe di Aye. Hebenitou dalaguabou, sa sibige kuokou dalaguabou olou fei kedia die Ayeyodele idi. Sosou olou fei kedia die Aye tanou. ¹⁶ Di Aye Godi eme hohobou nelebou hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegei kaha, ege Duo Bolofeiha dedei hiyedo ke nimokou neyadomou, a diho baga tobolou kuhe. ¹⁷ Nime damaleyodele i kaha degemou, age Kelesuha ni dogou guyedema diho baga tobolou. Haba, age nime Godiha tagadi midihou kene tawaleba, o sasai kediamokou solou do degemabadomou diho baga tobolou kuhe. Tagadi midihou ke tawale ibabe, nime neledo dege tafalaguale, hebe sa degei, tefeye mihikou hiligedo tou. Moso sa degei, mouti tagetou neledo dege duwolo. ¹⁸ Kegeiba, nime Godiha o sasai kediabou de neledo dege dalaguale, Kelesuha di tagadi keme hiyedo folodoyode tawale ile. Ni ahudo ibane, Kelesuha nimokou solou do dege dalale. Sugutou foloubane, e solou do dege dalale. Hayemou mybane, e solou do dege dalale. ¹⁹ Damaledo, Kelesuha di tagadibe tewe olou fei gabama feleido. Age nime Kelesuha tagadi midihou ke tawaiba, Godiha e fiibe ni duledu amamado dalayadomou diho baga tobolou. ²⁰ Godiha nelebe hiyedo folodo. Dige e nele hiyedo ke defeido ta tawaiyo meiyee, kenou si e di duledube dabai hiyedo degedi. Godiha di dogou guyadomou, di ke diho baga tobou dibe huyadefei. Kenou si Godiha di solou do degedibe hiyedo, di Godikou yodulo idi ke gabama feleido. ²¹ Kegei kaha degemou, Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai di Kelesuha huya ke Godikou hiyedo hohobou me. Di sosou, habage dalaguale kediane Godiha hu hebele foguoba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe hohobolou dalale. Damaledo.

Dibe Yesu Kelesuhā tōū sà degei kahā degemōū, di Godihā midihō kēnōū milōū game

(Tā Hiye 4-6)

Damaleyodele i o sasaj̄ dibe Kelesuhā tōū sà degei

4 Ame Pol, ame didiō o degei dala, Hiye Ohā dabai degedi kahā degemōū. Age n̄ime midihō bolō kē milōū mabeede tobolōū kuhe. Godihā n̄i ē midihō kē sesemabadomōū hagnosisai kahā degemōū, n̄i midihō gehē ta milōū gadama. ² N̄i n̄iōū sie n̄i h̄u hebele fogudama. Omokōū him̄ido degema. Neleđo dege dalali, oe n̄imokōū midihō kasagaj̄ milōū babe, n̄i diamokōū hobōū bohōlōū milōū dama. Amafēi hemelē fiya, yogo tagaiba tagaiba dema. ³ Duo Bolofej̄ihā degeiye, n̄ime mogo degei dala kahā, n̄i n̄iōū sie him̄i degeiba him̄i degeiba dema, f̄i tanōū dege dalama. ⁴ Dibe Kelesubōū de tōū tanōū. Godihā Duo Bolofej̄i ene tanōū fēi. Nebe kēnōū tefei, dine bi tanōū fēi dia dalagua, Godihā di hagnosisai kahā degeimōū. ⁵ Di Hiye O ume tanōū fēi. Godikōū damaleyodei midihō kēne tanōū fēi. Fafelēya degedi midihō kēne tanōū fēi. ⁶ Godibe tanōū fēido, di olōū fēi di Aye. Godi ume di gabama folodo dala. Eme dibōū de dogōū guo dalali dabai degeli. Di dule-dune ē dogōū guo dala.

⁷ Kegemōū, Kelesuhā yōū tagaiya kē dimokōū dabai daga daga kē degemōū ile kahā nelē kē di duledu solōū do n̄emōū i. ⁸ Kegei kahā degemōū, Godihā kuguokōū be kōū gue nalaj̄ dala,

ē sugūtōū falamōū be, ē o ilo kelebōū de biyamamōū, enōū gaba tofogōū mōū, o kediā didiō tōū ma felei.

Dedēj̄ hiyedo kē ē yōū ē o sasaj̄ kediamokōū n̄emōū i.

Buk Song 68:18

⁹ Sugūtōū felei kahā sibigebe kōū gue, ume sugūtōū bukōū feli mei, ē sa sibigē kuokōū migilemōū be, mihi duo mōū gulido kōū mulōmōū, haba sugūtōū kuhe bohōlōū mā felei. ¹⁰ O mōū gulido m̄u o kahāge hebenitōū tōū gulidone felei, hebenibōū, sa sibigēbōū de olōū fēibe, ē neleyenōū silēmaj̄ dala. ¹¹ O kahāge damaleyodele i o sasaj̄ dige ē dabai daga daga degemabadomōū dedej̄ n̄emōū i. Di ilo kelebe tā-bolofej̄-malā-suluguadi dabai kē degeiba, ilo kelebe habage-degele-duguo-tobolōū-idi dabai kē degeiba, ilo kelebe ya, tā uwo bolofej̄ kē tobōū mōū suluguaba, ilo kelebe damaleyodei o wolōū daladi dabai degeiba, ilo kelebe Godihā midihō hehegiedi dabai degeiba demabadomōū dedej̄ kē n̄emōū i. ¹² Kelesuhā ē dabai daga daga kē n̄emōū i, damaleyodele i o sasaj̄ di diyōū sie yogo dogōū guba dogōū guba deiba, dibe yōū ē tōū sagaj̄ dege, neleđo dege dalamabadomōū. ¹³ Di Godihā dabai kēme hiligedo kegenōū degemōū iligi, damaleyodei neleđo degeba, f̄i tanōū dege, Godihā Dihi kē defēido tawale ile. Di f̄i haguaba, damaleyodei neleđo degeiba, Kelesu yōūnōū dogōū guo dalaba,

yōū tagai sagaj̄ kēnōū milōū gamōū yale. ¹⁴ Kegeibasi, dibe sisigo sagaj̄ dege dalale mei. Ogōū gai egei o kedīā diōū die fimaj̄ sagaj̄ kē tobōū babe, di kē dulo sesele mei. Wibōū, tō boboubōū kahā diou bohōū guedi sagaj̄ kege degeibabe, dige sisigo ilo kelege degedi sagaj̄ kege, ogōū gai midihō kē milōū gale mei. ¹⁵ Dige ogōū gai egei kēme hobōū ta dudame. Damaleđo tā kēnōū si di tobolōū ba, o sasaj̄ di yogo tagadi midihō kēnōū milōū game. Midihō bolō kē milōū goubabe, dibe Kelesuhā dogōū guba, neleđo dege dalaguale. Eme di widio o. ¹⁶ Dibe Kelesu ē tōū sà degei. Di tanōū tanōū be ē dobogōūdiobōū, ē ibigidiobōū, ē sagidiobōū sà dege dalaguamōū, ē momēye di dio olōū fēi asōū gie dala. Kelesuhā dimokōū dedej̄ nēi kahā, di diyōū di dabai kē defēido degeligi, di damaleyodei kē hiye degemōū, di diyōū sie yogokōū solōū do degeimōū, solōū do degeimōū dedi.

Kelesukōū damaleyodele i o sasaj̄ dibe ebele midihō kēnōū seseme

¹⁷ Kegemōū, a Hiye Ohā huya kē n̄imokōū kōū gue tobolōū, damaleyodili mei o sasaj̄ kedīā midihō, n̄i afu milōū di kēme haba ta milōū dama. O sasaj̄ kedīame diōū die fimaj̄, sibigē mei keleya kē suluguadi. ¹⁸ Die fimaj̄be huliā sà degei. Diā defēido tawaiyo mei, yobe die f̄ibe hiligido dalagua. Kegei kahā, f̄i gehē Godihā nelāmōū degeli kēme diāge molōū sagaj̄ mei. ¹⁹ Midihō kasagaj̄ diōū milōū gadi kēme diōūge ta sidifi degele idiyo mei. Diōū die tōū e tagadi midihō kasagaj̄ kōū milōū ga iligine, haba midihō kasagaj̄ gehē gehē ilo kelene milōū galamōū hiyedo degele idi.

²⁰ N̄inōū si midihō kasagaj̄ kē milōū ga idiyo mei.

N̄ime Kelesu tewe. ²¹ Age Yesuhā damaleđo tābe oe n̄imokōū hehegile imōū, n̄i kōū dulo idade tawali.

²² Afuge n̄ime midihō, n̄iōū tagai sagaj̄ kēnōū milōū ga idi. Afu degedi midihō kēme bolō mei. Midihō kasagaj̄ kē milōū ga idibe, yukuei afukōū kē sà degei, kē tele filāma, kegeligi midihō kasagaj̄ kahā n̄i makeiye.

²³ N̄ime Godihā n̄i f̄i bohōlōū gehē degeiba kuhe suluguama. ²⁴ N̄i f̄i gehē Godihā miloube, Godi yōū ē f̄i sà dege milou. N̄ime f̄i gehē kēbōū denōū sulugualibe, n̄i Godihā midihō dōydo kēnōū milōū ga ile.

²⁵ F̄i gehēbōū de dala kahā degemōū, ogōū gai midihō milōū di kēme fogōū ma. N̄i n̄iōū sie yogokōū damaleđo tānōū tobōū ba tobōū ba dema, dibe Kelesuhā tōū kokōū sosōū tanōū fēi dege dala kahā degeimōū.

²⁶ N̄i gofōū degeba midihō kasagaj̄ ta milōū dama.

Buk Song 4:4

Gofōū dege dalali, asō m̄yda. ²⁷ Kegeligi, n̄i Tamakōū a sōūgōū ba ē feleiye. ²⁸ Hiyōū mōūdi o, n̄a hiyōū mōūda. Dabai degema, dabai kahā hebe kēnōū malāba, nalebōū bi ilo kelebōū de mamōūmaba, bi mei o kedīamokōū ne. ²⁹ Tā kasagaj̄ tobōū dama. N̄i tā bolōnōū tobōū ba, o sasaj̄ huyadefēi damaleyodele i kedīā dubabe, n̄i tā kahā diā dedej̄ sasagieiba, die damaleyodei kē neleđo dege dalale. ³⁰ N̄ige Godihā Duo Bolofej̄ikōū hagi neđama. Godihā ē Duo Bolofej̄i

nimokou nei kaha, nime e bido dalaguaba, e ni mamolouyodema maka degei. ³¹ O nogokou gofou degeba, hagi neiba neiba dedama. Tæ biyaba susuga tobou dama. Omokou dafadama. ³² Damaleyodei o sasai, ni niou sie yogokou midihõ bolõ kenou hegiba hegiba dema. Solou do degeiba solou do degeiba dema. Ni niou sie o yogoha midihõ kasagai ke gebe meiyodema. Godiha Kelesuha huya ke ni midihõ kasagai keme gebe meiyodei sagai kenou tefele degeba.

Dibe hohoya kenou suluguame

5 Godihage nimokou solou do hiyedo degeimou, nime e sisigo degei dalagua. Kegei kaha, nime midihõ e milou di kenou sesema. ² Kelesuha di tagalemou, di dowoye yousie sesegumou, wala imou tolo i sagai kenou tefei, nime niou sie yogo tagaiba tagaiba dema. Damaledo, Kelesuha yousie sesegumou, wala imou tolo ibe, ho bolofejido, afu kou guaiye wai sipsip simou Godiha dudi sagai kegei.

³ Sasai hiyoubou, o hiyoubou de degedama. Sibigi degedi midihõ keme milou gadama. O taha bimai duguo tagadama. Midihõ kegei kaha ta keme huyadefine ta tobou dama. Ta kegei keme Godiha o sasai dige ta tobolou sagai mei. ⁴ Nige mawalaba ta bou basia tobou dama. Hobou dou tobolou ba yadama. Godiha e o sasai dige kegei keme tou fogou ba, Godikou nou bolofeyode tobou basi bolõ. ⁵ Ni kou gue tawama, sasai hiyou siadi obou, o hiyou siadi sasibou, midihõ sibigi degei ke milou ga idi o sasibou, o taha bimai duguo tagadi o sasibou diame Kelesubou Godibou dilie wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai meido. O taha bimai duguo tagadi o kediame ogou gai godikou hohõ degedi sagai kenou tefei.

⁶ Ta sebenou degega suluguadi o kedia tæbe ni ta dudama. Niou tawaibou, o kegei kedia ni ogou gaba, nibou de a kasagai kokou yaiye. Godihage midihõ kegei kenou milou gamou e ta dulo idiyo mei o sasai kediakokou be gofou hiyedo degedi. ⁷ O kegele idi kedibou de hobou mogo degedama. ⁸ Afuge nime huliakou deleigui. Ifibe, Hiye Ohã hohõ keme nibou de dogou guo dala kaha degemou, nime e hohõ kaha duoya kenou suluguama. ⁹ Hiye Ohã hohoya ke suluguadi kaha sibigebe, omokou midihõ bolõ hehegiendibou, midihõ dou do milou gadibou, damaledo ta tobou dibou kenou. ¹⁰ Haba Godiha tagadi midihõ ke ni kolugi duguo tawama. ¹¹ Huliaya suluguadi o kedibou de mogo degedama. Midihõ kegei kaha hebe bolofei ta molou mei. Nige midihõ kegei keme kasagaidade tawaleba mala tama degeibasi bolõ.

¹² Age o kegei kedia mogogou degele idi ke tobolou be sidifi degeli. ¹³ Kenou si Hiye Ohã hohoya ke midihõ kasagai milou ga idi ke tama degeimou be, dige keme midihõ kasagaidade tawale idi. ¹⁴ Hohõ kaha bi takou hohogumou be, di bi ke dugudi. Kegei kaha degemou, kuguo ta kokou be kou gue nalai dala,

O koyo na tiei dala debabe, na hagua.

Na widaimikou ge haguoubabe, Kelesuha e hohõ kaha namokou hohogulo.

¹⁵ Kegei degemou, ni tawaibou suluguama. Tewe mei o kedia suluguadi sagai kegei hobou suluguadama. Tewe o kedia suluguadi sagai kegenou suluguama.

¹⁶ Sa ifi kou biyamou ili koume kasagai degei kaha degemou, ni Godiha midihõbe ifi kou bou genou fei milou ma. Niou tawaibou, sa biyei kasagai hiyedo ke hagua kogubabe, ni mou youwa fogouye. ¹⁷ Totou dege daladama. Hiye Ohã tagali sagai keme ni defeido tawama.

¹⁸ Tigi kolo huei gofou do ke hiyedo nadama, ni tou bou ni fibou de makeiye. Duo Bolofehã nibou de dalabanou suluguama. ¹⁹ Damaleyodei o sasai ni niou sie ta kolo ilebe, Die Fedi Kuguo kaha ta kebou, sosi mosokou ge die feile idi kaha ta kebou, Duo Bolofehã hehegiemou die fedu kebou denou tobou ma. Ni die feilebe, mogouyebou duoyebou olou fei Hiye Ohã hunou hebele foguma. ²⁰ Di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, nige sawisie olou fei Aye Godikou bolofeyodenou tobou mou ima, Godiha bi olou fei ke dimokou nei kaha degemou.

Polha obou sasibou hulomou daladi kaha ta ke tobou

²¹ Nige Kelesube ni Hiye Odade tawaleba, ni tanou tanou be Godiha o sasai ilo kedia hayedu dalaguama.

²² Sasai diama, ni mahã tæbe niou hiye Ohã ta dulo idi sagai kenou tefele duma. ²³ Yobe, damaleyodei o sasai di widio o hiyedobe Kelesu. Nebe kenou tefei, sasai nime ni widio obe ni ma. Dibe e tou bou de geleguo tanou degei dala. Haba Kelesu eme di Mamou O. ²⁴ Damaleyodei o sasai di Kelesuha ta dulo sesele yadi sagai kenou tefei, sasai nime ni mahã ta ke defeido dulo sesema.

²⁵ O diama, Kelesuha damaleyodei o sasai dimokou solou do degemou, di dowoye yousie sesegu sagai kenou tefele, nime ni sasai tagama. ²⁶ Damaleyodei o sasai dibe Godiha bi bolodo degemabadomou, Kelesuha tagalibe, e taenou dibe fafeleya degeba, bigima, sibigi olou fei mei degema fogou dalamabadomou tagali. ²⁷ Damaledo, Kelesuhage dibe e dihile kokou be sibigibou mei dugulo tagali. Midihõ kasagai kaha hebe keme dimokou ta nele tagaiyo mei. Damaledo, Kelesuha tagalibe, Godiha hohõ kahanou di silema dalaba, dibe e o sasai bolodo dege dalale tagali. Bolodo: ta tawaga tobolou sagai meido dalale. ²⁸ Nebe kenou tefei, o nane ne sasai tagalebe, na nousie ne tou tagadi sagai kenou tefele taga. O koyoha e sasikou hohõ degeibabe, e yousiene hohõ degele. ²⁹ Di tewe, obege you e tou be ta makodiyo mei. E yousie bologuado dogou guo daladi. E tou ke nele mei degeiye domou, nale nadi. Nebe kenou tefei, Kelesuha dine bologuado kege wolou daladi. ³⁰ Yobe, dibe e dobogoubou e abogoubou, haba e tou olou fei ke sa degei dala kaha degeimou. ³¹ Godiha kugoukou kegei ke kou gue kou nalai dala,

Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasajibou de dogou gubabe, dilie tou tanou fei dege dalale.

Stat 2:24

³² Ta mogogou delei keme sibige hiyedo. Age sibige hiyedo keme Kelesuha damaleyodei o sasai dibou de dogou guo dala ke tobolou. ³³ Ta sibige tabe kou gue, o na nousie hoho degedi sagai kenou tefe, ne sasaikou ne hoho degeiba, sasai nane, ne maha ta defeido dulo seseiba dema.

Polha sisigobou, die aye adiou bou diamokou tobou

6 Sisigo diama, nige ni aye adiou dia ta ke dulo sesema. Midihō keme douo, nime Hiye O Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degemou. ²⁻³ Godihā kuguokou be kou gue nalai dala, Aye adiou diamokou be midihō bolofei kenou hehegiema.

Lo 5:16a

Egele ta ebukou do kou toboube, sabita bolō degele kebou de tanou geleguomou kou gue tobou, Kege degeibasi, dabai ni degelebe bolonou degemou iligi, sa sibige kuokou tofousogo tafalaguale.

Lo 5:16b

⁴ Aye diama, ni sisigo dia gofou degele sagai hobou ta degedama. Ni Hiye Ohā tagaiya kenou wou ma dalali, diamokou be defeido you e midihō kenou hehegiema.

Polhage dabai degele idi o sasajibou, die bosebou diamokou tobou

⁵ Dabai degedi o sasai diama, nige sa sibige kuokou ge ni bose dia tanou dulo sesema. Ni gue degema, kegeligi ni bose dia dihile kokou midihō kasagai ta milou ye deba. Kelesuha ta dulo sesedi sagai kenou tefe, ni bose dia tane defeido duloba, dabai neledo dege degema. ⁶ Ni kegeligi, bose dia hoho degemabadeba, die dihile kokou genou dabai neledo dege degele iye. Dia duguyo mei kelegene, nime Kelesu you e dabai degele ilidade tawaleba, Godihā tagali sagaiya kenou hohobolou ba dabai degema. ⁷ Kegei degemou, ni dabai hoho dege degema. Nime bose ke dia dabainou degediyo mei. Ni Hiye Ohā dabai degele idi. ⁸ Ni tewe, o koyoha dabai bologuado degeibabe, Hiye O Godihage diamokou be hebe bolodo ke nemou ile. Dabai degele idi o sasajibou, haba die bosebou olou fei kediakokou ne tefelenou nemou ile.

⁹ Bose diama, nime ni dabai degele idi o sasai kediakokou midihō bolonou hehegiema. Nige dia gue degele sagai ta degedama. Ni tewe, Hiye O, hebenitou duwo, eme ni olou fei Hiye O. Damaledo, Hiye O Godihage hubou ne, hubou mei one e tefelenou fidi.

Kelesukou damaleyodei o sasai dibe Tamabou de biyadi bimai ke mouma tou ma dalame

¹⁰ A ma ta uwage tobou lamou degeli kuhe. Hiye O nibou de dogou guo dala kaha, e nele hiyedo ke

tawaleba, nime neledo dege dalaguama. ¹¹ Biyadi bi olou fei, Godihā nimokou nei ke kamaba, Tamaha nimokou hagua ogou goubabe, ni neledo dege tafalaguale, kuagise dalaguama. ¹² Damaleyodei o sasai dibe sa sibige kuokou obou de ta biya idiyo mei. Tamaha esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediabou de biya idi. Sa hulia degei kaha widio o kediabou, duo kasagai, agudiletou dalagua kediabou de biya idi. ¹³ Kegemou, biyadi bi olou fei, Godihā nimokou nei ke kamaba dalali, hagi dugubabe, neledo dege biyama mei degemaba, neledo dege tafalaguama.

¹⁴ Kegeba, ni neledo dege tafalaguale, damaledo tabe fiyati sagai kaha tufoguo kaba, haba midihō dougabe kuwoye solou moso gogudi sagai kege goguoba suluguama. ¹⁵ Haba, ta uwo bolofei ke tobou di keme abogou moso sagai kegei kama, Godibou de mogo degedi ta bolofei ke hehegiemou sulugalaba dia dalama. ¹⁶ Godikou damaleyodeibe hebe duli sei sagai tolou daladi kegenou tolou dalama. Tamaha e mala doubou kaha hagua nimokou fogouye deba, hebe duli sei sagai ke tolou ba, solou moso diou guobanou suluguama. ¹⁷ Godihā ni mamou kokou fimalebe heti gofou, ni widiletou muguoba, haba Godihā ta keme Duo Bolofeha e aweki sagai ke tou ma suluguama. ¹⁸ Ni Duo Bolofeha neleya ke Godikou dihō baga tobou mou suluguama. Dihō baga tobou dibe, ni hobou ta misihodama. Nige Godihā e o sasai kediame sawisie olou fei dogou guyedema, neledo dege dihō baga tobou ma. ¹⁹ Nige Godihā ane dogou guyedema dihō baga tobou ma. Godihā amokou hehegiema, a gue degedi ke fogou ba, ta uwo bolofei, mogogou delei kaha sibige ke kuhe hehegile. ²⁰ Godihā a tobou mou, egei tobou mou siei kaha degemou, ame didio degei dala. Ma dabai keme mei degeli mei, you degeli kaha, nige a e ta ke hehegile ke gue degeiye deba dihō baga tobou ma.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediame bologuado dia dalayedema dihō baga tobou

²¹ A o Tikikus tobou ba, e ile, a degeli ke nimokou kuhe tobolou. Tikikus eme ma mogodo. Eme Hiye Okou damaleyodema dabai degedi o. ²² Damaledo, a e tobou ba, nimokou ilebe, ei degeli ke nimokou tobou maba, haba nimokou dedei sasagieyadeba.

²³ Mogo diama, Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie degeiye, nime bologuado dalaguale, ni damaleyodei keme neledo degeba, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dele. ²⁴ Haba, o sasai di Hiye O Yesu Kelesukou hoho degele idi kediame, Godihā habagugueibe diabou de dalale.

Filipai

Egei Polha
Nalama Neji

Tawale Tã

Pol ẽ didiõ mosõdu duwoli, sa Filipai o sasaji kedia mokõu kuguo kõu nalama neji.

Afuge, ẽ sa Filipaikõu kõu ilemõu, o sasaji kedia bõu de duwoli, Yesuhã degegai ke hehegiei. Dabai 16:11-40 kokõu dugu.

Polha Filipai kedia mokõu kuguo nalama neji kaha yobe kõu gue. O sasaji kedia sele kefemamõu, o Epafrodituskõu nelemõu, na mala ile, Polkõu neyede tobolõu imõu, ẽ mala ile Polkõu kuhe neji. Kegei kaha, Polha bolofeyode kuhe tobolõu mõu nalaji.

Pol ẽ didiõ mosõkõu kõu duweiyee, kenõu si ẽ ta fi haji degeli mei, hohonõu delei. Filipai o sasaji kedia ne hohõ degemabeedei. Yobe, Yesuhã dia bõu de dogõu guo dala kaha degemõu.

Kuguo Filipai kõumahã sibige kaha widio tã hiyebe tanõu feji dala.

Sa Filipai tie kedia Polbõu de mogo degele i kaha, ẽ hohõ hiyedo degei

(Tã Hiye 1-4)

1 Polbõu Timotibõu elebe Yesu Kelesuhã dabai degele idi o. Godihã o sasaji olõu feji, sa Filipaikõu dalagua, Yesu Kelesukõu damaleyodele i nibõu, ni wolõu daladi obõu, ni dikenbõu olõu feji nimokõu ele kuguo kõu nalama nelõu kuhe. ² Di Aye Godibõu, di Hiye O Yesu Kelesubõu dilie nimokõu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomõu.

Polha Godikõu bolofeyode tobou

³ A ni tawaimõu be, ma Godikõu bolofeyode tobõu di. ⁴ Damaledo, a Godihã ni olõu feji dogõu guyadomõu diho baga tobolõu gibe, hohõbõu nõu diho baga tobõu di. ⁵ A nimokõu hohõbolõu kaha yobe kõu gue, sawisie a dabai yoma degei kelege tofogõu hagueibe, nige a dogõu guomõu, tã uwo bolofej tobõu di dabai ke degemõu hagulugi, ifine kegenõu degele ili kaha. ⁶ A tawalibe, Godihã dabai, ni duledu yoma haguei keme ta mei degeli mei. Godihã dabai keme yõu kegenõu degemõu ibe deba, Yesu Kelesuhã bohõlõu ma haguale kelegenõu mei degeledade tawali. ⁷ A nimokõu solõu do degei kaha degemõu, a kege tawali keme bolõ. Yobe, a tã uwo bolofej tobõu di dabai ke hiligedo degelibõu, haba a didiõ degei dalabõu kelegebe, Godihã habagugueibe dibõu de dala. ⁸ Godihã tewe, Yesu Kelesuhã nimokõu hohõ hiyedo degeli sagaji kenõu tefei, ane nimokõu hohõ degemõu, ni dugulo sagaji hiyedo degeli.

⁹ A Godikõu diho baga tobõu dibe, ni solõu do degedi midihõ ke nele degeba kokõu ge tewe hiyedo malaba, solõu do degedi midihõ kaha sibige olõu feji ke tawamabadomõu kuhe diho baga tobõu di. ¹⁰ Ni tewe ke dalababe, midihõ olõu feji, obe milõu ga idi keme ni sasale fileba, midihõ bolõ kenõu sesele ile. Midihõ bolõ kenõu sesele iligibe, Kelesuhã tã sale sawisie kelegebe, nime ta sibigibõu dalale mei, midihõ kasagaji milõu di kaha hebe keme ni ta molõu mei. ¹¹ Damaledo, Yesu Kelesuhã degeiyee, midihõ bolõdo, ni milõu ga idibe, o sasaiye duguo, Godikõu hohõbolõu ba, ẽ hu hebele fogulo ile.

Pol ẽ didiõ degei dala kahage, tã uwo bolofej ke sa sa olõu feji ile tefei dala

¹² Mogo diama, ni tawama, a haji kõu dugulu kõumahage tã uwo bolofej keme ta akoguli mei. Kegei kahage, o sasaji sũdo tã uwo bolofej ke dulo ili kehe. ¹³ Kegemõu, hiye o Sisarhã mosõ dia dalaguadi obõu, o ilo kelebõu olõu feji kedia ge ame Kelesuhã dabai degedi kaha dowoyenõu didiõ degei dalayode tawale ili. ¹⁴ Di Hiye O Kelesukõu damaleyodele i o sasaji sũdo kedia ge, a didiõ degei kokõu fimamõu neledõ dege dalaguadi, Godihã tã ke hiyedo dege hehegile ili. Diã ta guẽ degele iyo mei.

¹⁵ Kõu kegeiyenõu si, o ilo kelege amokõu kona degemõu, gule, diõu die hu ke hebele fogulamõu egei kuhe hehegile ili. O ilo kedia si damaledõ Kelesuhã degei tã kenõu hehegile ili. ¹⁶ O damaledõ hehegile ili kedia ge ame tã uwo bolofej tobõu di kaha dowoye didiõ degeiyode tawalemõu, amokõu solõu do degemõu, diãne Kelesuhã tã ke kuhe hehegile ili. ¹⁷ O ilo diõu die hunõu hebele fogulamõu, Kelesuhã tãbe gule hehegile ili. Yobe, ame didiõ mosõdu dalamõu, haba diãge haji tage amokõu nelamõu degele ili. ¹⁸ Kõu

kegeiye, gebe mei. Fī kasagaj mā ili obōū, fī bolō mā ili obōū olōū fei kediage Kelesuhā tā kēnōū hehegile idi degeimōū bolōdo. Tābōū mei, āme hohōnōū dala kuhe.

Pol ume sosou dalali, sa Filipai o sasaj dogōū gulamōū degei

¹⁹ A hohō degeli kahā yobe, nī Godikōū diho bagā to-bolōū idi kēbōū, Duo Bolofej, Yesu Kelesuhā āmokōū neibōū kahage a dogōū guba, a didiō mosō tōū fogōū ile. ²⁰ Kegeiba, a sidifi degeiye deba, midihō bolō kēnōū milōū galamōū. A ifibōū habagebōū de neleđo dege dalali, midihō bolō, a ifi kōū bōū ge milolōū sagaj kēnōū tefele milōū galamōū. A sosou dalabane, tolo ibane tābōū mei. O sasaiye Kelesuhā hū kē hebele fogulo ile kēnōū tagali. ²¹ A ifi sosou dala kōū bōū gebe āme Kelesuhā dogōū gumōū dala kuhe. Haba, a tolo ibabe, āme bi bolōdo hebenikōū dala kē molōū. ²² A sosou dalababe, a o sasaj sudo dogōū gudi dabai kē degele. Kēnōū si a degelebe a ta tawaiyo mei. ²³ Mā fimajibe bolōū kege dala. A tolo ile foloba, Kelesubōū de dalalebe bolofejido. A hohō hiyedo degele. ²⁴ Kēnōū si a sa sibige kuokōū dalabane bolō. Kegeibasi, a nī dogōū gulo. ²⁵ Damaleđo, a kē tewe. A sa sibige kuokōū dalali, nībōū de dabai degelamōū degeli, nī damaleyodema, neleđo degeba hohōbolōū dalam-abadomōū. ²⁶ Kegeba, a haba ile folo, nībōū de dalababe, nīge āmokōū hohōbolōū ba, Yesu Kelesuhā hūnōū hebele fogulo ile.

Sa Filipai kediā hagi dugumōū be, Godihage mōū duguo fogōū diye, kēnōū si ume diābōū de dogōū guo dala

²⁷ Sibige hiyebe kōū gue, Kelesuhā tā uwo bolofej kēme nī kōū tewe kahā degemōū, nīge midihō bolōdo kēnōū milōū ma. Kegeibasi, a tawalebe, a nīmokōū ibane, ha i ho fogōū ba, nī degeli tā hebe kēnōū dubane, āge nīme neleđo dege, mogo tanōū dege dalali, tā uwo bolofej tobōū di dabai kē fī tanōū dege degele ilidade tawale. ²⁸ Haba āge nīme ho o kedi-āmokōū guē degele sagaj meidade tawale. Nī di-āmokōū ta guē dege ho fogōū babe, diage diame makoma mei degeledade tawale ile. Nīnōū si Godihā mamolōūyodema makaiye daladade tawale ile. ²⁹ Yobe, Godihage nīme Kelesukōū damaleyodema, e dabai degemabadomōū maka degei. Haba dabai kē degele ile kokōū gene nīme hagi kōū duguloyodema maka degei dala. ³⁰ Kelesuhā dabai degedi kokōū ge hagi nī dugulo ili kēme a kōū dugu sagaj kēnōū tefele dugulo ili. Ifi kōū bōū gene, obege āme hagi kegenōū duguluyode tobolōū imōū nī dulo ili kehe.

Di fī tanōū dege dalali, diyōū sie yogokōū midihō bolofej kē hegiba hegiba deme

2 Kelesuhage nībōū de dalali, nīmokōū de dedej sasagiedi? Kelesuhā nīmokōū solōū do degedi kahā, nīme de bologuanōū dalagua? Nīme Duo

Bolofejihā de dogōū guo dala? Nī nīōū sie yogokōū de solōū do degeimōū solōū do degeimōū dele idi? ² Kegele ibabe, haba fī tanōū fei tolōū ba, yogo tagadi midihō kēnōū sesema. Nī mogo degeba, fī tanōū degele ibasi, a hohō hiyedo degele. ³ Nī nīōū siebe hiye oyodema, nīōū nī hū hebele fogudama. Nīōū sie huyafej degema. Nī mogo ilo kediage nī gabama folo-do daladade tawama. ⁴ Nā nōū sienōū dogōū guda. Nī nīōū sie yogo dogōū guba dogōū guba dema. Nī olōū fejibe bologua dalagualebe bolō.

Kelesuhā yōūsie huyafej degeimōū, Godihā e hū hebele fogu

⁵ Nīne Yesu Kelesuhā fimadi sagaj kegenōū fimama. ⁶ Kelesu ume kōū Godinōū deleiye, kēnōū si e kegenōū dalale sagaj ta degeli mei. ⁷ E migilemōū be, mōū yōūwa sa sibige kuokōū dabai degedi o, di bagai. ⁸ O sasaiye dugube, ume sa sibige o baga, Godihā hayedu dalali, e tā dulo sesele iligi kuhe tolo i. Damaleđo, e hebe fufuguomajikōū tolo i. ⁹ Kegei kahā degemōū, Godihā ume tōū gulido mala folomōū, emokōū hū bolōdo ta, hū ilo keke gabama feleido kē neī. ¹⁰ Godihā Yesukōū hū hiye kē neibe, hebenitōū tiebōū, sa sibige kuokōū tiebōū, mihī hayemōū tiebōū olōū fei kediā emokōū yubu sugulo fiya duwoguali, e hū kē hebele foguoba, e hayedu dalaguamabadomōū kuhe neī. ¹¹ O sasaiye Yesu Kelesube Hiye Oyode tobolōū ibabe, midihō kahage Aye Godihā hū hiye degeli.

Dibe hohoye o sasaj kediāmokōū hohōgudi sagaj kege dalame

¹² Mā mogodo diāma, a nībōū de delei kelege, nī mā tā dulo sesele idi sagaj kēnōū tefele, ifi a ahudo dala kōū legene, nī defejido sesema. Godihā nī mamōū kahā degemōū, nīge sidifibōū guēbōū degeba Godihā dabai kēnōū neleđo dege defejido degemōū iligi, hebe bolofej kē mōūma. ¹³ Yobe, Godihā degeiye, nīge midihō bolō, yōū tagai sagaj kē milōū galababe milōū galenōū.

¹⁴ Midihō olōū fei nī milōū galebe, kona dege tāe biya idama. ¹⁵ Kege dege ho fogōū babe, nīme Godihā sisigo bolōdo, sibigibōū mei dalale, haba midihō kasagaj kahā hebene ta molōū sagaj mei. Sa sibige o sasaj, midihō kasagaj milōū ga idi kediā die sa huliā degei kokōū nīme kuidihō hohō hiyedo kē sa dege hohōguoba, ¹⁶ Godihā tā yōū kegenōū dalale kē tolōū suluguale. Nī kege degeibasi, Kelesuhā bohōlōū mā haguba, āge a dabai kē degeibe ta mōū yōūwa degeli meidade tawaleba hohō degele.

¹⁷ Nī damaleyodema, Kelesuhā dabai degele idi kēme afu kōū guai o kediā wai sipsip sile Godikōū neleđo idi sagaj kēnōū tefei. Ane wai sipsip baga, o tae wouba mā kafei mūbabe tābōū mei, a hohō degeba, nībōū de

hohobolôu. ¹⁸ Nebe kenôu tefe, nîne hohô degeba, abôu de hohobôu me.

Polhã o Timoti tobôu ba, sa Filipaikôu ileyodei

¹⁹ Hiye Ohã tagaibabe, hiye tiale mei, a Timoti tobôu ba nîmokôu ile. Timotiha ile, nî degeli ke duguo, boholôu ma hagua, amokôu tobôu ba, a hohô hiyedo degele. ²⁰ O abôu de dalagua kediame Timoti sa degei ta dala mei. Elenôu si nîmokôu solôu do degeli, nî dogôu gulamôu hiyedo degele ili. ²¹ O ilo kediage diou die bimaî kokôu nôu fimã iligibe, Yesu Kelesuhã dabai keme ta amugie degele idiyo mei. ²² Nî tewe, Timotibe dabai degedi o bolodo. Dihiye e aye dogôu gudi sagai kenôu tefei, Timoti elene ta uwo bolofei kahã dabai kene kege degele idi. ²³ Kegei degemôu, oe amokôu degele keme a kôu tawale fogôu ba hobôu, a e toto tobôu ba, nîmokôu kuhe ile. ²⁴ Kenôu si a Hiye Okôu damaleyodema, tafei habagene a nî dugu iledade tawali.

Polhã o Epafroditus tobôu ba, sa Filipaikôu ileyodei

²⁵ Damaleyodei o Epafroditus, eme ma mogo, nî a dogôu guyadomôu tobôu môu haguei. Ele dabai tanôu, neledo dege degele idi. Kenôu si, age eme nîmokôu haba boholôu ma iyedele. ²⁶ E nîmokôu solôu do degemôu, nî dugulo sagai do degeli. Yobe, e do degeimôu, obe duguma ya tobolôu imôu, nî kôu dulo i kahã degemôu, e nîmokôu solôu do degei dala. ²⁷ Ta nî dulo i keme damaledo. Do hiyedo ke dugu kahã kôu tolo sagaiye, kenôu si Godiha solôu do degemôu e bologuomôu bolô degei dala kuhe. Godiha amokôu ne solôu do degei, kegeligi e tolo iba, a solôu do hiyedo duguye domôu. ²⁸ Kegemôu, age e tobôu ba, nîmokôu iba, nîge nî mogo ke haba duguoba, hohô hiyedo degele ke tagali. Kegeibasi, ane hagi degei dala ke fogolôu. ²⁹ Kegei degemôu, nî mogo Epafroditus e nîmokôu ile foloubabe, nîge Hiye O Kelesuhã huya ke emokôu hohobôu ma. Eme o bolodo. O kegei kedia hu kene nî hebele foguma. ³⁰ Yobe, eme Kelesuhã dabai degeligi, do hiyedo duguomôu, kôu tolo ile sagaiye, kenôu si e gebe meiyode tobou. Yobe, eme nî timôu ke malaba, abôu de dogôu guo dabai degelamôu haguei kahã degemôu.

Kelesukôu damaleyodei obe douo o

3 Mogo diama, a ta mei degelamôu uwagebe kôu gue tobolôu. Nî Hiye Ohã huya ke hohobôu ma. A kuguo kôu nalai kenôu haba tage nalabe ta dafouyo mei. Yobe, nî bologuado dalamabadomôu a haba tage nalolu kuhe.

² Nîou tawaibôu, o si so sa degei kedia nî ogôu gaiye. O kediage Israel o ei kôu guai o kedia midihô ke hehegiemôu, kolo diafigimabeede tobolôu idi. Midihô keme bolô mei, tôu makodi midihonôu. ³ Di tewe, Duo Bolofehã degeiyenôu, di Godiha dabai degelemôu, Yesu Kelesukôu hohobolôu idi kahã, Godihage dibe yôu e biyodema makai dala. Kegemôu, kolo diafigidi

midihô keme sibige ta mei. ⁴ Afu ane tawaibe, Israel o ei kolo diafigidi midihô keme sibige hiyedoyade tawai. Kegemôu, a ei kôu guai o kedia midihô ke milôu gadibe, age o ilo kelebe gabama folodo degedi. ⁵ Ma adiôu ha a mala felemôu dalali, sawisie dimayosi kege mei degeimôu, Israel o tae ma kolo diafou. Damaledo, ame Israel o. Ma hutibe Benjaminã huti. Ame Hibru o, Hibru o kediame ma sosôu. A Mosesã kuolôu ta ke Farisi o kediabôu de defeido dulomôu sesedi. ⁶ A Mosesã kuolôu ta ke defeido dulo sesemôu iligi, Kesusukôu damaleyodei o sasai kedia makodi. Damaledo, a kuolôu ta olôu feido dulo sesedi kahage, ame hebe kasagai molôu meiyade tawai. ⁷ Age midihô, mayôu afu milôu di kahã hebe bolô keme kôu molôu sagaiye, kenôu si ifi a tawalibe, ame Kesusukôu damaleyodei kahã degemôu, midihô kahã hebe ke a molôube dafa. ⁸ Haba tã, a tawali, midihô olôu fei a afu milôu gadi keme sibige ta dala meido. A ma Hiye O Yesu Kelesu tewe degei kenôu si sibige hiyedo folodo. Kegei kahã degemôu, a midihô olôu fei afu mayôu milôu gadi ke tobekôu muguo dalali dugumôu be, midihô keme sibigebôu meido, kofai sa degei dugulu. ⁹ A Mosesã kuolôu ta ke dulo sesedi kahage Godiha dihile kokôu be ame douo o mei. Kesusukôu damaleyodema, ebôu de dogôu guo dala kahã si Godihage e dihile kokôu be ame douo o dugulu. Damaledo, di Yesu Kesusukôu damaleyodeibasi, Godihage dibe douo o sasaiyode tobolôu. ¹⁰ A Kelesube tawalamôu degeli. Kelesu e tolo ilemôu haguai kahã e nele hiyedo keme a defeido tawalamôu degeli. Ane hagi e dugu sagai kenôu tefele dugulamôu. Obe a wouba tolone tabôu mei. Ane e tei sagai kenôu tefele talamôu. ¹¹ Kegemôu, e tolo ilemôu haguai sagai kenôu tefele ane tolo ileba hagualedade tawali.

Polbe ebukôu falamôu hiligedo foukuadi

¹² A Yesu Kelesuhã midihô ke milôu môu ilibe, olôu fei yôu milôu di sagai kege ta milôu yo mei. Kenôu si a e midihô ke nele dege tôu lamôu degelibe, nebe, e a tou ke sa degelamôu degeli. ¹³ Mogo diama, ame midihô bolofeidonôu milôu di oyode tobôu yo mei. Kenôu si, a ma tobekôu ta boholôu duguyo mei. Ame habage tamã degele ke molôu kokôu nôu neledo dege fimamôu ili kuhe. ¹⁴ Ame mabukôu falamôu hiligedo foukuadi. Yobe, a hebe bolodo, hebenikôu dala, Godihã dimokôu neleyodema hagnosis ke molôu, Yesu Kelesu e di dowoye tolo i kahã degemôu.

¹⁵ O sasai fi hagua, Kelesukôu neledo dege damaleyodei dibe a kuguo kuokôu nalai kengenôu fimame. Nî haba fimai tabôu dalababe, Godihã doususuba, ma ta kôume nîmokôu tamã degele. ¹⁶ Kôu kegeiye, di midihô bolodo ke kôu tewe kahã degemôu, di kenôu milôu me.

¹⁷ Mogo diama, midihô a milôu di sagai kenôu milôu ma. Damaledo, midihô, ei nîmokôu milôu mabeedei, o ilo kelege milolôu ili ke duguoba, nîne kenôu sesele milôu môu ima. ¹⁸ Mogo diama, a nîmokôu kôu gue tobôu môu haguei, o ilo kelebe Kelesuhã hebe fuguo-

maikōu tolo i ke dafa iliyodedi. Ta keme damaledo ta kaha degemou, a haba tage geseibou tobolou kuhe. ¹⁹ O kegele ili kediame makolo. Yobe, diame diou die tou e tagai kenou degele idi kaha, die tou be die godi sa degei. Midiho, di milou ba, di sidifi degele sagai keme dia sidifi meinou milolou idi. Damaledo, o sasai kediage sa sibige koumahā midiho kenou tagale ili. ²⁰ Kenou si, hebenikou dalale o sasai dibe di Mamou O e bohoulou ma haguale ke dia dalagua. O keme di Hiye O Yesu Kelesu. ²¹ Kelesuha you e nele kahanou bi olou fei kefeguo you e hayedu dogoguo dalale. E nele hiyedo folodo kaha, di tou kasagai ke bohoulou ba, e tou sagainou degele ile. E tou be bolodo, di ta tawaga tobolou sagai meido.

Di fi tanou degema, hohobolou ba, fimai bolonou dalame

4 Ma mogodo diama, ni Hiye Oha huya ke neledo dege dalaguama. A ni solou do degemou dugulo sagai hiyedo degeli. Ni dowoye a hebe bolou ke molou kaha degemou, a nimokou hohou hiyedo degeli.

² Sasai Yuodiabou, Sintikebou nele ta a tobolou kou duma. Nelebe Hiye Oha sosou degei kaha degemou, nele fi tanou degema. ³ Mogo, name † dolou fa dabai tanou degedi kaha, a namokou ne tobou lamou, nage sasai bolou diliebe fi tanou degeba dalamabeede. Dilie afu abou de ta uwo bolofei kaha dabai hiyedo degele idi. O Klemenbou, o ilo kediabou dene olou fei abou de dabai tanou degele idi. Die hybe olou feido Fihā Kuguokou nalagai dala.

⁴ Sawisiei olou fei Hiye Okou nou hohobou ma. A haba tage tobolou be, ni hohobou mabeedili.

⁵ Ni omokou himinou degema, dia ni midiho bolou ke dugumabadeba. Ni tawama, Hiye O e hagualebe hafeyido degei. ⁶ Ni hagi dugubabe, hobou gue degedama. Godikou nou bolofeyode diho baga tobou ma. Damaledo, bi ni tagali kagei kagei ke yodulababe, Godikou nou diho baga tobou ma. ⁷ Ni hagi duguba, Godikou diho baga tobou babe, Godiha degeiye, Yesu Kelesu e nibou de dogou guo dalale kaha degemou, ni gue degele mei. Yobe, himi degedi midiho Godiha dimokou nei keme bolodo. Himi degedi midiho kaha sibigebe di ta tawale sagai mei.

⁸ Mogo diama, a ta mei degelamou uwagedo tobolou kuhe. Ni midiho kasagai milou di kokou fimadama. Ni fimalebe damaledo ta kebou, doudo midiho kebou, sibigibou mei midiho kebou, o sasai solou do degedi midiho kebou, damaleyodele i o kedia milou ga idi midiho kebou, haba midiho bolodo kegele i kokou nou fimama. ⁹ Nige ma midiho ni dulomou sesele idi kebou, haba ni dugudi kebou denou milou gamou su-

† Mogo - di o kaha hybe tewe mei.

luguama. Ni midiho ke milou goubabe, Godiha nibou de dogou guo dalale. Eme bologuado daladi kaha e obou do.

Polha sa Filipai tie kediakokou bolofeyodei, dia bimai ilo kele emokou solou do nei kaha degemou

¹⁰ A Hiye O Godikou hohobolou, ni a solou do dege dogou gulo kaha degemou. Afune ni a kou dogou gulamou fimai iye, kenou si ta dogou gulo sagai degeli mei. ¹¹ A bi mei degemou dalali ta kou tobou yo mei. Hagi kageiye amokou hagumou ne ame hohonou daladi ke kou tewe. ¹² Bi meine, ha dalane a kege daladi. Nale nali meine tiadi. Namane tiadi. Hagi dalane, hagi meine a hohonou dege daladi. ¹³ Midiho kagei kagei amokou tama degeimou be, ame Kelesuha nele kahanou bologuado wolou dalamou kuhe daladi.

¹⁴ Kou kegeiye, kenou si a hagi dugumou, ni amokou midiho bolodo ke hegi kaha degemou, age nimokou bolofeyode tobolou kuhe. ¹⁵ Sa Filipai o sasai diama, ni kou tewe, a ta uwo bolofei ke yoma hehegiemamou, a ni sa Masedonia tou fogou imou be, ninou si a mogo degemou, amokou sele nele i. Damaleyodei o sasai, sa ilo kele tie kediage amokou kege ta degele ili mei. ¹⁶ A sa hiye Tesalonaikakou ile dalali, bi mei degeimou be, ni a dogou guemou haguei. ¹⁷ Age nimokou bi ta hawagadiyo mei. Kegydiyo meido. Age, ni mogo degedi midiho ke hiye degeiba, Godiha hebe bolou ke nimokou hiyedo nele ke tagali. ¹⁸ A bi ta mei degeli mei, bolodo dala kuhe. Sele, ni kefemamou, Epafrodituskou neimou mala haguei keme a kou mou. Kege-mou, ame sele kaha bi mou kenou fei dala. Ni amokou nei keme gali sidi sa degei, obe Godikou neimou be, ege ho bolodo ke dulomou hohou degedi. ¹⁹ Ma Godiha bi bolou bolou sudo olou fei Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai dimokou neleyodema makai dala. Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kege-mou, bi ni dala mei keme Godiha nimokou nemou ile. ²⁰ Di Aye Godikou hohobolou nou dalame. Damaledo.

Polha sa Filipai tie kediakokou agali bolofeyode tobou

²¹ Godiha o sasai, Yesu Kelesukou damaleyodele i kediakokou ne ni agali bolofeyode tobou ma. Di mogo, abou de dalagua kediame nimokou agali bolofeyodele ili. ²² Godiha o sasai olou fei, kou le dalagua kediame nimokou agali bolofeyode tobolou i. Sa Rom kedia hiye o Sisarha dabai degele idi o sasai kediame nimokou agali bolofeyodele ili. ²³ Hiye O Yesu Kelesuha e habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Kolosi

Egei Polḥa
Nalāma Neḥi

Tawale Tā

Polḥa didiḡ mosḡkōū duwoli, kuguo kōū nalāmamōū, o Tikikusbōū, o Onesimusbōū diliemokōū nelemōū, kuguo kōū malā ya, sa Kolosi tie kediamokōū nemabeede tobou.

Sa Kolosibe sa Efesuskōū gebe huyadefeḥi hafeḥi. Polḥa sa Efesuskōū ile folomōū, Godihā dabai degele dalali, o Epafras tobōū mōū ile, Yesuhā degei kahā tā kē sa Kolosi tie kediamokōū hehegie tobōū mōū, diā Yesukōū damaleyodema deleigui.

Polḥa sa Kolosi tie kediamokōū kuguo kōū nalāma neḥi kahā ē yobe, ē tā uwo dube, ogōū gai egei tobōū di o ke-diage sa Kolosi tie kediā damaleyodei kē makaladiyode tobōū mōū dulomōū, ē kuguo kōū kuhe nalāḥi, diā Yesukōū damaleyodema neḥedo dege dalamabadomōū. Yesu Kelesube di Hiye Oyode tobolōū mōū nalāḥi. Abe ta dala mei. Enōū si a. Ogōū gai egei tobōū di o kediā tobolōū idi kēme Godikōū yale a mei. Godihā degeiye, Kelesuhā sa sibigeḡbōū hebenibōū olōū feḥi kē milōū gamamōū, di dowoye ē tolo i kahā degemōū, Godihā di mamolōūyodema dala kuhe.

Kelesube di duledu dala kahā degemōū, di fī gehe dege dalali, midihḡ ē milōū gadi kē kuhe tagale idi.

Kuguo Kolosi kōūmahā tā sibige tanōū tanōū olōū feḥibe kuhe:

Tā Hiye 1:1–3:4

Kelesube bi olōū feḥi kahā widio o. Godihā fibōū de dala kahā, ē Ayehā midihḡ olōū feḥi kē milōū gadi.

Tā Hiye 3:5–4:18

Kelesube di duledu dala kahā, dibe fī gehe degei dalagua.

Kelesube bi olōū feḥi kahā widio o. Godihā fibōū de dala kahā, ē Ayehā midihḡ olōū feḥi kē milōū gadi

(Tā Hiye 1:1–3:4)

¹ Ame Pol, Godihā yōū tagaiyenōū ame Yesu Kelesuhā tā-bolofeḥi-malā-siadi-oyodema makai dala. O Timoti, di mogo, elege kuguo kōū nalolḡ kuhe. ² Godihā o sasāḥi, sa Kolosikōū dalagua nīme ele mogo. Yesu Kelesukōū damaleyodema sesele idi o sasāḥi olōū feḥi nīmokōū ele kuguo kōū nalāma nelī kuhe. Di Aye Godihā nīmokōū habagugueiba, nīme bologuādo dalamabadomōū.

Sa Kolosi tie kediamē Yesukōū damaleyodema neḥedo dege dalagua

³ Ele Godihā nī dogōū guyadomōū diḡ bagā tobolōū idibe, di Hiye O Yesu Kelesuhā ē Aye Godikōū bolofeḥiyode tobolōū idi. ⁴ Yobe, o tahā elemokōū tobōū mōū dulo ibe, nīme Yesu Kelesukōū damaleyodema, Godihā o sasāḥi kediamokōū solōū do degele idiyo-de tobōū mōū dulo i. ⁵ Nī damaleyodema, solōū do

degedi midihḡ milolōū idi kahā yobe kōū gue, nī damalēdo tā uwo bolofeḥi kē dulo tawalemōū, bi bolōdo hebenitōū dala, Godihā neleyodema makai kē nī mōū lamōū dia dalaguayode tobōū mōū dulo i. ⁶ Tā uwo bolofeḥi kahā sa sa olōū feḥi tefeimōū, o sasāḥi sudo dulo sesegamōū, midihḡ bolofeḥi kē milōū gamōū haguasiedi. Nī sabekōū ne kege tamā degei dala. Yomogōū do, mā mogohā ile nīmokōū tā uwo bolofeḥi kē tobōū mōū, nīne dulo damaleyodema, Godihā habaguguei kahā sibige olōū feḥi tawalemōū dalagua. ⁷ O nīmokōū kege hehegiedi o kēme Epafras. Eme elebōū de dabai degedi o, ele mogodo. Ege nī dogōū gulobe dafadiyo mei, Kelesuhā dabai bologuādo degedi. ⁸ E elemokōū kōū gue tobou, Duo Bolofeḥihā degeiye, nīme yogo tagadi midihḡ kē milolōū idiyodei.

Polḥa sa Kolosi tie kediamē neḥedo dege dalamabadomōū diḡ bagā tobōū di

⁹ Kegei kahā degemōū, mā mogohā nīme midihḡ bolō kē milolōū idiyode tobōū mōū ele dulomōū, Godikōū diḡ bagā tobōū mōū haguabe demōū, ifine kegenōū dala kuhe. Ele Godikōū yodulo idibe, nīme ē tagali kē tawaiba, Duo Bolofeḥihā tewe daga daga kēbōū, fimāḥi bolō kēbōū nīmokōū nemōū iyadomōū kuhe diḡ bagā tobolōū idi. ¹⁰ Nīme Hiye Ohā ē bi kahā

degeimōu, nige e tagaleba hohō degele sagaj keleya kenōu milōu gamōu imabadomōu, ele kuhe diho baga tobolōu idi. Damaledo, nige dabai bolo ke bologuanōu degeligi, Godibe defeido tawamabadomōu. ¹¹ Godiha e nele hiyedo, di tawaga tobolōu sagaj mei kahanōu ni dogōu guba, nime nelede dege dalamabadomōu, ele kuhe diho baga tobolōu idi. Ni haji dugubane, nele dege dalali, hohō degeba, ¹² Aye Godikōu bolofeyode tobōu mabadomōu, ele kuhe diho baga tobolōu idi. Yobe, Godiha degeiyenōu, ni midihō bolōdo ke milōu ga iligi, bi bolōdo, e nīmokōu neleyodema makai dala keme ni mōumabadomōu. Bi ke molōube, Godiha o sasaj, e hohō kaha silēmaj dala kediabōu de ni olōu fei bi ke molōu dala. ¹³ Dibe huliā kaha duo kodu dalamōu, Godiha di malāmōu, e Dihi yōu tagaido kaha hohō kokōu dogogumōu, ege di wolōu dala. ¹⁴ Godiha Dihi e di mamōu kaha degemōu, Godiha di midihō kasagajibe gebe meiyodei.

Polhage midihobōu dabaibōu Kelesuhā degedi ke tobou

¹⁵ Dige Godibe dugulo sagaj meiyē, kenōu si Godiha Dihi eme yōu e Aye sagaj, ei kōu dugulo i. Eme Godiha e Dihi wolo. Godiha sa sibigebōu hebenibōu de milōu li mei kelegene, e Dihibe widio o hiye kegenōu kuhe delei. Ifine kegenōu dala. ¹⁶ Godiha degeiye, e Dihihage hebenihā bibōu, sa sibige kōumahā bibōu olōu feido milōu gai. Bi di dugulo idibōu, dugulo idiyo meibōu de milōu gai. Hebeni esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hūbōu bi ilo kelebōu olōu fei ke milōu gai. Bi olōu fei, e milōu gai keme yōu e bimajinōu. ¹⁷ Sa sibige kōumahā bibōu, hebenihā bibōu olōu fei ke milōu gali mei kelege, eme yōu kege kuhe delei. Dalali, bi olōu fei ke milōu gama, dia dalamōu, bi olōu fei keme geleguomōu, dabai tanōu bologuado degeli kuhe. ¹⁸ Eme damaleyodei o sasaj di widio o hiye. Dibe e tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dala. Di fi gehe degedi kaha obōu be e. Eme tolo ilemōu ebukōu haguaj. Tofigile i o ilo kelebe habage haguale. Yōunōu si gabama folodo dala. ¹⁹ Godihage yōu e fi olōu fei ke e Dihihā duledu amāma dalayadomōu tagai. ²⁰ Godihage sa sibige o sasaj dibōu, hebenihā bibōu olōu feibe ebōu de fi tanōu degele ke tagalemōu, e yōu e Dihi tobōu mōu migile, hebe fufuguomajkōu tolo i. E Dihihā kafei kaha degeiye, e dibōu de mogo tanōu degei kuhe.

²¹ Afuge, nime Godibe ahudo dege deleigui. Ni fimaj kasagajinōu delei kahage, nime Godibōu ho maj dalali, midihō kasagajinōu milōu ga idi. ²² Kenōu si Kelesuhā tolo i kaha degemōu, Godiha nībōu de mogo degei. Nime e dihi ke kokōu sibigi ta mei dalaba duguoba, kōu gue tobolōu, nime mā o sasaj. Age nīmokōu be midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe ta nele meiyode tobolōu. ²³ Kenōu si, ni damaleyodei keme dedeido dege tolōu ba tafalaguama. Godiha dimokōu neleyodei, di mōu lamōu degeli keme nime dia dalama. Tā ni dulo i keme tā uwo bolofej. Damaledo, tā uwo bolofej

keme oe hehegile i kaha degemōu, sa sa olōu fei kōu tefei. Ane dabai ke degedi o.

Pol eme sa Kolosi o kedia dogōu gudi o

²⁴ A ni dogōu gudi kaha haji dugulu keme ame hohō degeli. Kelesuhage e tōu be damaleyodei o sasaj kedia dogōu gulamōu haji hiyedo dugu sagaj, ane kenōu tefele dugulu. Haji, Kelesuhā dugu keme mei degeli mei, ane dugulu kuhe. ²⁵ Godiha tobōu mōu, a ile, damaleyodele i o sasaj kediabōu de dabai degeligibe, sa sa ahudo o sasaj nīmokōu ne egei hehegiedi. Damaledo, Godiha a e tā olōu feido ke hehegieyede tobōu mōu, a kuhe hehegiedi. Yobe ame egei dabai degedi o. ²⁶ Afuge Godiha tā keme mogogou delei kaha, kōu guai o sasaj kedia tā tawale ili mei dalamōu haguabe demōu, ifisi tā kaha sibige keme Godiha e o sasaj kediāmokōu nōu tamā degei dala kuhe.

²⁷ Damaledo, Godiha yōu tagaiya ke, e tā, afudo mogogou delei kaha sibige keme e o sasaj dimokōu hehegieimōu tawale ili. Tā keme sa sa ahudo o sasaj nime dulomōu tawale ili kehe. Tā kaha sibige, di tawaga tobolōu sagaj mei keme kōu gue, Kelesuhā sa ta o sasaj nībōu de dogōu guo dala kaha degeimōu, hebeni hohō keme ni dugulamōu dia dalagua kehe. ²⁸ Kelesuhā degei tā kebōu, egei kebōu de ei hehegie tobolōu idibe, ei o sasaj tanōu tanōu olōu fei kediāmokōu tewe kebōu de hehegie tobolōu idi. Ei tagalibe, o sasaj olōu fei Kelesukōu damaleyodema nelede dege dalaguaba, ei dia wōu ma ile, Godikōu fologaba tafalaguale ke tagali. ²⁹ Kegemōu, a dabai ke nelede dege degedibe, Kelesuhā neleya kenōu a e dabai ke kuhe degedi.

Di damaleyodema nelede dege dalalibe, ogōu gai tabe hobōu dulo sesedame

2 Nige a ni dogōu gulamōu dabai hiyedo degedi keme ni defeido tawama. Age nībōu, sa Laodisia o sasajbōu, haba sa sa o sasaj, mā midihō dugulo ili mei kediabōu de dogōu gulamōu dabai hiyedo degedi. ² A dabai ke degedi kaha yobe kōu gue, ni olōu fei nelede dege dalali, fi tanōu degeba, niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba demabadomōu. A tagalibe, ni fimaj bolo kebōu, tewe hiyedo kebōu de mōumaba, Godiha tā mogogou kaha sibige keme ni tawamabadomōu. Tā kaha sibigebe Kelesu enōu. ³ Kelesube sibige hiyedo. E duledube Godiha twebōu, fimajbōu olōu fei ke amāma dala.

⁴ O tae nīmokōu tā sebe degeba ogōu gai tā ta tobōu ba, kegeligi ni ke dulo sesele iye domōu, a egei kōu nīmokōu kuhe tobolōu. ⁵ Ame nībōu de dala meiyē, kenōu si mā fimajibe nībōu de dala. Ni Kelesukōu damaleyodema, nelede dege dalali, midihō bolōdo ke milōu goluyodeimōu dulomōu, a hohō hiyedo degeli.

Dibe fī gehe ke moṅ kaha, di Kelesubōu de dogōu guonōu suluguame

⁶ Nige Yesu Kelesube ni Hiye Oyodema damaleyo-dele i degemōu, nime ebōu denōu dogōu guo suluguama. ⁷ Nime emokōu hebe tefeye mihikōu hiligedo tou ke sa dege neleḍo dege tafalama. Moso, mouti tagetōu neleḍo dege duwo ke sa dege tafalama. Egei, ei nimokōu hehegiei kokōu nōu damaleyodema hiligedo tolōu ba, Godikōu bolofeyode tobolōu nōu suluguama.

⁸ Njōu tawaibōu, o tae ogōu gai t̄abōu, sibige mei t̄abōu de tobōu ba, ni ke dulo sesele iye. O kediame die kōu guai o kediā kuolōu t̄abōu, sa sibigebōu agudiobōu dia daladi kediā t̄a kebōu de dulo tobōu mōu suluguadi. O kegele i kediage Kelesuhā t̄a hehegiemōu suluguadiyo mei.

⁹ Ni tewe, Kelesu eme kōu Godiye, kenōu si e sa sibige kuokōu migilemōu be o бага siei. ¹⁰ Eme esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediā die widio o. Nime e bi kaha degemōu, fī gehe, Godihā nimokōu nei keme ni duledu amamāi dala. ¹¹ Nime Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, nime kolo diafigi ke sa degei dalagua. Kōume tōu do kaha kolo diafigidi ke tobōu yo mei. Kōume midihō kasagāi, di milōu gadi ke Kelesuhā igile mugu ke tobolōu. ¹² Fafeleya tofolōu imōu be, nime Kelesubōu de dogōu guo dalaguali, e widai sagāi kenōu tefe, nime Godihā widai. Haba, ni Godihā Kelesu haguagi kaha nele kokōu damaleyodema, fafeleya tofōu ma fogōu mōu be, nime Kelesu ebōu de hagua, gehe dege dalagua. ¹³ Afu ni midihō kasagāi milōu gamōu, njōu ni fiye tagaiya kenōu seseimōu be, nime tofigile i sa dege delei. Kenōu si Godihā di olōu fei Kelesubōu de haguagie, fī gehe ke dimokōu nelemōu, midihō kasagāi di milōu ga ibe e gebe meiyodei. ¹⁴ Di Mose-shā kuolōu t̄a ke sesediyo mei kaha hebe ke Godihā toguei. Damaleḍo, Godihā e kuolōu t̄a olōu fei ke hebe fufuguomāikōu diōu gōu mōu, ikoke degema mei degei. ¹⁵ Kelesu hebe fufuguomāikōu tolo i kelege, Godihā hegibe, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediame huyafei degeimōu, diā sidifi hiyedo degele i. Godihā nele hiyedo kaha die nele ke gabama folodo dalamōu, o sasāi kediame dugulo i.

Dibe Kelesubōu de tofigile i sa dege dalagua kaha degemōu, kuolōu t̄aege dibe ta dogōu gulo sagāi mei

¹⁶ Kegemōu, o tae kuolōu t̄a ta nimokōu tobōu babe, nige dulo sesedama. Nale ta n̄adamabeedeiba, huei n̄adamabeedeiba ke hobōu ta dulo sesedama. Haba sawisiei hiye daga daga kaha dowobōu, oگوo gehe hegili kaha dowobōu, misiholo duwodi sawisiei kebōu olōu fei kaha kuolōu t̄a kene ni dudama. ¹⁷ Kuolōu t̄a olōu fei keme sibige mei, habage tamā degele kaha tayenōu. Kelesu enōu si sibige hiyedo. ¹⁸ O taha tieimi dugu ta nimokōu susubabe, ni ta dudama. Haba esol o kediāmokōu yubu sugulo fiyamabeedeibane, ni ta du-

dama. O kegei kediame diōu die fimaiyenōu tawaga tobolōu idi, sibige ta mei. Godi sesele idi midihoyade tawale idiye, kenōu si keme diōu die hunōu hebele fogulo idi. ¹⁹ O kediame Kelesu sesele idiyo mei. Kelesu eme di widio o. Dibe e tōu sa degei, e momeye dio olōu fei asōu giemōu, e dimokōu nale neimōu be, Godihā degeiye, e tōu keme hiye degemōu ili.

²⁰ Kelesu e tolo i sagāi kenōu tefei, nime ebōu de tofigile i kaha, nime sa sibigebōu agudiobōu dia daladi kediā hayedu dalagua mei. Sa sibige kōumahā kuolōu t̄a kegele i keme ni kageimōu dulo sesele idiya? ²¹ Ni mōudama, ni n̄adama, ni kugudamabeedele idi keme ni kageimōu dulo sesele idiya? ²² T̄a keme bibōu nalebōu kaha kuolōu m̄ainōu. Bi kegei keme makoma mei degele. Godihāge kuolōu kege ta malī mei. O kediānōu mā i. ²³ Kōu kegeiye, o taha kuolōu t̄a ke dulo seseimōu be, sa sibige oyege wa, o keme tewe oyade tawale idi. Yobe, o kegei kaha yōu e tōu e tagadi ke akogulamōu kuolōu gehe gehe ke kuhe mādi. Kege m̄amōu imōu be, o sasāi kediage wa, o keme Godikōu hohō degedi oyade tawale idi. Kenōu si eme kegei mei, ege yōu e hunōu hebele fogudi. Haba kuolōu mā-di midihō e sesedi kahaḡe, e tōu e tagadi midihō kasagāi ke ta akogulo sagāi mei.

Dibe Kelesubōu de hagua gehe degele i

3 Nime tofigile i sa dege dalamōu, Godihā nime Kelesubōu de haguagi kaha degemōu, nige bi hebenitōu dala ke mōu l̄aba degema. Bi keme Godihā dobogōu delekōu, Kelesuhā duwo kokōu dala. ² Sa sibige kōumahā bimāi mōu l̄aba degedama. Bimāi hebenitōu dala kenōu mōu l̄aba degema. ³ Nime tofigile i sa dege dala. Ni fī gehebe Kelesubōu de mogogōu mōu, nime Godibōu de dogōu guo dalagua. ⁴ Kelesu eme fī gehe degele ke n̄edi o. E habage hagua tamā degeiba, nime ebōu de hohō kaha duoya ke tamā degele.

Kelesube di duledu dala kaha, dibe fī gehe degei dalagua

(T̄a Hiye 3:5–4:18)

Dibe gehe degele i o sasāi dalagua

⁵ Kegemōu, sa sibige kōumahā midihō kasagāi milōu gadi fī keme olōu fei woma. Midihō kasagāi keme sasāi hiyoubōu, o hiyoubōu suluguadi kebōu, duo sibi-gi degedi kebōu, tōu e tagadi midihō kasagāi kebōu, midihō kasagāi milolōu tagadi kebōu, o taha bimāi duguo tagadi kebōu debe hobōu milōu dama. O taha bimāi duguo tagadi midihō keme ogōu gai godikōu hohō degedi midihō. ⁶ Godihāge midihō kegegai kokōu gofōu hiyedo degemōu, e t̄a dulo idiyo mei o sasāi kediāmokōu hebe kasagāi ke nelāmōu ama dala.

⁷ Afu nɛne o kegele idi kedɛɔbɔu de suluguali, midihɔ kasagɛ kegei ke milɔu ga idi.

⁸ Midihɔ nɛ degedamabeedili keme kou gue, totonɔu gofɔu degedi midihɔ kebɔu, omokɔu midihɔ kasagɛ hehegiendi kebɔu, susuga tobɔu di midihɔ kebɔu, dou tobɔu di midihɔ kebɔu olɔu feibe tɔu fogɔu mabeedili.

⁹ Damaleyodele i o sasɛ diɔma, nɛ nɛɔu sie yogokɔu ogɔu gai tɔ tobɔu ba tobɔu ba dedama. Yobe, nɛ afu degedi midihɔ keme tɔu fogou kaha degemɔu. ¹⁰ Nɛ afu degedi midihɔ ke tobekɔu mugumɔu, Godihɔ degeiye, nɛ fi gehe dege dalagua kehe. Nɛ fi gehe kaha degeiye, nɛ tewe hiyode degemɔu, di milou o yɔu e sagɛɔnɔu degele ili. ¹¹ Kegei kaha degemɔu, fi gehebɔu de dalagua o sasɛ di olɔu feibe Godihɔ di-hɛle kokɔu tefeinɔu dala. Di o ilo kelebe sa Grik o sasɛ, haba ilo kelebe Juda o sasɛiyode tawadame. Di o ilo kelebe kolo diafigi o, haba ilo kelebe kolo diafigili mei oyode tawadame. Dibe tɔ esofei esofei deiyode tawadame. Sane esofei esofei deiyode tawadame. Di o ilo kelebe dabai degele idi o sasɛ, haba ilo kelebe bose o sasɛiyode tawadame. Yobe, di olɔu feibe tefeinɔu dalamɔu, Kelesuhɔ di duledu dalali, di olɔu fei dogɔu gulu kaha degemɔu.

Di diyɔu sie yogokɔu solɔu do degeiba solɔu do degeiba deme

¹² Nɛme Godihɔ o sasɛ. Godihɔ nɛ tagalemɔu, ege nɛme yɔu e biyodema makai dala. Kegei kaha degemɔu, nɛne o sasɛ ilo kedɛɔmokɔu solɔu do degeba, midihɔ bolɔ ke diɔmokɔu hehegiema. Nɛɔu nɛ hu hebele fogudama. Nɛ nɛɔu sie yogokɔu himi degeiba himi degeiba deme. O yogokɔu dafadama. ¹³ Nɛ nɛɔu sie yogokɔu gofɔu degeiba gofɔu degeiba dedama. Nɛ mogo diɔ nimokɔu hagi ta neibabe, nɛge diɔmokɔu hebe kasagɛ bohɔlɔu nedama. Hiye Ohɔ midihɔ kasagɛ nɛ milɔu ga idi ke gebe meiyodedi sagɛ kege, nɛne nɛɔu sie kenɔu tefele degema. ¹⁴ Solɔu do degedi midihɔ kahanɔu si midihɔ bolɔ ilo ke gabama feleido. Nɛ o sasɛ kedɛɔmokɔu solɔu do degeibabe, nɛ midihɔ bolɔ olɔu feido kene milɔu ga ile. Solɔu do degedi midihɔ kaha midihɔ bolɔ olɔu fei kebɔu de geleguomɔu dabai tanɔu degedi. ¹⁵ Himi degedi fi, Kelesuhɔ nei kebɔu denɔu suluguama. Godihɔ nɛme e biyodema makaibe, ege nɛme Kelesuhɔ tɔu kokɔu sosɔu tanɔu fei dege dalali, himi degeba mogo tanɔu dege suluguamabadomɔu kuhe makai. Haba, Godikɔu ne bolofeyode tobolɔu nɔu dalama. ¹⁶ Nɛ Kelesuhɔ tɔ defeido tolɔu banɔu suluguama. Nɛ e tɔ keme nɛɔu sie yogokɔu twebɔu de hegiba hegiba deba, egele tobɔu ba tobɔu ba degama. Diɛ Fedi Kuguo kaha diɛ kebɔu, sosi mosokɔu ge feile idi diɛ kebɔu, haba Duo Bolofeiha hehegiemɔu feile idi diɛ kebɔu de feileba, nɛ duleduge hohɔbolɔu ba, Godikɔu bolofeyode tobɔu ma. ¹⁷ Hiye O Yesuhɔ huya kenɔu suluguama. Tɔ nɛ tobolɔu ne, Yesuhɔ huya kenɔu tobɔu ma. Aye Godikɔu bolofeyode tobolɔu ne, Yesuhɔ huya kenɔu tobɔu ma.

Polhage sosɔu, Yesukɔu damaleyodei kokɔu tobou

¹⁸ Sasɛ diɔma, nɛme Hiye Ohɔ bi kaha degeimɔu, nɛge nɛ mahɔ tɔ olɔu fei dulo sesema. ¹⁹ O diɔma, nɛne nɛɔu nɛ sasɛ solɔu do degema. Diɔmokɔu gofɔu tɔ ta tobɔu dama.

²⁰ Sisigo diɔma, nɛ ayebɔu, nɛ adiɔu bɔu kedɛɔ tɔ olɔu fei dulo sesema. Midihɔ kegei keme Hiye Ohɔ hohɔ degedi. ²¹ Aye diɔma, nɛ sisigo diɔ gofɔu degele sagɛ hobɔu ta degedama, kegeligi diɔ fi hagi degele iye.

Polhage dabai degele idi o sasɛbɔu, die bosebɔu di-ɔmokɔu tobou

²² Dabai degedi o sasɛ diɔma, nɛge sa sibige kuokɔu ge nɛ bose diɔ tɔ olɔu feido dulo sesema. Nɛ kegeligi, nɛ bose diɔ hohɔ degemabadeba, die di-hɛle kokɔu genɔu, dabai nele dege degele iye. Diɔ duguyo mei kelegene, diɔ tobɔu mɔu du sagɛ kenɔu tawaleba, Kelesuhɔ hayedu dalali, dabai defeido degema.

²³ Dabai olɔu fei nɛ degeli keme defeido degema. Dabai keme sa sibige o kedɛɔ dabainɔu degediyo mei. Nɛme keme Hiye Ohɔ dabaibɔu de degedi. ²⁴ Bi bolɔdo, Hiye Ohɔ e o sasɛ kedɛɔmokɔu neleyodema makai keme dala kaha degemɔu, nɛge dabai degedi kaha hebe bolofei keme nimokɔu ne neledade tawama. Yobe, dabai olɔu fei nɛ degedi kaha bose hiyedobe Kelesu enɔu dala. ²⁵ O koyohɔ midihɔ douɔo mei ta degeibabe, o keme midihɔ douɔo mei kaha hebe kenɔu molɔu. Hiye O Godihage o sasɛ fidibe, hɔbɔu obɔu, hɔbɔu mei obɔu olɔu feido tefelenɔu fidi.

4 Bose diɔma, nɛ dabai degele idi o sasɛ kedɛɔmokɔu ne midihɔ bolɔnɔu hehegiema. Dabai kaha hebe kene diɔmokɔu douɔonɔu nema. Nɛ tawama, nɛne nɛ Bose Hiyedo hebenitɔu dala.

Di diho bagɔ tobolɔu ba, midihɔ douɔo kenɔu milɔu ga ime

² Nɛ diho bagɔ tobolɔu nɔu dalama. Nɛ diho bagɔ tobolɔu gibe, defeido tawale ama dalali, Godikɔu bolofeyode tobolɔu dalama. ³ Nɛ diho bagɔ tobolɔu gibe, Godihɔ elene dogɔu guyede tobɔu ma. A egei hehegiemɔu siadi kaha degemɔu, ɔme didiɔ degei. Kenɔu si Kelesuhɔ dabai, mogogou delei kaha sibige ke hehegile kaha a keme Godihɔ elemokɔu sɔugɔu yedema diho bagɔ tobɔu ma. ⁴ Godihɔ tagaliya kenɔu, ɔ e tɔ kou tamɔ dege hehegieyadeba diho bagɔ tobɔu ma.

⁵ Nɛ damaleyodele ili mei o sasɛ kedɛɔbɔu de du-wogualibe, nɛ fimɛ bolofeido kahanɔu Kelesuhɔ e midihɔbe diɔmokɔu kelegenɔu fei hehegiema. ⁶ O sasɛ kedɛɔbɔu de tɔ koubabe, hemele fiyaba, tɔ sebe-do diɔ dulo tagale sagɛ kenɔu tobɔu ma. Nɛ defeido fimɛma, tɔ olɔu feido diɔ yodugale keme bologuɔo gobolɔu tobɔu ma.

Polhã o Tikikus dilie, Onesimus diliemokôu tobôu môu, dilie sa Kolosikôu yai

⁷ A o Tikikus tobôu ba e ile, a degeli ke ñimokôu kuhe tobolôu. Tikikus eme di mogodo. Eme Hiye Okôu damaleyodema, dibôu de dabai degedi. ⁸ A Tikikus tobôu ba, ñimokôu ile kaha yobe, e ñimokôu ile, ele degeli ke defeido tobôu maba, haba ñimokôu ne dedej sasagile. ⁹ Tikikus eme di mogo ta Onesimbusôu de ile. O Onesimus † eme Yesukôu damaleyodema sesedi o bolodo, ni sa tanôu tie. Kôu lege kage degeli olôu fei keme dilie ñimokôu tobolôu ile.

Polhã sa Kolosi o sasaj kediãmokôu agali bolofejiyode tobou

¹⁰ O Aristarkus, eme abôu de didio degei dalali, ñimokôu agali bolofejiyode tobolôu. Mak, eme o Barnabashã e kiya, ene ñimokôu agali bolofejiyodili. A kôu hu sou o Mak ene ni sakôu ile foloubabe, ni emokôu hohobôu ma. ¹¹ O ta e hu be Jisas, haba e hu tãbe Jastus, ene ñimokôu agali bolofejiyode tobolôu. Juda o kamadia kediãnôu si abôu de dogôu guo dabai degele idi. Ei Godihã o sasaj wolôu dalale ta ke hehegieimôu be, diãne amokôu dedej sasagile idi.

† O Onesimus e tãbe kuguo Filemonkôu dala.

¹² Ni sa tanôu tie o Epafras eme Yesu Kelesuhã dabai degedi o, ene ñimokôu agali bolofejiyode tobolôu. E Godihã ni dogôu guba, neledo dege dalaguaba, ni fi haguaba, ni Godihã tagali ke olôu fei tawamabado-môu diho бага tobôu di. ¹³ A ñimokôu tobôu lamôu, Epafras eme ñibôu, sa Laodisia kediãbôu, sa Hierapolis kediãbôu de dogôu gulamôu dabai hiyedo degemôu ili. ¹⁴ Di mogo Luk, eme medigo dabai degedi o, ebôu o Demasbôu diliene ñimokôu agali bolofejiyode tobolôu ili.

¹⁵ A tagalibe, niãe damaleyodele i o sasaj, sa Laodisia tie kediãmokôu ne agali bolofejiyode tobôu mabeedili. Haba, sasaj Nimfabôu, damaleyodele i o sasaj, e mosokôu kefeguomôu egei dulo idibôu diãmokôu ne agali bolofejiyode tobôu ma. ¹⁶ Kuguo kôu ni husôuma mei degeibabe, ni o tahã malã ile, sa Laodisia o sasaj kediãmokôu neiba, diãne husôuma. Haba kuguo, a sa Laodisia o sasaj kediãmokôu nalãma neã kene o kaha malã bohólôu mã haguba, niãe kuguo ke husôuma. ¹⁷ Ni o Arkipuskôu kôu gue tobôu ma, dabai Hiye Ohã nã degededema makai keme defeido degeligi, olôu feido mei degedede tobôu ma.

¹⁸ Ñimokôu agali bolofejiyodili kôume Pol, a mayôu mã dobogôuyenôu nalolu kuhe. Ame didio degei dala keme totôu degedama. Godihã habagugueibe ñibôu de dalale.

1 Tesalonaika

Nalama Neji

Tawale Ta

Sa Tesalonaikabe sa hiye, sa Masedonia duo kile dala.

Polha sa Korinkou dalali, kuguo kou sa Tesalonaika tie kediamokou kuhe nalama neji. Kuguo ke nalali mei kelege, e sa kokou ile folomou dalali, Yesuha degei kaha ta ke kou hehegie tobou. Dabai 17:1-9 kokou ne ta ke nalali dala.

Polha kuguo kou nalali kaha yobe kou gue, Juda o kedia sa Tesalonaika tie o ilo kele makolo idi kaha degeimou, e damaleyodele i o sasaji kedia dedei sasagiemou, kuguo kou kuhe nalali. Yesuha bohoulou ma haguale ta kebou de hehegie tobolou mou nalali.

Tewe o ilo kedia tawale ibe, Polha kuguo kou nalalibe kuguo ilo kele nalale kou dalamou, kuguo koume ebukou do nalaiyode tawale i.

Kuguo 1 Tesalonaika koumahaj ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-3

Polbou, ebou de dabai degele idi o kedibou dia sa Tesalonaika tie o sasaji kediamokou solou do degele i.

Ta Hiye 4-5

Sa Tesalonaika tie o sasaji kediamame Godiha younou dogou guo dalaba, midihog bolofei kenou milou gam-abadomou.

Polbou, ebou de dabai degele idi o kedibou dia sa Tesalonaika tie o sasaji kediamokou solou do degele i

(Ta Hiye 1-3)

1 Pol abou, o Sailasbou, o Timotibou ei sa Tesalonaika tie o sasaji damaleyodele i nimokou kuguo kou nalama nelij kuhe. Nime Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua.

Godiha nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha sa Tesalonaika tie kedia Yesukou damaleyodele i kaha degeimou hohog degei

² Ei nimokou fimamou, Godikou bolofeyode tobolou idi. Ei ni hy soloumou, Godikou dihog baga tobolou idi.

³ Nime Yesu Kelesukou damaleyodema, e dabai degele idi. Tabe, nime Yesu Kelesukou hohog hiyedo dege, e dabai hiyedo degele idi. Tabe, nime neledo dege dalaguadi o sasaji, di Hiye O Yesu Kelesuha bohoulou ma haguale kene ni dia dalaguadi. Eige ni kegele idi olou feibe tawale i kaha degemou, ei di Aye Godikou bolofeyode tobolou idi. ⁴ Mogo diama, Godihage nime tagai hiyedo dala. Eige nime Godiha you e biyodema makaidade tawale i.

⁵ Ta uwo bolofei, ei nimokou tobolou i keme taenou tobolou ili mei. Duo Bolofeha degeiye, ei ta uwo bolofei ke neledo dege tobolou i. Ei fimaji bolou dege tobolou ili mei. Ni dowoye, ei nibou de dogou guo dalamou, ei milou gadi keme ni duguo tawale i.

⁶ Ni Godiha ta dulomou tolou igolugi, hagi hiyedo dugulo i. Kenou si nime eibou Hiye Obou ei degei sagaji kenou seseimou, Duo Bolofeha nimokou dedei sasagiemou, ni hohog degele i. ⁷ Ni midihog kege milou ga idi keme, damaleyodele i o sasaji, sa bolou Masedoniabou Akaiabou duo kile tie kediamokou midihog bolou ke hehegile idi. ⁸ Hiye Ohaj ta, ni hehegie tobolou i keme bala wodi uwo sagaji kege, sa Masedoniabou Akaiabou duo kilegenou dulo ili mei. Sa sa olou fei kediane ni Godikou damaleyodele i kaha ta ke olou fei kou dulo tefei kaha degeimou, ei sa sa suluguadibe, ta keme eige ta tobou mou suluguadiyo mei. ⁹ Ei sa ta iga fologoumou be, sa ke tie o kediage eimokou kou gue susulo tobolou idi, Polbou dia sa Tesalonaika tie kediamokou fologa, egei hehegie tobou mou be, sa Tesalonaika tie kediage ta ke dulomou, ogou gai godi tobekou muguo, damaledo Godi, you kegenou daladi kokou damaleyodema, e dabai kenou degelamou degele idiyode tobolou idi. ¹⁰ Haba sa sa o kedia kou gue susulo tobolou idi, Godiha Dihi e tolo imou haguagimou, hebenitou felei. Folo dalali, habage bohoulou ma haguale keme sa Tesalonaika tie o kedia dia dalagua ke eimokou susulo idi. Damaledo, Godiha Dihi

eme Yesu. Godihā gofōū, habage tamā degele kaha di makeiye domōū, e di bohōlōū moy dala.

Polhā sa Tesalonaikakōū ge dabai degei kē tobou

2 Mogo diāma, nige tewe, ei ile folo, nībōū de dalaguāli, dabai degei kēme mōū ta fogōū li mei, sibigē tamā degei dala. ¹² Ei nī sabekōū ile feli mei kelegebe, ei sa Filipaikōū dalamōū, sa kē tie o kediā ei susuga tobolōū i, hagi hiyedo eimokōū nelē i kēne nī kōū tewe. Kēnōū si Godihā ei dedej sasagieimōū, ei nī sa Tesalonaikakōū iga fologoumōū, nī o ilo kelegene akogulamōū degele iye, ei ta kesigie guē degele ili mei, Godihā tā uwo bolofej kē nīmokōū tobolōū i. ³ Ei nīmokōū egei hehegie tobolōū idibe gulaj dege ta tobolōū idiyo mei. Ei tā kēme gulokou tā mei. Ei nīmokōū ogōū ga tobolōū idiyo mei. ⁴ Godi yōūnōū ei fimaj file duguomōū, e tā uwo bolofej kē tobōū mabeedema ei kuhe makai kaha degeimōū, eige dōūdonōū hehegie tobolōū idi. Eige o sasajye eimokōū hohō degele kē tagale idiyo mei, eige Godihā hohō degele kē tagale idi. ⁵ Nī kōū tewe, ei nī hohō degemabdomōū ogōū ga tobolōū idiyo mei. Haba nī bimaj kēne ei tagale idiyo mei. Godihā tewe, eige nīmokōū midihō bolōnōū milolōū idi. ⁶ Eige nī ei hū kē hebele fogumabdomōū degele ili mei. Haba o ilo kelege ei hū hebele foguyadomōū degele ili mei. ⁷ Damalēdo, eibe Kelesuhā tā-bolofej-malā-suluguadi-o dalaye, kēnōū si ei iga fologamōū be, eige nīmokōū bi ta nēmabeedema hawa tobolōū idiyo mei. Dihigid-iōū tahā e dihi bu nēdi sagaj, ei nīmokōū ne nebe kē sagajinōū degele idi. ⁸ Ei nīmokōū solōū do hiyedo degei kaha degemōū, Godihā tā uwo bolofej kē nīmokōū tobolōū i. Haba tabe, ei nī dogōū gula deba, ho oe ei wouba tofigile kēne tabōū mei, yobe nīme ei mogodo degei kaha degeimōū.

⁹ Mogo diāma, nī tewe, ei nībōū de dalali, dabai hiyedo degemōū, tā uwo bolofej kē nīmokōū tobolōū idi. Eige nī eimokōū nalebōū bi ilo kelebōū de nēmabeedema yodulo dafamōū be, ei huliamēbōū agalibōū Godihā dabaibōū sele dabaibōū de hiyedo degele idi.

¹⁰ Nī kōū tewe, ei Kelesukōū damaleyodele i o sasaj nībōū de dalali, Godihā tagali midihōya kēnōū ei e di-hile kokōū dōūdonōū suluguei. Godi yōū tewe ei midihō kasagaj ta milōū ga ili mei. ¹¹ Nī kōū tewe, ei nī dōūsusulo idibe o tahā yōū e sisigo dōūsusudi sagaj kēnōū tefele dōūsusulo idi. ¹² Ei nī dōūsusumōū ibe, nīme bologuādo dalaguamabdomōū dedej sasagile idi. Nīme Godihā yōū e bi kaha degeimōū, eige nīme midihō bolōdo kēnōū milōū gamabdomōū kuhe egele tobolōū idi. Godi yōū nī haguīsamōū, e sa, yōū wolōū dala kokōū haguamabeedili. Sa kēme hebeni sa, Godihā hohōbōū de dala.

O sasaj, Kelesukōū damaleyodema hagi duguo nelēdo dege deleigui

¹³ Ei Godihā tā nīmokōū hehegie tobōū mōū be, nige tā kēme sa sibigē o kediā tadade tawale ili mei. Nige Godihā tabe damalēdodade tawalemōū tolōū i kaha degeimōū, ei Godikōū bolofejyode tobolōū idi. Godihā tā kahage damaleyodele i o sasaj nī duledu dabai degedi. ¹⁴ Mogo diāma, sa Judiakōū damaleyodele i o sasaj kediā, die midihō kēme nīne sesele igolugi, ifine kēgenōū dala kehe. O sasaj kediame Yesu Kelesuhā dogōū guo dalamōū, Juda o, diōū die mosōmā kediage diāmokōū hagi hiyedo nēdi sagaj kēnōū tefei, nīne nīōū nī mosōmā kediage nīmokōū hagi hiyedo nelē idi. ¹⁵ Juda o kediage habage-degele-duguo-tobolōū-idi-o kediame woumōū tofigile i. Haba Hiye O Yesune wala imōū tolo i. Eine gagalē mugulo i. Godihage o kediame hohō degediyo mei. Diage o olōū feido ho degele idi. ¹⁶ Yobe, Godihā sa ta o sasaj mamōuye domōū, diage ei Yesu Kelesuhā tā hehegiedi kē akogulo idi. Kegele idi kaha degemōū, die midihō kasagaj olōū fei kēme hiye dege haguabe demōū, Godihā gofōū tamā degele kēme hafei degeli.

Polhā sa Tesalonaika o sasaj kediame haba dugu ile sagajido degei

¹⁷ Mogo diāma, wefeido, Juda o kediā ei hele mugumōū, fogōū haguasiemōū, ahudo dege tiasigeliye, kēnōū si ei fibe nībōū de dala. Kegei degemōū, ei haba nī dugu ile sagaj degeimōū hiyedo a ka ili. ¹⁸ Eige nīmokōū igalamōū degele idi. Pol a ilamōū hiyedo degediye, kēnōū si Tamahā ei akoguo dala. ¹⁹ Nī degeiyege, di Hiye O Yesuhā bohōlōū mā haguale kelege, ei e dihile kokōū ge hohōbolōū ile. Yobe, nige egei, ei nīmokōū hehegiei kē tolōū mōū, Yesukōū damaleyodele i kaha degeimōū, ei e bohōlōū mā haguale kē hohō dege dia dalali, hebe bolōdo e nelē kē malā ile. ²⁰ Damalēdo, ei nīmokōū hohōbolōū idi. Nī damaleyodele i kaha degeimōū, Godihā eimokōū hohōbōū di.

Polhā o Timoti sa Tesalonaika o sasaj kediāmokōū dedej sasagiyadomōū tobōū mōū i

3 Ei nīmokōū solōū do hiyedo degemōū, nīmokōū igale kē dia dalale dafamōū, ei tobolōū gi, abōū Sailasbōū elebe sa Atenskōū dalaba, ² ele mogo Timotihanōū iyede tobolōū i. Timoti eme Godihā dabai degedi o, elebōū de Kelesuhā degei kaha tā uwo bolofej kē tobolōū idi. Kelegenōū be, ele Timoti nī dedej sasagieiba, nī damaleyodei kē nelēdo dege dalamabdomōū iyedele i. ³ Kegeliggi, nī ilo keke hagi hiyedo kē duguoba, fi hiyedo mā iye. Nīōū tewe, Godihage damaleyodele i o sasaj dibe hagi kegei kē dugulo ileyodei. ⁴ Ei nībōū de delei kelegene, eige dibe hagi gehe gehe dugulo ileyode tobou sagaj kēme, nī tewe, damalēdo, di hagi hiyedo kōū tamā degeimōū dugulo i. ⁵ Kegei kaha degemōū, age nīmokōū igale a kē kaba

† Dabai 17:1-9

dia dalale dafamōu, a Timotinōu tobōu mōu i, ni damaleyodei ke tawalamōu. Tefeledugudi o kaha † ni damaleyodei ke tefeleduguba, ni olōu fei fiyasigeiba, ei dabai hiyedo degele idi keme sibige mei degeiye domōu.

Timotihā Tesalonaika kediā bologuādo degeli tā ke malā hagumōu, Polhā hohō degei

⁶ Kegemōu, Timotihā nimokōu ile dala dema, haba bohōlōu mā hagua felei. Felemōu, eimokōu toboube, sa Tesalonaika tie nime damaleyodema, neledō dege dalali, niōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi ke susulo tobou. Haba tabe, ei ni dugulo sagai degeli kenōu tefei, nime eimokōu fima hohō degemōu, ei dugulo sagai hiyedo degele iliyode tobōu mōu dulo i. ⁷ Mogo diāma, eibe hagi hiyedo duguo deleiye, Timotihā hagua eimokōu nime damaleyodema neledō dege dalayode tobōu mōu dulumōu, eibe dedei degei. ⁸ Nime Hiye Okōu damaleyodema, neledō dege dalagua kaha degeimōu, eine bologuādo dalagua kuhē. ⁹ Ei nimokōu fimamōu, Godihā dihile kokōu hohō hiyedo degele ili kaha degemōu, eige di Godikōu bolofeyode tobolōu ili. Kenōu si ei Godikōu bolofeyode tobolōu kahage Godihā hohō degedi eimokōu nei keme tefeleduguba sagai mei. ¹⁰ Godihā dogōu guba, ei haba iga, ni duguloyodema, huliamebōu agalibōu de, hiyedo diho baga tobolōu idi. Kegeiba, ni damaleyodei keme nele mei degei debabe, ei degeiye haba neledō degele.

Polhā sa Tesalonaika o sasai kediamokōu ileyodema, Godikōu diho baga tobou

¹¹ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesubōu dilie ei nimokōu igale a ke milōu yadomōu kuhe diho baga tobolōu ili. ¹² A tagalibe, ei nimokōu solōu do hiyedo degei sagai kenōu tefeleduguba, Hiye Ohā degeiye, nime solōu do degedi midihō ke hiye degeiba, niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema, o sasai ilo kediamokōu ne solōu do degele ke tagali. ¹³ Kege degeiba, Godihā degeiye, ni neledō dege dalaguale, di Hiye O Yesuhā emokōu damaleyodei o sasai kediamokōu de hagubabe, nime hebe kasagai ta molōu mei, di Aye Godihā dihile kokōu doūdo o sasainōu dalaguale. Damaledō.

Sa Tesalonaika tie o sasai kediamokōu Godihā yōunōu dogōu guo dalaba, midihō bolofei kenōu milōu gamabadomōu

(Tā Hiye 4-5)

Di sasai hiyoubōu o hiyoubōu degedi midihō keme milōu dame

⁴ Mogo diāma, a mā tā mei degelamōu uwage tobolōu kuhē. Ei nimokōu egele tobolōu idibe, ni midihō Godihā tagali kenōu milōu gale ke hehegie tobolōu idi. Damaledō, tā ei tobōu mōu ni dulo sesele ili kuhē. Kenōu si, ifi ei Hiye Ohā huya ke tā neledō dege haba nimokōu tobolōu be, ni midihō bolofei do kenōu milōu gamōu imabeedili.

² Ei nimokōu Hiye O Yesuhā huya ke egele tobolōu i olōu feido keme niōu kōu tewe. ³ Godihāge ni niōu sie emokōu seseguba, e degeiye nime e o sasai bolōdo dalamabadomōu tagali. Kegei kaha degemōu, sasai hiyoubōu o hiyoubōu degedama. ⁴ Tōu e tagadi midihō kasagai milōu dama. Fiye tagadi midihō kasagai kene milōu dama. Midihō bolōdo, Godihā tagali sagai kenōu milōu gamōu ima. ⁵ Godi tewe mei o sasai kediā diōu die tōu e tagadi midihō ke degele idi sagai kege degedama. ⁶ Damaleyodele i o sasai ni niōu sie yogokōu tōu e tagadi midihō kasagai ke milōu gaba ogōu gadama. O tae kegeibabe, midihō kasagai kaha hebe molōu keme ei nimokōu defeido kōu egele tobou. ⁷ Godihāge dibe midihō kasagai ke milōu mabadomōu haguiali mei. Ege dibe yōu e midihō bolōdo kenōu milōu mabadomōu kuhe haguiali. ⁸ Kegei kaha degemōu, o sasai koyohā tā ke du ho gōu babe, eme o kediā tobekōu muguyo mei, Godi nimokōu Duo Bolofei nei o ke tobekōu mugulu.

Di defeido midihō bolofei kenōu milōu ga ime

⁹ Damaleyodele i o sasai di diyōu sie yogo tagadi midihō keme eige nimokōu ta nalāma sagile sagai mei, yobe Godihā nimokōu hegimōu niōu kōu tewe degei kaha degeimōu. ¹⁰ Ei tewe, nime damaleyodele i o sasai olōu fei, sa Masedonia duo kile dalagua kediamokōu ne solōu do degele idi. Mogo diāma, ei nimokōu haba dedei sasagie tobolōu be, nime midihō keme hiyedo dege degemōu ima. ¹¹ Ei nimokōu kōu tobōu mōu dulo i sagai kenōu tefeleduguba amafeinōu dalali, niōu ni dabai kenōu degemōu ima. Niōu ni dobogōuye defeido dabai degeleba, niōu sie dia dalama. ¹² Kege degeibasi, nime omokōu bi hawagale mei. Damaleyodele ili mei o sasai kediane ni dabai kege degeiba dugubabe, diāge ni midihō ke hohō degele ile.

Hiye Ohā bohōlōu mā hagua di gelegulo

¹³ Mogo diāma, eige nime defeido midihō tofigile i o sasai kediamokōu tamā degele keme tawale ile ke

† Tefeledugudi o kaha - e hube Tamā sā degei.

tagali. Kegeligi, damaleyodele ili mei o sasajye die mogo dia sihou gosolo idi sagaj, njine kenou tefeie domou ei kuhe tobolou ili. O kediame Godiha kou tofigile i ke haba haguagile keme ta tawale dia dalagua mei. ¹⁴ Yesuha toloomou haguaj keme dige kou damaleyodele i. Kegei kaha degemou, Yesuha degeieye, Godihage Yesukou damaleyodele i o sasaj, tofigile i kediame olou fei haguagieiba, Yesuha bohoulou ma haguale kelege diane Yesubou de haguasile.

¹⁵ Damaledo ta, Hiye Ohā toboube ei njimokou tobolou ili kuhē. Hiye Ohā bohoulou ma haguale kelegebe, tofigile ili mei, sa sibige kuokou sosou dalagua, dibe hebenikou be dibukou fologale mei.

¹⁶ Yobe, Godiha hiligedo tobou ba, esol o hiye kaha haguasa tobou ba, haba Godiha kibi ke haguasouba, Hiye O younou hebeni tou fogou migiba, ise, youmakou damaleyodema tofigile i kediame diabukou haguā ile. ¹⁷ Tofigile ili mei, sa sibige kuokou sosou dalagua, dibe habage mabi timiya ke fologaba, tofigile i o sasaj kediabou de Hiye Obe agudiletou kuhe gelegulo ile. Kegeiba, dibe Hiye Obou de tofousogo tofousogo kegenou dalaguale. ¹⁸ Kegei kaha degemou, ta a nalaj koumahage ni njou sie tobolou ba, yogokou dedej sagiba dedej sagiba degama.

Dige Hiye Ohā haguale keme ama dalaguame

5 Mogo diama, Hiye Ohā haguale sawisiei keme eige njimokou nalama nele mei. ² Yobe, njou kou tewe, Hiye Ohā haguale sawisiei keme hiyou mou di oe huliame haguadi sagaj kenou tefeie haguale. ³ O sasaj sa sibige kuokou ge bologuado dalayode tawale ili kelegenou, hagi hiyedo ke tama degeiba dugulo ile. Sasajye dihi mala felamou do dugudi sagaj kenou tefeie dugulo ile. O taha ta kama folo meido. ⁴ Mogo diama, njinou si hulia kokou ta dalagua mei. Kegei kaha degemou, Hiye Ohā haguale sawisiei kelegebe, hiyou mou di oe hagumou, moso obou kaha kesigidi sagaj kege, ni ta kesigile ile mei. ⁵ Ni olou feibe hoyabou agalibou nou suluguadi o sasaj. Damaleyodele i o sasaj dibe hulia timiya ta suluguadiyo mei. ⁶ Dibe o ilo kedia dege kege tiadame. Di diho kusiaba ama dalame. Tou e tagadi midihō keme degedame. ⁷ O tiadi kediame, huliame tiasigedi. O tigi kolo huej gofou do nama fi totou degele idi kediame huliame huej gofou do nala idi. ⁸ Kenou si agali suluguadi o dibe tou e tagadi midihō keme degedame. Di Hiye Okou damaleyodema, solou do degedi midihō keme kuwoye solou moso gogudi sagaj kege goguoba suluguame. Di Godiha di mamolou ke dia daladi midihō keme heti gofou do ke sagaj dege, di widiletou muguoba kuhe suluguame. ⁹ Godihage dibe e gofou hiyedo ke dugumabeedema makali mei. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeieye, e di mamolouyodema makali. ¹⁰ Di dowoye, Yesu e tolo i kaha degeimou, di tei debane,

† Efesus 6:10-20

teli mei debane, dibe ebou de dogou guo dalaguale.

¹¹ Kegei kaha degemou, njou ifi degele ili sagaj kegenou njou sie ta bolofei kenou tobolou ba, yogokou dedej sagiba sagiba dema.

Godihage Kelesukou damaleyodele i o kediame midihō bolofei kenou milou gamabeedema dogou gulo

¹² Mogo diama, ta ei tobou ladi koume ni duma. Ni widio o kedia ta defeido dulo sesema. O kediame Hiye Okou damaleyodema, ni widio o degemou, ni dogou gulamou, njimokou egele tobolou mou, dabai hiyedo degele idi. ¹³ Kegei kaha degemou, nige diamokou solou do degeba, die ta ke defeido dulo sesema. Haba tabe, ni njou sie yogokou mogo degeiba mogo degeiba dema.

¹⁴ Mogo diama, ta ta, ei njimokou tobou ladi koune defeido duma. Dabai degele dafa idi o kediamekou egele tobou ma. Guj degedi o kediamekou ne dedej sasagiema. Nele mei degei o sasajine dogou guma. Omokou amafei himi degenou tobou ma. Gofou dege tobou dama.

¹⁵ O ilo kedia njimokou midihō kasagai milou ga ibabe, njine kegeligi diamokou bohoulou midihō kasagai milou ga iye. Ni njou sie yogokou midihō bolodo hegiba hegiba dema. O ilo kediamekou ne midihō bolonou hehegiema.

¹⁶ Sawisiei olou feido hohō degema. ¹⁷ Godikou diho baga tobolou nou ima. ¹⁸ Midihō kagei kagei ta dugubane, Godikou bolofeyodenou tobou mou ima. Godihage njime kege degele ke tagali. Yobe, njime Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degeimou.

¹⁹ Duo Bolofeiha ni dogou guo dabai degelaba degeibabe hobou akogudama. ²⁰ O taha habage degele duguo tobou laba degeibabe, ni hobou dafaba gofou degedama. ²¹ Kenou si o tae ta tobolou yodeibabe, ta ke defeido file duguoba, ta bolofei do kenou tou ma. ²² Midihō kasagai keme olou feido tou fogou ma.

²³ Godi eme bologuado daladi kaha e obou do. A tagalibe, e ni dogou guo dalaba suluguale ke tagali. Njime e o sasaj bolodo dalaba, e ni duobou, ni fibou, ni tou bou olou fei ke dia dalale. Kegeligi, di Hiye O Yesu Kelesuha haguale kelege, njime sibigibou dalali, hebe kasagai ke moye domou. ²⁴ Ni haguasai o Godihage you degeleyodei keme dou do dege milou di. E degeieye, you tobou sagaj keme njimokou tama degele.

²⁵ Mogo diama, nige Godiha eine dogou guyedema diho baga tobou ma.

²⁶ Godikou damaleyodei midihō kahanou ni mogo diamekou bolofeyodema nogou gama.

²⁷ A Hiye Ohā huya ke njimokou tobolou kuhē, nige kuguo koume damaleyodele i o sasaj olou fei kediamekou husolouba hehegiema.

²⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe nibou de dalale.

2 Tesalonaika

Nalāma Neī

Tawale Tā

Polhā sasafeī kuguo kẹ nalāma, damaleyodei o sasaj, sa Tesalonaika tie kediamokōu nelemōu dalali, habage sasama kuguo kōune nalāma, diāmokōu neī. Hiye Ohā haguale kẹme diā defeido ta tawale ili mei. Diage wa, kōu hagueiyade tawale i.

Kegei kahā degemōu, Polhage midihō gehe gehe, Yesuhā haguale hafeī degeiba tamā degele kẹ kuhe tobolōu mōu nalāma neī.

Kuguo 2 Tesalonaika kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1–2

Hiye Ohā haguale sawisieī kẹme habage tamā degele.

Tā Hiye 3

Sa Tesalonaika tie kediage dabal degele dafa idi o kediame doususuloba egele tobolōu mabeedei.

Hiye Ohā haguale sawisieī kẹme habage tamā degele

(Tā Hiye 1–2)

1 Pol ābōu, o Sailasbōu, o Timotibōu ei damaleyodele i o sasaj, sa Tesalonaika tie nīmokōu kuguo kōu nalāma nelī kuhe. Nīme di Aye Godibōu, Hiye O Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagua.

² Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nīmokōu habagugueiba, nīme bologuado dalam-abadomōu.

Sa Tesalonaika o sasaj kediā hagi duguomōu be, neledodegenōu deleigui

³ Mogo diāma, eige Godikōu bolofeyode tobolōu idi. Kege degedibe bolō, yobe, nī damaleyodeibōu solōu do degedi midihōbōu kẹ hiyedo degeligi, nī nīōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dili kahā degemōu. ⁴ Nīme damaleyodema dalaguamōu, ho oe nī makoloyodema degele imōu be, nī kẹ duguo neledodege dalagua kẹme eige damaleyodele i o sasaj, sa sa olōu feī tie kediamokōu susulo tobolōu mōu, nī hū kẹ hebele foguo suluguadi.

Godihā di fidibe doudonōu fidi

⁵ Nī damaleyodema, hagi olōu feī dugumōu be, Godihage dimokōu yōu di fidibe doudoyode hegili. Kegei kahā degemōu, ẹ nī midihō kẹ file duguobabe, boloyodema, nīme sa, ẹ wolōu dala kokōu fologaleyode tobolōu. ⁶ Godibe midihō doudonōu milōu di o. Kegei ka-

hā degemōu, nīmokōu hagi nedi o kediamokōu be Godihage hagi nele. ⁷ Haba tabe, ẹ degeiye, o sasaj, ifi hagi hiyedo dugulu nīme diyōu feī misiholo duwoguale. Hiye O Yesubōu, ẹ ẹsol o neledode kedibōu de hebeni tōu fogōu, dou wobolōu keleya kẹ haguababe, Godihage di misiholo duwoguamabeede tobolōu.

⁸ Yesuhā haguaba, o sasaj Godi tewe mei kediamokōu hebe kasagai kẹ nele. Di Hiye O Yesuhā ẹ tā uwo bolofei kẹ tawali mei o kediamokōu ne hebe kasagai kẹ nele. ⁹ O sasaj kediame hebe kasagai kẹ malāba, Hiye Ohā hohōbōu nelebōu kẹme ahudo dege dalaba, kasagai kokōu tofousogo tofousogo kegenōu dalale. ¹⁰ Sawisieī Godihā makai kelege, Hiye O ẹ hagubabe, Godihā o sasaj kediā emokōu hohōbolōu ile. Damaleyodele i o sasaj kediā ẹ hū hebele fogulo ile. Nīne kegele ile, yobe, tā ei hehegie tobolōu i kẹme nī damaleyodele i kahā degemōu.

Polbōu diage Godihā sa Tesalonaika o sasaj kediamokōu dedej hiyedo kẹ neyadomōu dihō bagā tobolōu i

¹¹ Ei Hiye Ohā haguale kokōu fimamōu, dihō bagā tobolōu idibe, Godihā nī dogōu guyedema kuhe dihō bagā tobolōu idi. Eige midihō, Godihā nī sesemabodomōu haguaisai kẹ nī milōu ba Godihā duguyedema kuhe dihō bagā tobolōu idi. Haba, Godihā neleya kẹ midihō bolō, nī degele sagaj kẹbōu, damaleyodei kahā midihō nī milolōu sagaj kẹbōu de bologuanōu milōu mabadomōu kuhe dihō bagā tobolōu idi. ¹² Eige nīme midihō bolō kenōu milōu mabadomōu dihō bagā tobolōu idi, nī Hiye O Yesuhā hū hebele foguba, haba ẹne nīmokōu hohōbōu yadomōu kuhe dihō bagā tobolōu idi. Di Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie

habagugueibe n̄ibōu de dala kahā, ei kege kuhe diho bagā tobolōu idi.

Kuolōu tā gobōu di obe habage tamā degele

2 Mogo diāma, di Hiye O Yesu Kelesu haguba, di e gelegulo ke ei n̄imokōu tawale tā tobōu ladi. ² O ilo kelege Hiye Ohā haguale sawisieibe kōu hagua gabama iyode tobōu babe, n̄i kesigidama. O tae ta habage degele tā tobōu bane, Duo Bolofeiha o takōu kōu hegyode tobōu bane, haba kuguo kōu Pol a nalajiyode tobōu bane ke dulobabe, hobōu kesigie gue dededama. ³ Ogōu gai tā ke duloba damaleyodedama. Hiye Ohā hagualebe mogogōu haguale mei. E hagualeba degeibabe, kelege o sasaj̄i sudo Godi tobekōu mugulo ile. Godi tobekōu muguoba ibe deba, kuolōu tā gobōu di widio o ke kuhe tamā degele. O keme Godiha makoma mei degeleyodema makai dala. ⁴ O kahage kuolōu tābōu, godiyodele idi kebōu olōu fēi tobekōu muguoba, yōu e hu kenōu hebele fogulo. Haba, ege di Godiha mosokōu folobabe, e me Godiyode tobolōu.

⁵ A n̄ibōu de dalali, midihō kagei kagei tamā degele olōu fēi ke hehegie tobou keme n̄i de tawale i? ⁶ N̄i kōu tewe. Ifi kōu bōu ge, kuolōu tā gobōu di o e akoguo dala dedēi kene n̄i kōu tewe. E me Godiha makai kelegenōu tamā degele. ⁷ Kuolōu tā gobōu di midihō keme o sasaj̄iyene ifi milolōu iliyē, kenōu si tamādo milolōu iyo mei. Yobe, akoguo dala o ege Godiha tobōu ba, kōu a sōugolōu ye, kenōu si you dala. ⁸ Kegeba, kuolōu tā gobōu di o keme o sasaj̄i dihīle kokōu tamā degele. Tamā degeiba, Hiye O Yesuha e mogou hohōu kahā o ke wouba tolo ile. Damaledo, Hiye Ohā hagua, e hohō kahāne kuolōu tā gobōu di o ke makoma mei degele. ⁹ Kuolōu tā gobōu di o kahā hagualebe, Tamāhā neleya kenōu haguale. Hagua feleba, o sasaj̄i kediā dihīle kokōu Tamāhā ogōu gadi midihō gehe gehe ke milōu gouba duguoba hiyedo kesigile ile. ¹⁰ Ogōu gai midihō kasagaj̄i milōu gamōu iba, o makolo ile kediā kokōu damaleyodele ile. Yobe, Godiha mamolōu kahā tā damaledo keme diā ta hohō dege dulo ili mei kahā degemōu. ¹¹ Kegei kahā degemōu, o sasaj̄i kediā ogōu gai tā kokōu damaleyodele ibabe, Godihage mōu duguo fogolōu. ¹² Kegema, o sasaj̄i kediāme Godiha tā samaba, hebe kasagaj̄i nele. Yobe, diā olōu fēi Godiha tā damaledo kokōu ta damaleyodele ili mei, midihō kasagaj̄inōu hohō dege milolōu idi kahā degemōu.

Godiha n̄i mamolōuyodema makai

¹³ Mogo diāma, Hiye Ohage n̄ime tagadido. Sawisiēi olōu fēi ei n̄i tawalemōu, Godikōu bolofeyodedi. Yobe, Godiha tagaliya ke, n̄ime diabukōu damaleyodei o kediā tim̄idu dalaguaba, Duo Bolofeiha n̄i duledu dabai degeiba, n̄ige damaledo tā kokōu damaleyodeba, Godiha n̄i mamolōuyodema makai dala. ¹⁴ N̄i kegemabeedema, Godiha n̄i haguaisaibe, yōu e tā uwo bolofej̄, ei tobōu di kahānōu haguaisai, n̄i olōu fēi di

Hiye O Yesu Kelesuha hohō kokōu nōu dalamabado-mōu. ¹⁵ Mogo diāma, n̄i nelēdo dege dalaguama. Tā ei n̄imokōu hehegie tobou kebōu, kuguokōu nalaj̄i kebōu de olōu fēi tolōu sesema.

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesubōu, di Aye Godibōu dilie dimokōu solōu do dege habaguguemōu, dedēi sasagieimōu be, di nelēdo dege tofousogo tofousogo dalagua. Dilie degeiye, di Godiha dimokōu bologuado degele ke dia dalagua. ¹⁷ Ei tagalibe, e n̄imokōu dedēi sasagieiba, n̄ime midihō bolodonōu milōu gaba, tane bolodo kenōu tobolōu ile ke tagali.

Sa Tesalonaika tie kediage dabai degele dafa idi o kediāme doususuloba egele tobōu mabeedei

(Tā Hiye 3)

N̄ige Godiha ei dogōu guyedema diho bagā tobōu mabeedei

3 Mogo diāma, a mā tā mei degelamōu uwage tobolōu kuhe. N̄ige Godiha ei dogōu guba, Hiye Ohā tā ke sa sa olōu fēi tobolōu tefeyedema diho bagā tobōu ma. N̄i e hu hebele fogulo idi sagaj̄, sa sa o sasaj̄ ilo kediāne e hu hebele fogumabeedema diho bagā tobōu ma. ² Haba tabe, midihō kasagaj̄ milōu di o kediā eimokōu bōu basia degeiye deba keme diho bagā tobōu ma. N̄idū kōu tewe, o olōu fēido Kelesukōu damaleyodele ili mei.

³ Kenōu si, Hiye Ohage yōu kōu degeleyodei keme dōudo degedi kahā degemōu, e n̄imokōu dedēi neleba, n̄i wolōu dalale. Hiye Ohā n̄i wolōu dalababe, Tamāhā n̄imokōu midihō kasagaj̄ ta degele mei. ⁴ Hiye Ohā degeiye, eige tā ei n̄imokōu hehegie tobolōu kōume n̄i dulo sesele ilidade tawale i. Habagene n̄i ei tobolōu kōume dulo sesele iledade tawale i.

⁵ Ei tagalibe, n̄ime Hiye Ohā yōunōu dogōu guo dalaba, Godiha solōu do degedi midihō kebōu, Kelesuha haji duguo nelēdo dege daladi midihō kebōu de milōu gale ke tagali.

O sasaj̄ olōu fēi dabai degemabeedei

⁶ Mogo diāma, Hiye O Yesu Kelesuha huya ke ei n̄imokōu egele tobolōu kuhe. Damaleyodele i o sasaj̄ ilo kele mōu yōuwa duwoli, tā ei hehegiēdi ke dulo sese ho fogōu babe, n̄ime o kegele i kediābōu de suluguadama. ⁷ Ei n̄ibōu de delei kelegebe, mōu yōuwa deleli mei keme n̄idū kōu tewe. Nebe kenōu tefele, n̄ine kegenōu dalaguama. ⁸ Ei nalē mōu yōuwa ta mōudiyo mei, seleyenōu mamōudi. Damaledo, eige n̄i eimokōu nalē ta dogōu gumabeediyo mei, n̄imokōu haji nelē ilebe dafa idi. Ei huliamebōu agalibōu de Godiha dabaibōu, sele dabaibōu de hiyedo degele idi. ⁹ Ei n̄i nalē mōu yōuwa molōube kōu boloye, kenōu si mōu yōuwa ta mōudiyo mei. Ke degedi kahā yobe kōu

gue, ei n̄imokōu midihō bolōdo hegiba, n̄ige k̄enōu duguo sesemabadomōu.

¹⁰ N̄jōu kōu tewe, ei n̄ibōu de deleigui kelegebe, n̄imokōu kōu gue tobōu di,

O tahā dabal dege ho fogōu babe, nalēne n̄adayedei.

¹¹ Eige oe tobolōu imōu dube, n̄i kile o sasāi ilo kedī-
age mōu yōuwa duwoguali, dabal degele dafaiyode
tobolōu imōu du. Die bi kahā tā k̄enōu tobolōu idi.

Diōu die dabal ta degele idiyo mei. ¹² Ei Hiye O Yesu
Kelesuhā h̄ȳya k̄e o kegele ili kedīamokōu egele to-
bolōu be, n̄ime amafei dalali, n̄jōu n̄i nalē dabal k̄enōu
degemabeede tobolōu kuhē.

¹³ Mogo diāma, n̄ige midihō bolō milōu gale k̄eme
dafadama. ¹⁴ O tahā ta, ei kuguo kuokōu hehegiemōu
nalāi k̄e dulo sese ho fogōu babe, n̄ime o k̄e duguo
tawaleba, ahu dege dalama. Kegeiba, e yōu degei k̄e

tawaleba sidifi degele. ¹⁵ K̄enōu si o kegei k̄eme n̄ige
ho mādama. O k̄eme damaleyodei o, n̄i mogo. Kegei
kahā degemōu, n̄ige amafei himi dege egele tobolōu
ba doṣusuma.

Polhā sa Tesalonaika tie kedīamokōu agali bolofeyode tobou

¹⁶ Hiye O ̄eme bologuādo daladi kahā e obōu do. E
degeiye, n̄ime bologuādo dalaguale. Damalēdo, Hiye
Ohā n̄i olōu fei dogōu guo dalale.

¹⁷ Pol a n̄imokōu agali bolofeyodili kōume a mayōu
mā dobogōuyenōu nalolu kuhē. Kuguo olōu fei a nalā-
ma n̄edi kokōu be kōu guenōu nalādi.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuhā habagugueibe o sasāi
olōu fei n̄ibōu de dalaleyode tobōu di.

1 Timoti

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

O Timoti ɛme o gisiai, Yesukōu damaleyodei o. Ɛ sabe Listra. Sa keme sa Galesia duo kile dala. Ɛ adiōu be Juda sasaj, ɛ hube Yunis. Ɛ abōu hā hune di tewe. Ɛ hube Lois (2 Tim 1:5). Ɛ ayebe Grik o. Ɛ hube di tewe mei. Timoti ɛ hiye degeimōu, Polhā ɛ wolōu, Godihā tā hehegiemōu siei (Dabai 16:1-3). Habage, Timoti ɛ sa Efesus kele Yesukōu damaleyodei o sasaj wolōu dalamōu, Polhā kuguo kōu nalāma, o takōu neimōu malā ile, ɛmokōu kuhe neĭ (1 Tim 1:3).

Kuguo kōumahā sibige tabe, o ilo kelege ogōu gai egei kōu gue hehegile idi, o koyohā tofousogo tofolōu ke tagaibabe, ɛ nalē ilo kelebōu, sasaj hulobōu de kuolōu dogogubasi, ɛme tolo mei, tofousogo tofolōu yode tobolōu idi. Polhage Timotikōu nā ogōu gai egei ke akoguyedei.

Tā sibige tabe kōu gue, sosikōu dabai degedi. Yesukōu damaleyodei o sasaj wolōu daladi dabai degedi kahā tā Polhā nalaj (1 Tim 3:1-7). O kediame sosikōu widio o, damaleyodei o kediā sosogōu idi (1 Tim 5:17-20). 1 Tim 3:8-13 kokōu be, diken dabai degedi kahā tā ke nalaj.

Kuguo 1 Timoti kōumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu feĭ dala.

Timotihage midihō yōu milōu di kebōu haba midihō o sasaj damaleyodele i kediā milōu di kebōu de defeĭdo tawaibōu wolōu dalayadomōu

(Tā Hiye 1-6)

1 Ame Pol, Yesu Kelesuhā tā-bolofeĭ-malā-siadi-o. Godi, di Mamōu Obōu, Yesu Kelesu, di ɛ haguale ke dia dalaguadi obōu, dilie tobōu mōu, ɛme tā-bolofeĭ-malā-siadi-o kuhe degei.

² Timoti, nāme Yesu Kelesukōu damaleyodei kahā degemōu, nāme mā dihido. A kuguo kōu nāmokōu nalāma nelī kuhe. Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nāmokōu solōu do dege, habagugueguba, nā bologuādo dalale.

Dige ogōu gai tā olōu feĭ ke akogume

³ A sa Masedoniakōu ilamōu, nāmokōu tā neleḏo dege kōu tobou kenōu haba tobolōu mōu nalolū kuhe. A tagalibe, nāme sa Efesuskōu nōu dalali, o ilo kedi-amokōu tā neleḏo dege, nī Godihā tā hehegiligibe ogōu gai tabōu debe tobōu damabeede tobolōu ke tagali. ⁴ O kediage kōu guai o kediā degele idi tā ke tobolōu ba, die hū ke olōu feĭ sōusele iligi gofōu degemōu, tae biya idi keme nage fogōu mabeede tobōu. Godikōu nōu damaleyodele ibasi, ɛ dabai keme hiye degeiba dugulo ile. ⁵ Tā neleḏo kōumahā sibigebe kōu gue, diā Yesu Kelesukōu damaleyodemā, die duledube bolonōu dalali, Godihā dihile kokōu diame sibigi ta meidade tawaibasi, diā diqūsie yogo tagaiba tagaiba

dele ile. ⁶ O ilo kelegebe midihō doḡdo kōume tōu fogōu mōu, tā sibige mei kenōu tobolōu idi. ⁷ O kediā Godihā kuolōu tā hehegile idibe, diā kōu damaledodade tawalemōu tobolōu idiye, kenōu si diā hehegile idi kahā sibige keme diōuge ta tawale idiyo mei.

⁸ Di tewe, Godihā kuolōu tā bolōdo keme bologuādo hehegieibabe bolō. ⁹ Godihā kuolōu tā kahage doḡdo o kediāmokōu ta hehegiediyo mei ke tawame. Godihā kuolōu tā keme ɛ kuolōu gobōu gile idi obōu, ɛ tā dulo idiyo mei obōu olōu feĭ kediā dumabadomōu māĭ. Godi tobekōu mugulo idi obōu, midihō kasagaj milōu ga idi obōu olōu feĭ kediāne dumabadomōu māĭ. Godihā midihō tagale idiyo mei obōu, sa sibige midihō kasagaj kenōu sesega ili obōu olōu feĭ kediāne dumabadomōu māĭ. O wala idi obōu, o die aye adiōu wala idi obōu olōu feĭ kediāne dumabadomōu māĭ. ¹⁰ Haba, Godihā kuolōu tā ke māĭbe, sasaj hiyou malā idi obōu, o yogohā yogo hulo idi obōu olōu feĭ kediāne dumabadomōu māĭ. Fisimōu dabai degedi o sasaj hiyouye mōuma sele tiga malā idi obōu, gulokou tobolōu idi obōu, Godihā hūya ogōu ga tobolōu idi obōu olōu feĭ kediāne dumabadomōu māĭ. Haba tā damaledo sesediyo mei midihō ilo olōu feĭ milōu ga idi o kediāne dumabadomōu māĭ. ¹¹ Kuolōu tā kahā sibige keme tā uwo bolofeĭ Godi yōu a tobōu yadomōu amokōu kōu neĭ kenōu tefei. Tā uwo bolofeĭ kahage dimokōu be, Godi ɛme hohōbōu nelebōu hiyedo kodu dalayodei. Hohōbōu nelebōu kahā yobe ɛnōu.

Polhā Godihā ɛmokōu solōu do degei ke bolofeĭyode tobou

¹² Di Hiye O Yesu Kelesu ɛ amokōu dedeĭ neimōu, ɛ ɛmokōu bolofeĭyodili, ege ɛme dafadiyo mei ke

duguo, e dabal degeyadomou makai kaha degemou. ¹³ Afu age Yesu Kelesu huyafei degemou, damaleyodei o sasai makodi. A gofou hiyedo degediye, kenou si ege amokou solou do degei, a ta tawalemou, emokou damaleyodili mei kaha degemou. ¹⁴ Ame di Hiye O Yesu Kelesuha hiyedo habaguguegu kaha degemou, a emokou damaleyodema, o sasai kedi amokou ne hoho dege dala kuhe.

¹⁵ Yesu Kelesuha sa sibige kuokou hagueibe, midihog kasagai milolou idi o sasai kedia mamou lamou haguei. Ta keme damaledo ta, o sasai olou fei duloba damaleyodema. Damaledo, afuge ane midihog kasagai kou milou gadi. Midihog kasagai a milou gaibe folodo. O iloye milou gadibe huyadefei. ¹⁶ Kenou si Yesu Kelesuha amokou solou do hiyedo degei. Midihog kasagai a milou dibe hiyedoye, kenou si ege a dogou gulobe ta dafali mei kaha degemou, o sasai ma habage haguasili kedi ane Yesuha a solou do degei ke duguo tawaleba, di ane emokou damaleyodeibasi, fi tofousogo tofolou ke mala ile. ¹⁷ Hiye O, eme you kegenou dalale, eme ta tolo ile mei. Oe ta dugulo ile mei. Di Godi tanou do. E huhe hiyedo folodo. Di hohobolou ba, e hu hebele fogueonou dalame. Damaledo.

Timoti e o sasaiye midihog kasagai milou gadi ke nelede dege akoguyedei

¹⁸ Ma dihi Timoti, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia namokou kou tobolou i sagai kenou tefele, ane namokou nelede dege tobolou kuhe. Nage ta dia tobolou i ke seseleba, ogou ga tobou di o kedia hehegile idi keme akogu. ¹⁹ Na kege degeligibe, Yesu Kelesukou damaleyodemaba, ne duledube bolonou daladade tawa. O ilo kedi age die midihog kasagabe kou daladade tawale iliye, kenou si Godikou kusigile tobolou be dafa idi. Die damaleyodeibe mosole igikou ile kolomamou siei sagai kenou tefei. ²⁰ O kegele ibe Himeneus dilie Aleksander dilie. Diliebe a Tamakou sesegu, dilie Godibe huyafei degele sagai meidade tawamabadomou.

Di Godihage o sasai dogou guyedema dihog baga tobou me

2 Yomogou do, a namokou nelede dege tobolou be kou gue, na tobou ba, damaleyodele i o sasai kedia dihog baga tobolou be, Godiha diou diabou, o sasai olou feibou de dogou guyedema dihog baga tobou mabeede. Haba Godikou dihog baga tobolou gibe, bolofeyodemabeede, Godiha di olou fei dogou gue ili kaha degemou. ² Haba Godihage sa sibige kuokou gamani hiye o olou fei kene dogou guyedema dihog baga tobou ma. Kegeibasi, di hagi ta dugulo mei, bologuonou dalaguale, Godiha midihog bolodo kenou milou ga dalaguale. ³ Kege dihog baga tobolou idi keme Godiha dihilebe bolofeido. O di Mamou O Godihage di kege dihog baga tobolou idi keme hoho hiyedo. ⁴ E o sasai olou feido mamouba, dia damaledo ta kaha sibige ke tawale ke tagali. ⁵ Di tewe, Godibe tanou

dofei. Godi e ilokou dalamou, ha o sasai di ilokou dalamou, o Yesu Kelesu eme mogou du dala. ⁶ Sawisie Godiha maka degei kelegenou, Yesu Kelesu e yousie seseguomou tolo i, di mamou lamou. Kegei kaha Godiha dimokou hegibe, e di mamolou ke hegi. ⁷ Ame Godiha e ta-bolofei-mala-siadi-o makai. E tobou mou, a egei tobou mou siadi. Age ogou ga tobou yo mei, damaledo tobolou kuhe. Ege ame sa sa obiyei kedi amokou hehegieyadomou makai, o sasai kedi ane Yesu Kelesukou damaleyodemaba, damaledo ta ke tawamabadomou.

⁸ A tagalibe, o sa sa keleya tie kedia Godikou damaleyodema, gofou dege ta biya idi ke fogou ba, die dobogou hebele fogueo dihog baga tobou mabeedili.

Sasai kedia midihog bolodo milou di keme damaledo diou sie similou di

⁹ A tagali tabe kou gue, sasaiyege yukueibe bologuonou kama, kegeligi sidifi degele iye deba. Widio towe similou dibou, bi sele igi golye milou gaibou, webou, yukuei sele hiyeye mamoubou denou kadama.

¹⁰ Sasai Godikou hohobou diyode tobolou idi kedia o sasai dogou guomou, midihog bolofeido kenou milou ga idi keme diou die similolou idi ke sa degei.

¹¹ Sasaiyege Godiha ta dulobabe, diou die hu hebele fogudama. ¹² Age sasai kedia omokou ta hehegiedibou, haba obe sasai kedia hayedu daladibou keme dafadi. Damaleyodele i o sasai ni kefeguoba, sasaiye Godiha ta hehegiedama. ¹³ Yobe, Godihage Adambukou milou mamou, habage sasai Iv kuhe milou kaha degemou. ¹⁴ Adam ege ogou gai ta ta duli mei. Ivhanou si dulomou, midihog kasagai yomogou milou. ¹⁵ Sasai kedi ane dihi moubasi, Godiha dia mamolou. Kou kegeiye, dia Yesu Kelesukou damaleyodema, o sasai olou fei tagaleba, Godi e midihog bolodo kenou milou ga ibasi, e sasai kedia mamolou.

Damaleyodei o sasai wolou daladi o kedi ane midihog dou do kenou milou mabeedei

3 O taha ta damaleyodei o sasai wolou daladi dabal ke degele tagaibabe, dabal e ke tagali keme bolodo. Ta keme damaledo ta. ² Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege midihog dou donou milou, o sasaiyege e midihog kasagai ta milou ba dugulo mei. Eme sasai tanou fei huloba defeido dalayede. You e tou e tagai sagai kenou degedayede. Obege eme midihog bolonou milou ba dugulo. O taha e mosokou hagubabe, feleyedemaba, hoho degeyede. Tabe, eme Godiha ta hehegiedi kenou tewe hiyedo degeyede. ³ Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege tigi kolo huei gofou do ke na da, fi totou degeiye deba. Toto gofou degeba biyada, tane amafeinou tobou yede. Tane ta biyada, sele hiye molou sagaine ta degedayede. ⁴ Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege you e sosou di ane bologuado dia dalayede. E sisigo di age e ta dulo seseleba, emokou be midihog dou do kenou milou mabeede. ⁵ O koyoha you e sosou di ane bologuado ta dia dal-

adiyo mei debabe, e Godikou damaleyodele i kediane kage wolou dalale? ⁶ Ebele damaleyodei oyege dabai ke degedayede. Kegelig, enou si bolyode tawaleba dabai degeligi, yousie you e hu ke hebele foguba, Godiha Tamā tā sale kelege ene tā saiye domou. ⁷ Haba tabe kou gue, damaleyodei o sasai wolou daladi dabaibe, midihō bolofeinou milou di oyenou degeibasi, o fekou dalagua kediane duguoba bolyodele. Kegelig, e midihō kasagai ta milou ba, Tamaha salemaiye e touye domou.

Diken o kediane midihō doudo kenou milou mabeedei

⁸ Nebe kenou tefei, diken oyene midihō doudo kenou milou ma. Fimai bolou degeba, tigi kolo huei gofoudo nama fi totou degeba, sele hiyou mou dama. ⁹ Diken oyege, die duledube bolonou daladade tawaleba, tā Godiha damaleyodei o dimokou hehegiei ke hiligedo tolou dalama. ¹⁰ Nige o sosikou yomogou dabai degeladi keme defeido file dugu, e bologuado dabai degele sagai dugubasi, emokou dabai ke nema. ¹¹ Diken o kedia sasaiyene † midihō doudo kenou milou gamabeede. Tobe tobou dama, tou e tagadi midihō kenou degedama, sosikou dabai degele hobou dafadamabeede. ¹² Diken oyege sasai tanou fei hulo-ba, e sasai bou e sisigobou olou fei bologuado wolou dalayede. ¹³ Diken dabai bologuado degeli o die hube bolonou dalale. Diage diou Yesu Kelesukou damaleyodei ke hehegielebe ta gue degele mei.

Godiha midihōbe sibige hiyedo folodo

¹⁴ A namokou toto ile kou tagaliye, kenou si a kuguo kounou nalama, o takou neiba, namokou kuhe mala ile nele. ¹⁵ Kegei kaha, a toto i ho fogou babe, na kuguo kuokou nou duguoba, midihō Godiha sosou dia milolou sagai ke kuhe tawa. Di Godi eme you kegenou daladi o. E sosou be damaleyodele i o sasai dinou. Dibe mouti sa degei. Mouti kaha sosi moso hiligedo tolou dala sagai kenou tefele, dine Godiha tā damaledo ke hiligedo tolou hebele foguo dala kuhe. ¹⁶ Di tewe, Godiha midihōbe sibige hiyedo folodo. Tā e dimokou hehegiedi kaha sibigebe kou gue,

Eme damaledo o бага tamā degeimou, o sasaiye dugulo i.

Duo Bolofei hage eme midihō doudonou milou di oyodemou hegi.

E tamā degeimou, esol o kediane dugulo i.

E degegai ke oe sa sa obiyei kediamokou hehegiemou suluguei.

Sa sibige o sasai kedia emokou damaleyodele i.

E hebeni hohokou folomou, hu hiyedo ke mou.

Ogou gai egei kaha degeiye, o sasai ilo kele fi totou degele i

4 Duo Bolofei hage tamādo kou gue tobolou, habagebe o ilo kele Godikou damaleyodei ke tou

fouou guemaba, ogou gai egei duo kasagaiye hehegieimou tobolou ili ke dulo ile. ² Ogou gadi o kedia ogou gai egei hehegiele idibe taenou tobolou idi. Die duledube kasagainou. Midihō kasagai dia milolou idi keme diouge bolyode tawale idi. ³ Diage obou sasai bou hudi ke kuolou dogogulo idi. Haba, nale nadi ilo kelene kuolou dogogulo idi. Tā damaledo ke tewe o dige kuolou ta dala mei. Nale olou feibe Godi younou milou gai kaha, damaleyodei o sasai dige emokou bolofei yode tobou maba mouma nala ilenou. ⁴ Nale Godiha milou gai olou feibe bolonou. Dige kasagai yode dame, Godikou bolofei yode tobou maba kuhe moume. ⁵ Yobe, Godiha tabou, di diho бага tobolou kebou kahage nale olou feibe Godiha binou degedi, kuolou ta dala mei.

Timoti eme Kelesuha dabai o bologuado degele dalayedei

⁶ Na tā a tobolou kou damaleyodei o sasai kediamokou hehegieibabe, name Yesu Kelesuha dabai bologuado degele. Kegeiba, name tā bolodo ei damaleyodema hehegiedi ke olou fei tou ma sesedi kaha dedei sagiba kuhe hehegiele. ⁷ Nage kou guai o kedia degele idi kaha tā keme hobou duda. Tā keme sibige mei, Godikou damaleyodei o kedia dulo sagai mei. Na Godiha midihoya kenou sulugi, dabai hiyedo dege. ⁸ Tou nele degelaba dabai hiyedo degeibabe keme huyade-fei kou boloye, haba Godiha midihō ke seselaba dabai hiyedo degeibasi bolofeido. Kege degeli o keme sa sibige kuokou tofousogo tafalali, habagene tofousogo tofousogo tofolou. ⁹ Tā keme damaledo tā, o sasai olou fei duloba damaleyodemabodomou kuhe nalai. ¹⁰ Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degemou ili. Keme mou degemou iyo mei. Godibe you kegenou daladi, dibe e dimokou bolodo ta degele ke dia dalagua. Ege o sasai olou fei mamolou tagaliye, kenou si emokou damaleyodei o sasai dibe e kou mamolou ye dala. Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degele ili kuhe.

¹¹ Nage o sasai kediamokou be tā kounou dulo sesemabeedema hehegie tobou. ¹² Name gisai kaha, diage wa, name mou oyade tawale iye. Na midihō bolofeinou milou babe diane dugu tawaleba sesele ile. Kegeibasi, na tā tobolou deba, siale deba, o sasai tagale deba, Godikou damaleyodele deba, e di hile kokou sibigibou mei dalale deba na midihō doudo kenou milou gamou sia de. ¹³ A namokou toto i ho fogou babe, nage o sasai kediamokou Godiha kuguo ke husouma hehegie tobou de. ¹⁴ Godihage e nele keme namokou kou solou do nei kaha degemou, na hobou tatabai degeda, dabai keme defeido dege. Na tewe, sosikou widio o kedia namokou dobogou dogoguo, diho бага tobolou i kelegebe, habage-degele-duguo-tobou di-o taha midihō na degele ke tobou mou, Godihage e nele ke namokou kuhe nei. ^{††15} Sawisie olou fei ne dabai keme kegenou dege. Na dabai ke defeido degeibabe, o sasai kediage midihō bolou na milou di

† Tewe o ilo kelege tawalibe, sasai kediane diken o kedia sasai mei, diame diken sasaidade tawali.

†† Na Rom 12:3-8 dugu.

keme hiye dege kegenou kuhe iledade tawale ile. ¹⁶ Na nou sie midihogou nou milolou kene file dugu, midihogou kasagai milou ye deba. Haba o sasai kediamokou hehegile dabai, nou degeli kene defeido file dugu. Na nou sie kege file dugubasi, Godiha nabou, ne ta dulo damaleyodele ili o sasai kediabou de mamolou.

Timotihage damaleyodei o sasai kediamame you e sosou sagaido duguyedei

5 Na odo kediamokou ne gofou degeda. Nou ne ayekou ta doususudi sagai kenou tefele tobou. O gisiai kediamokou ne, midihogou, nou ne eye mala di- amokou degedi sagai kenou tefele dege. ² Haba sobou de kediamokou ne, midihogou, nou ne adiou kou degedi sagai kenou tefele dege. Sasai gisiai kediamokou ne, Godiha dihile kokou midihogou dou do, nou ne bobasi di- amokou degedi sagai kegenou dege.

Kuei sasai kediamame o koyoha dia dalale?

³ Kuei sasai ta esofei dalababe, na emokou be midihogou bolofei kenou hegi. ⁴ Kenou si, kuei sasai kaha e sisigobou, e abou diabou dalaguababe, nage diame die adiou ke dia dalaguamabeede tobou, die dabai ke tawamabadomou. Yobe, Godiha midihogou sesedi kelene dabai dala. Diou die sosou dia daladi keme sibige hiye- do dabai. Die adiou ha dia wolou daladi kaha hebe keme diage die adiou sobou dedo degei ke defeido dia dalaguamabeede. Godihage midihogou keme hohogou hiye- do.

⁵ Kuei sasaiye esofeido dalalibe, e Godiha emokou midihogou bolodo degele ke dia daladi. Agalibou huliame- bou de e Godikou dihogou baga tobou di, e dogou guyadomou. ⁶ Kuei sasai koyoha midihogou you tagali sagai kenou milou ga dalababe, eme kou tolo i sa degei dala. ⁷ Egele ta a nalai keme nage kuei sasai ke- diamokou hehegie, o sasaiye dia susuga tobolou iye domou. ⁸ O koyoha you e sosou dia dogou gu ho fo- gou babe, eme Godikou damaleyodeibe tou fogou mou, meido degei dala. Haba e sasai bou e sisigobou dene wolou dala ho fogou babe, midihogou kasagai e degeli keme damaleyodili mei o sasaiye degele idibe gabama folodo. ⁹ Kuguo, kuei sasai die hu nalagai dala kokou be, na hu mou youwa ta nalada. [†] Kuei sasai, na e hu kuguokou nalalebe, eme o tanou fei hulo dalali, o ke tolo imou, esofei deleibe sadebe olou fei 60 kege mei degei kedia hu kenou nalai. ¹⁰ Kuei sasai kegei keme o sasai kediamokou midihogou bolofei kenou hehegiedi sasaiyodele idi. Eme sisigo bologuado dia daladi sasai. Sa ta oe hagumou ne, ege bologuado dia daladi. Godiha o sasai die abogou bigidi. ^{††} Obe hagi dugumou ne, e dogou gudi. Eme midihogou bolodo kegeinou milou gadi. Na kuei sasai kegele i kedia

[†] Tewe o kedia tawali, kuei sasai, o tae haba hulo sagai mei kedia die hu oe kuguokou naloumou be, dia sosikou dabai degeimou, damaleyodei o sasai ilo kedia diamokou nalebou bibou solou do nele idi. ^{††} Juda o kedia midihogou kou gue, o taha hagua, die moskou feleimou be, diage o felei kaha abogou ke bigile idi, e ho- houbou yadomou.

hynou kuguo kokou nalaga, nige dia dogou gum- abadomou.

¹¹ Kuei sasai, sobou de degele ili mei kedia hube nalada, dia haba o hulo sagaiye Kelesuha dabai degedi ke tou fogou ye domou. ¹² Kegelige, dia hebe kasagai ke moye domou. Yobe, dia Godiha dabainou kou degeleyodeiye, haba degele ili mei kaha degemou. ¹³ Kuei sasai, gisiai degele i kediage haba o huli mei degeimou be, dia midihogou bolou mei milolou idi. Dabai degele dafama, moso ta moso ta suluguali, midihogou yo- go dia degedi ke dulomou, diane susuga tobolou idi. Ta di tobolou sagai meine, tobolou idi. ¹⁴ Kegei kaha, kuei sasai gisiai degele i kediamokou be, a kou gue egele tobou lamou, nime o gehe huloba, dihi mouma feleba bologuado dia dalaguama. Kegeibasi, fekou dalagua o sasaiye ni ta susuga tobolou ile mei. ¹⁵ Ni tewe, kuei sasai ilo kelebe midihogou bolofei ke tou fogou mou, Tamaha ta dulo sesele idi. ¹⁶ Damaleyodei sasai ta na, ne sosou kile kuei sasai ta dalababe, nounou dogou guo dala. Kegeibasi, damaleyodele i o sasai ni kuei sasai ke ta dogou gulo mei. Damaleyodele i o sasai nige kuei sasai, die sosou mei kedianou dogou guma.

Dige sosikou widio o, dabai bolou degedi kediamame de- feido dogou gume

¹⁷ Sosikou widio o, damaleyodei o sasai bologuado sosogou ili kediamokou be dige die ta defeido dulo seseleba, midihogou bolonou hehegieba, dia dabai bo- loguado degedi kaha hebe neme. Egei tobolou idi obou, Godiha ta hehegile idi obou olou fei ke- diamokou be dige kege degeme. ¹⁸ Di tewe, Godiha kuguoye tobou,

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegelige dia alasi nalai iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama.

Lo 25:4

Kegemou, di tewe,

Dabai oyege die hebe mou di.

Luk 10:7

¹⁹ O tanou ye feleba, sosikou widio oe midihogou kasagai ta milouyode tobou babe, na duda. O bolou sagai, ha kamadia sagai kegeye tobolou ibasi na du. ²⁰ Sosikou widio oe damaledo midihogou kasagai ta milou babe, na damaleyodei o kedia dihile kokou mala folo tefegieba, doususu. Kegeibasi, o ilo kediame midihogou kasagai milolou gue degele ile.

Timoti e midihogou you milou di ke defei tawaibou

²¹ Godibou, Yesu Kelesubou, Godiha esol o you makaibou die dihile kokou a namokou dou do kou gue tobolou, ta a tobolou koume na defeido sesele iligi, o hubou obou, hubou mei obou kediamokou tefelenou hehegie. Na midihogou bolofei keme hiye obou, ne mogodobou diamokou nou hehegieda. O sasai olou fei kediamokou ne hehegie. ²² Na o ta Godiha dabai degeyadeba maka degeba, emokou toto dobogou do- gogou dihogou baga tobou da. Kegelige, e haba midihogou

kasagaj ta milou ba, nane midihog kasagaj e milou kaha touye deba. Na nou ne midihone defeido file dugu, Godiha dihile sibigi ta deleie deba.

²³ Na hueidonou nana. Tigi kolo huei gofoudone huyadefei dogou guoba na de, name guadobou, do ilobou de degedi kaha.

²⁴ Midihog kasagaj o ilo kelege milou gadibe kou tama dalaye, haba ta saba filebe you dala. Kenou si midihog kasagaj o ilo kelege milou gadibe mogogou dala, habagenou si tama degele. ²⁵ Kenou tefei, midihog bolofei o sasaiye milou gadine tamakou dala. Midihog bolou ilo kelege toto ta tama degele mei, kenou si kengenou mogogou dalale mei, habage tama degele.

Dabai degedi o sasaj kediane die bosehā dabai bologuado degemabeedei

6 Damaleyodei o sasaj, fisimou dabai degedi kediane hebe mala idiyi meiyi, kenou si diage die bosehā ta duloba, e hayedunou dalaguama. Kegelig, die bosehā Godiha hubou, di hehegiedi dabai kebou de susuga tobouye domou.

² Dabai degedi o ilo kediana die bosebe damaleyodei o debabe, diane e ta defeido duma. Die bosebe damaleyodei o, diame eye mala sagaj. Kegelig, dia e ta dulo ile meiyode tobolou iye. Die bosebe damaleyodei o kaha, dia e tagaleba, e ta duloba, e dabai defeido degemabeede.

Sele tagadi midihog keme midihog kasagaj milou gadi olou fei kaha yo

A namokou nalolu kou na damaleyodei o sasaj kediamokou hehegiligine, kengenou egele tobou. ³ Di Hiye O Yesu Kelesuha ta kahaage dimokou be doudo hehegiedi kaha degemou, dige Godiha midihog kenou seselemou hehegiedi. O tahaage midihog ke tobekou muguoba, o sasaj kediamokou ogou gai egei hehegieba, ⁴ you esi bologoyode tawaleye, e ta tawaiyo mei. O kegei kahaage o ilo kelebou de sibige mei ta gehe gehe ke tobolou mou tae biya idi. Kegedi kaha degemou, obe kona degele idi, gofou degele idi, susuga tobolou idi, o ilo kelege midihog kasagaj milou gadi oyode tobolou idi. ⁵ O kegele i kediane diousie yogokou gofou degeimou gofou degeimou dele idi. Die fimaiye dou-do mei. Damaledo tadade tawale iyo mei. Diage wa, Godiha midihog sesedi kahaage, dia sele hiyedo molouyade tawale idi.

⁶ Di Godiha midihog kenou seseligi, bi you dimokou neddi kokou hohog degeibasi, di bologuado dalaguale. ⁷ Di adiou ha di mala felai kelegebe, di bi tabou de mala felai mei. Di tofigile kelegene, di bi tabou mala ile mei. ⁸ Sa sibige kuokou be nalebou yukueibou denou dalababe, di hohog dege dalame. ⁹ O koyoha sele hiye mou laba degeibabe, o keme tefele duguye haguaba, salemaiye tou di sagaj kenou tefele tolou male. O kegei kaha e degele sagajbou, e molou sagajbou keme sibige mei, yousie makolo sagaj ke degega ili kahaage, eme makoma mei degele. ¹⁰ Sele tagadi midihog

keme midihog kasagaj milou gadi olou fei kaha yo. Damaleyodei o ilo kelene selekou nou hohog hiyedo degeligi, Yesukou damaleyodei ke tou fogou kaha, diame hagi kagei kagei ke dugumou ili kehe.

Na nabukou hiligedo fokua iligi, fi tofousogo tofousogo tofolou ke mouyedei

¹¹ Kenou si, name Godiha bi. Na midihog kasagaj olou fei ke tobekou muguoba, midihog doudo kenou sese. Na Godiha midihog ke milou gaba, emokou damaleyodema, o sasaj tagaleba, nelede dege iligibe, omokou gofou degeda. ¹² O Yesu Kelesukou damaleyodei keme o tae ebukou fokua ile folodi ke sa degei. Na o kegei kenou tefele fokua i, fi tofousogo tofousogo ke mou laba. A mou tobou yo mei, afu na o dihile kokou tafalali tama dege toboube, ame Yesu Kelesukou damaleyodeiyodei kelege, Godiha name fi tofousogo tofolou ke molouyodema kou makai kaha.

¹³ Bi olou fei milou gai o Godibou, Pontius Pailatkou damaledo ta ke tamado tobou o Yesu Kelesubou, dilie dihile kokou, a namokou doudo dege tobolou kuhe, ¹⁴ Godiha ta a namokou tobolou koume na defeido sesele iligi, di Hiye O Yesu Kelesu hagua tama degeiba di dugume. Kegelig, na midihog ta, oe kasagajyodele sagaj ke milou ba dugulo iye. ¹⁵ E hagualebe, aso dihog Godi you makai kelegenou haguale. Eme hohog degedi kaha obou. Sa sa olou feibe younou dia dala. Eme hiye o kediana Hiye O. Gamani hiye o kediana die Hiye O. ¹⁶ Godi enou be todi tewe mei. Eme hohog hiyedoye silemai, di ile hafei degele sagaj mei. O tae eme dugudiyo mei, habagene dugulo sagaj mei. E huibe hiyedo folodo. E nelebe mei degele mei. Damaledo.

Selebou o kediana Godikou damaleyodema, bi mei o kediana dogou gumabeedei

¹⁷ Na selebou o kediamokou be diousie hiye degedamabeede tobou. Dia die bimai kou sudoye, diame tofousogo tofolou ile mei. Bimai kene tofousogo dalale mei. Dia Godikou damaleyodeibasi Godiha bi bolou bolou, dia hohog degele sagaj ke diamokou nele.

¹⁸ Nage diamokou be, o sasaj dogou guo, midihog bolofei milou gaba, bi mei o sasaj kediamokou solou do nemabeede tobou. ¹⁹ Dia sa sibige kuokou ge kege degeibabe, diame hebe bolodo, diou habage molou ke kefele ili. Kegeibasi, dia fi gehe malaaba, tofousogo tofolou ile.

Timotihā e dabai ke you defeido dia dalayedei

²⁰ Timoti, Godiha namokou kou nei keme nou defeido dia dala. Ta daga daga, Godiha tagale sagaj mei keme olou fei tobekou mugu. Oe tewe o kediana tayodema, tae biya idi kene na duda, ahu dege dala.

²¹ Damaleyodei o ilo kelene ogou gai ta kegei ke dulo-mou ke sesele iligi, Yesukou damaleyodei ke tou fogou dalagua.

Godiha habagugueibe nibou de dalale.

2 Timoti

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

O Timoti ɛme Polbōu de dabai degedi o. Polhā sa Romkōu didiḡ mosōdu duwoli tolo hafeĭ degeimōu, ɛ kuguo kōu nalāma o takōu neĭmōu malā ile, Timotikōu kuhe neĭ.

Polhā nalāĭ kahā sibigebe kōu gue, Timotihā ɛ damaleyodei ke tatabai degeba, Yesuhā tā hehegiedi ke tōu fogōu dayedemamōu kuhe nalāĭ. Ɛ Godihā tā defeĭdo seseligi, obe ɛmokōu hagi neĭbane, t̄abōu meiyode tobōu yedei.

Haba tabe, Timotihage ogōu gai egeibe hobōu dudayedei. Polhā yōu ɛ midihonōu seseyedei. Kuguo 2 Timoti kōumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu feĭ dala.

Timotibe dabai neḡdo dege degeligi, damalḡdo Godihā dabai degedi o degeyedei

(Tā Hiye 1–4)

1 Ame Pol, Yesu Kelesuhā tā-bolofeĭ-malā-siadi-o. Godi yōu tagaiya ke ɛme obe Yesu Kelesukōu damaleyodemaba tofousogo tofousogo tofolōu kahā tā malā siadi o degeyedema makai.

² Timoti, nāme mā dihi, ɛ nāmokōu hohō degeimōu, kuguo kōu nāmokōu kuhe nalāma nelĭ. Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nāmokōu solōu do dege, habagugueguba, nā bologuḡdo dalale.

Di tā uwo bolofeĭ ke tobolōu be hobōu guḡ degedame

³ Mā kōu guai o kediā Godihā dabai degele idi sagāĭ kenōu tefele ɛne degeli. A dabai degemōu iligibe, mā duledune bolonōu daladade tawali. A Godikōu bolofeyodemā, ɛ nā dogōu guyadomōu, agalibōu hu-liamebōu de diho bagā tobōu di. ⁴ A nā fogōu imōu, nā mā sihou gosoumōu dugu ke tawalemōu be, haba nā dugulo sagāĭ degeli, nā duguoba, hohō degelamōu. ⁵ Ne fimāĭbe sūdo mei, ɛge nāme Yesu Kelesukōu damaleyodei ke kōu tobolōu imōu du. Ne abōu Lois-bōu, ne adiōu Yunisbōu dilie damaleyodele i sagāĭ kenōu tefei, nāne damaleyodei ke ɛ tewe. ⁶ A nā tawayadomōu tobolōu be, afu, ɛ nāmokōu dobogōu dogoguo diho bagā tobou kelege, Godihā nāmokōu ɛ nelḡ ke solōu do neĭ keme totōu degedayedemamōu kuhe tobolōu. Godihā nāmokōu ɛ nelḡ ke neĭ kahā degemōu, nā ɛ neleya ke dabai defeĭdo dege. ⁷ Duo Bolofeĭ, Godihā dimokōu neĭ keme di guḡ degemabodomōu nelĭ mei, haba di neḡdo degeba, o sasāĭ diamokōu solōu do degeba, diyōu di midihō ke defeĭdo dia dalamabodomōu kuhe neĭ.

⁸ Kegei degemōu, nāge di Hiye Ohā degedi kahā tā ke o sasāĭ kediamokōu hehegilebe, guḡ degeda. Haba ɛme ɛ dabai degedi o kahā degemōu kuhe didiḡ degei kokōu ne nā guḡ degeda. Nā Godihā nelḡ ke malāba, ɛbōu de dogōu guo hagi hebeleba tā uwo bolofeĭ ke tobōu me. ⁹ Godihā di mamolōuyode tobou, dibe yōu ɛ bi degelamōu. Ɛge di midihō bolḡdo milolōu ke duguomōu makali mei. Yōunōu tagalemōu, di mamōu lamōu kuhe makai, di solōu do degemōu. Damalḡdo, afudo, ɛ bi ta milōu li mei kelegebe, ɛ Yesu Kelesuhā di habagugueyede tobou. ¹⁰ Godihā kege kōu tobōu mamōu dalali, habage di mamolōu o ke kuhe tamā degei. Ɛme Yesu Kelesu. Ɛ hagua, todi ke makoma mei degei. Tā uwo bolofeĭ ɛ tobōu di ke ɛ dimokōu hehegieibe, dine tofigile ile mei, tofousogo tofousogo tofolōu ileyode tobou.

¹¹ Godihage ɛme tā uwo bolofeĭ ke malā hehegiemōu siyadomōu kuhe makai. ¹² Kegei kahā degemōu, ɛme hagi hiyedo duguo dalaye, † kenōu si ɛ sidifi degeiyo mei. O ɛ ɛmokōu damaleyodei keme ɛge kōu tewe. A tewe, dabai ɛ amokōu neĭ keme yōu bologuḡdo dia dalaba ibe deba, uwage sawisieĭ ke kuhe tamā degele.

¹³ Nā o sasāĭ kediamokōu hehegilebe, Yesu Kelesukōu damaleyodemā, ɛmokōu hohō degeba, doḡdo tā, ɛ tobōu mōu nā kōu dudi sagāĭ kenōu tefele hehegie tobolōu dala. ¹⁴ Duo Bolofeĭ di duledu dala, ɛ neleya ke nāge bi Godihā nāmokōu neĭ keme defeĭdo dia dala.

¹⁵ Sa Esia o olōu feĭ kediabōu, haba o Figelus dilie o Hermogenes diliebōu, diḡ olōu feĭ ɛ tōu fogōu fogōu yai keme nā kōu tewe.

¹⁶ Age Hiye Ohā o Onesiforusbōu ɛ sosōu bōu di-amokōu solōu do degele ke tagali, ɛ amokōu dedeĭ sasagiei kahā degemōu. Ɛge didiḡ mosokōu ɛ dugu hagualebe ta guḡ degediyo mei. ¹⁷ Damalḡdo, ɛge sa Rom kuokōu hagua fele, ɛ dugulamōu hiyedo kolugi

† Pol ɛme didiḡ degei dalali, kuguo kōu kuhe nalāĭ.

kuhe dugu. ¹⁸ A tagalibe, Hiye Ohage uwage sawisie kelegebe, emokou solou do degeyedili. Yobe na tewe, a sa Efesuskou delei kelegene, e a kou dogou guo delei kaha degemou.

Timoti eme Yesu Kelesuha ami o bolodo dalayedei

2 Ma dihi, na neledo dege tafala, Yesu Kelesuha na habaguguegu kaha degemou. ² Godiha ta, a o sudo kediamokou hehegie tobou mou nane dudi keme na kegenou fimaj doudo dege o kediamokou hehegie tobou ba, diane o ilo kediamokou kuhe hehegie tobolou.

³ Na hagi dugubabe, na Yesu Kelesuha ami o bolofei kenou tefele tafalali, eibou de hagi ke hebeleba dabai degemou ime. ⁴ Ami o kediage dabai tabou de degele idiyoi mei, ami dabainou degele idi, die hiye oha hoho degeyadomou. ⁵ Nebe, o tae ebukou foukua ile foloba, hebe bolodo molouye. Kenou si foukuayediliya ke i ho fogou babe, hebe bolodo keme e ta molou mei. ⁶ Hebe hai obou taha dabai hiyedo degeleba, e hebe hai bologuado dia dalali suwi degeibabe, nale segei keme youbukou mouba, o ilo kelebe habage moyedei. ⁷ A ke tobou kokou na defeido fimoubabe, Hiye Oha degeiye, na ta kaha sibige ke olou feido tawale.

⁸ Na Yesu Kelesube totou degeda. Eme hiye o Devitha huti. E tolo imou, Godiha haguagi kaha ta uwo bolofei ke a tobou di. ⁹ A ta ke hehegie tobou di kaha degemou, a hagi hiyedo dugulugi, midihog kasagai milou di o bagama, didio mosodu duwo kuhe. Kenou si Godiha tabe didio degeli mei. ¹⁰ Kegemou, a hagi ke gogogulube, o sasaj Godiha makai kedia dogou gulamou degeli. Diane Yesu Kelesuha mamouba, you e hoho kokou tofousogo tofousogo tofou mabadomou.

¹¹ Ta koume damaledo ta, Di Yesubou de tofigiei debabe, haba gehe dege ebou de tofolou ile.

¹² Di hagi haguba mou duguo fofoguemou ibabe, di ebou de hiye o degema, sa sa olou fei dia dalaguale.

Dige eme tewe meiyode tobolou ibabe, ege dine tewe meiyode tobolou.

¹³ Di damaledo kou degeleyodei ke dege ho fogou mou be, enou si you kou degeleyodei keme damaledo degedi.

Yobe, e you e fimaj ta bohou diyo mei kaha degemou.

Timoti eme dabai neledo dege degeligi, damaledo Godiha dabai degedi o degeyedei

¹⁴ Na o sasaj kediamokou Godiha ta hehegie tobolou be, ta a namokou nalolu koune hehegie tobou. Godiha dihile kokou na diamokou egele tobolou be, ta sibige mei ta tobolou ba tae biyadamabeede. Ta kegei kaha o ta dogou gulo sagaj mei, damaleyodei kenou makodi.

¹⁵ Na Godiha dabai degelebe, midihog doudo kenou milou laba dege de, Godiha bolodoyode tobou yadeba. Na damaledo ta ke hehegie tobolou be, bologuonou do hehegie tobou de, na Godiha dihile sidifi

degeiye deba. ¹⁶ Ta kagei kagei, Godiha tagali mei keme na tobekou mugu. Yobe, ta kegegai kaha degeiyege o sasaj kediamme Godi tou fogou fogou yolugi, ahudo degeli kaha degemou. ¹⁷ Ta kasagai dia hehegie tobolou idi keme kolo kai do kaha hu tabalemou, tou olou fei makodi ke sagaj. O Himeneus dilie o Filetus dilieba ta kasagai kegei kenou hehegiele idi.

¹⁸ Dilie damaledo ta ke tou fogou mou, ogou gai egei kou gue tobolou idi, Godihage tofigiei o sasaj kediamme kou haguagima mei degeiyode tobolou idi kaha o sasaj ilo kedia damaleyodei ke makolo ili.

¹⁹ Kenou si Godiha e moso kaha moutibe kou fofoguema mei degei. Mouti kokou be kou gue nalaj dala,

Hiye Ohage you e o sasajbe olou fei you kou tewe.

Namba 16:5

Nalaj tabe kuhe,

O koyoha Godiha hu hebele fogubabe, ege midihog doudo mei keme tobekou muguyedei.

²⁰ Moso hiye kodu mekei sudo ke dalaguabe, sele igi golbou, silvabou deye milou gaiyenou dalagua mei. Haba hebebou, mihbou deye milou gaine dalagua. Ilo kelebe bolodo, yoti kelege nale sama nalaj idi. Haba ilo kelebe sibigibou, kokou be nale sadiyo mei. ²¹ Nebe, o koyoha midihog kasagai olou fei tobekou muguoba, e duledu sibigi olou fei ke igisema mei degeibabe, eme mekei bolodo ke sa degei, moso obou kaha bi bolodo. Hiye Oha emokou dabai nele, you e dabai bolodo ke degeyadeba.

²² Nage midihog kasagai, o gisiai kedia milou ga idi keme tobekou muguoba, midihog doudo kenou sesele i. Godikou damaleyodema, o sasaj tagaleba, amafeinou dala. O sasaj, Hiye Oha hu hebele fogulo idi kedia degele idi sagaj kenou tefele nane kege dege. Diame die duledube sibigi ta dala mei. ²³ O totou degele i kedia ta kasagai tobolou idi keme na hobou duda, nane diabou de tae biyeiye deba. Ta dia tobolou idi keme sibige meido. ²⁴ Hiye Oha dabai degedi oyege o ilo kelebou de tae biyada, o olou fei kediamokou midihog bolofeinou hehegie de. Haba o tae midihog kasagai namokou milou babe, na hobou gofou degeda, Godiha tanou bologuado hehegie de. ²⁵ O ta dudiyo mei kediamokou be, nage amafei hehegiemou i. Kegeibasi, Godiha degeiye, die fi bohoulou ba, damaledo tadade tawale ile sa degei. ²⁶ O kegele i kediamme Tamaha tou dalagua, you tagali sagaj kenou degemabadomou. Damaledo ta ke duloba, fi bohou basi, Tamaha salemaye tou dala ke tou fogou ba kama fosigile.

Uwage sabiyamou ile kelegebe, o sasaj sudo midihog kasagai milou ga ile

3 Na kounou tawa, uwage sabiyamou ile kelegebe, hagi hiyedo dugumou ile. ² Hagi keme, o sasajye midihog kasagai hiyedo milou ga ile, yousienou tagadi midihog, sele tagadi midihog, you e hu hiye degemou, enou si tewe oyodedi midihog, o sasaj huyafei degedi midihog, aye adiou ta dudiyo mei midihog, bolofeyode

tobou diyo mei midihō, Godihā midihō dafa idi midihō kegele i olou feido. ³ Diā o sasaj tagale ile mei. O tae diāmokou hagi nejbabe, diage ta gebe meiyodele ile mei. Midihō diā milou ga ilebe, tobe tobou di midihō, tou e tagadi midihō kasagai ke akogudiyo mei midihō, o wodi midihō. Midihō bolō ke ta tagale ile mei. ⁴ Yogo ho o kediāmokou sesegudi midihō, totonou gofou degedi midihō, esi bolodade tawadi midihō kenou milou ga ile. Kegele iligibe, Godi tagale ile mei, sa sibige o sasaiye degedi midihō kokou nou hoho degele ile. ⁵ Mogouyenou Godihā midihō milolou yode tobolou ile, kenou si Godihā dedei ke diā ta tawale ile mei. Na o kegele i kediabou de siada.

⁶ O kegele i kedia moso ta moso ta amafei ya fologa ogou ga tobou mou be, sasaj totou degele i kediage die ta dulomou sesele idi. Yobe, sasaj kegele i kediame midihō kasagai milou gai kahā hagi hiyedo dege dalaguali, midihō kagei kagei, sibige mei kenou tagale idi. ⁷ Sasaj kediage ta gehē gehē kenou tawalamou degele iligibe, damaledo ta keme ta tawale idiyō mei. ⁸ Afu kelege, o Janes dilie o Jambres dilie Moses akogu † sagaj kenou tefei, ogou gai egei tobou di o kediāne ta damaledo ke akogulo idi. O kegele i kediame totou degele inou. Godihā die damaleyodei ke tefele dugube, diā olou fei mihokou fiyasigeimou dugu.

⁹ Ogou gai egei kamahage, sa sa olou fei tefele sagaj mei. Yobe, o sasaiyege ogou gai egei tobolou idi o kedia tabe totou degei tadade tawale ile kahā degemou. Afu o sasaiye o bolou dilie ta totou degei ta ke tobolou imou dulo tawale i sagaj kegenou tawale ile.

Timotihage Godihā tabe neledo dege tou yedei

¹⁰ Nanou si ta a hehegiedi keme kou tewe. Midihō olou fei a milou gadi kene na kou tewe. A degelamou degeli kebou, a damaleyodei kebou, dabai degele dafadiyo mei kebou, a o sasaj tagadi kebou olou feibe na kou tewe. A hagi mou duguo fogou di kene na kou tewe. ¹¹ Sa Antiokbou, sa Aikoniambou, sa Listrabou kele tie o kedia a makolamou degele i. †† Hagi hiyedo a dugumou haguei olou fei keme na kou tewe. Kenou si Hiye Ohā a dogou gumou, a teli mei dala kuhe. ¹² Damaledo, o Yesu Kelesubou de dalali, Godihā midihō ke milou goumou be, o keme oe makolamou degele idi. ¹³ O midihō doudo mei milou ga idi obou, ogou gai egei tobolou idi obou olou fei kedia midihō diā milolou idi keme hiyedo degeli. Diā omokou ogou ga tobolou imou be, haba obene diāmokou ogou ga tobolou idi.

¹⁴ Nanou si, ta na dulomou damaleyodei keme defeido tolou dala, na hehegiedi o eibe nou kou tewe kahā degemou. ¹⁵ Ta Godihā kuguokou nalaga i keme name dihi huyadefei kelege yoma tawagamou hagulugi, ifi na tewe, name Yesu Kelesukou damaleyodei kahā degemou, Godihā na mamolou. ¹⁶ Duo Bolofeiha degeiye, Godihā ta, kuguokou dala olou fei ke o kedia kuhe nalaga i. Godihā kuguo kahā dabaibe kou gue, o sasaj hehegedibou, midihō kasagai ke doususudibou,

egele tobou dibou, haba doudo midihō olou fei ke hehegie tobou dibou de. ¹⁷ Kegei degemou, Godihā ta kahā degeiye, you e dabai degele idi o di midihō bolodo olou fei ke defeido tolou ba, dabai bolodo olou fei ke kuhe degega ile.

Timotihage Godihā tabe neledo dege hehegieyedei

⁴ Yesu Kelesuhā haguaba, sa sibige kou wolou dalali, o sasaj teli mei sosou dalaguabou, tofigieibou de ta sale. Kegei kahā degemou, age Godibou Yesu Kelesubou dilie dihile kokou a namokou neledo dege tobolou kuhe. ² Nage Godihā tabe o egei duyo meibou, egei dulo hoho degeli obou kediāmokou defeido hehegie tobou. Na hehegie tobolou be, midihō kasagai milou ga idi ke doususuloba, dedei sasagie tobou de. Na dabai degelebe hobou dafada. Godihā ta defeido hehegie tobolou dala. ³ Damaledo, habagebe, o sasaj kedia Godihā ta doudo ke dulobe dafa ile. Ta diou tagali sagaj kenou dulaba, diā hehegiedi o sūdo haguissouba haguasie, sa sibige ta gehē gehē ke hehegieiba dulo ile. ⁴ Diā ta damaledo ke tobekou muguoba, ta sibige mei kenou dulo sagaj degele ile. ⁵ Nanou si defeido fimaba, fi gofoude dege dabai dege. Hagi dugubabe, dafada. Ta uwo bolofei ke damaleyodili mei o sasaj kediāmokou hehegie. Damaledo, dabai olou fei Godihā namokou tobolou keme dege.

Pol e tolo hafei degei

⁶ A namokou Godihā dabai defeido degeyede tobolou kahā yobe kou gue, ame tolo iladi. Ame Godikou tigi kolo huei gofoude ke sou gudi † sagaj kenou tefele, ma kafei kege sou guba, a fogou ile. ⁷ O tae ebukou foukua ile folodi sagaj kenou tefei, ane abukou tofou mou hagulugi felei, a Yesu Kelesukou damaleyodeibe tou fogou li mei dala kuhe. ⁸ Kegemou, uwage sawisiale kelege, hebe bolodo a molou dala keme Hiye Ohā amokou neleba tobolou, age name doudo o dalamou duguyodele. Ta sai fidi o doudo kahā amokou ke tobolou kegenou be, haba o olou fei e haguale ke dia dalaguadi kediāmokou ne kegenou tobolou.

Timoti e Polkou toto haguayedei

⁹ Na amokou toto haguababa dege. ¹⁰ Yobe, o Demashā a tou fogou, sa Tesalonaikakou fogou i, eme sa sibige kumaha midihō kenou tagali kahā degemou. O Kresens ene sa Galesiakou fogou imou, Taitusne sa Dalmesiakou imou dei. ¹¹ Lukhanou si abou de dala. Na Makne wolou hagua, yobe esi a dogou guo Godihā dabai degele sagaj kahā degemou. ¹² A o Tikikus tobou mou sa Efesuskou i.

¹³ Na hagulugi, sa Troaskou feleba ma yukuei sasadu, o Karpushā mosokou fogou ke malaba kuhe hagua. Ma kugune mouma hagua. Ilo kelebe wai sip-

† Kisim Bek 7:22, 9:11 †† Dabai 13:14–14:20

‡ Namba 28:7

sip kolo kokou nalaḡai keṇe moḡuma hagua. Totou degeda.

¹⁴ Sele igi kopa dabai degedi o Aleksanderha amokou midihḡ kasagai hiyedo milou kahḡ degemou, Hiye Ohḡ emokou hebe kasagai ke nele. ¹⁵ O kokou be nane nou tawaibou, e gofou degemou, ta da hehegiedi ke akogu kahḡ degemou.

¹⁶ A ta sai kokou yoma ta tobou kelegebe, ame masofei delei, o tahḡ ta a dogou guo ta tobou li mei. O olou fei a tou fogou yai. Godihage keme mou duguo fogou babe bolḡ. ¹⁷ Kenou si Hiye Ohḡ abou de dogou guo tafalali, amokou dedei sasagiei, a e ta olou fei ke tobou ba, sa sa o sasai kedihḡ dumabadomou. Hiye Ohḡ a dogou gumou, ame fuse hiyedo laionye ta woumou teli mei dala kuhḡ. ¹⁸ Midihḡ kasagai milou ga

idi o kedihḡ a walaba degeibabe, Hiye Ohḡ a dogou guo malḡ ile hebenitou wolou dalale. Di emokou hohobolou nou dalame. Damaledo.

¹⁹ Na Prisila dilie, e ma Akwila diliebou, Onesiforushḡ sosou bou diamokou agali bolofeyode tobou. ²⁰ O Erastusbe sa Korinkou nou kege delei. O Trofimus eme sa Miletuskou do tilamou a kuhe fogou haguei. ²¹ Na toto hualaba dege, kuliobou wi hiyedobou haguaba na akoguye deba.

O Yubulusbou, o Pudensbou, o Linusbou, sasai Klodibou, damaleyodele i o sasai bou dia namokou agali bolofeyode tobou ili kuhḡ.

²² Hiye Ohḡ nabou de dalale. E habagugueibe nibou de dalale.

Taitus

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

O Taitus ɛme Juda o mei, sa ta o, ɛme Yesu Kelesukōu damaleyodema, Polbōu de dabai degemōu siadi. Polhā ɛmokōu kuguo kōu nalāma neĭ kelegebe, ɛme tō tibi sa Kritkōu damaleyodei o sasāi wolōu delei.

Sa Krit o sasāi kedīame midihō bolōdo ta milōu gadiyo mei kahā degemōu, Polhā Taituskōu, sosikōu widio o kolugi maka degegayede tobou. Haba tabe, odobōu, sobōu debōu, o gisiaibōu, dabai degele idi o sasāibōu olōu feĭ kedīame midihō bolōnōu milōu gamabeedema hehegie tobōu yedei.

Polhā Taituskōu nalāma neĭ kahā sibige sagāi kenōu be o Timotikōu ne nalāma neĭ.

Dabai kuguokōu be, hū Taitusbe ta dala mei. Tewe o ilo kelege o Sailas ɛ hūbe bolōu, tabe Sailas, tabe Taitus sa degei tawale ili. Kegei degemōu, di o Sailas ɛ dabai degedi, Dabai kuguokōu husōudibe keme Taitus ɛ degedi-nōu, kenōu si dige keme defeĭdo ta tawale iyo mei.

Kuguo Taitus kōumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu feĭ dala.

Taitushā tō tibi sa Krit tie o sasāi kedīa damaleyodei ke dedeĭ sasagieba dōu-susuyedei

(Tā Hiye 1–3)

1 Ame Pol, Godihā dabai degedi o, Yesu Kelesuhā tā-bolofeĭ-malā-siadi-o. ɛ tobōu mōu, ā sa sa siadibe, o sasāi, Godi yōu makai kedīa damaleyodei ke dedeĭ sasagieba, Godihā tā damalēdo ke hehegieiba, o sasāi kedīame tawaleba, Godihā midihōnōu milōu mabandomōu. ² O koyohā damaleyodema, nelēdo dege dalali, damalēdo tā ke tawaiibabe, o keme tofousogo tofousogo tofolōu kene dia dala. Sa sibige kōu milōu li mei kelege, Godihā yōu ɛ o sasāibe tofousogo tofousogo tofolōu yodema makai. Da kōu tewe, Godihāge ogōu ga tobōu diyo meido. ³ Kegemōu, sawisieĭ yōu kōu makai kelegebe, da Mamōu O Godihā tobōu mōu, ā ile, ɛ tā ke hehegie tobōu mōu, ɛ tā tamā dege dala kuhē.

⁴ A mā kuguo kōu nalāma, Taitus nāmokōu nelĭ kuhē. Nāme mā dihiyodili, da fĭ tanōu dege dalali damaleyodei kahā degemōu. Aye Godibōu, da Mamōu Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nāmokōu habagugueguba, nā bologuādo dalayadomōu.

Taitus nā sosikōu widio o bolōdo ilo kele maka

⁵ Age nāme tō tibi sa Kritkōu dalamōu tōu fogōu il-amōu, nā da dabai degema mei degeligi, sa sa olōu feĭya ke, ā afu kōu tobou sagāi kege, sosikōu widio o kama maka degega iyedei. ⁶ Sosikōu widio oyege midihō dōudonōu milōu, o sasāiyege ɛ midihō kasagāi ta milōu ba dugulo iye. ɛme sasāi tanōu feĭ huyede. ɛ

sisigo diāne olōu feĭ damaleyodemabeede. Diā midihō kasagāi ta milōu ga iligi, aye adīōu dilie tā ta tobekōu mugudama. ⁷ Godihānōu o ta tobōu mōu ile, damaleyodei o sasāi wolōu daladi kahā degemōu, o keme midihō dōudonōu milōu, o sasāiyege ɛ midihō kasagāi ta milōu ba dugulo iye deba. ɛ yōu ɛ fimāiya kenōu degeleba toto gofōu degedayede. Tigi kolo huēĭ gofōudo ke nāda, fĭ totōu degeiye deba. Gofōu degeba, biyadayede. Sele hiyedo molōu tagadayede.

⁸ Bolofeĭbe kōu gue, o tae ɛ mosokōu hagubabe, feleyedemaba, hohō degeyede. Midihō bolō milōu di kenōu tagayede. Yōu ɛ tōu e tagai sagāi kenōu degedayede. Godihā midihō bolofeĭ kenōu seseyede. Yōu ɛ fimāi keme defeĭdo dia dalayede. ⁹ Damalēdo tā ā hehegiedi kenōu dulo seseyede. Kege degeleba, ɛ damalēdo tānōu omokōu hehegie tobolōu ba dedeĭ sasagieyede. Haba o ile kele ɛ tā ke dulo i ho fogōu ba, tā gehē gehē tobōu babe, ɛge die tā ke dōsusuloyode.

Tō tibi sa Kritkōu be o sasāi kedīa damaleyodei ke makodi o sūdo deleigui

¹⁰ Nā damaleyodei o sasāi wolōu daladi o maka degega i. Yobe, sa Kritkōu be, Godikōu damaleyodei o sūdo kōu dalaguaye, kenōu si diā defeĭdo dulo sesediyo mei. Diā tāenōu tobolōu mōu, ogōu gai tānōu tobolōu ili. O kegele i sūdo kedīame Juda o kedīa kolo diafigile idi midihō kene sesele idi. ¹¹ Diā tā hehegedamabeedei keme diā sele molōu tagamōu hehegile idi. O sūdo, die sosōu bōu olōu feĭ kedīame ogōu gai tā ke dulo sesele iligi, mihikōu fiyasigili. Nāge o kedīa ogōu gai tā ke hehegie tobolōu ili ke fogōu

† kolo diafigile idi midihō - Nā kuguo Galesia 2:3 kahā tawale tā ke duguoba, haba Galesia 6:15 kene dugu.

mabeedema sima tobou. ¹² Tewe hiye o, die sa Krit tie o tanou taha kou gue tobou,

Sa Krit o kediame ogou gai ta tobolou idi o. Gofou degedi midihō, si soye dege kege gofou hiyedo degele idi. Dabai ta degele idiyo mei. Nale hiyendonou nala idiyode tobou.

¹³ O kaha toboube damaledo. Kegei degemou, nage sa Krit tie o sasai kediamekou ta gofou dege egele tobou, Godiha ta damaledo kenou dulo seseleba damaleyodemabeede. ¹⁴ Kegelig, diame Juda o ei kou guai o kedia tabou, kuolou ta kagei kagei kebou de duye domou. Ta kegei ke hehegie tobou di o kediage damaledo ta keme tobekou muguomou kuhe ogou ga idi.

¹⁵ O ta Godiha dihile kokou sibigibou mei debabe, nale ta kuolou degele mei. Nale sibigibou mei, olou fei bolou, nalenu. Damaleyodili mei o kahanou si, Godiha dihile kokou midihō degei ke milou ba, bi olou fei sibigibou dalaba, you e fibou, e duledubou de sibigibou dala kaha degemou. ¹⁶ Ogou gai egei o kedia tobou dibe, eibe Godi kou teweyode tobolou idiyē, kenou si midihō dia milou golu kokou ge di duguo tawalibe, diame Godi tobekou mugulo i odade tawale ili. Kasagai hiyedo, diame o bolou mei, ta dudiyo mei o. Diame midihō bolou ta milolou sagai mei.

Odo sobou de kediage Godiha tagale sagai kenou degema

2 Nage o sasai kediamekou be Godiha ta damaledo kenou hehegie, dia dulo sesemabeedema. ² Na Godiha ta hehegiligibe, kou gue tobou, odo diame, fi totou degedi tigi kolo huei gofou do ke nadamabeede. Amafei dalaguali, midihō dou do kenou milou gama. Diou die tou e tagai sagai kenou degedamabeede. Diame Godiha ta damaledo kenou dulo sesele iligi, omokou solou do degeba, neledo dege dalamabeede.

³ Nebe kenou tefele, sobou de kediame Godiha tagale sagai kenou degele dalamabeede. Tobe tobou damabeede. Fi totou degedi tigi kolo huei gofou do nadamabeede. Midihō bolou kenou hehegiemabeede.

⁴ Kegei degemou, sobou de kediage sasaido ilo kedia die mabou die sisigobou keme solou do degemabeedema hehegie tobou mabeede tobou.

⁵ Kegelig, diou die tou e tagai sagai kenou degeleba, Godiha dihile kokou sibigi ta deleiye deba. Die mabou sisigobou olou fei dia dalali, midihō bolofeinou diamekou milou gamabeede. Die maha ta ke dulo sesemabeede. Kege degeibasi, Godiha tabe oe susuga tobolou sagai dugulo mei.

O gisiai kediage Taitusha midihō bolou milou gouba ke duguo sesema

⁶ Nebe kenou tefele, na o gisiai kediamekou hehegilebe, diame diou die tou e tagai sagai kenou degedamabeede. ⁷ Na kagei kagei ta degelababe, midihō bolonou milou, o gisiai kedia duguo sesemabeedema. Na Godiha ta hehegie tobolou gibe, ogou gai ta kasagai dege tobolou ba yada. Godiha ta

bologuado hehegie tobou de. ⁸ Na ta damaledo kenou hehegie tobou basi, ho oe namokou ta tobolou mei. Damaledo, na ta dou donou tobou babe, damaleyodili mei o kedia ta gofou dege sima tobolou mei, dia sidifi degele ile.

Dabai degele idi o kedia die boseha ta dulo sesema

⁹ Nage Godiha tabe kou gue hehegie tobou, dabai degele idi o kediage die boseha tobolou be defeido dulo sesemabeede, die boseha duguo tagayedema. Kegelig, dia gofou dege die boseha ta ke sima tobouye domou. ¹⁰ Die bose dia bimai ke hiyou mou damabeede. Hiyou mou ho fogou basi, bose kediage diame hiyou mou diyo mei o sasaidade tawale, di Mamou O Godiha ta, di hehegiēdi keme ta bolododade tawale ile.

Dige Godiha midihō kenou milou gaba, Kelesuha haguale sawisie kenou dia dalaguame

¹¹ Di tewe, Godihage o sasai olou fei kedia habagugueimou, e solou do degedi midihō ke kuhe tama degei. Solou do degedi midihō kokou ge di tawalibe, Godihage o sasai olou feibe sasale mamolounou dadele ili. ¹² Godiha di habaguguemou, e mamou di midihō ke dimokou hegili kaha, di e tobekou mugudi midihobou, sa sibige kou tagadi midihō kasagibou olou fei keme tou fogou mabadomou kuhe hegili. Damaledo, dibe sa sibige koumaha o sasibou de suluguadiye, kenou si Godiha di habagugueiba, di tou e tagai sagai kenou degeiye domou, you e midihō ke milou gamabadomou kuhe hegili. ¹³ Kege hehegiemou suluguali, di Mamou O Yesu Kelesukou damaleyodema, e hohō hiyodobou de haguale ke dia dalagua. Eme di Hiye O Godi. ¹⁴ E di dowoye tolo i, di mamalaba, di Godiha ta dulo idiyo mei kaha hebe keme igiseiba, dibe you e o sasai, sibigibou mei degeba, gehenu dalaguali, midihō bolodo milou gale kenou tagale imabadomou.

¹⁵ Ta, a kou le nalai ke defeido hehegie tobou. Godihage name ile e ta ke hehegiēyedei kaha degemou, na gue degeda, damaleyodele i o sasai kediamekou dedei sasagieba, egele tobou. Oe ne ta ke kasagiyodeibane hobou duguo fogou da.

Godiha dimokou midihō bolou ke hegi degemou, dige midihō bolou kenou milou me

3 Na Godiha ta hehegie tobolou gibe, o sasai diamekou kou gue tobou, nime gamani obou, die dabai degele idi obou olou fei kedia ta ke dulo seseleba, ama dalali, midihō olou fei bolou kenou milou laba degemabeede tobou. ² Susuga tobolou ba, tae biyadamabeede tobou. Amafei dalali, omokou niou sie huyafei degemabeede tobou.

³ Na tewe, afuge di olou feibe totou dege dalaguali, Godiha ta ke dulo sesele ili mei. Dibe Tamaha ogou gai kaha midihō kagei kagei ke milou ga idi. Damaledo, di tou e tagadi midihō kasagibou, gofou degedi midihō

hobôu, kona degedi midihobôu olôu fei ke milôu ga idi. Di diyôu sie yogokôu dafoumôu dafoumôu dele i.

⁴ Kênôu si, di Mamou O Godihã di solôu do dege-môu, midihô bolôdo ke dimokôu hegimôu tama degeimôu, ⁵ e di mamou. Di midihô bolofei milôu gadi kahã degemôu, e di kuhe mamôu li mei. Ege di solôu do degemôu kuhe mamou. E di bigi kahã degemôu, dibe dihi diê, e adiôu hã ebeledo malã felei ke sagã degema, Duo Bolofeiã degeiyenôu di gehê degei dalagua kuhê. ⁶ Duo Bolofei eme Godihã tobôu môu hagua, di wolôu dalamôu, neledô dege dalagua, di Mamou O Yesu Kelesu eme ebukôu haguei kahã dege-môu. ⁷ Kegemôu, Yesu Kelesuhã di habagugueimôu, di Godihã dihiê kokôu doundonôu dalaguali, fi tofousogo tofousogo tofolôu ke molôu ke dia dalagua. ⁸ Tã a nalã ke me dige damaledodade tawame.

Nã Godihã tã ke hehegilebe, a nalã kôume defeido tobôu. Damaledô, Godikôu damaleyodele i o sasã kediã midihô bolôdo keme defeido milôu gamabeede tobôu. Midihô keme o sasã dogôu gudi midihô bolôdo. ⁹ Kênôu si, kôu guai o kediã hÿbôu, Moseshã kuolôu tã kahã yobôu olôu fei kokôu tãe biyaba gegadamabeede tobôu. Tãe biyadi kamahãge di ta dogôu gudiyo mei, sibigê mei.

¹⁰ O tahã nime di egei dudi ke tôu fogôu ba, egei gehê dumabeedeibabe, nãge o kegei keme egele tobôu. Haba o kahã tã ke ta du ho fogôu babe, haba

egele tobôu. Haba egele tobou kene ta du ho fogôu babe, nãge o keme môu duguo fogôu. ¹¹ O kegei keme a defega sulu, midihô kasagã milôu môu sulugi e yôusie makolamôu degeli.

Polhã Taitusbe e dugu haguayedei

¹² A o Artemasbôu, o Tikikusbôu dilie tanôu ta tobôu ba namokôu ile foloubabe, nã hobôu mosoda, sa Nikopoliskôu amokôu toto hagua. Yobe, sa kulio dege-di kelegebe, ame kele dalali makai kahã. ¹³ Kuolôu yo du o Senas dilie, o Apolos dilie, sa takôu yalaba degele ibabe, nalebôu bibôu ali duo kilege mei degeiye deba, nãge diliebe defeido dogôu gu.

¹⁴ Da mogo diãme solôu do nedi midihô defeido milôu ba tawamabeedema hehegieme, o sasã ilo kele bi mei degeiye deba. Kegeligi, damaleyodele i o sasã kediã Godihã midihô milôu ho fogôu ba, die damaleyodei sibigê dege ho fogouye deba.

¹⁵ O sasã olôu fei, abôu de kôu le dalagua kediãge namokôu agali bolofeyode tobolôu ili. Ei mogo diã, Yesu Kelesukôu damaleyodele i, sa nã dala kele tie kediãmokôu agali bolofeyode tobôu.

Godihã habagugueibe ni olôu feibôu de dalale.

† Sa kelege, sa kulio degedi kelegebe, wibôu haguadi kahã, mosoleya sulugualebe hagã hiyedo. Kegei degemôu, Polhã Taitusbe toto kuhe haguayedei, wi hiyedoye e haguale ke akoguye domôu.

Filemon

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Polhā didiŋ mosokōu dalali, o Filemonkōu kuguo kōu kuhe nalāma neĭ. Filemonbe Kelesukōu damaleyodei o. Haba tabe, ɛme bose. ɛme bi sūdo dala. ɛ sabe Kolosi. Polhā kuguo kōu nalāibe, mōu yōuwa nalalĭ mei. Polhāge Filemonhā fisimōu dabai degedi o Onesimus, sa Romkōu kama fou kahā hagi ke doususulamōu kuhe nalāma neĭ.

Keme kōu gue, Onesimus ɛ Romkōu ile, Pol duguomōu, ɛ fĭ boholōu mōu, Hiye O Yesukōu damaleyodei. Dalamōu, habage Polhāge ɛme Filimonkōu boholōu mā iyede tobou. Kege tobōu mōu, Onesimushā boholōu mā ilamōu degeimōu, Polhā kuguo kōu malā iyedema nalāma neĭ. Kegeligĭ, Filimonhāge ɛ dabai degedi o, kōu kama fou kahā degeimōu hebe kasagaj ke neĭye domōu kuhe nalāma neĭ.

Kegemōu, Onesimushā kuguo nalaj kōu kuhe malā i.

Kuguo Filemon kōumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu feĭ dala.

O Filemonhā fisimōu dabai † degedi o ta kama fou. Sulugi, Kelesukōu damaleyodeimōu, Polhā tobōu mōu, ɛ bose Filemonkōu boholōu mā i

¹ Ame Pol. A Yesu Kelesuhā dabai degedi kahā degemōu, ɛme didiŋ degei dala. Da mogo, o Timoti, ele kuguo kōu Filemon namokōu nalāma nelĭ kuhe. Nāme ele mogodo, dibe dabai tanōu degele idi. ² Elebōu de dabai neleđo dege degedi o Arkipusbōu, sasajĭ Apiabōu, haba damaleyodele i o sasajĭ, ne mosokōu kefegulo idi olōu feĭ kediamokōu bōu de, Timoti ele agali bolofejyode tobolōu kuhe.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nĭmokōu habagugueiba, nĭme bologuādo dalamabadomōu.

O Filemonhā midihō bolonōu milōu di kahā, Pol ɛ hohō degei

⁴ Age mā Godikōu diho bagā tobolōu gibe, namokōu ne fimamōu, Godikōu bolofejyode tobōu di. ⁵ Yobe, a o sasajĭye tobolōu imōu dudibe, nāme Hiye O Yesukōu damaleyodema, Godihā o sasajĭ kediamokōu solōu do degediyode tobolōu imōu dudi kahā degeimōu. ⁶ Da mogo degema, Kelesukōu damaleyodemamōu, a Godikōu diho bagā tobolōu be, bi bolōdo, Kelesuhā dimokōu nedi ke nane tawayadomōu kuhe diho bagā tobolōu. ⁷ Mā mogo, nā Godihā o sasajĭ kediamokōu solōu do degedi kahāge a dedejĭ sagimōu, hohō dege dala. Yobe, nā degeiye, diāne hohō dege dalagua kahā degeimōu.

O Onesimus ɛ boholōu mā ile folouba, Filemonhā mogo dege wolōu dalayedei

⁸ A tagalibe, nāme midihō daga ta a Kelesuhā huya ke fisiba degeyede tobōu lamōu degeliye, ⁹ kenōu si dabe mogodo kahā degemōu, a amafejnōu tobōu ladi. Pol ɛme Yesu Kelesuhā dabai degemōu haguabe demōu, ifi dabai ke degedi kahā, ho o kediā a tolōu mōu didiŋ degei dala. ¹⁰ Didiŋ degei dalamōu, Onesimus ɛ hagua felejimōu, a Kelesukōu damaleyodei midihō ke emokōu hehegieimōu, ɛne damaleyodema dala kahā degeimōu, ɛme mā dihi degei. Mogo, nā mā dihi ɛ ile, namokōu foloubabe, nāge midihō bolōdo kenōu hegi. ¹¹ Damaleđo, afuge ɛme ne dabai bōu basianōu degediye, kenōu si ifi a dugulube, mā dabaibōu ne dabaibōu de bologuādo degelamōu degeimōu dugu-lu. ††

¹² Onesimus ɛme a tobōu mōu namokōu boholōu mā iladi kehe. Kenōu si mā fĭbe ebōu de dalaba ile. ¹³ Ame tā uwo bolofejĭ hehegiendi kahā dowoye didiŋ degei kahā degeimōu, age ɛme abōu de dalali, ne timōu malāba, a dogōu gulo ke tagali. ¹⁴ Kenōu si age nābukōu boloyode tobōu ba hobōu kuhe degelamōu. Age nā amokōu midihō bolō ta milōu yedema ta fisile tobolōu mei. Nōu tagaiya kenōu milōu ga.

¹⁵ Damaleđo, Onesimushā nā tōu fogōu ile, huyade-feĭ ahudo delei kahā yobe kōu gue, nā ɛ boholōu mōubabe, ɛ nābōu denōu dalale sã degei. ¹⁶ ɛme kōu ne fisimōu dabai degedi o keheye, kenōu si ɛme Hiye Okōu damaleyodema dala kahā degeimōu, nāge ɛme ne mogodo degeba dalama. ɛme mā mogo kōu degeiye, kenōu si ɛ ile, namokōu foloubabe, ɛme ne dabai degedi o bolōdo degeba, haba Hiye Okōu

† degedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimōu dabai mōu yōuwa degedi.

†† Grik taege, hu Onesimus kahā sibigebe, dabai bologuādo degediyodili.

damaleyodei kaḥa, naḡe ɛme ne mogodo degeba dalama.

¹⁷ Dabe mogodo kaḥa degemou, a namokou ile folouba na amokou hoho degele sagai kenou tefele, Onesimus e namokou ile foloubabe, nage emokou nebe kenou tefele hoho dege. ¹⁸ E namokou bou basia ta degei deba, haba ne bi ta ulu moy debane, kegei kaḥa dowo keme a namokou nele. ¹⁹ Pol age ta huyadefej koume mayou ma dobogouye nalolu kuhe. Onesimusha ne bi ta ulu moy debabe kaḥa dowo keme a namokou nele. Nane amokou bi ta ulu moy. Bi keme nou ne fi, kenou si age kegei kebou tobou lamou degeiyo mei. ²⁰ Mogo, a Hiye Oha huya ke nage a tagale sagai kenou degededili. Dabe Kelesukou damaleyodele i o kaḥa degeimou, nage a hoho degele sagai kenou dege.

²¹ A tewe, a namokou degededili keme nage degele kaḥa degeimou, a kuguo kou namokou nalolu kuhe. A

tewe, a na degededili koume na bologuado degele.

²² A ta haba ta dala. Ne mosokou be a tiale timou ta doususu. Yobe, ni diho baga tobou ba, Godiha duloba, a dogou guba, a nimokou ile, nibou de dalale kaḥa degeimou.

Polbou de dabai tanou degele idi o kedia Filemonkou agali bolofeyodele i

²³ O Epafra e namokou agali bolofeyode tobolou kuhe. Ene abou de didio degei dala, Yesu Kelesuha dabai degedi kaḥa degemou. ²⁴ Abou de dabai tanou degele idi o Makbou, Aristarkusbou, Demasbou, Lukbou diane olou fei namokou agali bolofeyode tobolou ili.

²⁵ Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale.

Hibru

Egei, O Tahā
Nalāma Neī

Tawale Tā

O tahā kuguo kōū nalāma, Juda o kediamokōū neī. Juda obiyei kediā hū tabe Hibru. O ilo kelege diāmokōū hagi neī kahā degeimōū, kuguo kōū kuhe nalāma neī, Yesukōū damaleyodei ke tōū fogouye domōū. O kuguo kōū nalāī kahā hū kēme di ta tewe mei. Tewe oyene tewe mei.

Kuguo Hibru kōūmahā tā sibige tanōū tanōū olōū feībe kuhe:

Tā Hiye 1–2

Yesuhage ɛsol o kediamē gaba feleido dala.

Tā Hiye 3:1–4:13

Yesuhā hū hiyedo kahage Moseshā hū hiye kēme gaba feleido dala.

Tā Hiye 4:14–10:39

Yesu ɛme hebenitōū be Godihā midihō ebele kahā mogōū du daladi hiye o degei dala.

Tā Hiye 11–13

Di Godikōū damaleyodemaba, neleḏo dege tafalaguame.

Yesuhage ɛsol o kediamē gaba feleido dala

(Tā Hiye 1–2)

Godihā ɛ Dihi tobōū mōū hagua, dimokōū hehegiei

¹ Afudo, Godihā tā ke di kōū guai o kediamokōū yoma hehegiemōū hagueibe, yōū habage-degele-duguo-tobōū di-o tanōū tanōū kediamokōū tobōū mōū diā kuhe hehegieimōū haguasiei. ² Ifisi, uwage sawisie ke hafeī degeimōū, Godihā yōū ɛ Dihi tobōū mōū hagua, dimokōū hehegiei. Afu, ɛ Dihi hagueli mei kelegebe, Godihā neleyenōū, ɛ Dihihā agudiobōū sa sibige kōūbōū de milōū goumōū, Godihage ɛme sa hiye kōūmahā bi olōū feī ke mōūyadomōū makai. ³ Godibe hohōnōū. ɛ Dihihage ɛ Ayehā hohō hiyedo ke dimokōū hohōguonōū dala. ɛme ɛ Ayenōū tefei dala. ɛ tabe nele hiyedo kahā degeimōū, bimāī olōū feī kēne neleḏo dege dalagua. Kegemōū, Dihi ɛ haguamōū, dibe Godihā dihīle kokōū dōūdo degemabadomōū, midihō kasagāī di milōū gadi kahā hebe ke ɛ igile muguomōū, ɛme hebenikōū folo, Hiye O Godihā dobogōū delekōū duwo.

Godihā Dihihage ɛsol o kediamē gaba feleido dala

⁴ Hū, Aye Godihā ɛ Dihikōū ti kēme hū hiyedo, ɛsol o kediā hū gabai dala. Nebe kenōū tefei, Godihā Dihi ɛme gaba folodo dalāmōū, ɛsol o kediamē ɛ hayedu

dalagua. ⁵ Damaleḏo, o tahā kuguokōū nalāībe, Godihā kōū gue tobou ke nalāī dala, Nāme mayōū mā Dihi. Ifibe ɛme ne Aye degei.

Buk Song 2:7

Haba ta toboube,

Ame ɛ Aye degeiba, ɛme mā Dihi degeleyodei.

2 Samuel 7:14

Godihage ɛsol o kediamokōū be tā kege ta tobōū li mei. ⁶ Haba tabe, Godihā ɛ Dihi Wolo ke tobōū mōū sa sibige kuokōū haguei kelegebe, Godihā kōū gue tobou,

Mā ɛsol o kediamē yubu sugulo fiya duwoli, ɛmokōū dihō bagā tobōū mabeedei.

Lo 32:43

⁷ Godihage ɛsol o kediamokōū be kōū gue tobolōū, A degeiye, mā ɛsol o kediamē mā neleyenōū wi бага suluguadi. †

Mā dabai degele idi o kediamē douye wobolōū sulugua sagāī degedi. ††

Buk Song 104:4

⁸ Kenōū si Godihage ɛ Dihikōū be kōū gue tobou, Nāme Godi, nā o sasāī wolōū daladibe, nōū kegenōū daladi.

Nā ne o sasāī wōū ma daladibe, midihō dōūdo kokōū nōū wōū ma daladi.

⁹ Nage tā dudiyo mei midihō kēme dafadi. Midihō dōūdo milōū gadi kenōū si nā hohō degedi.

Kegei kahā degemōū, ne Godi ā ne hū hiye folodo tiba, nāme hiyedo hohōbolōū dalayadomōū, ā ne widiokōū gusege hueī kuhe sōū gu. ‡

† *Wibōū, duobōū, fibōū kēme Grik tāgege tanōū feī 'pneuma'-yode tobōū di.* †† *Dabai 7:30 ‡ Juda o kediā diōū diā wolōū dalale hiye o*

Nā hohōbolōu be nogo diā hohōbolōu ke sagai mei, gaba folodo dalayodei.

Buk Song 45:6-7

¹⁰ Godihā haba e Dihikōu tobou, Nāme Hiye O. Yomogōu do, nā sa sibige kōu milōu gai kahā, sa sibige kōu neledo dege dala kuhe.

Agudio kehe, nōu ne dobogōuyenōu milōu gai. ¹¹ Sa sibigebōu, agudiobōu de makoma mei degele.

Nānōu si makolo mei, nāme nōu kegenōu dalale. Sa sibigebōu agudiobōu kōume yukuei kōu ye kagi fegema mei degedi kenōu tefele kagi fegema mei degele.

¹² Obe yukuei kai dile tigama mamōu, haba gehe kai sagai kenōu tefele, nā sa sibigebōu agudiobōu de bohōu gama, gehe degele.

Nānōu si bohōu mei. Nā dalalebe sadebebōu mei, nāme nōu kegenōu dalalayodei.

Buk Song 102:25-27

¹³ Tabe, Godihā e Dihikōu kōu gue tobou, Nā mā dobogōu delekōu duwo keme kegenōu ibe deba, habage a ne ho o kediā mōumaba, ne abogōu hayedu kefezuloyodei.

Buk Song 110:1

Godihāge e esol o kediamokōu be tā kege ta tobōu li mei. ¹⁴ Esol o kediamē ta tōu bōu mei, diame finōu. Diame Godihā dabai degedi o. Godihā tobōu mōu ya, Godi yōu mamōu lamōu degeli o sasai kediā dogōu gulo idi.

Godihā di mamōu keme sibige hiyedo

2 Godihā e Dihihā hube hiyedo folodo kahā degeimōu, tā di dumōu haguei ke defeido tolōu sesame, kegeligi di ke dohōu gouye. ² Afudo, Godihā e esol o kediā tobōu mōu ya, e kuolōu tā ke Moseskōu hehegieimōu, Mosesha o sasai kediamokōu ni defeido dulo sesemabeede tobou. [†] O Godihā tā ke gobolōu idi kediamē hebe kasagai malā idi, Godihā tā ke dulo idiyo mei kahā degeimōu. ³ Kegei kahā degemōu, Godihā di mamōube dabai hiyedo degei ke di tobekōu mugubabe, di midihō kasagai kahā hebe keme kage gabama ile? Gabale sagai meido.

Di mamōube dabai hiyedo degei, keme di Hiye O yōu yoma kōu gue tobou, a o sasai ni mamolōuyode tobōu mōu, o ilo kediā dulomōu, dimokōu be tā keme damaledo tayode tobolōu i. ⁴ Godihā e Dihihā tobōu mōu hagua, midihō gehe gehe milōu goumōu, o ilo kelege duguo tawale ibe, tā Godihā Dihihā e tobou keme damaledade tawale i. Haba tabe, Godihā e Duo Bolofei tobōu mōu hagua, damaleyodele i o sasai kediamokōu bi tanōu tanōu Godihā tagaiya ke solōu do dege fimōu i. Kege degei kahā degeimōu, Godihā e Dihihā tobou keme diā damaledade tawale i.

ebele maka degele idibe, gusege huei e widiletōu sōu gulo idi, e hu hebele fogulo ile kahā degemōu. † Juda o kediamē wa, Godihā tā keme esol o kediā Moseskōu hehegieiyade tawale iye, kenōu si kegeli meido. Nā kuguo Kisim Bek 19, 20 kokōu dugu. Godi yōunōu Moseskōu hehegie tobou.

Yesube di Hiye O tanōu fei, e di mamōu

⁵ Di tewe, sa gehe Godihā habage milolōu yodei keme ege esol o kediamokōu be ta dia dalamabeede tobōu li mei. ⁶ Godihā kuguo kodu o tahā kōu gue nalai dala,

O eibe kageiye, nā eimokōu fimā dala? Eibe mabōu sa degeiye, kenōu si nage ei bologuado dia dala kuhe.

⁷ Nā eibe milōu mōu be, eibe esol o kediā hayedu huyadefei dala demamōu, nā ei hu hebele fogumōu, ei hu hiyedo degei.

⁸ Nā bi olōu fei kefeguo, ei abogōu hayedu dogogu dalayodei.

Buk Song 8:4-6

Godihā bi olōu fei ke o kediā dihi kahā e abogōu hayedu dogogube, bi ta fogōu li mei. Ifisi dige bi olōu fei keme o kahā dia dalamōu duguyo mei. ⁹ Kenōu si di dugulube, Yesu eme hu hiyedo dalamōu dugulu. Eme esol o kediā hayedu huyadefei dala demamōu, Godihā e hu hebele fogumōu, e hu hiyedo degei, yobe e tolo i kahā degeimōu. Godihā habagugueimōu, Yesu e tolo i kahānōu be, e o sasai olōu fei di timōu ke kuhe moy.

¹⁰ Godihāge bi olōu feido milōu gai. Eme bimāi olōu fei kahā obōu. E tagalibe e sisigo sūdo hebenitōu fologaba, e hohō kahā duledu dalamabadomōu. E di mamolōu hiye o tobōu mōu migile, do hiyedo duguo tolo i. Tolo ilemōu, di kuhe mamōu. Midihō Godihā milou keme midihō bolodo. ¹¹ Yesuhā degeiye, Godihā o sasai dibe e biyodei kahā degeimōu, dibe Yesu ebōu de sosōu tanōu fei degei. E dibe e malā bobasi diayo-delebe ta gue degediyo mei. ¹² Yesuhā Godikōu kōu gue tobou,

A ne hu ke mā malā diābōu, mā bobasi diābōu kediamokōu tamā dege tobolōu. Diā kefema duwoguaba, a diē feileba, ne hu hebele foguba, diā dulo ileyodei.

Buk Song 22:22

¹³ Haba tobou, Age nā degegaleyode tobou keme degeiba dugulaba baha duwoloyodei.

Aisaia 8:17

Haba tabe, Ame kuhe. Godi ne sisigo, nōu amokōu nei kediamē abōu de dalaguayodei.

Aisaia 8:18

Yesuhā di dogōu gulamōu sa sibige o bagai

¹⁴ O sasai, Godihā Yesukōu makamāi kediamē sa sibige o kahā degeimōu, Yesu ene sa sibige o бага malā fele tolo i, todi kahā obōu o Tamā makoyadomōu. ¹⁵ Yobe, o sasai di sa sibige kuokōu daladibe, Tamāha degeiye, di tolo kokōu gue degele idi. Dibe didiyo degei sagai kenōu tefele dalaguadi. Kenōu si Yesuhā tolo ibe, di gue degedi kahā didiyo masai sagai ke tōu fogōu mabadomōu tolo i.

¹⁶ Damaledo, Yesuhā tolo ibe esol o kediā dogōu gulamōu mei. Abrahamhā huti kediā dogōu gulamōu kuhe tolo i. ¹⁷ Kegemōu, Yesu eme sa sibige o bagama,

Godihā dabai degele dalali, mogōu du daladi hiye o degei, † midihō kasagaj̄ o sasaj̄ kediā milolōu idi kaha hebe ke igile muguyadomōu. Solōu do hiyedo degeba, dabai kege degelebe, dafale sagaj̄ mei. ¹⁸ Tamahā Yesu tefeledugumōu, Yesu e hagi hiyedo dugu. Kegei kaha degemōu, o sasaj̄ Tamahā tefeledugubabe, Yesuhage diame dogōu gulonōu.

Yesuhā hū hiyedo kahage Moseshā hū hiye keme gaba feleido dala

(Tā Hiye 3:1-4:13)

Yesuhā hūbe hiyedo, Moseshā hū gabama folodo dala

3 Ma mogo diāma, nime Godihā o sasaj̄. Godihage nime hebenitōu fologaleyodema makamaj̄ dalagua. Ni defeido Yesu tawama, eme ta-bolofej̄-malā-siadi-obōu, mogōu du daladi hiye obōu degeyadomōu, Godihā tobōu mōu kuhe Haguei. Di emokōu damaleyodema, e hū ke tamā dege tobolōu idi. ² Godihā Yesu makamā tobōu mōu be, ege ta dafali mei, e dulo sesei. Nebe, afu Godihā Moses kōu tobōu mōu, ege ta ke dulomōu, Godihā mosōdu bimaj̄ olōu fej̄ ke †† defeido dia delei kenōu tefei. ³ Obe mosō togomamōu, o yōu e hū solōumōu e mosoyode tobōu di sagaj̄ kenōu tefei, Yesuhā hūbe hiyedo, Moseshā hū gabama folodo dala. Yobe, mosō keme Yesu yōu e mosō. ⁴ Mosō olōu fej̄be obenōu togoga i. Kenōu si Godibe bi olōu fej̄ milōu gai o. ⁵ Mosesbe Godihā dabai o degei dalali, mosōdu dabai doudonōu degedi. Ege Godihā emokōu tobolōu ke dulomōu ta dafali mei. Godihā habage tobolōu dala kene e tamā dege hehegie tobōu di. ⁶ Kenōu si Kelesube Godihā Dihī, ege e Ayehā mosōbe doudonōu dia daladi. Godihā emokōu tobōu mōu ne, ege dulomōu ta dafali mei. Di damaleyodema, midihō bolodo, Hiye Ohā dimokōu degele ke dia dalaguababe, dibe Godihā moso, yōu dia daladi ke sa degei.

O sasaj̄ Godihā tā tobekōu mugulo idi kediame misiholo duwodi sa kokōu be ta fologale mei

⁷ Kegemōu, Duo Bolofej̄hā kōu gue tobolōu, Ifi, ni Godihā tobolōu ta dulobabe, ⁸ niōu ni fimaj̄ya ke suluguadama.

Afudo, hebe mei mihj̄nōu sa kokōu ge, Godihā ni kōu guai o kediāmokōu tefeledugumōu be, o kediage Moseshā tā ta dulo ili mei. Die f̄ibe hiligido degemōu, diōu die fimaj̄ya kenōu suluguadi. Nime diā degei sagaj̄ kegebe hobōu ta degedama.

⁹ Ni kōu guai o kediā suluguali sadebe olōu fej̄ 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, a diāmokōu midihō bolodo ke hehegieimōu duguomōu, diā amokōu hiye-

† Mogōu du daladi o keme ('pris') Godihā mosō kodu dabai dege-di. Dabai degeimōu be, Godibe taigetōu dalamōu, ha o sasaj̄ kediā hayedu dalamōu, yōuge mogōu du daladi. †† Godihā mosōdu bimaj̄ - tā kaha sibigebe Godihā o sasaj̄.

do tefeleduguga haguasiei. Damaledo, amokōu be bōu baganōu degegāmōu haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha, a gofōu degemōu tobou, o sasaj̄ kediā mā tā dulo sesele idiyo mei. Midihō a diāmokōu hehegiedi keme diā tawale idiyo mei.

¹¹ A gofōu degemōu kōu gue makamā tobou, damaledo, diame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido.

Buk Song 95:7-11

¹² Mogo diāma, niōu tawaibōu. Ni kile o tahā damaleyodili mei, fimaj̄ kasagaj̄bōu de dalali, Godi yōu kegenōu daladi o ke tobekōu muguye. ¹³ Ifibōu, sawisiei olōu fej̄bōu ni niōu sie yogokōu dedej̄ sagiba, dedej̄ sagiba dema. Kegeligi, ni f̄i hiligido degeba, midihō kasagaj̄ ni milōu gadi keme wa kōu boloyade tawaleba, niōu ni fimaj̄ya kenōu sulugueiye. ¹⁴ Di Kelesukōu yoma damaleyodele i sagaj̄ kenōu tefeledo dege dalali, di tofigiei debabe, dibe Kelesuhā e mogo diā dalagua.

¹⁵ Godihā kuguokōu kōu gue nalaj̄ dala keme di kōu tewe,

Ifi, ni Godihā tobolōu ta dulobabe, niōu ni fimaj̄ya ke suluguadama. Ni kōu guai o kediā Moseshā tā dulo ili mei sagaj̄ kegebe hobōu ta degedama.

Buk Song 95:7-8

¹⁶ O sasaj̄ Godihā tā kōu dulo iye, ha die fimaj̄ya kenōu suluguadi kediame koyo diā? Keme Moseshā sosogōu mōu, sa Isipkōu ge yai kediā. ¹⁷ Sadebe olōu fej̄ 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, Godihage koyo diāmokōu gofōu degele dalalou? Keme hebe mei mihj̄nōu sa kokōu ge o sasaj̄ midihō kasagaj̄ milōu ga dalaguai, tofigile i kediāmokōu gofōu degei. ¹⁸ Godihage nime mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meiyodema makamaj̄ keme o koyo diāmokōu tobolou? Keme Godihā tā dudiyō mei o sasaj̄ kediāmokōu tobou. ¹⁹ Kegemōu, dige o sasaj̄ kediame Godihā misiholo duwodi sa kokōu be fologali meidade tawali, diame damaleyodele ili mei kaha degemōu.

Godi yōu e o sasaj̄ kediame misiholo duwodi sa kokōu fologale

4 Godihā o sasaj̄ e misiholo duwodi sa kokōu fologaleyode toboube, e kōu guai o kediāmokōu nōu tobōu li mei, e dibōu de fologaleyodema maka dege tobou. Kegei kaha degemōu, di tawaibōu, kegeligi ni tanōu ta folo ho fogouye. ² Tā uwo bolofej̄, ifi di dulo idi kōume di kōu guai o kediāne kōu dulo idiye, kenōu si diage tā uwo bolofej̄ kokōu ta damaleyodele ili mei, mōu dulo idi. ³ Damaleyodele i o sasaj̄ dinōu si misiholo duwoguadi sa kokōu fologale. Yobe, Godihage damaleyodele ili mei kediāmokōu kōu gue tobou, A gofōu degemōu kōu gue makamā tobou, damaledo, diame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido.

Buk Song 95:11

Godihā kege tobouye, kenōu si e bi olōu fej̄ dala kōu milōu gai kegebe, e misiholo duwodi sa kene milōu

‡ Namba 14:1-35

ma maḡi dala. ⁴ Godihā sawisie i dio kahā tā ke e kuguokōu be kōu gue nalāi dala,

Godihā dabai olōu feḡ ke degegamoū haguabe demōu, dio sawisie kahāge, e misiholo duwei.

Stat 2:2

⁵ Di kōu husoḡ kenōu haba husōume,

Diame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido.

Buk Song 95:11

⁶ Tā Godihā tobou ke dala kahā degeimōu, di tewe, o ilo kele misiholo duwodi sa kokōu fologale. Kenōu si afuge o ilo kedia tā uwo bolofeḡ ke kōu dulo iye, ha damaleyodele ili mei kahā degemōu, diā Godihā sa bolōdo kokōu be fologali mei. ⁷ Kegei kahā degemōu, habagedo, Godihā sawisie ta o sasāi e misiholo duwodi sa kokōu fologale makamāi, e sawisie keme ifiyode tobou. E Devithā mogouya kōu gue kōu tobou sagāi kegenōu haba tobou,

Ifi, nḡ Godihā tobolōu ta dulobabe, nḡōu nḡ fimāiya ke suluguada.

Buk Song 95:7-8

⁸ Josuahā afuge o sasāi kediamokōu misiholo duwodi sa keme neḡ debabe, † Godihāge sawisie habage degele tā kōume ta tobōu li mei. ⁹ Kegemōu, di tewe, misiholo duwodi sawisiale ta dala. Sawisie keme Godihāge e o sasāi kedia misiholo duwogualeyodema makai. ¹⁰ O koyohā Godihā misiholo duwodi sa kokōu foloubabe, o keme dabai hiyedo degedi keme tōu fogolōu. Godihā e dabai degema misiholo duwei sagāi kenōu tefele misiholo duwolo. ¹¹ Kegemōu, di misiholo duwodi sa kokōu fologalaba neḡdo degeme. Kegelige, di o ta, afu kōu guai o, Godihā tā duli mei ke makolo i sagāi kenōu tefele makeiye.

¹² Godihā tābe yōu kegenōu dalali, dabai hiyedo degedi. Tā kahā e gofōu kahage, aweki me bolōu kai kahā me gofōu ke gabama feleido. Tā kahā o di duledu ti solōu gōu mōu be, fḡbōu duobōu, haba dio fogogai-bōu, dio meseleḡbōu de gegeleguei kokōu ne folomōu, di fimāibōu di tagaibōu olōu feḡ ke file daladi. ¹³ Bi olōu feḡ Godihā milōu gai keme yōumakōu be ta mogogou dala mei. Godihā dihiḡe kokōu be ta diōu gu dala mei, e diho tageya kenōu dalagua. Kegei kahā degemōu, di fiye māibōu, di degegaibōu olōu feḡbe Godi yōunōu file.

Yesu eme hebenitōu be Godihā midihō ebele kahā mogōu du daladi hiye o degei dala

(Tā Hiye 4:14-10:39)

Yesube di mogōu du daladi hiye o hiyedo

¹⁴ Damaḡedo, mogōu du daladi hiye o hiyedo, eme hebenitōu folo dala. O keme Godihā Dihi Yesu. Kegei kahā degemōu, dige di damaleyodei, diyōu omokōu hehegedi keme defeḡdo tōu me. ¹⁵ Dibe dedeḡ mei.

† Lo 31:7

Diyōu nōu be di midihō kasagāi keme igile mugulo sagāi mei. Kenōu si dige di mogōu du daladi hiye ohāge dimokōu be solōu do degele meiyode tawadame. Tamahā di tefele dugudi sagāi, kenōu tefele, ene kōu tefele duguye, kenōu si ege midihō kasagāi ta milōu li mei. ¹⁶ Kegei kahā, di gue degedame. Godibe di wolōu daladi hiye o. Hagḡ ta dugubabe, di Godikōu ile hafeḡ degeiba, e di habagugueba solōu do degele.

Mogōu du daladi hiye o Yesu enōu si di sasale mamolōu

⁵ Sa sibige kuokōu, mogōu du daladi hiye o tanōu tanōu maka degegamoū hagueibe, mogōu du daladi dabai degeleba, o sasāi kedia dogōu guyadomōu. Dabai keme Godihā dabai, Godikōu bi daga daga ke neḡemōu, gali woma sile idi. Kegelige, o sasāi kedia die midihō kasagāi milōu ga idi kahā hebe ke malā iye domōu. ² Godihā dabai keme hiyedo folodoye, haba dabai o kahā e neḡbe hiyefeḡ mei. Kegei kahā degemōu, ege tawale idiyo mei obōu, damaleyodei tōu fofōu gule i obōu olōu feḡ kediamokōu be amafeḡnōu tobōu di, yobe eme dedeḡ mei kahā degeimōu. ³ Kegemōu, Godikōu gali woma sile idi kahā yobe, o sasāi kedia midihō kasagāi milōu ga idi kahā hebe keḡbōu, mogōu du daladi o yōu e midihō kasagāi milōu gadi kahā hebe keḡbōu de igiseyadomōu, Godikōu gali kuhe woma sile idi.

⁴ Mogōu du daladi dabai degele idi hiye o kediamē, die huḡe hiyedo dala. Dabai ke degelebe diōusie diōu die tagaiya ke maka idiyo mei. Godihānōu o Aron haguismōu maka degei sagāi kenōu tefele maka degedi, mogōu du daladi dabai ke degemabadomōu.

⁵ Nebe, Kelesu ene mogōu du daladi hiye o degeleyodema, e yōusie yōu tagaiya ke makali mei. E yōu e hu yōusie hebele fogōu li mei. Godihānōu makamāmōu kōu gue tobou,

ḡame mayōu mā Dihi. Ifibe ḡame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

⁶ Godihā tā tabe kōu gue tobou,

ḡame mogōu du daladi o, o Melkisedekhā †† delei sagāi kege, ḡane tofousogo nōu kegenōu tafalale.

Buk Song 110:4

⁷ Yesu e sa sibige kuokōu dalali tawaiḡe, Godihāge e bohōlōu molōudade tawai. E tolo ile hafeḡ degeimōu, Godikōu gosolomōu, tā neḡdo dege toboube, e yōu tagaiya ke tobōu li mei, Godihā tagaiya kenōu tobou kahā degeimōu, Godihā e diho baḡa tobolōu ke du.

⁸ Yesube Godihā Dihiye, kenōu si e do dugu kokōu ge Godihā tā kenōu dulomōu sesedi keme tewe degei.

⁹ Ege e Ayehā tā ke dulomōu, doḡdo o degemamōu, eme o sasāi di mamolōu kahā obōu degemōu, e tā ke dulo sesedi o sasāi dimokōu fi tofousogo tofolōu ke neleyodema dala. ¹⁰ Kegemōu, Godihā tobou, ḡame mogōu du daladi hiye o, o Melkisedeknōu tefele dalayede tobou.

†† Stat 14:17-20 ‡ Yesuhā hebe hai Getsemanikōu dalali, Godikōu kege diho baḡa tobou. Matyu 26:36-46.

Dibe dihi dię бага dalaguadame

¹¹ Ei o Melkisedekha degei ta keme hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si ei nimokou hehegie tobolou be hagi. Yobe, ni ta kaha sibigebe totodo ta tawale ile mei kaha degeimou. ¹² Nime afudo damaleyodema hagueiye, kenou si Godiha ta omokou hehegile keme ni ta tewe mei. Nime o tae hehegile sagai dala kehe. Dihi dieye bunou nadi sagai, nime Godiha ta huyadefinou tawale ili. Dihi die kediame naledo ta nadiyo mei kenou tefei, nime Godiha ta sibigedo ke ta tawaga iyo mei. ¹³ Bu nala idi kediame dihi dienou fei. Midiho doudo milou di ke hehegie tobou babe dia ta duloba tawale ile mei. ¹⁴ Naledo keme fi haguei kedianou nala idi. O kegei kahage tawalamou degemou iligi, midiho kasagajibou, midiho bolobou ke filemou tawagamou dalagua.

Di neledo dege dalali, Godiha dimokou midiho bolodo degele ke dia dalame

6 Kegemou, Kelesuha ta, oe dimokou yoma hehegiei keme di tawagoubabe, haba tage hehegiedama. Di haba tagebe fi haguei o kedia tawagai ke tawagalaba degeme. Afu kou hehegiema fogou, kenou haba hehegile keme mouti fofoguema fogou dalali, haba tage fofoguele ke sa degei. Moso sibige togouyo mei. Damaledo, nige fi boholou mou, sibige mei dabai degedi ke tou fogou mou, Godikou damaleyodedi keme ni kou tewe degei. Ta keme hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama. ² Fafeleya degedi midiho kebou, dobogou omokou dogoguomou diho baga tobou di midiho kebou, tofigieiba haguagile kebou, uwage sawisie kelege ta sale kebou olou fei keme ni kou tewe degei kaha degemou, hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama. ³ Godiha boloyode tobou babe, Kelesuha ta kaha sibige olou fei kene di tewe degele ile.

⁴ O sasai ilo kelege Godiha hoho ke duguo, e midiho ke tawalemou, hebenitou duwo o kaha nei ke huyadefei malamou, Duo Bolofeiye dia kou touye, kenou si dia Godikou damaleyodei tou fofou gule i debabe, kegele i o kediame dige boholou ma haguamabeedeibabe, dia haguasile sagai mei. ⁵ Diame Godiha tabe kou dulomou boloyodele i. Godiha nele hiyedo, habage tama degele kene dia dugulo i. ⁶ O sasai kegele i kedia die damaleyodei ke tou fogou ba, haba di diamokou, ni fi bohou mabeede tobou babe, dia dulo sagai mei. Yobe, dia Godiha Dihi tobekou mugulu keme eme haba hebe fufuguomajkou ikoke degeli sagai kege, o dihile kele emokou sidifi nele ili kaha.

⁷ Huji toumou be, mihj kolo hij degeimou, segei hou segei bologuado fua foloumou, hebe hai obou kaha segei sibige mou. Keme Godiha younou nedi.

⁸ Haba, mihj kolo takou ge aye tibou kogoubou denou foloubabe, keme sibige mei. Kegeligi, Godiha makoloyodeiba, douye nama mei degeiye.

⁹ Mogo diama, ei nimokou ta neledo kou tobolou ye, kenou si ei tewe, nime kege makolo mei. Nime Godiha mamouba, bologuado duwoguale. ¹⁰ Godibe midiho doudo o. Ni emokou hoho degemou, e dabai degele idi keme e ta totou degele mei, ni e o sasai kedia dogou guemou hagulugi, ifine kegenou degele ili keme e tewe. ¹¹ Eige ni damaleyodei keme neledo dege dalaguale, midiho bolodo, Godiha dimokou degele ke dia dalagua keme damaledo tama degeiba dugumabadomou tagali. ¹² Godiha dabai degelebe dafadama. Neledo dege damaleyodele i kedia midiho kenou sese-ma. O sasai kegele idi kediage Godiha habage neleyodema makai ke mala ile.

Dige Godiha degeleyodema makai kokou damaleyodema neledo dege dalame

¹³ Afu, Godiha Abrahamkou e degeleyodema makama tobou kelegebe, o taha e hu gabali mei kaha, e you e huya ke kou gue tobou,

¹⁴ A midiho bolou namokou hegiba, ne huti o, habage hagua ile kediame suudo degeleyodei.

Stat 22:17

¹⁵ Kegemou, Abraham e dafali mei, e dia dalali, Godiha degeleyodema makai ke damaledo tama degeimou dugu.

¹⁶ Obe ta damaledo makama tobolou idibe, o hubou o, diou die hu gaba folo dala kedia huya ke tobolou idi. Kege degedi kaha yobe kou guei, dige ta, o kaha tobolou keme damaledodade kou tawale ili kaha, o taha ta ta ke tobekou mugulo sagai mei. ¹⁷ Godihage Abrahamha e huti o di dogou guloyodema, e you e huya ke maka dege tobou. E tagaibe, e ta dulo ili o kediage e ta keme damaledade tawale ile ke tagai. ¹⁸ Kegemou, ta bolou dala. Godiha degeleyodema makama tobou kebou, haba you e huya ke maka degeibou kaha, eme ogou ga tobolou sagai mei keme di kou tewe. Kegei kaha degemou, o sasai fosige yamou, Godikou mogogou dalagua dibe ta ke tawalemou, e dimokou midiho bolodo degele ke neledo dege dia dalagua.

¹⁹ Godiha dimokou midiho bolodo degeleyodema makai keme mosole bagagidi ti neledo ke sa degei. Kegei kaha, di fi neledo dege dalame. Godiha kuolou mosokou fologalebe bolou. Yukuei hiyedo, adikou diou gou duladi keme duoya bafou kaha, di Godikou ile a dala. ²⁰ Yesuha ebukou widio degemou, Godiha mosokou feleibe, e di dogou gulamou felei. Yobe, eme mogou du daladi hiye o degei kaha, eme o Melkisedek e degei sagai kenou tefele tofousogo tofousogo tafalale.

O Melkisedek eme hube hiyedo dala

7 O Melkisedek † eme sa Salem o sasai ke wolou daladi hiye o, haba eme damaledo Godiha dabai degedi o, mogou du daladi o ke. Kegemou, sawisie ta kelege, Abrahamha hiye o ilo kelebou de biyama mei degemou, boholou ma hagumou, Melkisedekha ali

† *Stat 14:17-20*

duo geleguomou, Godiha namokou midihō bolofei ke hegileyode tobou. ² Kege tobou mou, Abrahamha bi you biyolugi moy ke kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta ke malamou, Melkisedekkou nei. Hu Melkisedek kaha e sibigebe dou do midihō kaha hiye o. Haba enou be sa Salem o sasai kedia hiye o. Hu Salem kaha sibigebe mogo degedi hiye o. ³ E ayebou, e adiou bou ta deleli mei. E kou guai one ta deleli mei. E adiou ha e moy sawisieibou, e tolo i sawisieibou debe di ta tewe mei. Melkisedek eme Godiha Dihi sa degemou, tofousogo you kegenou mogou du daladi dabai o degei.

⁴ O Melkisedekha e hu hiyedo deleli ke ni defeido fimama. Di kou guai o Abrahamhane bi you biyolugi moy ke kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta ke malamou, Melkisedekkou nei. ⁵ Ni tewe, mogou du daladi dabaibe o Livaiha † huti o kediamou degemou hagumou be, Mosesha kuolou ta majiyege, sa Israel o sasai dia tanou tanou die bimai ke kefema mamou ile olou fei 10 degama, dia olou feibe die bimai kefei tanou ta malaba, mogou du daladi o kediamokou nemou imabeedei. †† Israel o sasai kediamou Livaiha e sosou dia, die ayebe Abrahamye, kenou si bimai ilo kelebe Livaiha huti o kediamokou nele idi. ⁶ Melkisedek eme Livaiha e huti meiye, kenou si Abrahamha e bimai ke kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta ke malamou, Melkisedekkou neimou, e Abrahamkou kou gue tobou, Godiha namokou midihō bolofei ke hegileyodei. Bi ke nei obe Abraham, Godiha midihō bolodo ke hegileyodema kou maka degei deleli obe enou. ⁷ Di tewe, di midihobe kou guei, midihō bolofei hegileyodili o keme hu hiyedo. Haba midihō bolofei hegileyodeimou dulu o keme ta ke tobolou o kaha hayedu dala.

⁸ O Livaiha huti o, Israel o sasai die bimai ilo kele mala idi kediamou tofigile idi. Kenou si, Abrahamha bi ilo kele moy o Melkisedekbe, Godiha kuguokou be, eme you kegenou dalaleyode nalai dala. ⁹ Ifibe Israel o kediamou Livaiha huti o kediamokou bimai ilo kele nele idi. Kenou si a tobolou be, afu, Abrahamha Melkisedekkou bimai ilo kele nei kelegebe, Livaihane dogou guo nei. ¹⁰ Yobe, Melkisedekha Abrahambou de gelegu kelegebe, Livai eme e adiou ha mou li mei, kenou si e kou guai o Abrahamha bimai neimou be, Livaihane Melkisedekkou dogou guo nei, dilie sosou tanou fei kaha degeimou.

Mogou du daladi hiye o ebele kahage mogou du daladi o ilo, afu deleiquei kediamou gabama folodo dala

¹¹ Kuolou ta Mosesha majiyege, Livaiha huti o kediamou mogou du daladi dabai degele idi. Dabai ke degemou hagueibe, Israel o sasai kediamou Godiha dihile kokou midihō bolofei ta degele idiyo mei. Bolofeinou degele idi debabe, Godiha o ta tobou mou hagueli mei. Kenou si midihō bolou ta degele ili mei kaha degemou, Godiha o ta tobou mou haguei, Godi you dalaba, di dalaba, ege mogou du dalayadomou. O keme Livai-

ha huti o Aron ‡ sa degei mei. Eme o Melkisedek sa degei. ¹² O kahage Livaiha huti o kedia timou moy kaha degemou, kuolou ta kene igile muguomou gehe maji dala kuhe. ¹³ O di tobolou be eme huti ta o. E huti o kediamou o tae mogou du daladi dabai degedi ke ta degeli mei. Godikou wai sipsip woma sisi kene ta degeli mei. ¹⁴ Di tewe, di Hiye Obe Judaha huti o. Mosesha Judaha huti o kediamou mogou du daladi dabai degele ke ta tobou li mei.

¹⁵ Mogou du daladi o ta, Melkisedek sagai degei ta keme, Godiha tobou mou haguei kaha degeimou, di ta a tobolou koume defeido tawame, e dabai degele kahage o Livaiha sosou dia degele idi keme gabama folodo degele. ¹⁶ Mosesha kuolou taenge, Livaiha huti o kediamou mogou du daladi dabai degemabeedei. Kenou si Yesu eme you kegenou dalale kaha degemou, Godiha eme mogou du daladi o degeyadomou kuhe tobou mou haguei. ¹⁷ Yobe, Godiha kou gue tobou,

Name mogou du daladi o, o Melkisedekha deleli sagai kege, nane tofousogo nou kegenou tafalale.

Buk Song 110:4

¹⁸ Kege kou tobouye di tewe, Mosesha kuolou ta kahage di hieyefei dogou gudiyo mei kaha degemou, Godiha midihō ebele ke kuhe hegi. ¹⁹ Di Mosesha kuolou ta ke dulo seselamou degele idiye, kenou si di Godiha dihile kokou be dou do ta degele idiyo mei. Kegemou, Godiha midihō ebele ke kuhe hegi, dige Godikou ya hafei degeba, e dimokou nele ke dia dalamabadomou. Ebele midihō kahage afu midihō, Mosesha hegi ke gaba feleido dala.

²⁰ Godiha Yesube mogou du daladi dabai degeyadomou makaibe, e mou makali mei, you e huya ke damaledo maka degei. O ilo kedia mogou du daladi o maka degele idibe, o tae diame Godiha huya ke kege ta maka degele idiyo mei. ²¹ Damaledo, Yesube mogou du daladi o degeimou, Godiha you e huya ke damaledo makamamou tobou,

Ame ne Hiye O.

Name mogou du daladi o, tofousogo nou kegenou tafalale.

Hiye O Godiha kege tobou kelegebe, e fimai bolou mamou tobou li mei.

Buk Song 110:4

²² Godiha you e huya ke ta makama tobou kaha degemou, di tewe, midihō ebele Yesuha hegi keme bolodo, Mosesha kuolou ta ke gaba feleido dala.

²³ Afuge mogou du daladi o sudo maka degega, dabai degeligi tofigiemou haguei. Yobe, dia dabai keme ta tolou ba tofousogo kegenou dalale mei kaha degemou. ²⁴ Yesu enou si mogou du daladi dabai degeleba, tofousogo tofousogo tofolou. Yesuha timou be o geheye ta molou mei. ²⁵ Kegei kaha degemou, o sasai Yesuha huya ke Godikou yobabe, e o kedia mamouba, diame tofousogo tofousogo tofolou ile. Yobe, ege you kegenou dalali, Godiha di dogou guyadomou dihō baga tobolou daladi.

† Stat 24:34; Kisim Bek 1:2 †† Namba 18:21

‡ Aron eme Mosesha e eye. Kisim Bek 28:1; Kisim Bek 4:14

²⁶ Mogôu du daladi hiye o kahage dibe sasale dogôu gudi. Eme Godihã midihô doudo kenôu sesega milôu di o. Midihô kasagaj ta milôu diyo mei. E duledube sibigi ta dala mei, midihô kasagaj milolôu idi o sasaj kedia sagaj mei, eme gabama feleido dalamôu, Godihã e hebenitôu malã felei. ²⁷ Mogôu du daladi hiye o kedia Godikôu gali woma sile idibe, dia diôu die midihô kasagaj kahã hebe kebôu, haba o sasaj kedia midihô kasagaj kahã hebe kebôu de igisalamôu kuhe sile idi. Yesu enôu si kege degeli mei. Eme tanôu fei tolo i kehe. E haba ta tolo ile mei. O sasaj kedia midihô kasagaj kahã hebe ke igile mugulamôu, e yôusie Godikôu nei. ²⁸ Mosesã kuolôu tãege o dedei mei o kedianôu mogôu du daladi hiye o degemabdomôu kuhe makadi. Kuolôu tã keme ebukôu haguei. Habage, Godihãge yôu e huya ke e Dihibe mogôu du daladi dabai degeyadomôu makai. Eme o doudo, yôu kengenôu dalale o.

Yesube hebenikôu mogôu du daladi hiye o dala

8 Tã a tobou kahã sibigebe kôu gue, Godi dalamôu, di dalamôu, mogôu du daladi hiye o eme hebenitôu folomôu, o sasaj di wolôu daladi Hiye Ohã duwodi bolodo kahã dobogôu delekôu duwo. ² Yesu e hebenitôu dalali, Godihã moso damaledo kokôu ge dabai degedibe, e mogôu du daladi dabai ke degedi. Godihã moso keme obe tegeli mei, Godi yôunôu tegei.

³ Sa sibige kuokôu be, mogôu du daladi hiye o kedia age galibôu, bi ilo kelebôu de Godikôu nemabdomôu makai. Nebe kenôu tefei, mogôu du daladi dabai degedi o Yesu, ene Godikôu bi nelenôu. ⁴ Eme sa sibige kuokôu dala debabe, eme mogôu du daladi dabai degedi o mei. Yobe, mogôu du daladi dabai degele idi o sa sibige kuokôu dalagua kedia age Mose-shã tobou sagaj kege Godikôu bi daga daga ke nele idi kahã. ⁵ Diãme Godihã moso, sa sibige kuokôu dala kodu dabai degele idi. Moso keme figisa sã degeinôu. Godihã moso damaledobe hebenikôu dala. Kegei kahã degemôu, Mosesã Godihã falai moso tagalamôu degeimôu be, e Moseskôu kôu gue tobou,

Nã defeido a bitoukôu ge hegimôu dugu sagaj kenôu sesele togoyedei.

Kisim Bek 25:40

⁶ Kenôu si, mogôu du daladi dabai, Godihã Yesukôu nei kahage mogôu du daladi dabai o ilo kedia degele idi ke gabai. Yobe, midihô ebele Yesuhã hegi kama-hãne afu midihô, Mosesã hegi ke gaba folodo dala. Haba, Godihã yôu e midihô ebele ke hegi kelegebe, e yôu e huya ke damaledo makama tobou.

Midihô ebele Yesuhã hegi kahage afu midihô ke gabai

⁷ Ni tawama, afu midihô, Mosesã hegi keme bolod debabe, Godihã midihô ebele keme ta hegili mei.

⁸ Kenôu si Godihã dugube, o sasaj kedia me Mosesã kuolôu tã ke dulo sesele i ho fogôu môu, e kôu gue tobou,

Hiye O a tobolôu kuhe,

Sawisiei ta, a Israel obôu, Juda obôu kediamokôu midihô ebele ta hehegielamôu kôu makai dala. ⁹ Midihô ebele keme a die kôu guai o kediamokôu hehegiei midihô ke sagaj mei. Kelegebe, a o sasaj kedia soso-gôu, sa Isip tôu fogôu imôu be, dia age midihô a hegi keme ta sesele ili mei kahã degeimôu, Hiye O age diãme tobekôu mugu.

¹⁰ Hiye O age, sawisiei ta, Israel o sasaj kediamokôu midihô ebele ke hehegie tobôu ma walamale. A die fimajidu ma kuolôu tã dogogulo. A die duledu ma tã olôu feido nalagale. Kegema, ame die Godi dalaba, diãme ma o sasaj dalaguale. ¹¹ Kegeiba, o taha ta e mogokôu, nã Hiye O tawayedele mei. E eyehã e malãne ta hehegile mei. Yobe, o sasaj olôu fei ame kôu tewe degele ile kahã. O hubôu bôu, o hu meibôu olôu fei kedia age ame kôu tewe degele ile. ¹² Midihô kasagaj, dia milolôu idi keme a gebe meiyodele. Midihô doudo mei, dia degele idi keme a haba ta tawale mei.

Jeremaia 31:31-34

¹³ Godihã midihô ebele ke hehegie tobôu ma walamãibe, e midihô ebeleyode tobou kahã degemôu, di tewe, midihô, Godihã di kôu guai o kediamokôu hehegiei keme afu midihô. Afu midihô keme kengenôu ta dalale mei. Mei degele hafei degeli.

Mogôu du daladi dabai degele idi o, afu tofolôu i kedia gali kafei dôu lamôu, Godikôu nele idi

9 Godihã afu midihô ke hegibe, e egei dudi kahã midihô kene hegi. Egei dudi moso, sa sibige kuokôu delei. ¹² Moso keme falai moso, Godihã kôu togomabeedeimôu togolo i. Moso kodu fologa dugube, fôu gou moso ta kodube kamãibôu, fafaibôu, ôu si, Godihã dihile kokôu dala kebôu de dalamôu dugu. Fôu gou moso keme Godihã Mosoyodele idi. ¹³ Fôu gou moso kahã tobekôu be yukuei hiyedo kahã kisigu dalamôu dugu. Godihã yôu e Kuolôu Mosoyodele idi keme yukuei ke kisigu kahã ilo kokôu delei. ¹⁴ Fôu gou moso kokôu be hebe ho bolodo sidi dou moso kene delei. Dou tôu di fafai silẽmaj ke dugube, sele igi golye silẽmaj dugu. Tabe, di kôu guai o kedia bisai bokisi kene delei, afu midihô, Godihã hegi ke dia tawamabdomôu. Bokisi kene sele igi golye silẽmaj dugu. Bokisi kodu bisai keme bilika sele igi golye milou kodube ôu mana † sai. Tabe, Aronã e bulukai, afudo tolôu siadi kahã koy tile felei kene kodu sagi delei. Tabe, igi bolou, Godihã kuolôu tã nalagai kene kodu sagi delei. ¹⁵ Bokisi tage figikôu be esol o sagaj bolou, sele igi golye milôu gai kedilie tefeleguei. Bokisi keme dilie tifiyia kahã hayedu delei. Esol o kedilie kotôu tefeleguei kahã sibigebe kôu gue, Godihã bokisi kotôu dalali, o sasaj kedia midihô kasagaj milôu gadi kahã hebe ke igile mugudi. ¹⁶ Kenôu si kôu bôu gebe, bi tanôu tanôu kahã sibige keme a nimokôu ta defeido hehegie tobolôu mei.

† Kisim Bek 26:1-30 †† Kisim Bek 25:23-40, 26:1-30 †† Kisim Bek 26:31-33 †† Israel kôu guai o kedia hebe mei sa mihjônôu sa keleya suluguali, ôu mana fiyasigeimôu nalã idi. Kisim Bek 16:4, 15 †† Kisim Bek 16:33, 25:10-16, 30:1-6 ††† Kisim Bek 25:17

⁶ Bi olôu fei kegei ke doususuga mamôu ima mei degeimôu be, mogôu du daladi dabai o kedia fôu gou moso sasafei kodu fologamôu, Godihâ dabai degele idi. ⁷ Fôu gou moso sasama kodube, mogôu du daladi hiye o kahanôu sadebe tanôu tanôu kelegebe tanôu feinôu folodi. Keme môu folodiyo mei, gali kafei dôu la tolôu nôu folodi. Folomôu be, gali kafei ke Godikôu nedi, Godihage e midihô kasagaj milôu gadi kaha hebe kebôu, o sasaj kedia totôu dege midihô kasagaj milôu ga idi kaha hebe kebôu de igiseyadomôu. ⁸ Kege degele idi kaha Duo Bolofehâ dimokôu hehegilibe, falai moso kenôu dala debabe, di Godihâ Kuolôu Mosodu folo abe ta dala meido. ⁹ Damaledo, dia kege degele idi kaha ifi dimokôu hegilibe, gali woma sidi-bôu, bi ilo kelebôu de Godikôu nele idiye, kenôu si midihô ke degele idi kahage, o midihô kegei kokou damaleyodele idi kedia die midihô kasagaj be ta igisele sagaj mei. ¹⁰ Falai mosoduge dabai ke degele idi kahage o die tôu nôu dogôu gulo idi. Nale nadibôu, huei nadibôu, bilika bigidibôu, to todibôu olôu fei ke degele idi kahage, Godihâ dihile kokou be obe sibigi ta dalale meiyade tawalemôu degele idi. Kege degega imôu, Godihâ o ta tobôu môu migile, midihô ebele ke kuhe hegi.

Kelesuhâ yôusie seseguomôu, e kafei migibe, di dogou gulamôu

¹¹ Kegemôu, Kelesu e hagua, mogôu du daladi hiye o degemamôu, midihô bolofei keme dimokôu hegi dala kuhe. E midihô ke hegiemôu, Godihâ moso bolodo kokou kuhe felei. Moso keme obe tegeli mei, sa sibige kôumahâ bi mei. ¹² Ege Godihâ Kuolôu Moso kilebe wai memebôu, wai bulumakou wilibôu kaha kafei ta dôu la tolôu môu feli mei. E tanôu fei yôu e kafeiyenôu a sôugôu môu feleibe, di mamôuba, tofousogo tofousogo tofôu mabadomôu. ¹³ Afudo, o sasaj Godihâ dihile kokou sibigibôu dalaguamôu be, mogôu du daladi dabai degele idi o kediahe wai memebôu, wai bulumakou oyebôu kedia kafei kebôu, wai bulumakou osobôu wili ke douye nama mei degei kugulo kebôu de malamôu be, o sasaj die tagetôu fifigile idi, Godihâ die tôu be bolofeinôu dalaba duguyadomôu. ¹⁴ Kenôu si Kelesu e kege degeli mei. E kafei kahage gali kafei keme gaba folodo dala, eme midihô kasagaj ta milôu diyo mei kaha degemôu. Duo Bolofei yôu kegenôu dalale, e neleya ke Kelesuhâ yôusie Godikôu seseguomôu tolo i, Godihâ di midihô kasagaj milolôu idi kaha hebe ke igile muguyadomôu. E kafeiyenôu di fi bologuôuba bolô degema, di sibige mei dabai ke tôu fogôu ba, Godi yôu kegenôu daladi kaha, e dabai kenôu degemabadomôu.

Kelesu e kafei kahanôu Godihâ midihô ebele ke maka degei dala kuhe

¹⁵ Godi ilokou dalamôu, ha o sasaj ilokou dalamôu, Kelesu eme duo kele dala, Godibôu dibôu de mogo degemabadomôu. Midihô keme ebele. Kelesu eme

duo kele dala kaha degemôu, o sasaj Godihâ hagnosisama, e sa bolodo kokou fologaleyodema makai kediahe fi tofousogo tofolôu ke malâ ile. Yobe, Yesu e tolo ibe, o sasaiye Mosesahâ kuolôu ta dulo sesele idiyo mei kaha hebe ke e igile mugulamôu kuhe tolo i.

¹⁶⁻¹⁷ Sisigoyege die aye sosou dalamôu be, die ayehâ bimajibe malâ idiyo mei. Die aye tolo imôu si, die ayehâ bimaj ke file malâ idi. Yobe, die ayehage, a tolo ibabe, ni ma bimaj ke olôu fei file mômabeedema kôu maka dege nalaj kaha degemôu. O tolo ili mei dalamôu be, e makama nalaj keme yôu môu kege daladi. ¹⁸ Nebe kenôu tefei, afu midihô, Godihâ Moseskôu hegi kene, Godihâ môu maka degeli mei. Gali kafeiyenôu, Godihâ afu midihô kaha ta ke kuhe maka degei. ¹⁹ Mosesahâ kuolôu ta olôu fei ke o sasaj olôu fei kedia mokou hehegiema mei degemôu, wai bulumakou wilibôu, wai meme oyebôu womamôu, kafei dôu ma, hueibôu de abugamamôu, hebe hisop † susubôu, wai sipsip towe wej degei kebôu de malamôu, kafeibôu, hueibôu abugai kodu muguo dilemôu, Godihâ kuguobôu, o sasaj tageyabôu fifigimôu, hihj degele i. ²⁰ E fifigiligi kôu gue tobou,

Kafei kôumahage Godihâ midihô ni sesemabeedei ke maka degeliyodei.

Kisim Bek 24:8

²¹ Haba kenôu tefele, Mosesahâ hebe susu kafei dou kodu muguo dile fifigimôu, falai moso kebôu, bimaj olôu fei kodu dalagua kebôu de hihj degei. ²² Damaledo, Mosesahâ kuolôu taenge bi olôu fei keme Godihâ dihile kokou kasagaj degeimôu be, kafeiyenôu bologuomôu bolô degedi. Kafei ta mu ho fogôu babe, midihô kasagaj milôu gadibe Godihage gebe meiyodele mei.

Kelesuhâ o sasaj di midihô kasagaj milôu gadi kaha hebe ke igile mugulamôu, e yôusie Godikôu nelemôu kuhe tolo i

²³ Falai moso kaha bimaj keme gali kafei kahanôu Godihâ dihile kokou bolô degedi. Moso keme sa sibige kuokou tegei, moso damaledo hebenikou dala kaha, e figisanôu. Hebeni bimaj keme gali kafeiye bologuomôu bolô degediyo mei. Kafei ta, gali kafei ke gabai kahanôu si bologuadi. ²⁴ Damaledo, Kelesu e Godihâ mosokou feleibe, moso obe tegei, môu figisanôu kegei kokou feli mei. E Godihâ moso damaledo, hebenitôu duwo kokou felei. Folomôu, Godibôu de duwoli, di dogou gudi.

²⁵ Sa sibige kuokou gebe, sadebe tanôu tanôu, mogôu du daladi hiye oyege gali kafei dou tolôu, Godihâ Kuolôu Moso kodu folomôu, Godikôu nedi. Kafei keme yôu e kafei mei, gali kafeinôu nedi. Kenôu si Kelesu ege kegega degeli mei. E yôusie Godikôu nelemôu, tanôu fei tolo ilemôu, e hebenitôu folo duwo.

²⁶ Yesuhâ mogôu du daladi o kedia degedadi kege degedi debabe, Godihâ sa sibige kôu milou kelege tofogôu, do hiyedo kegenôu duguo tomôu hagulugi, ifine kuhe. Kenôu si kege degeli mei. Ifibe uwage sawisie ke hafei dege dalamôu, e migilemôu tanôu fei to-

† Hisop keme hebe hu.

lo i, di midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe ke igile mugulamōu. ²⁷ Kenōu tefei, o sasaj dine tanōu fei tolo haguaba, habagebe Godihā di tā sale. ²⁸ Kegemōu, Kelesu e tanōu fei tolo ilemōu, o sasaj sudo kedia midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe ke igile mugu. Habage e bohōlōu mā hagualebe, o di midihō kasagaj kaha hebe ke haba igile mugulaba haguale mei. O sasaj e haguale ke dia dalagua kedia mōu lāba haguale.

Gali sile Godikōu nedi midihō kahage midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe keme igile mugudiyo mei

10 Mosesha kuolōu taege, mogōu du daladi hiye oyege sadebe tanōu tanōu, Godikōu gali sile nēmabeedei. Midihō keme sibige ta dala mei, sibigedo kōu dalamōu kaha figisanōu. Midihō damaledo keme habage tamā degeiba duguloyodei. Kegei kaha degemōu, gali sidi midihō kaha wolōu haguasili o sasaj kediamē Godihā dihile kokōu be ta dōudo dalagua mei. ² Ke degedi kaha degeiye, dōudo degedi debabe, gali sidi midihōbe kōu mei degei. Yobe, gali tanōu fei siye die midihō kasagaj milolōu idi kaha hebe keme igile mugu debabe, diōune diame bolō degeidade kōu tawale i. ³ Kenōu si gali sidi midihō kahage dibe Godihā dihile kokōu be ta bolō degele idiyo mei. Midihō kasagaj kaha hebe kōu dala ke totōu degeiye domōu, mogōu du daladi o kedia Godikōu sadebe tanōu tanōu olōu fei gali kuhe woma sile nele idi. ⁴ Wai bulumakou oyebōu, wai memebōu kaha kafeiyege Godihā di midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe keme ta igile mugudiyo mei.

⁵ Kegei kaha degemōu, Kelesuhā sa sibige kuokōu migilamōu Godikōu tobou,

Nage gali woma sile, namokōu nele idi keme nage tagadiyo mei.

Kenōu si nage mā tōu milōu mamōu, amokōu nei dala.

⁶ Gali woma doulukōu simōu, olōu fei douye nama mei degeimōu, namokōu kugulonōu nedi keme nage dafadi.

Midihō kasagaj kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene nā hohō degediyo mei.

⁷ Kegemōu, a † tobou,

Ame haguei dala kuhe.

Ne kuguokōu obe a degele keme kōu gue nalaj dala, Mā Godi, ame nā tagali sagaj kenōu degelamōu haguei.

Buk Song 40:6-8

⁸ Kelesuhā yomogōu kōu gue tobou, namokōu gali woma sile nedi kebōu, wai sipsip wala doulukōu simōu, olōu fei douye nama mei degeimōu, namokōu kugulonōu nedi kebōu debe nage dafadi. Midihō kasagaj kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene nā hohō degediyo mei. Mosesha kuolōu tā kahanōu si gali daga daga ke simabeede tobolōu nalaj dalaye, kenōu si nage kokōu hohō degediyo meiyodei. ⁹ Haba kōu gue tobou, ame haguei dala kuhe. Ame nā tagali sagaj kenōu degelam-

† Kelesuhā tobolōu nōu dala.

ōu haguei. Kegemōu, e afu midihō ke igile muguomōu, midihō ebele ke maj dala kuhe. ¹⁰ Damaledo, Yesu Kelesuhā Godihā tagaliya kenōu sesemōu iligi, yōusie Godikōu nele mōu, tanōu fei tolo i kaha degemōu, dibe Godihā yōu e o sasaj dōudo degei dalagua.

Kelesu e tolo i kahanōu si, di midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe ke sasale igile mugulo sagaj

¹¹ Sawisie tanōu tanōu, mogōu du daladi o olōu fei kedia egei mosōdu fologa, gali woma sile Godikōu nele idi. Mosesha kuolōu taya ke dia dabai hiyedo degele idiye, kenōu si midihō kasagaj milōu gadi kaha hebe keme ta igile mugudiyo mei. ¹² Kelesu e haguamōu, tanōu fei tolo i kahanōu si, midihō kasagaj di milōu gadi kaha hebe ke olōu fei igile muguomōu mei degei. Kegemamōu, eme ifibe Godihā dobogōu delekōu duwo. ¹³ Eme Godihā dobogōu delekōu duwoli, Godihā e ho o kedia kefema, e abogōu hayedu kefegulo ke dia dala. ¹⁴ Yobe, e tanōu fei tolo i kaha degeiyege, o sasaj Godihā dihile kokōu dōudo degemaba, diame yōu e bi degeba, ebōu de tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁵ Duo Bolofejihane dimokōu kōu gue hehegili,

¹⁶ Hiye Ohā tobolōu be, a habage o sasaj kediamokōu mā midihō ebele ke hehegie tobōu ma walamababe, die duledu mā kuolōu tā dogoguoba, haba mā tā olōu feido kene die fimajidu nalagale.

Jeremaia 31:33

¹⁷ E haba tabe kōu gue tobolōu,

Midihō kasagaj, dia milolōu idi kebōu, mā kuolōu tā dia gobōu gile idi kebōu olōu fei keme age haba ta tawale mei.

Jeremaia 31:34

¹⁸ Midihō kasagaj milolōu idi olōu fei keme gebe meiyodei kaha degemōu, Godikōu gali sima nele idi midihō kene mei degei.

Di defeido damaleyodema, Godikōu ile hafei dege dalame

¹⁹ Mogo diama, Yesuhā kafei kaha degeiye, di midihō kasagaj ke igile mugu kaha degemōu, di ileba, Godihā Kuolōu Mosō kodu folobe akogu ta dala mei. Di gue degedame. ²⁰ Yesu tolo i kelegenōu be, yukuei hiyedo, Godihā Kuolōu Mosō adikōu diōu gou duladi keme yōunōu duoya ke bafolōu mōu, Godikōu ile a ebele ke dimokōu hegi. Yukuei keme Yesu yōu e tōu ke sagaj.

²¹ Mogōu du daladi hiye o hiyedo kahage Godihā moso koduge o sasaj di dia daladi. ²² Kegei kaha degemōu, di Godikōu ile hafei degeme. Fi boloy mādi ke tōu fōgōu ba, Godikōu defeido damaleyodema, Yesuhā kafei kaha degeiye, di midihō kasagaj milōu di kaha hebe keme ta molōu meidade tawaleba, di hemele fiya dalali, huejilikōu fafeleya tofōu maba, Godikōu ile hafei degeme. ²³ Di Godihā dimokōu bolōdo degele ke dia dalaguadi, diyōu omokōu hehegiedi keme dige defeido tōu me. Tobekōu mugudame, Godihā dimokōu makamaj keme damaledo tamā degeiba, di dugulo ile kaha degemōu. ²⁴ Di yogo tagaleba dogōu gulo ke

tawame. Di diyôu sie solôu do degeiba solôu do degeiba deme. Di diyôu sie yogo dogôu guba dogôu guba deme. ²⁵ Damaleyodei o sasaj̄ ilo kediage kefeguo Godihã tã dulobe dafa idi. Kenôu si kegebe ta degedame. Dige diyôu sie yogokôu dedej̄ sagiba sagiba deme. Yobe, Hiye Ohã bohólôu mã hagualebe hafej̄ degeli kahã degeimôu.

Di Godihã Dihi tobekôu mugudame

²⁶ Kegemôu, di Kelesuhã tã damaledo ke kôu dulo tawaleba, haba di diyôu tagaiya ke midihõ kasagaj̄ kegenôu milôu gamôu ibabe, Kelesuhã o kegele ili ke dogôu gulaba haba tage ta hagua tolo ile mei. ²⁷ Di midihõ kegei kenôu degemôu ibabe, hebenitôu folo abe ta dala meido. Kegei degemôu, di guẽ degeba, Godihã tã sale sawisie kekbôu, dou gofôudo, Godihã e ho o kediã nalã dalaleyodei kekbôu de tamã degeiba dugulo. ²⁸ Di tewe, o koyohã Moseshã kuolôu tã ke gobôu giba, o bolou sagaj̄, kamadia sagaj̄ kege kediã ke degeli duguoba tamã dege tobôu babe, tã sai fidi o kahãge emokôu ta solôu do degele mei, wouba tolo ileyode tobolôu. ²⁹ Kegei degemôu, o Godihã Dihi tobekôu mugu keme nige kage tawale iya? O keme hagi hiyedo dugulo. Yobe, Godihãge e Dihiã kafeiye dimokôu yôu ebôu de mogo degedi midihõ ebele ke hegi kekbôu, haba dibe e bi degelamôu kôu degeiye, kenôu si o kahãge Kelesuhã kafeibe sibige meiyade tawai kahã degemôu, eme hebe kasagaj̄ido molôu. Duo Bolofej̄, di habaguguedi o, e hune huyafej̄ degedi kahã degemôu, n̄i tawama, hebe kasagaj̄ e molôube gaba folodo. ³⁰ Yobe, di tewe, Godihã kôu gue tobou, A muwôu diamokôu milolôu. Damaledo, midihõ kasagaj̄ milôu gadi kahã hebe nele keme mã dabai.

Lo 32:35

Godihã haba tabe kôu gue tobou,
Hiye Ohã e o sasaj̄ kediãme yôu fileba tã saleyodei.

Lo 32:36

³¹ Godi tobekôu muguomôu dala o nãme nôu tawai-bôu. Godi, yôu kegenôu daladi, ege o kegele keme yôu tawale tolôu dala, kegeligi kege degeiye deba, n̄iôu tawale guẽ degeba tawai-bôu dalama.

Di Yesukôu damaleyodema neledo dege dalame

³² Hagi, n̄iôu afu dugulo i ke, n̄i haba tawama. Yobe, Godihã hohõ bolofej̄ ke n̄i yoma duguo hagueibe, hagi sũudo dugumôu hagueiye, kenôu si n̄i Godikôu damaleyodei ke ta tôu fogôu li mei, neledo dege deleigui. ³³ Kelegebe, o ilo kelege n̄ime o sasaj̄ kediã dihile kokôu tefegiesãma susuga tobolôu môu makolo idi. Hagi kegei ke dugulo i o sasaj̄ ilo kediãne n̄i mogo dege dogôu gulo idi. ³⁴ N̄i mogo ilo kele didio degeimôu be, n̄i solôu do degele idi. O ilo kelege n̄i bi-maj̄ hiyou môuma youmôu be, n̄i tabôu meiyodema, hohõndu degele idi. Yobe, n̄ige bi hebenikôu dala keme sa sibige kuokôu bimaj̄ ke gaba feleido dala, ta mei degele meidade tawalemôu.

³⁵ Kege degeli ke dugubabe, n̄i hobôu gue degedama. Godikôu damaleyodema neledo dege

dalaguaba, Godihã n̄imokôu hebe bolodo ke nele.

³⁶ Dafadama. N̄i neledo dege amafej̄ dalaguale, Godihã tagali sagaj̄ kenôu degeiba, yôu neleyodema makai ke e n̄imokôu nele. ³⁷ Yobe,

O hagualeyodele idi keme totodo haguale. Dalali, mosoba haguale mei.

³⁸ O tahã damaleyodemaba, Godihã dihile kokôu dou-do o degeibabe, eme yôu kegenôu dalale.

Kenôu si, amokôu damaleyodema haba bohólôu mã ibabe, age emokôu be ta hohõ degele meido.

Habakuk 2:3-4

³⁹ Dibe Godikôu damaleyodei ke tôu fogôu môu habagekôu bohólôu mã i o sasaj̄ mei. Dibe Godikôu damaleyodeimôu, yôu mamou o sasaj̄. Di damaleyodei ke makoma mei degele mei.

Di Godikôu damaleyodemaba, neledo dege tafalaguame

(Tã Hiye 11-13)

Godikôu damaleyodedi kahã sibige

11 Godikôu damaleyodedi kahã sibige keme kôu gue, Godihã neleyodema makai keme dige molôudade tawale idi. Di dihoye ta duguyo meiyede, kenôu si dige bi olôu fej̄ keme Godihã dimokôu neledade tawale idi. ² Afu kôu guai o kediãge keme damaledade tawale idi kahã, Godihã hohõ degemôu bologode tobou. ³ Di Godikôu damaleyodei kahã degemôu, di tawale idibe, Godihã taenôu tobouye, agudiobôu, sa sibige kôubôu de kuhe tamã degeidade tawale idi. Kegei kahã degemôu, di kôu gue tawale idi, bi olôu fej̄ di dugulu kôume Godihãge bi di dugulo sagaj̄ meiyede milôu gaidade tawale idi. †

O Abelbôu, Enokbôu, Noabôu kediã Godikôu damaleyodele i

⁴ O Abel eme Godikôu damaleyodei kahã degeimôu, e gali wala sile Godikôu neimôu be, Godihã hohõ degei. Kenôu si Keinhã segei sile nej̄ keme Godihã hohõ degeli mei. Kegemôu, Abelhã damaleyodema, gali wala si kahãndu si Godihã emokôu hohõ degemôu, nãme doudo oyode tobou. Kege tobôu ma fogou dalali, Abel tolo i. Eme kôu tolo iye, kenôu si e damaleyodei kahã degeiyege, e degei tã uwo keme sa sa olôu fej̄ tefele dala kuhe. ††

⁵ O Enok e Godikôu damaleyodei kahã degeimôu, Godihãge eme tôu bôu gôu guej̄ kege malã i. E ta teli mei. Kegemôu, oe hiyedo ka iye, kenôu si diãge ta dugulo ili meido. Yobe, Enok môu li mei kelege, Godihã emokôu hohõ degemôu, nãme o bolodoyode tobôu mamôu moyu kahã degemôu. ⁶ Kenôu si, damaleyodele idiyo mei o kediãmokôu Godihãge hohõ degediyo mei. Yobe, o koyohã Godikôu ile hafej̄ dege-

† Stat 1:1 †† Stat 4:3-10 ‡ Stat 5:21-24

lababe, ege Godibe damaleḍo daladade tawa. Haba, o sasaj, Godi dugulamou ka ili kediage die damaleyodei kaha dowo bolodo neleyodei kokou damaleyodema.

⁷ O Noa e damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou tawale ta toboube, e dihoje dugulo ke tobou li mei, habage degeiba dugulo ke tobou. Noah Godiha ta ke dulomou, e sosou dia tofigieie domou, mosole moso tegei. Sa sibige o sasaj kedia Noah Godikou damaleyodei sagaj kenou tefele damaleyodele ili mei kaha degemou, tofigile i. Noa enou si Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou name o douyoyode tobou. Keme midihog, Godiha damaleyodele i o sasaj olou fei kedi mokou degedi. †

O Abraham dilie e sasaj Sara dilie Godikou damaleyodele i

⁸ Abraham e Godikou damaleyodei kaha degemou, Godiha emokou, name sa, a namokou neleyodema makai kokou iyede tobou mou be, e dulomou fogou i. Sa keme kou emokou neleyode tobouye, kenou si ege sa keme ta tewe mei. Eme Godikou damaleyodei kaha degemou, e you e sa ke tou fogou fogou i. ††⁹ E ile, sa, Godiha habage emokou neleyodema makai kokou folo deleie, kenou si e Godikou damaleyodema, sa kokou falai moso togoma deleibe, sa ta tie o бага delei. O Aisakbou Jekopbou diliene † keke falai moso togogama deleigui. Godihage sa keme Abrahambou e sosou bou olou fei kedi mokou neleyodema makai. ¹⁰ Kegemou, Abraham e mou deleli mei, e sa hiye ta dugulamou dia delei. Sa keme mei degele mei, neledo dege you kegenou dalale. Godiha younou fimama milou gaiye dala.

¹¹ Abrahamha sasaj Sara ene Godikou damaleyodei. E sobou dedo degeimou, dihi molou sagaj meiyee, kenou si e damaleyodei kaha degemou, Godiha neleya ke e dihi moy. Sarah Godiha degeleyode tobou kokou damaleyodei. ††¹² Kegemou, Abraham e odo dege, tolo ile hafei degeimou, e dihi degemamou, e sosou be sudo degei. Damaleḍo, e sosou be di agudiletou kuidihog sudo dugudi kenou tefei. Nebe, to ko we sa degei, obe hu solou hobogolou sagaj mei. †

¹³ O sasaj kediame dia Godikou damaleyodei keme kegenou dalaguali, sa Godiha diamokou neleyodema tobou keme mala ili mei tofigile i. Sosou dalaguali, sa Godiha neleyodei keme ahudo dalamou duguo hohog degele i. Diage diame o ilo kedia sakou dalagualebe, ta sidifi degele ili mei. Diage eibe sa sibige kuokou be hiyefei dalale meiyode tobolou i. ¹⁴ O sasaj kege tobolou ili kediame di tewe, diame diou die sado ke dugulamou ka ili. ¹⁵ Sa dia tou fogou haguasiei kokou fimai debabe, diame bohoulou ma yai. ¹⁶ Kenou si diame diou die sa kokou ta bohoulou ma yale sagaj degele ili mei. Sa bolodo ta dala ke dugulo sagaj degele i. Sa keme die sado hebeni. Sa hebenikou folo-

gale sagaj degemou dalaguali, Godikou be name ei Godiyode tobolou imou be, Godihage diame tobekou muguli mei, hohonou dege delei. Yobe, ege sa hiye bolodo keme die biyodema milou dala kaha degemou.

¹⁷ Abraham e Godikou damaleyodei kaha degemou, Godiha e tefele dugumou be, ege doudo dege you e dihi Aisak ke gali бага wala sileba, Godikou nelamou degei. You e dihi, Godiha emokou neleyodema nei keme gali бага wala silamou degei. ††¹⁸ Afu, dihi keme Godihage kou gue tobou,

Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne huti obe hiyedo dege kuhe biyomou ileyodei.

Stat 21:12

O dihi keme Abraham you gali бага wala silamou degei. ¹⁹ Abrahamha tawaibe, dihi ke wouba tolo ibabe, Godiha haba haguagiba, gehog degedade tawai. Damaleḍo, dihi keme woumou tolo ili meiyee, kenou si e wouba tolo ile hafei degeimou, Godiha Abraham youmakou bohoulou nei.

O Aisakbou, Jekopbou, Josepbou kedia Godikou damaleyodele i

²⁰ Aisak e Godikou damaleyodei kaha degemou, e dihi bolou Jekop dilie Iso diliemokou, Godiha nelemokou midihog bolofei ke hehegileyode tobou. Diliemokou habage tama degele kenou kege tobou. †††

²¹ Jekop ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafei degeimou, e Josepha dihi bolou kediliemokou tobou, Godihage nelemokou midihog bolofei kenou hehegileyodei. Tobolou gi, you e bulukai tefegie kokou gofuguomou tafalali, Godikou dihog бага tobou. †

²² Josep ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafei degeimou, e you e huti o kedi mokou kou gue tobou, Israel o sosou habagedo haguale ile o sasaj kediame sa Isip tou fogou yale. Yalababe, ma diobou de kefema imabeede tobou. ††

O Moses e Godikou damaleyodei

²³ Moseshog e ayebou e adiou bou dilie Godikou damaleyodema dalaguali, sasaj kaha dihi Moses mala felemou dugube, dihi keme bolofeido degeimou, dilie dihi ke mogogou dalaguali, ogo olou fei kamadia kege mei degei. Ta, Isip hiye o kaha Israel kedi mokou o dihi mala feleibabe wouba tofigile ileyodei kokou ta guog degeli mei. †††

²⁴ Kegemou, dihi Moses e hiye degemou, Godikou damaleyodema, eme Isip kedia hiye o kaha sasaj dihi kaha e dihiyodele idibe e dafayode tobou. ²⁵ Eme Godiha o sasajbou de hagi duguloyodemamou, Isip tie kedibou de tou degefai hohobou di midihog kasagaj keme e dafai. ²⁶ Eme Godiha makai o Kelesuhog huya ke o dihi ke kokou sidifi degeli kaha hebe bolodo ke moloudade tawai. Bi bolofeido, Godiha neleyodei kahage sa Isip kedia bimaj bolodo olou fei keme gabama feleidadade tawai.

† Stat 6:13-22 †† Stat 12:1-5 †† O Aisakbe Abrahamha e dihi. Jekopbe Aisakha dihi. †† Stat 17:19 †† Stat 15:5

††† Stat 22:1-14 ††† Stat 27:27-29 § Stat 48:1-20 †† Stat 50:24-25 ††† Kisim Bek 1:22, 2:2

²⁷ Moses Ɛ Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Ɛge sa Isip hiye o kaha gofōu degeli kokōu ta guƐ degeli mei, Ɛ sa Isip tōu fogōu i. O sasaj dige Godibe dugulo sagaj meiyē, ha Ɛnōu si Godibe kōu dugu kaha degemōu, Ɛ ta dafali mei, neledō dege delei. ²⁸ Ɛ Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Gabama I Sawisie† ka-hage, Ɛ Israel o kediāmokōu tobou, ni gali woma, kafei ke niōu ni moso adikōu humaba, hujnōu sima namabeede tobou. Kegeiba, dihi womōu siale Ɛsol o kahage Israel o kediāmokōu hagi ta nele mei. ††

Israel o sasaj sudo kediā Godikōu neledō dege damaleyodele i

²⁹ Israel o sasaj kediā Godikōu damaleyodele i kaha degemōu, diā dawala Wej Degei † duoya ke ilobōu dama yaibe, tō kamōu ile dalamōu, mihi fafagai degeiya ke dasigei. Isip o kediā sesele youmōu, tō kaha bohōlōu mā hagua gelegumōu diā olōu fei toye togolōu i. ††

³⁰ Israel o sasaj kediā Godikōu damaleyodei kaha degeimōu, diā sa Jeriko kekai ke siga tafalaguali, sawisie olōu fei dioyosi kege mei degeimōu be, kekai ke igilemā fiyei. ††

³¹ O hiyou siadi sasaj Rahap Ɛ Godikōu damaleyodemamōu, Israel o bolōu ta ga fologala degeimōu, Ɛ diliemokōu sa kile fologale a amafei hegi. Habage, Israel o olōu fei kediā fologa, sa ke tie kediame Godihā tā ke ta dulo idiyo mei kaha degeimōu, woma mei degele i. O bolōu diliemokōu a hegi sasaj kenōu si weli mei. †††

³² Ifibe ā haba kei tā tobolōu? Aso diho mei degeli kaha degeimōu, age o Gideonbōu, Barakbōu, Samsonbōu, Jeptabōu, Devitbōu, Samuelbōu, habage-degeleduguo-tobolōu-idi-o kediābōu, diā degele idi kaha tabe ā ta susulo tobolōu mei. ³³ O kediā Godikōu damaleyodele i kaha degemōu, diā sa sa ami o sudo kediābōu de biyamamōu, diā degeiyenōu olōu fei woma mei degedi. Diame Godihā tā dulo sesega yolu-gi, Godihā neleyodema makai ke malā i. Fuse sosouwedo laionye ††† diā walamōu degeimōu ne, diā Godihā dedeiyenōu akogogule i. ³⁴ Dou hiyedo wobōu mōu ne diā somolōu i. Ho o kediā awekiye walamōu degeimōu ne, diā kama fosigeimōu, awekiye diā ta woli mei. Diame nele meiyē, kenōu si nele hiyedo degemōu, biyadi o neledō degele i. Biyadi o neledō degema, sa sa ami hiye o kediābōu de biyolugi, diā degeiyē ho o kediā kama fosigei. ³⁵ O kediā Godikōu damaleyodele i kaha degemōu, diā ilo kelebe kōu tofigile iye, kenōu si haba hagua gehē degemōu, die sosōu diāmokōu bohōlōu mā yai. Haba ilo kelebe ho o kediā tolōu mā wala iligibe, ni Godi tobekōu mugubasi, ei ni tōu fogōu ba fogōu yaleyode tobolōu imōu, diā ke dulomōu dafa i. Yobe, diame tofigieba,

† Nā Matyu 26:2 kokōu tawale tā nalaj ke dugu. †† Kisim Bek 12:21-30 † Hy tabe dawala Fefe Sū. †† Kisim Bek 14:21-31 †† Josua 6:12-21 ††† Josua 2:1-21 ††† Fuse sosouwedo laion yodele idi keme o wodi fuse, sa dodou sū degeiya ke suluguadi. Nā Daniel 6:16-24 kokōu ne dugu.

habage haba hagua gehē degeba, sa bolōdo kokōu tofousogo tofousogo tofolōu iledade tawalemōu.

³⁶ Damaleyodele i o ilo kediāmokōu be ho o kediage susuga tobolōu mōu yilo ima, tigi dofōu ye wala i. Haba ilo kelebe, ho o kediage dobogōubōu abogōubōu de tigi neledoye tigigimamōu, didio degele i.

³⁷ Damaleyodele i o ilo kelebe, ho o kediā igiye wala i. Ilo kelebe, dobogōu soye ³ duoya ke diafigile imamōu, isimobōu isimobōu de dodogogule i. Ilo kelebe, awekiye woumōu tofigile i. Diā yukuei mei degemōu, wai sipsip kolobōu, wai meme kolobōu denōu kama suluguadi. Bi mei obiyei kediame ho o kediage hiyedo makolo idi. ³⁸ Kegemōu, Godikōu damaleyodele i o sasaj kediame fosigemōu, hebe mei mihjōu saya kebōu, bitou saya kebōu, salahaiya kebōu, ulouya kebōu denōu titiamōu suluguei. Godihā dihi ke kokōu be, sa sibige kōumaha o sasaj kediā die midihō kasagaj kahage damaleyodele i o sasaj kediā die midihō bolōdo kebōu debe ta tefeli meido.

³⁹ O sasaj kediame Godikōu damaleyodele i kaha degeimōu, Godihage diāmokōu hohō hiyedo degei. Kenōu si diā sa sibige kuokōu deleigui kelegebe, bi, Godihā diāmokōu habage neleyodema makai keme ta malā ili mei. ⁴⁰ Yobe, bi bolōdo Godihā nelamōu makamaj dala keme dibōu, yufido damaleyodele i o sasaj kediābōu de habage kōu malā ile dala. Kegemaba, diābōu dibōu debe Godihā dihi ke kokōu geleguoba dou-do dege tafalagualeyodei.

Di Yesukōu maseleba damaleyodeme

12 O sasaj afudo damaleyodema tefeleguei kediage di silēmā dalaguali, Godikōu damaleyodele idi kaha midihō ke dimokōu hehegie dalagua kuhe. Kegemōu, dige midihō kasagaj diyōu degeli sagaj kebōu, di egei dulo akogudi olōu fei kebōu de tōu fogōu ba, di neledō degeba, Godikōu damaleyodema, midihō Ɛ kōu hegi sagaj kenōu tefele sesele ime. ² Di Yesukōu nōu bahaba defeido sesele ime. Yesu Ɛme damaleyodei kaha obōu. Di Ɛmokōu damaleyodili kahanōu si habage Ɛ degeiyē di damaleyodei ke neledō degele. Godihage Yesu Ɛme hebe fufuguomajikōu ikeke degeiba tolo ileyodeimōu be, Ɛge ta dafali mei, neledō dege dalali, habage Ɛme hohō hiyedo degeba kegenōu tafalaledade tawai. Ɛ o sasaj dihi ke kokōu tolo ibe, sidifi ta degeli mei. Tolo ilemōu, gehē degema haguama folomōu, ifibe, Godihā duwodi bolōdo kaha dobogōu delekōu duwo.

Godihā di egele wodi kaha yobe di bolō degemabado-mōu degedi

³ Yesuhage, midihō kasagaj milōu ga idi o kediā Ɛmokōu betei degele imōu be, Ɛ kokōu ta dafali mei, neledō dege delei. Kegei degemōu, niye kegei ke duguba hobōu dafadama. Godikōu damaleyodei ke hobōu ta kesigie tōu fogōu dama. ⁴ Damaledō, niye midihō kasagaj milōu gadi kaha nele ke igile mugu-

lamou, neleđo degele iligi, tofigile kou hafei degeiye, kenou si ni ta tofigile ili mei. ⁵ Godiha kuguokou ge, Godiha nime ma sisigyode tobolou dala keme nige de tawali? Ni dedei sasagiemou be, Godiha kou gue tobolou,

Ma dihi, Hiye Oha na egele woubabe, nage keme sibige meiyade tawada.

Di Hiye Oha gofoude dege tobou babe, gue degeda.

⁶ Yobe, Hiye O you tagadi o taha midihog kasagai milou mou be, o keme Hiye Oha egele wodi.

O sasai, Hiye O you e dihiyodei taha midihog kasagai milou mou ne, Hiye Oha egele wodi.

Gutpela Sindau 3:11-12

⁷ Nimokou hagi degei hagubabe, ni neleđo dege dalaguama. Godiha nime you e dihiyodei kaha dege-mou, aye dia adiou dia die sisigo egele wala idi sagai, Godiha nime kenou tefeledoususudi. Dihibe e ayeha egele wodiyo mei ta de dala? Ta dala meido. ⁸ Godiha you e sisigo olou fei egele womou ili. Kegemou, nime e ta egele wouyo mei debabe, damaledo, nime e sisigo mei. ⁹ Haba tabe, sa sibige kuokou be, di olou fei dibe aye dala. Di dihifei kelegebe, di ayeha di egele wala idi kaha di e ta dulo sesele idi. Nebe kenou tefei, di Aye, hebenitou dala kaha di egele wouba, di e ta ke defeido dulo seseibabe, di tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹⁰ Sa sibige kuokou gebe, di ayeħage you e tagaiya kenou di egele wala idi keme tou degeifei. Godihanou si di doususulamou egele womou ili kuhe, di you e midihog bolodo kenou milou mabandomou. ¹¹ Di ayeħa di egele woumou be, di ta hohog degediyo mei. Hagi hiyedo degele idi. Habage, egele woma mei degeimou, di ise midihog douđo degedibou, mogo degedibou ke tawalemou dalaguadi.

Di neleđo degeba tafalaguame

¹² Ni dobogou neleđo mei degeibabe, dabai degeleba neleđo degema. Ni abogou tofigieibabe, haguaba tofou tofou suluguama.

¹³ Ni sulugualebe, a douđo kenou suluguama.

Gutpela Sindau 4:26

Kegeligi, ibigidio tofigiei ke olou fei kasagaido degeiye. Ni a douđoya kenou suluguabasi, ni ibigidio tofigiei keme haba bolog degele ile.

¹⁴ O sasai olou feido mogo degema. Haba nige Godikou damaleyodema, e midihonou seselaba dege-mou ima. Kege dege ho fogou babe, nige Hiye Obe ta dugulo ile mei. ¹⁵ Niou tawaibou, ni kile o tanou ta fiyaba Godiha habaguguei ke tou fogouye. Kegeligi, o tanou taha hebe afibou hebe ke sa dege foloba, afi kaha ni olou fei obou ba, Godiha dihi ke kou sibigibou de deleiye. ¹⁶ Niou tawaibou, ni kile o tae sasai hiyou sieiye. Haba o Isoħa degei kenou tefeledo Godi tobekou muguye. O Iso ěme Aisakħa e dihi wolo. Sawisie ta, Iso e hegie hiyedo degeimou, e malakou tobou, na amokou nale tanou fei ta sama neibasi, da ayeħa timou be na molouyode tobou. ¹⁷ Nige Isoħa degei kaha ta keme kou tewe. Habage, e ayeħa timou ke you haba

† Stat 25:29-34

boholou mou lamou degeiye, kenou si e ayeħage, na molou meiyode tobou. Kege tobou mou e gosolomou haba sudo yodugaiye, kenou si e ayeħage you kou tobou sagai kenou tobou. Ta gehe ta tobou li mei. ††

Dibe sa Jerusalem hebenitou dala kotou fologai dala

¹⁸ Sa ni ya fologai keme bitou Sainai sa degei mei. Sa ni ya fologai keme ni ta duguo, dobogouye kugulo sagai mei. Afu, ni kou guai o sasai kedianou si ya, bitou Sainai hafei dege fologa dugube, dou hiyedo wobou mou dugu. Haba dugube, hulia hiyodobou, wi hiyodobou de degeimou dugu. ¹⁹ Diage kibi hagnosisomou dulomou tafalaguale dube, o ta uwo hiyedo ta hagumou dulo i. Ta uwo ke dulomou, gue hiyedo degemou, dia Moseskou, ei haba dulo dafayode tobolou i. ²⁰ Ta Godiha tobou ke dulo gue hiyedo degele i. Yobe,

one, galine bitou kokou ta fologoubabe, igiye wouba tofigile ileyode tobou kaha degeimou.

Kisim Bek 19:12-13

²¹ Dia ke dugu kaha gue hiyedo degeimou, Moses ěne tobou,

Ame gue hiyedo degemou, dio koulu kuheyodei.

Lo 9:19

²² Kenou si nime bitou kegi kotou ta ya fologali mei. Ni bitou Saionkou ya fologai, sa hiyedo, hebenitou dala sa, sa Jerusalemkou ya fologai. Sa keme Godi you kegenou daladi o, e sa. Fologamou dugube, esol o suudo kedia kefeguomou, hohog degele imou dugu.

²³ Godiha sisigodo, die hu you e kuguokou nalagai kediane kefeguo tafalaguamou dugu. Nime ta sai fidi o Godikou fologai. O sasai bolodo, Godiha douđoyode tobou kedia tofigiema fologa dalagua kokou nime fologa dogou guo dalagua. ²⁴ Nime Yesukou ya fologai dalagua. Yobe, Godi dalamou, o sasai di dalamou, ěme duo kele dabai degedi o kaha degemou. Damaledo, Yesuħa you e kafeiyenou, ěme midihog ebele ke hegi o. E kafei kaha o Abel tolo i kaha kafei keme gaba feleido dala kuhe.

Di defeido tawaibou dalame

²⁵ Niou tawaibou, ta, Godiha tobou keme ni du ho fogouye. Afu, sa sibige kuokou ge, kou guai o kediage ta, Godiha tobolou ke dulo ili mei kaha degemou, diame hebe kasagai keme ta gabama fosigili mei. Nebe kenou tefei, ifi dine, haba, ta, Godiha hebenitou ge tobolou ke ta du ho fogou babe, dine hebe kasagai ke ta gabama fosigile mei. ²⁶ Afu Godiha toumou, e ta uwo kahanou be gigima haguei. Ifi kou bou gene e haba kege degeleyode tobou ke kou gue nalai dala, A ke degei sagai ke haba degeiba, gigima hiyedo haguba, mihibou agudiobou de tatabai degeba awale ile.

Hagai 2:6

²⁷ Godihage, a ke degei sagai ke haba degeleyode tobou kaha sibigebe, gigima haba haguba, mihibou, agudiobou, bimai olou fei, you milou gai kebou de mei

†† Stat 27:30-40 ‡ Kisim Bek 19:16-22

degeleyodemou tobou. Haba ta dalale mei. Haba bi ta awale sagai mei keme you kegenou dalale.

²⁸ Sa bolodo Godiha dimokou neleyodema dala keme Godi you wolou dala. Di sa ebele keme tatabai degeba ta awale mei. Kegei degemou, di Godikou bolofeyodema, e tagaiya ke dabai degeleba, e hu hebele foguoba, e ta dume. ²⁹ Yobe,

di Godibe dou gofou do ke sagai kaha degemou, bi olou feido keme nama mei degeleye dala.

Lo 4:24

Di diyou sie yogokou solou do degeba, dogou guba dogou guba deme

13 Yesukou damaleyodei o sasai di diyou sie mogo tanou degeba, yogo tagaiba tagaiba deme. ² Sa ta o sasaiye ni sabekou fologoubabe, ni bologuado dia dalama. Yobe, afudo, sa ta o kedia ya sa ta kokou fologoumou be, sa ke tie o kediage mosokou wou ma fologamou be, diage wa, o kediame damale odo oyade tawale i, kenou si diame odo o mei, esol o wou ma fologai.

³ Nige didio o sasai kediame hobou totou degedama. Ni niou siebe o kediabou de didio degei sagai degeba, diamokou solou do degema. O sasai ho oe makoubane, nige obe ni makolo imou niou sie solou do degedi sagai kenou tefe, diamokou ne kege solou do degema.

⁴ O sasai hulo idi midihobe bolofeido. O na sasai hu deba, ha sasai na o hu debane, niou sie tagaleba, dogou guba dogou guba denou dalama. Ni tewe, sasai hiyou degedi obou, o hiyou degedi sasai bou kediame, Godiha ta samaba, hebe kasagai ke nele dala.

⁵ Ni sele hiyedo molou kokou fimadama. Ni bi kagefeji ta dalababe, kuhe kehefeji. Haba bi sudo molou tawadama. Yobe, Godiha kou gue kou tobou dala, A nime ta tou fogolou mei.

Age nime ta tou fogou ba, niou nou dalale mei.

Lo 31:6

⁶ Di geime dege kou gue tobou me, Hiye O enou si a dogou gudi. A ta gue degele mei. Sa sibige o diage ame ta wolo mei.

Buk Song 118:6-7

Dige Yesu sesele ilebe gue degedame

⁷ Nige ni wou ma dalaguadi o, nimokou Godiha ta hehegile idi kediame totou degedama. Midihou bolodo, dia milou mou haguei ke fiye tawaleba sesele ima. O kedia Godikou damaleyodema, neledo dege tefeleguei sagai nine kenou tefe degemou ima.

⁸ Yesu Kelesube afu delei, ifi dala, haba sabitane you delei sagai kegenou kuhe dalale. ⁹ O ilo kelege haguasie, ogou gai egei gehe gehe hehegie tobolou ibabe, ni ta kesigie dudama. Kegelige, ni Godikou damaleyodei ke tou fogouye. Godiha habaguguei kaha di duo neledo dege dalabanou suluguame. Di nale kuolou ma idi kahage dibe ta nele dege dalaguale mei.

Ogou gai midihou sibige ta dala mei kegei kahage di ta dogou guo dalaba suluguale mei.

¹⁰ Mogou du daladi o, Godiha falai moso kodu dabai degele idi kediame, nale, di dou mosokou sidi keme dia nalebe kuolou. ¹¹ Mogou du daladi hiye o, e Godiha Kuolou Moso kodu falamou be, gali kafei dou la tolou mou folodi, midihou kasagai, you milou dibou, o sasai kedia milou ga idibou kaha hebe ke igiseyadomou. Gali sibigebe olou fei mouma ile, aikou dou tou ma, doulukou simou, douye nolugi, kugulonou degeimou fogou di. ¹² Mogou du daladi hiye o kaha kege kou degemou haguei kaha degeimou, Yesu ene sa Jerusalemhā figikou ge woumou tolo ibe, dibe Godiha dihile kokou you e kafei kahanou bologouba bolu degemabodomou. ¹³ Kegei degemou, di Yesu e sesele, figikou iba, o sasaiye emokou sidifi nele i sagai kenou tefe, dimokou ne neibabe, di gue degedame. ¹⁴ Yobe, sa sibige kou lebe, sa tofousogo degele sabe ta dala mei. Dibe sa bolofeido ke tama degeiba dugulamou dia dalagua. ¹⁵ Kegei degemou, Yesuha huya ke di Godi emokou hohou degeba, e hunou hebele fogume. Di gali sile, Godikou nedi midihou keme mei degei. Di ke degedi keme fogou, e hu solouba, di Hiye Oyode tobolou ba, hiligedo emokou hohobou me. ¹⁶ Nige midihou bolofei kenou degeleba, o yogo dogou guba dogou guba dedi keme totou degedama. Ni kege degeli keme Godiha tagalido. Midihou kegei keme Godikou gali sile nedi sagai kegei mei.

Godiha degeiyenou di bologuado dalale

¹⁷ Nige ni wou ma dalaguadi o kedia ta dulo seseleba, die hayedu dalaguama. Yobe, habage, Godiha diamokou yodugoubabe, diage ni degele idi olou fei ke tama dege tobolou ile. Kegei degemou, ni die ta ke du-loba sesema. Ni die ta dumou ibabe, dabai dia degeli kokou be hagi ta dugulo mei, hohonou degemou ile. Ni kege ho fogou babe, hagi be ni dugulo ile.

¹⁸ Nige Godiha ei dogou guyedema dihou baga tobou ma. Eige ei midihou kasagai miloube ta meidade tawalemou, midihou bolu kenou milou galamou tagale idi. ¹⁹ A tagalibe, nige Godiha a dogou guyedema dihou baga tobou ba, ege a dogou guba, a nimokou totonou ile.

²⁰ Di Hiye O Yesube wai sipsip dia daladi hiye o. E kafeiye midihou ebele, kegenou dalale ke hegi dala kuh. E tolo imou be, Godiha midihou ebele kahage eme haguagimou gehe degemou dala kuh. Kege degei o Godi eme bologuado daladi kaha obou do. ²¹ A Godikou ni dogou guyedema dihou baga tobou ba, ege ni dogou guba, nime midihou bolodo, you tagaliya kenou milolou ile. Damaledo, dabai Yesu Kelesuha degei kaha degeimou, Godiha di dogou guoba, midihou you tagali keme di you e neleyenou milou ga ile. Di Yesu Kelesukou hohobolou nou dalame. Damaledo.

† Ta makaibe, mogou du daladi o kedia gali woma sile, Godikou nele idi kokou ma tobou. Di midihou keme fogou. Midihou ebele di sesele idi keme Yesuhale.

Kuguo kōumahā tā uwage

²² Mogo diama, ā kōū tobolōū be nī duloba dafa idama, ā tā sasado tā nalalē mei, kuguo tōū degeifeī nalolū kuhē. ²³ Ā nī tawamabadomōū tobōū ladi. Di mogo Timotibe didiō degeī telemāī dala. Ē amokōū totodo hagubabe, ā ebōū de nī dugu ile.

²⁴ Nige nī wolōū dalaguadi obōū, haba Godihā o sasaī ilobōū olōū feī kediamokōū agali bolofeyode to-bōū ma. Sa Itali o sasaī kediagē nimokōū agali bolofeyodele ili kuhē.

²⁵ Godihā habagugueibe o sasaī olōū feī nībōū de dalale.

Jems

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

O Jems ɛme Yesuhā ɛ malā. Jems ɛ dabai degedibe, damaleyodele i o sasāĭ, sa Jerusalem tie kedīā dia delei. Dia dalamōū, ho o ilo kelege gofōū dege walamōū degele imōū, damaleyodele i o kedīā kama fosigemōū, sa sa ilo ahudoya deleigui. Sa ahu ahudo keleya dalaguamōū, Jemshā diāmokōū kuguo kōū kuhe nalāma neĭ. Kuguo kōūmahā sibigebe kōū gue, Yesukōū damaleyodele i o sasāĭ kedīage midihō bolōdonōū milōū goubasi, di diāme damaleyodeidade tawale ile.

Kuguo Jems kōūmahā tā sibige tanōū tanōū olōū feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1:1-18

Di tefele duguba neĭdo dege dalaguababe, Godihā dibōū de dogōū guo dalaba suluguale.

Tā Hiye 1:19-5:6

Di Godikōū damaleĭdo-yodebabe, dibe midihō bolōdone milōū ga suluguale.

Tā Hiye 5:7-20

Di neĭdo dege dalali, Godikōū dihō bagā tobolōū ba, Hiye Ohā haguale kē dia dalaguame.

Di tefele duguba neĭdo dege dalaguababe, Godihā dibōū de dogōū guo dalaba su- luguale.

(Tā Hiye 1:1-18)

1 Ame Jems, Godibōū, Hiye O Yesu Kelesubōū dilie dabai degedi o. Israel kedīā hūti olōū feĭ 12 kege o sasāĭ ilo kele, afu kama fosige, sa sa ahuya dalagua kē nĭmokōū be āge kuguo kōū nalāma nelĭ kuhe. Agali bolofeĭ.

Tefele duguyege di dedeĭ sasagiedi

2 Mā mogo diāma, nĭmokōū tefele duguye hagubabe, kēme hohō degedi midihōnōū dade tawama. **3** Nĭ Yesu Kelesukōū damaleyodema dalamōū be, tefele dugu hiyedo kōū dugumōū haguluye, kēnōū si nĭ damaleyodei kēme neĭdo dege dalagua kahā degemōū, habagene nĭ kegenōū dalaguale kēme nĭ kōū tewe. **4** Nĭ haji duguoba neĭdo dege dalababe, nĭme fĭ haguaba dalaguale. Godihā midihō ta tōū degele mei. Nĭ midihōbe bolōdonōū dalaguale.

O tahā fimāĭ tōū degeibabe, Godikōū nōū dihō bagā tobōū yedei

5 Nĭ o tae ta tawaiyo mei debabe, Godikōū dihō bagā tobōū ba, Godihā duloba nāmokōū fimāĭ bolō kē neĭ. Godibe gofōū tā tobōū di o mei. ɛ neĭdibe hiyedo, o sasāĭ dimokōū fimāĭ bolō neĭdi o. **6** Kēnōū si nā

Godikōū damaleyodema dihō bagā tobōū lababe, nā fimāĭ bolōū degeba dihō bagā tobōū da. O fimāĭ bolōū kegei kēme tō bobou, wiye malā ima haguama dedi sagāĭ kēnōū tefei. **7** Nāme kegedi debabe, Godihāge nāmokōū bi ta neĭ meidade tawa. **8** Yobe, nĭ o tae fimāĭ bolōū dalalibe, ege midihō sūdo milōū gadi kahā degemōū.

Jemshā bi mei obōū, bibōū obōū kedīamokōū egele to- bou

9 Kelesukōū damaleyodele i o sasāĭ diāma, nĭ bi mei kahā hohō dege. Godihā dihĭle kokōū nĭ hube hiyedo daladade tawama. **10** Bibōū o ɛ hube Godihā huyafeĭ degeibabe, ɛ hohō degelenōū. Yobe, bibōū o ɛme ɛ bi-māĭ kokōū nōū hohō dege dalali, hebeye fi degema, toto mei degedi sagāĭ kēnōū tefele toto tolo ile. **11** Di tewe, asō difi hiyedo degeimōū be, hebe fi fafagalemōū, mihĭkōū duolugi mei degedi. Nebe kēnōū tefei, bibōū oyege dabai hiyedo degemōū iligi tolo.

Godihā dimokōū midihō bolōdo hehegiligibe, ɛ di ta tefele dugudiyo mei

12 O koyo nā tefele dugu kē duguoba neĭdo dege dalababe, nā hohō degelenōū. Yobe, nā neĭdo dege dalababe, fĭ bolōdo, Godi yōū ɛ tagadi o sasāĭ kedīamokōū kōū neĭyodema dala kē malāba, tofousogo tofousogo tofolōū. **13** Nā tefele dugu ta dugubabe, kēme Godihā ā tefele duguluyode tobōū da. Midihō kasagāĭ taeye Godibe ta tefele dugulo sagāĭ meido. Haba Godihāge o sasāĭ ta tefele dugudiyo mei. **14** Di tefele dugudibe, diyōū di fiye tagai kahānōū, di midihō

kasagaj milou ga idi. ¹⁵ Sasajye dihi guokou degema dalali, dihi kuhe mou di sagaj kenou tefei, di midih kasagaj milou lamou be fimolugi, ise, midih kasagaj kuhe milou di. Kege milou mou iligi tolo idi.

¹⁶ Ma mogodo diama, niou tawaibou, ni midih kasagaj kegei kaha niou sie ogou gaiye. ¹⁷ Bi bolodo olou fei, sibigi dala mei keme Aye Godiha hebenitou ge dimokou nedi. Agudiletou hoho keme you milou kegenou dala kehe. Godibe taye sa degei mei. Tayebe sasado degema, tou degema kegeadi. Godi hebenitou duwo keme kegediyo mei. ¹⁸ Godiha you tagaiya kenou dimokou fi gehi ke neleyodemamou, e ta damaledo kaha degeiye, dibe fi gehi kebou de dalagua kuh. Kegei degemou, damaleyodei o sasaj dibe you e dihi wolo ke sa degei. You milou gai ilo kelebe sisigo habage felegai ke sa degei.

Di Godikou damaledo-yodebabe, dibe midih bolodone milou ga suluguale

(Ta Hiye 1:19-5:6)

Di ta dulo seseme

¹⁹ Ma mogodo diama, ni a tobou ladi kou defeido tawama. Oe egei tobou ba defei toto duma. Kenou si nige toto ta sima tobou dama. Haba gofoune toto degedama. ²⁰ Yobe, o koyo na ta gofou dege tobolou ba, haba midih ta milou babe, name Godiha dihile kokou dou do ta milou yo mei. ²¹ Kegei degemou, midih kasagaj, sibigi degei keme ta degedama. Haba midih kasagaj olou fei, ni milou ga idi kene haba ta milou dama. Niou sie huyafei degeba, Godiha ta, e ni duledu segei dala keme defeido tolou ba sesema. Kege degeibasi, Godiha ni mamolou.

²² Godiha ta ni dumou haguei keme mou youwa dulo fogou dama. Ni duloba defeido sesema. Dulo sese ho fogou babe, niou sienou ogou gama fiyasigeiye. ²³ O tah Godiha ta ke mou dulo fogou babe, o keme you e midih galaseya duguo fogou di sagaj kenou tefeli. ²⁴ O kegei kamahage you e midihobe kagei dugu de ta tawadiyo mei, mou totou degemou fogou di. ²⁵ Godiha ta bolofei keme dou do. Di kokou damaleyodeibabe, dibe hebe kasagaj keme ta mala ile mei. O sasaj koyo na, ta bolofei ke defeido dulo seseligi tawaleba, ta totou dege ho fogou babe, name Godiha dogou guba, dabai degeba, hoho degele.

²⁶ O sasaj koyo na nousie ame egei dudi oyode kou tobolou ye, nousie ne mogou dia dala ho fogou babe, name nousienou ogou golu. O kegei keme Godiha ta dudi o mei. E egei dudibou, e damaleyodeibou keme sibige ta mei. ²⁷ Egei dudi midih, di Aye Godi e tagalibe kou gue, gube dihibou kuei sasajbou kedia haji degeibabe defeido dogou gumabeedei. Midih keme Godiha dihile kokou be bolodo. Haba tabe, sa sibige kuokou midih kasagaj milou ga ho fogou mou si,

Godiha dihile kokou be sibigibou mei, bolonou dalamou duguo tagali.

Dige o sasaj kediamokou midih bolodo tefelenou hehegieme

² Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesu, eme bolodo, di ta tawaga tobolou sagaj meido. Ni emokou damaleyodei kaha degemou, nige o sasaj fileba, ilo kelebe hubou, haba ilo kelebe hubou meiyode tawadama. Midih bolodo tefelenou hehegiema. ² Kenou si ni kou kegeleye, hubou o ta yukuei bolodobou, dobogou sele igi gol makabou de kai kaha egei mosokou folouba dugulo. Haba o ta, eme bi mei, yukuei kasagaj kaine ile folouba dugulo. ³ Ni kegei ke dugubabe, yukuei bolou kai o kenou mogo degeba timou bolodo kokou duwoyede tobou ma, haba o yukuei kasagajido kai ke feleiba, name kou le hafei degeda, ile ahu dege duwoyede tobou babe, midih kegei keme kasajido. ⁴ Ni o bolou kedilie fileba, tabe hu mei, ha tabe hubou yode tawaibabe keme midih kasagaj. Kege fidama.

⁵ Ma mogodo diama, ni duma. Bi mei o sasaj, sa sibige kuokou hubou mei kediam Godiha youmakou damaleyodema, neledo dege dalaguale ke makai. Damaledo, Godihage you tagadi o sasajbe e sa bolodo kokou fologouba, you wou ma dalaleyodema kou makai. ⁶ Kenou si nime bi mei o sasaj kediamokou sidi fi nele idi o sasaj. Ni fimama. O koyo diage nijmokou haji hiyedo nelemou, haba ni tolou ya ta saikou tefegile idiya? Bibou o sasaj kedia degele idi. ⁷ Ni hu bolodo, Kelesu sesedi hu. O koyo diage ni hu bolodo ke susuga tobolou idiya? Bibou o sasaj kedia degele idi.

⁸ Godibe di Hiye O, e ta hiye, kuguokou nalai tabe kou gue,

Na nousie tagadi sagaj kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei.

Wok Pris 19:18

Na kege degeibabe, name midih bolodo milolou dala kehe. ⁹ Na o sasaj kediamokou midih bolofei ke tefelenou hehegie ho fogou ba, ilo kediamokou nou midih bolodo hehegiligi, haba o ilo kediam tobekou mugubabe, midih keme bolou mei. Godiha kuolou ta kokou husouma tawalebe, na midih kasagaj milolou be, kuolou ta ke gobolou dade tawayedei. ¹⁰ O sasaj koyo na kuolou ta, Godiha Moseskou nei ke olou fei dulo seseligi, haba ta tanou fei ta gobou babe, na kuolou ta olou feido gobou kehe. Kuolou ta olou fei ke gobou kaha hebe kasagaj keme na molou. ¹¹ Di tewe, Godiha kou gue kou tobou,

Sasaj hiyoubou, o hiyoubou hobou mou duma.

Kisim Bek 20:14

Haba tobou,
O hobou wodama.

Kisim Bek 20:13

Na sasaj hiyou ta mou li meiye, ha na o ta woumou tolo i debabe, name Godiha tabe bou gobou kehe.

¹² Godiha ta bolofei dimokou nei kaha degeimou, ni

damaleyodebabe, hebe kasagaj keme ta molou mei. Kegei degemou, tabou midihobou de kagei kagei ke ni tobou ma milou di debabe, niou tawaibou, kegeligi ta sale ke totou degele iye. ¹³ O sasaj koyo na omokou solou do dege ho fogou babe, Godihane namokou solou do degele mei. Na omokou solou do degeibasi, ta saiye na ta tolou mei.

O tae Yesukou damaleyodema mou dalali, midihobolo ke ta milou ho fogou babe, e damaleyodei keme sibige ta mei

¹⁴ Ma mogo diama, midihobolo milou diyo mei o tae yousie eme Yesu Kelesukou damaleyodei oyode tobou babe, Godihage o kegei keme de mamolou? Ta molou meido. ¹⁵ Damaleyodei o ta yukuei kasagaj kaj debane, nale mei debane, haba damaleyodei sasaj ta yukueibou nalebou mei debane, ¹⁶ ni kilege o tae o kegei kokou, na ile, kulio yukuei kaba, nale nama guokou dege bologuado dalayede kou tobolou ye, ha nalebou yukueibou be ta ne ho fogou babe, na ta ke tobolou kahage bi mei o keme de dogou gulo? Ta dogou gulo meido. ¹⁷ Nebe kenou tefei, na Yesu Kelesukou damaleyodema, midihobolo ta milou ho fogou babe, na mou damaleyodei, sibige ta dala mei.

¹⁸ Kenou si, o ilo kelege kou gue tobolou, Yesu Kelesukou damaleyodema dalabe esofei. Midihobolo milou dibe esofeyode tobou babe, age sima kou gue tobolou, na damaleyodema dala ke kou tobolou ye, ha midihobolo ta milou ho fogou babe, age name damaleyodei odade tawale mei. Haba a midihobolo kenou milou basi, na duguo tawalebe, ame Yesu Kelesukou damaleyodei odade tawale. ¹⁹ Na Godibe tanou feiyode tawalemou damaleyodilibe kou bololo. Kenou si duo kasagaj kediane Godibe tanou feiyode tawalemou kou damaleyodema gue degemou, dio kolo idi.

²⁰ Name totou degei o. Na Yesu Kelesukou damaleyodema dalalibe, midihobolo ta milou gadiyo mei kahage degemou, ne damaleyodei keme sibige ta mei. Na a tobolou kou tawalababe, na ma ta du. ²¹ Di kou guai o Abrahamhage e dihi Aisak wai sipsip baga wala doulukou silamou degeimou, Godihage emokou kou gue tobou, na ma ta ke dulo sesei kahage degemou, name doudo o. ²² Kegei degemou di tewe, Abraham eme Godikou damaleyodema, e midihobolonou milou di. E taenou tobou li mei. E damaleyodei kahage sibige degei. ²³ Godihage kuguokou be kou gue nalaj dala,

Abraham eme Godikou damaleyodei kahage degemou, Godihage eme doudo oyode tobou.

Stat 15:6

Kegema, Godihage Abrahambe ma mogoyodei. Damaledo, Abrahamhage e dihibe Godikou nei kahage, Godihage ta, kuguokou nalaj dala keme damaledo kuhe tamage degei. ²⁴ Mou youwa damaleyodeinou daladi obe Godihage dihile kokou be doudo o mei. Ha o ta, Godikou damaleyodema, midihobolo milou di keme Godihage doudo oyode tobolou.

† Stat 22:1-14

²⁵ Nebe kenou tefei, o hiyou degedi sasaj Rahap ene Godihage e dihile kokou sasaj doudayode tobou. Yobe, sasaj Rahap e midihobolo miloube, ege o bolou, Josuahage tobou mou haguasie felegoumou wolou dalali, dilie a taya ke boholou ma yamabeedei kahage degemou. ^{†26} Di tewe, o e tou be fi dala mei, o keme tei dala. Nebe kenou tefei, mou youwa damaleyodema dala obe tei sagaj dala. Yobe e damaleyodei kahage midihobolo ta milou diyo mei kahage degemou.

Di mogoube bologuado dia dalame

3 Ma mogo diama, ni o sudo tisa dabai † degelaba degedama. Yobe, Godihage di dabai degele idi ke figa dugulobe, tisa dabai degele idi kesi fileba, huyadefei kasagaj ta dalababe, tisa dabai degele idi kediamokou be hebe kasagaj hiyedo ke nele kahage degemou. ² Di olou feibe midihobolo milou galamou kou degediye, kenou si mihikou fiasigedi. Kegei degemou, o tae ta kasagaj ta tobou diyo mei debabe, o keme bolodo, e tou ye midihobolo kasagaj milouye domou yousie bologuado dia daladi. ³ Di howili dio ta wai hos kedia mogoudu muguomou, die mogoubou, die tou bou olou fei di doususu, di tagali sagaj keleyanou suluguadi. ⁴ Mosolene ni fimama. Mosolebe hiyedo, mosole bala keme huyadefei. Wi gofoudoye hagua, mosole tou mou be, mosole dia daladi o kahage bala huyadefei kahanou doususugumou, sa e ile tagai kokou idi. ⁵ Nebe kenou tefei, di mogoube huyadefeiye, kenou si e yousie hiye degedi.

Doube huyadefei doye, dibi fafagai degei kokou migimou be e hiyedo degemou, hebe olou fei wobou mou idi keme di kou tewe. ⁶ Di mogoube huyadefei, di tou be hiyendonou. Kenou si di mogoube dou sa degei, di tolou mimigie suluguadi kenou tefei. Dou gofoudo keme dou saha bi. Damaledo, di mogouye degeiye, di midihobolo kasagaj hiyedo milou goumou, di fibou tou bou olou feibe sibige degeimou, ta kasagaj kenou tobolou suluguadi. ⁷ Gali olou fei, waibou, siobou, beibou, to dulemou galibou olou feibe o di moumamou dia daladi, diage di tagali sagaj kenou degele idi.

⁸ Kenou si di mogoube diyou bologuado ta dia dalale sagaj mei. Mogou kahage you tagaiya kenou tobou di. Di ta kasagaj tobolou idi keme beie galoumou do gofoudo dugudi sagaj kenou tefei, di mogouya ke feledi.

⁹ Di Hiye O, eme di Aye, di mogouyege e hu hebele fogulo idi. Haba di mogou kahanou be ta kasagaine tobolou idi, o sasaj, Godihage you sagaj dege dalamabadomou milou kediamokou ne ta bou basia tobolou idi. ¹⁰ Di mogou kahage ta bolou kege tobolou idi. Tabe Godihage hu hebele fogulo idi, haba tabe ta kasagaj tobolou idi. Ma mogo diama, midihobolo keme kasagajdo, kege degedama. ¹¹ To sou dubebe, huei bolofeibou, huei kasagajbou de gelego felediyo mei. ¹² Ma mogo diama, hebe kiyoye kolo madibe, dese kolo de madi? Kegediyo meido. Haba hebe gohoye kolo madibe, hebe kiyoye kolo de madi? Kegediyo meido. Nebe

†† Josua 2:1-21 ‡ Tisa dabai koume Godihage ta hehegedi dabai.

kenōu tefei, huei kasagai feledi to sou kodugebe huei bolō de fele? Kegebe ta degediyo meido.

O koyobe hebenihā tewebōu debabe, ege midihō bolofei kenōu milōu ba dugulo

¹³ Ni kile o tanōu tabe fimajbōu tewebōu bolōdo ta de dala? O kegei ta dalababe, e yōusie huyafei degeba, midihō bolōdo kenōu milōu ba, di duguoba, e me tewe odade tawale ile. ¹⁴ Kenōu si ni yogokōu dafaba kona dege, niōu ni hunōu hebele fogulaba degeligine, niōu sie tewe oyodedama. Kegelig, ni ogōu gai midihō kahā damaledo tā bolofei ke huyafei degeiye domōu. ¹⁵ Tewe kegei keme hebenihale mei, sa sibige kuokōu ge tamā degei. O kegei kahage yōusie fimadibe, e me Godihā tā seseliyade tawadiye, kenōu si gulokou. Tewe keme Tamahā nelī ke seseli. ¹⁶ Ni duma, yogokōu kona dege dafama, diōu die hunōu hebele fogulo idi kedia sa kokōu be, midihō kasagainōu hiyedo milōu gamōu, bologuā dalaguadiyo mei. ¹⁷ Hebenihā tewe keme o tae mōumōu be, e tewe keme ta sibigi degediyo mei, omokōu ne hagi ta neidiyo mei. O kahage amafei hemele fiyanōu tā tobōu di. Eme tā dudi o. Haba eme solōu do degemōu, midihō bolonōu milōu di o. O sasai olōu fei kediāmokōu be midihō bolofei kenōu milōu di. E midihō bolō milolōu yodemamōu be, e damaledo milōu di. ¹⁸ Di fi tanōu dege daladibe keme hebe haimikōu debe sogodi ke sagai. Sogoma fogōu dalali, nale hou bologuādo fua fologolu sagai kenōu tefei, dine fi tanōu dege dalabasi, midihō bolōdo kenōu hiyedo milōu gouba dugulo.

Sa sibige kuokōu midihō kasagainōu tagale idi o kediame Godibōu ho maji dalagua

4 Ni niōu sie tae biyadibōu gegadibōu olōu fei kahā yobe kei? Keme ni tōu e tagadi kahanōu ni duledu milōu ga idi. ² Ni bi sudo kōu molōu sagai degele idiye, kenōu si ta molōu mei. Ni bi ta kona dege dalaguali, o woumōu tofigieimōu be, bi keme ni ta mōudiyo mei. Ni tae gegamōu, biyamōu haguadiye, bi ni tagalemōu biyolu keme ta mōudiyo mei. Yobe, nige Godihā nimokōu neyedema diho bagā tobolōu idiyo mei kahā degemōu. ³ Haba ni bi ta molōuyodema diho bagā tobōu mōu be, ni ta mōudiyo mei, ni fi doudo ke mādiyo mei kahā degemōu. Damaledo, bi ni tōu e tagaliya kenōu molōuyodema diho bagā tobōu di kahā degeimōu, Godihā nimokōu ta neidiyo mei. ⁴ Nime o hiyou degedi sasai ke sa degei. Sasai kegei kahage e mā tōu fogōu, midihō kasagai milōu ga siadi. Nebe kenōu tefei, nime Godi tōu fogōu mōu, midihō kasagainōu milōu ga suluguadi. Duma, sa sibige kuokōu midihō kasagai tagadi o keme Godibōu ho maji dala. Damaledo, ni o tahā sa sibige kuokōu midihō kasagai milolōu yodema milōu babe, o keme Godihā mogo meido. ⁵ Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme mōu yōuwa nalai mei, di fi, Godihā di duledu maji keme Godihā kona degedi, e tagaliya kenōu degedeyei.

⁶ Godihā dimokōu hiyedo habaguguedi. Kegei kahā degemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, O sasai diōu die hu hebele fogulo idi kediame Godihā degeiye, diame huyafei dege daladi. Kenōu si o sasai diōusie huyafei degele idi kediame, Godihā habagugueibe diābōu de daladi.

Gutpela Sindaun 3:34

⁷ Kegei kahā degemōu, ni Godihā hayedunōu dalagua-ma. Ni Tamā tobekōu muguba, e kama folo. ⁸ Ni ile Godikōu hafei dege dalababe, ene hagua nimokōu hafei dege dalale. Midihō kasagai degedi o sasai diama, oe dobogōu bigidi sagai kenōu tefele, nime ni duo bigima. Fimāi bolōu o sasai diama, ni fimāibe tanōu fei Godikōu nōu fimāma dalama. ⁹ Niōu sie hagi degeba, niōu ni sihou gosoma. Yilo idi o sasai diama, hobōu yodama, gosoma. Hohō degedi o sasai diama, ni hobōu hohō degedama, hagi dege dalama. ¹⁰ Ni Hiye Ohā di-hile kokōu niōu sie huyafei dege dalababe, Hiye Ohā ni hebele fogulo.

Ni niōu sie yogo tobe tobōu ba tobōu ba dedama

¹¹ Mogo diama, ni niōu sie yogo tobe tobōu ba tobōu ba dedama. Damaleyodei o koyohā yogokōu tobe tobolōu ba figoubabe, o kegei kahage Godihā kuolōu tā kene tobe tobolōu ba figale. O koyohā Godihā tā ke fibabe, o keme Godihā kuolōu tā dulo sesedi o mei. Godihā kuolōu tā fidi obe e. ¹² Kuolōu tabe Godihanōu omokōu nei. Enōu be tā sai fidi o. Ege o sasai ilo kelebe yōu mamolōuye dalamōu dugulu, ha o ilo kelebe makoloye dalamōu dugulu. Kenōu si o ta na nogo fidi keme nā degele sagai meido ke degedi.

Di Godihā tā dafadame

¹³ Sele dabai hiyedo degelamōu degeli o diama, a nimokōu tobōu ladi. Yobe, ni diabaya, idibaya kele ya, sa hiyekōu foloba, bi tiga mōudi dabai ke hiyedo degele iligi, sadebe tanōu ta mei degeiba kuhe fogōu hagualeyode tobolōu idi kahā. ¹⁴ Tā keme ni tēnōu tobolōu idi. Idiba tamā degele keme ni ta tewe mei. Sa sibige kuokōu daladibe, nime mabiye migile goguo dalali, igilemā folodi sagai kenōu tefei. ¹⁵ Bolofei be kōu gue, ame Hiye Ohā tagaiya ke tolo i ho fogōu babe, a degeleyode tawai keme damaledo degeleyode tobōu ma. ¹⁶ Kenōu si ni niōu sie hiye degemōu, niōu ni hu hebele fogulo idi. Midihō keme kasagai. ¹⁷ Kegei degemōu, o sasai koyo nā midihō bolō milōu di keme kōu tewe, ke haba milōu ho fogōu babe, nāme midihō kasagai degeli.

Bi sudo o sasai kediame gili degeibabe, hebe kasagai molōu

5 A bibōu o sasai nimokōu tobōu ladi. Nime hagi hiyedo dugulo dala kahā degemōu, kōu bōu ge hiligedo gosolo dalama. ² Ni bimāi olōu fei tabale i. Ni yukuei olōu fei sigoye nalā hobogou. ³ Ni sele igi golbōu, silvabōu olōu fei keme asa guaye tou sagai kegei dalamōu dugulu keme ni midihō kasagai olōu feibe

tama degeimôu dugulu kehe. Asa gua kaha sele nadi sagai kenou tefe, ni tou ne olou fei douye nale. Yobe, uwage sawisieibe hafei degeli kou lege, nige bi sudo kefema gili degele ili kaha degemou. ⁴ Ni defeido duma. Ni dabai degele idi o kedia ni hebe haikou ya, segei mouma haguasieimou be, nige sele kou neleyodele idi keme nele idiyo mei kaha degemou, dia hagi hiyedo degele i. Hagi hiyedo degemou haguissoumou be, Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ege o kedia haguissolu uwobe kou dudi. ⁵ Nime sa sibige kuokou bi bolou ke hiyedo dege kefema bologuado dalagua. Nalene hiyedo namou haguasiligi, ni tou dalale ili kaha, ise, ni wolo sawisieibe keme hafei degeli. ⁶ Bibou o nige doudo o sasai, nimokou ta degele ili mei kedia me ta saie tolou ba woma mei degele.

Di neledo dege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Ohā haguale ke dia dalaguame

(Tā Hiye 5:7-20)

Di hagi duguoba, neledo dege dalali, Hiye Ohā haguale ke dia dalaguame

⁷ Mogo diama, Hiye Ohā haguale ke dia dalagualibe, hobou dafadama. Ni tewe, hebe hai dabai degedi o kedia ge die nale segei kaha suwi degele ke dia dalalebe ta dafa idiyo mei. Hueibou asobou kaha degeiye, segei sibige degele ke dia dalaguadi. ⁸ Nebe kenou tefei, nine dafadama. Neledo dege dalama, Hiye Ohā haguale hafei degeli kaha degemou.

⁹ Mogo diama, ni niou sie yogokou gofou degeiba gofou degeiba deba, tobe tobou dama, ta sai fidi Hiye O Godi eme hafei degei dala kaha degemou, ni degeli ke duguoba fiye domou. ¹⁰ Mogo diama, ni habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou fimama. O kedia Hiye Ohā huya kenou hehegile i kelegebe, hagi hiyedo dia dugulo i. Kenou si dia dafa ili mei, neledo dege deleigui. Nine dia degei sagai kenou tefema. ¹¹ Duma, di kou gue tobolou idi, o koyoha hagi hiyedo dugumou hagueiye, e ta dafadiyo mei, neledo dege daladi, o kegei keme hohou dege. O Jop e hagi dugu kaha ta kou ni kou dulo i. † E hagi hiyedo dugumou, neledo dege dalali, ta dafali mei. Godiha olou fei bologuomou bolou degei. Damaledo, Hiye O eme solou do degedi, dimokou habaguguedi o.

† Jop 1:21-22; 2:10; 42:10

Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou de ta maka dege tobou dama

¹² Ma mogo diama, ni defeido duma. Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou, hu daga taya kebou de ta maka dege tobou dama. Na ta degeleyodebabe, damaledo dege. Na ta degele mei keme hobou tobou da. Hu daga daga taya maka dege tobou dama, ni ta saie touye domou.

Damaleyodei oe Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo

¹³ Ni kilege o tanou tae hagi dugubabe, Godikou diho baga tobou yede. Ha, ni kile o tanou tae hohou degeibane, Godiha hu hebele foguoba die feyede. ¹⁴ Ni o ta do degeibabe, sosikou widio o kedia haguayede tobou ba, dia ya fologa, Hiye Ohā huya ke diho baga tobolou gi, do o kaha tou guebou gusege huei ke hulo. ¹⁵ Godiha dabai degedi o kedia damaleyodema, diho baga tobou babe, Hiye Ohā do o ke bologuouba bolou degele. Midihou kasagai, do o kaha milou gadi kene Hiye Ohā gebe meiyodele. ¹⁶ Kegei degemou, ni midihou kasagai degei ke niou sie yogokou kusigile tobou ba tobou ba dema. Haba niou siene Godiha ni bologuouba bolou degeyedema diho baga tobou ba tobou ba dema. Damaleyodei o taha Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo. Nele kahage do o keme dogou guba toto bolou degele. ¹⁷ O Elaija †† eme di sa degei dalali, huei todayedema Godikou hiyedo diho baga tobou mou, huei teli mei deleibe, sadebe olou fei kamadia, oguone olou fei walaiyosi kege mei degei. ¹⁸ Elaijahā haba diho baga tobou mou, huei toumou, hebe hai saya nale segei olou fei haba fologamou suwi degele i.

O mihikou fiyei keme di dogou guoba bohoulou mala haguame

¹⁹ Ma mogo diama, ni o tanou taha damaledo ta ke dulo seseligi tou fogou, mou duwoba, e mogo tae haba bohoulou ma mala hagubabe, ²⁰ o keme dabai bolou degele. Ni kou tawama, o taha ile, midihou kasagai milou di o ke Godikou mala hagubabe, ta tolo ile mei. Kefei degeli kahanou be, Godihage o kaha midihou kasagai milou di kaha hebe kasagai kebou de olou fei igile mugulu.

†† 1 King 17:1; 18:1, 42-45

1 Pita

Nalāma Neī

Tawale Tā

Yesuhā dabai degedi o olōu feībe 12 kege deleigui. O tanōu ta ẹ hūbe Pita, ẹ hū tabe Saimon. Kuguo kōume ẹ nalāi.

Pita ẹ kuguo kōu, o sasāi hagi dugulo idi kediamokōu nalāma neī. O sasāi kediame Yesu Kelesukōu damaleyodele i kahā degemōu, ho oe diāmokōu hagi hiyedo nele idi. Pitahā kegedi ke tawale guẹ degemōu, kegeligi diā kesigieba, die damaleyodei ke tōu fogōu ye domōu, ẹ diā dedeī sasagiemōu kuguo kōu kuhe nalāma neī. Kuguo tā uwage nalāi kokōu be, Pitahāge ẹme sa Babilon tie oyodei. Tā keme tā makai. Tewe o kediage Pita ẹme sa hiyedo Romkōu dalali, kuguo kōu kuhe nalāiyode tawale ili. Yobe, sa hiyedo Babilon oe midihō kasagāi hiyedo milōu ga idi sagāibe, sa hiyedo Romkōu gene kenōu tefele degele idi kahā degemōu.

Kuguo 1 Pita kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feībe kuhe:

Tā Hiye 1:1–2:10

Dibe Godihā o sasāi degei kahā degemōu, di bi bolōdo Godihā dimokōu nele kenōu diaba, midihō bolōnōu milōu ga dalame.

Tā Hiye 2:11–3:22

O sasāi kediā diho tageya ke di midihō doudonōu milōu ga suluguame.

Tā Hiye 4–5

Damaleyodele i o sasāi kediame tefele dugu hiyedo duguomōu, hagi hiyedo dugulo i.

Dibe Godihā o sasāi degei kahā degemōu, di bi bolōdo Godihā dimokōu nele kenōu diaba, midihō bolōnōu milōu ga dalame

(Tā Hiye 1:1–2:10)

1 Ame Pita, Yesu Kelesuhā tā-bolofeī-malā-siadi-o. A kuguo kōume Godihā yōu ẹ biyodema makai o sasāi nīmokōu nalolu. Mogo diāma, afu nī di sa tōu fogōu fogōu ya, sa ahudo Pontusbōu, Galesiabōu, Kapadasiabōu, Esiabōu, Bitiniabōu keleya ke dalagua o sasāi nīmokōu a kuguo kōu nalāma nelī kuhe. ² Afudo, Aye Godihāge nīme kōu tewe delei, yōu ẹ bi bolō degeleyodema makai. Habage, Duo Bolofeīhā hagua, nī duledu dabai degeiba, nīme Yesu Kelesuhā tā dulo sesemabadomōu, ẹ kafeiye nī bigima mei degei. Godihā nīmokōu hiyedo habagugueiba, nīme bologuādo dalamabadomōu.

Dibe hebenitōu fologaba, bologuādo dalaguale

³ Di Godihā hū hebele fogume. Ẹme Godi, di Hiye O Yesu Kelesuhā ẹ Aye. Godihā dimokōu solōu do hiyedo degeimōu, Yesu Kelesu tobōu mōu hagua, tolo imōu, yōu haguāgi kahā degemōu, dine fī gehe, Godihā dimokōu neleyodei ke molōuyodema dia dalagua

kuhe. ⁴ Bi Godihā habage dimokōu nele keme bolōdo, ta tabale mei, ta kasagāi degele mei, ta mei degele mei, hebenitōu yōu kegenōu dalale ke malā ile. ⁵ Nī Kelesukōu damaleyodei kahā degemōu, Godihā yōu ẹ neleyenōu nī wolōu dalali, uwage sabiyale kelege, Godihā degeleyodei keme dōudo tamā degeiba dugu-ba, ẹ nī mamolōu.

⁶ Tefele dugu kahā nīmokōu haguadibe tōy degeifeī. Ha Godihā degeleyodei keme nī kōu tawalemōu hohō degele ili kehe. ⁷ Nīmokōu tefele dugudi keme mōu yōuwa degediyo mei. Nī damaleyodeibe de sele igi gol sagāi domōu kuhe tefele dugudi. Nī tewe, sele igi gol keme bi bolōdo, doulukōu sidibe, igi ta, haba, sele igi goldo domōu kuhe sile dugudi. Nebe kenōu tefei, nīne tefele duguga ibe deba, nī damaleyodei ke ta tōu fogōu ho fogōu ba, Yesu Kelesuhā boholōu mā hagubabe, o sasāiye Godikōu bolofeiyodema, ẹmokōu hohōbolōu ba, ẹ hū hebele fogulo ile. Yobe, bi olōu feī mei degeiba, sele igi gol keme mei degele. Nī damaleyodei kenōu si sibige hiyedo, ta mei degele mei. ⁸ Nīge Yesu Kelesube kōu dugulo ili meiyē, kenōu si nī ẹ tagalemōu, ẹmokōu hohō hiyedo degele ili. Damaledo, ifibe nīge ẹme ta duguyo meiyē, haba ẹmokōu damaleyodema, hohō hiyedo degele ili. Hohō keme di ta tawaga tobolōu sagāi mei. ⁹ Godihā nī mamōu lā-mōu degeli, nī Kelesukōu damaleyodei dalamōu kahā.

¹⁰ Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o, afu deleigui kediā Godihā nī habaguguele kahā tā ke tobolōu mōu,

Godihā di mamolōu kahā yo kē dugulamōu ka idi.
¹¹ Kelesuhā Duo Bolofēihā o kediā die duledu dalam-
 ōu, diage kōu gue tobolōu idi, sabita, Kelesu ɛme hagi
 hiyedo duguoba, hū hiyedo kē molōu. Kege
 hehegiemōu, kōu gue yoduga idi, di mamolōu o ɛme
 koboge haguale? Ɛ haguale sawisie hafei degeibabe,
 keiye tamā degeiba dugulo? ¹² Kēnōu si Godihā di-
 amokōu be, ni hehegile idi keme ni o habage haguā ile
 kediamokōu tamā degeleyode tobou. Kegemōu, wefej
 Godihā Duo Bolofēi tobōu mōu, hebenitōu ge migile-
 mōu, tā uwo bolofēi tobolōu idi o kediā dogōu guo-
 mōu, nīmokōu ne tā bolofēi kē tobōu mōu suluguei. Ɛ-
 sol o kediāne tā bolofēi kahā sibige kē tawalamōu
 degele ili.

Godihā dibe yōu ɛ bi bolodo dege dalamabadomōu haguisolu

¹³ Kegei kahā, ni fiyege amaba, doḡdonōu dalagua-
 ma. Yesu Kelesuhā nīmokōu tamā degeiba, Godihā ni
 habaguguele kē defēido dia dalama. ¹⁴ Afu, ni tawali
 mei kelege, niōu ni tōu e tagaiya kēnōu suluguadi
 keme haba ta dededama. Sisigo diā die ayeḡa tā dulo
 sesedi sagai, kēnōu tefema. ¹⁵ Godi, ni haguayadomōu
 haguisai ɛme bolofēido. Nebe kēnōu tefei, niḡe Godi-
 hā o sasai bolodo dege dalaguama. ¹⁶ Yobe, Godihā
 kuguokōu be kōu gue nalai dala,
 Ame ni Godi bolodo kahā degemōu, niḡe mā sosōu
 bolodo dalaguama.

Wok Pris 11:44-45

Godihā di mamōube, bi sibige hiyedoye mamōu

¹⁷ Niḡe Godikōu be ni Ayeyode diḡo bagā tobolōu idi.
 Di Aye ɛ di fidibe, ege hū mei obōu, hūbōu obōu
 kokōu ta duguo fidiyo mei. Godihāge midihō, di milōu
 gadi kēnōu duguo fidi. Kegei kahā degemōu, ni sa
 sibige kuokōu dalagualibe, Godikōu guɛ degeba, sa
 sibige kōume ni sado meidade tawama. ¹⁸ Afu niḡe
 sibige mei midihō, ni kōu guai o kediā nīmokōu
 hehegiei kēnōu milōu ga idi. Kēnōu si, Godihā dugube,
 kasagāido degeimōu, ɛ ni kuhe mamōu. Ni tewe, Godi-
 hā ni mamōube, sele igi silvabōu, golbōu kegeiye
 mamōu li mei. Bi keme kasagāi degedi binōu. ¹⁹ Godi-
 hā ni mamōube, Kelesuhā kafeiyenōu mamōu. Kele-
 sube wai sipsip wili bolodo kē sa degei, sibigibōu mei,
 kasagāi ta dala mei. Ɛ kafeibe sibige hiyedo. ²⁰ Sa
 sibige kōu milōu li mei kelege, Godihāge Kelesuhā di
 mamōuyadomōu kōu maka degei. Kēnōu si uwage
 sawisie hafei degeimōu, ɛ ni dogōu gulamōu tamā
 degei. ²¹ Kelesu ɛ degeiye, ni Godikōu damaleyodele
 ili. Ɛ tolo imōu, Godihā ɛ haguāgiemōu, ɛ hū hiyedo kē
 ɛmokōu neḡi. Kegei kahā, ni Godikōu damaleyodema, ɛ
 degeleyodei kē tamā degeiba dugulamōu dia dalagua
 keḡe.

Di di mogo diā defēido tagame

²² Ni tā damalēdo kē dulo sesele iligi, Godihā diḡile
 kokōu sibigi ta dala mei kahā, ni damaleyodei o sasai

kediamokōu solōu do degele ili keḡe. Kegei degemōu,
 ni niōu sie tagaleba solōu do degeiba solōu do degei-
 ba dema. ²³ Yobe, niḡe fi bohōlōu, dihi бага malā fele-
 mōu, fi geḡe dege dalagua, † yobe ni Aye Godihā to-
 bou kahā degeimōu. Godihā tābe ta mei degele mei,
 yōu kegenōu dalale. ²⁴ Godihā kuguokōu ne kege nalai
 dala,

O sasai olōu fei dibe diḡo sa degei.

Dibe hebe fi sagai kegei, obe dugumōu be bolodo.

Diḡo keme fafagadi.

Hebe fi keme migima mei dededi.

²⁵ Kēnōu si Hiye Ohā tābe yōu tofousogo kegenōu
 dalale.

Aisaia 40:6-8

Tā keme tā uwo bolofēi o ilo kediā nīmokōu hehegile i.

Tā makaibe Hiye O ɛme fi neḡi mouti †† bolodo kokōu mā tobou

2 Niḡe geḡe dege dala kahā degemōu, midihō
 kasagāi milōu gadi kēbōu, ogōu gadi midihō
 kēbōu, tāenōu bolofēi degedi midihō kēbōu, kona
 degedi midihō kēbōu, tobe tobōu di midihō kēbōu
 olōu feibe tōu fogōu ma. ² Dihi dieye bu nale sagai
 hiyedo degedi sagai kēnōu tefei, niḡe Godihā tā
 bolofēi kē dulo sagai hiyedo degema. Bu sibigibōu mei
 kegei kahāge, ni fi kē dogōu guba, ɛ hiyedo degele,
 haba nelene hiyedo dege dalale. Geḡe degenōu dalali,
 Godihā ni mamalāba, ni Godibōu de bologuādo
 dalaguale. ³ Hiye O ɛ midihō kē dimokōu hehegieimōu
 ni kōu dugulo i kahā degemōu, niḡe Hiye O ɛme
 bolofēiyode tawale ili.

⁴ Ni Hiye Ohā sōu guedu ima. Ɛme fi neḡi mouti
 bolodo, o kediā sibige mei бага kōu igile muguye, ha-
 ba Godihā makaibe, ɛme sibige hiyedo dala. ⁵ Niḡe fi
 gehēbōu de mouti sa degei, Godihā malāmōu, Duo
 Bolofēihā neleya kēnōu moso togoulu. Moso togoma
 mei degeba, niḡe Godihā ɛ mogōu du daladi o ‡
 degele iba, bi Godihā tagale sagai kēnōu niḡe Yesu Ke-
 lesuhā hūya kē ɛmokōu nemabeedei.

⁶ Godihā kuguokōu ne kōu gue nalai dala,

Duguma, bitōu Saion kotōu a mouti †† ta fogolōu
 kuḡe.

Mouti keme meleya mouti, sibige hiyedo, Godihā kōu
 makai dala.

O tahā ɛmokōu damaleyodebasi, o keme habage ta
 sidifi degele mei.

Aisaia 28:16

⁷ Damaleyodele i o sasai ni dugulube mouti keme
 bolodo, sibige hiyedo. Damaleyodili mei o sasai kediā
 dugulube, kōu guei dugulo ili,

Mouti, moso togodi o kediā dugube kasagāi
 degeimōu kōu igile filei keme ɛ haba meleya mouti fo-
 gou.

Buk Song 118:22

† Jon 3:3-6 - Yesuhāge Nikodemuskōu be, nāme haba dihi бага
 malā feleyede tobou. †† Grik tāgege mouti-yodili mei, igi-yodei, Juda
 o kediā igi moso togolo idi kahā degeimōu. ‡ Afudo, mogōu du dal-
 adi o ('pris') kediā Mosesā kuolōu tā kē dulo seselemōu, gali sile,
 Godikōu nelē idi. ††

⁸ Kōu guene kōu nalaj̄ dala,
Die abogōu ye mouti kokōu kuwagaba fiyasigile.
Damalēdo, mouti hiyedo kokōu be obe kuwagaba,
mihikōu fiyasigile.

Aisaia 8:14

O kediā Godihā tā kē tobekōu mugudi kahā degemōu,
kuwomōu be, diā mihikōu fiyasigedi. Afudo, Godi-
hage o kediame kegenōu degeleyodema kōu tobou.

⁹ Kēnōu si nīme Godihā yōu ē o sasaj̄yodema kōu makai. Nīme ē mogōu du daladi hiye o debane, ē huti debane, ē sosōu debane, nīme ē midihō bolōdo kē omokōu hehegiemabadomōu makai. Ege nīme huliā sakōu dala kē tōu fogōu ba, hohō bolofej̄ kokōu fogōu haguamabeedema haguaisai. ¹⁰ Afu, nīme mōu yōuwa deleiguiye, kēnōu si ifibe nīme Godihā o sasaj̄ degei. Afuge, nīme Godihā habaguguei midihō kē ta tawale ili meiye, haba ifisi Godihā habagugueibe nībōu de dala kehe.

O sasaj̄ kediā dihō tageya kē di midihō dōu- donōu milōu ga suluguame

(Tā Hiye 2:11–3:22)

Dibe Godihā dabai degedi o sasaj̄nōu dalame

¹¹ Mā mogodo diāma, nīme sa mei o sagaj̄ kahā, a egele tobōu ba nī duma. Sa sibige kuokōu midihō kasagaj̄, nī tōu e tagali sagaj̄ya kē hobōu degedama. Midihō kasagaj̄ nī fībōu de biyadi kē tobolōu. ¹² Nī Godikōu damaleyodili mei o sasaj̄ kediābōu de dalagualibe, midihō dōudo kēnōu milōu gama. Kege degeibasi, nī susuga tobolōu idi o kediā nī midihō bolofej̄ kē duguoba, Godihā di dugu haguale kelege, diā Godikōu hohōbolōu ile.

¹³ Nīme Hiye O Kelesukōu damaleyodei o sasaj̄ kahā degemōu, nī gamani o olōu fej̄ kediā tā dulo sesema. Gamani o olōu fej̄ die hiye o, ēme hū hiyedo, sa sibige kuokōu o sasaj̄ di hū olōu fej̄ kē gabama felei.

¹⁴ Gamani hiye o kahā dabai degele idi o kediā tāne dulo sesema. Gamani hiye o kahage ē dabai degele idi o kediā tobōu mōu ya, sa sa olōu fej̄ kile midihō kasagaj̄ milolōu idi o kediā egele womōu, haba midihō bolō degedi o kediāmokōu be bolofej̄yode tobōu mōu suluguamabeede tobou. ¹⁵ Godihage nīme midihō bolofej̄ kēnōu milōu mabeedema tagali. Kege degeibasi, totōu degei o, tāenōu tobolōu idi kediā nī midihō bolō kē duguoba, nīmokōu susuga tobolōu idi midihō kē tōu fogōu le ile. ¹⁶ Nīme hebe kasagaj̄ ta molōu meidade tawaleba suluguama. Kēnōu si nī kege tawaleba sulagualibe, midihō kasagaj̄ haba ta milōu gadama. Nīme Godihā dabai degele idi o sasaj̄dade tawaleba suluguama. ¹⁷ O sasaj̄ olōu fej̄ kediāmokōu midihō bolō kēnōu hehegiema. Damaleyodele i o sasaj̄ olōu fej̄ kediāmokōu ne solōu do degeba, Godihā hayedu dalali, gamani hiye o ē hū hebele foguma.

Di Kelesu ē hagi dugudi midihō kēnōu seseme

¹⁸ Dabai degedi o sasaj̄ diāma, nī bōse diā tā kē dulo sesema. Age bōse bolofej̄ kediā tā kēnōu sesemabadomōu tobōu yo mei. Bōse ilo kelebe kōu midihō kasagaj̄ milōu ga idi oye, kēnōu si nīge die tā kēne dulo sesema. ¹⁹ Nīme Godihā yōunōu dogōu guo dalaba dabai degeligi, bōse diā nīmokōu hagi mōu yōuwa nej̄ba, nī neleđo dege dalabasi, Godihā nīmokōu bolofej̄yode tobolōu. ²⁰ Haba nī midihō kasagaj̄ ta milōu ba, nī bōse diā nī egele wouba, nī neleđo dege dalababe, Godihage nīmokōu be ta hohō degele mei. Kēnōu si, nī midihō dōudo kēnōu kōu milōu ba, haba nī bōse diā mōu yōuwa egele woubabe, nī neleđo dege dalabasi, Godihage nīme midihō dōudo degeiba dugulo.

²¹ Nī dowoye, Kelesu ē hagi hiyedo dugu kahā degemōu, Godihā nīne hagi dugumabeedema haguaisai. Hagi, Kelesuhā dugu kēme yōu nīmokōu hegi, nīne tawaleba sesemabadomōu. ²² Damalēdo,

Ege midihō kasagaj̄ ta milōu li mei. Haba ogōu gai tāne ta tobōu li mei.

Aisaia 53:9

²³ O kediā Kelesukōu tā bōu basia tobōu mōu be, ege ta sima tobōu li mei. E hagi hiyedo duguyē, kēnōu si ege diāmokōu midihō kasagaj̄ kahā hebe ta neleyode tobōu li mei. E yōusie Godikōu nej̄, Godihage obe dōudonōu fidi kahā degemōu. ²⁴ Kelesuhā di midihō kasagaj̄ kahā hebe kē malā, hebe fufuguomaj̄kōu diōu gōu mōu, ē tolo i. Dige di midihō kasagaj̄ kē tōu fogōu ba, gehe dege dalaguali, midihō dōudo kē milōu gamabadomōu ē kuhe tolo i. O kediā Kelesu hiligedo wala imōu, ē do hiyedo dugu kahā, nīme bolō degele i kehe.

²⁵ Afu, nīme wai sipsip s̄a degei, fī totōu dege suluguadi, a dōudo kēnōu sesele yadiyo mei. Kēnōu si, nī boholōu mā ya, wai sipsip dia daladi Hiye Okōu fologa dalaguamōu be, ege nī fī olōu fej̄ kē dia dala kehe.

Obōu sasaj̄bōu hulomōu daladi midihō

3 Sasaj̄ o hu diāma, nīne nī māhā tā dulo sesema. Nī māhā Godihā tā dulo sese ho fogōu babe, sasaj̄ nīge midihō bolō kē milōu basi, diā duguo fī boholōu ile. Nī Godihā tā diāmokōu kōu hehegie tobolōu sagaj̄ meiye, kēnōu si nī midihō bolonōu milōu babe, diā kē duguoba fī boholōu ile. ² Yobe, diā dugulobe, nīme tā dudi sasaj̄, haba nī midihōne dōudo kēnōu milōu ba dugulo ile. ³ Sasaj̄ nī similolōu be, nī tōu bōu, nī widio towebōu debe sele igi golbōu, yukuei bolō bolōbōu kēnōu kā idama. ⁴ Sasaj̄ nī degele bolofej̄be kōu gue, nī duledune, nebe kēnōu tefele similōu ma. Kegema, amafej̄nōu dalaguababe, nī fī bolofej̄ kēme ta mei degele mei. Godihā dih̄ile kokōu nīme bologuādo dalaguaba, Godihā dugulobe sibige hiyedo dugulo. ⁵ Godikōu damaleyodele i sasaj̄, afudo deleigui kediāne kege degele idi. Diā Godihā degeleyodei kē dia dalaguali, die duledu amafej̄nōu similolōu dalaguali, die māhā tā kē dulo sesedi. ⁶ Sasaj̄ Sara ene ē māhā tā

dulo seseligibe, nāme mā hiye oyode tobōu di. Nī midihō bolofēi kē milolōu guē dege ho fogōu babe, nīme Sarahā ē sisigo sagāi dege dalaguale.

⁷ Sasāi hu o diāma, nīne nī sasāibōu de dogōu guo sulugibe, nī sasāikōu midihō bolonōu milōu ma. Sasāibe nele hiyefēi mei. Nele, o nī dala sagāi kegei mei kahā degemōu, diā nīmokōu tā tobōu babe, nīge defēido duma. Godihā o nīmokōu solōu do fī gehe nele sagāi kēnōu tefele, sasāi kediāmokōu ne fī gehe nele. Nī a tobolōu kē dulo seseibasi, nī Godikōu diho bagā tobolōu kēme midihō kasagāiye ta akogulo sagāi mei.

Nī nīōu sie yogokōu midihō bolō kēnōu degeiba degeiba dema

⁸ Ise, a uwage tā tobōu ladi. Nī nīōu sie fī tanōu degeiba, fī tanōu degeiba dema. Tabe, nī nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Nīme Kelesukōu damaleyodei kahā degemōu, nī nīōu sie tagaiba tagaiba dema. Haba nīōu sie yogokōu habagugueiba habagugueiba dema. Tabe, nīōu nī hu hebele fogudama. ⁹ Oe nīmokōu midihō kasagāi hegibane, tā bōu basia tobōu bane, nī hobōu muwōu milōu dama. Midihō kegei kē nīmokōu degeibabe, nīge Godihā o kediā dogōu guyedema diho bagā tobōu ma. Godihā nī kege degemabeedema haguaisaibe, ege nīmokōu midihō bolofēi kē hegilamōu degei.

¹⁰ Di tewe,

O koyo nā bologuādo dalale kēbōu,
haba sawisie bolofēi dugulo kēbōu de tagaibabe,
nā tā kasagāibōu, ogōu gai tābōu de hobōu tobōu mōu siada.

¹¹ Nā midihō kasagāi kē tōu fogōu, fī boholōu ba, midihō bolofēi kēnōu milōu yedei.

O sasāi kediābōu de mogo degeba, fī tanōu dege dalayedei.

¹² Yobe, Hiye Ohāge midihō dōudo milōu ga idi o sasāi kediāme duguomōu dia daladi.

Diā emokōu diho bagā tobolōu imōu be ē dudi.

Kēnōu si midihō kasagāi milōu di o sasāi kediāme ege tobekōu mugu dala.

Buk Song 34:12-16

Di midihō bolō milōu mōu dimokōu hagi hagulu kēme tābōu mei

¹³ Nī midihō bolōdo milōu laba degeibabe, o koyohāge nī wolo? O ta mei. ¹⁴ Kēnōu si, nī midihō bolō milōu di kahā dowo kē hagi dugubabe, nī hohonōu degema. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalāi dala,

O tahā nīmokōu guē neibabe, nī hobōu kesigie guē degedama.

Aisaia 8:12

¹⁵ Nī Kelesukōu nōu damaleyodema, enōu si nī Hiye Oyode tawama. O tae nīmokōu kōu gue yodubabe, kagemōu nīme hebenitōu bologuādo duwolo kē dia dalagua deibabe, nī ama dala kahā yo kē o kokōu defēido tobōu ma. ¹⁶ Kēnōu si nīme damaleyodele ili mei

o sasāi kediābōu de tā koubabe, diā yoduga ili kē dulo-ba, diāmokōu be himido degeba, amafeinōu tobōu ma. Nīme Godihā dihiē kokōu dōudo dalaguadade tawaibabe, nīge damaleyodele ili mei o kediāmokōu midihō bolōdo kēnōu hegiba, diā kē duguoba, Kelesuhā midihō nī milōu gadi kē susuga tobolōu idi kē tōu fogōu ba, diōusie file dugu kasagāi deba, sidifi degele ile. ¹⁷ Dibe Godihā tagaiya kē midihō bolōdo milōu gadi kahā dowoye di hagi dugubabe, kēme tābōu mei. Haba midihō kasagāi milōu di kahā dowoye hagi dugubasi, kēme kasagāido.

Kelesuhā teibe ē di mamōu lamōu kuhe tolo haguāi

¹⁸ Kelesu eme ta degeli meiyē, kēnōu si dōudo mei o sasāi di dowoye, ē tolo i, di midihō kasagāi kahā hebe kē ta moye domōu. Nī Godikōu wōu ma ilamōu, ē tanōu fei tolo i kehe. Haba tage ta tolo ile mei. Sa sibige kuokōu ge o kediā woumōu tolo i. Kēnōu si Duo Bolofēihā degeiyē, ē haguā gehe degei. ¹⁹ Kegemōu, ē fī kahā mulomōu, Godihā tā kē tei fī ilo didiō degei dalagua kediāmokōu hehegie tobou. ²⁰ Tei fī kēme Noahā delei kelege Godihā tā dulo ili mei o sasāi tofigile i kediā fī. Damalēdo, Noa ē dalali, mosole mosō to-goumōu be, diā midihō kasagāinōu milōu ga imōu, Godihā duguo fogōu dalali, Noahā mosole mosō tegei kē mei degei. Kegemōu, o sasāi olōu fei 8 kege kediā mosole foudu fologoumōu, tō gihōu hiyedo kōu hagueiye, kēnōu si diāme ta hueiye weli mei, Godi yōu dogōu gu. Sa sa o sasāi suudo, olōu feibe tō gihōuyē woma mei degei. Yobe, diā Godihā tā dulo sesele ili mei kahā degemōu. ²¹ Tō gihōu kēme fafeleya tofōu di kē sā degei. Fafeleya tofōu imōu, Godihā nīme yōu kōu moy. Fafeleya tofōu di midihō kēme tō todi sagāi kegei mei. Di tō toumōu be, sibigi di tōu guebōu dala kēnōu bigima mei degedi. Kēnōu si, fafeleya tofōu idibe, di duo sibigi mei degeba, Godihā dihiē kokōu bolonōu dalagualeyodema kuhe degele idi. Godihā Yesu Kelesu haguāgi kahā degemōu, di fafeleya tofōu mōu be, ē di mōudi. ²² Kegemōu, Kelesu ē hebenitōu folo, Godihā dobogōu delekōu duwomōu be, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hūbōu bi ilo kelebōu olōu fei kediā ē nele kahā hayedu dalaguāli, ē tā dulo sesele idi.

Damaleyodele i o sasāi kediāme tefele dugu hiyedo duguomōu, hagi hiyedo dugulo i

(Tā Hiye 4-5)

Di tōu e tagadi midihō kasagāi olōu fei kē tōu fogōu me

4 Kelesu ē tōu be do hiyedo dugu kahā degemōu, nī ē fimāi sagāi kēnōu tefele fimāma. Yobe, o tahā ē tōu be do dugu debabe, midihō kasagāi ē milōu di kēme tobekōu muguo mei degei. ² O kegei kēme sa

sibige kuokou dalabe, tou e tagadi midihō kasagai keme ege dafadi. Godiha tagali kenou sesele ile sagai degedi. ³ Damaleyodili mei o kedia die tou e tagadi midihō kasagai ke milou ga idi keme afu nīne hiyedo milou ga idi. Damaledo, sasai hiyou siadi midihobou, o hiyou siadi midihobou keme ni kou milou ga idi. Ni tigi kolo huei gofou do nama fi totou degemou, ta kasagai tobou dibou, midihō kasagai milou dibou ke hiyedo degele idi. Haba ogou gai godi kedia egei kene ni kou dulo sesele idi keme kasagai hiyedo. Midihō olou fei kegei keme haba ta degedama. ⁴ Ifibe nīme damaleyodele ili mei o sasai kediabou de geleguoba, midihō kasagai milou be dafa ili. Dia ke duguo kesigiemou, damaleyodele i o sasai nimokou ta bou basia tobolou idi kehe. ⁵ O sasai kedia kege degemou ibe deba, ta sale sawisie ke tamā degeiba, Ta Sai Fidi O kaha di- amokou be, ni kadeziemou kege degemou haguei? de yodulo. Ta Sai Fidi O ege ama dalali, tofigili mei obou, tofigile i obou olou fei ta sale dala. ⁶ Kegei kaha yobe, tofigile i o sasai kediame teli mei kelegebe, o ilo kelege diamokou ne ta uwo bolofei ke kou hehegiemou suluguei. Diame sa sibige kuokou be kou dalaguali tofigile i, midihō kasagai milou di kaha degemou. Kenou si Godiha diamokou fi gehe nejmou, diame Godi you sa degei dalagua.

Nele, Godiha dimokou nemou i dala kaha degemou, di dabai defeido degeme

⁷ Uwage sawisie ke hafei degeli kaha degemou, ni fi gofou do dege tawaleba, defeido sulugualibe, Godikou diho baga tobolou nou suluguama. ⁸ Nīme Godikou damaleyodei o sasai degei dalagua kaha degemou, ni niou sie yogokou defeido solou do degeiba solou do degeiba dema. Solou do degedi midihō kaha midihō kasagai milou gadi keme olou fei akogudi. ⁹ Sa ta tie o sasai, Godikou damaleyodele i kedia ni sabekou ya fologoubabe, bologuado dia dalama. Kege degedi midihō keme dafadama. ¹⁰ Godiha ni habaguguemou, nele daga daga ke nimokou solou do nemou i kaha degemou, ni dafa idama, Godiha dabai defeido degeleba, ni niou sie yogo dogou guba dogou guba dema. ¹¹ Godiha e ta hehegie tobou di dabai keme namokou nei debabe, na Godiha ta kenou hehegie tobou yedei. Haba Godiha o sasai dogou gudi dabai ke namokou nei debabe, na Godiha e neleya kenou dabai degemou i. Ni kege degeibabe, o sasai ilo kedia duguoba, diame Yesu Kelesuha huya ke Godiha hu hebele fogulo sagai degele ile. Godiha e hubou e nelebou keme hiyedo folodo. Dige emokou hohobolou ba, tofousogo tofousogo kegenou dalaguame. Damaledo.

Dige Kelesu e hagi dugu sagai kenou tefele duguoba, hohonou degeme

¹² Mogo diama, ni tefele dugulu keme douye galai do sagai kegei ke dugubabe, ni ta kesigidama. Ni hobou anou duguluyode tawadama. O sasai olou fei kegei duguludade tawama. ¹³ Kelesu e hagi hiyedo dugu

sagai kenou tefele nīne hagi dugudi kaha degemou hohō degema. Kegeibasi, nīge Kelesuha e hubou e nelebou ke tamā degeiba duguoba, ni hohō hiyedo degele ile. ¹⁴ Ni Kelesuha hu ke tolou dala kaha degemou, oe ni susuga tobou babe, ni hohonou degema, Godiha Duo Bolofei eme nibou de dala kaha degemou. E hohobou e nelebou keme hiyedo folodo. ¹⁵ Hagi ni dugulobe, ni o wei deba, hiyou mou deba, midihō kasagai ta milou deba, haba, o ilo kedia dabai degeli ta makei deba kaha dowoye hagi dugubabe kasagai. ¹⁶ Ha, Kelesukou damaleyodei kaha dowoye hagi dugubabe bolou, sidifi degedama. Hagi kegei ke dugubabe, nīme Godikou hohobolou nou dalama, yobe nīme Kelesuha hu ke tolou dalagua kaha degemou.

¹⁷ Godiha you e sosou di ta sale keme hafei degei. Godiha dibukou ta sama mei degeiba, haba o sasai, e ta uwo bolofei ke tobekou mugulo idi kedi amokou kage tamā degele keme di ta tewe mei. ¹⁸ Godiha kugoukou be kou gue nalai dala,

Dou do o sasai kediame hagi hiyedo dugumou ibe deba, Godiha dia kuhe mamolouyodei. Kenou si, Godi tobekou muguo dalagua o sasai bou, midihō kasagai milou gadi o sasai bou kedi amokou be Godihage kage degele?

Gutpela Sindaun 11:31

¹⁹ Kegemou, Godiha tagaliya kenou hagi dugumou suluguadi oyege diou sie Godikou neleba, midihō bolonou milou mou suluguamabeedei. Dibe Godi you milou kaha degemou, e sawisie olou fei di bologuado wolou daladi, di ta tou fogou diyo mei.

Sosikou widio o diama, nīge Godiha o sasai kediame bologuado dia dalama

5 Sosikou widio o diama, a nimokou tobou ladi kuhe. Yobe, ane sosikou widio o. Age Kelesu e hagi hiyedo dugumou mayou ma diho ye dugu. Abou nibou di olou feibe hebeniha hohō ke tamā degeiba dugulo ile kaha degeimou, a nimokou tobou ladi kou duma. ² O ilo kelege wai sipsip dia daladi sagai kenou tefele, nīne Godiha o sasai dia dalaguama. Dabai ke degelebe, oe nimokou tae diasela tobou banou degedama, Godiha tagaiya kenou hohō degeba degemou ima. Dabai kaha dowo molou sagai hobou degedama. Mou tagaleba hohobolou degema. ³ O sasai ni hayedu dalagua kedi amokou be nīge ta diasadama. Ni midihō bolodonou milou ba, dia duguo sesele. ⁴ Kege degeibasi, wai sipsip dia daladi Hiye Ohā hagua tamā degeibabe, nīme dabai ni degedi kaha hebe bolodo ke mala ile. Hebe bolodo keme di ta tawaga tobolou sagai mei, ta tabaleba mei degele mei, you tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalale.

Di diyou sie Godiha hayedu dogogume

⁵ Gisiai o diama, nebe kenou tefele, nīme odo kedia ta kenou dulo sesema. Ni olou fei niou sie huyafei degeiba huyafei degeiba dema. Yobe,

O sasaj di^o die hu hebele fogulo idi kediane Godiha degeiye, diame huyafei dege daladi. Ken^o si o sasaj di^o sie huyafei degele idi kediane, Godiha habagugueibe di^o de daladi.

Gutpela Sindau 3:34

⁶ Kegei degem^o, ni ni^o sie huyafei degeba, Godiha hayedu dalaguababe, sawisie y^o makai kelegen^o si, e ni hebele fogulo. ⁷ Godiha nimok^o sol^o do degedi kaha degeim^o, hagi ol^o fei ni dugulo idi ke kefemaba, Godik^o no dogoguma.

⁸ Ni fi gof^o dege tawaleba, amaga suluguama. Nib^o ho maji o Tamabe ta uwo hiyedo, nebe fuse hiyedo laionye degedi sagaj ken^o tefele tam^o siadi. Hegie hiyedo degeim^o, o nalam^o ka sulu. ⁹ Ken^o si, ni damaleyodei keme neledo dege dalaguali, Tam^o tobek^o muguma. Ni tewe, damaleyodele i o sasaj, sa sa ol^o fei tie kediane hagi hiyedo, nebe ni dugulu sagaj ken^o tefele dugulo idi. ¹⁰ Godi eme habaguguedi midih^o ol^o fei kaha e yo. Damaledo, Kelesuha huya ke Godihage nime hebeniha hoh^o kok^o haguamabeedema hagnosisai. Ni hagi to^o degen^o fei dugum^o ibe deba, ise y^o ni bologuuba bol^o degeiba, ni damaleyodei ke dedei sasagieiba, nime neledo dege dalaguali, tofousogo tofousogo tofol^o ile. ¹¹ Godiha e

hub^o e nelebo^o debe hiyedo folodo, tofousogo tofousogo kegen^o dalale. Damaledo.

Uwage ta

¹² O Sailas ege a dog^o guom^o, kuguo to^o degei k^o nalolu. A dugulube, eme di mogodo, eme damaleyodeibe defei^o tol^o dalam^o dugulu. Kuguo k^ome a ni dedei sasagielam^o nalolu. Haba tabe, Godiha habaguguei kaha ta, a hehegedi keme damaledo ta, ni ke tawamabadom^o a kuhe nalolu. Ni ke damaledo-yodema, neledo dege dalama.

¹³ Damaleyodele i o sasaj sa hiye Babilon † tie k^o dia nimok^o agali bolofeyode tobol^o ili. Nib^o, di^o ol^o feibe Godiha y^o e biyodema makai. Ma dihi Mak †† ene nimok^o agali bolofeyode tobol^o. ¹⁴ Damaleyodele i o sasaj ni ni^o sie yogok^o sol^o do degeim^o sol^o do degeim^o dedi kaha degem^o, ni ni^o sie nog^o gama.

Age nime Kelesub^o de dog^o guoba, bologuado dalaguale ke tagali.

† Sa hiye Babilonbe sa hiye Rom sa degei. Sa Babilonyodei kaha e sibigebe k^o gue, sa Rombe midih^o kasagaj mil^o gadi sa, Babilonn^o tefei. †† Mak eme Pitaha e dihido mei. Eme o gisiai Pitab^o de dabai degedi. Kegei kaha degem^o, Pitahage e dihiyode kuhe tobou.

2 Pita

Nalāma Neji

Tawale Ta

Kōume sasama kuguo Pitahā Yesu Kelesukōu damaleyodele i o sasajī kediāmokōu nalāma neji. Pita ē tobolōu mōu nalāibe, ogōu gai egei tobolōu idi o kediā tā dulo sesedamabeedei, kegeligi mihikōu fiyasigeiye domōu. Damalēdo tā kēnōu dulo sesemabeedema kuhe tobolōu mōu nalāi. Tā ke kōu dulo tawai obe, o tae ogōu gai tā tobōu ba ege ta dulo sesele sagajī mei.

Pitahā ta toboube, tā-bolofejī-malā-suluguadi-o eige Yesube ei dihye duguyode tobolōu mōu nalāi. Haba tabe, o ilo kelege Yesube bohōlōu mā haguale meiyode tobolōu idi kahā degemōu, Pitahāge kuguo kuokōu be Yesube hagualeyode tobou. Damalēdo, di dugulube, eme toto haguale sagajī mei. Kegei kahā yobe kōu gue, Godihā yōu ē o sasajī tanōu ta makolobe dafamōu, ege di olōu fejī fī bohōu mabadomōu kuhe dia dala. Kuguo 2 Pita kōumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu fejī dala.

Dige midihō bolō kēnōu nelēdo dege milōu golugibe, ogōu gai egei tobōu di o kediā tā kēme tobekōu mugume

(Tā Hiye 1-3)

1 Ame Saimon Pita, Yesu Kelesuhā dabai degele-mōu, ē tā-bolofejī-malā-siadi-o. Yesu Kelesu eme Godi, di Mamōu O. Eme midihō doyo kēnōu degedi kahā degemōu, nī emokōu damaleyodei kēme sibige hiyedo, ei damaleyodei kēnōu tefei kahā degemōu, a nīmokōu kuguo kōu kuhe nalāma nelī. ² Nīme Godibōu, di Hiye O Yesubōu de kōu tawale dala kahā degemōu, dilie nīmokōu hiyedo habagugueiba, nīme bologuado dalamabadomōu.

Godihāge dibe yōu ē biyodema makai

³ Damalēdo, Godihā midihō doyo, ē hohōbōu e nelebōu kēme hiyedo, ē dimokōu haguamabeedema haguismōu, di dulomōu eme kōu tawale i kahā. Kegemōu, Yesu Kelesuhāge Godihā neleyenōu † dimokōu bi olōu fejīdo neibe, di dogōu guba, di nelēdo degeba, yōu ē midihō kēnōu milōu ga suluguamabadomōu kuhe neji. ⁴ Godihā neleyenōu, ē kege haguismamōu, bi bolodo olōu fejī, yōu afu kōu neleyodema makai ke dimokōu kuhe neji. E kege degei kahāge di dogōu guba, dibe sa sibige kōumahā tōu e tagadi midihō kasagajī ke tōu fogōu ba, Godihā midihō doyo kēnōu milōu mabadomōu.

⁵ Kegei degemōu, nī damaleyodei kēme nelēdo dege dalalibe, midihō bolōnōu milōu mōu ima. Nī midihō bolō kēnōu defejīdo milōu ga dalalibe,

† Tā sibigebe Yesu Kelesu eme Godi.

Godihā midihō kēne tawama.

⁶ Nī Godihā ē midihō ke tawaleba dalalibe, tōu e tagadi midihō kasagajī ke akogoguema. Nī tōu e tagadi midihō kegei ke akogogue dalalibe, hagi kagei kagei ke dugubane nelēdo dege dalama. Nelēdo dege dalalibe, midihō, Godihā degei sagajī kēnōu tefele degema.

⁷ Nī Godihā midihō ke milōu ga dalalibe, nīōu sie yogokōu midihō bolōnōu milōu ba milōu ba dema.

Nī midihō bolōnōu milōu ba milōu ba dega dalalibe, nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

⁸ Nīge di Hiye O Yesu Kelesube kōu tewe. Kegei degemōu, nī midihō bolō olōu fejī, a kōu husolōumōu nalāma mei degei ke milōu ga dalababe, nī tewe kēme mōu yōuwa ta dalale mei. Sibige hiyedo mamōu ile.

⁹ O tae midihō olōu fejī ke milōu ga ho fogōu babe, bi-majī ahudo dalagua kēme ege ta dugulo sagajī mei, eme diho du degei o ke sa degei dala. O kegei kahāge Godihā ē midihō kasagajī kahā hebe ke kōu igile mugu kēme olōu fejī totōu dege dala. ¹⁰ Mā mogo diāma, Godihāge nīme haguamabeedema haguismamōu, yōu ē o sasajī degeleyodema makai kahā degemōu, nī Godihā midihō kēnōu nelēdo dege milōu ma. Nī kege degeibasi, nīme mihikōu fiyasigile mei. ¹¹ Damalēdo, nīme Di Hiye O Yesu Kelesuhā sa bolō kokōu fologouba, Godihā a sōugōu ba, hohō degeba, nī wōu ma kōdu fologale. Sa bolodo kēme di Mamōu O Yesu Kelesuhā sa, tofousogo kegenōu dalale sa.

¹² Damalēdo, a tobolōu kōume nī kōu tewe. Nī kōu dulo nele dege sesele iliyē, kēnōu si age nī totōu degeiye deba tobolōu nōu dalale. ¹³ A sa sibige kuokōu be, mā fībe falai mosōdu dalali, mā dabai kōu defejīdo degelamōu, a egei, nī kōu tewe kēnōu haba tage tobolōu kēme, nī totōu degedama. ¹⁴ Ame falai mosō

koū tōu fogoū ba, tolo ile hafeī degelidade tawali, di Hiye O Yesu Kelesuhā amokoū koū tobou kahā degemoū. ¹⁵ Kegei degemoū, ā koū le dalali, nimokoū egei koū defeido hehegiemoū iligi tolo ibabe, nigē ta, ā nimokoū hehegie toboloū moū nalagaī kē haba husoūmaba tawale ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediā Godihā hohō kahā Kelesukoū hohogumoū dugulo i

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesuhā nelē hiyedo keboū, e haguale keboū de eī nimokoū toboloū idi keme o tae e fimaī tā mei. Ei taenoū toboloū idiyo mei. Ei eiyoū eī di-hoye Godihā hohō kahā Yesu Kelesukoū hohogumoū koū dugulo i kahā, eī nimokoū kuhe hehegie toboloū idi. ¹⁷ Eige Yesu Kelesube, e Aye Godihā hohō hiyedo kahā emokoū hohogumoū dugulo i. Kelegenoū, eī hebenihā hohō hiyedo kotoū ge tā uwo ta hagemoū dulo ibe, Hiye O Godihā emokoū hū hiyedo kē nelē-moū koū gue tobou,

Koūme mā Dihi. Age eme tagadido, emokoū hohō hiyedo degeliyode toboū moū dulo i. ††

¹⁸ Eibe eboū de Godihā bitoū kotoū dalaguale, hebenitoū ge tā uwo kē kuhe hagemoū dulo i. ¹⁹ Kegei degemoū, eige tā, habage-degele-duguo-toboū di-o kediā hehegie toboloū idi keme damaledade tawale ili. Nīne kege tawama. Tā keme hohoye, sa huliā degei kokoū hohoguo dalali, sabiyouba, kuidihō oguohā soyodele idi sagaī kegeiye nī duledu foloba hohogulo kē sagaī.

²⁰ Nī defeido koū gue tawama, afu, habage-degele-duguo-toboū di-o kediā hehegie toboloū idi, Godihā kuguokoū nalagaī dala keme o tae e fimaiyenoū tawaga toboloū moū nalalī mei. ²¹ Yobe, habage-degele-duguo-toboū di-o kediā hehegie toboloū idi keme dioū die fimaiyenoū tawaga hehegile idiyo meido. O kediā tā kē hehegie toboloū idibe, Duo Bolofeihā dogoū gumoū, diame tā, Godihā diamokoū hehegiemoū kenoū kuhe toboloū idi.

Ogoū gai egei o kediāge damaleyodele i o kediā fī ke makoumoū diā totoū degele i

(Jut 4-13)

2 Damaledo, Israel obiyei kile, ogoū gai egei o ilo kediā suluguei sagaī kenoū tefele, nī dala kilene o kegele i kē suluguale. Ogoū gai egei o kediāge diame Godihā tā hehegiyode koū toboloū ileye, kenoū si diā gulokounoū. Diā tamakoū ta toboloū ile mei, amafeī toboloū suluguale, tā gehē gehē toboū ba, nī dulo seseibabe, nī damaleyodei keme makolo sagaī. Diā Woloū Daladi Hiye Ohage diame koū mamouye, kenoū si diā Hiye O tobekoū mugubabe, diame dioū degeiye, dioūsie toto makolo ile. ² Ogoū gai egei o kediā die tōu e tagadi midihō kasagaī gehē gehē ke miloū gouba, damaleyodele i o sasaī sudo kediā kē duguo sesele youbabe, o ilo kelege duguoba, diā di damaleyodei midihō kē susuga toboloū ile. ³ Ogoū gai egei toboloū idi o kediāme sele molounoū tagale idi

† Matyu 17:1-13 †† Matyu 17:5

kahā degemoū, diā gulokou taenoū toboloū idi. Kenoū si, Godihā koū tewe, o kediāme tā saiye tōu ba, makolo ileyodema koū makai dala. Ogoū gai egei o kediā, midihō kasagaī kahā hebe kē moloū sawisiei kelegebe, diame ta kama fosigile meido. Makolo o eme tiadiyo mei, afudo amai keme yoū kegenoū dala.

⁴ Nī tewe, esol o ilo kediā midihō kasagaī miloū moū be, Godihā moū ta duguo fogoū li mei, mihī duo moū gulido ulou sogodo huliā sa kokoū didiō degema fogou dala, habage tā sale. ⁵ Afudo deleigui o sasaī kediāne Godi tobekoū mugumoū be, ege ta duguo fogoū li mei, e degeiye, tō gihōu hiyedo kahā haguamoū woma mei degei. Midihō kasagaī miloū di o sasaī tō gihōuye wei kelegebe, Godihage damaledo tā hehegie toboū di o Noaboū, † e sosoū oloū feī dioyosi kege kenoū moy. ⁶ Sa Sodoboū, sa Gomoraboū †† tie o sasaī kediāne Godihā figa duguo toboū mamoū, midihō kasagaī, diā miloū gadi kahā hebe kē neibe, sa boloū kege kē douye nama mei degei. Kegei degemoū o sasaī, Godi tobekoū mugulo idi kediāge diamokoū ne habage kege degeledade tawama. ⁷ O Lot †† eme Godihā dihīle kokoū be doūdo o. Ē dugube, e sa tie o sasaī kediāme Godihā tā dulo idiyo mei, dioū die tōu e tagadi midihō kasagaī kenoū miloū ga imoū duguomoū, e hagī hiyedo dugumoū ibe demoū, Godihā e moy kahā, eme ta makeli mei. ⁸ Damaledo, Lot eme Godihā dihīle kokoū doūdo o delei. Sa e tie kokoū ge midihō kasagaī hiyedo miloū ga imoū duguomoū, e duledu hagī hiyedo dugumoū ibe demoū, Godihā e kuhe moy. ⁹ Hiye O Godihā kege koū degemoū haguei kahā degemoū, Godihage yoū e midihonoū miloū di o sasaī kediā hagī dugumoū be, e dogoū guo moūdidade tawame. Haba midihō kasagaī miloloū idi o sasaī kediāme Hiye O Godi yoū egele womoū iligi, tā sale sawisiei kuhe hagua kogulodade tawame. ¹⁰ O sasaī ilo kelege hebe kasagaī hiyedo malā ile. Diame sasaī hiyouboū, o hiyouboū suluguadi midihō keboū, haba Hiye O Godihā tā kē tobekoū mugulo idi midihō keboū de miloū ga idi o sasaī.

Damaledo, ogoū gai egei o kediāge tā ta dulo idiyo mei, dioū die fimaiya kenoū degele idi. Diage hebeni esol hiye o kediāmoū susuga toboloū ne ta guē degele idiyo mei. ¹¹ Esol o kediā die hyboū die neleboū kahage ogoū gai egei toboū di o kediā die hyboū die neleboū keme gabama feleido. Kenoū si esol o kediāge Godihā dihīle kokoū ogoū gai egei toboū di o kediāme ta susugamoū ta sa idiyo mei.

¹² Ogoū gai egei toboloū idi o kediāme fiboū mei, gali sa degei, tōu e tagadi midihō kenoū miloū ga idi. Oe gali salemaiye tōu moū wodi sagaī kenoū tefele, o kediāne kege makolo ile. Yobe, diā ta tewe mei dalali, Godihā tā hehegiyode toboloū moū be, diage Godi huyafeī degele idi kahā degemoū. ¹³ Midihō kasagaī miloū ga idi kediāme hebe kasagaī kenoū malā ile. Diā agali naleboū, tigi kolo hueī gofoūdo keboū de nalā idi keme diage wa, hohoboū di midihō bolofeiyāde

‡ Stat 6:5-10, 7:1 †† Stat 19:1-29 †† O Lot eme sa Sodom tie o, Abrahamhā e malāhā dihi.

tawalemou degele idi. Ni diabou de geleguo kege nala imou, o ilo kelege dugulube, niou fa ni duledube sibi-gibou, haba ni hune kasagaido dalamou dugulu, kenou si dia kokou hohobolou idi. ¹⁴ Ogou gai egei tobou di o kediage sasai duguomou, fiye tagalemou be, hiyouye molou sagai degele idi. Diage midihou kasagai milou tagadi midihobe ta akogulo sagai mei. O sasai die damaleyodei nele mei degei kediakomou ogou ga tobou mou, midihou kasagai milou ga idi. Diame gili degele idi o. Kegele idi kaha degemou, diame Godiha makoloye dala. ¹⁵ Midihou dou do milou di ke tobekou muguomou sulugualibe, o Balam, † eme o Beorha dihi, e midihou kasagai milou di sagai kenou tefei, diame ke sesele ili. Balam eme midihou kasagai, you milou goulou kokou ge sele hiyedo molou kenou tagadi. ¹⁶ Sawisie ta, o Balam e midihou kasagai milou lamou fimama, wai dokki tagetou folo duwomou i. Dokki keme wainou ye, kenou si dokki kaha iligi, ali duo kelege o бага та fuamou, gofou dege tobou mou du. Kegemou, habage-degele-duguo-tobou di-o Balam e totou degemou, midihou kasagai milou lamou ili ke, wai dokki kaha kege akogumou e fogou.

¹⁷ Ogou gai egei o kediame huei, tolofej hebe tio degemou mei degedi ke sagai. Diame mabidi, wiye mouma ima haguama dedi ke sa degei. Sa hulia hiyedo, Godiha kou makai dala kokou be dia ya dalaguale. ¹⁸ Ta dia tobolou be tigedo degemou, sibige mei tanou tobolou idi. Ogou gai ta tobolou mou, diou tou e tagadi midihou kasagai gehe gehe kaha ta tobolou imou be, ebele damaleyodei o sasai kedia dulo sesele yadi. O sasai kediame midihou kasagai dia milou gadi ke ebelenou fei tou fogou le iye, kenou si ogou gai egei tobou di o kedia tobolou ke dulomou, bohoulou ma yolu kehe. ¹⁹ Diage nime niou tagaliya kenou degega suluguamabeedele idi. Hebe kasagai ta dala meiyode tobolou idi. Kenou si kege mei. Diou diame midihou kasagai kaha fisilemou dabai degele idi o. O koyoha eme midihou kege degeli ke ta tou fogolou sagai mei debabe, midihou kahage o keme didio degei dala. ²⁰ Kou kegeiye, ogou gai egei o kedia di Hiye O Yesu Kelesu kou tawale i kaha degemou, dia sa sibige kuokou midihou kasagai ke kou tou fogou mou dalaguale, haba bohoulou ma ya, diou afu degele idi ke haba degele ili kaha hebe kasagai keme hiye folodo. Diage di Mamou O keme kou tewe, haba dia e tobekou mugu kaha degemou, hebe kasagai dia moloube folodo, hebe kasagai, Yesu Kelesu tewe mei o kedia molou keme gabama folodo molou. ²¹ Huyadefei bolobe kou gue, Godiha midihou dou do ke ta tawali mei debabe, hebe kasagai kou molouye, kenou si oe Godiha ta dia dumabeedei ke kou dulo tawaiye, haba tobekou mugu kaha degemou, hebe kasagai dia moloube, ta tawali mei o kedia molou keme gabama folodo. ²² O kegele i kediame di kou gue tobolou idi, Soe buguma fogou dala dema, haba bohoulou ma ile, you e bugu ke nadi.

Gutpela Sindaun 26:11

† Namba 22:4-35.

Tabe,

Waiye kifi toma fogou mou ile suluguali, haba bohoulou ma hagua, you kifi tei kokou nou haba kifi toma dedi.

Hiye O eme damaledo haguale

3 Ma mogodo diama, koume sasama kuguo, a nimokou nalolu kuhe. Kuguo, a afu nalama nei kebou haba ifi nalama nei koubou kaha yobe kou gue, age nime fi dou donou mamabeedema kuhe dedei sasagieli. ² Age, nime Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia afu kou hehegile idi ke tawale ile ke tagali. Haba Hiye O, di Mamou O kaha, e tabolofei-mala-suluguadi-o kedia ta ni dumabeedei kene ni tawama.

³ Ni defeido tawama, uwage sawisie hafei degeli kou legebe, oe diou die tagadi midihou kasagainou degeleba, damaleyodele i o sasai dimokou susuga tobolou iba dugulo ile. ⁴ Susugaba kou gue tobolou ile, di kou guai o kediame kou tofigiema mei degei, haba kenou si o hagualeyodeibe kou? Sa sibige kou yomogou mou hagueibe, bi olou feibe you afu dele sagai kengenou bou dala kuhe. ⁵ O kedia ke tobou di kaha yobe kou gue, afudo Godiha tobouyenou, agudiobou hueibou de tama dege dalamou, mihibe huei duo kelege fele fueiyode tawalemou be dia dafa idi. ⁶ Kegemou dalali, Godiha haba tobou mou, huei tolomou, to gihoumamou, sa sibige olou fei ke makoma mei degei. ⁷ Ifine kenou tefele, agudiobou sa sibige koubou olou fei dalaba ibe deba, Godiha haba tobou ba, olou fei douye nama mei degele, afu kege kou degeleyodema makai dala kaha degemou. Kegei degemou, sawisie, Godiha o sasai ta sama file kelegebe, o Godi tobekou mugudi kediame olou fei makoma mei degele ile.

⁸ Ma mogodo diama, a tobou ladi kou defeido tawama. Hiye Ohu tawalibe, sawisie tanou fei keme sadebe sudo, olou fei 1,000 kege ke sa degei. Haba sadebe sudo, olou fei 1,000 kege, keme sawisie tanou fei ke sa degei. ⁹ O ilo kelege tawale ilibe, Hiye Ohu dabai you degeleyodema makai keme e amafei amafeinou degeliyade tawale ili, kenou si ege kegeiyo mei. Yobe, Godihage o sasai ni tanou ta tou fogolou be dafamou, ni olou fei fi bohou mabadomou amafei kuhe dia dala.

Sa sibige koubou agudiobou debe mei degele

¹⁰ Kenou si, sawisie, Hiye Ohu haguale keme di ta tewe mei. Hiyou mou di oe haguadi sagai kenou tefele haguale. Fuale uwo hiyedo degeiba duloba, kelegenou agudio olou fei mei degeiba dugulo. Asobou uguobou kuidihobou olou fei keme douye nama mei degele. Sa sibige koubou, bimaj kuokou dalagua kebou olou fei mei degele. ¹¹ Kegei degemou, ni defeido fimama. Bi olou fei keme kege kou makolo dala kaha degemou, nime kage degele ile? A nimokou tobou ladi. Nime Godiha o sasai bolodo degeba, midihou dou do, Godi you milou di sagai kenou tefele milou ma. ¹² Midihou kegei kenou milou ga iligi, sawisie Godi you makai ke

tama degele ke dia dalagualibe, sawisie ke toto tama degeyadeba, dabal neledo dege degema. † Sawisie kelegebe, agudio olou fei douye nale. Asobou, uguobou, kuidihobou olou fei keme douye nouba bisiamamei degele. ¹³ Kenou si, Godihage agudiobou, sa sibigebou ke haba gehedege milolou yodema kou makai kaha degemou, dibe ke tama degele kenou baha duwogua kuhe. Sa gehedege kokou gebe dibe midihogoudonou milou ga dalaguale.

Dige Hiye Ohagaguale ke dia dalagualibe, defei tawai-bou do dalaguame

¹⁴ Ma mogodo diama, nime sawisie hiye ke dia dalagualibe, defeido, Godihage dihile kokou ni duledube sibigi mei degeba, hebe kasagai ta molou meidade tawaleba, Godibou de fi tanou degema. Kegeibasi, Hiye Ohagaguale sawisie kelege, Godihage nimokou be midihogobou milou gouba dugulo. ¹⁵ Hiye Ohagaguale dia dala kaha sibigebou kou gue, ege o

† 2 Pita 3:9 kokou tobolou be, o sasaj fi toto bohoulou iyo mei kaha degemou, Hiye Ohagaguale toto haguyo mei. O sasaj sudo fi bohoulou mou iligi olou fei tefeledi mei degeibasi, Hiye O Yesu Kelesu e toto haguale.

sasaj olou fei fi bohoulou ba you mamolouyadomou, e amafei kuhe dia dala. Di mogodo Pol, e nimokou kuguo ta nalama neibe, nebe kenou tefeledi nalama nei. Godihage emokou tewe nei kaha degemou, e kege kuhe tobolou mou nalama nei. ¹⁶ Kuguo olou fei, e nalagadibe, e ta kegei kenou kuhe tobolou mou nalagadi. Damaledo, ta ilo keledi, e nalagadi kaha sibigebou tamado mei. Kegei degemou, totou degele i o sasajbou, damaleyodei nele mei degele ibou kediage, e ta kebou, haba Godihage ta ilo kelebou debe wa, ta gehedege tawalemou bou basia tobolou idi kaha degemou, diame olou fei makoma mei degele.

¹⁷ Ma mogodo diama, habage tama degele keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, niou tawai-bou, ni kegeligi kuolou ta gobou gile idi o kediga ogou gai ta ke dulo seseligi, ni damaleyodei ke mihikou fiasigeiye.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesu eme di Mamou O. E habagugueibe nibou de hiyedo degeiba, haba nige eme tawalenou iligi, ni tewe ke hiyedo degele. Dige sawisie olou feido emokou hohobolou nou ime. Damaledo.

1 Jon

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Yesuhā dabai degedi o olōu feĭbe 12 kege. O tanōu ta ę hūbe Jon. Kuguo kōume ę nalāi.

Damalēdo, Jon ę odo degemōu, kuguo kōu nalāma, damaleyodei o sasāĭ kediamokōu neĭ.

Tā kōumahā sibige tabe kōu gue, Godihā dimokōu solōu do degei kahā degemōu, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Sibige tabe kōu gue, nĭme ogōu gai egei kę duye deba tawaibōu. Ogōu gai egei tobōu di o kediyage Godihā Dihi ę hagueibe, o бага hagueli meiyode tobolōu idi. Kegeligĭ, di ogōu gai tā kegei kokōu damaleyodele iye.

Godihā tā kuguo olōu feĭ Jonhā nalāgaibe kuhe:

Tā Uwo Bolofej Jonhā Nalāi

Egei Sasafej Jonhā Nalāma Neĭ

Egei Sasama Jonhā Nalāma Neĭ

Egei Komā Jonhā Nalāma Neĭ

Mogogou Tā Yesu Kelesuhā Jonkōu Hegi

Kuguo 1 Jon kōumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feĭbe kuhe:

Tā Hiye 1:1–3:10

Di hohoya kenōu suluguame, kegeligi huliya suluguadi o kediyage di ogōu gaiye.

Tā Hiye 3:11–5:21

Dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Di hohoya kenōu suluguame, kegeligi huliya suluguadi o kediyage di ogōu gaiye

(Tā Hiye 1:1–3:10)

Fĭ gehę tofousogo tofolōu Tā † kę tamā degei

1 A nĭmokōu nalolū kōume fi gehę tofousogo tofolōu Tā, afudo yōu kegenōu delei, ifine dala kuhe. Tā keme ei dulomōu, eiyōu ei dihoje dugu. Ei Tā kokōu duguomōu, ei dobogōuye kugulo i. ² Damalēdo, fĭ gehę keme tamā degeimōu ei dugulo i. Ei duguomōu, nĭmokōu tamā dege hehegie tobolōu idi keme yōu tofousogo kegenōu dalale. Afudo ęme yōu ę Aye Godibōu de dalali, habage tamā degeimōu, ei dugulo i. ³ Ei kōu duguomōu, dulo i kenōu ei nĭmokōu kuhe hehegie tobolōu idi, nĭne eibōu de fĭ tanōu degemabadomōu. Aęe dibe Aye Godibōu, ę Dihi Yesu Kelesubōu de fĭ tanōu dege dalamebadomōu kuhe tobolōu. ⁴ Ei tā kōu nalolū kahā yobe, di duledube hohō hiyedo degenōu dalamebadomōu kuhe nalolū.

Di hohoya kenōu suluguame

⁵ Tā Yesu Kelesuhā eimokōu tobōu mōu dulo i keme ei nĭmokōu tobolōu kuhe. Godibe hohō hiyedo, ęmokōu be huliya degei ta dala meido. ⁶ Dige dibe Godibōu de fĭ tanōu dege dalayode tobōu maba, haba huliya kę kegenōu suluguababe, tā di kę toboube gulokoudo, dibe Godihā tā damalēdo keme ta seseiyo mei. ⁷ Kenōu si di hohō, Yesu yōu dala sagaiya kenōu suluguababe, di olōu feĭbe fĭ tanōu dege dalaguaba, Godihā Dihi Yesuhā ę kafei kahānōu di midihō kasagai milōu di kahā hebe kę togule muguba, dibe sibigi ta dalale mei.

⁸ Dibe midihō kasagai degediyo meiyode tobōu babe, keme diyōu sienōu ogōu golu. Tā damalēdo tā keme di duledube ta dala meido. ⁹ Dige di midihō kasagai milōu gadi kę kusigile tobōu basi, Godihā gebe meiyodele. ę degeiyenōu si, dibe sibigi ta dalale mei, dōydo o sasāĭ degele. Yobe, Godi ęme dōydo milōu di o. ę degeleyodeibe damalēdo degedi kahā degemōu. ¹⁰ Godihāge o dibe midihō kasagai milōu di oyode kōu tobou kahā degemōu, haba di dibe midihō kasagai ta milōu diyo meiyodeibabe, tā kahāge Godibe ogōu gadi oyodili. Di kege tobolōu kahā sibigebe di duledube Godihā tābe ta dala mei.

† Tā keme Yesu Kelesu yōunōu. Nā Jon 1:1-5 dugu.

Yesu Kelesu ɛme di dogou gudi

2 Ma sisigo diama, ni midihog kasagai milouye domou, a ta kou kuhe nimokou nalolu. Di o taha ta midihog kasagai milou babe, di dogou gulo sagai obe Aye Godibou de dala. O keme Yesu Kelesu, Midihog Doudo kenou Degedi O. ² Younou tolo i, Godiha di midihog kasagai kaha hebe kasagai ke igile muguyadomou. E di dowoyenou teli mei. Sa sibige o sasai olou feibou de solou do degemou kuhe tei.

O Godi kou tewe kahaɛ Godiha midihonou sesedi

³ Di Godiha ta, di dumabeedei ke dulo seseibabe, dige dibe Godi kou teweyode tawale ile.

⁴ O koyohage e Godibe kou teweyode tobou maba, haba Godiha ta ta sese ho fogou babe, ɛme ogou ga tobou di o. Godiha ta damaledo keme e duledube ta dala meido. ⁵ O taha Godiha ta dulo seseibabe, ɛme Godiha solou do degedi midihog ke tewe. Dibe o kegei ke sagai debabe, dige dibe Godibou de dogou guo daladade tawame.

⁶ O koyohage ɛme Godibou de dogou guo dalayode tobou babe, ege Yesuha siei sagai kenou tefelesiayedei. ⁷ Ma mogo diama, ta a nalolu koume ta gehe mei. Ta di dumabeedei koume ni kou dulo tawale hobogou kenou. Damaledo, egei koume ni kou dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe. ⁸ Haba, a nalolu koumahag sibigebe gehe ta dala. Yesu e sumou, o sasaiye duguomou be, e siadi kaha sibigebe gehe ta dalayodele i. Haba nine damaleyodema suluguamou, o sasaiye duguo tawale ilibe, ni suluguane sibigebou dade tawale ili. Yobe, huliag mei degeimou, hohog tamag degei dala kaha degemou.

⁹ O koyohag ɛme hohog kokou dalayode tobou maba, haba Godiha sosou kile o ta dafoubabe, ɛme huliag ke ta tou fogou li mei, you huliakou kegenou dala. ¹⁰ O taha Godiha sosou kile o takou solou do degeibasi, ɛme hohog kokou nou dala kaha degemou, tefelesi dugu midihog kasagaiye haguba, mihikou fiyale mei. ¹¹ Kenou si o koyohag Godiha sosou kile o ta dafoubabe, ɛme huliag kokou nou dala. Huliaya kenou sulugi, a kageiya ke ili keme, e ta tawaiyo mei, huliag kaha e dihog diou gu kaha degemou.

¹² Ma sisigo diama, Godiha Yesuha huya ke midihog kasagai ni milou gadi ke gebe meiyodei. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

¹³ Aye diama, o afudo delei, ifine you kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nige Tamahag nele ke gabai. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

¹⁴ Sisigo diama, Aye Godibe ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

Aye diama, o afudo delei, ifine you kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nime neledo, haba Godihag tane ni duledu dalali, Tamahag nelebe ni gabai dala. Kegei kaha degemou, a ta kou nimokou kuhe nalolu.

Di sa sibige koumahag midihog ke tagadamebeedei

¹⁵ Nige sa sibige kou tagadama. Sa sibige koumahag midihog kene ta tagadama. O taha sa sibige kuokou ge degedi ke tagaibabe, ɛme Aye Godikou be hohog degeiyo mei. ¹⁶ Yobe, sa sibige koumahag midihog olou fei, tou e tagadibou, dihogye duguo tagadibou, diou die hu hebele fogudibou keme Aye Godikou ge hagueli mei. Midihog kegei keme sa sibige koumahag midihonou. ¹⁷ Sa sibige koume mei degele. Sa sibige koumahag midihone olou fei mei degele. O koyohag Godihag ta ke seseibasi, ɛme you kegenou dalale, mei degele mei.

Kelesuhag ho o kediamag haguasiei dalagua

¹⁸ Ma sisigo diama, uwage sawisieibe hafei degeli. Afuge Kelesuhag ho obe [†] hagualeyode tobou mou ni kou dulo i. Kenou si o kegele ibe sudo kou haguasiei dalagua. Kegei kaha degemou, dige uwage sawisiei keme hafei degelidade tawame. ¹⁹ O kediamag afuge dibou de kou deleigueiye, haba dia di tou fogou fogou yai. Kenou si diame di sosou do dege deleigueli mei. Di sosou do delei debabe, ifine dibou de dalagua. Dia di tou fogou fogou yai kaha degemou, dige diame di bi meiyode tawale ili.

²⁰ Kenou si nime Duo Bolofehag tou mou imou, ta damaledo keme ni olou fei kou tawale hobogou. ²¹ Age damaledo ta keme ni ta tawale iyo meidade tawalemou kuhe nalouyo mei. Damaledo ta keme ni kou tawale hobogou kaha degemou, a nimokou kuhe nalolu. Ta damaledo ta kokou gebe ogou gai ta tamag degediyo mei. ²² Ogou gai ta tobou di o keme koyo? O kegei kahaɛ Yesube Godihag makai o Kelesu ^{††} meiyode tobou di. Damaledo, o keme Kelesuhag ho o, yobe ege Aye Godibou, e Dihi Kelesubou diliebe tobekou muguo dala kaha degemou. ²³ O Godihag Dihi tobekou mugu kahaɛ Aye Godine tobekou mugu dala. O taha Godihag Dihikou damaleyodeibabe, e Aye Godikou ne damaleyodei.

Duo Bolofehage dimokou be ta damaledo ke hehegiendi

²⁴ Ta ni kou dumou haguei keme ni defeido tou ma. Defeido tou basi, nime Aye Godibou e Dihibou de dalagua. ²⁵ Godihag e Dihihage dimokou bi bolodo ta nelamou makai keme fi gehe, you kegenou dalale ke neleyodema makai.

²⁶ Kuguo a nimokou nalolu koumahag yobe kou gue, ni ogou gai egei duye deba tawaibou dalamabadomou a kuhe nalolu. ²⁷ Kenou si ni Duo Bolofehag kou moy. Godihag e Dihihag nimokou neimou, nibou de dogou guo dala. Duo Bolofehag dalali, nimokou hehegieibasi,

[†] Kelesuhag ho obe bou taeye 'antichrist'. ^{††} Kelesube Godihag di mamouyadomou makai o.

o tae ta n̄imokōu hehegile sagaj̄ mei. Ɛ hehegiedibe gulokoubōu mei, damalēdonōu. N̄ime Ɛ hehegiei sagaj̄ kegenōu Godih̄a Dihibōu de dogōu guo dalama.

Ifibe dibe Godih̄a sisigoye dalagua

²⁸ M̄a sisigo diama, n̄ime Yesubōu de dogōu guo dalama. Kege dalaguaba, Ɛ kuhe hagubasi, di guēbōu sidifibōu ta degele mei, neleđo dege tafalaguale.

²⁹ N̄ige Ɛme d̄ouđo oyodei keme kōu tewe debabe, midih̄o d̄ouđonōu milōu gadi o sasaj̄ kediam̄e Godih̄a sisigo degele idade tawale ile.

3 Bolqdo, Aye Godih̄a di tagalemōu, dimokōu solōu do degemōu, dibe Ɛ sisigoyodili. Damalēdo, dibe Godih̄a Ɛ sisigo degei dalagua. Damalēyodili mei o kediam̄e dibe ta tawale iyo mei, diā Godi yōu Ɛne ta tawale iyo mei kah̄a degemōu. ² M̄a mogo diama, dibe ifi Godih̄a sisigo degei dala. Habage, di kage dalale keme di ta tewe mei. Di tewebe kōu guenōu, Yesuh̄a tam̄a degele kelegebe, di Ɛ damalēdo duguoba, Ɛ sagaj̄nōu degele ile. ³ Yesuh̄a haguale ke dia daladi o ta Ɛme Godih̄a dihīle kokōu sibigi olōu fēi Ɛ duledu dala ke igile muguoba, Yesu sagaj̄, sibigi mei kege dalalamōu degeli.

⁴ Obe midih̄o kasagaj̄ milōu gadi keme Godih̄a tā, di dumabeedei ke gobōu di. Damalēdo, midih̄o kasagaj̄ milōu di keme Godih̄a tā dudiyo mei midih̄o. ⁵ N̄i tewe, Yesuh̄a hagueibe, di midih̄o kasagaj̄ ke togule mugulamōu haguei. Kenōu si Ɛme midih̄o kasagaj̄bōu mei. ⁶ O Yesubōu de dogōu guo dalayege midih̄o kasagaj̄ milōu diyo mei. Midih̄o kasagaj̄ milōu di o tah̄age Yesube duguli mei, haba tewe mei.

⁷ M̄a sisigo diama, n̄iōu tawaibōu, oe n̄i ogōu gaiye. Midih̄o d̄ouđo milōu mōu siadi o keme d̄ouđo o, Yesu sagaj̄ dala. ⁸ Midih̄o kasagaj̄ milōu gadi o kediam̄e Tam̄ah̄a bi. Yobe, Tam̄ah̄a afudo midih̄o kasagaj̄ yomamōu milōu gamōu hagulugi, ifine kegenōu milōu ga dala kah̄a. Godih̄a Ɛ Dihih̄a haguei kah̄a yobe Tam̄ah̄a dabai degedi ke makoma mei degelamōu haguei. ⁹ O Godih̄a sisigo degele i kediam̄e midih̄o kasagaj̄ milōu diyo mei. Yobe, Godih̄a f̄ibe die duledu dala kah̄a. O kegele i kediam̄e midih̄o kasagaj̄be ta milolōu sagaj̄ mei, diame Godih̄a sisigo degei dalagua kah̄a degemōu. ¹⁰ O koyobe Godih̄a dihi? Ha, o koyobe Tam̄ah̄a dihi? Keme kōu gue, o midih̄o d̄ouđo ke milōu diyo mei o keme Godih̄a dihi mei, o keme Tam̄ah̄a dihidade tawame. Haba, o Godih̄a sosōu diā tagadiyo mei o kene Godih̄a dihi mei, o kene Tam̄ah̄a dihidade tawame.

Dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme

(T̄a Hiye 3:11–5:21)

Yesuh̄a dimokōu diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dedi midih̄o ke hegi

¹¹ T̄a n̄i afu kōu dumōu hagueibe kōu gue, n̄ige n̄iōu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei. ¹² Dibe o Kein s̄a dege daladame. Ɛme Tam̄ah̄a bi kah̄a, Ɛ yōu Ɛ mal̄a woumōu tolo i. Yobe, Ɛme midih̄o kasagaj̄ milōu di o. Ha, Ɛ mal̄abe midih̄o d̄ouđo milōu di o kah̄a degemōu.

¹³ M̄a mal̄a diama, damalēyodili mei o kediam̄e n̄imokōu dafoubabe, n̄i hobōu kesigidama. ¹⁴ Di Godih̄a sosōu diā tagale idi kah̄a degemōu, di tewe, dibe todi midih̄o ke tōu fogōu mōu, f̄i gehe, yōu kegenōu dalale kebōu de daladadele idi. O koyoh̄a Godih̄a sosōu diā taga ho fogōu babe, Ɛme todi midih̄o kelenōu dala. ¹⁵ Damalēdo, o koyoh̄a Godih̄a sosōu kile o takōu dafoubabe, Ɛme o wodi o ke s̄a degei. N̄i kōu tewe, o wodi o keme f̄i gehēbōu de dala mei. ¹⁶ Yesu Ɛ di dowoye tolo i kah̄a degemōu, dige solōu do degedi midih̄o kah̄a sibige ke tawame. Dine kenōu tefele, Godih̄a sosōu diā dowoye di tōu hagikōu seseguoba diā dogōu gume. Tofigilene tabōu mei. ¹⁷ O tah̄a bi sudo dalali, mogo ta bi mei ke solōu do ne ho fogōu babe, Ɛme Godih̄a solōu do degedi midih̄obe tewe mei. ¹⁸ M̄a sisigo diama, dige di mogo diā tagaliyodebe t̄enōu tobōu dame. Di solōu do degeba, diyōu sie yogo dogōu guba dogōu guba deme. Keme damalēdo tagadi midih̄o.

Damaleyodei o kediam̄e Godih̄a dihīle kokōu neleđo dege tafalagualenōu

¹⁹ Dige di mogo diā damalēdo tagaibabe, di tawalebe, dibe tā damalēdo ke seselidade tawame. Kegeibasi, di Godih̄a dihīle kokōu hemelē fiya dalagualenōu. ²⁰ Kegeba, di duleduge di diyōu sie tā soubane, di ta guē degedame. Yobe, Godih̄age di duledu dala olōu fēi keme kōu tewe kah̄a degemōu. Di fim̄aibe huyadef̄inōu. Ɛ tewebe hiyedo folodo. ²¹ M̄a mogo diama, di duleduge diyōu sie tā sa ho fogōu babe, dibe Ɛ dihīle kokōu neleđo degele ile. ²² Kegeba, di bi ta neyedema Godikōu diho baḡa tobōu babe, ege dimokōu nelē. Yobe, di Ɛ tā dulo seselemōu, Ɛ tagali sagaj̄ kenōu degedi kah̄a degemōu. ²³ Godih̄a Ɛ tā, di dumabeedei keme kōu gue, di Ɛ Dihi Yesu Kelesukōu damalēyodemaba, Ɛ hehegiediya ke dige diyōu sie yogo tagaiba, tagaiba demabeedei. ²⁴ Kegemōu, o koyoh̄a Godih̄a tā ke dulo seseli debabe, Ɛme Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godibe ebōu de dogōu guo dala. Duo Bolof̄ej, Godih̄a dimokōu nēj, ege Godibe dibōu de dogōu guo dala ke hehegiedi.

O tae Godihā tayodemā tobōu babe, nige defeido file duguma

4 Mā mogo diāma, ogōu gai egei tobōu di obe su-do sa sa olōu fei tefele dalagua. Kegei degemōu, o tahā ume Duo Bolofejihā huya ke egei tobolōu yode tobōu babe, nige tā e tobolōu keme defeido file duguma. Damaledo Godihā tā, ha Godihā tā mei deba. ² O koyohāsi Godihā Duo Bolofejihā huya ke egei tobolōu? O ta ege Yesu Kelesube o бага hagueiyode tobōu babe, nige Duo Bolofejibe ebōu de daladade tawama. ³ Kenōu si o tahā Yesube o бага hagueiyode tobōu ho fogōu babe, ume Godihā bi mei. Fi kege molu keme Kelesuhā ho o fimai. Ho o keme hagualeyodeimōu ni kōu dulo i. Ifibe haguamōu, sa sibige kuokōu dala.

⁴ Mā sisigo diāma, nime Godihā bi. Nige ogōu gai egei tobōu di o kediame gabai. Yobe Duo Bolofei, ni duledu dala ege sa sibige kahā hiye o kene kōu gaba dala kahā degemōu. ⁵ Ogōu gai egei o kediame sa sibige o, damaleyodele ili mei. Diā sa sibige kōumahā tā kenōu tobolōu imōu be, sa sibige o sasai kediage die tā ke dulo idi. ⁶ Kenōu si dibe Godihā bi. Godi kōu tewe o sasai kediage di tā dulo idi. O Godihā bi mei kediage di tā dulo idiyo mei. Kokōu gebe, di file duguo tawale ilibe, Duo Bolofejihā tou kediage damaledo tā dulo idi, haba duo tae tolōu i kediage ogōu gai egei tobōu mōu dulo idi.

O nā Godi tagaibabe nogo diāne tagayedei

⁷ Mā mogo diāma, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Yobe, midihō kegei keme Godikōu ge haguei. O yogo tagadi o keme Godihā dihi degei, ume Godi kōu tewe. ⁸ Yogo tagadiyo mei o kediage Godibe tewe mei. Yobe, solōu do degedi midihō keme Godikōu ge haguei kahā degemōu. ⁹ Godihā dimokōu fi gehe ke nelamōu, yōu e Dihido ke tobōu mōu, sa sibige kuokōu kuhe haguei. Ke degei kahāge, Godihā e solōu do degedi midihō ke dimokōu hegi. ¹⁰ Damaledo tagadi midihō keme dibukōu Godi tagali mei, Godihā ebukōu di tagalemōu, dimokōu solōu do degemōu, yōu e Dihi tobōu mōu, sa sibige kuokōu haguei, e tolo-ba, midihō kasagai di milōu gadi kahā hebe ke igile muguyadomōu.

¹¹ Mā mogo diāma, Godihā dimokōu solōu do degei kahā degemōu, dine diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. ¹² O taeye Godibe ta duguli mei. Kenōu si di diyōu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Godibe dibōu de dogōu guo dala. Dige e solōu do degedi midihō keme tewedo.

¹³ Godihā e Duo Bolofei ke dimokōu nei kahā degemōu, dibe Godibōu de dogōu guo dalaguamōu, haba Godine dibōu de dogōu guo daladade tawale ili. ¹⁴ Eige Aye Godihā di mamōuyadomōu yōu e Dihi tobōu mōu, sa sa o sasai dimokōu haguei ke duguomōu kuhe hehegie tobolōu ili. ¹⁵ O koyohā Yesube Godihā Dihiyodemā tamā dege tobōu babe, Godibe ebōu de dogōu guo dala. Haba ene Godibōu de dogōu guo dala.

¹⁶ Kegemōu, Godihā dimokōu solōu do degedi keme di tawalemōu damaleyodele i.

Solōu do degedi midihō keme Godikōu genōu haguei. O koyohā yogo tagaleba, solōu do degedi midihō ke seseibabe, ume Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godine ebōu de dogōu guo dala. ¹⁷ Dibe kegei dalababe, Godihā solōu do degedi midihō keme dibōu de dala. Kegeba, tā sale sawisie kelegebe, di ta guē degele mei. Yobe, dibe sa sibige kuokōu dalaye, kenōu si dibe Yesu sagai dalagua kahā degemōu.

¹⁸ Godihā solōu do degedi midihō ke kōu tewe o kahāge Godikōu guē degediyo mei. Damaledo, dige Godihā solōu do degedi midihō ke tewedo debabe, di ta guē degele sagai mei. O guē degedi keme e hebe kasagai molōudademōu kuhe guē degedi. Ege Godihā emokōu solōu do degedi keme defeido ta tawadiyo mei.

¹⁹ Di diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dele idibe, Godihā ebukōu dimokōu solōu do degei kahā degemōu kuhe degele idi. ²⁰ O tahā ume Godikōu hohō degeliyode tobōu maba, haba Godihā sosōu kile o ta dafoubabe, ume ogōu ga tobōu di o. Yobe, e o yōu kōu dugudi keme ta mogo degeiyo mei, haba Godi e duguyo mei keme ege ta tagale sagai mei kahā degemōu. ²¹ Kelesuhā tā, di dumabeedei keme kōu gue, o koyohā Godi tagaibabe, e Godihā sosōu diāne tagayedei.

O damaleyodei o kediage sa sibige kahā nelebe gabai

5 O koyohā Yesube Godihā makai o Kelesuyodemā damaleyodeibabe, ume Godihā dihi degei dala. Oyege di Ayekōu hohō degeibabe, di Ayehā sisigo di-amokōu ne hohō degeli. ² Di Godikōu hohō degeba, e tā seseibabe, di Godihā e sisigone tagalidade tawame. ³ Di Godikōu hohō degeibabe, dibe e tā, di dumabeedei ke seseli. Godihā tā ke dulo sesedi kahāge dimokōu hagi ta neđiyo mei. ⁴ Yobe, Godihā sisigo degele i dibe sa sibige kahā nele keme gabai dalagua. Damaledo, di sa sibige kahā nelebe gabai dala, di Godikōu damaleyodei kahā degemōu.

Godihā Yesube yōu e Dihiyodemā tamā dege hegi

⁵ O koyohāge sa sibige kahā nelebe gabai dala? Yesube Godihā Dihiyodemā damaleyodei o kahanōu si gabai dala. ⁶ Yesu Kelesu e hagua, fafeleya tofōu ma sulugi, tolo imōu, e kafei ke migi kahā dimokōu hegibe, ume Godihā Dihiyodemōu hegi. Tālekōu fafeleya tofou kahanōu mei, e kafei kahāne ume Godihā Dihiyodemōu hegi. Haba, Duo Bolofejihāne dimokōu ume Godihā Dihiyodemā tamā dege hehegiedi. Duo Bolofei ume damaledo tā kahā obōu kahā degemōu kuhe hehegiedi. ⁷ Midihō kamadia kahāge Yesube Godihā Dihiyodemōu hegili. ⁸ Kamadia keme Duo Bolofejibōu, huēibōu, kafeibōu de, diā sibige tanōu be, Yesube Godihā Dihi.

⁹ O tahā yōu kōu duguomōu du ke hehegie tobōu mōu be, di dulomōu damaleyodele idi. Haba, Godihā

hehegie tobolôu kahage oe tobolôu keme gabai. Damaledo, Godihã Yesube e Dihiyodemôu dimokôu kôu hegi. ¹⁰ Godihã Dihikôu damaleyodei o kahage Godihã emokôu kôu hehegiei keme e duledube damaleyodei dala. O tahã Godihã hehegili ke damaleyode ho fogôu babe, ege Godibe gulokou tobôu di oyodili. Yobe, ege Godihã yôu e Dihiyodema tamado hehegili kokôu be ta damaleyodili mei kahã degemôu. ¹¹ Godihã dimokôu kôu hegi kahã e sibigebe kôu gue, e dimokôu fi gehe ke nej, di tofousogo tofousogo tofôu mabandomôu. Fi gehe keme Godihã Dihi emokôu ge Haguei. ¹² O ta Godihã Dihibôu de dogôu guo dala keme fi gehe ke ebôu de dala. Kenôu si o Godihã Dihibôu de ta dogôu guo dala mei keme fi gehebe ebôu de dala meido.

Dibe fi gehe, yôu kegenôu dalale kebôu de daladade tawame

¹³ Godihã Dihikôu damaleyodei o sasã diãma, nige nime fi gehe, yôu kegenôu dalale kebôu de dalayode tawamabandomôu, a ta kôu kuhe naloly. ¹⁴ Di Godi e tagaiya kenôu diho bagã tobolôu gibe, dige di tobolôu keme e kôu duludade tawale idi. Kegei kahã degemôu, di ta gue degedame, emokôu diho bagã tobolôu nôu dalame. ¹⁵ Di tewe, di diho bagã tobôu môu be, ege dudi. Kegei kahã degemôu, di emokôu bi ta neyede tobolôu gibe, bi keme di molôudade tawale idi.

¹⁶ Damaleyodei o tahage e yogohã midihô kasagã ta e wala tolo sagã mei ke milôu ba dugubabe, e Godikôu o yogo ke dogôu guyedema diho bagã tobôu yedei. Kegeibasi, o yogo ke mihikôu fiyale mei, fi gehe, yôu kegenôu dalale kebôu de tofolôu. Age o wala tolo sagã midihô ke tobôu yo mei. Midihô kasagã ta dala. Midihô kasagã ke milolôu kahage tofigilenôu, tofousogo ta tofolôu sagã mei. Age eme kegei ke diho bagã tobôu yede tobôu yo mei. ¹⁷ Midihô doũdo mei keme midihô kasagãinôu. Kenôu si midihô kasagã ilo kelebe o wala tolo sagã mei.

¹⁸ O sasã olôu fej, Godihã sisigo degele i kediãge midihô kasagã ke milôu ga idiyo mei keme di kôu tewe. Godihã Dihi enôu si o kegei ke dia daladi. Tamahãge makolo sagã meido. ¹⁹ Dibe Godihã sisigoyenôu dala, kenôu si sa sibige olôu fej kôume Tamahã hayedu dala kene di kôu tewe.

²⁰ Haba, di tewe, Godihã Dihi e haguamôu, dimokôu fimã nej, di damaledo Godidade tawamabandomôu. Nejmôu, dibe damaledo Godibôu de dogôu guo dalagua. Haba, Godihã Dihi Yesu Kelesu ebôu dene dogôu guo dalagua. Eme damaledo Godi, fi gehe, yôu kegenôu dalale kahã obôu.

²¹ Mã sisigo diãma, nime ogôu gai godi kediãme ahudo dege dalama.

2 Jon

Nalāma Neĭ

Tawale Tā

Jon ę kuguo tage nalāmamōu, sobōu debōu ę sisigobōu kediamokōu neĭ. Kenōu si, tewe o ilo kelege tawale ibe, sobōu debōu ę sisigobōu kaĥa sibigebe sa ta damaleyodele i o sasaj kedidade tawale i. Haba ilo kelegebe damaledo sobōu debōu ę sisigobōu kediamokōu nalāma neĭdade tawale i.

Jonĥa egei sasafeĭ nalaj sagaj kenōu tefele haba nalaj. Tabe, niĭe niōu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei ke nalaj. Haba tabe, ogōu gai egei tobōu di o kedia tā dudamabeedei ke nalaj.

Kuguo 2 Jon kōumaha sibige kaĥa widio tā hiyebe tanōu feĭ dala.

Di Godihā tā defeĭdo tōu me, kegeligi oe ogōu gai egei tobōu ba, di duye deba

1 Ame odo, a kuguo kōu nalāma, sobōu de nābōu, ne sisigobōu de † nĭmokōu nelj kuĥe. Name Godi yōu ę biyodema makai. A nĭmokōu hohō hiyedo degeli. Damaledo, anōu mei, damaledo Godi tewe o sasaj olōu feĭ kediane ni tagale idi. ² Damaledo tā keme ifi dibōu de dala, habagene tofousogo kegenōu dalale kaĥa degemōu, ei ni tagale idi. ³ Di damaledo tā kōu duloba, diyōu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Aye Godibōu, ę Dihĭ Yesu Kelesubōu dilie dimokōu solōu do dege, habagugueiba, di bologuado dalaguale.

Di diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dedi midihō ke degeme

⁴ A hohō hiyedo degeli. Yobe, oe tobōu mōu a dube, ne sisigo ilo kediane tā damaledo, di Ayeĥa di dumabeedei ke dulo sesele iliyode tobōu mōu du kaĥa degemōu. ⁵ Sobōu de, tā a nalolu kōume ta geĥe mei. Tā keme kōu gue, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Egei kōume di kōu dumōu hagulugi, ifine kegenōu dulo ili kuĥe. ⁶ Di Godikōu hohō degedi midihōbe kōu gue, di tā olōu feĭ ę kōu tobou kenōu seseme. Damaledo, yōu tobōu mōu ni dumōu

† Sobōu debōu ę sisigobōu de kaĥa tā sibigebe kōu gue sagaj, damaleyodei o sasaj, sa ta tie kedia sa degei. Nā 1:13 kaĥa tawale tā kokōu ne dugu.

hagueibe kōu gue, ni niōu sie yogo tagaiba tagaiba dema.

Di Kelesuhā tā ke defeĭdo tōu me

⁷ Ni duma, o sūdo sa sa olōu feĭ ogōu ga tobōu mōu suluguadi. O kediane damaleyodili mei, Yesu Kelesube o бага hagueli meiyode tobolōu idi. Ogōu gai egei tobōu di o kegei keme Kelesuhā ho o. ⁸ Kegei degemōu, niōu tawaibōu, ni dabai di degele idi kaĥa hebe bolofeĭ ke tōu fogouye. Ni neleđo dege tafalaguale, hebe bolofeĭ ke olōu feĭ mōuma. ⁹ O koyohā Kelesuhā hehegiedi tā ke tōu ho fogōu ba, haba tā geĥe ta seseibabe, ęme Godibōu de dogōu guo dala mei. O taĥa Kelesuhā tā ke tōu basi, ęme Aye Godibōu ę Dihĭbōu de dogōu guo dala. ¹⁰ O ta nĭmokōu haguale kaĥage, tā bolofeĭ ke tolōu haguyo mei debabe, ni o kokōu ta agali bolofeyodema, ni mosokōu hobōu wolōu folodama. ¹¹ O koyohāge o kegei kokōu bolofeyode tobōu babe, ęme o kebōu de dogōu guo, dabai kasagaj o kaĥa degedi ke degele.

Odo Jonĥa o sasaj kedia dugulo sagaj degeli

¹² A nĭmokōu tā hiyedo kōu tobolōu sagajye, kenōu si a kuguonōu nalāma nelebe dafa. Mayōunōu ile, ni geleguoba, di tā koloba hohō hiyedo degele ke tagali.

¹³ Ne owōu, †† ęme Godi yōu ę biyodema makai, ę sisigo olōu feĭ dia nĭmokōu agali bolofeyodili.

†† Tā ne owōu ĥa sisigyodei kaĥa sibige keme damaleyodei o sasaj Jon ebōu de deleigui kedia tobolōu.

3 Jon

Nalāma Neī

Tawale Tā

Egei komā kōune Jonhā nalāi. Kuguo kōū nalāma, o ẹ mogo Gaiuskōū neībe, Godihā dabai degedi o kediā dogōū guyadomōū nalāma neī.

Tabē, Jonhā o Diotrefes ẹme midihō kasagāi milōū di o, haba o Demitrius ẹme midihō bolō milōū di oyodemōū nalāi.

Kuguo 3 Jon kōūmahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōū feī dala.

Di Godihā dabai degedi o kediā dogōū gume

¹ Ame odo, ą o mā mogodo Gaius namokōū hohō hiyedo degeli kahā, ą kuguo kōū nalāma, namokōū nelī kuhe.

² Mā mogodo, ą nā degeli olōū feī keme bolonōū degeyadomōū diho bagā tobolōū, nā do degeiye domōū ne diho bagā tobolōū. Ne duobe bolofeīdo dala keme ą kōū tewe. ³ Damaleyodele i o ilo kediā haguasiemōū be, nāme tā damaledo ke seseliyode tobolōū i. A tā ke dulomōū, hohō hiyedo degei, nāme damaledo taya kenōū siadiyode tobolōū imōū du kahā degemōū. ⁴ A mā sisigo diā damaledo tā ke sesele iliyodeimōū dulomōū be, ą hohō hiyedo degeli. Hohō ą dugulube hohō ą afu dugudi keme gabama folodo.

O Gaius ẹme dabai bologuādo degedi o

⁵ Mā mogodo, nāge damaleyodei o sasāi kediā dogōū gulobe ta dafadiyo mei. Damaledo, sa ta o sasāiye fologoumōū ne, nā dogōū gudi. ⁶ O sasāi kediāge ei sosi mosokōū haguasiemōū, nā solōū do degedi midihō ke eimokōū tamā dege tobolōū i. Haba, o kegele i kediā yala deibabe, nāge diāmokōū nalē ta neība, diōū tōū ma aba yolugi nalē. Nā Godi yōū tagaiya kenōū dogōū gulobe bolō. ⁷ Diā Yesuhā dabai degelamōū youmōū be, sa ta o sasāi, damaleyodili mei kediāge ta dogōū gulo idiyo mei. ⁸ Kegei degemōū, di o kegele i kediā bologuādo dia dalame, di olōū feī Godihā dabai fi tanōū dege degeiba, tā damaledo ke sa sa olōū feī tefeyadeba.

O Diotrefes ẹme midihō kasagāi milōū di o

⁹ Afu, ą kuguo toū dege ta nalāmamōū, ne sa o sasāi, damaleyodei kediāmokōū kōū neī. Kenōū si o Diotre-

fes ẹ yōūsie nī hiye o degelamōū degeligibe, ei tabe ta dudiyo mei. ¹⁰ Kegei degemōū, ą nīmokōū ile foloubabe, ẹ midihō kege degedi keme ą tamā dege nīmokōū tobolōū. Damaledo, ẹ ei tobe susuga tobolōū mōū, haba damaleyodele i o sasāi kediā nī sakōū ya fologoumōū be, ẹ yōū ẹ mosokōū ta sosogōū folodiyo mei. Nī o ilo kelegenōū, die mosokōū wolōū falamōū degeimōū be, ẹ ile akogoguemōū, nī sosi mosokōū ne folodamabeede tobōū di.

O Demitrius ẹme midihō bolofeī milōū di o

¹¹ Mā mogodo, nā oe midihō kasagāi milōū mōū dugu sagāi ke hobōū seseda. Midihō bolofeī milōū mōū dugu sagāi kenōū sese. Midihō bolofeī milōū di o keme Godihā bi. Midihō kasagāi milōū gadi oyege Godibe ta duguli mei.

¹² O sasāi olōū feī kediāge o Demitriusbe midihō bolō milōū gadi oyodele idi. Godihā tā damaledo kahane midihō bolodo ẹ milōū goulu sagāi kenōū tobōū di. Haba eine ẹme o bolofeiyode tobolōū ili kuhe. Nā kōū tewe, ei tabe damaledo.

Odo Jon ẹ o Gaius dugulo sagāi

¹³ A namokōū tā hiyedo kōū tobolōū sagāiye, kenōū si ą kuguokōū nōū nalāma, namokōū nelebe dafa.

¹⁴ Mayōūnōū ile, nā duguoba, da tā kolobe hafeī degeidade tawali.

¹⁵ Nā bologuā dala. Mā mogo kōū le dalagua diā namokōū agali bolofeiyode tobolōū ili. Haba, nāge ą agali bolofeiyodili ke di mogo tanōū tanōū kele dalagua diāmokōū ne tobōū yedili.

Jut

Egei Nalāma Neji

Tawale Tā

Tewe o ilo kediā tawale ibe, kuguo kōūme Yesuhā ē malā, ē hūbe Juthā nalāma, damaleyodele i o sasāi ilo kediā amokōū neiyode tawale i. O Jemsbōū o Jutbōū diliebe eye malā.

Kuguo kōūmahā sibigebe tā, 2 Pita 2-kōū nalāgai kenōū tefei. Juthā kōū gue nalāi, nīōū tawaibōū, kegeligi, nī ogōū gai egei o, tā uwo bolofejī dafa idi kediā tā dulo sesele iye.

Kuguo Jut kōūmahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōū feji dala.

Ni damaleyodei ke defeido tolōū dalaguāli, ogōū gai egei o, tā uwo bolofejī ke dafa idi kediā tā ke tobekōū muguma

¹ Ame Jut, Yesu Kelesuhā dabai degedi o, o Jemshā ē malā. Nīme Aye Godihā tagalemōū haguam-abeedema hagnosisai. Yesu Kelesuhā nī wolōū dala kahā degemōū, ā nīmokōū kuguo kōū kuhe nalāma nelī.
² Age Godihā nīmokōū solōū do degedi midihōbōū, hohō degedi midihōbōū ke degegouba, nī bologuādo dalaguale ke tagali.

Ogōū gai egei o, tā uwo bolofejī dafa idi kediāme damaleyodele i o kediā timīdu deleigui

(2 Pita 2:1-18)

³ Mā mogodo diāma, ā nīmokōū Godihā di mamōū kahā tā ke kōū nalalāmōū degeiye, kenōū si ā haba fimāi ke fogōū mōū, dedejī sasagile tanōū nalāma nelāmōū degeli kuhe. Godihāge, ē o sasāi kediā emokōū damaleyodemabeedema kōū tobou kahā degeimōū, nī damaleyodei keme defeido tolōū banōū suluguama.
⁴ Ogōū gai egei tobolōū idi o ilo kediāme nī duo kile amafeji fologa dalagua. Afu Godihā o kegele i keme tā sama makoloyodema makai tā keme kuguokōū nalāi dala. Damalēdo, o kediā Godi tobekōū muguomōū tobolōū idibe, Godihā habagugueibe dibōū de dala kahā degeimōū, di tōū e tagadi midihō gehe gehe milōū goubabe, ege dimokōū midihō kasagāi kahā hebe ta nele meiyode tobolōū idi. Keme kasagāi hiyedo, diāge di Hiye O Yesu Kelesu, di Wolōū Daladi Hiye O eme tobekōū mugu dalagua.

⁵ A tobōū ladi kōūme nīōū kōū teweye, kenōū si nī totōū degeiye domōū, ā haba tobōū lamōū. Hiye Ohāge ē o sasāi sosogōū mōū, sa Isip tōū fogōū mōū kōū yaiye, kenōū si habage, ē damaleyodele ili mei o sasāi olōū feji woma mei degei. ¹⁶ Esol o kediā degei kene

tawama. Godihāge ē dabai ke esol o ilo kediāmokōū kōū nemōū iye, kenōū si diā dabai ke degele dafamōū fogōū yai. Kegei kahā degemōū, Hiye Ohāge diāme tigi tabale sagāi mei kahā tigiimamōū, mihi duo mōū gulido didiō degema fogou dalagua. Kege dalaguāli, sawisie hiye ke tamā degeiba, kelege Godihā diā tā sama file. ⁷ Nebe kenōū tefei, sa Sodomōū, sa Gomorabōū, † sa sa hafeji dege deleigueibōū olōū feji ke tie o sasāi kediā sasāi hiyoubōū, o hiyoubōū suluguadi midihō kebōū, tōū e tagadi midihō kasagāi ilo kelebōū de milōū ga idi kahā hebe ke malā ibe, die sa olōū fejibe dou mei degediyo mei kahā nāma mei degei.

Godihā afu o sasāi kediāmokōū hebe kasagāi kege kōū nemōū i kahā, dige midihō kasagāi milōū gadi kahā dowo kese hebe kasagāi daladade tawame. ⁸ Nebe kenōū tefei, ogōū gai egei tobolōū idi o kediāne midihō kasagāi milōū ga ili. Diāge dihō bohōū ga duguomōū, diōū die tōū e tagali sagāi kenōū degelemōū, Godihā tā tobekōū muguomōū, esol o kediāmokōū ne susuga tobolōū idi. ⁹ Afu esol o hiye Maikel dilie Tamā dilie, koyohāge Moses tei ke molōū domōū tae biya i. Tāe biya iligibe, Maikelhāge Tamākōū be tā kasagāi tobolōū mōū ta susuga tobōū li mei, mōū kōū guenōū tobou, Hiye O Godi yōūnōū nābōū de biya tobolōū yode tobou. ¹⁰ Kenōū si, ogōū gai egei tobolōū idi o kediāge bi olōū feji, diā sibige ta tawaiyo mei kokōū be bōū baganōū tobolōū idi. Diāme gali totōū degele i ke sagāi. Die midihō kegei kahāge, diōū sienōū makolo idi. ¹¹ Ogōū gai egei o kediāme diōū tawaibōū. Midihō kasagāi, o Keinhā † milou ke, diāne milolōū idi. Diāme o Balamnōū †† tefei, die ogōū gai egei hehegiedi dabai kahā hebe sele molōū sagāi hiyedo degele idi. O Kora †† ē Godihā tā tobekōū mugu sagāi kenōū tefei, diāne Godihā tā ta dulo ili mei kahā degemōū, diāme makolo ile dala.

¹² Nī kefeguo, fi tanōū degemōū, nale nalā imōū be, ogōū gai egei o kediāne ya fologa, nībōū de nale nalā

† Namba 14:26-35

†† Stat 19:1-29 † Stat 4:3-8. †† Namba 22:4-35. †† Namba 16:1-35.

idi. Nalẹ nala iligi, ni dihiḷe kokou sidifibou mei, midihog sibiḡibou degelemou, gili dege diou die finou tolou idi. Diame mabi, wiye mala ima haguama dedi ke sa degei, huei todiyo mei. Diame hebeye e a kelege kolo madiyo mei ke sa degei. Hebe sale fiyoumou obe yokou tolou tele filei ke sa degei. ¹³ Diame midihog kasagai kege kou mou milou gamou suluguadi, sidifi ta degele idiyo mei. To bobouye to biyakou to tuobou kofaibou de madi kenou tefei. Tabe, diame kuidihog, agudiletou mou youwa suluguadi ke sa degei. Kegei kahā, diame sa huliado, Godiha kou milou ma mai dala kokou ya, tofousogo tofousogo kegenou dalaguale.

¹⁴ O Enok e kou guai obe Adam. O Adambe sasafei o, haba o habage haguā ibe demou o Enokbe dio haguai. Kegemou, Enokhage ogou gai egei o kediamokou habage tamā degele ke kou gue tobou, Hiye Ohā e you e esol o 1000 olou fei sūdo kege sosogou haguale. ¹⁵ Haguasieba, o sasai olou fei ta sama fileba, egei dulo idiyo mei obou, Godi tobekou muguomou midihog kasagai milou ga idi obou, emokou ta kasagai tobolou idi obou olou fei kediamme hebe kasagai mala ileyode tobou ba diou dulo tawale ile. ¹⁶ Ogou gai egei tobolou idi o kediamme hohog degele idiyo mei. Gofou tanou tobolou mou, diou die tou e tagali midihog kasagai kenou milou gamou suluguali, diousie hiye degele idi. O ilo kelege die midihog ke sesemabado-mou, ta sebe dege tobolou idi.

Nime ni damaleyodei kahanou neledo dege dogou guo dalaba suluguamabeedei

¹⁷ Ma mogodo diama, nige habage tamā degele kahā ta, di Hiye O Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia tobolou idi ke tawama. ¹⁸ Diage kou gue tobolou idi, uwage sawisie hafei degeli kelegebe, susuga tobolou idi o ilo kedia Godi tobekou muguoba,

diou tagaliya kenou sulugualeyode tobolou idi. ¹⁹ O kediamme ogou gai egei tobolou idi onou. Dia degeiye, damaleyodele i o ilo kele di egei dulo idi ke dafama, haba egei gehē dulamou fogou yadi. Ogou gai egei tobou di o kediamme sa sibige koumahā midihog kenou milou ga idi, Duo Bolofei-be diabou de dala mei.

²⁰ Ma mogodo diama, ninou si Godikou damaleyodele i kahā degemou, nime Godiha younou dogou guo dalaba suluguama. Sulugualibe, Duo Bolofeiha huya ke dihog bagā tobou mou suluguama. ²¹ Nime Godiha ni tagaibanou suluguama. Kege sulugualibe, di Hiye O Yesu Kelesuha hagua, ni solou do dege mala ile folouba, nime e sakou tofousogo tofousogo kegenou dalale ke dia dalaguama. ²² Damaleyodele i o sasai ilo kele fimai bolou dege dalaguababe, nige diamokou solou do degeba dedei sasagiema. ²³ O sasai, douye nala dalaga sasai kediamme nige toto figa muguma. Midihog kasagai milou gadi o sasai kediamokou solou do degema. Kenou si, solou dobou guebou de degema. Yobe, midihog kasagai dia milou kahage, die duobou, haba die yukueibou debe sibiḡibou dalagua kahā degemou. Kegeligigi, nime midihog dia degeli sagai kenou milou ga iye.

Di Godiha hu hebele fogume

²⁴ Godihage nime mihikou fiasigeiye domou defeido dia dala. Ege ni mala ile, e sa bolodo kokou dogoguba, ni hohog hiyedo degele ile, yobe nime hebe kasagai ke ta mala ile mei. Kegei kahā degemou, di Godikou hohobou me. ²⁵ Godibe tanou fei. Eme di Mamou O kahā degeimou, Hiye O Yesu Kelesuha huya ke di emokou hohobou me. E hohobe bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. E hubou e nelebou debe hiyedo folodo. O sasai olou feido e ta dulo sesemabeedei. Godi eme afudo delei, ifine dala, habagene you kegenou dalale. Damaledo.

Mogogou Tā Hegi

Yesu Kelesuhā Jonkōū Hegi

Tawale Tā

Jon, ẹme tọ tibi Patmoskōū dalamōū, Yesu Kelesuhā ẹmokōū habage tamā degegale ke hehegiei. Yobe, Yesukōū damaleyodele i o sasaj kediame ho o kediā makomōū haguei kahā degeimōū, hagi hiyedo kahā die damaleyodei ke tōū fogouye domōū. Yesuhā Jonkōū hehegieibe, yōū boholōū mā haguale hafej degeiba tama degegale ke hehegiei. Dimokōū ne kegenōū hehegili kuhe.

Kuguo kuokōū be tā makai sudo dalagua. Damaleyodele i o sasaj, afudo deleigui kediānōū si tā makai kediā sibigebe olōū fej kōū tawale i sà degei. Godikōū damaleyodele ili mei o kediage sibige ta tawale ili mei.

Habage tamā degele, Yesuhā Jonkōū hehegiei keme kōū gue:

Uwage sawisie kelegebe, Yesuhā ho o olōū fej woma mei degeiba dugulo ile. Ho o kediame Tamāhā ẹ mogo diā.

Tamāhā ẹ sosōū:

Tamāhā ẹ hū tabe Bei Kagasiōū – 12:9.

Kolukuabe, tō aj hiyedo kokōū ge felej – 13:1.

Ẹme Tamāhā dabai degedi o.

Sj So Gofōūdo keme mihj dulemōū ge felej – 13:11.

Ẹ hū tabe Ogōū gai Egei Tobōū di Hiye O – 16:13.

Ẹne Tamāhā dabai degedi o.

Yesukōū damaleyodele ili mei o sasaj – 11:18.

Godihā ẹ sosōū:

Godibe ẹ duwodi bolodo kotōū duwo – 12:5

Yesuhā ẹ hū tabe Wai Sipsip Wili – 5:6.

Ẹ hū tabe Wai Hos Fọ Degei Kahā Tagetōū Duwodi O – 19:1.

Ẹ dihobe douye wobolōū dala sagaj kegei – 19:12.

Duo Bolofej – 14:13.

Ẹsol o sudo – 5:11.

Ẹsol o tabe Maikel – 12:7.

Odo olōū fej 24 kege – 4:4.

Fjibōū bi bolou bolou kege – 4:6.

Godihā o sasaj – 14:12.

Diame Wai Sipsip Wili kahā sasajyode tobolōū idi – 19:7.

Yesuhā ho o olōū fej woma mei degeiba, damaleyodele ili o sasaj kediame diōū kegenōū dalali, Godihā bi bolodo diāmokōū nejiba, fj tofousogo tofousogo tofolōū ile. Hagi olōū fej mei degele. Godihā sa sibigebōū agudiobōū de gehe milolōū kahā degemōū.

Yesuhā tā makai olōū fej ke Jonkōū hehegiema mei degeimōū, ẹ kuguokōū kuhe nalaj. Jon ẹme Yesuhage ẹ mogodoyode tobōū di o. Jonbe odo degeimōū ẹ kuguo kōū kuhe nalaj.

Jonhage kuguo olōū fejbe houyosi kege nalagai dala:

Tā Uwo Bolofej Jonhā Nalaj

Egei Sasafej Jonhā Nalāma Nej

Egei Sasama Jonhā Nalāma Nej

Egei Komā Jonhā Nalāma Nej

Mogogou Tā Yesu Kelesuhā Jonkōū Hegi (Keme kuguo kōū.)

Kuguo Mogogou Tā Hegi kōūmahā tā sibige tanōū tanōū olōū fejbe kuhe:

Tā Hiye 1–3

Yesu Kelesuhā Jonkōū, nā egele tā kōū nalāma, damaleyodele i o sasaj, sosi olōū fej dioyosi kege kokōū kefe-gulo idi kediāmokōū neyede tobou.

Tā Hiye 4–11

Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitōu dala ke haguouba, sa sibige o sasai olōu fei hagi gehe gehe dugulo ile.

Tā Hiye 12-20

Yesuha Tamabōu e sosōu bōu olōu fei makoma mei degei.

Tā Hiye 21-22

Godiha bi olōu feido haba gehenōu milōu gale.

Yesu Kelesuha Jonkōu, na egele tā kōu nalama, damaleyodei o sasai, sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu ne

(Tā Hiye 1-3)

¹ Tā, afu mogogou delei kōume Godiha Yesu Kelesukōu hegi, Godiha dabai degedi o sasai kediamokōu tama degeladi ke hehegieyadomōu. Damaledo, Godiha Yesukōu hegimōu, e esol o ta tobōu mōu haguei, e dabai degedi o Jon amokōu hehegieyadomōu. ² Ame Jon. A bi olōu fei Godiha hehegieimōu, ma dihoje kōu dugulu ke nimokōu tobolōu. A Godibōu Yesu Kelesubōu dilie tā ke damaledo nimokōu tobolōu kuhe.

³ Tā kōume Godiha tā, habage degeiba dugulo tā. O sasai koyo na kuguo kōu husōuba, o ilo kelege dulo seseibabe, ni olōu fei hohobōu ma, yobe bi habage tama degele keme hafei degeli kaha degeimōu.

Jonha kuguo kōu Yesukōu damaleyodei o sasai, sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu nalama nei

⁴ Ame Jon. A Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Esia duo kodu sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi nimokōu nalama nei. Godi eme afu yōu kege delei, ifine yōu kegenōu dala, habage e haguale. Age e nimokōu habagugueiba, ni bologuado dalaguale. Haba Duo Bolofei, e nele olōu fei dioyosi kege, Godiha duwodi kaha midihokōu tafaladi, ene nimokōu habagugueiba, ni bologuado dalaguale ke tagali. ⁵ Yesu Kelesuha ni dogōu guba, bologuado dalaguale kene a tagali. Eme Godiha tā damaledonōu tobōu di o. Eme tolo ilemōu haguai o dagado. Sa sibige hiye o olōu feine enōu wolōu daladi.

Yesu Kelesu ege dibe tagadido kaha e tolomōu, e kafeiye di midihō kasagai olōu fei igile mugu. ⁶ Yesu Kelesu e degeiye, dibe mogōu du dalaguadi o degei. Damaledo, Godibe sugutōu dalamōu, o sasai hayedu dalaguamōu, dibe duo kele dala. Yesuha e Aye Godibe di Hiye O, di wolōu daladi. Yesuha hubōu e nelebōu debe hiyedo folodo. Di emokōu tofousogo kegenōu hohobōu me. Damaledo.

⁷ Duguma, Yesu Kelesuha hagualebe, mabiye tigama migiba, sa sibige o sasai olōu fei diōu die dihoje dugulo ile. O malaye e figikōu gulo i kediane dugulo ile. Sa

sa obiyei olōu fei duguoba, emokōu fimaba gosolo ile. Habage kege degele. Damaledo.

⁸ Hiye O Godiha tobolōu, ame amulo alikōu bōu habagekōu bōu de dala. Damaledo, Godi eme afu yōu kege delei, ifine yōu kegenōu dala, habage e haguale. Godiha e nelebe hiyedo folodo.

Jonha Yesu Kelesu dugu

⁹ Ame ni eye Jon. Dibe Yesu sesele yolu kaha, hagi hiyedo dugulo ili, kenōu si Godiha di wolōu dalamōu, di nele dege dalagua. A Godibōu Yesubōu dilie tā hehegiligibe, ame damaleyodeiyodei kaha, damaleyodili mei o kedia a hele mugumōu hagua, to tibi sa Patmoskōu dala kuhe. ¹⁰ Hiye Ohā sawisie ta kelege, Duo Bolofeiha ma duledu neledo degeimōu, a diho bohōu mamōu, ma tobekōu ge tā uwo hiyedo kibi haguaisai sagai degeimōu du. ¹¹ Tā uwo keme kōu gue tobōu mōu du, midihō kagei kagei na dugulu keme olōu fei kuguokōu nalagama, damaleyodei o sasai, sa Efesusbōu, sa Smernabōu, sa Pergamumbōu, sa Ta-iatairabōu, sa Sardisbōu, sa Filadelfiabōu, sa Laodisiabōu kele sosi dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu neyedeimōu du.

¹² Kege tobōu mōu dulomōu, a o ke dugulamōu, bohōu mōu dugube, kamai dioyosi kege, sele igi golye milōu gai ke duwoguamōu dugu. ¹³ Kamai dioyosi kege kaha duo kodube o ta O Kedia Dihi † sagai kaha tafalamōu dugu. Eme yukuei sasado, sele igi gol fiyati baga milou kaha e biliēkōu silēma kai dugu. ¹⁴ E widio towe olōu feibe fo degei, wai sipsip towebōu, mabi fo degeibōu ke sagai. E diho be douye wobolōu dala sagai dugu. ¹⁵ E abogōube sele igi kopa, obe doulukōu sili ke sagai dugu. E tā uwobe to si uwo sagai du. ¹⁶ E dobo-gōu delekōu be kuidihō olōu fei dioyosi kege tou dugu. E mogoudube aweki gofōudo, me bolou kege ke bofa tafalamōu dugu. E midihō be aso gofōudo ke sagai dugu.

¹⁷ A o ke duguomōu, e abogōu hafei dege tolo fiy-oumōu, e dobo-gōu dele ke amokōu dogoguomōu kōu gue tobōu mōu du, gue degeda. Ame widio o, haba anōu be habagekōu do dala. ¹⁸ Ame yōu kegenōu daladi. Ame tolo ilemōu hagua, gehe degemōu tofousogo tofousogo dala kuhe. Todi kibōu, Tofigiei Kedia Sa a sōudi kibōu debe anōu tou dala. ¹⁹ A namokōu bi ifi dalabōu, habage tama degele kebōu de hehegili, kōume na olōu fei nalā. ²⁰ Kuidihō dioyosi kege, na ma dobo-gōu deleye tou dugu keme kuidihōdo mei. Kaha sibigebe esol o dioyosi kege. Esol o kediage damaleyoy-

† Daniel 7:13

dei o sasaj, sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi ke wou ma dalaguadi. Haba kamaj dioyosi kege, sele igi golye milou gai keme kamajido mei. Kahā sibigebe damaleyodei o sasaj, sosi olou fei dioyosi kege kokou kefegulo idi kedia.

Egele tā, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Efesuskou dalagua kediamokou nalama nei

2 O a dugulu kahā haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Efesus sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou tā kou nalama neyedei.

Dobogou deleye kuidihō dioyosi kege tolou mou, kamaj sele igi golye milou gai dioyosi kege kahā hohya ke siadi o kahā nimokou tobolou kuhe.

² Midihō ni milou gadibou, dabai hiyedo ni degedi-bou keme a tewe. Ni ta dafadiyo mei, neledō dege dalaguadi. Nige o midihō kasagaj milou ga idi kediamokou be ta hohō degediyo mei. Ogou gai o kedia diousie diame tā-bolofei-mala-suluguadi-oyodele idi keme ni file dugube, diame ogou gai egei o dugu. ³ O ilo kelege ni kou makolamou degele idi, yobe ni mā huya ke dabai hiyedo degedi kahā degeimou. Kenou si a tewe, ni neledō dege dalaguadi, amokou damaleyodei keme ta tou fogou li mei.

⁴ Kenou si, a nimokou kou gue tobou lamou. Ni yomogou damaleyodei kelegebe, amokou hohō hiyedo degele iye, ifibe ta kegeiyo meido. ⁵ Ni afu midihō bolonou milou mou hagulugi fiyei ke haba tawaleba, fi bohoulou ba, afu degedi ke haba degema. Ni kege ho fogou babe, a ile, kamaj nibou de dala ke bohoulou molou. ⁶ Midihō tanou fei ni degedi keme bolodo. Nige ogou gai egei o Nikolashā dabai o kedia hehegili keme dafamou tobekou mugu. Ogou gai egei o kedia hehegiedi keme, ane dafa.

⁷ O koyo nā kihyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du. Hebenikou, Godihā hebe haimikou hebe ta tafala. O sasaj koyo nā Tamabou de biyama wini degeibabe, a dogou guoba, nā mā fi nedi hebe kolo ke gala noubabe, nāme nou kegenou dalali, fi tofousogo tofoulou.

Egele tā, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Smernakou dalagua kediamokou nalama nei

⁸ O kahā haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Smerna sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou tā kou nalama neyedei.

O eme widio o, haba enou be habagekou do dala. Eme tolo ilemou hagua, gehe degemou, you kegenou dalali, nimokou tobolou kuhe.

⁹ Ni hagi bou bi meibou dugumou hagulu keme a kou tewe. Kenou si ni fi be bibou. O ni susuga tobolou idi o kedia a tewe. O kedia diame kou Juda oyode tobolou idiye, kenou si diame Godihā o sasaj mei, ogou gai egei tobolou idi o, Tamahā tā dulo idi o sasaj. ¹⁰ Habage ni hagi duguloye, ni hobou guē degedama. Duma. Tamahā degeiye, ho o kedia ni o ilo kele didio

degele ile. Keme Godihā ni tefele dugulo. Ni hagi hiyedo dugumou iligi, sawisie olou fei 10 kege mei degele. Kenou si ni damaleyodeibe tolou nou dalali toubā, a hebe bolodo fi tofousogo tofoulou ke nele.

¹¹ O koyo nā kihyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du. O sasaj koyo nā Tamabou de biyama wini degeibabe, ne fi be ta tolo ile mei.

Egele tā, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Pergamumkou dalagua kediamokou nalama nei

¹² O kahā haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Pergamum sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou tā kou nalama neyedei.

Aweki gofou do, me bolou kahā e obou kahā nimokou tobolou kuhe.

¹³ Sa ni dala keme a kou tewe. Sa keme Tamahā daladi saye, kenou si ni mā hu hilige tolou mou, amokou damaleyodema, damaleyodei ke ta tou fogou li mei. Ni sa Tamahā daladi kokou ge, ho oe mā tā tobou di o, e hu Antipas, woumou tolo i kelegene, ni amokou damaleyodei ke ta tou fogou li mei.

¹⁴ Kenou si, a nimokou tā ilo kele tobou lamou. Midihō kasagaj, o Balamhā milou keme ni o ilo kelegene milolou idi. Ni tewe, o Balam e o Balakkou Israel o sasaj ogou gaba, midihō kasagaj milou mabadomou hegi. Kegemou, o Balakhā Israel o sasaj kediamokou ogou gai godikou gali sisi ke namabeede hehegiei. Haba sasaj hiyoubou, o hiyoubou siadi midihō kene hehegiei. ¹⁵ Tabe, ogou gai egei hehegiedi o Nikolashā tā e dabai o kedia nimokou hehegiedi keme ni o ilo kelege dulo sesele idi. ¹⁶ Ni fi bohou ma. Fi bohou ho fogou babe, a nimokou toto ileba, mā aweki mogoudu dala kahā o kedia bou de biyolugi ilo kele wouba tofigeieye.

¹⁷ O koyo nā kihyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du. O sasaj koyo nā Tamabou de biyama wini degeibabe, a ou mana, † mogogou dala ke namokou nele. Igi fo degei ta kene a namokou nele. Igi kokou be hu gehe nalaj dala. O koyo nā, igi ke moubabe, nanou si hu ke tawale. O ilo kelege ta tawale mei.

Egele tā, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Taiatairakou dalagua kediamokou nalama nei

¹⁸ O kahā haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Taiataira sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou tā kou nalama neyedei.

Godihā Dihi, e diho be douye wobolou sagaj, e abogou be sele igi kopa, obe bigimamou bolō degei ke sagaj kahā nimokou tobolou kuhe.

¹⁹ Ni midihō be a kou tewe. Ni niou sie yogo tagale idi kebou, amokou damaleyodei kebou, ni neledō dege dabai degedi kebou olou fei keme a tewe. Dabai

† Namba 22-24 †† Ou manabe nale, Israel o sasaj kedia hebe mei mihinou sa kokou suluguamou, Godihā diamokou nei ke. Kisim Bek 16:4, 31

nj ifi degele ilibe hiyedo, dabai nj afu degedi ke gaba-ma feleido.

²⁰ Kenou si, a nimokou ta kounou tobou lamou. Ni kile tie sasaj ta, e hube Jesebel, sasaj keme ni duguo fogou mou, ege yousieba habage-degele-duguo-tobou di-sasajyodema, ma dabai degele idi o sasaj kedi- amokou ogou gai egei, sasaj hiyoubou, o hiyoubou siadi midihobou, gali obe ogou gai godikou sile nej ke nadi midihobou de hehegiedi. ²¹ Age sasaj keme fi bohobou yadomou kou dia deleiye, kenou si e dafai. E e o hiyou siadi midihog kasagaj ke tou fogolou be ta tagali mei. ²² Kegei kaha degemou, a degeiye, e do degeba, do hiyedo dugulo. Sasaj ke hiyouye wolou siei o kedi- ane fi bohobou ho fogou babe, diane hagi hiyedo dugulo. ²³ Sasaj kaha e sisigone † a wouba tofigile. Kegeiba, amokou damaleyodei o sasaj nige ni fi tanou tanou olou feibe a file duguludade tawale ile. Midihog kasagaj milou gadibe hebe kasagaido nele. Midihog bolou milou gadibe hebe bolofeido ke nele.

²⁴ Sa Taiataira o sasaj ilo kele, ninou si sasaj kaha ogou gai egei ke seselemou, Tamaha mogogou tayodele idi keme ta dulo idiyo mei kaha degeimou, age nimokou be hagi ta nele mei. ²⁵ Kenou si, ni amokou damaleyodei ke hiligedo tolou dalali, a bohobou ma haguale sawisie kokou dema.

²⁶ O sasaj koyoha Tamabou de biyama wini degema, a sesele iligi uwage sawisie ke tama degeibabe, a emokou hu hiyedo ke nejba, e sa sa o sasaj olou feido wolou dalale.

²⁷ Hubou o kegei kaha ge biya gofoudo ke tolou ba, o sasaj nelede dege wou ma dalale. Obe mih bilika ke biyaye fouba gagile filale sagaj kenou tefei, hubou o kaha o sasaj nelede dege wolou dalale.

Buk Song 2:9

O sasaj wolou daladi dabai, a o kegei kokou nele keme dabai ma Ayeha amokou nej sagaj kenou tefei.

²⁸ Haba kuidihog ougo soyode tobolou idi kene a o kegei kokou nele.

²⁹ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Sardiskou dalagua kediamokou nalama nej

3 O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Sardis sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Godiha Duo Bolofei, e nelebe olou fei dioyosi kege ke wolou daladi o, kuidihog dioyosi kege ke tolou dala kaha nimokou tobolou kuhe.

Ni midihobe a kou tewe. O sasajyege nime fibou dalaguayodili, kenou si age nime tofigiei dalaguamou dugulu. ² Yogou gua tiei kesigie haguama. Midihog bolofei ni milou gadi keme olou fei mei degeladi. Haguaba, nelede dege tafalaguali, midihog doudo kenou milou gama. Yobe a dugube, midihog ni milou ga idi keme di Godiha dihile kokou be bolou mei kaha

† Sasaj kaha e sisigodo mei, ogou gai egei dudi o sasaj.

degemou. ³ Egei ni dumou haguei keme hobou totou degedama. Fi bohobou ba, ta bolodo ke defeido tou ma. Ni yogou gua tiei kesigie haguha ho fogou babe, a nimokou hiyou mou di oe haguadi sagaj kege haguale. A nimokou haguale sawisie keme nige ta tawale mei.

⁴ Kenou si sa Sardis o sasaj ilo amokou damaleyodemamou, die yukuei sibigi degeli mei kediasi yukuei fo degei ke kama, abou de dalaguale. Yobe, diame Godiha dihile kokou doudo dalagua kaha degemou.

⁵ Damaledo, o sasaj koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, a yukuei fo degei dia kaj sagaj ke namokou kagile. Ne hu, Fihag Kuguokou nalaj dala keme a ta togule meido. A ma Ayebou e esol obou die dihile kokou ne hu husolouba hegile.

⁶ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Filadelfiakou dalagua kediamokou nalama nej

⁷ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Filadelfia sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

O bolofeido, Godiha tobou mou haguei keme damaledo tanou tobou di o. Eme hiye o Devitha ki tolou dala. A e soubabe, o tae ta tefegulo sagaj mei. A e tefegubane, o tae ta solou sagaj mei. O kaha nimokou tobolou kuhe.

⁸ Ni midihobe a kou tewe. Ni duguma, a a ta sougou. A keme o tae ta tefele sagaj mei. A tewe, ni nelebe huyafeiye, kenou si ni ma ta dulo seselemou, ma hu tobekou mugulo ili mei. ⁹ O sasaj Tama sosou kediane ni kou tewe. Diage diame Juda o sasajyode tobolou idiye, kenou si diame Godiha o sasaj mei, ogou gadi o sasaj. A degeiye, dia nimokou haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, Hiye Oha ni tagaliyode tobolou ile. ¹⁰ Ta a nimokou, ni amokou damaleyodei ke defeido tou mabeedei keme ni tolou mou hagi duguomou nelede dege deleigui kaha degeimou, sa sibige o sasaj olou fei habage tefele dugulo keme a akoguba, ni ta dugulo ile mei. ¹¹ A nimokou hagualebe hafei degeli. Bi ni tou dala keme defeido tou ma, kegeligi o tae ni hebe bolofei ke hiyouye mouye.

¹² O sasaj koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, age name Godiha moso mouti sa dege tefegiba tafalale. Na Godiha moso ta tou fogolou meido, nou kegenou dalali, tofousogo tofousogo tafalale. Tafalaba, a namokou ma Godiha hu ke nalale. Haba Godiha sa Jerusalem ebele, hebenitou ge migile kaha hune namokou nalale. Haba ma hu ebele kene namokou nalale.

¹³ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele tā, Yesukōu damaleyodei o sasaj, sa Laodisiakōu dalagua kediamokōu nalama neī

¹⁴ O kaha haba amokōu, nage damaleyodei o sasaj, sa Laodisia sosikōu kefegudi kedia wolōu daladi esol o kokōu tā kōu nalama neyedei.

Godihā tā damaledo-yodema, tā olōu feī ke hehegedibe damaledo tanōu tobōu di o keme bi olōu feī, Godihā milōu gai ke dia dalali, nīmokōu tobolōu kuhe.

¹⁵ Midihō nī milōu gadibe olōu feī a kōu tewe. Nīme kulio degediyo mei, difi degeiyo mei, duo kegei. A tagalibe, nīme kulio dege dalale, haba, difi dege dalale. ¹⁶ Kēnōu si, nīme duo kegei dalagua. Nī damaleyodeibe hiyedo mei, haba meido mei. Kegei kaha nīme mā sosōu mei. ¹⁷ Nīge nīme selebōu bibōu hiyedo dala o sasaj, bi tanōu ta tōu degediyo meiyodele idi. Kēnōu si kege mei. Nīme selebōu bibōu mei. O iloye nīmokōu solōu do degele sagaj. Yobe, nīme bibōu mei, diho du degei, yukueibōu mei, bese dalagua sagaj kaha. Kēnōu si nīōu ge ta tawale iyo mei. ¹⁸ Kegei kaha, nī mā sele igi gol, douye siligi sibigi olōu feīdo mei degei ke mamōuma, selebōu o degeba, yukuei fō degei ke mamōuma kama, sidifi dugudi ke mei dege-ma. Haba diho molane mamōumaba, diho du degei ke bolō dege duguma. ¹⁹ O sasaj a tagali kediamē a gofōu dege egele woma doususugadi. Kegeiba, nī fī bolōu madama. Fī boholōu ba, Godihā tā kēnōu sesema.

²⁰ Duguma, ame adikōu koga tafala. O koyo nā, mā tā uwo kōu duloba, a sōubabe, a folo, nābōu de dalali, da nale nalā ile. ²¹ O sasaj koyo nā Tamābōu de biyama wini degeibabe, age name abōu de, mā duwodi bolōdo kotōu duwoyedele. A Tamābōu de kōu biyama wini degemamōu, mā Ayehā duwodi bolōdo kotōu duwo sagaj kēnōu tefele nane abōu de duwolo.

²² O koyo nā kihiyōbōu debabe, Duo Bolofejihā Yesukōu damaleyodei o sasaj kediamokōu tobolōu kōu defeido du.

Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitōu dala ke haguōba, sa sibige o sasaj olōu feī hagi gehe gehe dugulo ile

(Tā Hiye 4-11)

Diā hebenitōu ge Godikōu diho bagā tobolōu i

4 Jon a haba dugube, hebeni a sōugou dalamōu, tā uwo, kibi uwo sagaj amokōu dagado tobou sagaj kahanōu haba, nā felejiba, a habage tamā degele ke namokōu hehegileyodeimōu du. ² Kege tobōu mōu, Duo Bolofejihā mā duledu nelēdo dege tōu mōu, a diho boholōu mamōu dugube, duwodi bolōdo ta hebenitōu dalamōu, kotōu Hiye O ta duwomōu dugu. ³ O ke duwo kaha hohōbe igi kuidihō fai degei igi jaspā galase hohō kēbōu, igi konilian igi wej degei sagaj

kēbōu kaha hohōnōu tefei dugu. Haba siokōutine Hiye Ohā duwodi bolōdo ke silēmā dalamōu dugu. Siokōuti kene igi kuidihō fai degei emeral igi hebe guo gehe degei ke sagaj dugu. ⁴ Haba duwodi olōu feī 24 kegene Hiye Ohā duwodi bolōdo ke silēmā dalamōu, kotōu be odo yukuei fō degei ke kā i olōu feībe 24 kege duwoguamōu dugu. Diāme hiye ohā heti sagaj kegei, sele igi golye milōu gai ke, die widiletōu kā i dugu. ⁵ Hiye Ohā duwodi bolōdo kokōu ge dibie biligile noymōu fu-fuale uwo hiyedo degeimōu du. Duwodi kaha midihōkōu be, disio mi olōu feī dioyosi kege tefegiemōu i wobolōu dalamōu dugu. Keme disio mido mei, keme Godihā Duo Bolofejihā nelē olōu feī dioyosi kege ke. ⁶ Hiye Ohā duwodi kaha midihōkōu be, tō dawala, galase sā degei duo tamānōu ke dalamōu dugu.

Haba fībōu bi dosōu yosi kege Hiye Ohā duwodi bolōdo ke hafeī dege silēmā tafalaguamōu dugu. Fībōu bi dosōu yosi kege kediamē diho sūdo. Tobekōu bōu, midihōkōu bōu olōu feībe dihyenōu dalamōu dugu. ⁷ Fībōu bi tabe fuse hiyedo laion sā degei. Tabe wai bulumakou oye wili sā degei. Tabe e midihōbe o midihō sā degei. Tabe sio hiyedo mōu si sā degei kaha fulōu sumōu dugu. ⁸ Fībōu bi dosōu yosi kege tanōu tanōu kedia, die tifiyia olōu feībe walajyosi kege, die tōu guebōu be diho sūdo, tifiyia hayedune diho sūdo dugu. Fībōu bi kediamē agalibōu huliamebōu olōu feī, Hiye O Godi, eme nelē hiyedo folodo.

Godi eme bolōdo.

Godi eme afu yōu kege delei, ifine yōu kegenōu dala, habage e hagualeyode tobolōu nōu dalaguadi.

⁹ Fībōu bi dosōu yosi kege kedia o e duwodi bolōdo kotōu duwo, yōu tofousogo kegenōu daladi kokōu hohōbolōu mōu, e hū hebele foguomōu, bolofejiyode tobolōu nōu dalaguamōu, ¹⁰ odo olōu feī 24 kege kediamē o yōu kegenōu daladi o, e duwodi bolōdo kotōu duwo kokōu yubu sugulo fiya diho bagā tobolōu idi. Hohōbolōu iligi, die heti duwodi bolōdo kokōu hafeī dege dogoguomōu kōu gue tobolōu idi,

¹¹ Nāme bolōdo.

Name ei Hiye O, ei Godi.

O sasaj olōu feī namokōu hohōbolōu ba, nē hū hebele foguoba, nē hūbe hiyedo folodoyodele ile.

Yobe, bi olōu feī ifi dala kōume nā nōu nē tagaiya kēnōu milōu gai kaha degeimōu.

Jon e kuguo folou ta dugu

5 Kegemōu a dugube, Hiye O, e duwodi bolōdo kotōu duwo kaha e dobogōu deleye kuguo folou ta tolōu dalamōu dugu. Kuguo keme ilokōu bōu ilokōu bōu de nalagai dugu. O tae kusieye domōu, dioyosi kege tigama kuolōu maj dalamōu dugu. ² A haba dugube, esol o ta, nelē hiyedo kaha hiligedo kōu gue tobōu mōu du, kuguo folou kuolōu maj kōume o bolofejido koyohāsi kusiale sagaj? ³ Esol o kaha kege kōu yoduye, kēnōu si hebeni obōu, sa sibige obōu, mihi hayemōu obōu olōu feībe kuguo folou ke kusia dugulo sagaj o bolofejidobe ta dala meido. ⁴ A hiyedo gesei, kuguo folou ke kusia dugulo sagaj o bolofej-

dobe ta dala mei kaha. ⁵ A gosoumōu, odo kile tanōu taha amokōu tobou, gosoda. Juda huti hiye kedia Fuse Hiyedo Laion ke dugu. Eme hūbōu o, hiye o Devitha sosōu. Enōu si Tamabōu de biyama wini degei kaha, kuolōu maji dioyosi kege keme esi kusiale sagai.

Jonhā Wai Sipsip Wili dugu

⁶ A haba dugube, Wai Sipsip Wili ta dia woumōu tolo i sagai kaha Hiye Ohā duwodi bolodo ke hafei dege tafalamōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediabōu odo kediabōu de e silēma tafalaguamōu dugu. E widiokōu be ikoke dioyosi kege, dihone dioyosi kege dalamōu dugu. Dihō dioyosi kege keme dihodo mei, keme Duo Bolofēihā nele olōu fei dioyosi kege, Godihā tobōu mōu, sa sibige kuokōu migigai ke. ⁷ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha ile, kuguo folou kuolōu maji dioyosi kege ke, Hiye O, e duwodi bolodo kotōu duwo kaha dobo-gōu deleye tolōu dala ke moy. ⁸ E kuguo ke mōumōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediabōu, odo 24 kege kediabōu de emokōu yubu sugulo fiyasigei. Dia olōu feibe gitabōu sele igi gol melekibōu de tolōu i dugu. Meleki kodube bi hō bolodo ke sama dou migi kaha hō bolodo ke feleimōu dugu. Keme Godihā o sasai kedia diho baga tobolōu idi ke. ⁹ Dia yubu sugulo fiya duwoguali, die gehe ta kōu gue feile i,

Nanōu si o bolodo kuguo folou kōu malāba, kuolōu maji dioyosi kege ke kusiale sagai.

Yobe, o kedia nā woumōu tolomōu, ne kafeiye sa sibige o sasai,

huti gehe gehebōu,
tā gehe gehe tobōu dibōu,
kolo gehe gehebōu,

sa sibige kōubōu olōu fei mamalamōu, Godikōu nei kaha.

¹⁰ Nā degeiye, o sasai nā mamoy kediame mogōu du dalaguadi o degei.

Damalēdo, Godibe sugutōu dalamōu,
sa sibige o sasai hayemōu dalaguamōu,
mogōu du dalaguadi o kediame duo kele dalagua.
Ei Godi die Hiye O, ege dia wolōu daladi.

Habage, diame sa sibigekōu hiye o degema, sa sa o sasai olōu fei dia dalaguale.

Dia Wai Sipsip Wili kaha hū hebele fogulo i

¹¹ A haba dugube, esol o suudo kedia tā uwo du. Esol o suudo, hū sōuba hū solōu hobogolōu sagai meido. Dia Hiye Ohā duwodi bolodo kebōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediabōu, odo 24 kege kediabōu de silēma tafalaguamōu dugu. ¹² Dia hiligedo kōu gue tobolōu i,

Wai Sipsip Wili, obe woumōu tolo i keme bolodo.

Emokōu nōu si Godihā hū hiyedobōu, bimaji hiyedobōu, tewe hiyedobōu, nele hiyedobōu de neleyo-dele i.

O sasaiyege e hū hebele foguoba, emokōu hohobolōu ba, bolofeyodemabeedei.

¹³ Kegemōu, bi Godihā milōu gai olōu fei kediāne tā i. Bi hebenitōu dalaguadibōu, sa sibige kuokōu

dalaguadibōu, mihi hayemōu dalaguadibōu, to dawala tagetōu dalaguadibōu, dawala dulemōu dalaguadibōu olōu fei kedia kōu gue tobolōu imōu a du,

Di duwodi bolodo kotōu duwodi Hiye Obōu, Wai Sipsip Wilibōu diliemokōu tofousogo kegenōu bolofeyoye-dobolōu ba,

dilie hū hebele foguoba,
hohobolōu ba, dilie hūbe hiyedoyodemabeede tobolōu imōu du.

¹⁴ Kegemōu, fibōu bi dosōu yosi kege kedia damalēdo-yode tobolōu imōu, odo 24 kege kedia yubu sugulo fiya duwoguali, diliemokōu diho baga tobolōu imōu dugu.

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maji walaiyosi † kege ke kusigi

⁶ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maji sasafei ke kusioumōu, fibōu bi dosōu yosi kege kedia tanōu taha nā haguayede tobōu mōu dugu. E tā uwobe dibie tā sagai du. ² Kege tobōu mōu, o ta toubōu ta wai hos fō degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, esol o taha emokōu hiye o heti ke nei-mōu, e heti ke kamōu, o kōu biyama wini degeiye idi sagai kege ilemōu, sydo biyama wini degagai.

³ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maji sasama ke kusioumōu, fibōu bi sasama kaha nā haguayede tobōu mōu, ⁴ o ta wai hos wei degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, esol o taha emokōu sa sibige o sasai kedia bologuado daladi midihō ke akoguba, diōusie yogo wouba wouba demabadomōu nele hiyedo nei. Dabai ke degele aweki sasado, me boloy kene nei.

⁵ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maji komā ke kusioumōu, fibōu bi komā kaha nā haguayede tobōu mōu, o ta tefegadi bi toubōu kaha wai hos dosogo degei kaha tagetōu duwomōu hagu-mōu, ⁶ fibōu bi dosōu yosi kege kedia dalagua kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, nā ile, ne dabai degeiba, o sasai diōu hegie hiyedo degele ile. Kegeba, dabai o kediame sele hiye ta molōu mei. Dabai sawisiei tanōu tanōu degeli kaha selebe hiye mei, oū sai tanōu fei mamōu de, segei sai kamadianōu mamōu de dele sagai dugulo. Kenōu si, nā hebe olivbōu, hebe wainbōu be makoda.

⁷ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maji dosōu ke kusioumōu, fibōu bi dosōu kaha nā haguayede tobōu mōu, ⁸ o ta e hūbe Todi ke wai hos biye degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, o ta, e hūbe Tofigie Kedia Sa, ene o Todi sesele hagumōu, esol o taha diliemokōu hū hiyedo nei, sa ilo tanōu taha o sasai olōu fei woma mei degemabadomōu. Dilie aweki me boloy kaha o sasai ilo kele wouba tofigile ile. Dilie degeye o sasai ilo kelebe hegieye tofigile, ilo kelebe doye tofigile, ilo kelebe si soye wouba tofigile. Haba sa ilo olōu fei kamadia kege o sasai be bolō dalaguale.

† Kuguo folou kuolōu maji uwage kusiei tabe tā hiye 8-kōu dala.

⁹ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu māi hou ke kusiumōu, o sasai afu damaleyodema Godiha ta hiligedo tolōu mōu hehegile idi kaha dowoye woumōu tofigiei kedia fi olōu feibe Godiha dou moso hayedu dalaguamōu dugu. ¹⁰ Tei fi kedia hiligedo kōu gue tobolōu i, Wolōu Daladi Hiye O, nāme bolodo. Nā degeleyodei keme nā degelenōu. Sa sibige o sasai ei woumōu tofigiei kediame koboge ta sama, hebe kasagai ke diamokōu toto nele? ¹¹ Kege tobōu mōu, esol o taha diamokōu yukuei fo degei ke nē-mamōu tobou, ni tafei dia dalama. Ni mogo diabōu, Godiha dabai degele idi o sasai ilo kediabōu olōu fei, ho oe ni woumōu tofigiei sagai kege, diane Godiha maka degei sagai kege olōu fei wouba tofigieiba, hobōu ni kafei kaha hebe ke ho o kediāmokōu nele.

¹² Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu māi walai ke kusiumōu, gigima hiyedo hagumōu, aso dosogo degemōu, sa hulia degeimōu, ogo weji degemōu, kafei sagai degeimōu dugu. ¹³ Haba kuidihō agudiletōu dalaguadi kene mihikōu tigilema fiasigeimōu dugu, wiye hebe kiyou kolo weji degeli mei ke gasei sagai degeimōu dugu. ¹⁴ Agudione, kiata tigadi sagai kege tigama mei degeimōu dugu. Sa sibige kuokōu be, bitoubōu, to tibi sabōu olōu fei awalemōu, diōu die timōu tōu fofōu gueimōu dugu. ¹⁵ Kegegoumōu, sa sibige o sasai olōu fei kama fosigei. Sa sa o sasai wolōu dalaguadi hiye obōu, hiye o kedia sisigobōu, ami o wolōu dalaguadi hiye obōu, selebōu obōu, hubōu obōu, bose obōu, dabai degele idi obōu olōu fei kedia bitoukōu fosige ya ulouya, salahaiya kokōu ya mogogou duwoguamōu dugu. ¹⁶ Dia duwoguali, kōu gue tobolōu imōu dugu, bitoubōu bogobōu nige Hiye O, duwodi bolodo kotōu duwodibōu, Wai Sipsip Wilibōu dilie eimokōu gofōu dege haguasieye domōu, nige ei diōu guoba womogōu dalaguamabeede tobolōu imōu du. ¹⁷ Yobe, ifibe uwage sawisie, Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie gofōu hiyedo degeba, eimokōu hebe kasagai ke neiba, tofigile kaha degemōu.

Israel o sasai olōu fei 144,000 kege Godiha maka degele i dala

7 Kegemōu, sa sibige kōumahā isimobōu isimōu bōu figi ilobōu ilobōu kokōu esol o olōu fei bolou bolou kege tafalaguamōu dugu. Diame wi olōu fei bolou bolou kege kaha mihibōu, to dawalabōu, dibibōu kuokōu hagueiye domōu akoguo tafalaguamōu dugu. ² A esol o ta Godi yōu kegenōu daladi kaha maka ke tolōu mōu, aso haguluya ke felemōu, esol o bolou bolou kege, Godiha hu hiyedo kōu nelemōu, mihibōu to dawalabōu de makomabeedei kediāmokōu hiligedo kōu gue tobōu mōu dugu. ³ Ni asōu kolobōu, tobōu, dibibōu toto makodama. Ei di Godiha dabai degedi o sasai kediame Godi yōu e bi degemabadeba die wodemekōu maka degema fogōu ba, kuhe makoma. ⁴ Kegemōu, a haba o sasai ilo die wodemekōu Godiha maka moy olōu fei 144,000 kege kediame Is-

rael huti olōu fei 12 kege kaha o sasai ilo keleyode tobōu mōu du.

⁵ Judaha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i. Rubenaha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i. Gathaha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

⁶ Aseraha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i. Naptaliha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i. Manaseha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

⁷ Simeonha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

⁸ Livaiha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

⁹ Isakaraha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

¹⁰ Sebulunha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

¹¹ Josephaha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

¹² Benjaminha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

O sasai sudo kedia Godikōu diho baga tobolōu i

⁹ Kegemōu, a haba o sasai kefei sudo hu solōu hobogolōu sagai mei, sa sa olōu fei o sasai bōu, obiyei olōu feibōu, kolo gehe gehebōu, ta gehe gehe tobōu di o sasai bōu olōu fei kefema duwodi bolodo kotōu duwodi Hiye Obōu, Wai Sipsip Wilibōu dilie midihokōu tafalaguamōu dugu. Diame yukuei fo degei ke ka imamōu, fagai guo sagai ke tolōu i dugu. ¹⁰ O sasai kedia hiligedo kōu gue tobolōu imōu du,

Duwodi bolodo kotōu duwodi Hiye O, di Godibōu, Wai Sipsip Wilibōu dilienōu si di mamōudi.

¹¹ Esol o olōu fei kediage Hiye Ohā duwodi bolodo kebōu, odo 24 kege kediabōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediabōu de silēma tafalaguali, Hiye Ohā duwodi midihokōu yubu sugulo fiasigemōu, miye duwoguali, Godikōu diho baga tobolōu imōu dugu. ¹² Dia kōu gue tobolōu i,

Damalēdo, dige di Godi emokōu nōu bolofeyodema-ba, hohobōu me.

Enōu si tewe hiyedo.

Damalēdo, di emokōu nōu bolofeyodema, e hu hebele fogume.

E hube hiyedo folodo.

Di Godibe nele hiyedo.

Godi eme yōu kegenōu dalale. Tofousogo tofousogo ta mei degele mei.

Damalēdo-yode tobolōu imōu du.

O sasai yukuei fo degei kai kediame hagi hiyedo kōu duguomōu mei degele i

¹³ Kegemōu, odo 24 kege tanōu taha amokōu yodu, o sasai yukuei fo degei kai kediame koyo dia? Kiliyage haguasiei? ¹⁴ Kege yodumōu, a sima tobou, hiye o, nōusi teweyodeimōu, odo kaha amokōu haba tobou, o sasai kediame hagi hiyedo dugu dalagua demamōu haguasiei. Die yukuei keme Wai Sipsip Wili kaha kafeiye bigima, sibigi olōu fei mei degemōu, fo degeinōu kuhe. ¹⁵ Kegei kaha degemōu,

Diā Godihā duwodi midihokōu tafalaguali,
Godihā mosōdu agalibōu huliāmebōu de dabai
degele idi.

Godihā yōu ē duwodi bolōdo kotōu duwoli, diābōu de
dalali, diā dia dalale.

¹⁶ Godihā diā wolōu dalababe,
diā hegie ta degele mei.

Huei nale sagāine ta degele mei.

Asō difine dugulo mei, bi taye degeiyene diā ta difi
degele mei.

¹⁷ Yobe, Wai Sipsip Wili, Godihā duwodi bolōdo ke
hafei dege tafala kahage o sasai kediame,
fi nedi huei sou sūdo kokōu wōu ma ile, huei neiba,
Godihā die diho huei ke olōu fei togueiba, diā haba ta
gosolo ile meido.

Wai Sipsip Wili kahā kuguo folou kuolōu mai dioyosi ke kusiei

8 Kegemōu, Wai Sipsip Wili kahā kuguo folou
kuolōu mai dioyosi ke kusiumōu, hebenitōu uwo
ta degeli meido dalali, asō ilokōu i. ² A esol o olōu fei
dioyosi kege Godihā dihiile kokōu tafalaguamōu, esol o
tae diāmokōu kibi olōu fei dioyosi kege ke nemōu
imōu dugu.

³ Kegemōu, esol o tahā sele igi gol bilika ta malā
hagua, Godihā dou mosō ke hafei dege tafalamōu, e-
sol o taye bilika kodu hō bolōdo mola hiyedo ke
sagiemōu, nā dou mosō, sele igi golye milou kuokōu,
hō bolōdo mola sai kōu dogoguoba, tā Godihā o
sasaiye diho bagā tobolōu idi kebōu de tiagewoma,
dou migiba dahai kahā yōu foloyode tobōu mōu dugu.
⁴ Esol o kahā kege degeimōu, hō bolōdo mola dou da-
hāi kebōu, diho bagā tobolōu idi tā kebōu de tiage-
woma foloumōu, Godihā hō bolofei ke dulomōu ho-
hōbou. ⁵ Dou dahai foloumōu, esol o kahā Godihā dou
mosō kokōu dou ta dilemōu, bilika kodu sagiemōu, sa
sibige kuokōu boholōu mugumōu, dibie biligile nou-
mōu fufuale uwo hiyedo degeimōu du. Gigimane
hagumōu dugu.

Esol o bolou bolou kege kedia kibi haguisa i

⁶ Esol o dioyosi kege, kibi tōu ma dalagua kedia kibi
haguisalamōu ama deleigui.

⁷ Kegemōu, esol o sasafei kahā ē kibi hagnosisomōu,
bilie huei, † igi sā degei ke huei todi sagai kege doubōu
kafeibōu de sa sibige kuokōu migi. Sa ilo tanōu ta
hebebōu diqbōu olōu fei douye nāma mei degei. Haba
sa ilo bolou kegebe bolonōu delei.

⁸ Kegemōu, esol o sasama kahā ē kibi hagnosisomōu,
esol o tae bitou sasado, douye wobolōu sagai ke to
dawalakōu hebele mugumōu, to dawala ilo tanōu ta
kafe bagai. Haba dawala ilo bolou kegebe bolonōu
delei. ⁹ Miyebōu galibōu, to dawala ilo kafei bagai
kokōu deleigui olōu feibe tofigile i. Mosolene olōu fei
to dulemōu molōu gōu le i. Haba dawala bolou kege
kahā galibōu mosolebōu debe bolonōu deleigui.

† Kulio huei

¹⁰ Kegemōu, esol o komā kahā ē kibi hagnosisomōu,
kuidihō hiyedo disio mi sā degei agudiletōu duwodi ke
telemā, sa ilo tanōu ta tobōu, huei soubōu kokōu fiy-
oumōu dugu. Haba tobōu, huei soubōu de sa ilo bolou
kegebe bolonōu delei. ¹¹ Kuidihō kahā hūbe Afi. Kuidi-
hō kahā sa ilo tanōu ta kokōu talekōu fiamōu, to olōu
fei afi degeimōu, o sasai sūdo huei ke nāma, tofigile
imōu dugu. Haba tobōu sa ilo bolou kegebe bolonōu
delei.

¹² Kegemōu, esol o dosōu kahā ē kibi hagnosisomōu,
asobōu, oguobōu, kuidihobōu ilo kele makoma mei
degeimōu, sa ilo tanōu ta nugu. Haba asobōu,
ogubōu, kuidihobōu ilo kelege bolou delei, sa ilo bolou
kegebe ta nuguli mei. Asō makoma mei degeimōu,
agali ilo tanōu ta ke nugu. Haba agali ilo bolou kegebe
bolonōu delei. Huliāmene, oguobōu kuidihobōu olōu
fei kahā hohō ilo tanōu ta mei degei. Haba huliā ilo
bolou kegebe bolonōu delei.

¹³ Kegemōu, a sio mōu si ta kahā agudiletōu fulōu
sulugi hiligedo kōu gue tobōu mōu du, solōu do solōu
do hiyedo, sa sibige o sasai nime niōu tawaibōu. Esol o
kamadia kediāne die kibi hagnosisaladi. Hagnosisa ibabe,
sa sibige o sasai nime hagi hiyedo dugulo ile.

Esol o hou kahā ē kibi hagnosisai

9 Kegemōu, esol o hou kahā ē kibi hagnosisomōu, a
kuidihō ta agudiletōu ge fiyoumōu, kuidihō kokōu
esol o taye a sōūdi ki neimōu dugu. Ki keme ulou so-
godo yosibōu mei kahā a sōūdi ki. ² Kuidihō kahā a
sōūdi ki kahā ulou sogodo ke a sōūgōu mōu, dou da-
hāi dou hiyedo wobolōu kahā dahai folodi sagai kenōu
tefele felemōu, asobōu agudiobōu gogumōu sa olōu
feido huliā degeimōu dugu. ³ Dou dahai koduge sigō
sūdo felegoumōu dugu. Keme mōu felegali mei, esol o
tahā ni sa sa olōu fei yaba, homoguye o galadi sagai
kenōu tefele, sa sibige o sasai makomabeedeimōu
felegai. ⁴ Sigō kedia yala degeimōu, esol o kahā tobou,
ni yaba, diqbōu, hebe guobōu, bimai olōu fei mihikōu
dala keme nādama. O sasai Godihā maka ke die wode-
mekōu dala mei kediānōu makomabeedei. ⁵ Ni o sasai
galaba, do nele dalaguali, oguo houyosi kege mei
degema, kenōu si hobōu wouba tofigiedama. Kege-
mōu, sigō kedia yamōu, o sasai kediāmokōu do hiyedo
nele i. Do keme homoguye galai do sagai kenōu tefei.
⁶ Kelegebe, o sasaiye tofigile sagai degeba, tolo a ka il-
eye, kenōu si tofigile ile mei. Tofigile tagale ileyē,
kenōu si todibe mei degele.

⁷ Kegeimōu, a dugube, sigō kediame wai hos
biyalamōu degele ili ke sagai degele i dugu. Die widile-
tōu be hiye o heti, sele igi golye milōu gai sagai kegei
ke mugulo i. Die midihōbe o midihō sagai degele i
dugu. ⁸ Die widio towebe sasai kedia widio towe sasa-
do ke sā degei. Die mēne gofōūdo, fuse sosouwedo
laion †† kedia me sagai. ⁹ Die biliēbe biyalamōu bilie
gogudi kuwo sagai kahā gogulo i. Die tifiyia uwobe
hiyedo, obe biyalamōu, wai hosye kalōu dufolōu ili

†† Fuse sosouwedo laionbe o wodi fuse, sa dodou sū degeiya ke
suluguadi.

uwo sagaj du. ¹⁰ Sigo kedia hibiabe homogu hibia sa degei, ayebou, kaha o sasaj tou guebou tahaleba, kou kasagaj ke sosou gueibabe, do gogou dugulo ile. Sigo kasagaj kedia oguo houyosi kege do nele dalaguale. Die dedeibe die hibiakou dalagua. ¹¹ Sigo kediame die hiye o dala. Die hiye obe esol o kasagaj, ulou sogodo yosibou mei kaha obou ke. Hibru taeye, esol kaha hube Abadon. Grik taeye Apolion. Hu kaha sibigebe Makodi O.

¹² Kegemou, hagi hiyedo sasafeibe mei degei. Kenou si duma, nou tawaibou. Hagi boloube habage tama degele.

Esol o walaj kaha e kibi hagnosisai

¹³ Kegemou, esol o walaj kaha e kibi hagnosisoumou, a wai bulumakou ikeke dosou yosi kege, dou moso sele igi golye milou gai Godiha dihilekou dala kokou ge ikeke timi kilege o taha ta uwo ta tobou mou du. ¹⁴ Ta uwo kahage esol o walaj, e kibi tou tafala kokou, nage esol o bolou bolou kege, to hiye Yufretiskou didi degele i dalagua kediame tou fogou yedei. ¹⁵ Esol o bolou bolou kege, sa sibige o sasaj walamou dia dalagua kediame aso dihobou, sawisieibou, oguobou, sadebebou de makai kelegenou esol o taye tou fogou mou, sa ilo tanou taha o sasaj woma mei degelamou yai. Haba sa ilo olou fei bolou kegebe wouba tofigile ile mei, bolonou dalaguale. ¹⁶ A dube, esol o bolou bolou kedia, die ami o, wai hos tagetou duwogua kediame suudo, olou feibe 200 milion kegeyode tobolou imou du. ¹⁷ A diho bohoulou ma dugu kelegebe, ami o, wai hos tagetou duwogua kediame kuwoye die bilie gogulo i dugu. Biliye gogudi kuwo ilo kelegebe wei degei. Ilo kelegebe biye degei. Haba wai hos kedia widiobe fuse sosouwedo laion widio sa degele i dugu. Die mogouduge, doubou, dou dahibou, kasele igi difi hiyedobou de felegoumou dugu. ¹⁸ Ami o, wai hos tagetou duwogua kedia ya, sa sibige koumah a ilo tanou taha o sasaj olou fei woumou tofigile i. Wai hos kedia mogouduge dou dahibou, doubou, kasele igi difi hiyedo kebou kaha o sasaj woumou tofigile i. Haba, sa sibige koumah a ilo bolou kegebe bolonou delei. ¹⁹ Wai hos kedia, die biyadi nelebe die mogoudubou, die hibiakou bou de dala. Die hibiabe bei sagaj, widiobou kaha o wala idi.

²⁰ Kenou si, o sasaj woumou tofigile ili mei kediame ta fi bohoulou ili mei. Ogou gai godi, diou die dobogouye milou ga idi kene ta tou fogou le ili mei. Duo kasagajibou, ogou gai godibou kediakokou diho baga tobolou idi midihou kene ta tou fogou le ili mei. Damaledo, die ogou gai godi ilo kelegebe sele igi golye milou gai, ilo kelegebe sele igi silvaye milou gai, ilo kelegebe sele igi kopaye milou gai, ilo kelegebe igidoye milou gai, ilo kelegebe hebeye milou gai. Kegele i kediame ta baha idiyo mei, ta ta dulo idiyo mei, ta sulugadiyo meiyee, kenou si o sasaj kedia ogou gai bimaj kokou diho baga tobolou idi. ²¹ O sasaj kedia midihou kasagaj milolou idibe o wodibou, hagai wodibou, sasaj hiyoubou, o hiyoubou siadibou, bi hiyou mou-

bou olou fei kene ta tou fogou le ili mei, kegenou degele idi.

Esol o taha kuguo huyadefei ta Jonkou neimou naj

¹⁰ Kegemou, a esol o nele hiyedo ta, hebenitou ge mabiye tigama migimou dugu. E widiokou be siokouyiye silmaj dugu. E midihobe aso hohou sa degei. E ibigidione douye wobolou sagaj dugu. ² E dobogoukou be kuguo huyadefei ta haguamou tou hagumou dugu. E abogou delebe to dawalakou tofougou mou, e abogou fofoube mihikou tofougou dalamou dugu. ³ E hiligedo ta digio dege, fuse sosouwedo laionye taj sagaj degema mei degeimou, dibie dioyosi kege fufuoumou du. ⁴ A dibie dioyosi ke fufuei kaha tobou ke ma kugoukou nalalamou degeiye, kenou si hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou du, ta dibie kedia tobou keme nalada. Na fiyenou tawa.

⁵ Kegemou, a esol o, to dawalabou mihibou kokou tafalamou dugu kaha, e dobogou dele ke hebenitou fogumou dugu. ⁶ Esol o kaha Godi you kegenou daladi kaha huya ke makamamou kou gue tobou, agudiobou e bimajbou, sa sibigebou e bimajbou, to dawalabou e bimajbou, olou fei milou gai o kaha huya ke uwage sawisieibe tama degeladi. Godihage ta dia dalale mei. Meido. ⁷ Damaledo, esol o dio kaha e kibi hagnosisouba, Godiha degeleyodei ta mogogou dala ke tama degele. Egei, Godiha e dabai degele idi o kediakokou kou tobou mou haguei sagaj kenou tefele tama degele. Damaledo, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia tobolou idi sagaj kenou tefele tama degele.

⁸ A ta uwo hebenitou ge tobou mou du kaha amokou haba, esol o, to dawalabou mihibou kokou tafala kaha dobogoukou kuguo haguamaj dala ke na ile mouyede tobou mou du. ⁹ A ke dulomou, tafei teguomou, esol o kokou na kuguo ke amokou neyede tobou mou, esol o kaha amokou tobou, na kuguo kou mala na. Noubabe, kule naj sebe sagaj duguloye, kenou si name gua gaga degeleyode tobou mou du. ¹⁰ Kege tobou mou, a kuguo ke mala naj. Kou kule naj sebe sagaj duguyee, kenou si gua gaga hiyedo dugu.

¹¹ Kegemou, esol o taye amokou tobou, na habage tama degele ke, kolo esofei esofei o sasajbou, sa sa olou fei o sasajbou, ta esofei esofei o sasajbou, sa sa olou fei dia dalaguadi hiye obou olou fei kediakokou tobou yede tobou.

O bolou kedilie Godiha ta hehegiei

¹¹ Kegemou, esol o tae tefegadi biya ta amokou neleimou, na ile, Godiha moso hiyebou, Godiha dou mosobou de tefegamaba, o sasaj olou fei, kile diho baga tobolou idi kediame hu souyede tobou. ² Kenou si Godiha moso kekaimidube tefeda. Yobe, kelegebe Godikou damaleyodele ili mei o sasaj kedia kefele idi timou kaha degeimou. O kedia haguasie, Godiha sa hiye kodu fologaba suluguali, oguo olou fei 42 kege mei degeiba, sa ke olou fei makoma mei degele. ¹³ Godiha tobou, a ma ta hehegiadi o bolou kedilie to-

bōu ba dilie solōu do degedi yukuei kasagaj ke kama ya, habage tamā degele kaha tā ke hehegile iligi, sawisie olōu fei 1,260 kege mei degele.

⁴ O bolou kediliebe hebe oliv bolou ke sagaj, tabe diliebe kamaj bolou, sa sibige dia daladi Hiye O Godihā midihokōu tafalagua ke sagaj. ⁵ O taye dilie walaba degeibabe, dilie mogouduge douye feleba wouba tolo ile. Kegei kaha, o koyoha dilie walaba degeibabe, douye kege wouba tolo ile. ⁶ Godihā diliemokōu dedej hiyedo nej kaha degeimōu, dilie Godihā tā habage tamā degele ke hehegile kelege, huej todi akogubabe, huej tolo mei. Dilie dedeije to olōu fei bohōu ba, kafei degelenōu. Dilie tagaiya ke dilie dedeije, hagi gehe gehe tamā degeba sa sibige o sasaj olōu fei makolonōu.

⁷ Kegemōu, o bolou dilie Godihā tā hehegiema mei degeiba, sī so, ulou sogodo yosibōu mei kodu daladi kaha feleba, diliebōu de biyolugi, dilie wouba tofigile ile. ⁸ Tofigieiba, dilie tōu be sa hiye tā makai Sodom-bōu Isipbōu yodele idi kaha alikōu tilaguale. Sa hiye keme dilie Hiye O hebe fufuguomajikōu ikeke degele i sa ke. ⁹ Dilie tōu keme tilaguaba sawisie kamadiabōu haba sawisie ta tolōu ile agali duwo kegebōu kelege o sasaj sūdo, kolo esofej esofejbōu, obiyei tanōu tanōu bōu, tā esofej esofej o sasajbōu olōu fei kedia dugulo ile. Duguoba, widale akogulo ile. ¹⁰ Damaledo, sa sibige o sasaj kedia o bolou kedilie tofigiei ke duguoba, hohō hiyedo dege yotile, diōusie bi nejba nejba dele ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-o bolou kediliege diamokōu hagi nele iligi tofigiei kaha degeimōu.

¹¹ Kenōu si sawisie kamadiabōu haba sawisie ta tolōu ile agali duwo kege ke mei degeimōu, Godihā diliemokōu fi gehe neimōu, dilie haguā tofolōu imōu, o sasaj kedia duguo kesigiemōu guē hiyedo degele i.

¹² Dilie haguā tafalaguale, hebenitōu ge tā uwo ta hiligedo, nele felemabeedeimōu dulo i. Kegemōu, ho o kedia masele dalaguamōu, dilie mabi timiya ke hebenitōu fologai. ¹³ Kelegenōu gigima hiyedo hagulugi, sa ilo tanōu ta makoma, o sasaj olōu fei 7,000 kege woma mei degei. Haba sa ilo olōu fei 9 kegebe bolonōu deleigui. Kegeimōu, o sasaj tofigili mei kedia guē hiyedo degemōu, hebeni Godihā hu hebele fogulo i.

¹⁴ Kegemōu, hagi hiyedo sasamabe mei degei. Niōu tawaibōu. Hagi komabe hagonaladi.

Esol o dio kaha e kibi hagnosisai

¹⁵ Esol o dio kaha e kibi hagnosisomōu, a hebenitōu ge tā uwo hiligedo kōu gue tobolōu imōu du,

Sa sibige dia daladi o bolou kediliebe di Hiye Obōu, yōu makai o Kelesubōu dilie. Diliebe Hiye O degele i.

Di Hiye Ohā sa sa olōu fei tofousogo tofousogo kegenōu dia dalale.

† Oguo 42 kege keme sawisie 1,260 kege. Sawisie olōu fei 1,260 kege keme sadebe olōu fei 3 kegebōu, haba oguo 6 kegebōu de. Daniel 7:25, 9:27, 12:7; Luk 21:24

¹⁶ Kege tobolōu imōu, odo olōu fei 24 kege, die duwodi kotōu, Godihā dihile kokōu duwoguadi kedia yubu sugulo fiya, miye duwoguali, Godikōu kōu gue dihō bagā tobolōu i,

¹⁷ Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Ŋame afudo nōu kegenōu delei, ifine nōu kegenōu dala.

Ei namokōu bolofejyodili.

Yobe, ne nelebe hiyedo. Ŋame sa sibige olōu fei dia daladi Hiye O degei kaha.

¹⁸ Sa sa o sasaj, namokōu damaleyodele ili mei kedia gofōu degele idiye, kenōu si ne gofōube tamā degeli kehe.

Ŋa tofigiei o sasaj kedia tā salebe hafej degei kuhē.

Ŋage ne dabai degele idi o kedia mokōu hebe bolodo ke nemōu ile. O kedia me habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia.

Damaledo, ne o sasaj namokōu guē degemōu, ne hayedu dalaguadi kedia me ilo kelebe hūbōu, ilo kelebe hūbōu meiyē, kenōu si nā ne o sasaj olōu fei kedia mokōu hebe bolodo ke nele.

Haba o sa sibige o sasaj wodi kedia mokōu be nā hebe kasagaj ke nele.

¹⁹ A odo olōu fei 24 kege kedia kege tobōu ma mei degeimōu, esol o taye Godihā moso, hebenitōu duwo kaha a ke solumōu, Godihā mogo degedi bokisi ke tamā degeimōu, dibie biligile nojumōu fufuale uwo hiyedo degeimōu du. Gigimane hagumōu, bilie hueine, igi sā degei ke huej todi sagaj kege migi.

Yesuhā Tamabōu e sosōu bōu olōu fei mako- ma mei degei

(Tā Hiye 12-20)

Jonhā sasaj tabōu bei kagasiōu bōu de dugu

12 A midihō gehe ta agudiletōu ge tamā degeimōu dugube, sasaj tabe aso yukuei baga kaj dugu, oguobe e abogōu hayedu dalamōu dugu. Kuidihō olōu fei 12 kege heti baga e widiletōu kaj dalamōu dugu.

² Sasaj keme dihi guokōu dalali, dihi malā felamōu gōu goumōu du. ³ Kegema haba midihō gehe ta agudiletōu tamā degeimōu dugube, bei kagasiōu hiyedo, wej degei kaha dalamōu dugu. Bei kagasiōu kaha e widiobe gōu lu olōu fei dioyosi kege. E widio tanōu tanōu kotōu be ikeke olōu fei 10 kege kebōu, hiye o kedia hetibōu de kaj dalaguamōu dugu. ⁴ A dugube, bei kagasiōu kaha e suwaye agudio figi ilokōu kuidihō olōu feido ke sa sibige kuokōu kogosomōu dugu. Kuidihōbe agudiletōu olōu fei kamadia kege kefeguo dogogumōu, kefei boloube tōu dalamōu kefei tabe olōu feido sa sibigekōu fiasigei.

Kegemōu, bei kagasiōu kahage sasaj kaha dihi malā felejiba, wala naleyodemamōu e midihokōu dia tefelei.

⁵ Sasaj kaha o dihi malā felejimōu, esol o tahā dihi ke figamōu, Godihā duwodi bolodo kotōu felei. O dihi

keme hiye degeibabe, e biya gofōudo ke tolōu ba, sa sa o sasaj wolōu dalale. ⁶ Dihi malā fogōu imōu, sasaj ke hebe mei mihjōu sa Godihā sasaj ke sawisie olōu feji 1,260 kege ke kokōu dalaba e dia dalaleyodema timōu milōu gai kokōu kama fou.

⁷ Kegemōu, hebenitōu ge, esol o Maikelhā e mogobōu diā bei kagasiōu bōu e esol obōu de biyolugi, ⁸ bei kagasiōu bōu diame nele mei kahā degemōu, diame biyadi tefei mei. Kegeimōu diame hebenikōu timōu ke tōu fogōu le i. ⁹ Esol o Maikelhā e mogobōu diā bei kagasiōu bōu e esol o kediābōu de biyolugi gaba tofogōu mōu, hebesoumōu, sa sibige kuokōu fiyasigei. Bei kagasiōu kahā e hube Tamā. Afu yōu kegenōu delei, ifine kegenōu dala. Ogōu ga tobōu di o, sa sibige o sasaj kediāmokōu midihō kasagaj milōu gadi ke hehgedi o.

¹⁰ Kegemōu, a tā uwo ta hebenitōu ge kōu gue tobōu mōu du,

Ifibe di Godihā di mamou dala.

Godihā e nele hiye keme tamā degemōu, di wolōu daladi O Hiyedo dala.

Godihā makai o Kelesu ene hūbōu nelebōu hiyedo ke malāmōu, di wolōu dala.

Yobe, di mogo diā tā sadi o Tamā, eme esol o Maikelhā hebele mugumōu sa sibige kuokōu fiyei kahā degeimōu.

Agalibōu huliamebōu ege Godihā dihile kokōu tafalali, di mogo diā tā samōu haguabe demōu, eme esol o kediā sa sibigekōu hebele mugumōu fiyei.

¹¹ Di mogo diāge sa sibige kuokōu tafalagualebe de-feji tagale idiyo mei.

Diā Wai Sipsip Wili kahā kafeibōu,

Godihā tā diā hehegie tobolōu idi kebōu de fimāmōu be,

tofigile keme ta guē degele idiyo mei.

Kegeimōu, diā ile, Tamābōu de biyolugi, diā gaba tofou.

¹² Kegei kahā degemōu,

hebenikōu tafalagua, njime hohōbōu ma.

Sa sibigebōu tō dawalabōu kokōu tafalagua, njime njōu tawaibōu,

Tamābe kele mulōmōu, njimokōu gofōu hiyedo dege dala,

eme asō dihō tou degefeji dalale ke tewe kahā degemōu.

¹³ Bei kagasiōu kahā ese sa sibige kuokōu hebele mugulo idade tawalemōu, sasaj, o dihi malā feleji ke makolāmōu sesele siei. ¹⁴ Sesele sumōu, esol o tahā sasaj kokōu sio mōu si hiyedo kahā tifiyia bolou neji, e hebe mei mihjōu sa kokōu fulōu iba, diā dia dalaguali, sadebe olōu feji kamadia kegebōu, haba oگو walajyosi kegebōu de mei degedemamōu. Sa keme ahudo sa, bei kagasiōu hā ile sagaj mei sa kokōu fogōu iyadomōu. ¹⁵ Kegemōu, bei kagasiōu hā mogouduge hueji hiyedo tō gihōudi sagaj kenōu tefele feleji, gihōuma sasaj ke woyadomōu. ¹⁶ Tō gihōu kahā e sesele imōu, mihyēnōu e dogōu guo, mihj yōunōu a sōugōu mōu, hueji, bei kagasiōu hā mogouduge feleji

ke mihj dulemōu mulugi mei degei. ¹⁷ Tō ke gihōuma mei degeimōu, bei kagasiōu hā emokōu gofōu hiyedo degemōu, sasaj kahā sisigo ilo kediābōu de biyalāmōu i. Sisigo keme Godihā tā diā dumabeedei kebōu, haba Yesuhā tabōu de tolōu suluguadi o sasaj ke. ¹⁸ Kegeimōu, bei kagasiōu keme ile, tō hiyedo ko kokōu tefelei.

Kolūkua bōu sī so gofōudobōu dilie felegai

13 Kegemōu a kolūkua ta tō hiye komōu ge felejmōu dugu. Kolūkua kahā e widiobe olōu feji dioyosi kege. E widio tanōu tanōu kokōu be ikoke 10 kege dalagua. Haba ikoke tanōu tanōu kokōu be hiye o kediā hetibōu nōu dala. E widio olōu feji dioyosi kege kokōu be hū nalāgaibōu nōu dalamōu dugu. Hū nalāgai kahā e sibigebe Godi huyafeji degedi hū. ² Kolūkua a dugu keme fuse hiyedo ta lepat-yodele idi ke sagaj kegei. E abogōube hiyedo, dibi so hiyedo bea abogōu sagaj kegei. E mogoune hiyedo, fuse sosouwedo laion kediā mogou sagaj kegei, me gofōudo. Bei kagasiōu hage yōu e nele ke kolūkua kokōu neji. Haba, yōu e hū hiyedo kebōu, yōu e timōu kebōu dene kolūkua kokōu neji, ege sa sibige o sasaj wolōu dalayadomōu.

³ Kolūkua kahā widio tanōu ta kokōu be, obe woma fogou doloubōu dalamōu dugu. Sa sibige o sasaj olōu feji kediāne duguo kesigiemōu e sesele yai. ⁴ O sasaj kediā kolūkua ke sesele ya, bei kagasiōu kōu yubu sugulo fiya duwoguali, dihō bagā tobolōu idi, bei kagasiōu hage kolūkua kokōu hū hiyedo neji kahā degeimōu. Haba kolūkua kokōu ne yubu sugulo fiya duwoguali, dihō bagāmōu, kolūkua ene hū hiyedo folodo, o tae gabama folo sagaj mei. O tahā ebōu de biyale sagaj meiyode tobolōu idi.

⁵ Kegemōu, Godihā gule duguo fogōu mōu, kolūkua kahā yōu e hū kenōu hebele foguomōu, Godihā hū ke huyafeji dege dalali, oگو olōu feji 42 kege mei degei.

⁶ Damalēdo, kolūkua kahāge Godibōu, Godihā hūbōu, Godihā sa hebenibōu, hebenitōu dalagua kediābōu de huyafeji degelāmōu tobōu mōu i. ⁷ Godihā ke duguo fogōu mōu, kolūkua ke nele hiyedo moy, Godihā o sasajbōu de biyolugi woma mei degeyadomōu. Haba e obiyei tanōu tanōu o sasajbōu, kolo esofeji esofeji o sasajbōu, tā esofeji esofeji o sasajbōu, sa sa olōu feji o sasajbōu de wōu ma dalayadomōu hū hiyedo ke neji. ⁸ Godihā sa sibigebōu agudiobōu milōu li mei kelege, o sasaj die hū Fihā Kuguokōu nalaj dala mei kediame kolūkua kokōu yubu sugulo fiya duwoguali, dihō bagā tobolōu ile. Fihā Kuguo keme Wai Sipsip Wili, oe woumōu tolo i o kahā e kuguo.

⁹ O koyo nā kihiyōubōu debabe defejido du.

¹⁰ Godihā o didiō degedema makai debabe, o keme didiō degele.

O awekiye wouba toloyodema makai debabe, o keme awekiye wouba tolo ile.

Kege degegoubabe, Godihā o sasaj di neledō dege dalaguali, di damaleyodei ke defejido tōu me.

¹¹ Kegemōu, a sī so gofōudo ta mihj dulemōu ge tamā degeimōu dugu. Sī so gofōudo kahā e widiokōu

ikoke bolou kege keme wai sipsip wili ikoke sagaiye dalamou dugu. E tabe bei kagasiou ha tanou tefei. ¹² Si so kaha mihi dulemou ge tama dege felemou, kolukua kaha dihiye kokou tefelei. Kolukua kaha si so kokou nele hiyedo ke nelemou tobou mou ile, sa sibige o sasai kediakokou tae famou, ni kolukua e widiokou oe woma fogou doloubou kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobou mabeede tobou. ¹³ Si so kaha midihogehenge hiyedo milou gai. E degeiyene dou agudiletou ge migimou, o sasai olou feido kedia dugulo i. ¹⁴ Godiha duguo fogou mou, si so kaha hu hiyedo malamou, ogou gai ta tobou mou be, sa sibige o sasai kediage e tabe damaledoyade tawale idi. Yobe, e kolukua dihiye kokou midihogehenge hiyedo gadi kaha degeimou. E sa sibige o sasai kediakokou, ni kolukua, awekiye woumou tolo ilemou haguai kaha, e hu keme ni hebele foguoba, igi kolukua ke baga milou mabeede tobou. ¹⁵ Godiha duguo fogou mou, si so kaha kolukua baga milou igi kokou fi nei, igi kaha ta tobou ba, o koyo dia igi kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobou ho fogou babe, fibou igi kaha degeiye, diame tofigile.

¹⁶ Kegemou, si so gofoudo kaha e dabai degedi o kediakokou tobou mou ya, o sasai olou fei tae fisilemou maka ta magamou i, o sasai kedia dobogou deleyabou, wodemeyabou maka magamou i. Houbou obou, hubou mei obou, seledou obou, sele mei obou, bose obou, dabai degedi obou olou feido maka ke magamou i. ¹⁷ Maka degegamaou, e kou gue tobou, o sasai koyo dia kolukua kaha hu nalai kebou mei deba, haba e hu kaha maka kebou mei debabe, o kaha yogokou bi ta tiga molou mei, ha bi ta tiga nele mei. ¹⁸ Di olou fei defeido fimame. O koyobe tewe o debabe, o kaha kolukua kaha e hu maka ke defeido souba, hu kaha sibige ke tawame. Hu maka keme o taha maka. Hu kaha makabe 666.

Wai Sipsip Wili kaha o sasai kedia die gehe ta feile i

14 Haba kegemou dugube, Wai Sipsip Wili keme bitou Saionkou tafalamou dugu. O sasai 144,000 kege, Wai Sipsip Wili kaha hubou e Aye Godiha hubou de die wodemekou nalaga i dala kediame ebou de dalaguamou dugu. ² A ke duguomou tafalali dube, uwo ta hebenitou ge hagumou du. Uwo keme to si hiyedo kaha uwo sagai kegeimou du, dibie uwo sagai kegei du. Uwo a dube gita sudo wala ili uwo sagai kegei du. ³ Kegemou, o sasai kediage Hiye Ohu duwodi midihokou bou, fibou bi dosou yosi kegebou, haba odo olou fei 24 kegebou kedia dihiye kokou tafalaguali, die gehe ta feile i. Die keme o tae ta tawale sagai mei. O sasai 144,000 kege, Godiha sa sibige kuokou ge mamou kedianou si die ke tawalemou feile i. ⁴ O kediame sasai hiyou suluguadiyo mei. Die duledu sibigi ta dala mei, Godiha dihiye kokou doundonou dalaguadi. Diame Wai Sipsip Wili kaha sulu kenou sesele suluguadi. O sasai kediame bi yomogou do, Godiha Wai Sipsip Wilibou dilie biyodemamou mamou. ⁵ Diame ogou gadi o sasai mei. Die duledube sibigi ta dala mei.

Esol o kamadia kege kedia egei tobolou i

⁶ Kegemou, a dugube, esol o ta agudiletou fulou sumou dugu. Esol o keme egei hehegie siadi o. E Godiha ta bolofei, you kegenou dalale ke, sa sa olou fei o sasai bou, obiyei tanou tanou o sasai bou, ta esofei esofei tobou o sasai bou, kolo esofei esofei o sasai bou kediakokou hehegie siadi. ⁷ Esol o kaha hiligedo kou gue tobou mou du, Godikou gue degeba, e hayedu dalali, e hu hebele foguma, e ta salebe hafei degeli kaha degeimou. Agudiobou, sa sibige bou, to dawalabou, to soubou olou fei milou gai o kokou ni yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobou mabeede tobou.

⁸ Kegemou, esol o sasama kahane hagua tobou, sa hiyedo Babilonkou be, moso olou fei biligilema fiasigei. Sa kahage e sasai hiyou degedi midihogehenge sa sa o sasai olou fei kediakokou hehegieimou, diame tigi kolo huei gofoudo nama fi totou degedi sagai kenou tefeledi.

⁹ Kegemou, esol o komahane e mogo dilie sesele hagua, hiligedo tobou, o koyoha kolykuabou, haba e baga milou igi kokou bou yubu sugulo fiya duwoli diho baga tobou di deba, haba e maka ke dobogou deleyabou, wodemeyabou ke moy dalababe, ¹⁰ Godiha tigi kolo huei gofoudo ke dou la, o kokou neleba nayede tobolou. Damaledo, Godiha kopekou e gofou hiyedo sou gu amama ke neiba, e hagi hiyedo dugulo. Godiha esol o kediabou, Wai Sipsip Wilibou, die dihiye kokou ge doubou, kasele igi difi hiyedo kaha nouba, do hiyedo dugulo. ¹¹ O sasai kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolou idi kediame douye nouba, dou dahai hiyedo ke folobe ta mei degele mei, you kege folonou dalale. O sasai kolukua baga milou igi kokou diho baga tobolou idibou, e maka ke moy dalaguabou kediame kegeinou dugulo ile. Damaledo, agalibou huliamebou kegenou dalale. Do hiyedo dugulo ile. Ta misiholo mei.

¹² Kege degegoubabe, Godiha o sasai dibe nelede dege tafalaguali, di damaleyodei ke defeido tou me, dibe Yesukou damaleyodemamou, Godiha ni dumabeedei ke dulo sesele idi kaha degemou.

¹³ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge amokou kou gue tobou mou du, na kou gue nalaga, o sasai Hiye Okou damaleyodei dalaguali tofigile ile kediame hohobolou ile. Ifi yoma habage ke ilebe you kegenou dalaguale. Duo Bolofei hane kou gue tobou, o sasai kedia dabai hiyedo degele idi, keme mei degema, misiholo duwoguale, yobe midihogehenge bolofei dia milou ga idi keme diabou de ili kaha degemou.

Sa sibige koumahana nale suwi degei ke molou sawisie

¹⁴ Kegemou, a dugube, mabi fo degei ke dugu. O ta mabi kotou duwei keme O Kedia Dhi † sagai kaha duwomou dugu. E widiletou be hiye o kedia heti, sele igi golye milou gai ke muguomou, e dobogouye aweki tafado ta tolou duwomou dugu. ¹⁵ A ke duguo masele

† Daniel 7:13

tafalamōu, ɛsol o ta Godihā mosoɖuge migile tamākōu tafalali, mabi tagetōu duwo o kokōu hiligedo kōu gue tobou, sa sibigekōu nalē olōu fejibe suwi degei kahā degeimōu, nā ne aweki malāba olōu fejido kege diafigiyede tobōu mōu du. ¹⁶ Kege tobōu mōu, o mabi tagetōu duwo kahā ɛ aweki tolōu, sa sibigekōu balē mulomōu, nalē suwi degei ke olōu fejido kege diafigi.

¹⁷ Kegemōu, a ɛsol o tane Godihā moso, hebenitōu duwo koduge migile tamākōu tafalamōu dugube, aweki tafā degei ke tolōu tafalamōu dugu. ¹⁸ Aweki tolōu tafalamōu, ɛsol o ta Godihā dou moso ke tōu fougōu Haguei. ɛsol o keme dou dia daladi o. ɛ hagua, ɛsol o aweki tafā degei tolōu tafala kokōu hiligedo tobou, sa sibigekōu be, hebe kolo olōu feji keme suwi degei dala kahā degeimōu, nā ile, ne aweki tafā degei kahā diafigiyede tobou. ¹⁹ Kege tobōu mōu, ɛsol o kahā ɛ aweki tolōu, sa sibigekōu balē mulomōu, hebe kolo suwi degei ke diafigima kefeguomōu, mihi dai kodu hebesai ke obe kotōu tofōu tofolōu i dugu. Ke degei kahā sibige keme Godihā gofōube hiyedoyode hegi. ²⁰ Mihi dai keme sa hiye kahā hagulekōu dala kodu hebesama tofōu tofolōu imōu, kafei hiyedo folo, to gihou sagaji kahanōu iligi, sa ahudo, kilomita olōu feji 300 kege gogu. Kafei kahā hilō foulugi, o widiobōu de tefelegou.

ɛsol o kediā hagi olōu feji dioyosi kege tōu ma tafalagua

15 Kegemōu, a hebenitōu midihō gehe ta tamā degeimōu duguo kesigi. ɛsol o dioyosi kege kediā hagi hiyedo dioyosi kege tōu ma tafalaguamōu dugu. Hagi dioyosi kege keme uwagedo, sa sibige o sasaji kediā duguma mei degeibabe, Godihā ɛ gofōune olōu feji mei degele.

² Kegemōu, a haba to dawala, galase hohō sagaji komōu dou sagaji wobōu mōu dugu. O sasajine gita, Godihā diāmokōu neji ke tōu ma, dawala biyā kokōu tafalaguamōu dugu. O sasaji kediame kolykuabe gabama felei. ɛ бага milou igi kokōu be ta diho baga tobolōu idiyo mei. ɛ hu kahā maka nalaji kene die tōu guebōu ta dala mei. ³ Dia tafalaguali, Wai Sipsip Wili kahā die, Godihā dabai degedi o Mosesha afu kōu gue fei ke feile imōu du,

Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Nā dabai hiyedo degegoumōu be, ei duguomōu kesigile idi.

Naḡe sa sa o sasaji kediā wolōu daladi o.

Ne midihō olōu fejibe doḡdonōu, damaledonōu.

Tā nā tobōu dibe, damaledo tā kenōu tobōu di.

⁴ Godi naḡe tanōu feji, nanōu si bolodo.

O sasaji olōu feji namokōu gue degeba, ne hayedu dalali, ne hu hebele fogulo ile.

Sa sa olōu feji o sasaji kediā namokōu haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolōu ile.

Yobe, midihō doḡdo, nā milōu gadi keme tamā degei kahā degeimōu.

⁵ Kegemōu, a kuolōu moso, hebenitōu ge Godihā falai mosoɖu dala kahā a keme soḡgōu mōu dugu. ⁶ A soḡgōu mōu, a ɛsol o dioyosi kege kediā hagi hiyedo dioyosi kege ke tōu ma haguasie tamākōu tafalaguamōu dugu. Yukuei fo degele i ka i ke, fiyati sele igi golye milou kahā tufoguo kama tafalaguamōu dugu. ⁷ ɛsol o dioyosi kege kediā tafalaguamōu, fibōu bi dosōu yosi duo kile tanōu tahage Godihā gofōu hiyedo ke meleki, sele igi golye milou dioyosi kege kokōu sai ke mōuma nemōu i. Godi ɛme yōu kegenōu daladibe, ta mei degele mei. ⁸ Meleki ke nemōu imōu, Godihā ɛ hohobōu ɛ nelebōu keme dou dahaji sagaji kegei kahā Godihā mosoɖu amāma dalamōu, o tae ta Godihā moso kodu folo sagaji kegei mei. Keme kegenōu dalali, ɛsol o dioyosi kege kediā hagi dioyosi kege ke olōu feji sa sibigekōu bohōu sama mei degeibasi.

ɛsol o kediā Godihā gofōu, meleki dioyosi kege sai ke sa sibigekōu bohōu sa i

16 Kegemōu, a tā uwo ta, Godihā mosoɖuge ɛsol o dioyosi kege kediāmokōu hiligedo kōu gue tobōu mōu du, ni ile, Godihā gofōu, meleki dioyosi kege sai ke, sa sibigekōu bohōu samabeede tobōu mōu du.

² Kegemōu, ɛsol o sasafeji kahā ile, ɛ meleki ke sa sibigekōu boholōu mugumōu, o sasaji, kolykua kahā maka ke moy dalaguabōu, haba kolykua бага milou igi kokōu diho baga tobolōu idi kediabōu olōu feji kediame dobodo hiyedo dugulo i.

³ Kegemōu, ɛsol o sasama kahā ile, ɛ meleki ke to dawalakōu boholōu mugumōu, dawala keme o tei aiyōu sagaji degeimōu, gali dawalakōu dalaguadi ke olōu fejido tofigile i.

⁴ Kegemōu, ɛsol o komā kahā ile, ɛ meleki ke toḡdo-abōu, hueji souyabōu kokōu boholōu mugumōu, olōu feji kafeinōu degei. ⁵ Meleki komā ke boholōu muguomōu, to olōu feji dia daladi ɛsol o kahā kōu gue tobōu mōu du,

Naḡe Godi, nā afudo nōu kege delei, ifine dala kuhē. Ne midihōbe bolōdonōu.

Hebe kasagaji, nā sa sibige o sasaji kediāmokōu neleyodei keme doḡdo,

die midihō kasagaji milōu ga idi kenōu tefeleba neḡe.

⁶ Damaledo, sa sibige o sasaji kediage ne o sasajbōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediā wala imōu, die kafei migi kahā degeimōu, nā degeiye diame hueji olōu feji mei degema, kafei kenōu namabadomōu degei dala kehe.

⁷ A haba Godihā dou moso kahā kōu gue toḡmōu du,

Damaledo, Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Naḡe o sasajibe file duguomōu, damaledo, doḡdo kokōu nōu tā sadi.

⁸ Kegemōu, ɛsol o dosōu kahā ile, ɛ meleki ke aso tagetōu boholōu mugumōu, Godihā asokōu neḡe nemōu, difi hiyedo, dou difi sagaji degei. O sasaji ɛ difiye siyadomōu. ⁹ O sasaji aso difi hiyedo kahā simōu, diage Godikōu tā bōu бага tobolōu i, ɛ degeiye do hiyedo

dugulo iliyodemamōu. Kēnōu si fī boholōu ili mei, Godikōu hohōbolōu be dafa i.

¹⁰ Kegemōu, ɛsol o hou kahā ile, ɛ meleki kē kolūkua kahā duwodi kokōu boholōu mugumōu, ɛ sa kē olōu feī nugugu. Sa nugugumōu, o sasaj ɛ sa kile dalaguadi kediā hagi hiyedo duguomōu, diōusie diōu die i meye kagile i. ¹¹ Hagi hiyedo kē duguo dalaguali, Godi hebenitōu daladi kokōu tā bōu бага tobolōu i, dobodo sūdo kahā do hiyedo duguomōu. Kēnōu si, die midihō kasagaj milōu gadi kēme ta tōu fogōu mōu, fī boholōu ili mei.

¹² Kegemōu, ɛsol o walaj kahā ile, ɛ meleki kē tō hiye Yufretiskōu boholōu mugumōu, tō kē olōu feī haga fiyei. Kegemōu, biyadi o asō hagulukōu dalaguadi kediā haguasile a kē sōugou. ¹³ A haba kegemōu dugube, duo kasagaj olōu feī kamadia kege, sai бага felegomōu dugu. Sai tabe bei kagasiōu hā mogouduge felei. Tabe kolūkuahā mogouduge felei. Tabe ogōu gai egei tobōu di hiye ohā † ɛ mogouduge felei. ¹⁴ Sai bagaj kediāme duo kasagajido, midihō gehe gehe kē milōu ga idi. Diā ya, sa sa olōu feī suluguali, sa sibigē hiye o kediā die biyadi o kediā mōuma haguasie kefeguoba, uwage sawisie kelege Godi, ɛ nelebe hiyedo folodo, ɛbōu de biyamabeedema haguasie kefegulo ile.

¹⁵ Nj duma, a hagualebe, nj ta tawale mei. A njmokōu hagualebe hiyou mōudi oye haguadi sagaj kēnōu tefe haguale. O koyo nā tiadiyo mei, nē yukuei kaj digima, hafeido dege dogoguo dalababe, nāme hohōbolōu nōu. Yobe, nāme o dihiē kokōu bese sidifi degele mei kahā degemōu.

¹⁶ Kegemōu, duo kasagaj kediāge hiye o kediā wōu ma haguasiemōu, Hibru taje sa Armagedon-yodele idi kokōu kefegulo i.

¹⁷ Kegemōu, ɛsol o dio kahā ile, ɛ meleki kē agudiletōu boholōu filōymōu, tā uwo ta, Godihā moso, yōu duwodi bolodo koduge hiligedo, mā dabaibe mei degeiyode tobōu mōu du. ¹⁸ Tā uwo kē tobōu mōu, die biligile nōymōu fufuale uwo hiyedo degei. Haba gigima hiyedo folodo haguei. Kōu guai o kediāne gigima hiyedo kegei ta dugulo ili mei. ¹⁹ Sa hiyedo Babilon bafolōu mōu, olōu feī kamadia degei. Sa sa hiyedo olōu feine, moso olōu feī biligisema mei degei. Damalēdo, midihō kasagaj, sa hiye Babilon o sasaj kediā milōu ga idi kēme Godihage ta totōu degeli mei, ɛ kope gofōu hiyedo kahā amamaj kē sa kē tie o sasaj kediāmokōu nejmōu nalā i. ²⁰ Gigima hiyedo kē haguomōu, tō tibibōu bitōybōu olōu feido mei degele i.

²¹ Bilie hueine, huei todi sagaj kēnōu tefele migi. Bilie huei kēme kasagajido, bogo sagaj degei kahā agudiletōu ge fiasigeimōu dugulo i. Bogo sa degei kahā hagi tanōu tanōu be 50 kilo sagaj kege kēme o hiyedo tahā haginōu tefei. O sasaj kediā tagetōu fiasigeimōu, diā Godikōu bōu бага tobolōu i, bogo sagaj degei kahā diā makolo imōu duguomōu.

O hiyou hiyedo siadi sasaj kē hebe kasagaj mōu

17 ɛsol o dioyosi kege kediā meleki dioyosi kege tōu ma tafalagua kediā tanōu tahā haguamōu, amokōu da ileba, o hiyou hiyedo siadi sasaj tō sūdo kahā tagetōu duwo kahā ɛ midihō kasagaj milōu di kahā hebe molōu kē namokōu hegilamōu yode tobou. ² Sa sa hiye o kediāge sasaj kē hiyou degele idi. † Hūbōu mei o kediāne kegenōu degele imōu be, tigi kolo huei gofōu do nāyie totōu degedi sagaj kēnōu tefele idi.

³ Kegemōu, ame Duo Bolofejhā mā duledu neledo degeimōu, ɛsol o kahā a wolōu ile, hebe mei mihinōu sa kokōu folomōu dugube, sasaj ta kolūkua tagetōu duwomōu dugu. Kolūkua kēme weī degei. ɛ tōu guebōu be hū kasagaj nalagai sūdo dalaguamōu dugu. Hū sūdo kēme Godi huyafei degedi hū. Kolūkua kahā widiobe olōu feī dioyosi kege. Widio tanōu tanōu kokōu be ikeke olōu feī 10 kege dalaguamōu dugu. ⁴ Sasaj kēme yukuei weī degei bolou kege kamōu, ɛ similou hiyedo, sele igi golbōu, igi bolodo kuidihō fai degei kebōu, wē bolodo, sele hiyedoye mōu kebōu de kaj dugu. Kope, sele igi golye milou kē ɛ dobogōuye tolōu duwei. Kope kodu sai kēme o hiyou siadi midihō kasagaj kebōu, sibigibōu kahānōu amamaj. ⁵ Sasaj kahā ɛ wodemekōu be hū nalagaibōu. Nalaj kahā ɛ sibigebe mogogou dalaye, kēnōu si nalaj kēme kōu gue nalagai:

SA HIYEDO BABILON.

O HIYOU SIADI SASAJ OLŌUFEI KEDIĀ DIE ADIŌUDO.
SA SIBIGĒKŌU MIIHŌU KASAGAJ MILŌUGADI KAHĀ
OBŌU.

⁶ Sasaj kēme Godihā o sasaj Yesukōu damaleyodema Yesuhā huya kē egei tobolōu idi o sasaj kediā kafei nāmamōu, fī totōu degei dalamōu dugu. A sasaj kē duguo kesigiemōu fī hiyedo maj.

⁷ Kegemōu, ɛsol o kahā amokōu kōu gue tobou, nā kageimōu fī hiyedo mōuya? Kolūkua, ɛ widio olōu feī dioyosi kege tanōu tanōu kokōu ikeke olōu feī 10 kege dalagua kebōu, haba sasaj, ɛ tagetōu duwo kebōu dilie degei kahā sibigē kēme a namokōu tobōu lamōu.

⁸ Kolūkua, nā dugu kēme afu kōu delei, haba ifibe dala mei. Habagesi ɛme ulou yosibōu mei kokōu ge feleba, dala demaba ise damalēdo kuhe mei degele. O sasaj, sa sibigebōu agudiobōu milōu li mei kelege, Godihā die hū Fihā Kuguokōu nalagali mei dalagua kediāme kolūkua kē duguo kesigieba, fī hiyedo maga ile. Yobe, ɛme afu kōu delei, ifibe dala mei, habagesi tamā degele kahā degeimōu.

⁹ Di olōu feī defeido fimame. O koyo nā tewe o debabe, nā kōu gue tawa, kolūkua ɛ widio olōu feī dioyosi kege kahā sibigebe bitōu olōu feī dioyosi kege. Sasaj kēme bitōu dioyosi kege kokōu buboga siadi.

¹⁰ Haba kolūkua ɛ widio olōu feī dioyosi kege kahā

†† Sasaj kē hiyou degele idi kahā sibigebe kōu gue: O sasaj Godi tōu fogōu mōu, ogōu gai godi sesele yadi kediāme sasaj hiyou siadi o sa degei. ‡ Sa hiyedo Rom kēme bitōu sa. Moso olōu feibe bitōu dioyosi kege kahā tagetōu togogama deleigui.

† Ogōu gai egei tobōu di hiye o ɛme si so gofōu do, Jonhā mihj dulemōu ge feleimōu dugu. Nā Mogogou Tā Hegi 13:11 husōu.

sibige tabe sa ke dia daladi hiye o olōu fei dioyosi kege. Hiye o olōu fei houyosi kegebe mihikōu fiyasigei. Tabe ifi kōu bōu gene kege dala. Hiye o tabe you, haguale dala. E haguoūbabe, tofousogo dege tafalale mei, tōu degenōu fei dala dema mei degele. ¹¹ Kolūkua afu kōu delei, haba ifibe dala mei. Eme hiye o dioyosi kege kediā kōu tanōu ye, kenōu si eme hiye o dima ke dalale Eme haguāba mihikōu totonōu fei fiyaba mei degele.

¹² Kolūkua kahā e widio tanōu tanōu kotōu, ikoke olōu fei 10 kege, nā dugu keme hiye o olōu fei 10 kege, haba diame die sa tanōu tanōu you malā ile dala. Kolūkua kahā hū hiye mōubabe, o 10 kege kediāne hū hiyedo malā ile, sa tanōu tanōu ke tōu degenōu fei dia dalaguale, asō diho tanōu fei dalaguale. ¹³ Hiye o kediage fi tanōu degeba, kolūkua kahā hūnōu hebele foguo, e hayedu dalaguali, eibe ne dabai degelamōu yode tobolōu ile. ¹⁴ Diā kegema ya, Wai Sipsip Wilibōu, o sasaj yōu haguismōu dulo haguasieimōu makai kediābōu de biyoubabe, diā ta gabama fologale meido. Yobe, Wai Sipsip Wili eme gamani hiye o olōu fei kediā die Hiye O kahā degeimōu. Damalēdo, eme hiye o olōu fei kediā die Hiye O.

¹⁵ Kegemōu, esol o kahā amokōu haba tobou, tō hiye sūdo, o hiyou siadi sasaj kahā duwomōu nā dugu † kahā sibigebe kōu gue, kolo esofei esofei o sasajbōu, o sasaj kefele idi kediābōu, sa sa olōu fei o sasajbōu, tā esofei esofei tobou o sasajbōu de. ¹⁶ Kolūkuabōu, e ikoke olōu fei 10 kege keme hiye o 10 kege kebōu kediage o hiyou siadi sasaj ke dafa ile. Dafaba, makomaba, e yukuei olōu fei digima, bese tōu fogōu le ile. Habā, o kediā e hūj ke nalā imaba, doulukōu siba, olōu fei douye nāma mei degele. ¹⁷ Yobe, Godihānōu degeiye, hiye o kediā fimaj tanōu fei degema, sa olōu fei kolūkua kokōu nele ile. Neiba, ege sa sa olōu fei ke dia dalali, ise Godihā tobou ke kuhe tamā degele.

¹⁸ Sasaj nā dugu kahā sibigebe sa hiyedo. Sa hiyedo kahage sa sa olōu fei kahā hiye o ke wōu ma daladi.

Sa hiyedo Babilon makoma mei degei

18 Kegemōu, a esol o ta hebenitōu ge migimōu dugu. Esol keme hū hiyedo o. E migilemōu, e hohō hiyedo kahā, sa sibige kōu olōu fei hohoguo delei. ² E migilemōu, hiligedo kōu gue tobōu mōu du, Sa hiyedo Babilonbe makoma mei degei.

Mosō olōu fei biligisema mei degei.
O mei degeimōu, duo kasagaj kediānōu dalagua.
Sio kasagaj kediā die timōu degele i.

³ Yobe, sasaj kahā sa sa o olōu fei hiyouye wōu ma sumōu,

tigi kolo huej gofōudo nāj oye fi toto degedi sagaj kenōu tefele idi.

Damalēdo, sa sibige kahā hiye o kediage sasaj ke hiyou degele idi.

Bi tiga mōudi o kediāne, sasaj kahā midihō kasagaj milōu gadi kahā dowo,

diāne sele hiyedo malā i dalagua.

⁴ Kegemōu, a hebenitōu ge tā uwo gehe ta kōu gue tobōu mōu du,

Ma o sasaj ni sa ke tōu fogōu haguama.

Kegeiye, nīne sa ke tie o sasaj kediābōu de midihō kasagaj milōu ga iligi,

nībōu de hebe kasagaj ke malā iye.

⁵ E midihō kasagaj kefema mamōu feleibe, hebenikōu folo kogu dala.

Godihage e midihō kasagaj keme olōu feido tewe dala.

⁶ Midihō kasagaj e milōu di kahā hebe keme nīne emokōu kenōu tefele nēma. ††

E midihō kasagaj milōu gadi kahā dowo keme nīge emokōu hebe kasagaj keme bolou kogōu nēma.

E kope kodube sibigi kasagajyenōu amamaj kahā degeimōu,

nīne e kope kodu hebe kasagaj hiyedo keme bolou kogōu neiba, e olōu feido nalē.

⁷ Sasaj kahā yōu e hū hebele fogudi kahā, nīge e midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe kasagaj keme yōu milōu gadi sagaj kenōu tefele nēma.

Ege yōusie eme sasaj hiyedo, sa hiye kōumahā o sasaj wolōu daladi sasajyode tobōu di.

Ame kuei sasaj mei kahā degemōu,

kuei sasaj kediā gosolo idi sagaj kege, a mā māhā sihou ta gosolo meiyode tobōu.

⁸ Kegei kahā degemōu, sawisie tanōu fei kelege, sasaj keme hagi daga daga hiyedo dugumōu ile, do hiyedobōu, hegie hiyedobōu, o tofigiei kediā sihoubōu de gosolo.

Kegeiba, douye nāma mei degele.

Yobe, Hiye O Godi nele hiyedo o kahage sasaj kahā midihō olōu fei file dala kahā degeimōu.

⁹ Kegeiba, sa sibige kōumahā hiye o kediage sasaj Babilon douye nouba, dahaj folouba duguoba, e sihou gosolo ile. Yobe, diā sasaj ke hiyou degemōu, ebōu de midihō kasagaj daga daga milōu ga idi kahā degemōu.

¹⁰ Sa Babilon douye nouba duguo gue degeba, ahudo dege tafalaguali, kōu gue tobolōu ile,

Anōu we, anōu we, sa hiyedo Babilon, solōu do hiyedo.

Nē hū hiyedo deleiye, kenōu si hebe kasagaj kahā haguamōu,

asō diho tanōu fei kelegenōu douye nē bimaj olōu fei ke nāma mei degei.

¹¹ Kegeiba, bi tiga mōudi o kediāne Babilonhā sihou gosolo ile. Yobe, die bimajibe sa Babilon o sasaj kediā seleye haba ta mamalā ile mei kahā degeimōu.

¹² Mosoleya mōuma haguadi bimaj bolodo kegele i keme sele igi golbōu, igi silvabōu, igi bolodo kuidihō fai degei kebōu, wē bolodo sele hiyedoye mōudi kebōu, yukuei fō degele ibōu, yukuei wēj degele i daga daga kebōu, yukuei sisibe degei kebōu, hebe hō bolodo kebōu, bi daga daga wai elefan miye sasadoye

†† Sasaj keme sasajdo mei, sa hiyedo Babilon tie o sasaj kediā midihō kasagaj milōu ga idi kahā degeimōu, esol o kahage o ilo kediā hebe kasagaj keme sa ke tie o kediāmokōu nēmabeede tobou.

† Mogogou Tā 17:1

milōu gai kēbōu, sele igi kopabōu, hebe daga daga sele hiyedoye mōūdi kēbōu, kuwo igibōu, igi dosogo degeibōu fō degeibōu deye nalagai igi kēbōu de olōu fei kege. ¹³ Bimāi ilo kelebe kasala sa degei daga daga kēbōu, hō bolōdo mola daga daga kēbōu, hebe du kolo sagai kegei daga daga kēbōu, hebe kolo hueibōu, gusege hueibōu, ōu sagai kegei kēbōu, nale segeibōu, wai bulumakoubōu, wai sipsipbōu, wai hosbōu, wai hosye dufōu di kalōu bōu, fisimōu dabai degele idi o sasāibōu olōu fei keme mamolōu obe mei. ¹⁴ Bi tiga mōūdi o kediā Babilon douye nouba duguō kōu gue tobolōu ile, bi bolōdo nā molōu tagadi keme ahudo dala, nā haba molōu mei. Bi bolōdobōu, similou kuidihō fai degei kēbōu olōu feido mei degei. O tae ta kolu-gi dugulo meido.

¹⁵ Sa kokōu bimāi tigamōu, sele hiyedo malā idi o kediā, sa kahā hagi hiyedo degeli kē duguoba, guē dege ahudo tafalaguali, gosoloba kōu gue tobolōu ile, ¹⁶ Anōu we, anōu we sa hiyedo Babilon, solōu do hiyedo.

Sa kē tie o sasāi kediā yukuei bolōdo, fō degeibōu, wej degei daga daga kēbōu de kā idi.

Similōu dibe sele igi golbōu, igi bolōdo kuidihō fai degei kēbōu, wē bolōdo seleye mōu kēbōu de kā idi.

¹⁷ Haba bimāi olōu fei keme asō diho tanōu fei kahānōu makoma mei degei.

Mosole tōu ma suluguadi obōu, bimāi tiga mōūdi o mosoleya kē suluguadi obōu, mosole kodu dabai degele idi obōu, mosole dabai degele idi o ilo kediābōu olōu fei ahudo tafalaguali, ¹⁸ douye sa hiyedo kē nolū kahā dahaj kē folouba duguō hiligedo kōu gue tobolōu ile, sa tabe sa hiyedo Babilon sa degei ta dala meiyode tobolōu ile. ¹⁹ Kege tobōu ma, mihikōu duotele mōūma, diōu die widio tagetōu hebeseleba, sa kahā sihou gosoloba, haba hiligedo kōu gue tobolōu ile,

Anōu we sa hiyedo.

Bi motōu ladi mosole obōu kediāme sa hiyedo kahā o sasāi kediā sele hiyedo malā idi keme olōu fei mei degei.

Solōu do hiyedo, sa hiyedo keme asō diho tanōu fei kahānōu makoma mei degei.

²⁰ Hebenitōu tafalagua o sasāi nī hohōbōu ma, sa Babilonbe Godihā makoma mei degei kahā degeimōu.

Godihā o sasāibōu, tā-bolofei-malā-suluguadi-obōu, habage-degele-duguō-tobolōu-idi-obōu, nī olōu feido hohōbōu ma.

Godihā sa hiye Babilon o sasāi kediāmokōu hebe kasagaj kē neī, diā nī makolo idi kahā degeimōu.

²¹ Kegemōu, esol o ta kahā nele hiyedo degemōu, bogo hiyedo ta malāmōu, tō dawalakōu hebele muguomōu tobou,

A bogo hiye kē dawalakōu hebele mugu sagaj kenōu tefele, sa hiyedo Babilonne neledō dege hebele mugu-ba, haba ta dugulo ile mei.

²² Sa Babilon, nē o sasāi kediā diē feile uwo keme ei haba ta dulo ile mei.

Die gita wala uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die kibi haguissale uwo kene ei haba ta dulo ile mei. Die bi milōu gadi o kediāne ei haba ta dugulo ile mei. Die ōu togolo uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

²³ Namokōu be eige kamāi hohō haba tage ta dugulo ile mei.

Obōu sasāibōu hulomōu hohōbolōu uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Nē bi tiga mōūdi o kediāne hū hiyedo deleigui.

Nā midihō gehe gehe hiyedo milōu goumōu, sa sa o sasāi olōu feido kediā duguomōu, ogōu gai midihō, nā degeli keme damaleyodema sesele idi.

²⁴ Damaledō, sa Babilon o kediāge Godihā o sasāibōu, habage-degele-duguō-tobolōu-idi-obōu, woumōu tofigile i kahā degeimōu Godihā diāmokōu hebe kasagaj kē neī. Haba sa sa olōu fei o sasāi woumōu tofigile idi kahā hebe kasagaj kene Godihage olōu feido Babilonkōu nōu neī.

O sasāi kediā sa Babilon makei kahā degeimōu, hohō degele i

19 Kegemōu, a tā uwo hiyedo, hebenikōu o sasāi sūdo kediā hiligedo tobolōu ili sagaj kegei kōu gue du,

Di Godikōu bolofeyode tobōu me.

Godihānōu di mamōu dala kuhē.

Di Godikōu nōu hohōbōu me.

Ē hube hiyedo folodo.

² Godihage o sasāi kediā midihōbe file duguomōu, damaledō, dōudo kelenōu tā sadi.

O hiyou siadi sasāi hiyedo kahā † ē o hiyou degedi midihō kahage sa sibige o sasāi olōu fei kē makei kahā degeimōu,

Godihage emokōu hebe kasagaj kē neī.

Yobe, ē Godihā dabai degele idi o kediā woumōu tofigile i kahā degeimōu.

³ Kegemōu, hebenitōu tafalagua o sasāi kediā haba tobolōu i,

Di Godikōu bolofeyode tobōu me.

Douye sa hiyedo Babilon nolū kahā dahaj keme ta mei degele mei, yōu kege folonōu dalale.

⁴ Kege tobōu mōu, odo olōu fei 24 kegebōu, fibōu bi dosōu yosi kegebōu olōu fei kediā yubu sugulo fiya duwoguali, Godi, ē duwodi bolōdo kotōu duwo kokōu kōu gue diho bagā tobolōu i,

Damaledō, di Godikōu bolofeyode tobōu me.

⁵ Godihā duwodi bolōdo kokōu ge, tā uwo ta kōu gue toboumōu du,

hūbōu obōu, hūbōu mei obōu, Godihā dabai degele idi o sasāi, Godikōu guē degemōu, ē hayedu dalaguardi,

nige di Godikōu nōu bolofeyode tobōu ma.

Wai Sipsip Wili kahā sasāi hulomōu, nale hiyedo kefe-guomōu nalā i

⁶ Kegemōu, a uwo ta, tō nele hiyedo kahā uwo sagaj kegei du, dibie uwo hiligedo fuale uwo sagaj kegei.

† Sasāido mei, sa Babilon tobou.

Uwo keme o sasaj̄i sūdoye tasōū degeli sagaj̄i kenōū tefeimōū du,

Di Godikōū bolofej̄iyode tobōū me.

Di Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo.

Ege di wolōū dala kuheyode tobōū mōū du.

⁷ Di ifi hohō hiyedo degeba, Godikōū nōū hohōbolōū ba,

e hū hebele fogume.

Yobe, Wai Sipsip Wili kahā sasaj̄i hulobe hafej̄i degeli kahā degeimōū.

Sasaj̄i e hulo kahage ama dala.

⁸ Godihā yukuei fō degei, bolōdo keme sasaj̄i kokōū kōū nej̄i.

Yukuei fō degei, bolōdo kahā sibigebe midihō dōūdo, Godihā yōū e o sasaj̄i kediā milōū ga idi ke.

⁹ Kegemōū, esol o kahā amokōū tobou, nā kuguokōū kōū gue nalā, o koyo nāme Wai Sipsip Wili kahā sasaj̄i hulo dowo nalē hiyedo kokōū kōū digu debabe, nāme hohōbolōū nōū. A tobolōū kōūme Godihā tā damaledo ke tobolōū. ¹⁰ Esol o kahā kege tobōū mōū, a yubu sugulo fiya duwoli, esol o kokōū diho bagā tobōū lamōū degeimōū, e haba amokōū tobou, kegeda. Nā Godikōū nōū diho bagā tobōū. Ane Godihā dabai degedi o, nebe nābōū Yesuhā tā hiligedo tolōū suluguadi o sasaj̄ibōū n̄inōū tefei. Habage-degele-duguo-tobōū di-o kediāne Yesuhā tābe Duo Bolofej̄ihā neleya kenōū tobolōū idi.

Jonhā o ta wai hos fō degei kahā tagetōū duwomōū dugu

¹¹ A hebeni a sōūgou dalamōū masele dalali dugube, wai hos fō degei ta tafalamōū dugu. O, wai hos tagetōū duwo kahā e hūbe bolōū. E hū tabe Damaleyodema Sesedi, haba hū tabe Tā Damaledo. O kahā e tā sadi midihōbōū e biyadi midihōbōū keme, ege dōūdo kokōū nōū milōū gadi. ¹² E dihoḃe douye wobolōū sagaj̄i kegei dugu. E widiletōū be hiye o kediā heti sūdo kai dalaguamōū dugu. E tōū guebōū be hū ta nalaj̄i dalamōū dugu. Hū keme yōūnōū tewe. O tae tewe mei. ¹³ Eme yukuei sasado, kafeikōū muguomōū kaj̄i. E hūbe Godihā Tā. ¹⁴ Hebeni ami kediā wai hos fō degele i kediā tagetōū foloma die Hiye O sesele yai. Diāme yukuei fō degele i ebeledō kenōū kama youmōū dugu. ¹⁵ O ebukōū hagulu kahā e mogouduge aweki tafado kahā telemā migimōū dugu. Aweki kahage sa sa o sasaj̄i olōū fej̄ido kediābōū de biyale. Biyamaba, o olōū fej̄i e hayedu dalaguaba, e biya gofōūdo ke tolōū ba, o sasaj̄i neleḃo dege wōū ma dalale.

Buk Song 2:9

Ege Godi neleḃo kahā e gofōū hiyedo folodo kahā neleya ke sa sa o sasaj̄i olōū fej̄ibe hebe kolo kefeguomōū mih̄i daikōū hebesama, kotōū tofōū tofolōū idi sagaj̄i kenōū tefele, kege degele. ¹⁶ Hiye Ohā e yukuei kaj̄i kokōū bōū, e misiēkōū bōū kokōū be hū kōū gue nalaj̄i dugu.

**HIYE O OLÓUFEJ̄I KEDIA, DIE HIYE O.
HABA GAMANI HIYE O KEDIA, DIE HIYE O.**

¹⁷ Kegemōū, a esol o ta aso tagetōū tafalamōū dugu. Tafalali, sio agudiletōū fulōū sulugua kediāmokōū tā hiligedo kōū gue tobou, n̄i haguasie, Godihā nalē hiyedo nalā ile kokōū kefegumabeede tobou. ¹⁸ Sio diāma, n̄i haguasie, gali hiyedo nāma. Sa sa dia daladi hiye o kediā huj̄ibōū, ami hiye o kediā huj̄ibōū, biyadi o kediā huj̄ibōū, wai hos kediā huj̄ibōū, wai hos tagetōū duwoguadi o kediā huj̄ibōū de nāma. Haba, bōse o sasaj̄i kediā huj̄ibōū, dabai degedi o sasaj̄i kediā huj̄ibōū, hūbōū o sasaj̄i kediā huj̄ibōū, hūbōū mei o sasaj̄i kediā huj̄ibōū de nāma.

¹⁹ Kegemōū a dugube, kolūkuabōū, sa sa hiye o olōū fej̄i kediābōū, die ami obōū olōū fej̄i haguasie kefeguofafalaguali, wai hos tagetōū duwo o keḃōū, e ami obōū kediāmokōū biyalamōū degele imōū dugu.

²⁰ Biyamamōū, wai hos tagetōū duwo o kahā kolūkuabōū, ogōū gai egei tobōū di hiye obōū ke † didiō degei. Ogōū gai egei tobōū di hiye o kahage kolūkuahā hūya ke midihō geḃe geḃe kōū milōū gamōū siei. Kelegebe, o sasaj̄i kolūkua kahā e maka ke malāmōū, haba e baga milou igi kokōū diho bagā tobolōū imōū be, diā ogōū gai egei tobōū di hiye o e tobolōū kenōū dulo idi. Wai hos tagetōū duwo o kahā haguamōū, kolūkuabōū, ogōū gai egei tobōū di hiye obōū ke mōūma sosou kege, ulou doubōū, kasele igibōū difi hiyedo dala komōū hebesai. ²¹ Dilie mogo diāne o wai hos tagetōū duwo o kahā aweki, e mogouduge telemā fej̄i kahā olōū fej̄i woma mei degeimōū, sio sūdo kediā haguasie nalā iligi, guokōū hiyedo degele i.

Tamā didiō degeibe dalali, sadebe olōū fej̄i 1000 kege mei degele

20 Kegemōū, a dugube, esol o ta hebeni tōū fogōū, ulou sogodo yosibōū mei kahā a sōūdi kibōū, kuwo ti neleḃo keḃōū de tolōū migimōū dugu. ² Migilemōū, bei kagasiōū ke hiligedo tolōū mā tigei. Tigama fogōū ba dalalebe sadebe olōū fej̄i 1,000 kege mei degele. Bei kagasiōū keme afu yōū kege delei. Ifine kegenōū dala. E hūbe Tamā. ³ Esol o kahā Tamā tigama, ulou sogodo yosibōū mei kodu hebele muguomōū, a ke hiligedo tefeguofogou. Tamāhā o sasaj̄i ogōū gaiye domōū dalali, sadebe olōū fej̄i 1,000 kege mei degele. Sadebe 1,000 kege mei degeibasi, esol o kahā ulou ke a solōūba, tigiye tigei ke kusiuuguba, o sasaj̄i kediāmokōū ogōū gamōū sialebe tōū degeinōū fej̄i siale.

⁴ Kegemōū a dugube, duwodi bolō sūdo dalaguamōū, o sasaj̄i ilo kele kotōū duwoquamōū dugu. Duwoquamōū, Godihā diāmokōū tā sai fidi dabai ke nēmōū i. Kegemōū haba dugube, o sasaj̄i Yesukōū damaleyodema Godihā tā hehegie suluguamōū ho o kediā die gabaigi diafigimōū, tofigile i kediā fibe olōū fej̄i kokōū dalaguamōū dugu. Diāme kolūkuabōū, e baga milou igibōū kokōū diho bagā tobolōū idiyo mei. E maka kene die dobogōū deleya wodemeya kele ta dala mei. Tofigieimōū, die fibe gehe

† *Ogōū gai egei tobōū di hiye o keme sj̄ so gofōūdo.*

degema, hiye o dege, Kelesubōu de sa sibige o sasaj wōu ma dalaguali, sadebe olōu fei 1,000 kege mei degei. ⁵ Keme diabukōu do haguā ile o sasaj. Haba tofigile i o sasaj ilo kediame haguā ili mei dalaguali, sadebe olōu fei 1,000 kege mei degeibasi, diame kuhe haguā ile. ⁶ Tofigiei o, diabukōu haguā ile o sasaj kediame Godihā o sasaj bolodo. Diame hohobolōu nōu. Die fiibe haba ta tofigile ile mei. Diame mogōu du dalaguadi o. Damaledo, Godibōu Kelesubōu dilie sugutōu dalaguaba, sa sibige o sasaj hayemōu dalaguaba, haba diabukōu haguā ile o sasaj kediame hiye o dege-ma, Kelesubōu de dalaguali, sadebe olōu fei 1,000 kege mei degele.

Tamā ɛme makoma mei degei

⁷ Sadebe olōu fei 1,000 kege mei degeiba, ɛsol o tae migile, Tamā didiɔ degei kɛ telemalɛ. ⁸ Telemouba ile, sa sa olōu fei sulugi, sa Gok obōu, sa Magok obōu olōu fei kediāmokōu ogōu gai tā tobolōu ba ya ke-feguoba, Godihā o sasajbōu de biyalaba degele ile. Tamāhā ami o kediame suudo, tɔ dawala ko wenōu tefei. ⁹ Tamābōu diā kefeguo, sa sa olōu fei sulugua dema, boholōu mā ya, sa hiye, Godihā tagali kɛ silema ile. Godihā o sasaj sa kile dalagua kediame silemouba, ise dou gofōudo kahā hebenitōu ge migileba, ho o kediā olōu fei nouba, tofigile ile. ¹⁰ Tofigiema mei degeiba, o sasaj ogōu gadi o Tamābe Godihage ulou, kasele igi doubōu difi hiyedo dala komōu hebele mugulo. Ulou kokōu be kolykuabōu, ogōu gai egei tobōu di hiye o kebōu de kōu hebesai dala kokōu nōu, haba Tamāne hebele muguba, diōufeī douye nouba, do hiyedo dugulo ile. Do keme mei degele mei, huliamebōu agalibōu yōu kegenōu dalale.

Tā sai hiyedo uwage

¹¹ Kegemōu, a dugube, duwodi hiyedo, fō degei kɛ dalamōu dugu. Duwodi fō degei kotōu be Hiye Ohā duwomōu dugu. Sa sibigebōu agudiobōu debe Hiye O duguomōu kama fosigeimōu dugu. ¹² Sa sibigebōu agudiobōu de mei degeimōu, hūbōu o sasajbōu, hūbōu mei o sasajbōu tofigile i kediame Hiye Ohā duwodi fō degei kahā midihokōu tafalaguamōu dugu. ɛsol o kediā kuguo sūdo haguāgimamōu, haba kuguo tane haguāi. Keme Fiha Kuguo. Hiye Ohāge kuguo kokōu duguomōu, tofigiei o sasaj kediā midihō kasagajbōu, haba midihō bolobōu milōu ga idi olōu fei kɛ kuhe figoumōu dugu. ¹³ Damaledo, tɔ hiyeye woumōu tofigiei o sasaj kediāne haguāma fologa tafalaguamōu dugu. Todibōu, Todi kahā Sabōu kɛdiliene tofigiei olōu fei tōu fogōu mōu fologa tafalaguamōu, Hiye Ohā o sasaj tanōu tanōu figamōu ibe, midihō kasagajbōu, haba midihō bolobōu olōu fei diā milōu ga idi kɛ figai. ¹⁴ Tofigiei o sasaj kediā haguā imōu, ɛsol o tae Todibōu, Todi kahā Sabōu kɛ ulou hiyedo dou wobolōu kodu hebesai. Ulou hiyedo dou wobolōu dala keme fiha todi sa. ¹⁵ O sasaj olōu fei, die

hy Fiha Kuguokōu nalaj dala mei kediāne ɛsol o kediā ulou hiyedo dou wobolōu kodu hebesoumōu dugu.

Godihā bi olōu feido haba gehenōu milōu gai

(Tā Hiye 21–22)

Godihā sa sibigebōu agudiobōu haba gehē milōu gai dalamōu dugu

21 Kegemōu, a dugube, agudiobōu sa sibigebōu de gehē milōu gai dalamōu dugu. Agudiobōu sa sibigebōu afu delei keme olōu fei mei degei. Dawalane mei degei dugu. ² A baha dalali dugube, Godihā sa Jerusalem ebele keme sasajye o hulamōu similou nebōu do kenōu tefei kahā hebeni tōu fogōu migimōu dugu. ³ Godihā duwodi bolodo kotōu ge tā uwo ta hiligedo kōu gue tobōu mōu du, nā du, Godihā mosobe o sasaj kediā duledu dala. Godi ɛme o sasaj kediabōu de dalale. Diame yōu ɛ o sasaj. Damaledo, Godibe o sasaj kediabōu de dogōu guo dalale. ɛme die Godi. ⁴ Godi ɛme o sasaj kediabōu de dalababe, ta gosolo ile mei, Godihā die diho huei kɛ olōu fei towā muguo mei degele. Tofigiedi kene mei degeiba, sihou gosodibōu, do dugudibōu kene mei degele. Afu delei midihō keme olōu fei mei degele.

⁵ Kegemōu, Hiye O, ɛ duwodi bolodo kotōu duwo kahā tobou, nā du, a bi olōu fei gehē milōu goluyodei. ɛ haba tobou, a tobolōu kōume damaledo tā, o sasaj olōu fei duloba damaleyodema sesemabeedili kōume nage nalayede tobou. ⁶ Hiye Ohā amokōu haba tobou, mā dabaibe mei degei kehe. Ame amulo alikōu bōu habagekōu bōu de dala. Ame yomougokōu dala, haba yosikōu ne dala. O koyo nā huei nale sagaj degeibabe, a dogōu guba, name fi nedi kahā huei sou kokōu huei nale. Huei kahā dowo sibile mei, mōu dōu la namā, tofousogo tofousogo tofolōu. ⁷ O sasaj koyo nā Tamābōu de biyama gaba tofōu babe, a bi olōu fei kōu namokōu nele. Ame ne Godi dalale. Name mā dihi dalale.

⁸ O sasaj damaleyodele ili mei kediame ulou dou wobolōu kokōu hebesale. Ho o kediā duguo gue dege-di obōu, midihō kasagaj milōu ga idi obōu, o wodi obōu, sasaj hiyou siadi obōu, hagai wodi obōu, ogōu gai godikōu diho bagā tobōu di obōu, ogōu gai tā tobōu di o kediabōu olōu feibe ulou, dou gofōudo kasele igi difi dala komōu hebesale. Ulou hiyedo dou wobolōu dala keme fiha todi sa.

Jonhā sa Jerusalem ebele dugu

⁹ Kegemōu, ɛsol o dioyosi kege, hagi uwage olōu fei dioyosi kege, meleki dioyosi kege kodu sai kɛ tōu ma tafalagua kediā tanōu tahā hagua amokōu kōu gue tobou, da ileba, a sasaj, Wai Sipsip Wili kahā hulo kɛ namokōu hegilamōu yode tobou. ¹⁰ Kegemōu, ame Duo Bolofeiha mā duledu neledo degeimōu, ɛsol o kahā a wolōu ile, ele bitou sasado hiyedo kotōu folog-

amōu, e Godihā sa Jerusalem amokōu hegi. Sa Jerusalem keme hebenitōu ge Godihā tōu fogōu mōu migimōu dugu. ¹¹ Migimōu, dugube, Godihā hohō hiyedo, sa kokōu hohoguo delei, igi bolodo kuidihō fai degei jaspā hohō sagāi, galasenōu tefei dalamōu dugu. ¹² Sa hiye Jerusalembe kekai hiyedo sasado kahā olōu fei silemaj. Kekai kokōu be a olōu fei 12 kege dalamōu dugu. A tanōu tanōu kokōu be esol o olōu fei 12 kege kediā dia deleigui. Israel kediā huti olōu fei 12 kege kediā hube tanōu tanōu adi tanōu tanōu kokōu nalagai dalaguamōu dugu.

¹³ Aso haguluyabe a kamadia kege dalaguamōu dugu.

Aso muluyabe a kamadia kege dalaguamōu dugu.

Figi ilo dobogōu delekōu ne a kamadia kege dalaguamōu dugu. Figi ilo dobogōu fofōukōu ne a kamadia kege dalaguamōu dugu.

¹⁴ Kekai keme igi olōu fei 12 kegeye mouti. Igi tanōu tanōu kokōu be o hu tanōu tanōu nalaga i dalaguamōu dugu. Hu keme Wai Sipsip Wili kahā e tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei 12 kege kediā hu nalagai dugu.

¹⁵ Kegemōu, esol o amokōu tā kolu kahāge sa hiyedo Jerusalemōu, e kekai kebōu, kekai kahā a olōu fei kebōu de tefegadi biya, sele igi golye milou ke tolōu tefelei. ¹⁶ Sa hiye gehe keme figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu olōu feibe tefeinōu. Kegemōu, esol o kahā sa hiyedo ke tefegama dugube, figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu de olōu fei tanōu 2,200 kilomita dugu. Figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu, haba sugūtōu ne e sogobe olōu feido tefeinōu. ¹⁷ Sa hiyedo kahā tokuwe faj tefegamamōu dugube, e sumube 144 † kegei dugu. Esol o kahā sa hiyedo kahā tokuwe faj sumu ke tefeibe, obe bi tefegadi sagāi kenōu tefele tefegai.

¹⁸ Sa Jerusalem ebele kahā tokuwe fajbe igi jaspā igiye faj dugu. Moso olōu feibe sele igi golyenōu togogai dugu. Sele igi gol keme sibigi ta dala mei, galase hohōnōu tefei. ¹⁹ Tokuwe faj kahā moutibe igi bolodo, sibige hiyedo kuidihō fai degele i kahānōu mouti dugu.

Igi sasafeibe jaspā.

Igi sasamabe du degei sapaia.

Igi komabe aget.

Igi dosōu be hebe guo gehe degei emeral.

²⁰ Haba, igi houbē sadonikis. Igi keme wej degeibōu fo degeibōu dei.

Igi walajbe wej degei konilian.

Igi diobe biye degei krisolait.

Igi dimabe hebe guo gehe degei ta beril.

Igi desebe biye degei ta topas.

Igi 10 keme krisopres.

Igi 11 keme haiasin.

Igi 12 keme wej degei ta ametis.

²¹ Tokuwe faj kahā a tefedi olōu feibe we bolofeido kahānōu milōu gai dugu. We keme fo degeiye, sibige hiyedo. A tefedi tanōu tanōu olōu fei 12 kege keme we

hiyedo tanōu tanōu kahā tefegadi dugu. Sa hiye ebele kahā abogōu abe sele igi golyenōu milōu gai dugu. Sele igi gol keme bolodo, e hohōbe galase hohōnōu tefei.

²² Sa Jerusalem gehe kokōu be sosi moso ta duwomōu duguli mei. Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ebōu Wai Sipsip Wilibōu dilienōu si sa kahā sosi moso sagāi dala. ²³ Asobōu uguobōu ne ta duguli mei. Yobe, Godihā hohō hiyedo kōu hohoguo dala kahā. Wai Sipsip Wili kahāge kamāi baga hohoguo dala. ²⁴ Hohō hiyedo kahā sa sa olōu fei hohoguba, o sasāi kediame hohō keleyanōu suluguale. Sa sa hiye o olōu fei kediame die bimāi bolodo ke mōuma haguasie, sa gehe kokōu fologa dogogulo ile. ²⁵ Sa gehe keme hohō sanōu, a ta tefegadiyo mei, huliā degele mei kahā degemōu. Godihā hohō keme yōu kegenōu hahamā daladi. ²⁶ Sa sa o sasāi kediā olōu fei haguasieba, die bimāi sibige hiye bolodo ke mōuma fologa sa kokōu dogogulo ile. ²⁷ Sa gehe kokōu be bi sibigibōu ta mōuma fologale mei. Midiho kasagāi milōu ga idi o sasāibōu, haba ogōu gai tā tobolōu idi o sasāibōu kediame ta fologale mei. O sasāi die hu Wai Sipsip Wili kahā e Fihā Kuguo kokōu nalagai dala kediānōu si fologale.

Jonhā fi nedi tobōu, fi nedi hebebōu ke dugu

22 Kegemōu, esol o kahā amokōu fi nedi to ke hegi. To keme sibigibōu mei, galase hohōnōu tefei. To kahā e soube Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie duwodi bolodo kotōu ge felei. ² Sa gehe kodube a hiyedo tilamōu, duledube to kahā tilamōu dugu. A duo kokōu, to biya kelebe, fi nedi hebe kahā tafala. Hebe keme sadebe tanōu kelegebe uguonōu tefele kolo māiyenōu daladi. Hebe kahā guobe sa sa o sasāi olōu fei ke bologuadi mola. Hebe keme tanōu feiye tafala, kenōu si to ilobōu ne tafala, haba ilobōu ne tafala. ³ Godihā tagale mei bimāi, e igisele sagāi keme kele ta dalale mei.

Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie duwodi bolodo keme sa gehe kodu dalale. Godihā e dabai degedi o kediānōu e dabai degele ile. ⁴ O kediage Godihā midihō dugulo ile. Die wodemekōu be Godihā e hu nalaj dalale. ⁵ Kegeiba, huliā ta degele mei. Aso hohōbōu, kamāi hohōbōu ta dalale mei, Hiye O Godihā yōu e hohō kahānōu diamokōu hohoguo dalale. Diame hiye o sasāi degema, Godibōu de tofousogo tofousogo diōu kegenōu dalaguale.

Yesuhā hagualebe hafei degeli

⁶ Kegemōu, esol o kahā amokōu tobou, tā a namokōu tobolōu kōume damaledo, o sasāi olōu feido damaleyodema sesema. Hiye O Godihā neleya ke, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā e tā ke hehegie tobolōu idi o kahā, hagi tamā degele hafei degeli ke e dabai degedi o sasāi kediāmokōu hehegieyadomōu, yōu e esol o tobōu mōu haguei. ⁷ Na du, Yesuhāge kōu gue tobolōu, a nīmokōu ilebe hafei degeli.

† Di tefegadibe 144 kege keme mita olōu fei 65 sagāi kege.

Kuguo kōūmahā tā, habage tamā degele kōūme, o sasāi koyo nā hiligedo tōū babe, nāme hohōbōū.

⁸ Ame Jon, ā tā olōū feī kōūme mā kihiyoye du, haba degegolu olōū feī kēne mā dihoje dugu. Duguo-mōū, ā yubu sugulo fiya duwoli, ʼsol o amokōū hehegiei kokōū diho bagā tobōū lamōū degeiye, ⁹ kēnōū si ʼsol o kahā amokōū tobou, kegeda, nā amokōū diho bagā tobōū da. Nā Godikōū nōū diho bagā tobōū. Ane Godihā dabai degedi onōū, nābōū habage-degele-duguo-tobōū di-o ne mogo diābōū nīnōū tefei. Ane kuguo kōūmahā tā kē tolōū siadi o, nebe nīnōū tefei. ¹⁰ E haba tobou, kuguo kōūmahā tā, habage tamā degele kēme nāge hobōū mogogōū dalada. Nā o sasāi kediāmokōū hehegienōū dala, Godihā degele kēme tamā degele hafeī degeli kahā degeimōū. ¹¹ Midihō kasagāi milōū ga idi o sasāi kediāme diōū midihō kasagāi kegenōū milōū gamōū iba, fimāi kasagāi mā idi o sasāi kediāne diōū kegenōū fī maga iba dema. Haba midihō bolōdo milōū ga idi o sasāi kediāme diōū midihō bolōdo kēnōū milōū gamōū iba, Godihā o sasāi kediāne Godi yōū tagali sagāi kēnōū milōū gamōū iba dema.

¹² Yesuhāge kōū gue tobolōū, nī duma. A nīmokōū hagualebe hafeī degeli. A hagualebe, midihō bolōdo milōū ga idi o sasāi kediā bibōū, haba midihō kasagāi milōū ga idi o sasāi kediā bibōū de, mōūma haguale. ¹³ Ame amulo alikōū bōū habagekōū bōū de dala. Ame widio o, haba ānōū be habagekōū do dala. Ame yomogoukōū dala, haba yosikōū ne dala.

¹⁴ O koyo nāme yukuei bigima mā dalababe, nāme hohōbōū. Nāme fī nēdi hebe kahā kolo kē gala nale. Sa gehe kahā a sōūsei keleya kē nā sasale folo. ¹⁵ Midihō kasagāinōū milōū ga idi o sasāi kediāme ya folo-

gale mei. Hagai wodi o sasāibōū, sasāi hiyou sulugua-di obōū, o hiyou suluguadi sasāibōū, o wodi o sasāibōū, ogōū gai godikōū diho bagā tobolōū idi o sasāibōū, haba ogōū gai midihō kēnōū tagale milōū ga idi o sasāibōū olōū feī kediāme hagulekōū nōū tafalaguale. ¹⁶ Ame Yesu, ā damaleyodele i o sasāi nīmokōū egei hehegieyadomōū, mā ʼsol o tobōū mōū i. Ame hiye o Devithā sosōū, āme sosōū kilege haguei. Ame kuidihō oguo soyodele idi kē.

¹⁷ Duo Bolofēibōū, Wai Sipsip Wili kahā sasāibōū diliege nāme toto haguayede tobolōū ili. O sasāi koyohā tā kē dubabe, ilo kediāmokōū toto haguamabeede tobōū ma. O koyohā hueī nale sagāi degeibabe, haguba, ā fī nēdi hueī kē ulu mōū dōū la neība, e nale.

Jonhā kuguo kōūmahā tā dulo i o sasāi kediāmokōū egele tobou

¹⁸ O sasāi habage tamā degele tā, kuguo kuokōū nalagai dulo i, nīmokōū ā egele tobolōū kuhē. O koyohā tā kōūbōū, haba tā gehe gehe ilo kelebōū de hehegie tobōū babe, Godihā hagi hiyedo kuguo kokōū nalagai dala kēme o kokōū nele. ¹⁹ O tahā habage tamā degele tā, kuguo kuokōū dala kē ilo kele e igiseibabe, Godihāne bi bolōdo, kuguo kōūmahā tobou kēme emokōū be igisele. Fī nēdi hebe kolo kēne e ta gala nale mei. Godihā sa kokōū ne e ta folo meido.

²⁰ Egei hehegie tobolōū o kahāge kōū gue tobolōū, damaledo, āme nīmokōū haguale hafeīdo degeli.

Damaledo, Hiye O Yesu nā hagua.

²¹ Hiye O Yesuhā habagugueibe dibōū de dalale. Damaledo.